2021

Gada pārskati

- **par ES budžeta izpildi 2021. finanšu gadā un**
- **par darbībām, ko finansē no 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fonda (EAF) 2021. finanšu gadā**

EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA

LV

EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tālrunis: +352 4398-1
Uzziņām: eca.europa.eu/lv/Pages/ContactForm.aspx
Tīmekļa vietne: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors

Papildu informācija par Eiropas Savienību ir pieejama portālā Europa (http://europa.eu).

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2022

PDF ISBN 978-92-847-8350-2 ISSN 2600-1659 doi:10.2865/158284 QJ-AL-22-001-LV-N

Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 287. panta 1. un 4. punktu, saskaņā ar 258. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 18. jūlija Regulā (ES, Euratom) 2018/1046 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012, un saskaņā ar 43. pantu Padomes 2018. gada 26. novembra Regulā (ES) 2018/1877 par finanšu regulējumu, ko piemēro 11. Eiropas Attīstības fondam, un ar ko atceļ Regulu (ES) 2015/323,

Eiropas Savienības Revīzijas palāta 2022. gada 7. un 14. jūlija sēdēs pieņēma

GADA PĀRSKATUS
par 2021. finanšu gadu

Šie pārskati kopā ar iestāžu atbildēm uz Palātas apsvērumiem ir nosūtīti iestādēm, kuras apstiprina budžeta izpildi, kā arī pārējām iestādēm.

Revīzijas palātas locekļi šo pārskatu pieņemšanas laikā:

Klaus-Heiner LEHNE (priekšsēdētājs), *Ladislav BALKO*, *Lazaros S. LAZAROU*, *Pietro RUSSO*, *Baudilio TOMÉ MUGURUZA*, *Iliana IVANOVA*, *Nikolaos MILIONIS*, *Bettina JAKOBSEN*, *Jan GREGOR*, Mihails KOZLOVS, *Rimantas ŠADŽIUS*, *Leo BRINCAT*, *Juhan PARTS*, *Ildikó GÁLL-PELCZ*, *Eva LINDSTRÖM*, *Tony MURPHY*, *Hannu TAKKULA*, *Annemie TURTELBOOM*, *Viorel ŞTEFAN*, *Ivana MALETIĆ*, *Francois-Roger CAZALA*, *Joëlle ELVINGER*, *Helga BERGER*, *Marek OPIOLA*, *Jorg Kristijan PETROVIČ*

Saturs

	Lpp.
Pārskats par ES budžeta izpildi 2021. finanšu gadā	5
Iestāžu atbildes uz Pārskatu par ES budžeta izpildi 2021. finanšu gadā	277
Pārskats par 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fonda darbībām 2021. finanšu gadā	343
Eiropas Komisijas atbildes uz Pārskatu par 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fonda darbībām 2021. finanšu gadā	376

Pārskats par ES budžeta izpildi 2021. finanšu gadā

Saturs

		Lpp.
Vispārējs ievads		7
1. nodaļa	Ticamības deklarācija un tās pamatojuma informācija	10
2. nodaļa	Budžeta un finanšu pārvaldība	55
3. nodaļa	Ieņēmumi	91
4. nodaļa	Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma	114
5. nodaļa	Kohēzija, noturība un vērtības	137
6. nodaļa	Dabas resursi un vide	178
7. nodaļa	Migrācija un robežu pārvaldība Drošība un aizsardzība	202
8. nodaļa	Kaimiņattiecības un pasaule	221
9. nodaļa	Eiropas publiskā administrācija	240
10. nodaļa	Atveseļošanas un noturības mehānisms	254
Iestāžu atbildes		277

Ievads

0.1. Eiropas Revīzijas palāta (ERP) ir Eiropas Savienības (ES) iestāde[1], kas veic ES finanšu ārējo revīziju[2]. Pildot šo uzdevumu, mūsu iestāde darbojas kā neatkarīga ES iedzīvotāju finansiālo interešu aizstāve un sekmē ES finanšu labāku pārvaldību. Plašāku informāciju par mūsu darbu var atrast ERP gada darbības pārskatos, īpašajos ziņojumos un apskatos, kā arī atzinumos par jauniem vai grozītiem ES tiesību aktiem vai citiem lēmumiem, kuri ietekmē finanšu pārvaldību; visi šie dokumenti ir pieejami mūsu tīmekļa vietnē.

0.2. ES vispārējo budžetu katru gadu pieņem Eiropas Savienības Padome un Eiropas Parlaments. Eiropas Savienības Padome 2020. gada maijā pieņēma *NextGenerationEU* (*NGEU*) – pagaidu instrumentu, kas tika izveidots, reaģējot uz Covid-19 pandēmijas sociālekonomisko ietekmi, un ko finansē, emitējot obligācijas. *NGEU* nodrošina finansējumu Atveseļošanas un noturības mehānismam (*ANM*)[3], kas veido aptuveni 90 % no *NGEU* finansējuma, kā arī vairākām programmām 2021.–2027. gada DFS kategorijās, finansējumu tērē saskaņā ar nozaru noteikumiem.

0.3. *Budžeta izpildes apstiprināšanas procedūra* attiecas gan uz ES vispārējo budžetu, gan uz *NGEU* finansējumu. Izmantojot šo procedūru, Parlaments pēc Padomes ieteikuma pieņem lēmumu par to, vai Eiropas Komisija ir apmierinoši izpildījusi savus budžeta pienākumus. Mūsu gada pārskats, vajadzības gadījumā kopā ar citiem mūsu produktiem, nodrošina pamatu budžeta izpildes apstiprināšanas procedūrai. Publicēto gada pārskatu mēs nosūtām dalībvalstu parlamentiem un Eiropas Parlamentam un Padomei.

---

1 ERP kā iestādi izveidoja ar Līguma par Eiropas Savienību (jeb Māstrihtas līguma) 13. pantu. Taču to kā jaunu Kopienas struktūru, kurai uzticēts veikt ārējo revīziju, sākotnēji izveidoja jau 1977. gadā ar Briseles līgumu.

2 Līgums par Eiropas Savienības darbību (LESD), 285.–287. pants.

3 Regula (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu.

0.4. Mūsu 2021. gada pārskats šoreiz atkal ir sadalīts divās atsevišķās daļās. Šī pirmā pārskata daļa attiecas uz ES *konsolidēto pārskatu* ticamību un *darījumu likumību un pareizību*[4]. Otrā daļa attiecas uz ES budžeta sniegumu 2021. gada beigās[5].

0.5. Mūsu gada pārskata centrālais elements ir *deklarācija par* ES konsolidēto pārskatu *ticamību* un darījumu likumību un pareizību. Šai deklarācijai pievieno īpašos izvērtējumus par galvenajām ES budžeta izdevumu jomām.

0.6. Šī ziņojuma daļa ir strukturēta šādi:

— ***1. nodaļā*** ir sniegta ticamības deklarācija un kopsavilkums par rezultātiem, ko esam ieguvuši pārskatu ticamības un darījumu likumības un pareizības revīzijā. Ir arī aplūkota Komisijas informācija par pareizību un īsumā aprakstīta mūsu revīzijas pieeja;

— ***2. nodaļā*** izklāstīta mūsu analīze par budžeta un finanšu pārvaldību;

— ***3. nodaļā*** sniegti mūsu konstatējumi par ES ieņēmumiem;

— ***4.–9. nodaļā*** atbilstoši kategorijām *daudzgadu finanšu shēmā (DFS)* 2021.–2027. gadam aprakstīti rezultāti, kurus ieguvām, pārbaudot darījumu likumību un pareizību un izskatot Komisijas *gada darbības pārskatus*, Komisijas iekšējās kontroles sistēmu elementus un citus pārvaldības pasākumus.

— ***10. nodaļā*** pirmo reizi ir izklāstīti mūsu likumības un pareizības darba rezultāti saistībā ar ANM darījumiem un mūsu revīzijas pieeja.

0.7. Tā kā par katru DFS kategoriju nesagatavo atsevišķu finanšu pārskatu, tad katrā nodaļā formulētie secinājumi nav revīzijas atzinumi. Taču nodaļās ir aprakstīti katrai DFS kategorijai svarīgi jautājumi.

0.8. Mūsu mērķis ir izklāstīt apsvērumus skaidri un kodolīgi. Mēs ne vienmēr varam izvairīties no tādu specifisku terminu izmantošanas, kurus lieto saistībā ar ES, tās politikas jomām un budžetu, kā arī grāmatvedību un revīziju. Savā tīmekļa vietnē esam publicējuši glosāriju, kurā daudzi specifiskie termini ir paskaidroti. Kad glosārijā definētie termini katrā nodaļā ir minēti pirmoreiz, tie attēloti *slīprakstā*.

---

[4] Turpmāk ***1.–10. nodaļā*** termins "pareizība" tiek lietots tādā pašā nozīmē kā "likumība un pareizība".

[5] Eiropas Revīzijas palātas Pārskats par ES budžeta sniegumu – stāvoklis 2021. gada beigās.

0.9. Mūsu kā ārējā revidenta pienākums ir paziņot savus revīzijas konstatējumus un izdarīt vajadzīgos secinājumus, lai sniegtu neatkarīgu un objektīvu novērtējumu par pārskatu ticamību un darījumu likumību un pareizību.

0.10. Šajā pārskatā ir iekļautas Komisijas (un, attiecīgos gadījumos, citu ES iestāžu un struktūru) atbildes uz mūsu apsvērumiem.

1. nodaļa

Ticamības deklarācija un tās pamatojuma informācija

Saturs

	Punkts
Ticamības deklarācija, ko ERP sagatavo Eiropas Parlamentam un Padomei – neatkarīga revidenta ziņojums	**I.–XL.**
Ievads	**1.1.–1.7.**
Eiropas Revīzijas palātas uzdevumi	1.1.–1.5.
ES izdevumi ir nozīmīgs līdzeklis rīcībpolitikas mērķu sasniegšanai	1.6.–1.7.
Revīzijas konstatējumi par 2021. finanšu gadu	**1.8.–1.46.**
Pārskatu ticamība	1.8.–1.11.
Pārskatos nebija sniegtas būtiski nepareizas ziņas	1.8.–1.10.
Galvenie revīzijas jautājumi saistībā ar 2021. gada finanšu pārskatiem	1.11.
Darījumu pareizība	1.12.–1.32.
Mūsu revīzija aptver pārskatiem pakārtotos ieņēmumu un izdevumu darījumus	1.13.–1.17.
Kļūdas joprojām gadās noteikta veida izdevumos	1.18.
Kļūdu risku ietekmē noteikumu sarežģītība un ES līdzekļu izmaksāšanas veids	1.19.–1.32.
Komisijas informācija par pareizību	1.33.–1.46.
Komisijas aplēstais kļūdu līmenis ir zem mūsu aplēstā kļūdu diapazona	1.35.–1.39.
Iespējams, ka Komisijas riska novērtējumā riska līmenis ir novērtēts par zemu	1.40.–1.41.
Komisijas ziņošana par finanšu korekcijām un līdzekļu atgūšanu ir uzlabojusies, bet izklāsts varētu radīt pārpratumus	1.42.–1.45.
Tiesiskuma procedūras ietekme uz 2021. gada izdevumu pareizību nav skaidra	1.46.
Mēs ziņojam *OLAF* un *EPPO* par gadījumiem, kuros ir aizdomas par krāpšanu	**1.47.–1.53.**

Secinājumi **1.54.–1.58.**

Revīzijas rezultāti **1.55.–1.58.**

Pielikumi

1.1. pielikums. Revīzijas pieeja un metodoloģija

Ticamības deklarācija, ko ERP sagatavo Eiropas Parlamentam un Padomei – neatkarīga revidenta ziņojums

Atzinums

I. Mēs revidējām

a) Eiropas Savienības konsolidētos pārskatus, ko veido konsolidētie finanšu pārskati[1] un budžeta izpildes ziņojumi[2] par 2021. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu, kurus Komisija apstiprinājusi 2022. gada 28. jūnijā;

b) pakārtoto *darījumu* likumību un pareizību, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 287. pantā.

Pārskatu ticamība

Atzinums par pārskatu ticamību

II. Mēs uzskatām, ka Eiropas Savienības (ES) konsolidētie pārskati par 2021. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo ES finanšu stāvokli 2021. gada 31. decembrī, tās darbību *rezultātus*, naudas plūsmas un neto aktīvu izmaiņas minētajā datumā slēgtajā gadā, kā to nosaka Finanšu regula un grāmatvedības noteikumi, kas pamatojas uz starptautiski atzītiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem.

Pārskatiem pakārtoto darījumu likumība un pareizība

Ieņēmumi

Atzinums par ieņēmumu likumību un pareizību

III. Mēs uzskatām, ka pārskatiem par 2021. gada 31. decembrī slēgto gadu pakārtotie ieņēmumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

---

[1] Konsolidētie finanšu pārskati ietver bilanci, finanšu darbības rezultātu pārskatu, naudas plūsmas pārskatu, neto aktīvu izmaiņu pārskatu, kopsavilkumu par nozīmīgām grāmatvedības metodēm un citus skaidrojumus (tostarp informāciju pa segmentiem).

[2] Budžeta izpildes pārskati ietver arī skaidrojumus.

Izdevumi

IV. Mēs sniedzam divus atsevišķus atzinumus par izdevumu likumību un pareizību 2021. gadā. Tas tāpēc, ka *Atveseļošanas un noturības mehānisms (ANM)* ir pagaidu instruments, ko īsteno un finansē būtiski atšķirīgi no parastajiem budžeta izdevumiem, kuri atbilst daudzgadu finanšu shēmai (DFS).

Negatīvs atzinums par budžeta izdevumu likumību un pareizību

V. Ņemot vērā to jautājumu nopietnību, kas aprakstīti punktā, kurā pamatots negatīvs atzinums par budžeta izdevumu likumību un pareizību, mēs uzskatām, ka budžeta izdevumos, kas pieņemti pārskatos par 2021. gada 31. decembrī slēgto gadu, ir būtisks kļūdu līmenis.

Atzinums par ANM izdevumu likumību un pareizību

VI. Mēs uzskatām, ka ANM izdevumi, kas pieņemti pārskatos par 2021. gada 31. decembrī slēgto gadu, visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

Atzinuma pamatojums

VII. Mēs veicām revīziju saskaņā ar Starptautiskās Grāmatvežu federācijas (*IFAC*) starptautiskajiem revīzijas standartiem (*ISA*) un ētikas kodeksiem un *INTOSAI* starptautiskajiem augstāko revīzijas iestāžu standartiem (*ISSAI*). Mūsu pienākumi saskaņā ar šiem standartiem un kodeksiem ir plašāk aprakstīti šā ziņojuma iedaļā, kas attiecas uz revidenta pienākumiem, kurā sniedzam arī papildu informāciju par pamatojumu, uz kura bāzes esam sagatavojuši atzinumu par ieņēmumiem (sk. ***XXXV***. punktu) un ANM izdevumiem (sk. ***XXXVII***. punktu). Mēs esam ievērojuši neatkarības prasības un ētikas pienākumus saskaņā ar Profesionālo grāmatvežu ētikas kodeksu, ko izstrādājusi Starptautiskās Ētikas standartu padome grāmatvežiem. Uzskatām, ka iegūtie revīzijas pierādījumi ir pietiekami un piemēroti mūsu atzinumu pamatošanai.

Pamats negatīvam atzinumam par budžeta izdevumu likumību un pareizību

VIII. Mūsu aplēstais kopējais kļūdu līmenis budžeta izdevumos, kas pieņemti pārskatos par 2021. gada 31. decembrī slēgto gadu, ir 3,0 %. Ievērojamā šo izdevumu daļā ir būtisks kļūdu līmenis. Tas galvenokārt sakāms par atlīdzinājuma izdevumiem, kuros aplēstais kļūdu līmenis ir 4,7 %. Atlīdzinājuma izdevumi 2021. gadā pieauga līdz 90,1 miljardam EUR un veido 63,2 % no mūsu revīzijas datu kopas[3]. Tātad mūsu konstatēto kļūdu ietekme ir gan būtiska, gan plaši izplatīta pieņemtajos gada izdevumos.

[3] Plašāka informācija ir sniegta mūsu 2021. gada pārskata ***1.22***.–***1.27***. punktā.

Galvenie revīzijas jautājumi

Mēs novērtējām saistības pensijām un citiem darbinieku pabalstiem

IX. ES bilancē ir iegrāmatotas saistības pensijām un citiem darbinieku pabalstiem, kas 2021. gada beigās bija 122,5 miljardi EUR (2020. gadā – 116,0 miljardi EUR) un veidoja gandrīz vienu ceturtdaļu no kopējām 2021. gada saistībām, kuras bija 494,4 miljardi EUR (2020. gadā – 313,5 miljardi EUR).

X. Lielākā daļa saistību pensijām un citiem darbinieku pabalstiem attiecas uz Eiropas Savienības ierēdņu un pārējo darbinieku pensiju shēmu (*PSEO*), un tie ir 109,7 miljardi EUR (2020. gadā – 100,7 miljardi EUR). Pārskatos reģistrētās šā veida saistības ir pašreizējās vērtības aplēse paredzamajiem nākotnes maksājumiem, kas ES būs jāveic, lai pildītu pensiju maksāšanas pienākumus.

XI. No pensiju shēmas maksātos pabalstus sedz no ES budžeta. Tā kā ES nav izveidots speciāls pensiju fonds, ko kura segt nākotnes pensiju saistību izmaksas, dalībvalstis kopīgi garantē pabalstu izmaksāšanu, un ierēdņi sedz trešo daļu no shēmas finansēšanas izmaksām. *Eurostat* katru gadu Komisijas grāmatveža uzdevumā aprēķina šīs saistības, izmantojot tādus parametrus kā ES ierēdņu vecuma profils un paredzamais mūža ilgums un pieņēmumus par nākotnes ekonomisko stāvokli. Šos parametrus un pieņēmumus novērtē arī Komisijas aktuāri.

XII. Pensiju saistību pieaugums 2021. gadā ir galvenokārt skaidrojams ar to, ka ir samazinājusies nominālā diskonta likme, ko ietekmē vispārējo procentu likmju samazinājums[4].

XIII. Otra lielākā daļa no saistībām, kas paredzētas pensijām un citiem darbinieku pabalstiem, ir aplēstās ES saistības kopīgajai veselības apdrošināšanas shēmai; šīs saistības 2021. gada beigās bija 10,3 miljardi EUR (2020. gadā – 12,9 miljardi EUR). Šīs saistības attiecas uz izmaksām par ES darbinieku veselības aprūpi, kuras ir jāsedz periodā pēc tam, kad darbinieks ir pensionējies (atskaitot darbinieku iemaksas).

XIV. Revīzijas laikā mēs novērtējam aktuāra pieņēmumus par šīm shēmām un no tiem izrietošo novērtējumu. Savu novērtējumu balstām uz neatkarīgu ārējo aktuāro ekspertu darbu. Mēs pārbaudām šo saistību aprēķina pamatā esošos datus, aktuāros parametrus, kā arī pašu aprēķinu. Pārbaudām arī šo saistību izklāstu konsolidētajā bilancē un konsolidēto finanšu pārskatu skaidrojumos.

XV. Mēs secinām, ka konsolidētajā bilancē norādītā aplēse par pensiju un citu darbinieku pabalstu kopējām saistībām ir patiesa un ticama.

Mēs novērtējām būtiskākās pārskatos atspoguļotās gada noslēguma aplēses

XVI. 2021. gada beigās bija aplēsts, ka radušies attiecināmie izdevumi, kuri jāatlīdzina atbalsta saņēmējiem, bet par kuriem vēl nav iesniegti pieprasījumi, bija 129,9 miljardi EUR (2020. gadā – 107,8 miljardi EUR). Šīs summas tika reģistrētas kā uzkrātie izdevumi[5].

XVII. Minētās aplēses pieaugums galvenokārt skaidrojams ar ANM, kas veido galveno daļu instrumentā "*NextGenerationEU*" (*NGEU*), kurš ir pagaidu atveseļošanas instruments ar mērķi palīdzēt novērst pašreizējo ekonomisko un sociālo kaitējumu, ko nodarījusi Covid-19 pandēmija. ANM maksājumi dalībvalstīm ir plānoti atbilstoši iepriekš noteiktām izmaksu daļām līdz 2026. gadam. 2021. gada beigās uzkrātie ANM izdevumi bija 12,3 miljardi EUR.

XVIII. Nolūkā novērtēt šīs gada noslēguma aplēses mēs pārbaudījām sistēmu, ko Komisija bija izveidojusi aprēķinu izdarīšanai periodu nodalīšanas brīžos, lai pārliecinātos par šīs sistēmas pareizību un pilnīgumu ģenerāldirektorātos, kuru pārziņā bija radusies lielākā daļa izdevumu. Revidējot izlasi, kurā bijām iekļāvuši rēķinus un priekšfinansējuma maksājumus, mēs pārbaudījām attiecīgos aprēķinus periodu nodalīšanas brīžos, lai novērtētu risku, ka uzkrājumi ir norādīti nepareizi. Mēs lūdzām Komisijas grāmatvedības dienestiem skaidrojumu par šo aplēšu aprēķinam piemēroto vispārējo metodoloģiju.

XIX. Mēs secinām, ka konsolidētajā bilancē norādītā aplēse par kopējo summu, ko veido uzkrātie izdevumi un citi avansi dalībvalstīm, ir atspoguļota patiesi.

Mēs izskatījām aktīvu, kas radies AK izstāšanās procesā

XX. Kopš 2020. gada 1. februāra Apvienotā Karaliste (AK) vairs nav ES dalībvalsts. Saskaņā ar Izstāšanās līgumu AK ir apņēmusies pildīt visas finansiālās saistības, kas bija paredzētas iepriekšējā DFS, kad AK vēl bija ES dalībvalsts. Pārejas periodā, kas beidzās 2020. gada 31. decembrī, AK turpināja veikt iemaksas ES budžetā un saņemt budžeta maksājumus, it kā tā būtu dalībvalsts.

---

[4] ES 2021. gada pārskati, 2.9. skaidrojums.

[5] Tie ietver uzkrātos izdevumus bilances saistību pusē 77,8 miljardu EUR apmērā un bilances aktīvu pusē 52,1 miljarda EUR apmērā, kas samazina priekšfinansējuma apjomu.

XXI. Pēc pārejas perioda beigām turpmāki abpusējie pienākumi, kas jāpilda gan ES, gan AK, rada noteiktus pasīvus un debitoru saistības Eiropas Savienībai. Tas ir jāatspoguļo ES gada pārskatos. Komisija aplēsa un ES pārskatos bija reģistrēts, ka bilances datumā no AK pienācās neto summa 41,8 miljardu EUR apmērā (2020. gadā – 47,5 miljardi EUR), un tiek lēsts, ka 10,9 miljardi EUR no šīs summas tiks izmaksāti 12 mēnešos pēc pārskata datuma.

XXII. Maksājumu mehānisms, ko izmanto, lai pildītu abu pušu savstarpējās saistības saskaņā ar Izstāšanās līgumu, ir izklāstīts Izstāšanās līguma 148. pantā ("Maksājumi pēc 2020. gada"). 2021. gadā pārskatos norādītā summa, kas AK ir jāmaksā saskaņā ar 136. pantu un 140.–147. pantu, bija 11,9 miljardi EUR. No AK saņemtie kopējie maksājumi 2021. gadā bija 6,8 miljardi EUR. Atlikusī summa gada beigās veidoja 5,1 miljardu EUR, un to bija paredzēts samaksāt piecos vienādos ikmēneša maksājumos no 2022. gada janvāra līdz maijam (ieskaitot) saskaņā ar Izstāšanās līguma 148. pantā noteikto mehānismu.

XXIII. Veicot ierastās revīzijas procedūras, mēs apspriedām ar Komisiju atzītā aktīva un veikto maksājumu laika grafiku, precizitāti un pilnīgumu. Mēs atkārtoti aprēķinājām attiecīgās summas, salīdzinājām tās ar atbilstošajiem ierakstiem un pārbaudījām visu izmantoto pieņēmumu piemērotību.

XXIV. Mēs secinām, ka saistībā ar AK izstāšanās procesu atzītā kopējā aktīva aplēse konsolidētajos gada pārskatos ir atspoguļota patiesi.

Mēs novērtējām, kā pārskatus ietekmē Krievijas iebrukums Ukrainā

XXV. 2022. gada 24. februārī Krievija iebruka Ukrainā. Tā kā ES sniedz palīdzību Ukrainai aizdevumu un dotāciju veidā, mēs novērtējām, kā Komisija aprēķina ar šo notikumu saistīto ES pakļautību finanšu riskam un šā aprēķina pamatu, lai nodrošinātu, ka šā nozīmīgā notikuma sekas ir pienācīgi atspoguļotas ES pārskatos. Mēs salīdzinājām Komisijas aprēķinus ar mūsu pašu aprēķiniem, kā arī ar pieejamajiem datiem šajā jautājumā.

XXVI. Mēs secinām, ka ir piemēroti uzskatīt Krievijas iebrukumu Ukrainā par nekoriģējošu notikumu pēc bilances datuma. Iebrukuma ietekme ir pienācīgi un patiesi atspoguļota konsolidētajos gada pārskatos.

Mēs novērtējām Covid-19 pasākumu ietekmi uz pārskatiem

XXVII. Covid-19 pandēmija ir nopietni ietekmējusi dalībvalstu ekonomiku un publiskās finanses. Eiropas Komisija mobilizēja apjomīgus līdzekļus, lai stiprinātu sabiedrības veselības nozari dalībvalstīs un mazinātu pandēmijas sociālekonomisko ietekmi Eiropas Savienībā. Cita starpā tika finansēta ārkārtas medicīnas preču piegāde, ieviesta lielāka elastība Eiropas strukturālo un investīcija fondu finansiālā

atbalsta izmantošanā un izsniegti aizdevumi dalībvalstīm ar izdevīgiem noteikumiem. Šīs iniciatīvas ievērojami ietekmēja finanšu pārskatus.

XXVIII. Veicot ierastās revīzijas procedūras, mēs revidējām aktīvus, saistības, ieņēmumus un izdevumus, arī saistībā ar Komisijas veiktajiem pasākumiem. Mēs secinām, ka šie elementi ir patiesi atspoguļoti konsolidētajos gada pārskatos.

Citi jautājumi

XXIX. Vadība atbild par "pārējās informācijas" sniegšanu. Ar pārējo informāciju saprot pārskatu sadaļu "Gada būtiskākās norises finanšu jomā", bet ne konsolidētos pārskatus vai mūsu ziņojumu par tiem. Mūsu atzinums par konsolidētajiem pārskatiem neattiecas uz šo pārējo informāciju, un par to mēs nesniedzam nekāda veida secinājumu par pārliecību. Konsolidēto pārskatu revīzijā mūsu pienākums ir iepazīties ar pārējo informāciju un apsvērt, vai tā būtiskos aspektos saskan vai nesaskan ar konsolidētajiem pārskatiem vai mūsu revīzijā iegūto informāciju vai jebkādā citā veidā varētu saturēt būtiski nepareizas ziņas. Ja secinām, ka pārējā informācija satur būtiski nepareizas ziņas, mūsu pienākums ir par to attiecīgi ziņot. Šajā aspektā mums nav nekas ziņojams.

Vadības pienākumi

XXX. Saskaņā ar LESD 310.–325. pantu un Finanšu regulu vadības pienākums ir sagatavot un iesniegt ES konsolidētos pārskatus, pamatojoties uz starptautiski atzītiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem, un nodrošināt tiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Šie pienākumi ietver iekšējās kontroles mehānismu izveidi, ieviešanu un īstenošanu attiecībā uz finanšu pārskatu sagatavošanu un izklāstu tā, lai *krāpšanas* vai kļūdas dēļ tajos nebūtu sniegtas būtiski nepareizas ziņas. Vadības pienākumos tostarp ir nodrošināt, lai finanšu pārskatos atspoguļotās darbības, finanšu darījumi un informācija atbilstu regulējumam (tiesību aktiem, noteikumiem, principiem un standartiem). Komisijai ir galīgā atbildība par ES pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību (LESD 317. pants).

XXXI. Sagatavojot konsolidētos pārskatus, vadības pienākums ir novērtēt ES spēju turpināt darbību, izklāstīt visus svarīgos jautājumus un izmantot darbības turpināšanas pieņēmumu grāmatvedībā, ja vien vadība neplāno likvidēt uzņēmumu vai pārtraukt darbību, vai tai nav citas reālas alternatīvas uzņēmuma slēgšanai vai darbības pārtraukšanai.

XXXII. Komisija ir atbildīga par ES finanšu pārskatu sagatavošanas procesa pārraudzību.

XXXIII. Saskaņā ar Finanšu regulu (XIII sadaļa) Komisijas grāmatvedis nosūta revīzijai ES konsolidētos pārskatus vispirms līdz pārskata gadam sekojošā gada 31. martam kā provizoriskos pārskatus, tad līdz 31. jūlijam kā galīgos pārskatus. Jau provizoriskajos pārskatos ir jāsniedz skaidrs un patiess priekšstats par ES finanšu stāvokli. Tādējādi nepieciešams, lai visos provizorisko pārskatu posteņos būtu izklāstīti galīgie aprēķini, kas ļautu mums pildīt savus pienākumus saskaņā ar Finanšu regulas XIII sadaļu un noteiktajos termiņos. Atšķirībai starp provizoriskajiem un galīgajiem pārskatiem parasti vajadzētu rasties tikai mūsu apsvērumu rezultātā.

Revidenta pienākumi konsolidēto pārskatu un pakārtoto darījumu revīzijā

XXXIV. Mūsu mērķi ir iegūt pamatotu pārliecību par to, ka ES konsolidētajos pārskatos nav sniegtas būtiski nepareizas ziņas un ka pakārtotie darījumi ir likumīgi un pareizi, un, balstoties uz mūsu veikto revīziju, sniegt Eiropas Parlamentam un Padomei deklarāciju par pārskatu ticamību un pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Pamatota pārliecība ir augsts pārliecības līmenis, bet tā nav garantija, ka revīzijā vienmēr tiks atklāti visi iespējamie būtiski nepareizu ziņu vai būtisku neatbilstību gadījumi. Tie var rasties krāpšanas vai kļūdas dēļ un tos uzskata par būtiskiem tad, ja var pamatoti sagaidīt, ka atsevišķi vai kopā tie varētu ietekmēt saimnieciskus lēmumus, kuri pieņemti, pamatojoties uz šiem konsolidētajiem pārskatiem.

XXXV. Ieņēmumu jomā mūsu veiktās PVN un NKI pašu resursu pārbaudes sākumpunkts ir makroekonomikas rādītāju kopums, uz kā pamata šie resursi ir aprēķināti, un pēc tam mēs novērtējam Komisijas sistēmas, ko izmanto šo datu apstrādei, līdz ir saņemtas dalībvalstu iemaksas un tās ir iegrāmatotas konsolidētajos pārskatos. Tradicionālo pašu resursu revīzijā mēs pārbaudām muitas iestāžu pārskatus un analizējam muitas nodokļu plūsmu, līdz Komisija šīs summas ir saņēmusi un atspoguļojusi pārskatos. Pastāv risks, ka importētāji muitas nodokļus valsts muitas iestādēm vai nu nedeklarē, vai deklarē nepareizi. Tādējādi faktiski iekasētie ievedmuitas nodokļi būs mazāki par summu, kas teorētiski būtu jāiekasē. Šo atšķirību dēvē par “muitas nodokļu iztrūkumu”. Nesamaksātās summas, kas nav iekļautas dalībvalstu TPR uzskaites sistēmās, neietilpst mūsu revīzijas atzinuma par ieņēmumiem tvērumā.

XXXVI. Saistībā ar izdevumiem mēs pārbaudām maksājumu darījumus, kad izdevumi ir radušies un ir iegrāmatoti un pieņemti. Šajā pārbaudē skatām visu veidu maksājumus brīdī, kad tie tiek veikti, izņemot avansus. Mēs pārbaudām avansa maksājumus tad, kad līdzekļu saņēmējs ir sniedzis pierādījumu par to atbilstīgu izmantošanu un iestāde vai struktūra ir pieņēmusi šo pierādījumu, avansa maksājumu dzēšot, kas var nenotikt līdz nākamajam gadam.

XXXVII. Šogad pirmo reizi mēs pārbaudījām ANM izdevumus. Atšķirībā no citiem budžeta izdevumiem, kuru pamatā ir izmaksu atlīdzināšana un/vai nosacījumu ievērošana, ANM gadījumā maksājuma izpildes nosacījums ir iepriekš izvirzītu atskaites punktu vai mērķrādītāju apmierinoša sasniegšana. Tāpēc mēs pārbaudījām, vai Komisija bija ievākusi pietiekamus un piemērotus pierādījumus, kurus izmantot šā nosacījuma izpildes novērtēšanā. Šajā novērtējumā netiek skatīta citu ES un valsts noteikumu ievērošana.

XXXVIII. Visas revīzijas gaitā mēs liekam lietā profesionālo spriedumu un saglabājam profesionāli skeptisku attieksmi. Mēs arī

a) apzinām un novērtējam riskus, ka krāpšanas vai kļūdas dēļ ES konsolidētajos pārskatos ir sniegtas būtiski nepareizas ziņas vai ka saistībā ar pakārtotajiem darījumiem ir būtiski pārkāpts ES tiesiskais regulējums. Mēs izstrādājam un īstenojam revīzijas procedūras, lai reaģētu uz šo risku, un iegūstam revīzijas pierādījumus, kas ir pietiekami un piemēroti mūsu atzinuma pamatošanai. Gadījumus, kad būtiski nepareizas ziņas ir sniegtas vai neatbilstības radušās krāpšanas dēļ, ir grūtāk atklāt nekā kļūdas izraisītus gadījumus, jo krāpšana var ietvert slepenu vienošanos, viltošanu, tīšus izlaidumus, datu sagrozīšanu vai iekšējās kontroles apiešanu. Attiecīgi ir lielāks risks, ka šādi gadījumi paliks neatklāti;

b) iepazīstamies ar iekšējo kontroli, kas attiecas uz revīziju, lai izstrādātu atbilstošas revīzijas procedūras, nevis lai sniegtu atzinumu par iekšējās kontroles efektivitāti;

c) novērtējam izmantoto grāmatvedības metožu piemērotību un vadības veikto grāmatvedības aplēšu pamatotību un ar to saistīto vadības sniegto informāciju;

d) izdarām secinājumus par to, vai vadība ir pienācīgi izmantojusi darbības turpināšanas pieņēmumu grāmatvedībā un, pamatojoties uz iegūtajiem revīzijas pierādījumiem, spriežam, vai attiecībā uz notikumiem vai nosacījumiem pastāv būtiska nenoteiktība, kas var radīt nopietnas šaubas par struktūras spēju turpināt darbību. Ja secinām, ka šāda būtiska nenoteiktība pastāv, mums savā ziņojumā uz to ir jāvērš uzmanība, norādot uz attiecīgo informāciju konsolidētajos pārskatos, vai arī, ja šī informācija ir neadekvāta, mums ir jāgroza savs atzinums. Mūsu secinājumi balstās uz revīzijas pierādījumiem, kas iegūti līdz ziņojuma sagatavošanai. Tomēr turpmāku notikumu vai nosacījumu dēļ organizācijai var nākties pārtraukt darbību;

e) novērtējam konsolidēto pārskatu vispārējo izklāstu, uzbūvi un saturu, tostarp visas informācijas sniegšanu, un vērtējam, vai pakārtotie darījumi un notikumi konsolidētajos pārskatos ir izklāstīti patiesi;

f) iegūstam pietiekamus un piemērotus revīzijas pierādījumus par ES konsolidācijas jomā ietilpstošo struktūru finanšu informāciju, lai sniegtu atzinumu par konsolidētajiem pārskatiem un pakārtotajiem darījumiem. Mēs esam atbildīgi par revīzijas vadību, pārraudzību un īstenošanu, un sniegtais revīzijas atzinums ir vienīgi mūsu ziņā.

XXXIX. Mēs sazināmies ar vadību arī par revīzijai plānoto tvērumu un laika grafiku, kā arī par nozīmīgiem revīzijas konstatējumiem, tostarp par visiem konstatējumiem, kas attiecas uz būtiskiem iekšējās kontroles trūkumiem.

XL. No jautājumiem, kas apspriesti ar Komisiju un citām revidētajām vienībām, mēs apzinām tos, kuri konsolidēto pārskatu revīzijā ir vissvarīgākie un kuri tādējādi ir galvenie revīzijas jautājumi kārtējā periodā. Šos jautājumus mēs aprakstām savā ziņojumā, ja vien ar likumu vai noteikumiem nav aizliegta to atklāšana plašākai sabiedrībai vai – ārkārtīgi retos gadījumos – ja secinām, ka informācija mūsu ziņojumā nav jāsniedz, jo ir pamats domāt, ka tās atklāšana varētu radīt negatīvas sekas, kuras būtu lielākas par labumu, ko gūtu sabiedrība.

2022. gada 14. jūlijā

Klaus-Heiner LEHNE
priekšsēdētājs

Eiropas Revīzijas palāta
12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

Ievads

Eiropas Revīzijas palātas uzdevumi

1.1. Mēs esam ES neatkarīga revīzijas iestāde. Saskaņā ar Līgumu par Eiropas Savienības darbību (LESD)[6] mēs

a) sniedzam atzinumu par ES pārskatiem,

b) pārbaudām, vai ES budžetu izmanto saskaņā ar piemērojamajiem tiesību aktiem un noteikumiem,

c) ziņojam, vai ES izdevumi ir saimnieciski, lietderīgi un efektīvi[7],

d) sniedzam atzinumus par tādu tiesību aktu priekšlikumiem, kuri ietekmē ES finanšu pārvaldību vai ar to saistītus aspektus.

1.2. Veicot darbu, kas vajadzīgs *ticamības deklarācijas* izstrādei (paskaidrojumu sk. ***1.1. pielikumā***), mēs izpildām pirmos divus no minētajiem uzdevumiem. Budžeta izpildes snieguma aspektus (*saimnieciskums*, *lietderība* un *efektivitāte*) aplūkojam atsevišķā gada pārskata daļā[8]. Viss mūsu revīzijas darbs tiek plaši izmantots arī mūsu atzinumos par ierosinātajiem tiesību aktiem.

1.3. Šajā gada pārskata nodaļā ir

a) sniegts pamatojums ticamības deklarācijai un kopsavilkums par mūsu konstatējumiem un secinājumiem attiecībā uz pārskatu ticamību un pakārtoto *darījumu* pareizību, aptverot arī Komisijas informāciju par pareizību;

b) iekļauta informācija par gadījumiem, kurus kā iespējamu krāpšanu esam paziņojuši Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) un Eiropas Prokuratūrai (*EPPO*), un sniegta informācija par mūsu revīzijām attiecībā uz ES darbību krāpšanas apkarošanai;

---

[6] Līgums par Eiropas Savienības darbību (LESD), 285.–287. pants.

[7] Saskaņā ar *pareizas finanšu pārvaldības* principu.

[8] Par šiem aspektiem ziņojam Eiropas Revīzijas palātas Pārskatā par ES budžeta sniegumu (stāvoklis 2021. gada beigās) un mūsu īpašajos – lietderības revīzijas – ziņojumos.

c) īsumā aprakstīta mūsu revīzijas pieeja (sk. ***1.1. pielikumu***).

1.4. Mūsu darbs 2021. gadā aptvēra arī maksājumu, ko Spānija saņēma no ANM[9]. ANM ir galvenais komponents *NGEU* paketē[10], kuras mērķis ir atbalstīt atveseļošanu no Covid-19 pandēmijas ietekmes. Šā darba rezultāti veido pamatu mūsu 2021. gada atzinumam par ANM izdevumu pareizību. ANM ir pagaidu instruments, ko īsteno un finansē būtiski atšķirīgi no budžeta izdevumiem DFS ietvaros, tāpēc esam nolēmuši ANM izdevumiem veltīt atsevišķu nodaļu (***10. nodaļa***), kurā izklāstām mūsu revīzijas pieeju, darba kontekstu un konstatējumus un secinājumus. Tātad 1. nodaļa neattiecas uz ANM. Tajā ir aptverti tikai ES budžeta izdevumi DFS 1.–7. kategorijā.

1.5. Covid-19 ceļošanas ierobežojumi un sabiedrības veselības aizsardzībai ieviestie ierobežojumi joprojām neļāva pilnā apmērā veikt pārbaudes uz vietas, iegūt dokumentu oriģinālus, klātienē intervēt revidējamo vienību darbiniekus un pārbaudīt ES finansētu tiešo rezultātu fizisku esību. Mēs turpinājām pielāgoties šim stāvoklim un strādājām citā veidā, proti, lielākoties veicām dokumentu pārbaudes un revidējamās vienības intervējām attālināti. Tā kā pārbaudes uz vietas ir ierobežotas, *kļūdu neatklāšanas risks*[11] joprojām ir liels[12], tomēr uzskatām, ka no revidētajām vienībām iegūtie pierādījumi mums ļāva pabeigt darbu un izdarīt secinājumus.

ES izdevumi ir nozīmīgs līdzeklis rīcībpolitikas mērķu sasniegšanai

1.6. ES izdevumi ir svarīgs līdzeklis politikas mērķu sasniegšanai, bet tas nav vienīgais līdzeklis. Citi svarīgi pasākumi ir tiesību aktu piemērošana, preču, pakalpojumu un kapitāla brīva aprite un iedzīvotāju brīva pārvietošanās visā Eiropas Savienībā. 2021. gadā dalībvalstu kopējie vispārējās valdības izdevumi (7459 miljardi EUR) veidoja 53 % no šo valstu nacionālā kopienākuma (14 069 miljardi EUR). ES budžeta izdevumi[13] bija 181,5 miljardi EUR, kas atbilst 2,4 %

---

[9] Regula (ES) 2021/241, ar ko izveido ANM.

[10] Padomes Regula (ES, Euratom) 2020/2094, ar ko izveido Eiropas Savienības Atveseļošanas instrumentu ekonomikas atveseļošanas atbalstam pēc Covid-19 krīzes.

[11] Neatklāšanas risks ir risks, ka revidents neatklās novirzi, ko nav izlabojuši revidējamās vienības iekšējās kontroles mehānismi.

[12] Mūsu 2020. gada pārskats, 1.4. punkts.

[13] "ES budžeta izdevumi" ietver *NGEU* finansējumu vairākām programmām 2021.–2027. gada DFS kategorijās, kas tiek tērēts saskaņā ar nozaru noteikumiem. Taču ES budžeta izdevumi

no ES dalībvalstu kopējiem vispārējās valdības izdevumiem un 1,3 % no visu šo valstu nacionālā kopienākuma (sk. ***1.1. attēlu***). Ja pieskaita papildu maksājumus 46,5 miljardu EUR apmērā no ANM dotācijām *piešķirtajiem ieņēmumiem*, 2021. gadā maksājumu kopsumma bija 228,0 miljardi EUR[14].

1.1. attēls. 2021. gada ES budžeta izdevumi un vispārējās valdības izdevumi kā daļa no nacionālā kopienākuma (NKI)

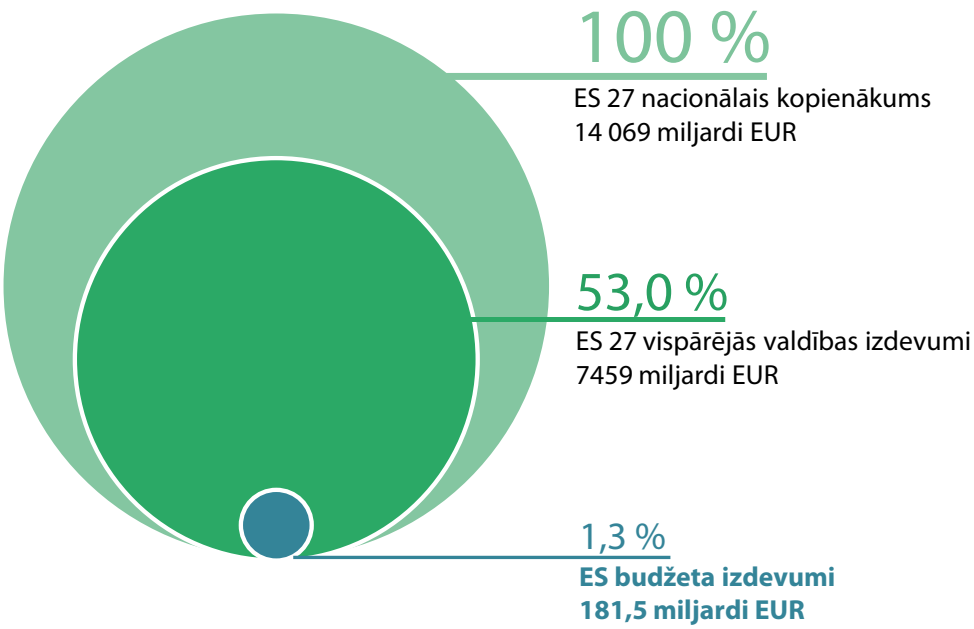

Avots:
ES 27 NKI: Eiropas Komisijas 2021. gada konsolidētie gada pārskati, A pielikums "Ieņēmumi";
ES 27 vispārējās valdības izdevumi: *Eurostat* datubāze, *Government revenue, expenditure and main aggregates*, dati izgūti 25.4.2022.;
ES budžeta izdevumi: Eiropas Komisija, Eiropas Savienības 2021. gada konsolidētie pārskati.

1.7. ES līdzekļus izmaksā saņēmējiem, izmantojot vienreizējus maksājumus / gada maksājumus vai vairākus maksājumus daudzgadu izdevumu shēmās. No ES 2021. gada budžeta izmaksāja 144,4 miljardus EUR vienreizējos, starpposma vai galīgajos maksājumos, kā arī 37,1 miljardu EUR kā priekšfinansējumu. Kā redzams ***1.2. attēlā***, lielākā daļa ES budžeta bija piešķirta kategorijām "Kohēzija, noturība un vērtības" un "Dabas resursi un vide", kam sekoja "Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma".

neietver ANM izdevumus, kas nav daļa no pieņemtā ES budžeta, bet tiek finansēti, izlaižot obligācijas.

[14] ES 2021. gada konsolidētie pārskati, budžeta izpildes ziņojumi un skaidrojumi, DFS 6.3. iedaļa "Maksājumu *apropriāciju* izpilde".

1.2. attēls. 2021. gada budžeta izdevumi daudzgadu finanšu shēmas (DFS) kategorijās

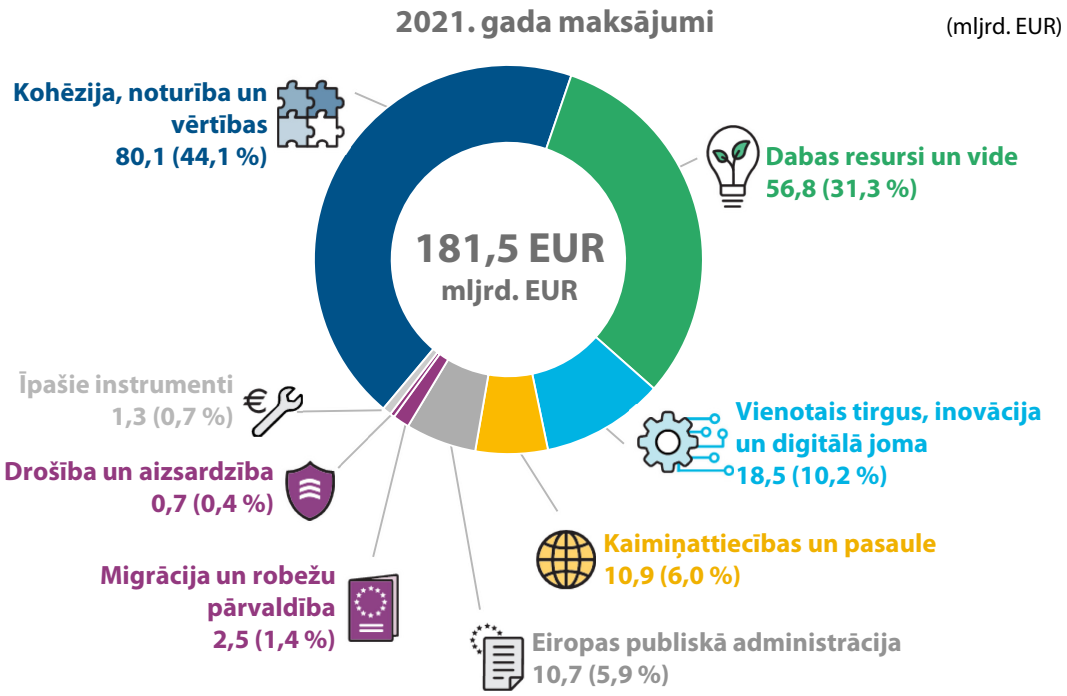

DFS 1. kategorija (4. nod.) Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma
DFS 2. kategorija (5. nod.) Kohēzija, noturība un vērtības
DFS 3. kategorija (6. nod.) Dabas resursi un vide
DFS 3. kategorija (7. nod.) Migrācija un robežu pārvaldība
DFS 5. kategorija (7. nod.) Drošība un aizsardzība
DFS 6. kategorija (8. nod.) Kaimiņattiecības un pasaule
DFS 7. kategorija (9. nod.) Eiropas publiskā pārvalde
Īpašie instrumenti (ārpus DFS)

Avots: ERP.

Revīzijas konstatējumi par 2021. finanšu gadu

Pārskatu ticamība

Pārskatos nebija sniegtas būtiski nepareizas ziņas

1.8. Mūsu konstatējumi attiecas uz ES 2021. finanšu gada *konsolidētajiem pārskatiem*[15] ("pārskati"), kurus kopā ar grāmatveža apliecinājuma vēstuli saņēmām 2022. gada 28. jūnijā, t. i., pirms Finanšu regulā paredzētā termiņa[16]. Pārskati ietver sadaļu "Gada būtiskākās norises finanšu jomā", uz kuru neattiecas mūsu revīzijas atzinums[17]. Tomēr saskaņā ar revīzijas standartiem mēs esam novērtējuši, vai šī sadaļa saskan ar pārskatos sniegto informāciju.

1.9. Komisijas publicētie pārskati liecina, ka 2021. gada 31. decembrī kopējās saistības bija 496,4 miljardi EUR salīdzinājumā ar kopējiem aktīviem 414,1 miljarda EUR vērtībā. Starpību, kas ir 82,3 miljardi EUR, veidoja (negatīvie) neto aktīvi, kuros ietilpst rezerves un tā ES līdz 31. decembrim jau radušos izdevumu daļa, kas jāfinansē no nākotnes budžetiem. 2021. gada *saimnieciskās darbības rezultāts* bija 42,1 miljards EUR.

---

[15] Konsolidētajos pārskatos ietilpst

a) konsolidētie finanšu pārskati, kuros iekļauta bilance (tajā ir norādīti aktīvi un saistības gada beigās), finanšu darbības rezultātu pārskats (tajā norādīti gada ieņēmumi un izdevumi), naudas plūsmas pārskats (tajā atspoguļots, kā izmaiņas kontos ietekmē naudu un tās ekvivalentus) un neto aktīvu izmaiņu pārskats, kā arī attiecīgie finanšu pārskatu skaidrojumi;

b) budžeta izpildes pārskati par gada ieņēmumiem un izdevumiem, kā arī attiecīgie skaidrojumi.

[16] Regula (ES, Euratom) Nr. 2018/1046 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam.

[17] 2. ieteicamā praktiskā vadlīnija (*RPG 2*) "Finanšu pārskatu apspriešana un analīze", ko sagatavojusi Starptautisko publiskā sektora grāmatvedības standartu padome (*IPSASB*).

1.10. Revīzijā mēs konstatējām, ka pārskatos nebija sniegtas būtiski nepareizas ziņas. Mūsu darba rezultāti attiecībā uz ES līdzekļu finansiālo un budžeta pārvaldību ir izklāstīti ***2. nodaļā***.

Galvenie revīzijas jautājumi saistībā ar 2021. gada finanšu pārskatiem

1.11. Galvenie revīzijas jautājumi ir tie, kuri saskaņā ar mūsu profesionālo spriedumu mūsu veiktajā kārtējā perioda finanšu pārskatu revīzijā bija vissvarīgākie. Šos jautājumus mēs skatījām finanšu pārskatu revīzijas kopējā kontekstā un atzinuma par pārskatiem formulēšanai, bet par tiem mēs nesniedzam atsevišķu atzinumu. Par galvenajiem revīzijas jautājumiem ziņojam ticamības deklarācijā.

Darījumu pareizība

1.12. Mēs pārbaudījām ES ieņēmumus un izdevumus, lai novērtētu, vai ieņēmumi ir iekasēti un izdevumi veikti atbilstoši piemērojamajiem tiesību aktiem un noteikumiem[18]. Revīzijas rezultāti attiecībā uz ieņēmumiem ir aprakstīti ***3. nodaļā***, bet attiecībā uz izdevumiem – ***4.–9. nodaļā***. Par ANM ziņojam ***10. nodaļā***.

Mūsu revīzija aptver pārskatiem pakārtotos ieņēmumu un izdevumu darījumus

1.13. Attiecībā uz ieņēmumiem mēs ieguvām revīzijas atzinumam vajadzīgo pamatoto pārliecību, novērtējot atlasītas galvenās sistēmas, kā arī veicot darījumu pārbaudes. Pārbaudīto darījumu izlasi veidojām, lai tajā būtu reprezentēti visi ES budžeta ieņēmumu avoti, kas ir četras pašu resursu kategorijas un ieņēmumi no citiem avotiem. Papildus tam mūsu izlasē bija iekļauti ārējie piešķirtie ieņēmumi, ko izmantoja, lai finansētu ANM neatmaksājamo (dotāciju) komponentu[19] (sk. ***3.2.–3.4***. punktu).

1.14. Attiecībā uz izdevumiem mēs skatījām reprezentatīvu 740 darījumu izlasi, kurā iekļāvām ES budžeta līdzekļu pārskaitījumus ES izdevumu *galasaņēmējiem* (sk. ***1.1. pielikuma (12)***. un ***(13)***. punktu). Šo darījumu pārbaudē iegūtā informācija ir izmantota, lai izstrādātu ticamības deklarāciju un aplēstu nepareizu darījumu daļu visā

---

[18] Ieskaitot 2014.–2020. gada DFS darījumus, kā arī iepriekšējo DFS darījumus.

[19] Šajos ieņēmumos ietilpst summas, ko Komisija aizņēmusies, lai sniegtu neatmaksājamu finansiālu atbalstu dalībvalstīm atbilstoši *NGEU*. Šīs summas ES nākotnē būs jāatmaksā.

revīzijas datu kopā, augsta riska un zema riska izdevumos (sk. ***1.19***. punktu) un katrā DFS kategorijā, par kuru mēs izstrādājam īpašo izvērtējumu (1., 2., 3. un 7. kategorija).

1.15. Mūsu 2021. gada revīzijas datu kopa attiecībā uz ieņēmumiem bija 239,6 miljardi EUR[20] (sk. ***3.1. attēlu***), savukārt attiecībā uz izdevumiem – 142,8 miljardi EUR[21]. Šajās summā ir ieskaitītas arī Apvienotās Karalistes iemaksas budžetā un AK saņemtie maksājumi saskaņā ar Izstāšanās līguma nosacījumiem[22].

1.16. ***1.3. attēlā*** ir parādīts mūsu revīzijas datu kopas sadalījums vienreizējos, starpposma (Komisijas pieņemtajos) un galīgajos maksājumos, priekšfinansējuma *dzēšana* un ikgadējie pārskatu pieņemšanas lēmumi salīdzinājumā ar ES izdevumiem katrā DFS kategorijā (sk. ***1.1. pielikuma (12)***. punktu).

[20] Budžeta ieņēmumi 184,1 miljards EUR un piešķirtie ieņēmumi (neatmaksājamam ANM atbalstam) 55,5 miljardi EUR; ES 2021. gada konsolidētie gada pārskati, 2. tabula sadaļā "Budžeta izpildes pārskati un skaidrojumi".

[21] Ieskaitot *NGEU* finansējumu vairākām programmām 2021.–2027. gada DFS kategorijās, kas tiek tērēts saskaņā ar nozaru noteikumiem.

[22] Līgums par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas, 136. un 138. pants.

1.3. attēls. Mūsu revīzijas datu kopas (142,8 miljardi EUR) un ES budžeta izdevumu (181,5 miljardi EUR) salīdzinājums DFS kategorijās 2021. gadā

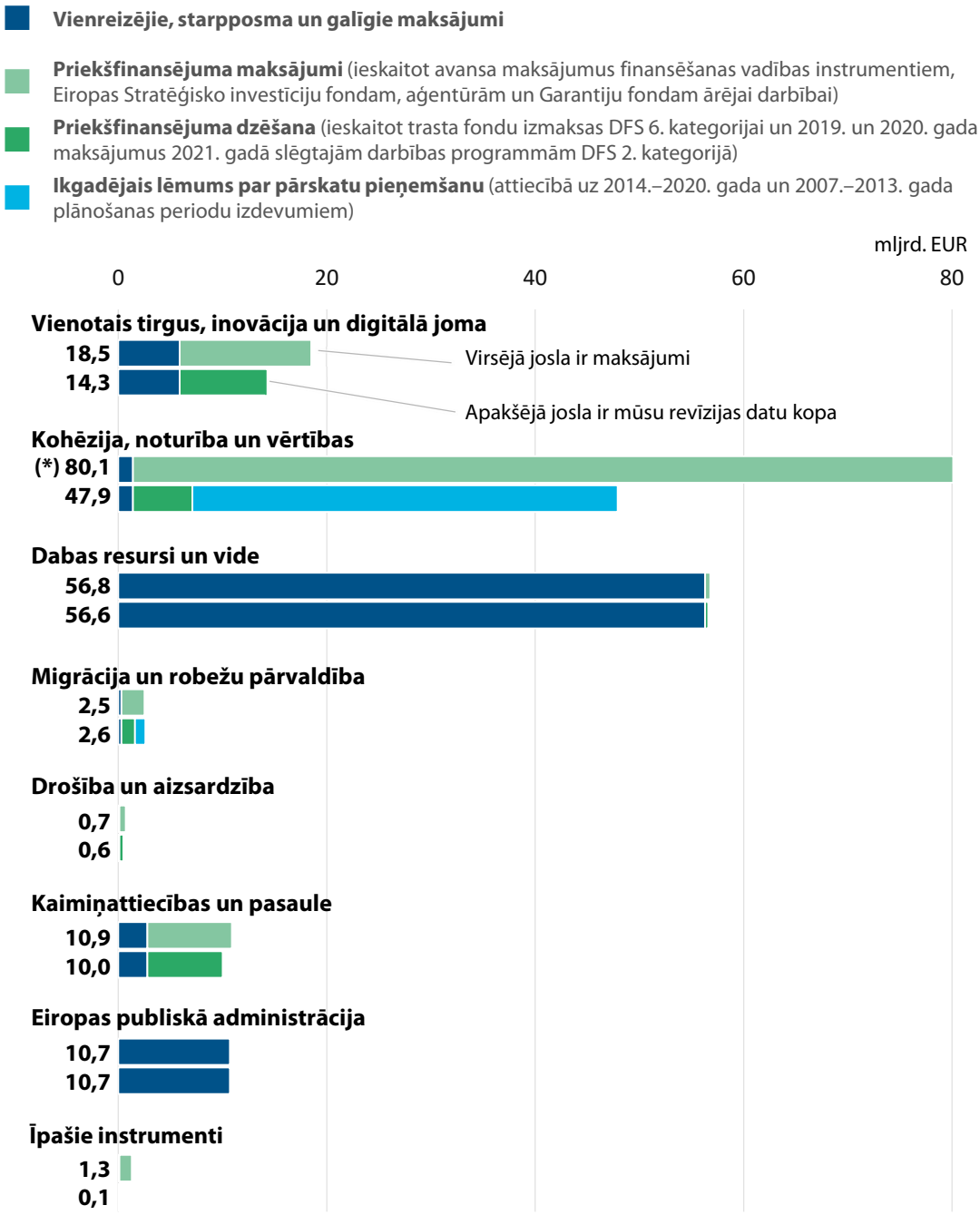

(*) Kategorijā "Kohēzija, noturība un vērtības" 2014.–2020. gada plānošanas perioda starpposma maksājumus 63,0 miljardu EUR apmērā neiekļāva pārskatos, uz kuru pamata bija sagatavotas apliecināšanas dokumentu paketes, ko Komisija pieņēma 2021. gadā (sk. ***5.1. attēlu***). Šie starpposma maksājumi ir iekļauti 78,7 miljardu EUR vērtajā priekšfinansējumā, tātad tie nebija daļa no mūsu 2021. gada pārskata revīzijas datu kopas. Mēs tos iekļausim revīzijas datu kopā tajā gadā, kad Komisija pieņems attiecīgos pārskatus (piem., 2022. gada ticamības deklarācijā iekļausim 2020./2021. grāmatvedības gada maksājumus).

Avots: ERP.

1.17. Kā redzams ***1.4. attēlā***, izdevumi kategorijā "Dabas resursi un vide" veido lielāko revīzijas datu kopas daļu (39,7 %), un tiem seko izdevumi kategorijās "Kohēzija, noturība un vērtības" (33,5 %) un "Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma" (10,0 %).

1.4. attēls. Mūsu 2021. gada revīzijas datu kopas (142,8 miljardi EUR) iedalījums atbilstoši DFS kategorijām

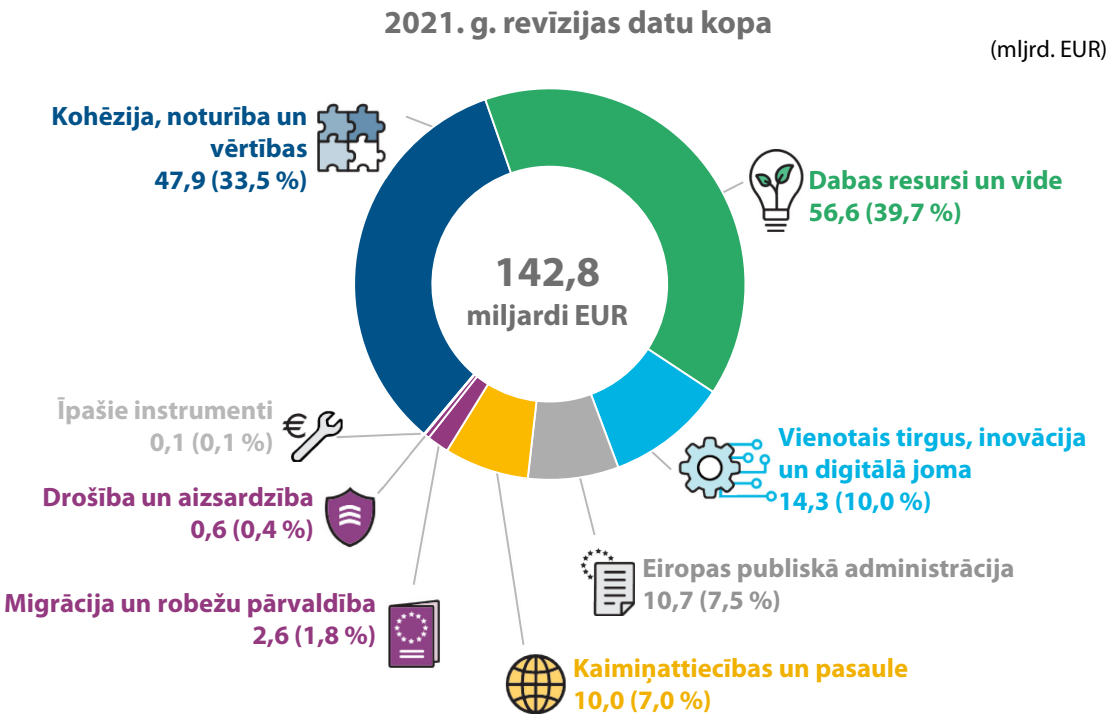

Avots: ERP.

Kļūdas joprojām gadās noteikta veida izdevumos

1.18. Mūsu galvenie konstatējumi par ES ieņēmumu un izdevumu pareizību bija šādi:

a) kopumā revīzijas pierādījumi liecina, ka *kļūdu* līmenis ieņēmumos nav būtisks. Mūsu pārbaudītās sistēmas, kas attiecas uz ieņēmumiem, kopumā darbojās efektīvi. Tomēr galvenie tradicionālo pašu resursu (TPR) iekšējās kontroles mehānismi, ko mēs novērtējām dažās dalībvalstīs, un *PVN atrunu* un *TPR neatrisināto jautājumu* pārvaldība Komisijā darbojās daļēji efektīvi pastāvīgu nepilnību dēļ (sk. ***3.10.–3.12***. un ***3.15.–3.17***. punktu). Mēs arī konstatējām, ka ir aizkavējusies vairāku tādu Komisijas Muitas rīcības plāna darbību īstenošana (sk. ***3.13***. punktu), kas palīdz mazināt *muitas iztrūkumu*. Šī nepilnība neietekmē

mūsu revīzijas atzinumu par ieņēmumiem, jo tā neattiecas uz pārskatiem pakārtotajiem darījumiem. Tā tikai norāda uz risku, ka TPR varētu būt nepilnīgi;

b) attiecībā uz izdevumiem mūsu revīzijas pierādījumi kopumā liecina, ka kļūdu līmenis bija būtisks, proti, 3,0 %[23] (sk ***1.5. attēlu***). Vislielāko daļu šā kļūdu līmeņa veido izdevumi kategorijā "Kohēzija, noturība un vērtības" (1,2 procentpunkti), kam seko kategorijas "Dabas resursi un vide" (0,7 procentpunkti), "Kaimiņattiecības un pasaule" (0,4 procentpunkti) un "Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma" (0,4 procentpunkti). Kļūdu līmenis joprojām ir būtisks augsta riska izdevumos, kuri galvenokārt ir tā dēvētie atlīdzinājuma izdevumi (sk. ***1.19***. un ***1.22***.–***1.23***. punktu). Šādi izdevumi veidoja 63,2 % no mūsu revīzijas datu kopas.

1.5. attēls. Aplēstais kļūdu līmenis un revīzijas datu kopa (2017.–2021. gads)

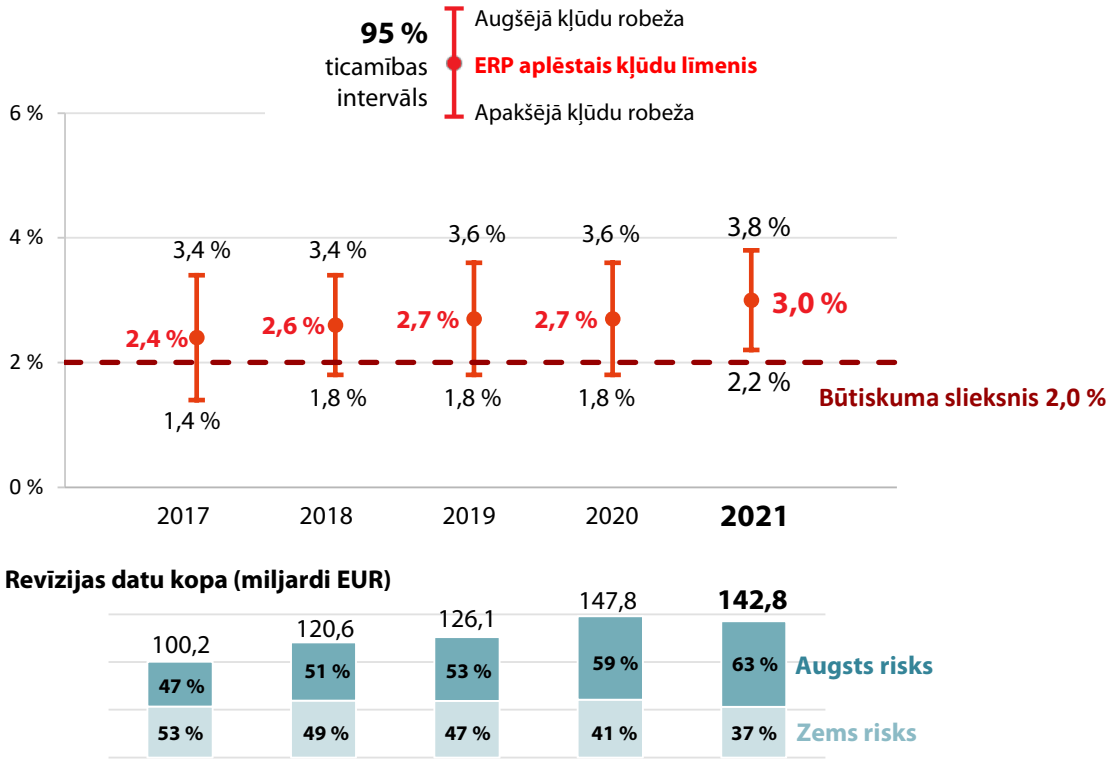

Piezīme. Mēs definējam **kļūdu** kā naudas summu, kuru nevajadzēja izmaksāt no ES budžeta. Kļūda ir pieļauta tad, ja nauda nav izmantota saskaņā ar attiecīgajiem ES tiesību aktiem, tātad ne tādā veidā, kā to iecerēja Eiropas Savienības Padome un Eiropas Parlaments, kad tie pieņēma attiecīgos tiesību aktus, vai ja nauda nav izmantota saskaņā ar konkrētiem valsts noteikumiem.

Avots: ERP.

[23] Mums ir 95 % pārliecības, ka *aplēstais kļūdu līmenis* datu kopā ir no 2,2 % līdz 3,8 % (attiecīgi apakšējā un augšējā kļūdu robeža).

Kļūdu risku ietekmē noteikumu sarežģītība un ES līdzekļu izmaksāšanas veids

1.19. Veikuši riska analīzi, kuras pamatā ir mūsu iepriekšējo revīziju rezultāti un pārvaldības un kontroles sistēmu novērtējums, iedalījām pakārtoto darījumu revīzijas datu kopu augsta un zema riska izdevumos, lai veidotu reprezentatīvu izlasi. Mūsuprāt, ir spēkā šāda sakarība:

— izdevumos, kuriem piemēro vienkāršotus noteikumus, kļūdu risks ir zemāks. Šāda veida izdevumi galvenokārt ir **uz maksājumtiesībām balstīti maksājumi**, saistībā ar kuriem līdzekļu saņēmējiem ir jāievēro daži nosacījumi, kas pārsvarā ir vienkārši. Šāda veida izdevumi ir arī daļa no administratīvajiem izdevumiem (ES ierēdņu algas un pensijas);

— izdevumos, kam piemēro sarežģītus noteikumus, kļūdu risks ir augstāks. Galvenokārt tas attiecas uz **atlīdzinājuma maksājumiem**, kad līdzekļu saņēmēji iesniedz pieprasījumus par attiecināmām izmaksām, kuras tiem radušās. Tāpēc saņēmēju pienākums ir sniegt ne tikai pierādījumus par attiecīgās darbības iespēju pretendēt uz atbalstu, bet arī pierādījumus par atlīdzināmo izmaksu rašanos. Prasot atlīdzināt izmaksas, atbalsta saņēmējiem bieži ir jāievēro sarežģīti noteikumi attiecībā uz to, ko var prasīt (attiecināmība), un attiecībā uz izmaksu pienācīgu rašanos (publiskais iepirkums vai *valsts atbalsta* noteikumi).

1.20. Arī 2021. gadā, tāpat kā iepriekšējos gados, mēs konstatējām, ka zema riska izdevumos kļūdu līmenis nebija būtisks, bet augsta riska izdevumos – joprojām būtisks. Tātad mūsu 2021. gada revīzijas rezultāti apstiprina mūsu novērtējumu, kurš atspoguļojas mūsu riska analīzē un klasifikācijā, proti, līdzekļu izmaksāšanas veids ietekmē kļūdu risku.

1.21. Plašāka informācija par augstā riska datu kopu un kļūdām, ko tajā atklājām, ir sniegta ***1.6. attēlā*** un ***1.22***.–***1.31***. punktā.

1.6. attēls. 2021. gada revīzijas datu kopas sadalījums zema riska un augsta riska izdevumos

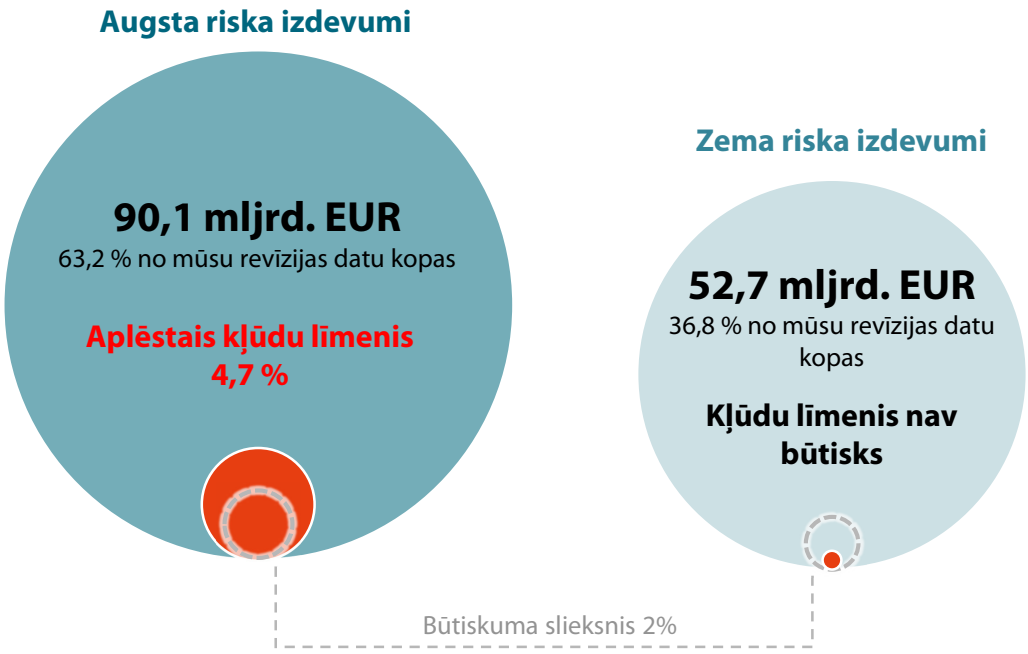

Avots: ERP.

Lielā daļā mūsu revīzijas datu kopas ir būtisks kļūdu līmenis

1.22. Augsta riska izdevumi veido 63,2 % no mūsu revīzijas datu kopas, kas ir nedaudz vairāk nekā pagājušajā gadā, kad tie revīzijas datu kopā veidoja apmēram 59,0 %. ***1.7. attēlā*** redzams, ka kategorija "Kohēzija, noturība un vērtības" veido lielāko daļu no mūsu augsta riska datu kopas (46,3 miljardi EUR), kam seko "Dabas resursi un vide" (18,4 miljardi EUR), "Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma" (10,8 miljardi EUR) un "Kaimiņattiecības un pasaule" (8,8 miljardi EUR). Mūsu konstatējumi par katru no šīm kategorijām īsumā ir aprakstīti ***1.24***.–***1.27***. punktā.

1.23. Ņemot vērā rezultātus, ko ieguvām visu DFS kategoriju pārbaudēs, mēs lēšam, ka kļūdu līmenis augsta riska izdevumos ir 4,7 % (2020. gadā – 4,0 %), un tas pārsniedz 2,0 % būtiskuma slieksni (sk. ***1.6. attēlu***).

1.7. attēls. Augsta un zema riska izdevumu sadalījums DFS kategorijās

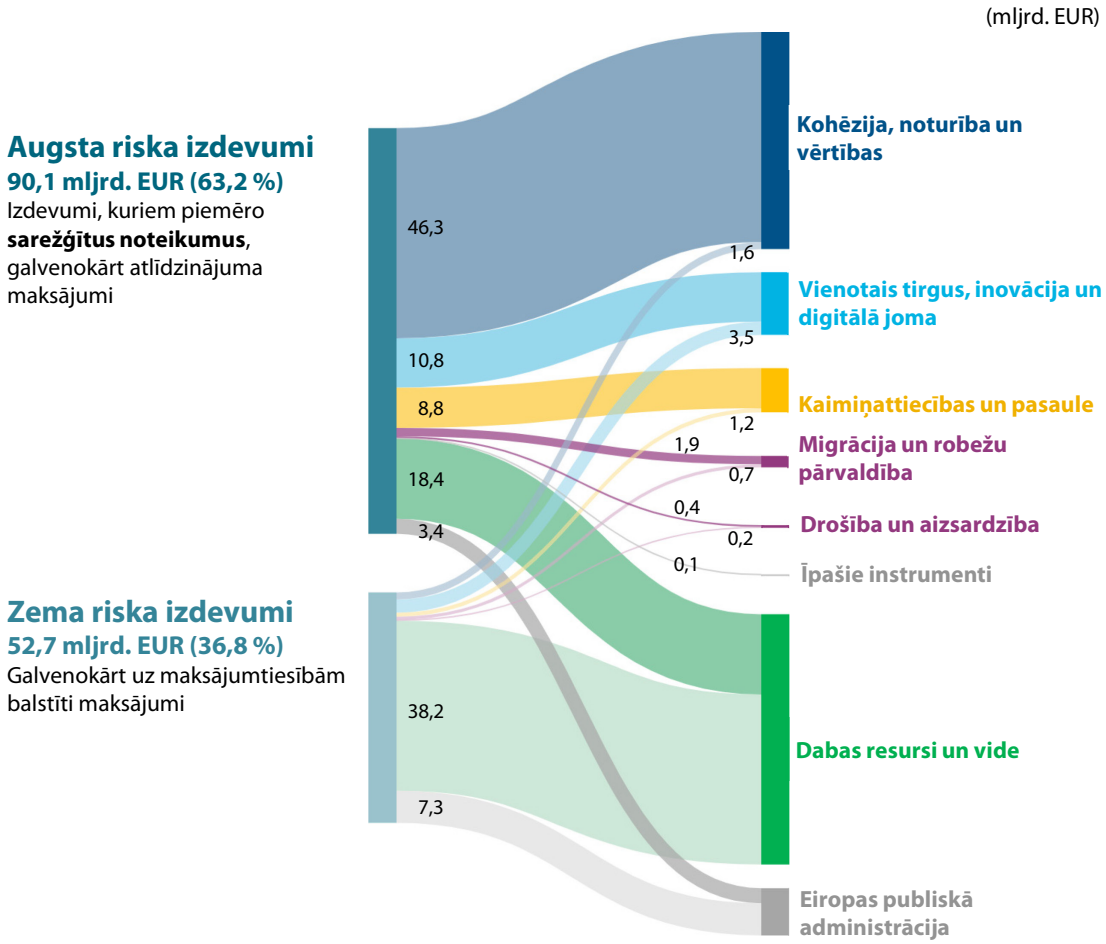

Avots: ERP.

1.24. “Kohēzija, noturība un vērtības” (***5. nodaļa***). Šīs jomas izdevumus īsteno, galvenokārt izmantojot Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Sociālo fondu. Šie izdevumi pārsvarā ir atlīdzinājuma maksājumi, ko mēs uzskatām par augsta riska izdevumiem. Galvenie kļūdu veidi, ko mēs konstatējām un izteicām skaitļos, bija neattiecināmas izmaksas un projekti, svarīgu apliecinošo dokumentu trūkums, iekšējā tirgus noteikumu pārkāpumi (īpaši valsts atbalsta noteikumu neievērošana) un publiskā iepirkuma noteikumu neievērošana.

1.25. “Dabas resursi un vide” (***6. nodaļa***). Mēs atkal konstatējām būtisku kļūdu līmeni tajās izdevumu jomās, kuras esam apzinājuši kā augsta riska jomas (lauku attīstība, tirgus pasākumi un pārējās DFS 3. kategorijas politikas jomas, kas neietilpst *kopējā lauksaimniecības politikā (KLP)*). Šie izdevumi veido apmēram 32,6 % no šīs kategorijas izdevumiem, un tie pārsvarā ir atlīdzinājuma maksājumi. Šai jomai

visraksturīgākās kļūdas ir neattiecināmi atbalsta saņēmēji un izmaksas, administratīvas kļūdas un agrovides *saistību* neievērošana.

1.26. 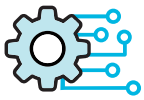 "Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma" (***4. nodaļa***). Tāpat kā iepriekšējos gados šajā jomā pētniecības izdevumi ("Apvārsnis 2020" un Septītā pamatprogramma) joprojām ir pakļauti augstam riskam, un tie ir galvenais kļūdu avots. Kļūdas šajā jomā ietver dažādas neattiecināmu izmaksu kategorijas (īpaši neattiecināmas tiešās personāla izmaksas un citas *tiešās izmaksas*). Turklāt mēs konstatējām un izteicām skaitļos kļūdas arī citās programmās un darbībās (galvenokārt pieminams Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments). Parasti kļūdas šajā jomā ir publiskā iepirkuma noteikumu neievērošana un neattiecināmas izmaksas.

1.27. "Kaimiņattiecības un pasaule" (***8. nodaļa***). Šīs jomas izdevumi ir galvenokārt atlīdzinājuma maksājumi un attiecas uz ārējām darbībām, ko finansē no ES budžeta. Visi šīs kategorijas izdevumu veidi tiek uzskatīti par augsta riska izdevumiem, izņemot *budžeta atbalsta* maksājumus un administratīvos izdevumus, kas atbilst apmēram 11,7 % šīs kategorijas izdevumu. Lielākā daļa kļūdu, kas konstatētas šīs jomas augsta riska izdevumos, ir izdevumi, kas nav radušies, svarīgu apliecinošo dokumentu trūkums, neattiecināmas izmaksas un publiskā iepirkuma noteikumu neievērošana.

Attiecināmības kļūdas joprojām veido lielāko daļu no augsta riska izdevumiem aplēstā kļūdu līmeņa

1.28. Tāpat kā pēdējos gados turpmāk sīkāk aprakstām kļūdu veidus, kas konstatēti augsta riska izdevumos, jo tajos pastāvīgi ir būtisks kļūdu līmenis. ***1.8. attēlā*** ir parādīts, kā 2021. gada augsta riska izdevumiem aplēstajā kļūdu līmenī ir pārstāvēti dažādi kļūdu veidi, kā arī dots salīdzinājums ar attiecīgajām 2017.–2021. gada aplēsēm.

1.8. attēls. Kļūdu veidi augsta riska izdevumiem aplēstajā 2021. gada kļūdu līmenī

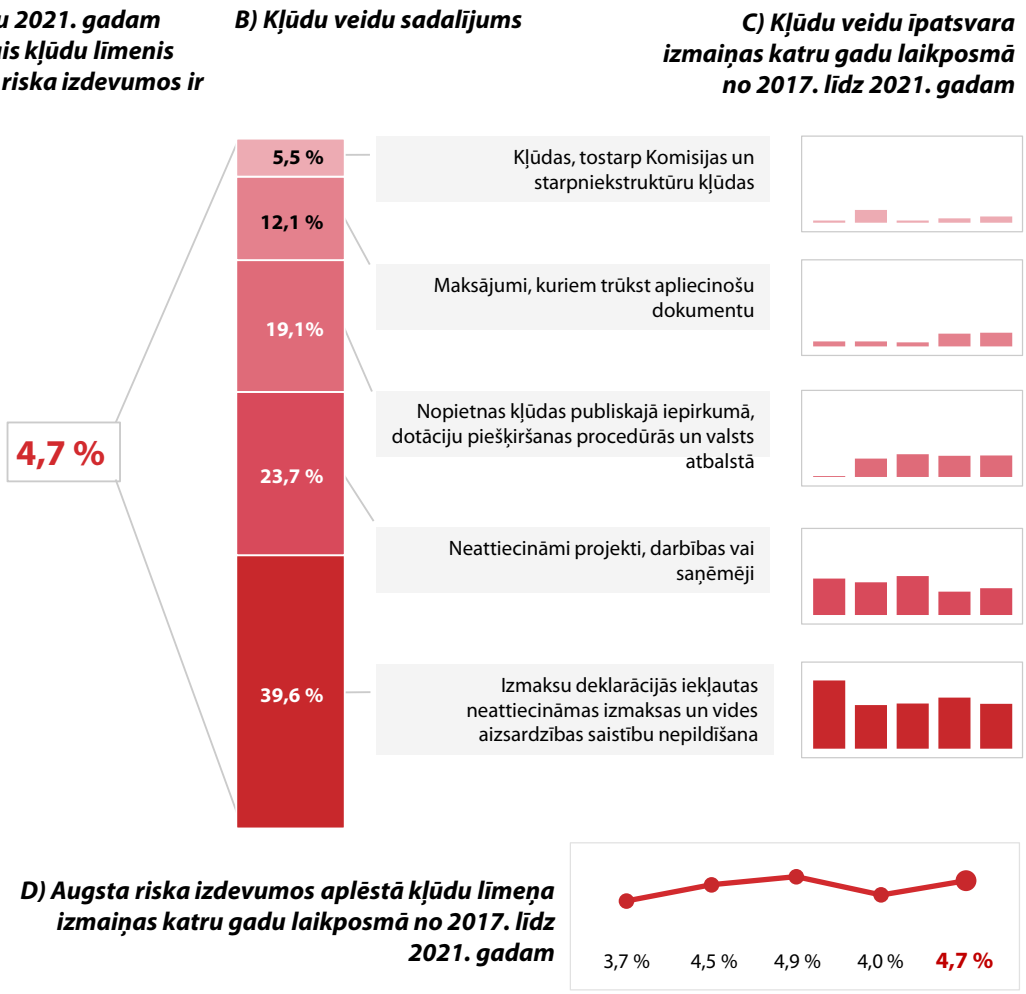

Avots: ERP.

1.29. Tāpat kā agrāk, arī 2021. gadā mēs joprojām konstatējām attiecināmības kļūdas, galvenokārt kategorijās "Kohēzija, noturība un vērtības", "Dabas resursi un vide" un "Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma". Šīs kļūdas veidoja 63,3 % (2020. gadā — 65,9 %), kas ir ievērojama procentuālā daļa no mūsu aplēstā kļūdu līmeņa augsta riska izdevumos, savukārt 39,6 % no tām veidoja izmaksu deklarācijās iekļautas neattiecināmas izmaksas un 23,7 % – neattiecināmi projekti, darbības vai saņēmēji.

1.30. 2021. gadā mēs konstatējām kļūdas saistībā ar valsts atbalsta noteikumu pārkāpumiem kategorijā "Kohēzija, noturība un vērtības" un saistībā ar publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumiem kategorijās "Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma", "Kaimiņattiecības un pasaule", "Eiropas publiskā pārvalde" un "Kohēzija, noturība un vērtības". Šīs kļūdas veidoja 19,1 % no mūsu aplēstā kļūdu līmeņa augsta riska izdevumos (2020. gadā – 18,7 %).

1.31. Turklāt joprojām bija augsts tādu kļūdu aplēstais līmenis, kas bija maksājumi bez svarīgiem apliecinošajiem dokumentiem, galvenokārt kategorijās "Kaimiņattiecības un pasaule" un "Drošība un aizsardzība". Šīs kļūdas veidoja 12,1 % (2020. gadā – 11,4 %) no mūsu aplēstā kļūdu līmeņa augsta riska izdevumos.

Mēs nekonstatējām būtisku kļūdu līmeni zema riska izdevumos

1.32. Attiecībā uz zema riska izdevumiem, kuri veido 36,8 % revīzijas datu kopas, secinām, ka aplēstais kļūdu līmenis ir zem 2,0 % būtiskuma sliekšņa, tāpat kā 2019. un 2020. gadā. Zema riska izdevumos galvenokārt ietilpst uz maksājumtiesībām balstīti maksājumi, daļa administratīvo izdevumu ("ES ierēdņu algas un pensijas", ***9. nodaļa***) un budžeta atbalsts trešām valstīm ("Kaimiņattiecības un pasaule", ***8. nodaļa***) (sk. ***1.7. attēlu***). Uz maksājumtiesībām balstīti maksājumi ietver *tiešo atbalstu* lauksaimniekiem ("Dabas resursi un vide", ***6. nodaļa***) un studentu mobilitātes un citus mobilitātes pasākumus programmā "*Erasmus+*" ("Kohēzija, noturība un vērtības", ***5. nodaļa***).

Komisijas informācija par pareizību

1.33. Komisijai ir galīgā atbildība par ES budžeta izpildi neatkarīgi no pārvaldības veida (tiešā, netiešā vai dalītā pārvaldība). Par savām darbībām Komisija atskaitās trīs ziņojumos, kas kopā veido integrēto finanšu ziņojumu paketi[24]:

a) Eiropas Savienības konsolidētie pārskati,

b) gada pārvaldības un snieguma ziņojums attiecībā uz ES budžetu,

c) ziņojums par turpmākiem pasākumiem pēc iepriekšējā finanšu gada *budžeta izpildes apstiprināšanas*.

1.34. Gada pārvaldības un snieguma ziņojumā ir apkopota galvenā informācija par iekšējo kontroli un finanšu pārvaldību, kas iekļauta Komisijas ģenerāldirektorātu (ĢD) gada darbības pārskatos (GDP). Atbildība par šiem pārskatiem atbilst Komisijas pārvaldības struktūrā noteiktajam atbildības sadalījumam. Ģenerāldirektori atbild par attiecīgajos gada darbības pārskatos sniegtās informācijas pareizību, taču gada pārvaldības un snieguma ziņojumu pieņem komisāru kolēģija, kurai ir galīgā atbildība par ziņojuma sagatavošanu un publicēšanu un tajā izklāstīto informāciju.

[24] Saite uz 2021. gada integrētajiem finanšu un pārskatatbildības ziņojumiem.

Komisijas aplēstais kļūdu līmenis ir zem mūsu aplēstā kļūdu diapazona

1.35. Gada pārvaldības un snieguma ziņojumā Komisija attiecībā uz 2021. gada pārskatiem pakārtotajiem darījumiem aplēš risku maksājuma laikā[25]. Risks maksājuma laikā atspoguļo Komisijas aplēsi par summu, kas izmaksāšanas laikā neatbilda piemērojamajiem noteikumiem. Šis jēdziens ir tuvākais mūsu aplēstajam kļūdu līmenim.

1.36. Komisijas skaitliskie dati par risku maksājuma laikā un mūsu aplēstais kļūdu līmeņa diapazons sniegts ***1.9. attēlā***. Komisijas 2021. gadam noteiktais risks maksājuma laikā ir 1,9 %, kas ir zem mūsu aplēstā kļūdu līmeņa, proti, 3,0 % (2020. gadā – 2,7 %) un zem mūsu diapazona, kurš ir robežās no 2,2 % līdz 3,8 %. Turpmāk ***1.37***.–***1.39***. punktā ir aprakstīti faktori, ar kuriem skaidrojami atšķirīgie skaitļi.

1.9. attēls. Komisijas aplēstais risks maksājuma laikā salīdzinājumā ar mūsu aplēsto kļūdu līmeni

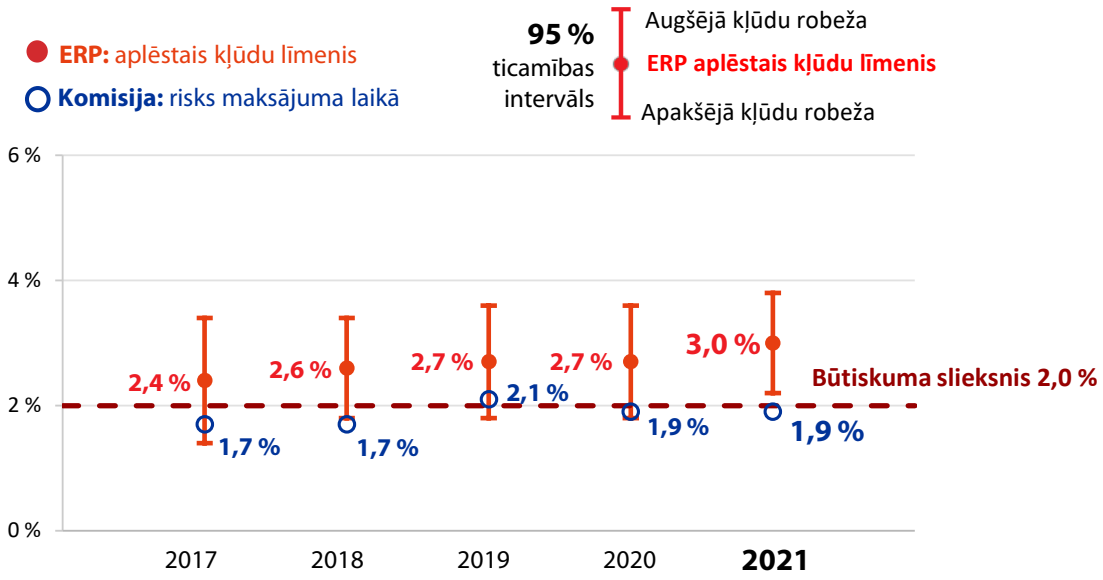

Avots: ERP.

1.37. Informāciju par risku maksājuma laikā sniedz gan atsevišķi par katru ģenerāldirektorātu attiecīgajos gada darbības pārskatos, gan kā apkopotus skaitļus par katru politikas jomu (šie skaitļi līdzinās tiem, kurus norāda par katru DFS kategoriju), gan Komisijai kopumā gada pārvaldības un snieguma ziņojumā. ***1.10. attēlā*** salīdzinām

[25] Finanšu regulas 247. panta 1. punkta b) apakšpunkta ii) punktā ir noteikts, ka gada pārvaldības un snieguma ziņojumā ir jānorāda ES izdevumos pieļauto kļūdu līmeņa aplēse.

mūsu aplēsto kļūdu līmeni ar Komisijas aplēsēm attiecībā uz trīs lielākajām DFS kategorijām, par kurām mēs izstrādājam īpašos izvērtējumus.

1.10. attēls. Mūsu 2021. gadam aplēstais kļūdu līmenis salīdzinājumā ar Komisijas aplēsto risku maksājuma laikā DFS 1., 2. un 3. kategorijā

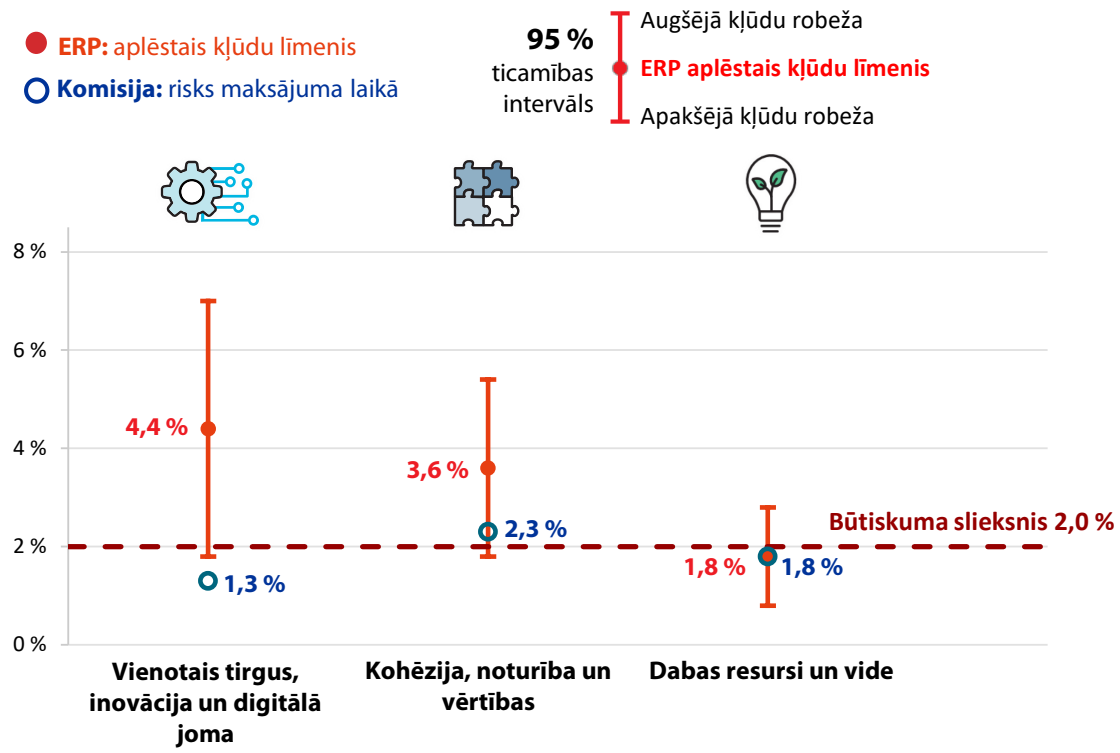

Avots: ERP.

1.38. Šis salīdzinājums liecina, ka divās politikas jomās Komisijas skaitļi ir mazāki par mūsu aplēstajiem skaitļiem. Esam formulējuši turpmāk minētos konstatējumus.

— Attiecībā uz 1. kategoriju **"Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma"** Komisijas aplēse par risku maksājuma laikā 1,3 % apmērā ir zem mūsu aplēstā kļūdu līmeņa diapazona (sk. ***4.6***. punktu).

— Attiecībā uz 2. kategoriju **"Kohēzija, noturība un vērtības"** Komisijas aplēse ir 2,3 %, tātad mūsu diapazona apakšējā daļā, zem mūsu aplēstā kļūdu līmeņa (sk. ***5.15***. punktu).

— Attiecībā uz 3. kategoriju **"Dabas resursi un vide"** Komisijas aplēse par risku maksājuma laikā (1,8 %) saskan ar mūsu aplēsi (sk. ***6.14***. un ***6.47***. punktu).

1.39. Iepriekšējos gada pārskatos esam norādījuši uz *ex post* pārbaužu nepilnībām, kuras ietekmē risku maksājuma laikā[26]. Mēs ziņojām par nepilnībām, kas skāra Komisijas Kopējā revīzijas dienesta veiktās *ex post* revīzijas ("Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma"), dalībvalstu revīzijas iestāžu veiktās pārbaudes ("Kohēzija, noturība un vērtības") un katru gadu pasūtīto atlikušā kļūdu īpatsvara pētījumu ("Kaimiņattiecības un pasaule").

Iespējams, ka Komisijas riska novērtējumā riska līmenis ir novērtēts par zemu

1.40. Gada pārvaldības un snieguma ziņojumā Komisija sniedz savu 2021. gada izdevumu vispārējo riska novērtējumu, lai apzinātu augsta riska jomas un koncentrētu darbības uz tām. Komisija iedala šos gada izdevumus jomās, kurās ir zems aplēstais risks maksājuma laikā (mazāk nekā 1,9 %), vidējs risks (no 1,9 % līdz 2,5 %) un augsts risks (vairāk nekā 2,5 %). Šis iedalījums iegūts, aplēšot risku maksājuma laikā katrai programmai un citiem attiecīgiem izdevumu segmentiem. Attiecībā uz kategorijām "Dabas resursi un vide" un "Kohēzija, noturība un vērtības" Komisija aplēš kopējo risku maksājuma laikā atsevišķām dalībvalstu maksājumu aģentūrām un darbības programmām un iedala tās attiecīgajā riska kategorijā (zems, vidējs vai augsts risks). Pamatojoties uz šo pieeju, Komisija lēš, ka risks maksājuma laikā ir zems 55 % izdevumu, vidējs – 23 % un augsts – 22 %.

1.41. Tomēr mūsu darbā atklājās turpmāk aprakstītie ierobežojumi, kuri, kopā ņemot, ietekmē Komisijas riska novērtējuma pamatotību.

- 1. kategorijā **"Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma"** (Komisijas kopējie attiecīgie izdevumi: 17 miljardi EUR) galvenokārt ietilpst izdevumi, kurus Komisija klasificējusi kā zema vai vidēja riska izdevumus (96 % no šīs kategorijas kopējiem izdevumiem). Tomēr mēs iepriekš esam ziņojuši par nepilnībām Komisijas *ex post* revīzijās šajā jomā (sk. ***1.39***. punktu), proti, šajās revīzijās par zemu novērtēta Komisijas aplēse par risku maksājuma laikā attiecīgajās programmās. Attiecībā uz 2021. gadu mēs 1. kategorijā konstatējām kļūdu līmeni 4,4 % apmērā (sk. ***4.6***. punktu), un tas liecina, ka minētās nepilnības joprojām pastāv.

- 2. kategorijā **"Kohēzija, noturība un vērtības"** (Komisijas kopējie attiecīgie izdevumi: 76 miljardi EUR) ietilpst izdevumi, kurus Komisija galvenokārt klasificējusi kā zema vai vidēja riska izdevumus (67 % no šīs kategorijas kopējiem

[26] Mūsu 2020. gada pārskats, 1.37. punkts, un mūsu 2019. gada pārskats, 1.11. izcēlums.

izdevumiem), atkarībā no programmu apstiprinātajiem kļūdu īpatsvariem. Nesen mēs secinājām, ka šie kļūdu īpatsvari ir minimāli[27], t. i., tie varētu būt novērtēti par zemu, un tāpēc dažas programmas, iespējams, nepareizi klasificētas kā zema vai vidēja riska programmas.

- 6. kategoriju **"Kaimiņattiecības un pasaule"** (Komisijas kopējie attiecīgie izdevumi: 13 miljardi EUR) Komisija ir pilnībā klasificējusi kā zema vai vidēja riska kategoriju. Šajā kategorijā risku maksājuma laikā lielā mēra veido atlikušo kļūdu īpatsvara izpētē norādītie kļūdu īpatsvari. Jau agrāk esam secinājuši[28], ka atlikušo kļūdu īpatsvara izpētes ierobežojumi varētu nozīmēt to, ka šajā kategorijā risks maksājuma laikā ir novērtēts par zemu, kas savukārt ietekmētu riska klasifikāciju. Turklāt kategorijas "Kaimiņattiecības un pasaule" izdevumos mēs joprojām konstatējam daudz skaitļos izsakāmu kļūdu, un mūsu revīzijas rezultāti apstiprina, ka kļūdu risks šajā kategorijā ir augsts (sk. ***8.8.*** punktu).

Komisijas ziņošana par finanšu korekcijām un līdzekļu atgūšanu ir uzlabojusies, bet izklāsts varētu radīt pārpratumus

1.42. Komisija saskaņā ar Finanšu regulu gada pārvaldības un snieguma ziņojumā sniedz informāciju par preventīviem un korektīviem pasākumiem, kuru mērķis ir pasargāt budžetu no nelikumīgiem vai nepareiziem izdevumiem. 2020. gada pārskatā mēs konstatējām, ka veids, kādā 2020. gada pārvaldības un snieguma ziņojumā bija atspoguļotas faktiskās finanšu korekcijas un atgūstamās summas, bija sarežģīts un ne vienmēr skaidrs. Šim konstatējumam par iemeslu bija tas, ka Komisija norādīja vairākas atšķirīgas summas atkarībā no tā, kurā posmā korekcijas vai atgūstamās summas atradās ("apstiprinātas" vai "īstenotas"), kurā stadijā tās piemēroja (pēc *ex ante* vai pēc *ex post* pārbaudēm) un kāda tām bija ietekme ("aizstāšana" vai "summas, kas atmaksātas ES budžetā")[29].

1.43. 2021. gada pārvaldības un snieguma ziņojumā Komisija norāda faktiskās korekcijas un atgūstamās summas mazāk fragmentēti. Pirmkārt, Komisija koncentrējas uz "īstenotajām" summām (t. i., noteiktajām summām, kuras faktiski piemēro un kuras ir iegrāmatotas Komisijas pārskatos). Otrkārt, Komisija kā "korekcijas" norāda tās summas, kuras dalībvalstis vai galasaņēmēji ir reāli atmaksājuši ES budžetā. Šāda

---

[27] Īpašais ziņojums 26/2021 "Izdevumu pareizība ES kohēzijas politikā: Komisija ik gadu sniedz informāciju par minimālo aplēsto kļūdu līmeni, kas nav galīgs".

[28] Mūsu 2020. gada pārskats, 8.21.–8.28. punkts.

[29] Mūsu 2020 gada pārskats, 1.41. punkts un 1.12. izcēlums.

vienkāršošana padara skaidrāku koriģēto un ES budžetā atmaksāto nepareizo izdevumu summu.

1.44. ***1.11. attēlā*** ir parādīts to faktisko korekciju sastāvs, kuras Komisija īstenojusi un atspoguļojusi 2021. gada pārvaldības un snieguma ziņojumā (765 miljoni EUR (2020. gadā – 440 miljoni EUR)). Dalībvalstīm noteikto neto korekciju kopsumma 2021. gadā bija 523 miljoni EUR (2020. gadā – 90 miljoni EUR), savukārt no galasaņēmējiem atgūtie nepareizi izmaksātie maksājumi – 242 miljoni EUR (2020. gadā – 350 miljoni EUR). Šīs summas galvenokārt attiecas uz 2014.–2020. gada plānošanas periodu, bet arī uz iepriekšējiem periodiem (tikai dažas neto korekcijas attiecas uz 1989.–1993. gada periodu) un uz iepriekšējiem gadiem (senākās atgūstamās summas datētas ar 2005. gadu). Kohēzijas jomā 2021. gada beigās dalībvalstīm vēl nebija piemērotas nekādas neto korekcijas par 2014.–2020. gada plānošanas periodu.

1.11. attēls. Komisijas 2021. gadā īstenotās un pārvaldības un snieguma ziņojumā norādītās finanšu korekcijas un atgūstamie līdzekļi (765 miljoni EUR)

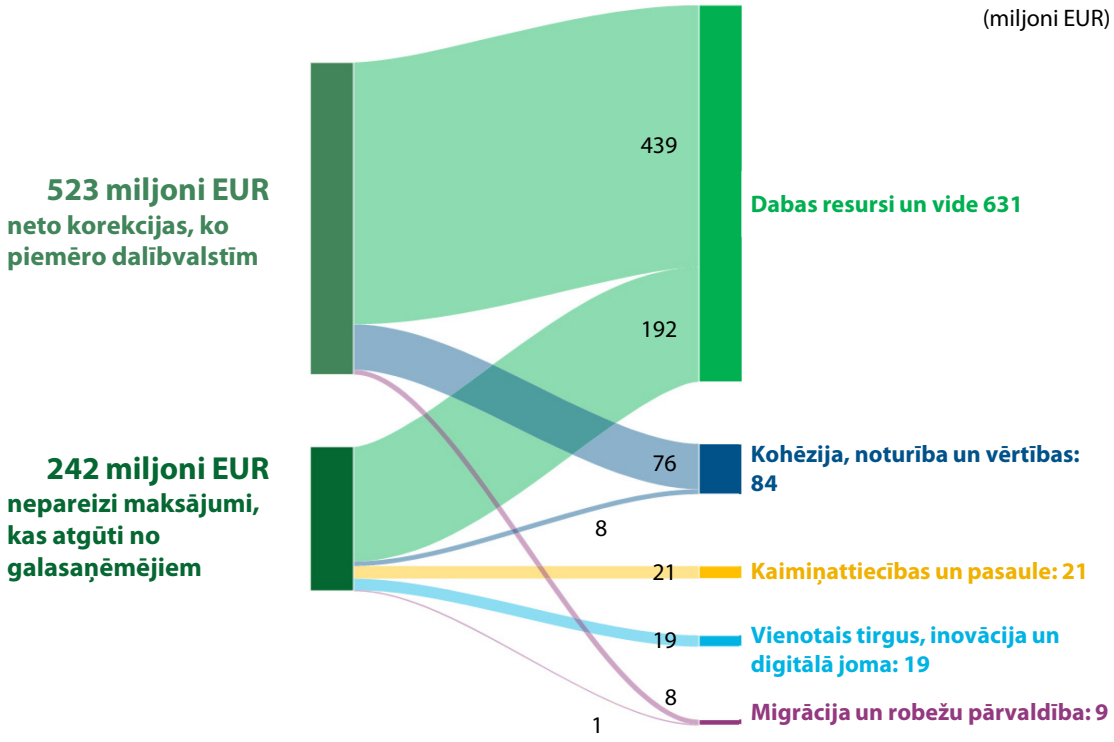

Avots: ERP, pamatojoties uz 2021. gada pārvaldības un snieguma ziņojumu.

1.45. Papildus summām, kas izriet no Komisijas izdarītajām korekcijām, 2021. gada pārvaldības un snieguma ziņojumā ir norādītas summas, kas izriet no Komisijas *ex ante* preventīvajiem pasākumiem (298 miljoni EUR (2020. gadā – 301 miljons EUR)). Ir

pieminēti arī dalībvalstu piemērotie pasākumi (4557 miljoni EUR), tostarp vēl nenoteiktā *ex ante* preventīvo pasākumu summa. 2021. gada pārvaldības un snieguma ziņojumā ir saskaitītas kopā visas summas, kas izriet gan no Komisijas, gan no dalībvalstu veiktajiem preventīvajiem un korektīvajiem pasākumiem, un šī kopsumma (5620 miljoni EUR) ir norādīta kā "pagātnes maksājumu korekcijas"[30] un kā attiecīgo 2021. gada izdevumu procentuāla daļa (3,3 %)[31]. Mēs uzskatām, ka summu norādīšana šādā veidā nav atbilstoša, bet gan varētu radīt pārpratumus, jo preventīvi pasākumi neattiecas uz pagātnes maksājumiem vai apstiprinātajiem izdevumiem. Turklāt dalībvalstu preventīvos pasākumus nevar tieši saistīt ar Komisiju.

Tiesiskuma procedūras ietekme uz 2021. gada izdevumu pareizību nav skaidra

1.46. Mēs atzīmējam, ka Komisija gada pārvaldības un snieguma ziņojumā piemin, ka tā 2022. gada aprīlī nosūtīja Ungārijai pirmo paziņojumu atbilstoši "*vispārējam nosacītības režīmam*"[32]. Tādējādi tika uzsākta procedūra, kuras rezultātā pret dalībvalsti var tikt noteikti pasākumi par tiesiskuma principu pārkāpumiem. Saskaņā ar Regulas 2020/2092 6. panta 1. punktu, lai Komisija nosūtītu šādu paziņojumu, tai ir jābūt pamatotam iemeslam uzskatīt, ka attiecīgie pārkāpumi ietekmē vai nopietni apdraud ES budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai ES finanšu intereses. Tomēr gada pārvaldības un snieguma ziņojumā nav sniegta sīkāka informācija par paziņojumu vai par to, kā tas varētu ietekmēt attiecīgo izdevumu pareizību.

---

[30] 2021. gada pārvaldības un snieguma ziņojums, II sējums, 2. pielikums, 2.1. iedaļa, 49. lpp.

[31] 2021. gada pārvaldības un snieguma ziņojums, II sējums, 5. pielikums, 5.4. iedaļa, 31. un 32. lpp.

[32] Regula (ES, Euratom) 2020/2092 par vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai.

Mēs ziņojam *OLAF* un *EPPO* par gadījumiem, kuros ir aizdomas par krāpšanu

1.47. Krāpšana ir jebkāda tīša darbība vai bezdarbība, kas saistīta ar nepatiesu, nepareizu vai nepilnīgu ziņojumu vai dokumentu izmantošanu vai sniegšanu, prasītās informācijas nesniegšanu un ES līdzekļu nepienācīgu izlietojumu[33]. Krāpšanas sekas ir kaitējums vai iespējams kaitējums ES finanšu interesēm.

1.48. Galvenā atbildība par krāpšanas novēršanu un atklāšanu ir attiecīgās struktūras vadībai un stratēģiskajiem vadītājiem. LESD 325. pantā ir noteikts, ka ES un dalībvalstis apkaro krāpšanu un citādu nelikumīgu rīcību, kas apdraud Savienības finanšu intereses.

1.49. Mūsu kā ES ārējās revīzijas iestādes pilnvarās nav izmeklēt gadījumus, kad radušās aizdomas par krāpšanu, kas kaitē ES finanšu interesēm. Mēs ņemam vērā krāpšanas risku pirms revīziju sākšanas (sk. ***1.1. pielikuma (28)–(30)*** punktu) un regulāri pārskatām savas procedūras. Mēs pārsūtām *OLAF* (Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai) visus gadījumus, kad ir aizdomas par krāpšanu, korupciju vai citu nelikumīgu darbību, kas skar ES finanšu intereses un ko mēs esam konstatējuši revīzijas darba gaitā (tostarp lietderības revīzijās) vai pamatojoties uz informāciju, ko mums nepastarpināti paziņojušas trešās personas. Pēc tam šos gadījumus pārbauda *OLAF* un lemj, vai uzsākt administratīvu izmeklēšanu, un vajadzības gadījumā sadarbojas ar dalībvalsts iestādēm un *EPPO*.

1.50. 2017. gadā izveidotā Eiropas Prokuratūra (*EPPO*) ir neatkarīga ES struktūra, kuras pilnvarās ietilpst izmeklēšana, kriminālvajāšana un apsūdzības celšana par noziegumiem pret ES budžetu, piemēram, par krāpšanu, korupciju vai nopietnu pārrobežu krāpšanu PVN jomā, kā noteikts FIA direktīvā un Padomes Regulā (ES) 2017/1939[34]. Mēs sadarbojamies ar *EPPO* kopš tās darbības sākšanas 2021. gada jūnijā, un mūsu starpā 2021. gada 3. septembrī ir parakstīta sadarbības vienošanās[35].

---

[33] Direktīva (ES) 2017/1371 par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības (FIA direktīva), 3. pants.

[34] Padomes Regula (ES) 2017/1939, ar ko īsteno ciešāku sadarbību Eiropas Prokuratūras (*EPPO*) izveidei.

[35] Padomes Regula (ES) 2017/1939, 99., 103. un 110. pants.

Mēs pārsūtām *EPPO* gadījumus, kad vai nu mūsu revīzijas darba gaitā, vai arī mums paziņotas informācijas sakarā ir radušās aizdomas par *EPPO* kompetencē ietilpstošiem noziedzīgiem nodarījumiem. *EPPO* veic vajadzīgos pasākumus un lemj par to, vai sākt krimināllizmeklēšanu. 2022. gada martā mēs nolēmām nosūtīt informāciju par aizdomām par krāpšanu, ja vajadzīgs, vienlaikus gan *OLAF*, gan *EPPO*.

1.51. 2021. gada revīzijas darba gaitā mēs ziņojām *OLAF* par 15 gadījumiem, kuros bija aizdomas par krāpšanu, un *OLAF* jau ir sācis piecas izmeklēšanas lietas. Paralēli vienu no šiem gadījumiem paziņojām arī *EPPO*, turklāt *EPPO* paziņojām vēl vienu 2021. gada revīziju gaitā konstatētu gadījumu.

1.52. Visbiežāk aizdomas par krāpnieciskām vai krimināls odāmām darbībām radās šādos gadījumos: mākslīgi radīti nosacījumi, kas nepieciešami ES finansējuma saņemšanai, reizēm viltojot oficiālos dokumentus; dotāciju izmantošana sākotnēji neparedzētiem mērķiem; attiecināmības kritērijiem neatbilstošu izmaksu deklarēšana; iepirkuma noteikumu pārkāpumi. Pamatojoties uz mūsu revīzijas darbā 2011.–2021. gadā iegūto informāciju, *OLAF* ir ieteicis atgūt kopā 537 miljonus EUR – summu, kas noteikta saistībā ar 43 gadījumiem[36].

1.53. Papildus šajā nodaļā sniegtajai informācijai par *OLAF* un *EPPO* pārsūtītajiem gadījumiem mēs aprakstām arī ***5. nodaļā*** to, kā revīzijas iestādes risina krāpšanas risku (sk. ***5.49***. punktu), un ***6. nodaļā*** to, kā tiek ieviests mūsu ieteikums novērst nepilnības KLP krāpšanas apkarošanas politikā un procedūrās (sk. ***6.49***. punktu). Turklāt krāpšana ir bijusi arī atsevišķu revīziju tēma. Mēs esam pabeiguši revīziju par Komisijas rīcību krāpšanas apkarošanai kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) izdevumos[37] un par melnā saraksta izmantošanu, lai aizsargātu ES budžetu no neuzticamiem darījumu partneriem[38]. Mēs pašlaik veicam revīzijas attiecībā uz interešu konfliktu dalītā pārvaldībā (KLP un kohēzijas politika). Turklāt mēs apskatām konkrētus ar krāpšanu saistītus riska faktorus revīzijās attiecībā uz Komisijas un dalībvalstu ieviestajām ANM kontroles sistēmām.

---

[36] Šo informāciju sniedza *OLAF*, un mēs to nepārbaudījām.

[37] Īpašais ziņojums 14/2022 "Komisijas reakcija uz krāpšanu kopējā lauksaimniecības politikā: laiks rīkoties nopietnāk".

[38] Īpašais ziņojums 11/2022 "ES budžeta aizsardzība: labāk jāizmanto iekļaušana melnajā sarakstā".

Secinājumi

1.54. Šīs nodaļas galvenais uzdevums ir pamatot ticamības deklarācijā sniegto revīzijas atzinumu. Attiecīgie revīzijas rezultāti ir aprakstīti ***1.55***. un ***1.56***. punktā.

Revīzijas rezultāti

1.55. Mēs secinām, ka pārskatos nebija sniegtas būtiski nepareizas ziņas.

1.56. Attiecībā uz darījumu pareizību mēs secinām, ka ieņēmumos kļūdu līmenis nebija būtisks. Izdevumu revīzijas rezultāti liecina, ka aplēstais kļūdu līmenis salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir pieaudzis no 2,7 % līdz 3,0 %. Augsta riska izdevumos (galvenokārt atlīdzinājuma izdevumi) kļūdu līmenis bija būtisks. Šogad augsta riska izdevumu īpatsvars mūsu revīzijas datu kopā palielinājās līdz 63,2 %, kas joprojām ir būtiska revīzijas datu kopas daļa.

1.57. Komisijas aplēstais kļūdu līmenis (risks maksājuma laikā) saskaņā ar 2021. gada pārvaldības un snieguma ziņojumu ir 1,9 %, un tas ir zem mūsu aplēstā diapazona.

1.58. Komisijas un dalībvalstu *ex post* pārbaužu ierobežojumi DFS 1., 2. un 6. kategorijā ietekmē gada pārvaldības un izpildes ziņojumā norādīto risku maksājuma laikā un līdz ar to arī Komisijas riska novērtējumu. Mūsu pēcpārbaude attiecībā uz Komisijas ziņošanu par finanšu korekcijām un līdzekļu atgūšanu liecina, ka tā ir uzlabojusies, bet izklāsts varētu radīt pārpratumus.

Pielikumi

1.1. pielikums. Revīzijas pieeja un metodoloģija

1) Šajā pielikumā ir izklāstīta mūsu pieeja un metodoloģija, pēc kuras mēs revidējam pārskatu ticamību un ieņēmumu un DFS[39] (budžeta izdevumu) darījumu pareizību. Revīzijas pieeja, ko piemērojam izdevumiem saskaņā ar ANM[40] (*NGEU* galvenais komponents[41]) un kas ir atšķirīga un pagaidu pieeja, ir izklāstīta ***10. nodaļā***.

2) Mūsu darbs atbilst starptautiskajiem revīzijas standartiem un nodrošina, ka mūsu revīzijas atzinumi ir balstīti uz pietiekamiem un piemērotiem revīzijas pierādījumiem. Šajā pielikumā ir arī skaidrots, ar ko mūsu revīzijas pieeja atšķiras no veida, kādā Komisija aplēš pārkāpumu līmeni un ziņo par to[42], pildot savus ES budžeta pārvaldības pienākumus. Šādā nolūkā ir paskaidrots, kā mēs

   — ekstrapolējam atklātās kļūdas (***(7)*** punkts),

   — strukturējam gada pārskata nodaļas atbilstoši DFS kategorijām (***(9)*** punkts),

   — piemērojam ES un valsts noteikumus (***(10)*** punkts),

   — izsakām skaitļos iepirkuma kļūdas (***(19)*** punkts).

3) Ar mūsu revīzijas metodoloģiju var iepazīties mūsu tīmekļa vietnē[43]. Lai plānotu revīzijas darbu, mēs izmantojam pārliecības iegūšanas modeli. Plānošanas posmā apsveram risku, ka var gadīties kļūdas (objektīvais risks), un risku, ka kļūdas netiek novērstas vai atklātas un labotas (kontroles risks).

---

[39] Padomes Regula (ES, Euratom) 2020/2093, ar ko nosaka DFS 2021.–2027. gadam.

[40] Regula (ES) 2021/241.

[41] Padomes Regula (ES, Euratom) 2020/2094.

[42] 2021. gada pārvaldības un snieguma ziņojums, II sējums, 2. pielikums, 49. zemsvītras piezīme, 53. lpp.

[43] ERP revīzijas metodoloģijas platforma *AWARE*.

1. DAĻA. Revīzijas pieeja saistībā ar pārskatu ticamību

4) Mēs pārbaudām ES konsolidētos pārskatus, lai noteiktu, vai tie ir ticami. Konsolidētajos pārskatos ietilpst:

   a) konsolidētie finanšu pārskati un

   b) budžeta izpildes pārskati.

5) Konsolidētajiem pārskatiem visos būtiskajos aspektos pienācīgi jāatspoguļo

   a) Eiropas Savienības finanšu stāvoklis gada beigās,

   b) darbības rezultāti un naudas plūsma, un

   c) slēgtā gada neto aktīvu pārmaiņas.

6) Revīzijas darbā mēs

   a) novērtējam grāmatvedības kontroles vidi;

   b) pārbaudām, kā darbojas galvenās grāmatvedības procedūras un gada noslēguma process;

   c) analizējam galveno grāmatvedības datu konsekvenci un pamatotību;

   d) analizējam un salīdzinām kontus un/vai bilances;

   e) veicam budžeta saistību, maksājumu un konkrētu bilances posteņu padziļinātas pārbaudes, pamatojoties uz reprezentatīvu izlasi;

   f) ja iespējams, saskaņā ar starptautiskajiem revīzijas standartiem izmantojam citu revidentu darbu, īpaši, revidējot aizņēmumu un aizdevumu darbības, ko pārvalda Komisija, ja ir pieejami ārējās revīzijas apliecinājumi;

   g) sagatavojot atzinumu, izmantojam 2,0 % būtiskuma slieksni. Ņemam vērā arī kļūdu veidu, summu un kontekstu, kā arī citu pieejamo informāciju.

2. DAĻA. Revīzijas pieeja saistībā ar darījumu pareizību

7) Mūsu pašreizējā pieeja, kuru izmantojam, lai novērtētu, vai pārskatiem pakārtotie darījumi atbilst ES normatīvajiem aktiem un noteikumiem, galvenokārt balstās uz tiešām darījumu atbilstības pārbaudēm, kurās caurskatām pēc nejaušības principa veidotu lielu un reprezentatīvu izlasi. Saskaņā ar pieņemto statistikas praksi rezultātu ekstrapolēšana no statistiskas izlases dod labāko kļūdu līmeņa aplēsi. Mēs iedalām mūsu izlasi augsta riska un zema riska izdevumos un dažādos slāņos

katrā DFS kategorijā, par ko ziņojam. Šī procedūra mums ļauj ekstrapolēt atklātās kļūdas konkrētās jomās.

8) Tomēr mēs apsveram, vai varam noderīgi izmantot citu revidentu veiktas pareizības pārbaudes. Ja savā revīzijas darbā vēlamies izmantot šādu pārbaužu rezultātus, tad saskaņā ar revīzijas standartiem novērtējam citu revidentu neatkarību un kompetenci, kā arī to darba tvērumu un piemērotību.

Kā mēs pārbaudām darījumus

9) Mēs organizējam mūsu revīzijas darbu un ziņojam par rezultātiem atbilstoši DFS kategorijām, kuras izdalītas likumdevēja noteiktajā budžeta struktūrā. Katrai DFS kategorijai, kurai sniedzam īpašu izvērtējumu (***4.–6. nodaļa*** un ***9. nodaļa***), mēs pārbaudām darījumu reprezentatīvu izlasi, lai aplēstu kļūdu līmeni visā revīzijas datu kopā.

10) Katram izlasē iekļautam darījumam mēs nosakām, vai izmaksu deklarācija vai maksājums ir veikts budžetā un tiesību aktos paredzētajā nolūkā un saskan ar piemērojamajiem normatīvajiem un administratīvajiem tiesību aktiem. Novērtējumā pienācīgi ņemam vērā ES un valsts tiesību aktu interpretāciju, kādu to pieņēmušas valsts tiesas vai valsts neatkarīgas un kompetentas struktūras un Eiropas Savienības Tiesa. Mēs pārbaudām, kā tikusi aprēķināta izmaksu deklarācijā norādītā summa vai maksājuma summa (attiecībā uz deklarācijām, kurās norādītas lielākas summas, to dara, pamatojoties uz izlasi, kas reprezentē visus darījuma posteņus). Šajā nolūkā pārbauda budžeta pārskatos iekļautos darījumus, izsekojot darījumam līdz pat galasaņēmējam (tas var būt lauksaimnieks, mācību kursu organizators vai attīstības palīdzības projekts), un pārbauda atbilstību katrā līmenī.

11) Ieņēmumu jomas darījumiem mūsu veiktās pievienotās vērtības nodokļa un NKI pašu resursu pārbaudes sākumpunkts ir makroekonomikas rādītāju kopums, uz kuru pamata šie resursi ir aprēķināti. Attiecībā uz pašu resursiem, kas pamatojas uz nereciklēta izlietotā plastmasas iepakojuma daudzumu, mēs pārskatījām prognožu datu apkopošanas procesu, jo dalībvalstis tikai 2023. gadā sniegs statistikas aplēses par kārtējo gadu. Mēs pārbaudām Komisijas kontroles sistēmas, līdz dalībvalstu iemaksas ir saņemtas un iegrāmatotas konsolidētajos pārskatos. Tradicionālo pašu resursu revīzijā mēs pārbaudām muitas iestāžu pārskatus un muitas nodokļu plūsmu, līdz Komisija šīs summas ir saņēmusi un atspoguļojusi pārskatos.

12) Izdevumu revīzijā mēs pārbaudām izdevumus tajā punktā, kurā ES līdzekļu galasaņēmēji ir veikuši darbības vai kurā tiem ir radušies izdevumi, un kurā

Komisija ir izdevumus pieņēmusi (“*pieņemtie izdevumi*”). Šī pārbaude aptver visas maksājumu kategorijas (tostarp aktīvu iegādei veiktos maksājumus). Praksē tas nozīmē, ka mūsu darījumu kopa aptver starpposma un galīgos maksājumus. Mēs nepārbaudām priekšfinansējuma maksājumus to veikšanas stadijā, bet gan tad, kad

a) ES līdzekļu galasaņēmējs (piemēram, lauksaimnieks, pētniecības institūts, uzņēmums, kurš veic publiski iepirktus būvdarbus vai pakalpojumus) ir sniedzis pierādījumus par līdzekļu izlietojumu un

b) Komisija (vai cita ES līdzekļus pārvaldoša iestāde vai struktūra) ir pieņēmusi līdzekļu galīgo izlietojumu, dzēšot avansa maksājumu.

13) Grozījumi tiesību aktos attiecībā uz iepriekšējo DFS 2014.–2020. gadam, konkrēti, attiecībā uz kohēziju, ir ietekmējuši to, kā Komisija definē “pieņemtos izdevumus” šajā jomā. Kopš 2017. gada mūsu revīzijas datu kopā šai DFS kategorijai ietilpst – attiecībā uz 2014.–2020. gada periodu – pārskatos iekļautie izdevumi, kurus katru gadu pieņem Komisija un – attiecībā uz 2007.–2013. gada periodu – galīgie maksājumi (ieskaitot jau dzēsto priekšfinansējumu). Tas nozīmē, ka mēs pārbaudījām darījumus, kuriem dalībvalstīm būtu bijis jāpiemēro visi attiecīgie pasākumi, lai labotu kļūdas, ko tās bija atklājušas. Mūsu mērķis ir papildus uzdevumam sagatavot 2021. gada ticamības deklarāciju arī pārskatīt revīzijas iestāžu darbu un izdarīt secinājumus par Komisijas galveno pareizības rādītāju šajā jomā – atlikušo kļūdu īpatsvaru.

14) Mūsu revīzijas izlase ir veidota tā, lai sniegtu aplēsi par kļūdu līmeni visos izdevumos, nevis atsevišķos darījumos (piemēram, konkrētā projektā). Mēs veidojam deklarāciju vai maksājumu izlasi pēc naudas vienības principa, savukārt tālāk detalizētākā līmenī atlasām atsevišķas darījuma vienības (piemēram, projekta rēķinus, lauksaimnieka pieprasījumā deklarētus zemes gabalus). Attiecībā uz šīm vienībām paziņotais kļūdu īpatsvars nav uztverams kā secinājums par attiecīgajiem darījumiem: šo informāciju ņem vērā, aplēšot kopējo kļūdu līmeni visos ES izdevumos kopumā.

15) Mēs katru gadu nepārbaudām darījumus katrā dalībvalstī, *saņēmējvalstī* un reģionā. Atsevišķu dalībvalstu, saņēmējvalstu un/vai reģionu nosaukšana nenozīmē, ka sniegtie piemēri nav sastopami arī citur. Šajā ziņojumā iekļautie ilustratīvie piemēri neveido pamatu secinājumiem par attiecīgajām dalībvalstīm, saņēmējvalstīm un/vai reģioniem.

16) Mūsu pieeja nav paredzēta tam, lai ievāktu datus par kļūdu biežumu visā datu kopā. Tāpēc skaitļi, kas norāda uz kļūdu skaitu kādā no DFS kategorijām, noteiktos

kāda ģenerāldirektorāta pārvaldītajos izdevumos vai konkrētā dalībvalstī notikušos izdevumos, neliecina par kļūdu biežumu ES finansētos darījumos vai atsevišķā dalībvalstī.

Kā mēs novērtējam un izklāstām darījumu pārbaudes rezultātus

17) Kļūdu var konstatēt visā darījuma summā vai tikai daļā no tās. Mēs nosakām, vai kļūdas ir skaitļos izsakāmas vai skaitļos neizsakāmas, t. i., vai ir iespējams noteikt, cik liela daļa revidētās summas bijusi kļūdaina. Kļūdas, kas atklātas un izlabotas pirms un neatkarīgi no mūsu veiktajām pārbaudēm, tiek izslēgtas no kļūdu aprēķina un biežuma, jo to atklāšana un labošana liecina par kontroles sistēmu efektīvu darbību.

18) Mūsu kritēriji, pēc kuriem izsakām skaitļos publiskā iepirkuma kļūdas, ir aprakstīti dokumentā "Publiskā iepirkuma noteikumu neievērošana – pārkāpumu veidi un pamats izteikšanai skaitļos"[44].

19) Lemjot par pasākumiem, kas jāveic, ja publiskā iepirkuma noteikumi ir piemēroti nepareizi, mūsu aplēstā skaitļos izsakāmā ietekme var atšķirties no tās, ko izmantojusi Komisija vai dalībvalstis. Mēs izsakām skaitļos tikai nopietnus iepirkuma noteikumu pārkāpumus. Mēs izsakām skaitļos kā 100 % iepirkuma kļūdas tikai tos pārkāpumus, kuru dēļ labākais piedāvājums nav izraudzīts konkursā un tādējādi izdevumi atbilstoši tādam līgumam ir neattiecināmi. Mēs nepiemērojam vienotas likmes dažāda veida iepirkuma noteikumu pārkāpumiem, kā to dara Komisija[45]. Publiskā iepirkuma kļūdas mēs izsakām skaitļos, pamatojoties uz neattiecināmo izdevumu summām pārbaudītajos darījumos.

Aplēstais kļūdu līmenis

20) Attiecībā uz lielāko daļu DFS kategoriju un visu ES budžetu kopumā mēs paziņojam "aplēsto kļūdu līmeni", kurā tiek ņemtas vērā tikai skaitļos izsakāmās kļūdas, un to izsaka procentos. Kļūdas, piemēram, ir skaitļos izsakāma piemērojamo regulu, noteikumu, līgumu vai dotācijas nosacījumu pārkāpšana. Mēs aplēšam arī apakšējo kļūdu robežu un augšējo kļūdu robežu.

---

[44] *Quantification of public procurement errors*.

[45] Komisijas 2019. gada pamatnostādnes par finanšu korekcijām, ko piemēro publiskā iepirkuma pārkāpumu gadījumos, kas ir pielikums Komisijas 2019. gada 14. maija Lēmumam, ar ko nosaka pamatnostādnes par tādu finanšu korekciju noteikšanu, kuras publiskajam iepirkumam piemērojamo noteikumu neievērošanas gadījumā veic attiecībā uz izdevumiem, ko finansē Savienība.

21) Sagatavojot atzinumu, izmantojam 2,0 % būtiskuma slieksni. Ņemam vērā arī kļūdu veidu, summu un kontekstu, kā arī citu pieejamo informāciju.

22) Savu ticamības deklarāciju mēs vairs nebalstām vienīgi pašu veiktajā kopējā kļūdu aplēsē. Kopš 2016. gada mēs turpinām apzināt ES budžeta zema riska jomas, kurās sagaidām, ka pieņemtajos izdevumos kļūdu līmenis nebūs būtisks, un augsta riska jomas, par kurām pieņemam, ka tajās kļūdu līmenis būs būtisks. Šādā nolūkā papildus objektīvajam un kontroles riskam mēs ņemam vērā arī mūsu novērtējumu par pārvaldības un kontroles sistēmām un agrāku revīziju rezultātus. Piemēram, dažus uz maksājumtiesībām balstītus lauku attīstības izdevumus DFS 3. kategorijā un citus administratīvos izdevumus (t. i., ar algām nesaistītus izdevumus) DFS 7. kategorijā mēs uzskatām par augsta riska izdevumiem, pamatojoties uz mūsu iepriekšējo revīzijas pieredzi. Šāds nošķirums ļauj mums, cik vien iespējams, lietderīgi noteikt, vai konstatētās būtiskās kļūdas ir plaši izplatītas (sk. ***(27)*** punktu).

Mēs pārbaudām sistēmas un ziņojam par rezultātiem

23) Komisija, citas ES iestādes un struktūras, dalībvalstu iestādes, saņēmējas valstis un reģioni ievieš kontroles sistēmas, lai pārvaldītu budžeta riskus un pārraudzītu/nodrošinātu darījumu pareizību. Šīs sistēmas ir noderīgi pārbaudīt, jo tādējādi ir iespējams apzināt uzlabojamas jomas. Turklāt šā darba rezultāti tiek izmantoti arī mūsu riska novērtējumā.

24) Katrai DFS kategorijai, arī ieņēmumu jomai, ir ieviestas daudzas atsevišķas sistēmas. Ar sistēmām saistītā darba rezultātus sniedzam kopā ar ieteikumiem veikt uzlabojumus.

Kā mēs formulējam atzinumus ticamības deklarācijā

25) Mēs balstām atzinumu uz pietiekamiem, pienācīgiem un ticamiem revīzijas pierādījumiem par ES konsolidētajiem pārskatiem pakārtoto darījumu pareizību. Lai iegūtu šos pierādījumus, mēs pārbaudām darījumus un pārvaldības un kontroles sistēmas, par ko ziņots ***3.–9***. nodaļā. Paveiktais ļauj sniegt informācijā balstītu atzinumu par to, vai kļūdas datu kopā pārsniedz būtiskuma slieksni vai atrodas zem tā.

26) Ja konstatējam būtisku kļūdu līmeni un nosakām tā ietekmi uz revīzijas atzinumu, mums ir jānosaka, vai kļūdas ir visaptverošas (vai arī – vai revīzijas pierādījumu trūkums ir visaptverošs). Šajā vērtējumā mēs piemērojam pārskatītajā

705. starptautiskajā revīzijas standartā (*ISA*[46]) sniegtās norādes (kuras attiecinām arī uz likumību un pareizību saskaņā ar mūsu pilnvarām). Ja kļūdas ir būtiskas un visaptverošas, mēs sniedzam negatīvu atzinumu.

27) Kļūdu vai revīzijas pierādījumu trūkumu uzskata par visaptverošu, ja saskaņā ar revidenta spriedumu šī problēma neaprobežojas ar kādu atsevišķu finanšu pārskatu elementu, kontu vai posteni (proti, problēma aptver visus pārbaudītos kontus vai darījumus). Pat ja problēma aprobežojas tikai ar kādu konkrētu finanšu pārskatu elementu, kontu vai posteni, tā joprojām ir visaptveroša, ja ir sastopama vai varētu būt sastopama ievērojamā finanšu pārskatu daļā vai attiecas uz tādas informācijas sniegšanu, kas ir nozīmīga lietotāja izpratnei par finanšu pārskatiem.

3. DAĻA. Revīzijas procedūras saistībā ar krāpšanu

28) Mēs apzinām un novērtējam riskus, ka krāpšanas vai kļūdas dēļ ES konsolidētajos pārskatos ir sniegtas būtiski nepareizas ziņas vai ka saistībā ar pakārtotajiem darījumiem ir būtiski pārkāpts ES tiesiskais regulējums.

29) Mēs izstrādājam un īstenojam revīzijas procedūras, lai reaģētu uz šo risku, un iegūstam revīzijas pierādījumus, kas ir pietiekami un piemēroti mūsu atzinuma pamatošanai. Gadījumus, kad būtiski nepareizas ziņas ir sniegtas vai neatbilstības radušās krāpšanas dēļ, ir grūtāk atklāt nekā kļūdas izraisītus gadījumus, jo krāpšana var ietvert slepenu vienošanos, viltošanu, tīšus izlaidumus, datu sagrozīšanu vai iekšējās kontroles apiešanu. Attiecīgi ir lielāks risks, ka šādi gadījumi paliks neatklāti.

30) Ja ir pamats aizdomām, ka notikusi krāpnieciska darbība, mēs par to ziņojam Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (*OLAF*). *OLAF* ir atbildīgs par turpmākas administratīvās izmeklēšanas veikšanu. Turklāt kopš 2021. gada mēs pārsūtām Eiropas Prokuratūrai (*EPPO*) gadījumus, kad mūsu revīzijas darba gaitā vai mums paziņotas informācijas sakarā ir radušās aizdomas par *EPPO* kompetencē ietilpstošiem noziedzīgiem nodarījumiem. *EPPO* veic vajadzīgos pasākumus un lemj par to, vai sākt krimināllizmeklēšanu. Palāta katru gadu ziņo *OLAF* un *EPPO* par vairākiem gadījumiem.

[46] Pārskatītais 705. starptautiskais revīzijas standarts (*ISA*) "Modificēta atzinuma sniegšana neatkarīga revidenta ziņojumā".

4. DAĻA. Saikne starp revīzijas atzinumiem par pārskatu ticamību un darījumu pareizību

31) Mēs sniedzam

a) revīzijas atzinumu par ES konsolidētajiem pārskatiem par slēgto finanšu gadu un

b) revīzijas atzinumus par šiem pārskatiem pakārtoto ieņēmumu un izdevumu pareizību.

32) Palāta veic revīzijas darbu un sniedz atzinumus saskaņā ar Starptautiskās Grāmatvežu federācijas (*IFAC*) starptautiskajiem revīzijas standartiem un ētikas kodeksiem un *INTOSAI* starptautiskajiem augstāko revīzijas iestāžu standartiem.

33) Attiecībā uz gadījumiem, kad revidenti sniedz revīzijas atzinumus par pārskatu ticamību un tiem pakārtoto darījumu pareizību, minētajos standartos ir teikts, ka modificēts atzinums par darījumu pareizību pats par sevi nenoved pie modificēta atzinuma par pārskatu ticamību.

2. nodaļa

Budžeta un finanšu pārvaldība

Saturs

	Punkts
Ievads	2.1.
Budžeta un finanšu pārvaldība 2021. gadā	2.2.–2.39.
Budžeta izpildes līmenis bija zems attiecībā uz *saistībām*, bet augsts – attiecībā uz maksājumiem	2.2.–2.16.
Regulu novēlotas pieņemšanas rezultātā saistību apropriāciju izpildes līmenis bija zems	2.4.–2.8.
Tika izlietotas gandrīz visas maksājumu apropriācijas	2.9.–2.11.
2014.–2020. gada ESI fondu finansējuma *apguve* ir palielinājusies	2.12.–2.16.
Palielinājās budžeta pārvietojumu summa	2.17.–2.19.
NGEU īstenošana sākās 2021. gadā	2.20.–2.25.
Saistību izpildes apjoms programmās, kurām piešķirts *NGEU* finansējums, ievērojami atšķīrās	2.20.–2.23.
Daudzas dalībvalstis saņēma priekšfinansējumu ANM dotācijām, un Spānija saņēma maksājumu par atskaites punktu sasniegšanu	2.24.–2.25.
Neizpildītās saistības no ES budžeta un *NGEU* sasniedza rekordlielu summu – 341,6 miljardus EUR	2.26.–2.32.
Maksājumi *galasaņēmējiem* no dalīti pārvaldītiem *finanšu instrumentiem* 2020. gadā galu galā strauji palielinājās	2.33.–2.36.
Ārpusbudžeta *ārējās darbības* instrumenti tagad ir iekļauti ES budžetā	2.37.
Joprojām nav visaptverošas ziņošanas sistēmas par Covid-19	2.38.–2.39.

Riski un izaicinājumi 2.40.–2.54.

Dažādu budžeta instrumentu paralēla īstenošana salīdzinoši īsā laikposmā ir saistīta ar riskiem un problēmām 2.40.–2.41.

2021. gadā palielinājās kopējā ES budžeta pakļautība riskam galvenokārt tāpēc, ka tika ieviests *NGEU* 2.42.–2.44.

Pastāv vairāki mehānismi, ar kuriem pasargāt ES budžetu no riskiem, kas saistīti ar iespējamām saistībām 2.45.–2.51.

Tika palielināts pašu resursu rezerves maksimālais apjoms 2.45.–2.47.

Pretgalvojums *SURE* aizdevumiem samazina risku, kam pakļauts ES budžets 2.48.

Kopējais uzkrājumu fonds 2021. gadā sāka apvienot garantiju fondus 2.49.–2.51.

Krievijas agresijas karš pret Ukrainu palielina risku, kam ir pakļauts ES budžets 2.52.–2.54.

Secinājumi un ieteikumi 2.55.–2.66.

Secinājumi 2.55.–2.66.

Ieteikumi

Pielikumi

2.1. pielikums. *NGEU* īstenošana pēc programmas (miljoni EUR)

Ievads

2.1. Šajā nodaļā aplūkoti galvenie budžeta un finanšu pārvaldības jautājumi, ar kuriem saskārāmies 2021. gadā – jaunās 2021.–2027. gada *daudzgadu finanšu shēmas (DFS)* pirmajā gadā[1]. Mūsu analīze aptver arī papildu finansējumu no instrumenta *Next Generation EU* (*NGEU*)[2], kura mērķis ir atbalstīt atveseļošanu pēc Covid-19 pandēmijas. Šajā nodaļā mēs ziņojam arī par budžeta un finanšu riskiem un izaicinājumiem, ar kuriem ES varētu saskarties turpmākajos gados. Šīs nodaļas pamatā ir mūsu veiktā ES budžeta izpildes un Komisijas un citu ieinteresēto personu publicēto dokumentu analīze. Tajā ņemts vērā arī darbs, ko veicām saistībā ar mūsu gada pārskatu, īpašajiem ziņojumiem, pārskatiem un atzinumiem.

[1] Padomes Regula (ES, Euratom) 2020/2093, ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam.

[2] Padomes Regula (ES, Euratom) 2020/2094, ar ko izveido Eiropas Savienības Atveseļošanas instrumentu ekonomikas atveseļošanas atbalstam pēc Covid-19 krīzes.

Budžeta un finanšu pārvaldība 2021. gadā

Budžeta izpildes līmenis bija zems attiecībā uz *saistībām*, bet augsts – attiecībā uz maksājumiem

2.2. Šajā iedaļā mēs analizējam, kā ES budžets tika izpildīts 2021. gadā. Šajā analīzē mēs neņemam vērā izdevumus, kurus finansē no *pārnesumiem* no iepriekšējā gada, un *piešķirtos ieņēmumus*, jo tie neietilpst pieņemtajā budžetā un tiem piemēro atšķirīgus noteikumus. Analīzē ietveram arī papildu summas, kas izriet no instrumenta *NGEU*. *Atveseļošanas un noturības mehānisms (ANM)* aptver tikai uz *dotācijām* balstītu komponentu un neietver uz aizdevumiem balstītu komponentu, kas ir nošķirts no ES budžeta.

2.3. ES pieņemtajā 2021. gada budžetā *maksājumu apropriāciju* bija vairāk nekā *saistību apropriāciju*. Šī ir pirmā reize pēdējo 40 gadu laikā, kad tā ir noticis. Iepriekš[3] mēs aicinājām saglabāt pastāvīgu attiecību starp maksājumu un saistību apropriācijām un darīt pieejamas pietiekamas maksājumu apropriācijas.

Regulu novēlotas pieņemšanas rezultātā saistību apropriāciju izpildes līmenis bija zems

2.4. *Budžeta lēmējinstitūcija* apstiprināja sākotnējo budžetu 164,3 miljardu EUR apmērā saistību apropriācijām, kā arī sešus budžeta grozījumus, no kuriem četri mainīja saistību apropriāciju summu. Galīgais saistību apropriāciju budžets bija 166,8 miljardi EUR, kas pārsniedza DFS noteikto maksimālo apjomu – 163,5 miljardus EUR (sk. ***2.1. attēlu***). Tas bija iespējams, izmantojot *īpašus instrumentus*, piemēram, elastības instrumentu un rezervi solidaritātei un palīdzībai ārkārtas gadījumos, ko ES var izmantot, lai elastīgi reaģētu uz neparedzētiem apstākļiem.

[3] Sk. mūsu 2016. gada pārskata 2.48. punktu, mūsu 2018. gada pārskata 2.48. punktu un mūsu 2019. gada pārskata 2.52. punktu.

2.5. 2021. gadā uzņemtās saistības kopā bija 113,4 miljardi EUR – tikai 68 % no kopējās pieejamās summas. Šī proporcija ir ārkārtīgi zema, pat zemāka nekā 2014. gadā, kas ir bija iepriekšējās DFS pirmais gads (77 %).

2.6. Tiesību aktu kopums, kas ir 2021.–2027. gada DFS pamatā, ietver DFS regulu[4], kuru Komisija sākotnēji ierosināja 2018. gada maijā un kura tika pieņemta tikai 2020. gada decembrī, kā arī virkni nozaru regulu, kuras visas tika apstiprinātas pēc DFS sākuma. Attiecībā uz lauksaimniecības fondiem[5] 2021.–2022. gadam tika pieņemts pārejas periods. Kavēšanās ar nozaru tiesību aktu pieņemšanu bija ievērojami ilgāka nekā 2014.–2020. gada DFS sākumā. Kavēšanos lielā mērā izraisīja Covid-19 pandēmija un otrais priekšlikums DFS, ar ko Komisija nāca klajā 2020. gada maijā.

2.7. Savā 2020. gada pārskatā[6] mēs uzsvērām risku, ka *Kopīgo noteikumu regulas (KNR)*[7] novēlotas pieņemšanas dēļ var tikt kavēta 2021.–2027. gada DFS *dalītās pārvaldības* līdzekļu izpilde. Mēs arī uzsvērām risku, kas saistīts ar spiedienu uz Komisijas un dalībvalstu administratīvajiem resursiem saistībā ar nepieciešamību paātrināt finansējuma apguvi no *Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem (ESI fondiem)* 2014.–2020. gada DFS ietvaros un papildu finansējuma pieejamību (*NGEU*).

2.8. 2021. gadā kavēšanās ar nozaru regulu pieņemšanu paildzināja jaunu *programmu* uzsākšanu, jo īpaši attiecībā uz astoņiem dalītas pārvaldības fondiem saskaņā ar KNR[8]. Tika izmantoti tikai 2 % no šiem astoņiem dalītas pārvaldības fondiem

---

[4] Padomes Regula (ES, Euratom) 2020/2093.

[5] Regula (ES) 2020/2220, ar ko nosaka dažus pārejas noteikumus atbalstam no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) 2021. un 2022. gadā.

[6] Sk. mūsu 2020. gada pārskata 2.23.–2.31. punktu.

[7] Regula (ES, Euratom) 2021/1060, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai.

[8] Astoņi dalītas pārvaldības fondi saskaņā ar KNR ir: Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Eiropas Sociālais fonds Plus, Kohēzijas fonds, Taisnīgas pārkārtošanās fonds, Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonds, Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds, Iekšējās drošības fonds un Finansiāla atbalsta instruments robežu pārvaldībai un vīzu politikai.

pieejamās saistību apropriāciju summas. Saistību apropriāciju izlietojums trim lielākajiem fondiem (*Eiropas Reģionālās attīstības fondam*, *Kohēzijas fondam* un *Eiropas Sociālajam fondam*) bija mazāks par 1 %. Šie izdevumi bija saistīti ar tādiem posteņiem kā *tehniskā palīdzība*. Tādējādi saskaņā ar DFS regulas[9] noteikumiem no 2021. līdz 2022.–2025. finanšu gadam vienādās proporcijās (25 %) no dalītas pārvaldības fondu saistību apropriācijām ir jāpārvieto gandrīz 49 miljardi EUR no pieejamajām kopējām saistību apropriācijām 50,1 miljarda EUR apmērā. Tāpēc attiecīgie maksājumi dalībvalstīm tiks veikti vēlāk, nekā sākotnēji plānots.

Tika izlietotas gandrīz visas maksājumu apropriācijas

2.9. Attiecībā uz maksājumu apropriācijām budžeta lēmējinstitūcija apstiprināja sākotnējo budžetu 166,1 miljarda EUR apmērā, kas bija gandrīz tāds pats kā 2021. gadam noteiktais maksimālais apjoms DFS regulā. Ar diviem budžeta grozījumiem pieejamā maksājumu apropriāciju summa tika palielināta par 2,0 miljardiem EUR, līdz ar to galīgais budžets bija 168,0 miljardi EUR[10]. Tāpat kā saistību apropriāciju gadījumā, bija iespējama arī DFS maksimālā apjoma pārsniegšana, izmantojot īpašus instrumentus. Tika izlietotas gandrīz visas ES budžetā pieejamās maksājumu apropriācijas. Maksājumi sasniedza 163,6 miljardus EUR, kas ir 97 % no kopējām pieejamajām apropriācijām. Sk. ***2.1. attēlu***. No kopējās 2021. gadā veikto maksājumu vērtības 46 % tika izmantoti, lai segtu 2014.–2020. gada ESI fondu vajadzības.

[9] Padomes Regula (ES, Euratom) 2020/2093, 7. pants.

[10] Atšķirības ir noapaļošanas dēļ.

2.1. attēls. Budžeta izpilde 2021. gadā

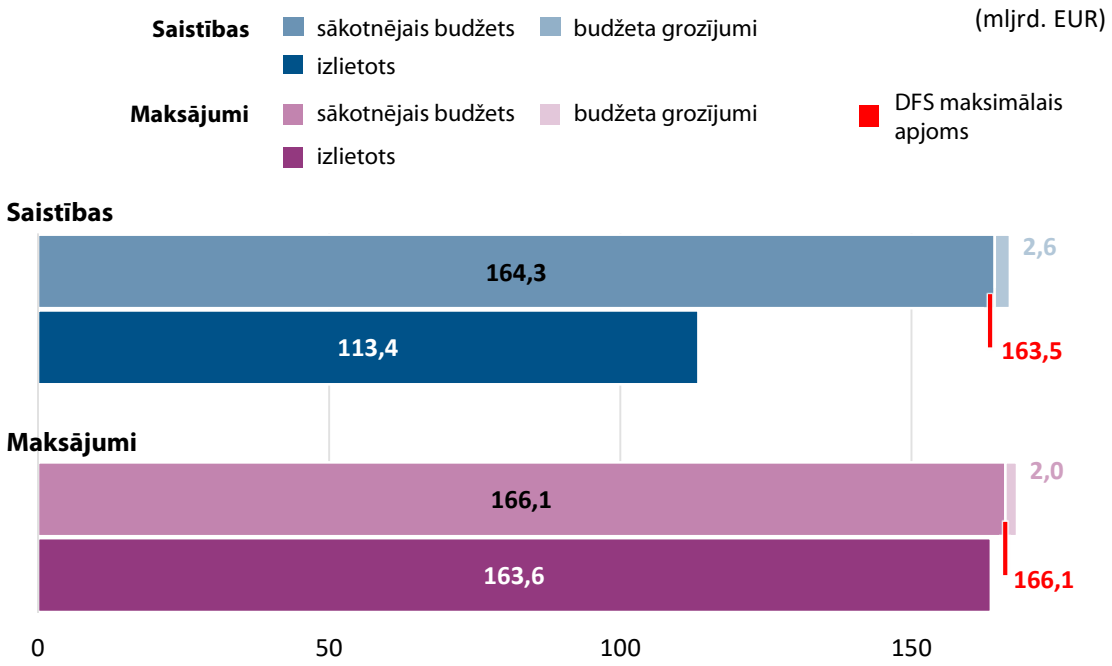

Piezīme. Šīs summas ir noapaļotas.

Avots: ERP, pamatojoties uz datiem, kas iekļauti ES 2021. gada konsolidētajos pārskatos, budžeta izpildes ziņojumos no Komisijas grāmatvedības sistēmas un skaidrojumos.

2.10. Ņemot vērā papildu maksājumus 62,6 miljardu EUR apmērā no piešķirtajiem ieņēmumiem (galvenokārt ANM dotācijām), kā arī 2020. gada pārnesumus 1,8 miljardu EUR apmērā, 2021. gadā maksājumu kopsumma bija 228,0 miljardi EUR.

2.11. 2021. gadā veiktie maksājumi nepārsniedza maksājumu maksimālās summas. Nebija pieprasījuma pēc maksājumiem no jaunajiem dalītās pārvaldības fondiem, un maksājumu apropriācijas bija pieejamas pietiekamā apmērā, lai apmierinātu atlikušos lielos maksājumu pieprasījumus no 2014.–2020. gada ESI fondiem. Saskaņā ar Komisijas ilgtermiņa prognozi[11] DFS vajadzētu būt pietiekamām maksājumu apropriācijām, lai segtu maksājumu vajadzības turpmākajos gados.

[11] Komisijas ziņojums "ES budžetā ienākošo un izejošo nākotnes plūsmu ilgtermiņa prognoze (2021–2027)", COM(2021) 343 final.

2014.–2020. gada ESI fondu finansējuma *apguve* ir palielinājusies

2.12. Kā aprakstīts ***2.6***.–***2.8***. punktā, dalītas pārvaldības fondu īstenošana saskaņā ar KNR 2021.–2027. gada DFS netika sākta, kā plānots. No tiem 2021. gadā netika veikti gandrīz nekādi maksājumi.

2.13. 2021. gadā dalībvalstis turpināja apgūt ESI fondu finansējumu no 2014.–2020. gada DFS perioda. Turklāt 2021. un 2022. gadā *Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA)* saņēma papildu piešķīrumus no 2021.–2027. gada DFS (28,1 miljardu EUR).

2.14. 2021. gada beigās kopējie kumulatīvie maksājumi 2014.–2020. gada ESI fondu darbības programmām bija 331,1 miljards EUR no kopējās summas 492 miljardiem EUR (67 %). Atlikušie 160,9 miljardi EUR būtu jāizmaksā, un par atlikušo daļu jāatceļ saistības, *slēdzot* programmas līdz 2025. gada beigām, izņemot attiecībā uz ELFLA, kura ietvaros programmas tiks slēgtas 2027. gadā. Šī summa veido lielāko daļu no ES budžeta *neizpildītajām saistībām* (251,7 miljardi EUR) 2021. gada beigās (sk. ***2.26***. punktu). 2021. gadā līdzekļu apguve bija lielāka nekā iepriekšējos gados. Maksājumi palielinājās no 72 miljardiem EUR 2020. gadā līdz 75,1 miljardam EUR 2021. gadā (izņemot *NGEU*). ***2.2. attēlā*** mēs atspoguļojam kumulatīvo apguves līmeni katram ESI fondam, izņemot attiecībā uz *NGEU* resursiem.

2.2. attēls. ESI fondu finansējuma apguve 2014.–2020. gadā (izņemot *NGEU* resursus)

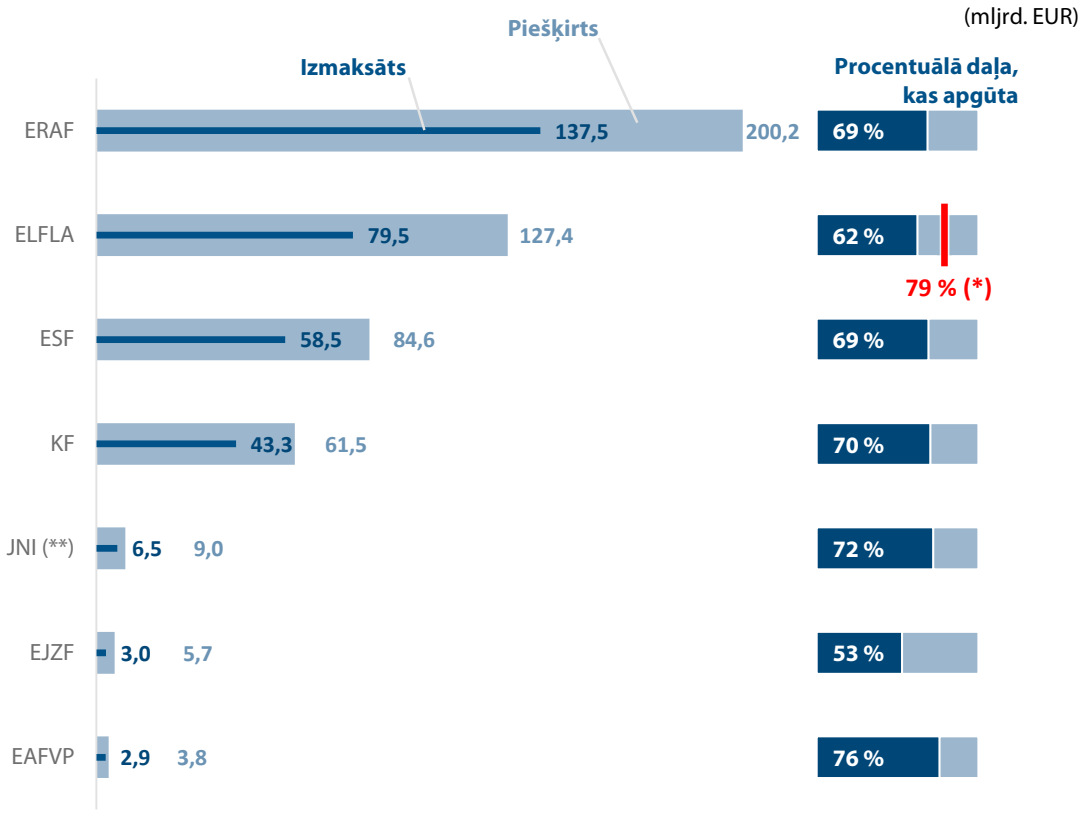

Akronīmi: Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF), Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA), Eiropas Sociālais fonds (ESF), Kohēzijas fonds (KF), Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva (JNI), Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds (EJZF) un Eiropas atbalsta fonds vistrūcīgākajām personām (EAFVP).

(*) Sarkanā līnija apzīmē apguves līmeni bez papildu piešķīrumiem 2021. un 2022. gadā 28,1 miljarda EUR apmērā no 2021.–2027. gada DFS.
(**) JNI ietver atbilstošu ESF komponentu.

Avots: ERP, pamatojoties uz datiem vietnē: Komisijas ESI fondu 2014.–2020. gada ES maksājumi (ikdienas atjauninājums).

2.15. Izņemot *Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu (EJZF)*, procentuālā daļa, kas apgūta visos ESI fondos, ietilpst 10 procentpunktu robežās. Tas ietver ELFLA, kura apguves līmenis būtu bijis 79 %, nevis 62 %, ja netiktu iekļauts ***2.13***. punktā aprakstītais papildu resursu piešķīrums.

2.16. Kā redzams ***2.3***. attēlā, ESI fondu finansējuma kumulatīvā apguve dalībvalstīs ievērojami atšķiras. Īrija, Somija, Kipra un Igaunija (dilstošā apguves līmeņa secībā) ir saņēmušas vairāk nekā 75 % no tām piešķirtajām summām (izņemot *NGEU*). Savukārt Horvātija, Slovākija, Malta, Dānija un Rumānija (augošā apguves līmeņa secībā) ir saņēmušas mazāk nekā 60 % no tām atvēlētajām summām, par kurām uzņemtas

saistības. Ņemot vērā to, ka programmas drīz jānoslēdz, dažās dalībvalstīs spiediens apgūt visus līdzekļus, lai izvairītos no *saistību atcelšanas*, ir īpaši liels.

2.3. attēls. ESI fondu apguves līmenis 2014.–2020. gadā (izņemot *NGEU* resursus)

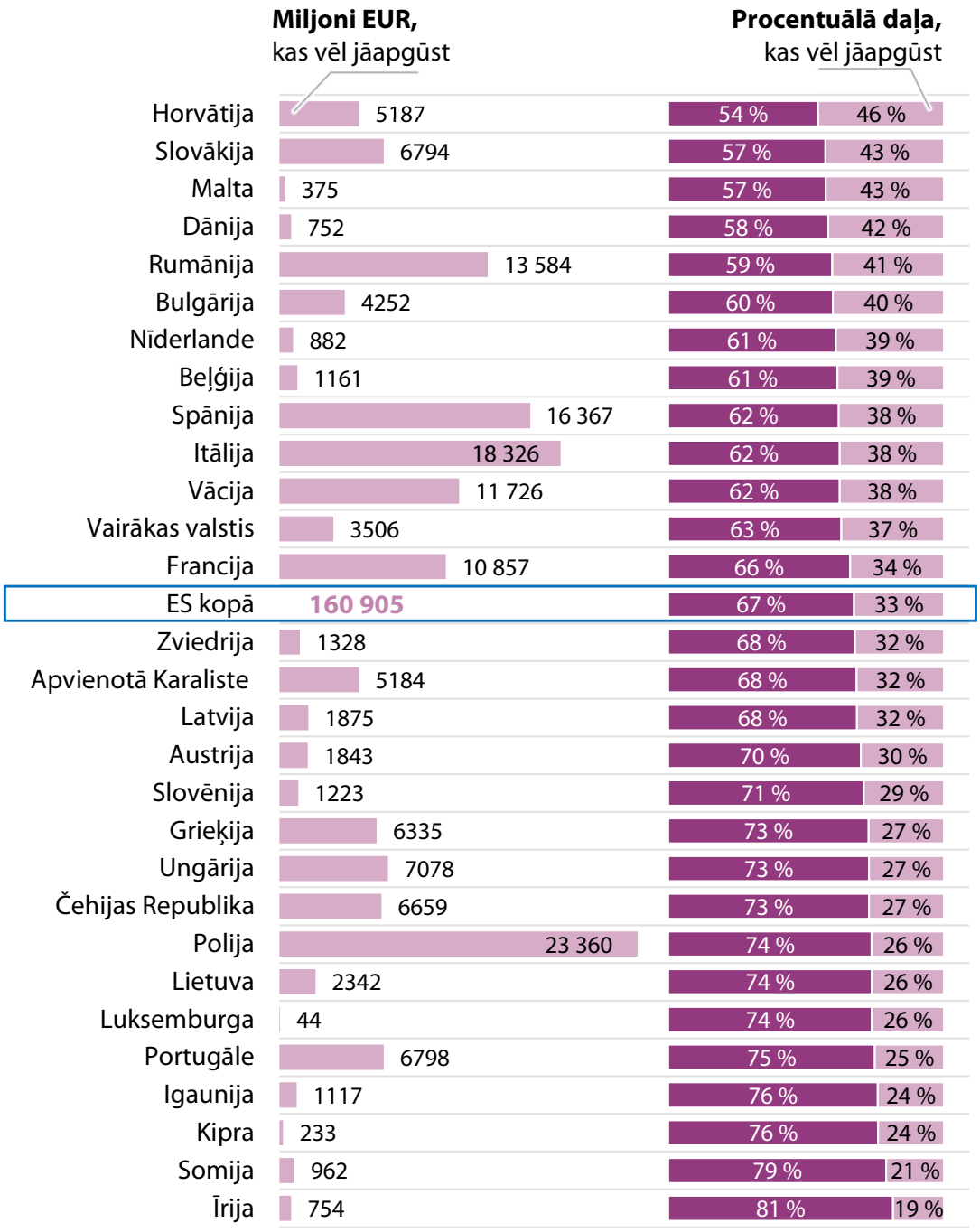

Piezīme. Skaitļi ietver papildu resursu piešķīrumu ELFLA.

Avots: ERP, pamatojoties uz datiem sadaļā: Komisijas ESI fondu 2014.–2020. gada ES maksājumi (ikdienas atjauninājums).

Palielinājās budžeta pārvietojumu summa

2.17. *Finanšu regulā*[12] ir paredzēti noteikumi budžeta pārvietojumu veikšanai atkarībā no ES budžeta struktūras. Dažu apropriāciju pārvietošanai starp budžeta pozīcijām ir vajadzīgs budžeta lēmējinstitūcijas lēmums. Citus pārvietojumus attiecīgā ES iestāde var veikt patstāvīgi.

2.18. 2021.–2027. gada DFS ietver jaunu budžeta struktūru, kā rezultātā programmas budžetā ir labāk kartētas. DFS kategorijas tagad sastāv no konkrētām politikas kopām, un katra programma ietilpst vienā politikas kopā. Šī jaunā budžeta struktūra ļauj Komisijai pārvietot apropriācijas programmas ietvaros, iepriekš nesaņemot budžeta lēmējinstitūcijas lēmumu, pat ja programmas daļas pārvalda dažādi ģenerāldirektorāti. Eiropas Parlaments ir paudis bažas par to, vai budžeta lēmējinstitūcija saskaņā ar jauno struktūru var pietiekami uzraudzīt pārvietojumus programmu ietvaros[13].

2.19. Mēs salīdzinājām Komisijas veikto pārvietojumu vērtību 2020. un 2021. gadā un konstatējām, ka pārvietojumu summas, jo īpaši maksājumu apropriāciju summas, ir pieaugušas. Sk. ***2.4. attēlu***. Mēs arī konstatējām, ka vienlaikus palielinājās arī to pārvietojumu summas, par kuriem budžeta lēmējinstitūcijai bija jāpieņem lēmums.

---

[12] Regula (ES, Euratom) 2018/1046 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, 30.–32. pants.

[13] 2021/2162(INI), 41. punkts.

2.4. attēls. Komisijas 2020. un 2021. gadā veikto budžeta pārvietojumu summu salīdzinājums

(mljrd. EUR)

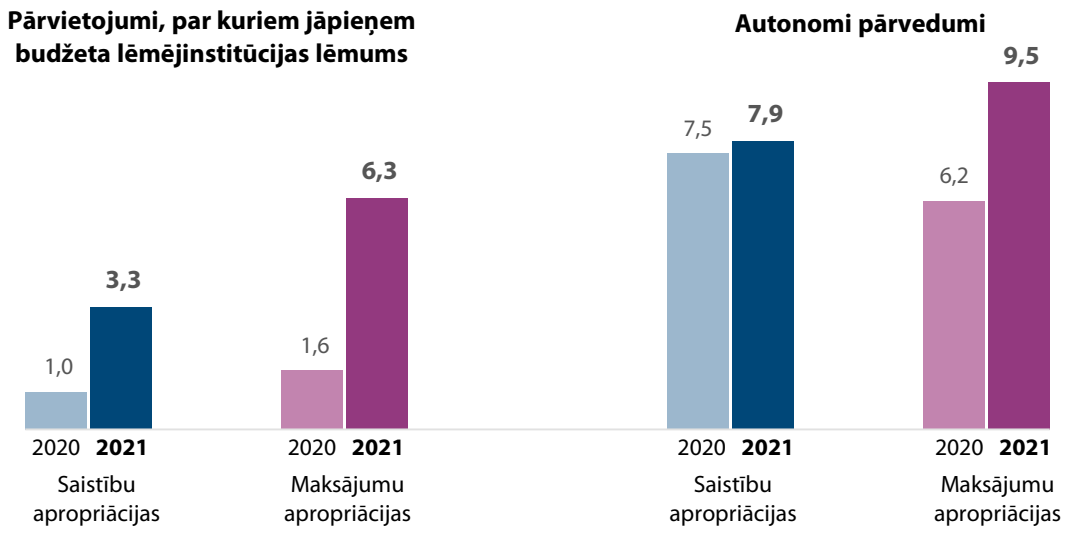

Avots: ERP, pamatojoties uz budžeta lēmējiestāžu lēmumiem par pārvietojumiem, kā arī datiem, kas saņemti no Komisijas.

NGEU īstenošana sākās 2021. gadā

Saistību izpildes apjoms programmās, kurām piešķirts *NGEU* finansējums, ievērojami atšķīrās

2.20. Pagaidu instruments *NGEU* darbību sāka 2021. gada jūnijā, kad stājās spēkā jaunais *Pašu resursu* lēmums[14], ar ko atļauj attiecīgos aizņēmumus. Komisija var saskaņā ar *NGEU* piešķirt līdzekļus līdz 2023. gada 31. decembrim un veikt maksājumus – līdz 2026. gada 31. decembrim.

2.21. *NGEU* ietver:

— uz dotācijām balstītu ANM komponentu, kas ir neatmaksājams atbalsts dalībvalstīm līdz 338,0 miljardiem EUR;

— papildu finansējumu ES programmām 83,1 miljarda EUR apmērā;

[14] Lēmums (ES, Euratom) 2020/2053 par Eiropas Savienības pašu resursu sistēmu.

— uz aizdevumiem balstītu ANM komponentu, kas ir atmaksājams atbalsts dalībvalstīm un ko neesam iekļāvuši mūsu analīzē.

2.22. Līdz 2021. gada beigām *NGEU* līdzekļu saistības sasniedza 143,5 miljardus EUR. Priekšfinansējums un maksājumi pārsniedza 53,6 miljardus EUR. Plašāku informāciju sk. ***2.5. attēlā*** un ***2.1. pielikumā***.

2.5. attēls. *NGEU* īstenošana

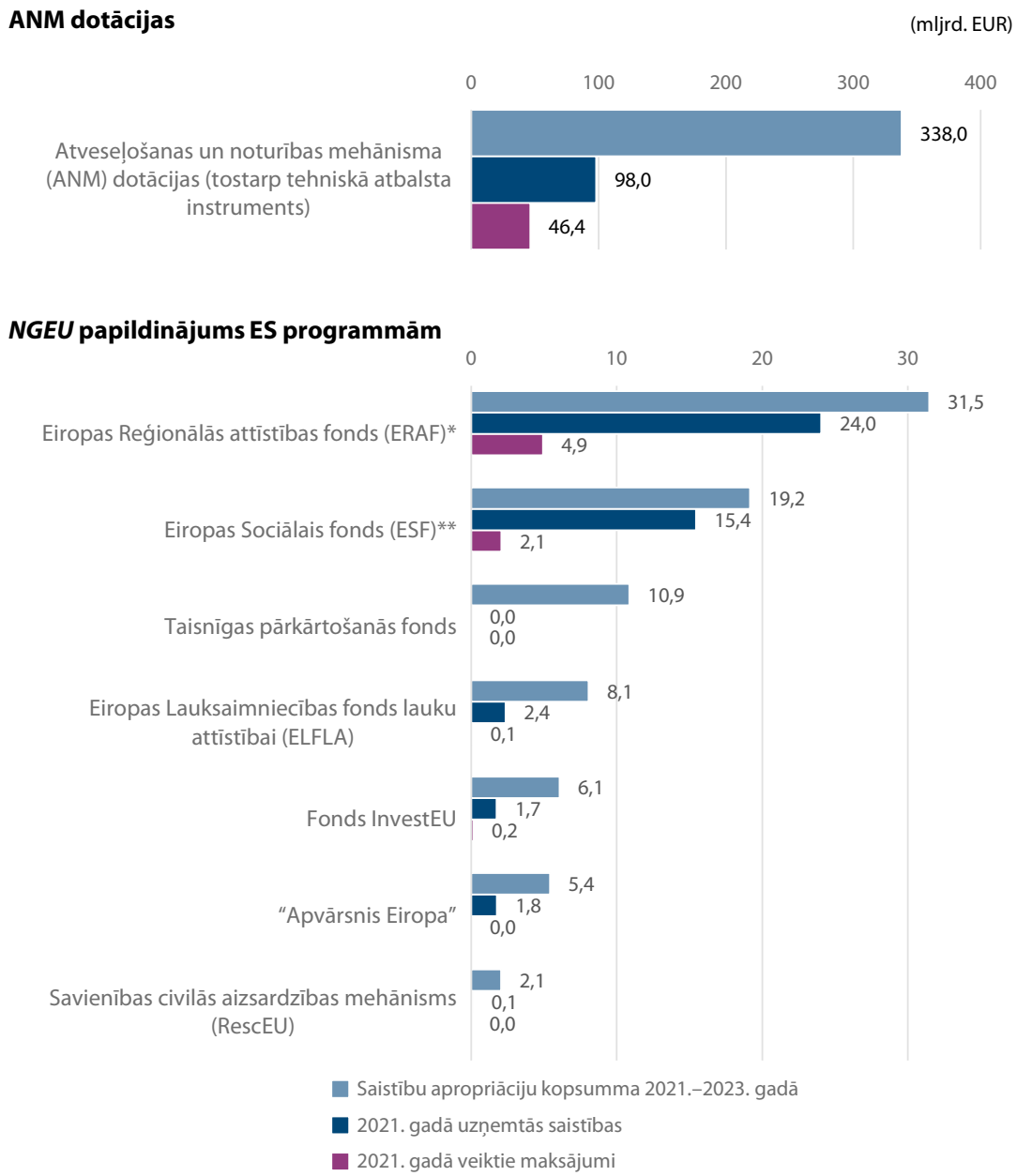

(*) Atveseļošanas palīdzības kohēzijai un Eiropas teritorijām (*REACT-EU*) finansējums.
(**) *REACT-EU* finansējums Eiropas Sociālajam fondam un Eiropas atbalsta fondam vistrūcīgākajām personām (sk. ***2.13***. punktu).

Piezīme. Summas ir noapaļotas.

Avots: ERP, pamatojoties uz datiem, kas iekļauti ES 2021. gada konsolidētajos pārskatos un budžeta izpildes ziņojumos no Komisijas grāmatvedības sistēmas.

2.23. Ātrums, kādā dažādas programmas piešķīra *NGEU* līdzekļus, ievērojami atšķīrās. Piemēram, no ERAF, Eiropas Sociālā fonda (ESF) un EAFVP to pašreizējām programmām 2014.–2020. gada DFS ietvaros piešķirtā *NGEU* finansējuma summa ir lielāka salīdzinājumā ar to saistību zemo izmantojumu, kas paredzētas *Taisnīgas pārkārtošanās fondam*[15] un *Savienības civilās aizsardzības mehānismam* (*rescEU*)[16]. Komisija uzskata, ka Taisnīgas pārkārtošanās fonda līdzekļu izmantošanas lēno sākumu izraisīja kavēšanās attiecīgās regulas pieņemšanā. *RescEU* gadījumā kavēšanās galvenais iemesls bija nepieciešamība precizēt instrumenta darbības jomu. Kavēšanos veicināja arī laiks, kas vajadzīgs, lai iesaistītu jaunizveidoto Eiropas Veselības ārkārtas situāciju gatavības un reaģēšanas iestādi (*HERA*)[17].

Daudzas dalībvalstis saņēma priekšfinansējumu ANM dotācijām, un Spānija saņēma maksājumu par atskaites punktu sasniegšanu

2.24. Lai saņemtu ANM atbalstu, dalībvalstīm savi *atveseļošanas un noturības plāni* (NANP) bija jāiesniedz Komisijai. Komisija izvērtē plānus, un Padome tos apstiprina. Līdz 2021. gada beigām Padome bija apstiprinājusi 22 NANP un 20 dalībvalstis bija kopīgi saņēmušas priekšfinansējumu 36,4 miljardu EUR apmērā (līdz 13 % no kopējām piešķirtajām dotācijām).

2.25. Atlikušās summas tiks izmaksātas, pamatojoties uz to atskaites punktu un mērķrādītāju izpildi, kas noteikti ANM regulas 20. panta 1. punktā minētajā Padomes īstenošanas lēmumā[18]. 2021. gadā šādu maksājumu (10,0 miljardus EUR) saņēma viena dalībvalsts – Spānija. ***2.6. attēlā*** ir parādītas izmaksas, kas veiktas 2021. gadā, un atlikušie ANM piešķīrumi dalībvalstīm ar apstiprinātiem NANP.

---

[15] Regula (ES) 2021/1056, ar ko izveido Taisnīgas pārkārtošanās fondu.

[16] Lēmums (ES) 2019/420 par Savienības civilās aizsardzības mehānismu.

[17] Komisijas paziņojums par Eiropas Veselības savienības izveides nākamo soli: Eiropas Veselības ārkārtas situāciju gatavības un reaģēšanas iestādes *HERA* ieviešanu, COM(2021) 576 final.

[18] Regula (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu.

2.6. attēls. ANM dotācijas katrai dalībvalstij: 2021. gada izmaksas un atlikušie piešķīrumi*

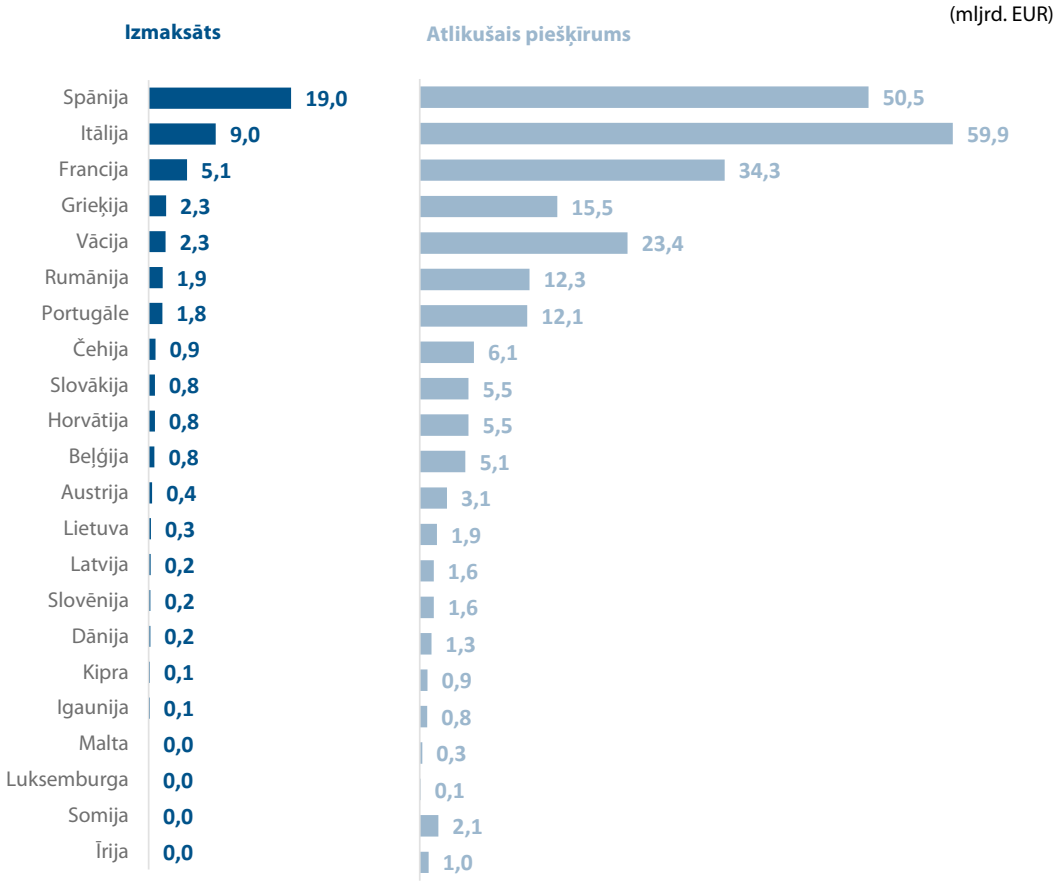

(*) Tikai tās dalībvalstis, kurām 2021. gada 31. decembrī bija apstiprināti NANP.

Piezīme. Maksājumi Luksemburgai un Maltai nav norādīti nelielo summu dēļ. Īrija nepieprasīja priekšfinansējumu, un Somija priekšfinansējumu saņēma tikai 2022. gada janvārī.

Avots: ERP, pamatojoties uz datiem, kas iekļauti atveseļošanas un noturības infopanelī.

Neizpildītās saistības no ES budžeta un *NGEU* sasniedza rekordlielu summu – 341,6 miljardus EUR

2.26. Neizpildīto saistību kopsumma 2021. gada beigās bija 341,6 miljardi EUR; 251,7 miljardi EUR ir saistīti ar ES budžetu un 89,9 miljardi EUR – ar *NGEU*. ES budžeta neizpildītās saistības ievērojami samazinājās no vēsturiski augstākā līmeņa 2020. gada beigās 303,2 miljardu EUR apmērā galvenokārt tāpēc, ka kavējās 2021.–2027. gada DFS paredzēto dalītās pārvaldības fondu īstenošanas uzsākšana (sk. ***2.6***.–***2.8***. punktu).

2.27. ***2.7. attēlā*** ir parādītas kopējās neizpildītās saistības 2021. gada beigās gan no ES budžeta, gan no *NGEU* sadalījumā pēc saistību rašanās gada.

2.7. attēls. Neizpildītās saistības 2021. gada beigās sadalījumā pēc saistību rašanās gada

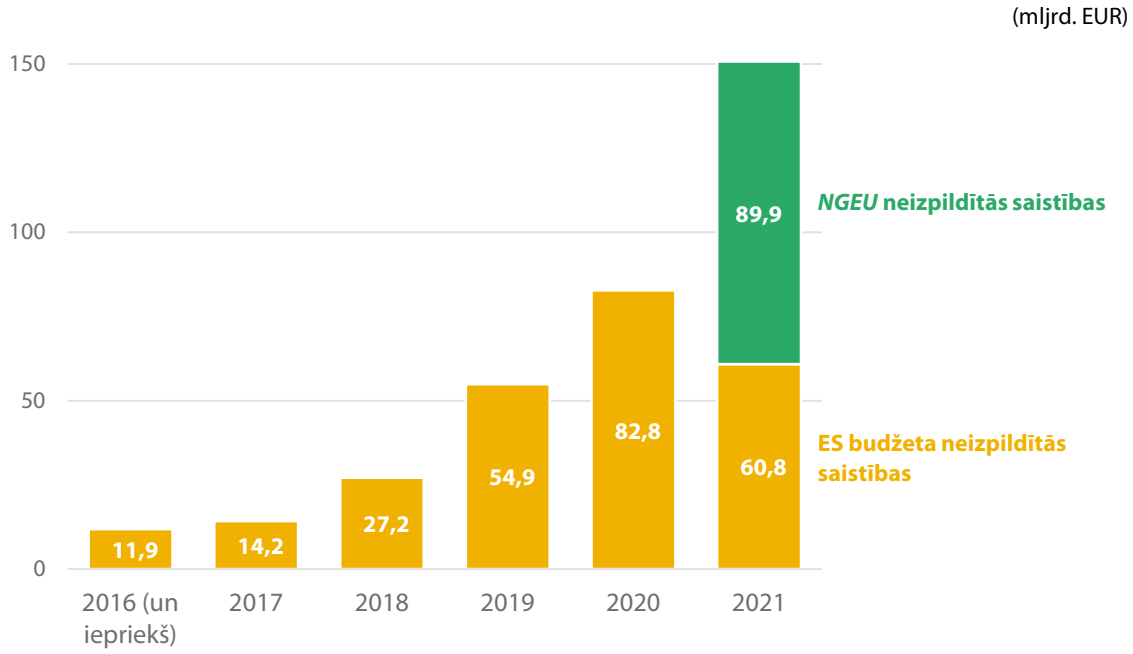

Avots: ERP, pamatojoties uz datiem ES 2021. gada konsolidētajos pārskatos un budžeta izpildes ziņojumos no Komisijas grāmatvedības sistēmas.

2.28. Kā redzams ***2.8. attēlā***, *kopējā lauksaimniecības politika (KLP)* (3. izdevumu kategorija) un kohēzijas politika (2.a izdevumu kategorija) kopā veido 64 % no ES budžeta neizpildītajām saistībām 2021. gada beigās. Komisija uzskata[19], ka gan KLP, gan kohēzijas politikas īstenošanu papildus kavējumiem, ko izraisa attiecīgo tiesību aktu novēlota pieņemšana galvenokārt Covid-19 pandēmijas dēļ, var ietekmēt arī papildu *NGEU* finansējuma pieejamība.

[19] COM(2021) 343 final, 5. un 6. lpp.

2.8. attēls. Neizpildītās saistības no ES budžeta un *NGEU* 2021. gada beigās sadalījumā pēc DFS izdevumu kategorijas

(mljrd. EUR)

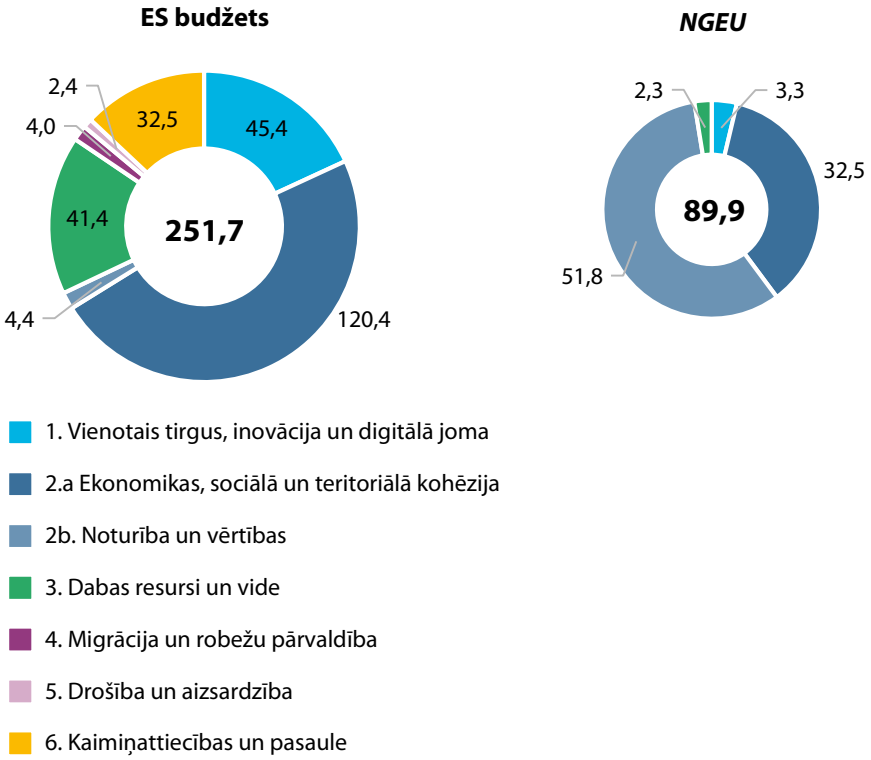

Piezīmes.
2.b izdevumu kategorija ietver ANM neizpildītās saistības.
Nav norādīta 7. izdevumu kategorija, jo neizpildīto saistību apmērs ir neliels.

Avots: ERP, pamatojoties uz ES 2021. gada konsolidēto pārskatu datiem.

2.29. Pagājušajā gadā mēs norādījām[20], ka ES budžeta neizpildīto saistību ievērojamo pieaugumu laikā no 2014. līdz 2020. gadam izraisīja tas, ka saistības katru gadu bija ievērojami lielākas nekā maksājumi. Tas neizpildītās saistības attiecīgajā periodā palielināja par vēl 105,9 miljardiem EUR, ko kompensēja atceltās saistības 25,1 miljarda EUR apmērā, un neto pieaugums bija 80,8 miljardi EUR (no 222,4 miljardiem EUR līdz 303,2 miljardiem EUR). Jāatzīmē, ka 2014.–2020. gadā kopējā summa, par kuru tika atceltas saistības, bija tikai neliela daļa (2,3 %) no kopējās summas (1081,7 miljardi EUR), par kuru tam pašam laikposmam bija uzņemtas saistības.

[20] Sk. mūsu 2020. gada pārskata 2.10. punktu.

2.30. Pamatojoties uz Komisijas jaunākajām pieejamajām aplēsēm (2021. gads), mēs sagaidām, ka kopējās neizpildītās saistības (no ES budžeta un *NGEU*) 2023. gadā palielināsies līdz 460 miljardiem EUR (sk. ***2.9. attēlu***), un pēc tam tās atkal samazināsies. *NGEU* līdzekļi ir jāizmaksā līdz 2026. gada beigām, un pēc tam vairs nevajadzētu būt neizpildītām *NGEU* saistībām. Krievijas agresijas karš pret Ukrainu, kurš sākās 2022. gada 24. februārī, ir radījis neskaidrības, kas šajās aplēsēs nav ņemtas vērā (sk. ***2.52***. punktu).

2.9. attēls. Neizpildītās saistības, saistības un maksājumi 2014.–2021. gadā un prognoze 2022.–2027. gadam

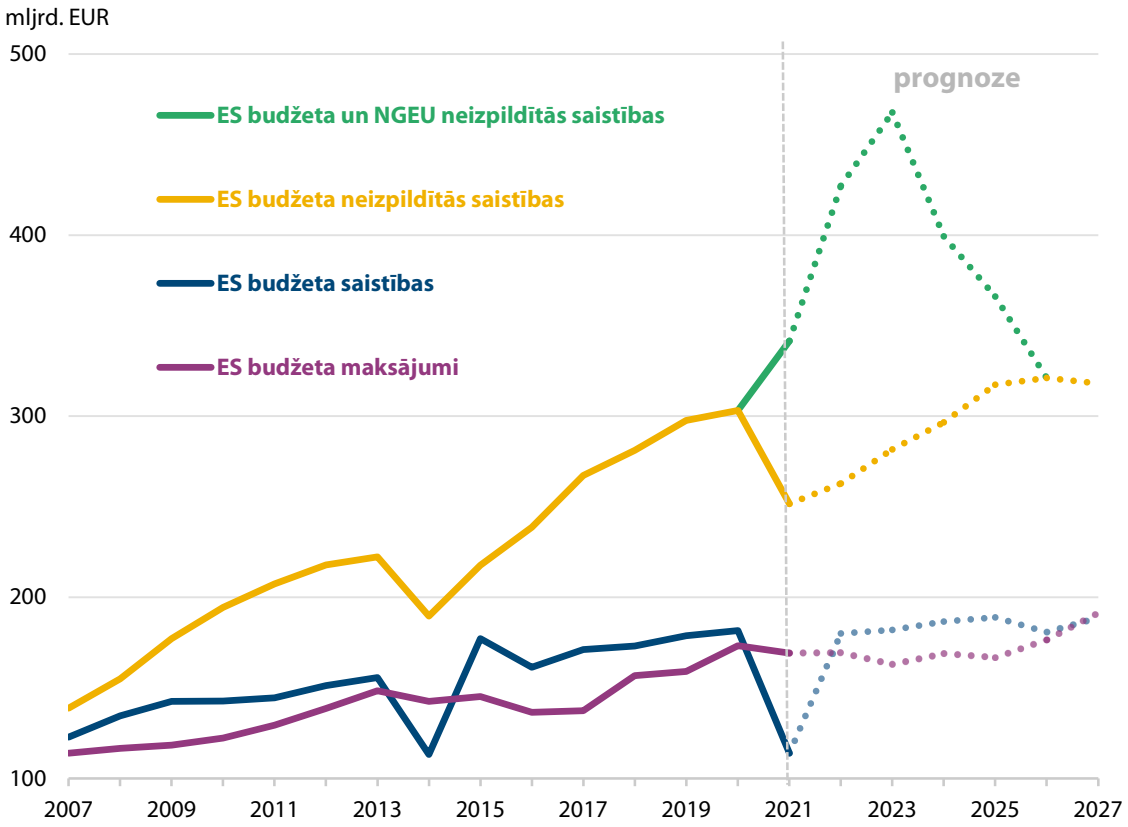

Avots: ERP, pamatojoties uz ES 2014.–2021. gada konsolidēto pārskatu datiem. Attiecībā uz prognozēm līdz 2027. gadam: "ES budžetā ienākošo un izejošo nākotnes plūsmu ilgtermiņa prognoze (2021–2027)", COM(2021) 343 final, un ERP prognozes.

2.31. Komisija prognozē, ka neizpildītās saistības no ES budžeta 2027. gadā sasniegs 317 miljardus EUR, kas ir par 14 miljardiem EUR vairāk nekā 303,2 miljardi EUR 2020. gada beigās. Šis nelielais pieaugums galvenokārt ir saistīts ar mazāku atšķirību starp saistību un maksājumu apropriācijām 2021.–2027. gada DFS.

Vairākkārt[21] esam norādījuši, ka neizpildītās saistības var samazināt, ja budžetā paredzētās maksājumu apropriācijas pārsniedz saistību apropriācijas un tiek izlietotas. Uzskatām, ka tas atbilstu Pašu resursu lēmumā noteiktajai prasībai saglabāt pastāvīgu attiecību starp saistību apropriācijām un maksājumu apropriācijām[22].

2.32. Eiropas Parlaments ir norādījis, ka neizpildīto saistību summa atbilst diviem pilniem maksājumu apropriāciju gadiem. Parlaments uzskata, ka tas pakļauj riskam turpmāku ES budžeta netraucētu darbību, radot nopietnu spiedienu un, iespējams, apdraudot tā likviditāti[23]. Tas ir lūdzis Komisiju prioritārā kārtā sagatavot detalizētu rīcības plānu neizpildīto saistību samazināšanai un iesniegt to budžeta *izpildes* apstiprinātājiestādei.

Maksājumi *galasaņēmējiem* no dalīti pārvaldītiem *finanšu instrumentiem* 2020. gadā galu galā strauji palielinājās

2.33. Dalīti pārvaldīti finanšu instrumenti (*FISM*) sniedz galasaņēmējiem no ES budžeta finansiālu atbalstu aizdevumu, garantiju un *kapitāla ieguldījumu* veidā. 2007.–2013. gadā saistību summa dalīti pārvaldītiem finanšu instrumentiem bija 17,0 miljardi EUR[24], un 2014.–2020. gadā šī summa bija 21,6 miljardi EUR[25].

2.34. Komisijas ziņojums par *FISM* īstenošanu liecina, ka attiecībā uz 2014.–2020. gada DFS no ES budžeta faktiski izmaksātā summa *FISM* 2020. gada beigās bija 14,2 miljardi EUR. Pēc zemā maksājumu līmeņa galasaņēmējiem 2014.–2019. gadā maksājumu summa 2020. gadā strauji palielinājās, tādējādi līdz 2020. gada beigām galasaņēmējiem veikto maksājumu kopsumma sasniedza 10,3 miljardus EUR. Tomēr tas joprojām ir tikai 47 % no kopējās instrumentiem paredzētās summas (sk. ***2.10. attēlu***).

---

[21] Sk. mūsu 2018. gada pārskata 2.18.–2.21. punktu, 2017. gada pārskata 2.46.–2.49. punktu un 2016. gada pārskata 2.32.–2.39. punktu.

[22] Padomes Lēmums (ES, Euratom) 2020/2053, 3.3. pants.

[23] Ziņojums par 2020. finanšu gada vispārējā budžeta izpildes apstiprināšanu (2021/2106(DEC)), 2022. gada 11. aprīlis.

[24] Komisijas ziņojums par finansēšanas vadības instrumentiem, stāvoklis 2017. gada 31. martā, 2. tabula, 26. lpp.

[25] Komisijas ziņojums "Finanšu instrumenti saistībā ar Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem, stāvoklis 2020. gada 31. decembrī", 8. lpp.

2.10. attēls. Saistības un maksājumi attiecībā uz *FISM* no 2014. līdz 2020. gadam

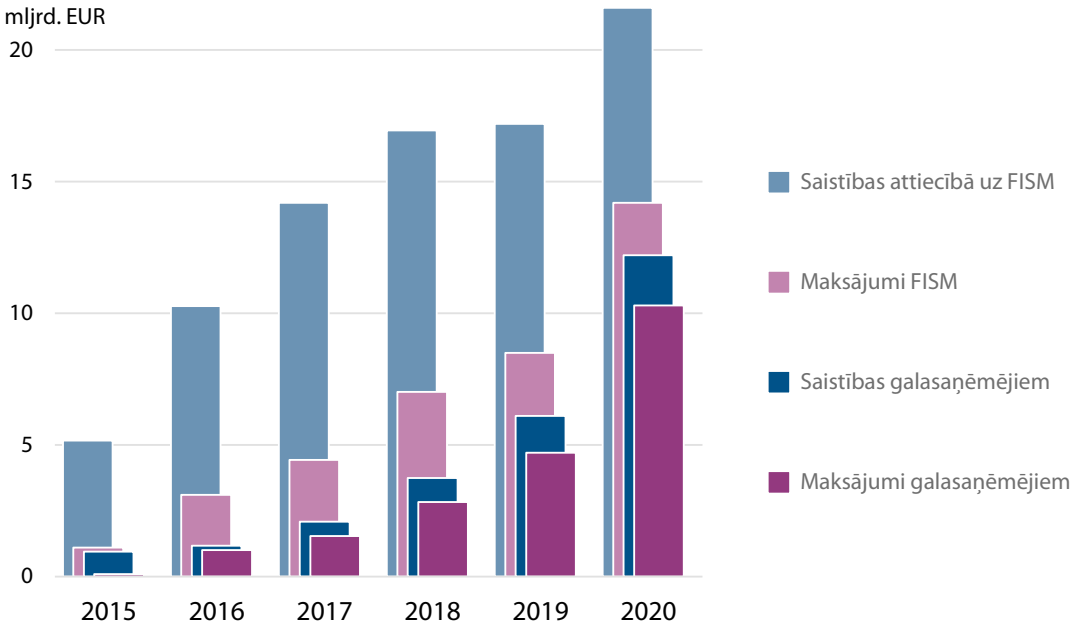

Piezīme. Informācija par 2015. gadu kumulatīvi attiecas uz 2014. un 2015. gadu.

Avots: ERP, pamatojoties uz datiem, kas iekļauti Komisijas ziņojumā "Eiropas strukturālo un investīciju fondu finanšu instrumenti" un "Kopsavilkuma dati par panākto progresu 2014.–2020. gada plānošanas perioda finanšu instrumentu finansēšanā un īstenošanā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 46. pantu" (2015.–2020. g.).

2.35. Mēs analizējām Komisijas datus par *FISM* un konstatējām būtiskas īstenošanas atšķirības starp dalībvalstīm[26]. Līdz 2020. gada beigām divas dalībvalstis (Somija un Austrija) bija samaksājušas galasaņēmējiem vairāk nekā 70 % no summām, par kurām uzņemtas saistības, savukārt piecās citās dalībvalstīs maksājumu līmenis galasaņēmējiem joprojām bija zemāks par 30 % (Slovēnija, Igaunija, Portugāle, Bulgārija un Kipra) (sk. ***2.11. attēlu***).

[26] Mūsu analīzē par īstenošanu un pārvaldības izmaksām ir iekļauti tikai ERAF un KF dalīti pārvaldīti finanšu instrumenti, kas kopā veido 95 % no kopējām summām, par kurām uzņemtas saistības.

2.11. attēls. Maksājumu galasaņēmējiem procentuālā daļa no kopējās summas, par kuru no ES budžeta ir uzņemtas saistības dalīti pārvaldītiem finanšu instrumentiem (2020. g. beigas)

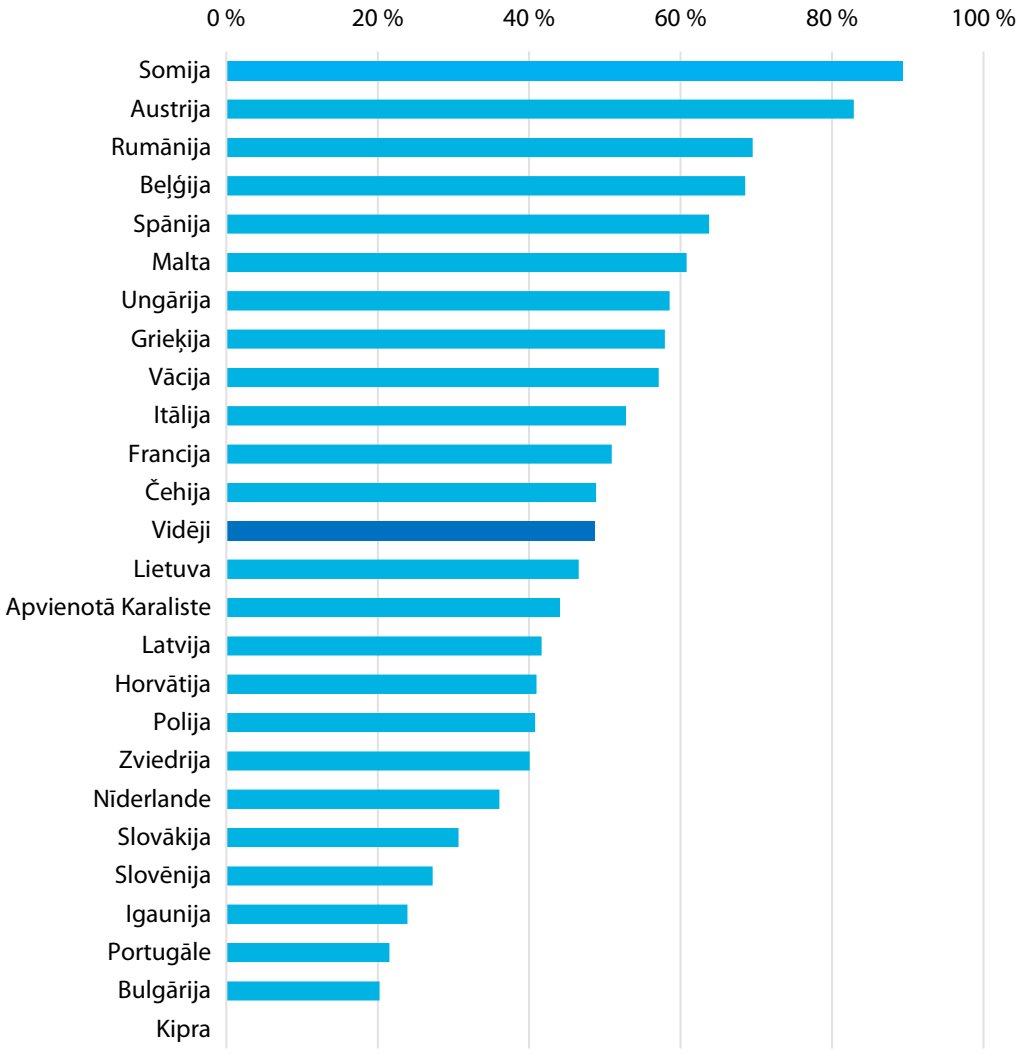

Piezīme. Dānija, Īrija un Luksemburga neizmanto *FISM*.

Avots: ERP, balstoties uz Komisijas sniegtajiem datiem.

2.36. Mēs aplūkojām arī veiktās pārvaldības izmaksas dalībvalstu līmenī proporcionāli kopējiem maksājumiem, tostarp valsts līdzfinansējumam *FISM*. Mēs konstatējām, ka pārvaldības izmaksas bija 3,6 % no kopējiem maksājumiem *FISM* 2014.–2020. gada DFS ietvaros. Tomēr tas ir vidējais rādītājs – faktiskais skaitlis dalībvalstīs ievērojami atšķiras. Piemēram, Zviedrijā pārvaldības izmaksas veidoja vairāk nekā 10 % no kopējiem maksājumiem *FISM*. Savukārt Austrijā un Beļģijā *FISM* neradīja nekādas pārvaldības izmaksas (sk. ***2.12. attēlu***). Komisija mūs ir informējusi, ka pēc programmas noslēgšanas tā veiks pārvaldības izmaksu attiecināmības galīgo pārbaudi.

2.12. attēls. Pārvaldības izmaksas attiecībā pret kopējiem maksājumiem *FISM* 2014.–2020. gada DFS ietvaros (2020. g. beigas)

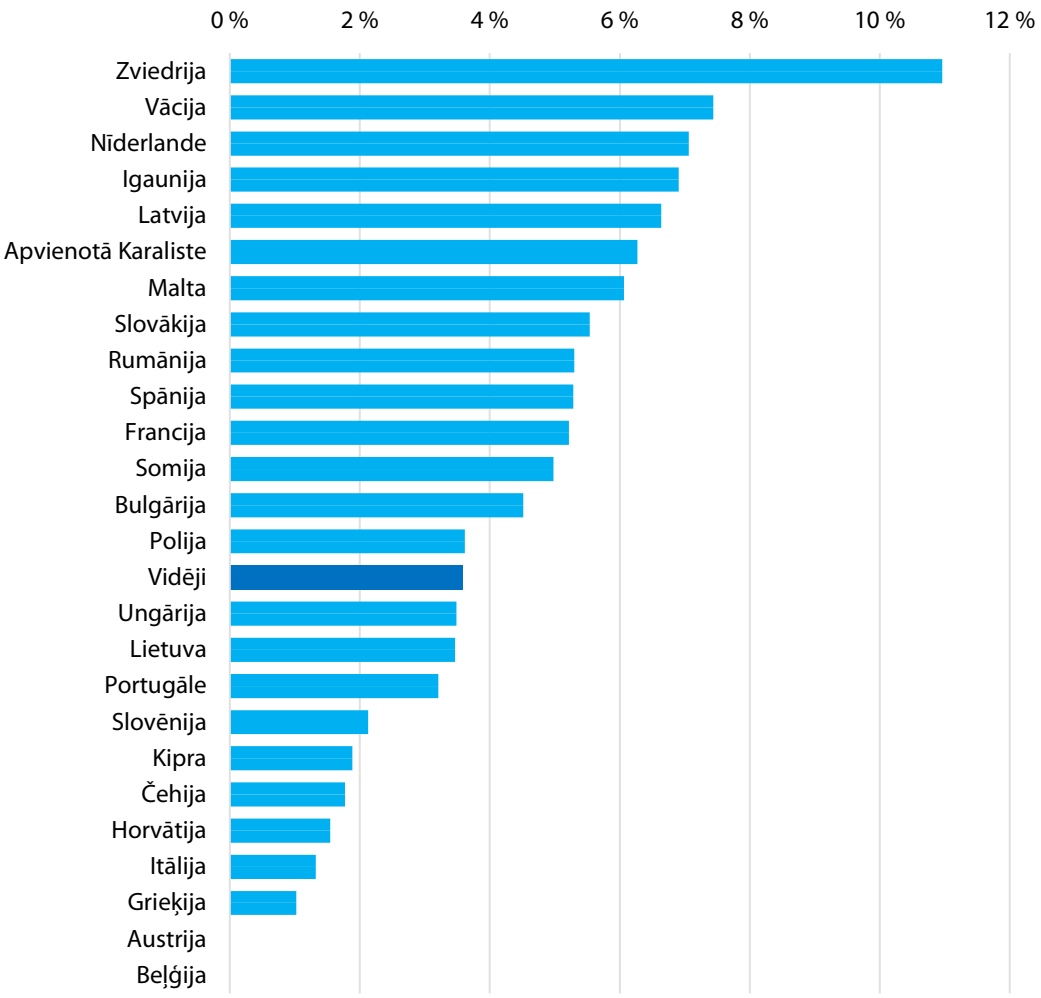

Piezīme. Kopējie maksājumi *FISM* ietver valsts līdzfinansējumu.

Avots: ERP, balstoties uz Komisijas sniegtajiem datiem.

Ārpusbudžeta *ārējās darbības* instrumenti tagad ir iekļauti ES budžetā

2.37. Viena no galvenajām izmaiņām 2021.–2027. gada DFS bija lielākās daļas no Eiropas Attīstības fondiem (EAF) iepriekš finansēto darbību iekļaušana ES budžetā, izmantojot *Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu* (*NDICI*). *NDICI* aizstāja 11 agrākos iepriekšējās DFS un EAF instrumentus[27]. Tā saistību apropriācijas veido 72 % no kopējām 2021.–2027. gada DFS 6. izdevumu kategorijā ("Kaimiņattiecības un pasaule") pieejamajām saistību apropriācijām. ***2.13. attēlā*** ir sniegts pārskats par *NDICI* struktūru un 2021.–2027. gada DFS ietvaros piešķirto līdzekļu sadalījums 79,5 miljardu EUR apmērā.

[27] Agrākie instrumenti, kurus aizstāj *NDICI*: attīstības sadarbības instruments (ASI), Eiropas Attīstības fonds (EAF), Eiropas Demokrātijas un cilvēktiesību instruments (*EIDHR*), Eiropas kaimiņattiecību instruments (EKI), Partnerības instruments (PI), Stabilitātes un miera veicināšanas instruments (*IcSP*), ārējo aizdevumu pilnvaras (*ELM*), Garantiju fonds ārējai darbībai (GFEA), Eiropas Fonds ilgtspējīgai attīstībai (EFIA), tā Garantiju fonds un makrofinansiālā palīdzība (MFA). Šajā sarakstā arī Kopējā īstenošanas regula (Regula (ES) Nr. 236/2014) tiek uzskatīta par instrumentu, kas aizstāts ar *NDICI*.

2.13. attēls. *NDICI* struktūra un saistību apropriāciju summa 2021.–2027. gada DFS periodā

(mljrd. EUR)

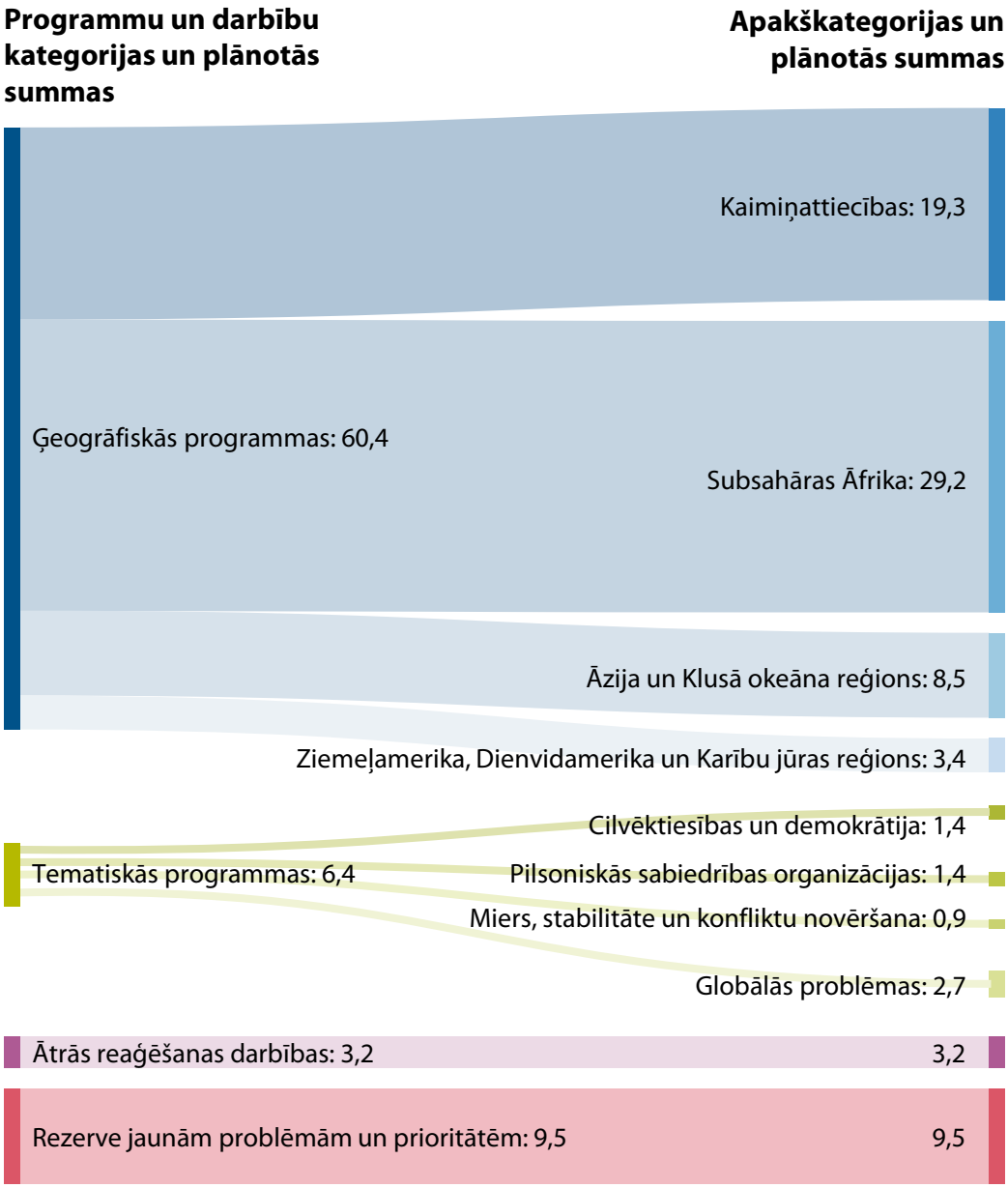

Avots: ERP, pamatojoties uz Regulu (ES) 2021/947 par Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu.

Joprojām nav visaptverošas ziņošanas sistēmas par Covid-19

2.38. Mūsu 2020. gada pārskatā ieteicām Komisijai standartizēt ES budžeta izdevumu uzskaiti ar Covid-19 saistītiem mērķiem un vismaz reizi gadā par to ziņot budžeta lēmējiestādēm tik ilgi, cik tas tiek uzskatīts par nepieciešamu[28]. Komisija tikai daļēji piekrita šim ieteikumam un norādīja, ka neplāno sagatavot turpmākus ziņojumus par ES budžeta izdevumiem ar Covid-19 saistītiem mērķiem.

2.39. 2021. gadā ES no sava budžeta turpināja finansēt dažas ar Covid-19 saistītas darbības[29]. Piemēram, ar budžeta grozījumu Nr. 1 *Ārkārtas atbalsta instrumentam* un Eiropas Slimību profilakses un kontroles centram tika piešķirti vēl 216 miljoni EUR saistību apropriācijās un 208 miljoni EUR maksājumu apropriācijās, lai atbalstītu to reakciju uz Covid-19. Ar budžeta grozījumu Nr. 6 *NDICI* tika piešķirti vēl 450 miljoni EUR saistību un maksājumu apropriācijās, lai varētu ziedot 200 miljonu vakcīnu devu trešām valstīm. Tāpat kā 2020. gadā, Komisija nepublicēja visaptverošu ziņojumu par izdevumiem, kas saistīti ar Covid-19 un ko 2021. gadā finansēja no ES budžeta. Mēs uzskatām, ka pagājušajā gadā sniegtais ieteikums joprojām ir spēkā.

---

[28] Sk. mūsu 2020. gada pārskata 2.1. ieteikumu.

[29] Piemēram, Eiropas komandas darbības bezmaksas vakcīnām citās valstīs.

Riski un izaicinājumi

Dažādu budžeta instrumentu paralēla īstenošana salīdzinoši īsā laikposmā ir saistīta ar riskiem un problēmām

2.40. Lielākās daļas dalītas pārvaldības fondu īstenošanas līmenis 2021. gadā, kas ir pirmais DFS gads, bija ļoti zems kavēšanās dēļ (sk. ***2.6***.–***2.8***. punktu). Turklāt 2021.–2027. gada DFS programmu slēgšanai (n+2) paredz par vienu gadu mazāk nekā iepriekšējā DFS (n+3). Lai gan šis saīsinātais laiks var palīdzēt samazināt neizpildītās saistības (*RAL*), tas var radīt būtiskas problēmas dalītas pārvaldības fondu īstenošanā 2022.–2029. gada periodā.

2.41. Papildus dalītas pārvaldības fondu īstenošanai 2022.–2029. gada periodā līdz slēgšanai 2025. gadā vēl ir jāīsteno ESI fondi 2014.–2020. gada DFS ietvaros (izņemot attiecībā uz ELFLA, kura ietvaros programmas tiks slēgtas divus gadus vēlāk), kā arī līdz 2026. gadam – *NGEU* un visi papildu pasākumi, kas ieviesti saistībā ar Krievijas agresijas karu pret Ukrainu. Joprojām pastāv problēmas, kuras šīs vienlaicīgās darbības rada visām struktūrām, kas ir atbildīgas par šo līdzekļu pārvaldību un kontroli nolūkā nodrošināt atbilstību un *pareizu finanšu pārvaldību*. Uz tām norādījām jau pagājušajā gadā[30], un mūsu attiecīgais ieteikums joprojām ir spēkā.

2021. gadā palielinājās kopējā ES budžeta pakļautība riskam galvenokārt tāpēc, ka tika ieviests *NGEU*

2.42. *Iespējamās saistības* ir saistības, kas var rasties nākotnē konkrētos apstākļos. ES budžeta kopējā pakļautība iespējamām saistībām 2021. gadā palielinājās par 146,0 miljardiem EUR (111 %), proti, no 131,9 miljardiem EUR līdz 277,9 miljardiem EUR. Tas galvenokārt skaidrojams ar to, ka 2021. gadā *NGEU* finansēšanai tika izsniegts 91,0 miljards EUR obligācijās[31] un par 50,2 miljardiem EUR palielinājās aizdevumi dalībvalstīm no Eiropas pagaidu *atbalsta instrumenta bezdarba risku mazināšanai ārkārtas situācijā* (*SURE*) (sk. ***2.14. attēlu***).

---

[30] Sk. mūsu 2020. gada pārskata 2.27., 2.32. un 2.33. punktu.

[31] No 91,0 miljarda EUR 18 miljardi EUR ir izmaksāti kā ANM aizdevumi, 46,4 miljardi EUR – kā ANM dotācijas un 7,2 miljardi EUR – kā iemaksas DFS programmās. Atlikušie 19,4 miljardi EUR vēl nav izmaksāti un joprojām ir skaidrā naudā un tās ekvivalentos.

2.14. attēls. ES budžeta kopējā pakļautība riskam 2021. gada beigās sadalījumā pēc kategorijas

(mljrd. EUR)

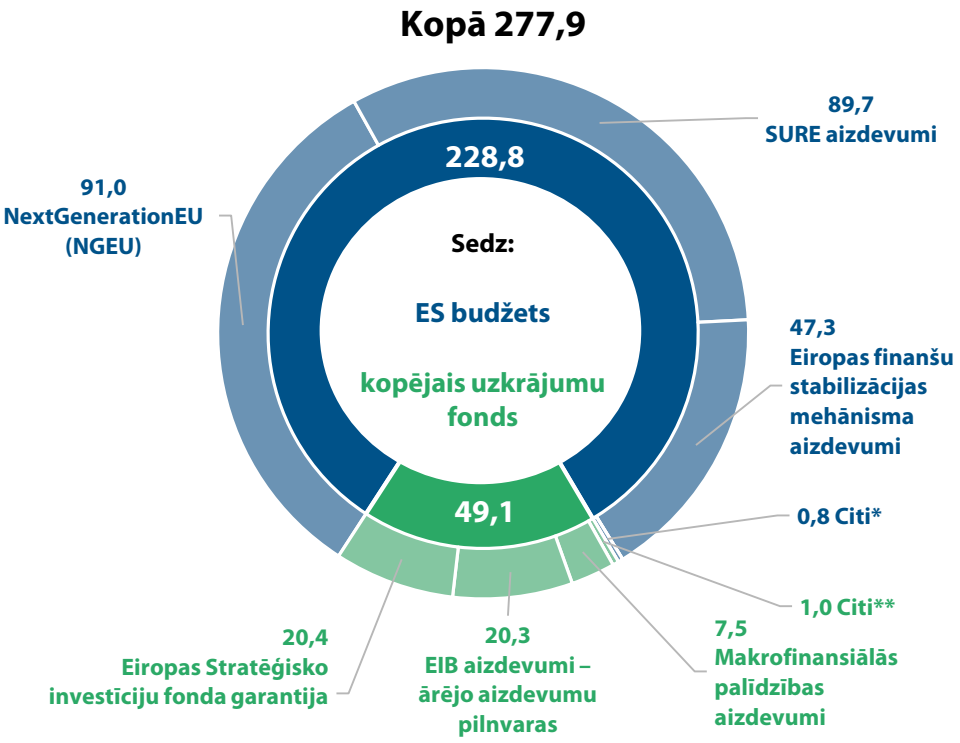

(*) EIB aizdevumi – 0,6 miljardi EUR dalībvalstīm, 0,2 miljardi EUR maksājumu bilances aizdevumiem; *Euratom* aizdevumi – 0,1 miljards EUR dalībvalstīm, atšķirības no kopsummas ir noapaļošanas dēļ.
(**) Eiropas Fonda ilgtspējīgai attīstībai (EFIA) garantija ir 0,5 miljardi EUR, *Euratom* aizdevumi – 0,3 miljardi EUR trešām valstīm un *NDICI* – 0,2 miljardi EUR Eiropas Fondam ilgtspējīgai attīstībai plus (EFIA+).

Piezīme. Atšķirības ir noapaļošanas dēļ.

Avots: ERP, pamatojoties uz datiem, kas iekļauti ES 2021. gada konsolidēto pārskatu 4.1.1. un 4.1.2. skaidrojumā.

2.43. "Kopējā pakļautība riskam" ir kopējā summa, ko varētu nākties maksāt no ES budžeta un kas izriet no visiem iespējamiem notikumiem turpmākajos gados. Mēs izskatījām Komisijas ziņojumus par ES budžeta pakļautību iespējamām saistībām[32]. Mūsu 2019. gada pārskatā[33] analizējām šīs pakļautības iezīmes un ieviestos riska pārvaldības mehānismus, secinot, ka kopējā pakļautība riskam 2019. gada beigās bija ilgtspējīga. Kā minēts ***2.42***. punktā, ir notikušas divas būtiskas izmaiņas riskā, kam ir

[32] Komisijas ziņojums par finanšu instrumentiem, budžeta garantijām, finansiālo palīdzību un iespējamām saistībām, COM(2021) 676 final, 2020. gada budžeta pārredzamības ziņojums un 2022. gada vispārējā budžeta projekts, darba dokuments, XI daļa.

[33] Sk. mūsu 2019. gada pārskata 2.22.–2.34. punktu.

pakļauts ES budžets: instrumenta *SURE* pievienošana 2020. gadā un *NGEU* pievienošana 2021. gadā. Savā jaunākajā ziņojumā (par 2020. gadu) Komisija ar pietiekami piesardzīgu ticamības līmeni pauda, ka ES budžeta riska pakļautības līmenis 2020. gada beigās ir ilgtspējīgs. Paredzams, ka 2022. un 2023. gadā šī pakļautība atkal palielināsies galvenokārt *NGEU* dēļ (sk. ***2.15. attēlu***).

2.15. attēls. ES budžeta pagātnes un nākotnē iespējamā kopējā riska salīdzinājums 2022.–2023. gadā

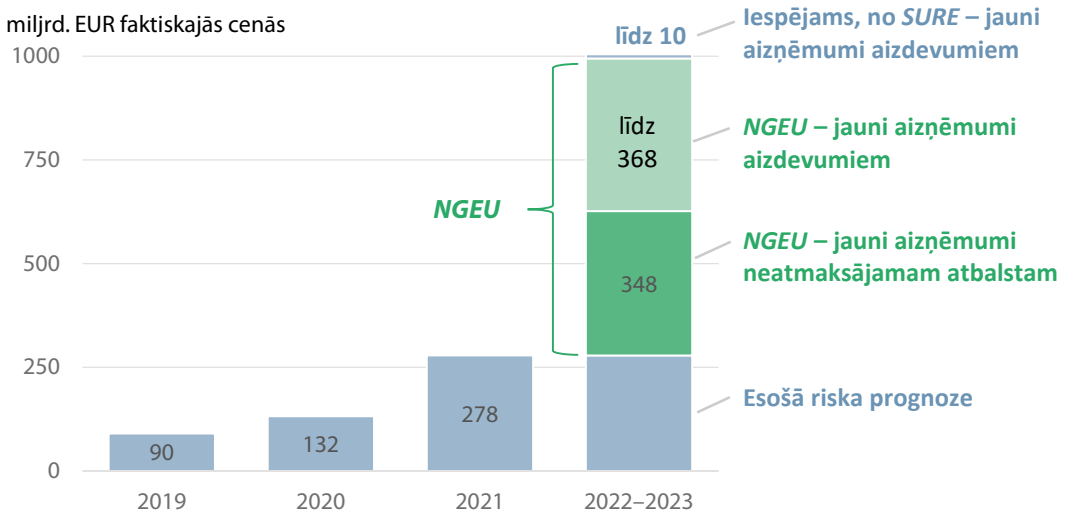

Avots: ERP, pamatojoties uz datiem, kas iekļauti COM(2021) 676 final un ES 2021. gada konsolidētajos pārskatos.

2.44. Kopējo pakļautību var sīkāk skatīt gada riskā. "Gada risks" ir maksimālā ikgadējo maksājumu summa (kapitāls un procenti), kas no ES budžeta būtu jāmaksā attiecīgajā finanšu gadā, ja netiktu atmaksātas visas garantēto aizdevumu summas. 2021. gada risks bija 4,4 miljardi EUR. Komisija aplēstais gada risks 2022. gadā (tostarp risks saistībā ar ārējo aizdevumu mandātu, *makrofinansiālo palīdzību*, *Euratom* aizdevumiem trešām valstīm un finansiālo palīdzību dalībvalstīm) ir 7 miljardi EUR. Ja tiek pieprasītas garantijas, uzskatām, ka no ES budžeta varētu finansēt šo gada riska līmeni, jo ir pietiekami liela rezerve (sk. ***2.45***. un ***2.46***. punktu).

Pastāv vairāki mehānismi, ar kuriem pasargāt ES budžetu no riskiem, kas saistīti ar iespējamām saistībām

Tika palielināts pašu resursu rezerves maksimālais apjoms

2.45. 2021. gadā stājās spēkā jauns Pašu resursu lēmums[34] ar mērķi palielināt rezervi. Pieejamā rezerve ir starpība starp pašu resursu maksimālo apjomu un faktiskajiem pašu resursiem, kas iekasēti, lai finansētu plānotos ES budžeta izdevumus. Pašu resursu maksimālais apjoms ir maksimālā pašu resursu summa, ko ES var pieprasīt no dalībvalstīm. Šī rezerve ir pieejama, lai izpildītu visas iespējamās saistības, kuras būtu jāsedz no ES budžeta.

2.46. Pašu resursu maksimālais apjoms tika palielināts no 1,2 % līdz 1,4 % no dalībvalstu NKI. Šī 0,2 % palielinājuma nolūks galvenokārt bija ņemt vērā EAF iekļaušanu ES budžetā (sk. ***2.37***. punktu) un Apvienotās Karalistes izstāšanos no ES (tādējādi samazinot ES NKI bāzi). Tas arī nodrošina papildu drošības rezervi lielu un pēkšņu ekonomikas satricinājumu gadījumā, piemēram, pandēmijas laikā.

2.47. Pašu resursu maksimālais apjoms tika palielināts vēl par 0,6 % līdz 2,0 %, lai segtu *NGEU* saistības līdz 2058. gadam. Tas nozīmē, ka, ja *NGEU* ietvaros rodas jebkādas iespējamās saistības un ES budžetā nav pieejamu līdzekļu, to segšanai nepieciešamos līdzekļus var pieprasīt no dalībvalstīm.

Pretgalvojums *SURE* aizdevumiem samazina risku, kam pakļauts ES budžets

2.48. Attiecībā uz instrumentu *SURE* papildus ES budžeta sniegtajai garantijai tika ieviesta pretgalvojuma sistēma, saskaņā ar kuru visām dalībvalstīm ir pienākums segt ES budžeta risku līdz 25 miljardiem EUR. Dalībvalstu iemaksas kopējā pretgalvojuma summā ir proporcionālas to relatīvajai daļai no ES kopējā nacionālā kopienākuma (NKI).

Kopējais uzkrājumu fonds 2021. gadā sāka apvienot garantiju fondus

2.49. Risku, kam pakļauts ES budžets, var samazināt ar pienācīgi nodrošinātiem finanšu aktīviem. Finanšu regulā[35] ir noteikts, ka no 2021.–2027. gada DFS sākuma ir

---

[34] Padomes Lēmums (ES, Euratom) 2020/2053.

[35] Regula (ES, Euratom) 2018/1046, 211.–214. un 258. pants.

jāizveido kopējais uzkrājumu fonds (KUF) un *efektīva uzkrājumu likme*. Saistību neizpildes gadījumā garantiju pieprasījumus, kas izriet no *budžeta garantijām* un finansiālās palīdzības trešām valstīm, segs no KUF, pirms tiek izmantots pats ES budžets. KUF mērķis ir apvienot visus ES garantiju fondus, izņemot tos, kas paredzēti finanšu instrumentiem, vienlaikus saglabājot fondu iedalījumu, lai summas varētu piesaistīt atsevišķiem fondiem. Komisija plāno palielināt *efektivitāti*, kopīgi pārvaldot visus KUF aktīvus[36].

2.50. Kopš 2021. gada sākuma Komisija ir pakāpeniski pārvedusi esošo garantiju fondu aktīvus uz KUF. Līdz 2021. gada beigām jau bija pārvesti aktīvi 12,3 miljardi EUR apmērā. Tie ietver garantiju fondus no iepriekšējās DFS un jauno garantiju fondu *InvestEU* 2021.–2027. gada DFS ietvaros, kas sāka darbību 2021. gadā (sk. ***2.16. attēlu***). KUF paredzētā maksimālā summa līdz 2027. gada beigām ir 25 miljardi EUR.

2.16. attēls. Kopējā uzkrājumu fonda komponenti 2021. gada beigās

(mljrd. EUR)

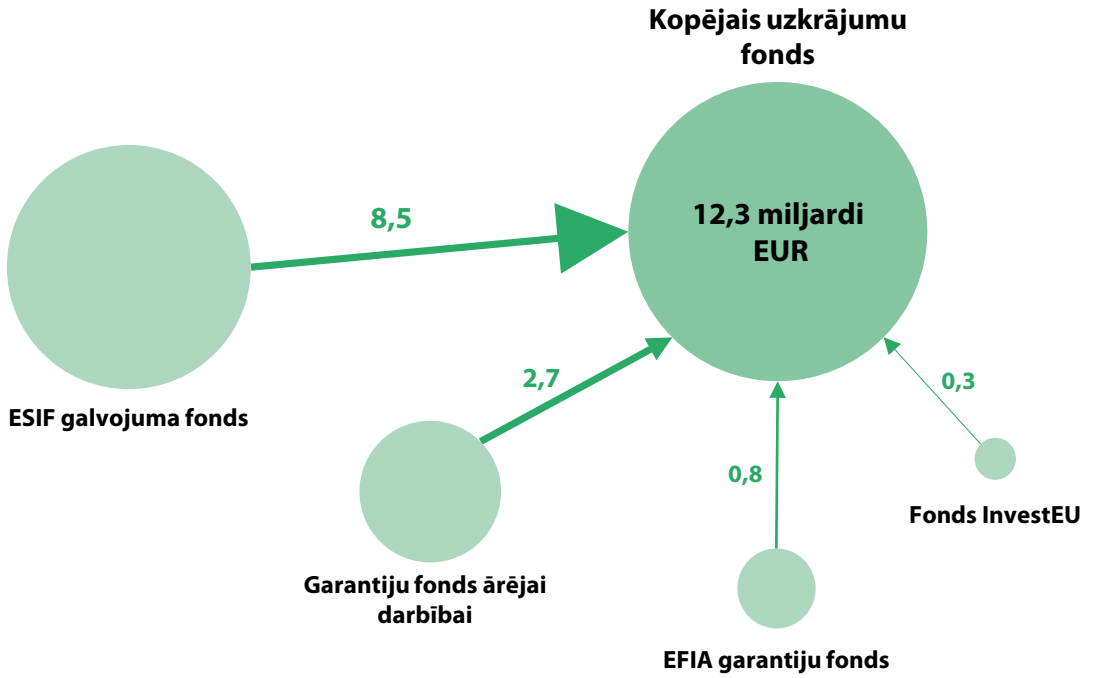

Avots: ERP, pamatojoties uz datiem, kas iekļauti ES 2021. gada konsolidētajos pārskatos.

[36] Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par kopējā uzkrājumu fonda darbības sākšanu COM(2021) 88 final.

2.51. Efektīvās uzkrājumu likmes mērķis ir optimizēt vispārējo uzkrājumu līmeni. Efektīvā uzkrājumu likme 2021. un 2022. gadam tika noteikta 100 % apmērā no KUF aktīviem (12,3 miljardi EUR 2021. gada beigās). Turpmākajos gados Komisija ņems vērā visus riska parametrus un to, vai apstākļi ļauj noteikt uzkrājumus ar likmi, kas ir zemāka par 100 %. Komisija uzskata[37], ka apvienošana ļaus nedaudz samazināt resursus, kam jābūt pieejamiem, lai segtu ar garantētajām darbībām saistītos riskus.

Krievijas agresijas karš pret Ukrainu palielina risku, kam ir pakļauts ES budžets

2.52. ES mobilizē savu budžetu un nodrošina papildu elastību, lai reaģētu uz Krievijas agresijas karu pret Ukrainu. Pasākumi ietver humāno un ārkārtas atbalstu cilvēkiem, kas bēg no kara, piemēram, "kohēzijas rīcību bēgļu atbalstam Eiropā" (*CARE*)[38] un papildu likviditāti dalībvalstīm ar karu saistīto izmaksu segšanai, piemēram, papildu priekšfinansējumu no *REACT-EU*[39].

2.53. Turklāt karš var mazināt ES ekonomikas izaugsmi un palielināt inflāciju[40]. Šie faktori var ietekmēt ES budžetu dažādos veidos, piemēram, palielinot aizņēmumu izmaksas neatmaksājamam atbalstam no *NGEU* vai palielinot ieguldījumu izmaksas, tādējādi arī spiedienu uz ES budžetu.

2.54. Karš rada arī lielāku risku, ka ES budžetam radīsies iespējamās saistības. Šis risks izriet no garantijām, ko piešķir, lai segtu aizdevumus trešām valstīm. Tas draud radīt spiedienu uz ES riska mazināšanas instrumentiem (sk. ***2.45***.–***2.51***. punktu). Ukrainai 2021. gada beigās bija neatmaksāti aizdevumi ar nominālo vērtību 4,7 miljardi EUR saskaņā ar makrofinansiālās palīdzības un *Euratom* programmām. Turklāt EIB Ukrainai ir piešķīrusi aizdevumus 2,1 miljarda EUR apmērā; šos aizdevumus atbalsta ar ES garantijām. Karš var apdraudēt šo aizdevumu atmaksu.

---

[37] COM(2021) 88 final, 3. lpp.

[38] Regula (ES) 2022/562, ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1303/2013 un (ES) Nr. 223/2014 attiecībā uz kohēzijas rīcību bēgļu atbalstam Eiropā (*CARE*).

[39] COM(2022) 145 final.

[40] ESAO ekonomikas perspektīvas.

Secinājumi un ieteikumi

Secinājumi

2.55. 2021. gadā saistību izpildes līmenis bija ļoti zems – 68 % no kopējās pieejamās summas. Nozaru regulu novēlotā pieņemšana 2021. gadā aizkavēja jaunu programmu uzsākšanu. KNR saistību apropriāciju izpilde dalītas pārvaldības fondiem bija tikai 2 %. Tādēļ 49 miljardi EUR saistību apropriācijās no dalītas pārvaldības fondiem ir jāpārvieto no 2021. gada uz 2022.–2025. gadu. Turpretī maksājumu apropriācijas tika gandrīz pilnībā izlietotas. Gan saistības, gan veiktie maksājumi nepārsniedza DFS noteikto maksimālo apjomu (sk. ***2.2***.–***2.11***. punktu).

2.56. Lai gan starp dalībvalstīm joprojām bija ievērojamas atšķirības, kopējais ESI fondu apguves līmenis 2021. gadā palielinājās, jo maksājumi bija lielāki nekā 2020. gadā. 2021. gada beigās līdz ESI fondu programmu slēgšanai 2025. gadā vēl bija jāapgūst aptuveni 161 miljards EUR. Dažām dalībvalstīm joprojām ir jāapgūst vairāk nekā 40 % no summām, par kurām tās ir uzņēmušās saistības (sk. ***2.12***.–***2.16***. punktu).

2.57. Jaunā budžeta struktūra nodrošina Komisijai lielāku elastību attiecībā uz pārvietojumiem programmu ietvaros. Palielinājās gan Komisijas veikto autonomo pārvietojumu, gan to pārvietojumu vērtība, par kuriem budžeta lēmējinstitūcijai bija jāpieņem lēmums (sk. ***2.17***.–***2.19***. punktu).

2.58. *NGEU* saistības sasniedza gandrīz 144 miljardus EUR, no kuriem aptuveni 54 miljardi EUR tika izmaksāti dalībvalstīm. No *NGEU* finansēto programmu īstenošanas ātrums ievērojami atšķirās. Saskaņā ar *NGEU* galveno komponentu ANM 20 dalībvalstis saņēma priekšfinansējumu dotācijām, un Spānija saņēma maksājumu par atskaites punktu izpildi (sk. ***2.20***.–***2.25***. punktu).

2.59. 2021. gada beigās kopējās neizpildītās saistības sasniedza visu laiku augstāko līmeni – 341,6 miljardus EUR. No ES budžeta izrietošā saistību daļa samazinājās no 303,2 miljardiem EUR 2020. gada beigās līdz 251,7 miljardiem EUR 2021. gada beigās. Tomēr, ņemot vērā jaunās neizpildītās saistības 89,9 miljardu EUR apmērā, kas saistītas ar *NGEU*, kopējā neizpildīto saistību summa pieauga par 38,4 miljardiem EUR. Paredzams, ka neizpildītās saistības 2023. gadā pārsniegs 460 miljardus EUR; kad *NGEU* īstenošana tuvosies noslēgumam, tās samazināsies (sk. ***2.26***.–***2.32***. punktu).

2.60. Kopējā dalīti pārvaldītiem finanšu instrumentiem uzņemto saistību summa no 2014.–2020. gada DFS bija 21,6 miljardi EUR. Līdz 2020. gada beigām galasaņēmējiem no *FISM* bija izmaksāti 10,3 miljardi EUR, kas ir 47 % no kopējās summas, par kuru uzņemtas saistības. Starp dalībvalstīm ir ievērojamas atšķirības attiecībā uz to, cik ātri tās ir apguvušas šo instrumentu līdzekļus, kā arī attiecībā uz pārvaldības izmaksu procentuālo daļu (sk. ***2.33***.–***2.36***. punktu).

2.61. *NDICI* aizstāja 11 agrākus iepriekšējās DFS instrumentus, kā arī darbības, kuras iepriekš finansēja no EAF un kuras nebija iekļautas ES budžetā (sk. ***2.37***. punktu).

2.62. Komisija joprojām nav sagatavojusi visaptverošu ziņojumu par ES budžeta izdevumiem, kas saistīti ar Covid-19 (sk. ***2.38***. un ***2.39***. punktu).

2.63. 2021.–2027. gada DFS dalītās pārvaldības fondu īstenošanai atvēlētais laiks ir īsāks nekā iepriekšējās DFS. *NGEU* finansējums un papildu pasākumi, kurus var ieviest Krievijas agresijas kara pret Ukrainu dēļ, palielina pašreizējo īstenošanas darbību apjomu. Problēmas, kuras uzsvērām pagājušajā gadā saistībā ar šo līdzekļu pārvaldību un kontroli nolūkā nodrošināt atbilstību un pareizu finanšu pārvaldību, joprojām pastāv (sk. ***2.40***. un ***2.41***. punktu).

2.64. ES budžeta kopējā pakļautība iespējamām saistībām palielinājās no 131,9 miljardiem EUR 2020. gadā līdz 277,9 miljardiem EUR 2021. gadā. Divi galvenie šā būtiskā pieauguma iemesli bija *NGEU* ieviešana un instrumenta *SURE* ietvaros izsniegto aizdevumu apjoma pieaugums (sk. ***2.42***.–***2.44***. punktu).

2.65. Risks, ko ES budžetam rada iespējamās saistības, tiek mazināts vairākos veidos. Ir palielināts pašu resursu maksimālais apjoms, dalībvalstis garantē *SURE* aizdevumus, un ES budžeta garantiju fondi ir apvienoti kopējā uzkrājumu fondā (sk. ***2.45***.–***2.51***. punktu).

2.66. Krievijas agresijas karš pret Ukrainu palielinās ES budžeta vajadzības. Tas arī rada lielāku risku, ka ES budžetam radīsies iespējamās saistības (sk. ***2.52***.–***2.54***. punktu).

Ieteikumi

2.1. ieteikums. Neizpildītās saistības

Komisijai jāinformē budžeta lēmējiestāde par faktoriem, kas veicina neizpildīto saistību stāvokļa virzību, un jāveic attiecīgi pasākumi, lai ilgtermiņā pakāpeniski samazinātu neizpildītās saistības.

Ieviešanas mērķtermiņš: līdz 2023. gada beigām.

2.2. ieteikums. ES budžeta pakļautības ilgtspēja

Komisijai cieši jāuzrauga pieaugošais risks, ka saistībā ar Krievijas agresijas karu pret Ukrainu ES budžetam tiks radītas iespējamās saistības, un vajadzības gadījumā jārīkojas, lai nodrošinātu, ka riska mazināšanas instrumentiem ir pietiekama kapacitāte.

Ieviešanas mērķtermiņš: līdz 2022. gada beigām.

Pielikumi

2.1. pielikums. *NGEU* īstenošana pēc programmas (miljoni EUR)

Programma	Saistību apropriāciju kopsumma 2021.–2023. gadā	2021. gadā uzņemtās saistības	2021. gadā veiktie maksājumi
"Apvārsnis Eiropa"	5 412	1 772	18
Fonds *InvestEU*	6 074	1 745	151
1. kategorija Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma	**11 486**	**3 517**	**169**
Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF)	31 458	24 038	4 926
Eiropas Sociālais fonds (ESF) un EAFVP	19 161	15 435	2 081
2.a kategorija. Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija	*50 619*	*39 473*	*7 007*
Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) dotācijas (tostarp tehniskā atbalsta instruments)	337 969	98 034	46 375
Savienības civilās aizsardzības mehānisms (*RescEU*)	2 056	129	2
2.b kategorija. Noturība un vērtības	*340 025*	*98 163*	*46 376*
2. kategorija. Kohēzija, noturība un vērtības	**390 644**	**137 463**	**53 384**
Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA)	8 071	2 366	65
Taisnīgas pārkārtošanās fonds	10 868	5	0
3. kategorija. Dabas resursi un vide	**18 939**	**2 371**	**65**
Kopā	**421 070**	**143 525**	**53 618**

3. nodaļa

Ieņēmumi

Saturs

	Punkts
Ievads	3.1.–3.6.
Īss apraksts	3.2.–3.3.
Revīzijas tvērums un pieeja	3.4.–3.6.
Darījumu pareizība	3.7.–3.8.
Iekšējās kontroles sistēmu elementu pārbaude	3.9.–3.19.
Joprojām ir nepilnības dalībvalstu veiktajā TPR uzskaitē un pārvaldībā	3.10.–3.12.
Kavējumi Komisijas darbībās, kuru mērķis ir uzlabot TPR riska pārvaldību un samazināt muitas nodokļu iztrūkumu	3.13.–3.14.
PVN atrunu un TPR neatrisināto jautājumu skaits ir samazinājies, bet to pārvaldībā joprojām ir nepilnības	3.15.–3.17.
Komisijas darbs saistībā ar NKI, ko ietekmējuši dalībvalstu kavējumi	3.18.–3.19.
Gada darbības pārskati	3.20.–3.23.
Secinājums un ieteikumi	3.24.–3.28.
Secinājums	3.24.–3.25.
Ieteikumi	3.26.–3.28.
Pielikumi	
3.1. pielikums. Iekasēto un vēl neiekasēto nodokļu TPR pārskatu sagatavošanas process un iekļaušana ES pārskatos un budžetā	
3.2. pielikums. Spēkā esošo NKI atrunu, PVN atrunu un TPR neatrisināto jautājumu skaits katrā dalībvalstī 2021. gada 31. decembrī	
3.3. pielikums. Iepriekšējo ieteikumu ieviešanas pārbaude	

Ievads

3.1. Šajā nodaļā ir izklāstīti mūsu konstatējumi saistībā ar ieņēmumiem, kuros ietilpst *pašu resursi*, ārējie *piešķirtie ieņēmumi*, ar kuriem galvenokārt finansē *Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM)* izdevumus[1], un citi ieņēmumi. Ieņēmumu sadalījums 2021. gadā ir atspoguļots ***3.1. attēlā***.

3.1. attēls. Ieņēmumu sadalījums 2021. gadā(*)

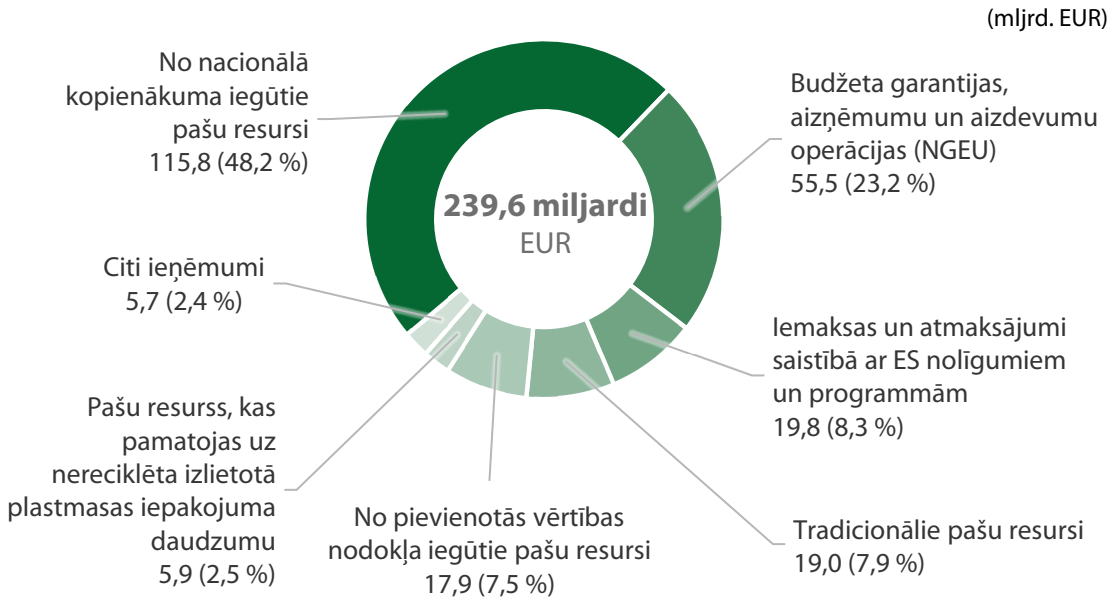

Kopējie ieņēmumi 2021. gadā(**): 239,6 miljardi EUR

(*) Saskaņā ar pakārtoto *darījumu* vienādoto definīciju (sīkāk sk. ***1.1. pielikuma 11***. punktu).
(**) Šī summa ir ES budžeta faktiskie ieņēmumi. Finanšu darbības rezultātu pārskatā uzrādītā summa 178,9 miljardi EUR ir aprēķināta saskaņā ar uzkrājumu grāmatvedības sistēmu.

Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropas Savienības 2021. gada *konsolidēto pārskatu* datiem.

[1] Tajos ietilpst summas, ko Komisija aizņēmusies, lai sniegtu neatmaksājamu finansiālu atbalstu dalībvalstīm saistībā ar *Next Generation EU* (*NGEU*), kas ES nākotnē būs jāatmaksā.

Īss apraksts

3.2. Divas trešdaļas ES ieņēmumu (66 %) veido četras pašu resursu kategorijas[2]:

a) ***no nacionālā kopienākuma (NKI) iegūtie* pašu resursi** veido 48,2 % no ES ieņēmumiem, un tie līdzsvaro ES budžetu pēc tam, kad ir aprēķināti ieņēmumi no visiem citiem avotiem. Katras dalībvalsts iemaksas ir proporcionālas to nacionālajam kopienākumam;

b) ***tradicionālie pašu resursi (TPR)*** veido 7,9 % ES ieņēmumu. Tie ietver dalībvalstu iekasētos muitas nodokļus. ES budžetā ieskaita 75 % no kopsummas, bet atlikušos 25 % dalībvalstis patur iekasēšanas izmaksu segšanai;

c) ***no pievienotās vērtības nodokļa (PVN) iegūtie pašu resursi*** ES ieņēmumos sniedz 7,5 %. Iemaksas no šiem pašu resursiem aprēķina, izmantojot vienotu likmi, ko piemēro dalībvalstu PVN ieņēmumu kopsummai, kas iekasēta par visām ar nodokli apliekamām piegādēm, dalot to ar vidējo svērto PVN likmi;

d) **pašu resurss, kas pamatojas uz nereciklētiem plastmasas iepakojuma atkritumiem**, nodrošina 2,5 % no ES ieņēmumiem. Tas tika ieviests 2021. gadā, un to aprēķina, piemērojot vienotu likmi katrā dalībvalstī radītā nereciklētā izlietotā plastmasas iepakojuma masai.

3.3. Ārējie piešķirtie ieņēmumi, kas galvenokārt attiecas uz summām, kuras aizņemtas, lai sniegtu dalībvalstīm neatmaksājamu finansiālu atbalstu saistībā ar *NGEU*, veido 23,2 % no ES ieņēmumiem. Ir arī citi ES ieņēmumu avoti. Nozīmīgākie no tiem ir iemaksas un atmaksājumi saistībā ar ES nolīgumiem un *programmām* (8,3 % no ES ieņēmumiem), piemēram, ieņēmumi, kas gūti *ELGF* un *ELFLA atbilstīguma noskaidrošanā*, un trešo valstu iemaksas ES programmās un darbībās.

[2] Padomes Lēmums (ES, Euratom) 2020/2053 par Eiropas Savienības pašu resursu sistēmu.

Revīzijas tvērums un pieeja

3.4. Piemērojot ***1.1. pielikumā*** aprakstīto revīzijas pieeju un metodes, mēs esam novērtējuši galvenās atlasītās sistēmas, šo darbu papildinot ar darījumu pārbaudēm, un tādējādi esam guvuši pamatotu pārliecību revīzijas atzinuma pamatošanai attiecībā uz ieņēmumiem. Mūsu mērķis bija veikt darbu, kas vajadzīgs *ticamības deklarācijas* sagatavošanai, kā aprakstīts ***1.1. pielikumā***. Attiecībā uz 2021. gada ieņēmumiem mūsu pārbaudē ietilpa[3]:

a) Komisijas izdotu 55 *iekasēšanas rīkojumu* izlase, kura veidota tā, lai reprezentētu visus ieņēmumu avotus;

b) Komisijas sistēmas, ar kurām

   i) nodrošina, ka dalībvalstu NKI, PVN un nereciklēto plastmasas iepakojuma atkritumu dati veido atbilstošu pamatu pašu resursu iemaksu aprēķinam un iekasēšanai[4],

   ii) pārvalda TPR un nodrošina, ka dalībvalstīs ir izveidotas efektīvas sistēmas, lai iekasētu, paziņotu un darītu pieejamas pareizas TPR summas,

   iii) aprēķina summas, kuras izriet no pašu resursu korekcijas mehānismiem,

   iv) pārvalda naudas sodus un sankcijas;

c) TPR uzskaites un pārvaldības sistēmas trīs dalībvalstīs (Īrijā, Itālijā un Zviedrijā), kuras atlasījām, pamatojoties uz šo valstu iekasēto muitas nodokļu summu un uz mūsu sagatavoto riska novērtējumu;

d) Budžeta ĢD (BUDG ĢD) un Eurostat *gada darbības pārskatos* iekļautās informācijas par *pareizību* ticamība.

---

[3] Komisijas sistēmas, kas ieviestas aizņēmumu un aizdevumu operācijām saistībā ar *NGEU*, neietilpa mūsu revīzijas tvērumā. Komisijas parāda pārvaldības sistēmas tiek rūpīgi pārbaudītas mūsu pašreizējā lietderības revīzijā.

[4] Revīzijas sākumpunkts bija NKI dati, par kuriem bija panākta vienošanās, un dalībvalstu sagatavotā saskaņotā PVN bāze. Mēs tieši nepārbaudījām statistiku un datus, kurus sniedza Komisija un dalībvalstis. Attiecībā uz nereciklēto plastmasas iepakojuma atkritumu bāzi mēs pārskatījām prognožu datu apkopošanas procesu, jo dalībvalstis sniegs statistikas aplēses par 2021. gadu tikai 2023. gadā.

3.5. Pastāv risks, ka importētāji muitas nodokļus valsts muitas iestādēm vai nu nedeklarē, vai deklarē nepareizi. Tādējādi faktiski iekasētie ievedmuitas nodokļi būs mazāki par summu, kas teorētiski būtu jāiekasē. Šo atšķirību dēvē par "*muitas nodokļu iztrūkumu*". Nesamaksātās summas, kas nav iekļautas dalībvalstu TPR uzskaites sistēmās, neietilpst mūsu revīzijas atzinuma par ieņēmumiem tvērumā. Tomēr, tā kā muitas nodokļu iztrūkums var ietekmēt dalībvalstu noteiktās nodokļu summas, jau trešo gadu pēc kārtas mēs novērtējām ES pasākumus, kas veikti, lai samazinātu šo iztrūkumu un mazinātu risku, ka TPR nav pilnīgi.

3.6. To darot, mēs pārbaudījām progresu, ko Komisija panākusi, īstenojot uzlabojumus, kas izklāstīti tās Muitas rīcības plānā, un ieviešot ieteikumus, kas sniegti mūsu 2021. gada īpašajā ziņojumā par muitas kontroli[5]. Mēs aplūkojām arī to, kā Komisija uzrauga Protokola par Īriju/Ziemeļīriju īstenošanu[6] muitas jomā un tā *ietekmi* uz TPR iekasēšanu. Lai gan Protokolā paredzēts, ka nodokļi, kas iekasēti par precēm, kuras ES importē caur Ziemeļīriju, nav maksājami ES budžetā, tajā tomēr ir noteikts, ka Apvienotajai Karalistei ir jānodrošina *Savienības Muitas kodeksa* (SMK)[7] pareiza piemērošana šim importam.

---

[5] Īpašais ziņojums 04/2021 "Muitas kontrole: nepietiekama saskaņotība kaitē ES finanšu interesēm".

[6] Protokols par Īriju/Ziemeļīriju ir Līguma par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas neatņemama sastāvdaļa.

[7] Regula (ES) Nr. 952/2013, ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu.

Darījumu pareizība

3.7. Šajā iedaļā ir izklāstīti mūsu apsvērumi par ieņēmumu darījumu pareizību. Secinājumus par ES pārskatiem pakārtoto ieņēmumu darījumu pareizību esam formulējuši, balstoties uz mūsu novērtējumu par Komisijas sistēmām, ar kuru palīdzību aprēķina un iekasē ieņēmumus[8]. Pārbaudījuši 55 iekasēšanas rīkojumu izlasi, secinām, ka nevienā no šiem rīkojumiem nebija skaitļos izsakāmu *kļūdu*.

3.8. Mēs arī konstatējām, ka Komisija nebija piemērojusi Pašu resursu lēmumā noteikto metodoloģiju[9], lai pārdalītu Apvienotās Karalistes korekcijas finansēšanas izmaksas pēc korekcijām par 2017.–2019. gadu. Tā vietā tā piemēroja standarta metodi "citu ieņēmumu" pārdalei (Apvienotās Karalistes iemaksa pēc izstāšanās no ES tiek iedalīta šajā kategorijā), izmantojot vienoto sadales koeficientu, kura pamatā ir 2021. gada budžetam aprēķinātie dalībvalstu NKI. Tā rezultātā nedaudz atšķīrās izmaksu pārdale starp dalībvalstīm un līdz ar to iemaksu aprēķins ES budžetā. Tas neietekmēja mūsu secinājumu par ES ieņēmumu pareizību.

---

[8] Sk. ***1.1. pielikuma 11***. punktu.

[9] Padomes Lēmums (ES, Euratom) 2014/335 par Eiropas Savienības pašu resursu sistēmu, 5. pants, kopā ar Padomes Lēmuma (ES, Euratom) 2020/2053 11. panta 2. punktu.

Iekšējās kontroles sistēmu elementu pārbaude

3.9. Mēs atlasījām un pārbaudījām vairākas sistēmas (sk. ***3.4***. punktu). Apsvērumi par šīm sistēmām neietekmē mūsu kopējo nemodificēto atzinumu par ES ieņēmumu pareizību (sk. ***1. nodaļu***). Tomēr tie norāda uz nepilnībām atsevišķu pašu resursu kategoriju iekasēšanā. Turklāt mēs konstatējām nepilnības ES rīcībā, ar ko mazina muitas iztrūkumu un risku, ka TPR nav pilnīgi.

Joprojām ir nepilnības dalībvalstu veiktajā TPR uzskaitē un pārvaldībā

3.10. 2021. gadā Komisija beidza pārbaudīt sistēmas, ko valstu muitas iestādes izmanto TPR pārskatu sagatavošanai. Tā novērtēja šo pārskatu ticamību kā kopumā apmierinošu 11 dalībvalstīs, kā daļēji apmierinošu 15 dalībvalstīs un kā neapmierinošu vienā dalībvalstī (sk. ***3.2. attēlu***). Kopumā šis novērtējums atbilst mūsu revīzijas rezultātiem šogad un iepriekšējos gados. Savā 2020. gada pārskatā mēs konstatējām pastāvīgas nepilnības Nīderlandes TPR pārskatu apkopošanā un ieteicām valstij nodrošināt šo pārskatu ticamību, uzlabojot savu muitas IT sistēmu[10].

3.2. attēls. Komisijas novērtējums par dalībvalstu TPR pārskatu ticamību

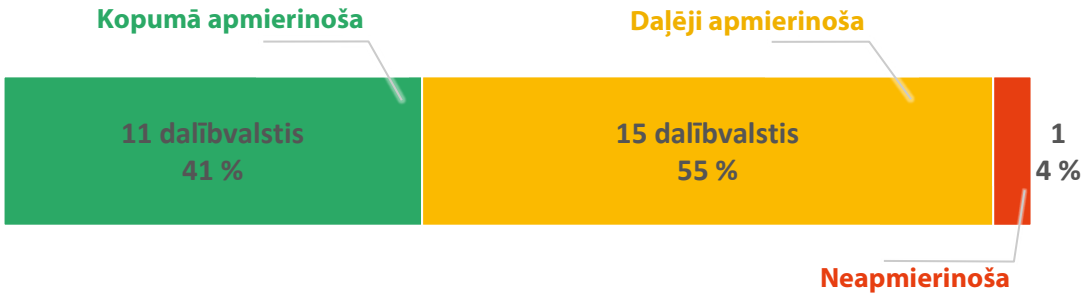

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas datiem.

[10] 2020. gada pārskats, 3.14. punkts un 3.3. ieteikums.

3.11. Šogad mēs pārbaudījām, kā trīs dalībvalstis (Īrija, Itālija un Zviedrija) sagatavo TPR pārskatus (tostarp pārskatu par iekasētajiem nodokļiem un pārskatu par noteiktajiem, bet vēl neiekasētajiem nodokļiem)[11], kā arī to ES budžetā iemaksājamo TPR administrēšanas procedūras (sk. ***3.1. pielikumu***). Mēs nekonstatējām nozīmīgas problēmas saistībā ar to, kā Īrija un Zviedrija sagatavo savus pārskatus. Tomēr Itālijā konstatējām, ka mūsu iepriekš apzinātās nepilnības joprojām pastāv (sk. ***3.1. izcēlumu***). Tās ietekmē arī iekasēto un vēl neiekasēto nodokļu pārvaldību.

3.1. izcēlums

Pastāvīgas nepilnības TPR pārskatu sagatavošanai piemērotajā valsts kontroles sistēmā

Dalībvalstu TPR pārskatiem jābūt ticamiem un konsekventiem, lai noteiktu ES maksājamās summas. Summas, kas atgūtas no nesamaksātajiem muitas parādiem, jāreģistrē gan paziņojumā par iekasētajiem nodokļiem, gan paziņojumā par noteiktajiem, bet vēl neiekasētajiem nodokļiem.

Kopš 2011. gada Itālijas ziņojumi par TPR neatbilst ES noteikumiem, jo pastāv neatbilstības starp diviem TPR pārskatiem par atgūtajām summām. Šīs atšķirības galvenokārt ir saistītas ar kavēšanos, atjauninot vēl neiekasēto muitas nodokļu uzskaiti ar informāciju par parādu piedziņu. Itālijas iestādes izstrādā IT risinājumu un ir apņēmušās šīs problēmas atrisināt līdz 2022. gada vidum.

Šīs un citas *revīzijas takā* atklātās neatbilstības neļauj mums pilnībā apstiprināt Itālijas pārskatu ticamību.

[11] Komisijas Īstenošanas lēmums (ES, Euratom) 2018/194, ar ko izveido kontu pārskatu veidlapas pašu resursu prasījumiem un veidlapu ziņojumiem par neatgūstamām summām, kas atbilst pašu resursu prasījumiem saskaņā ar Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 609/2014.

3.12. Mēs neformulējām nozīmīgus apsvērumus par veidu, kādā Īrija un Zviedrija pārvalda iekasētos muitas nodokļus. Tomēr, tāpat kā iepriekšējos gados[12], mēs konstatējām vairākus tūkumus attiecībā uz to, kā valsts muitas dienesti pārvalda vēl neiekasētos nodokļus. Konkrētāk, mēs konstatējām nepilnības saistībā ar to, kā Īrija un Itālija pārvalda nesamaksāto muitas parādu piedziņu, un to, ka abas valstis kavējas atgūtos TPR darīt pieejamus ES budžetam. Turklāt mēs konstatējām nepilnības neatgūstamo nodokļu novēlotas norakstīšanas pārvaldībā Itālijā. Komisija arī turpina atklāt trūkumus šajā jomā un ziņot par tiem. Mūsu novērtējums par dalībvalstu galvenajām iekšējās TPR kontroles sistēmām ir dots ***3.3. attēlā***.

3.3. attēls. Atlasīto dalībvalstu galveno iekšējās TPR kontroles sistēmu novērtējums

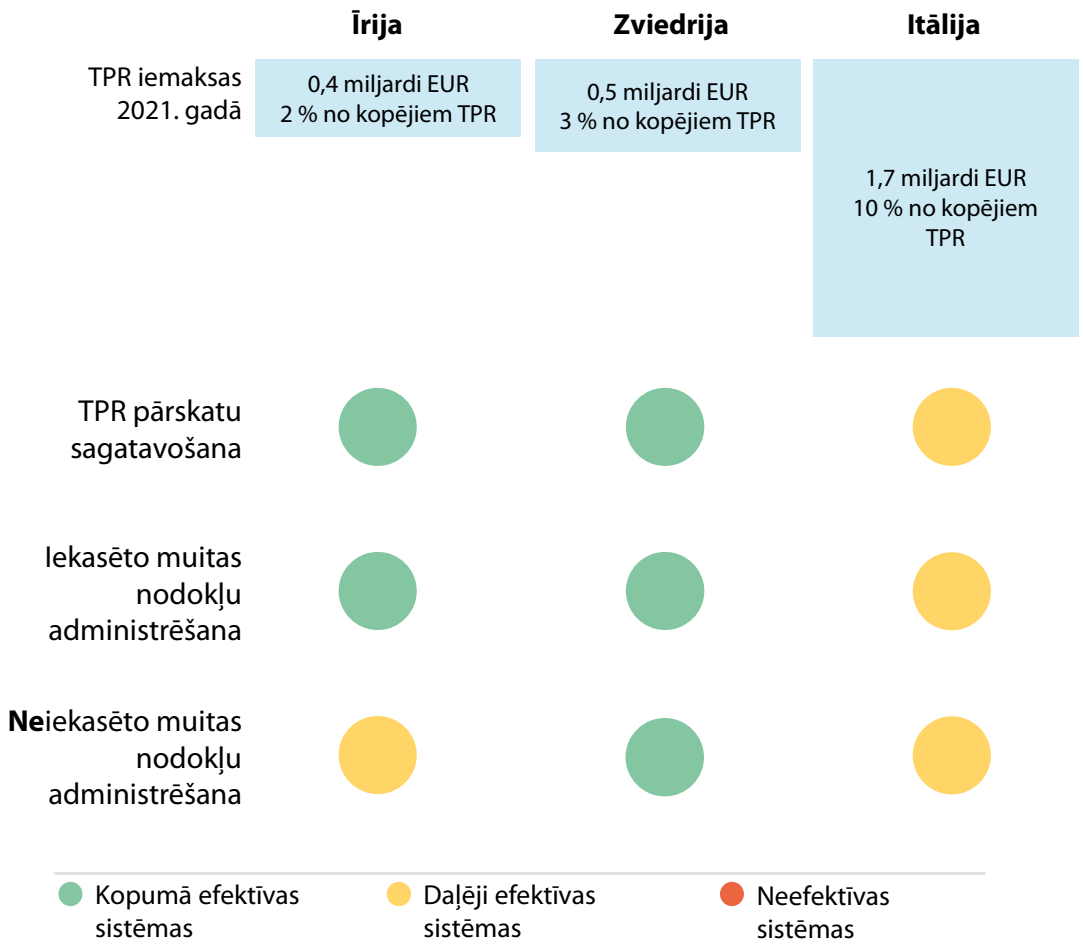

Avots: ERP.

[12] Sk., piemēram, 2020. gada pārskata 3.16. punktu, 2019. gada pārskata 3.9. punktu un 2018. gada pārskata 4.10. punktu.

Kavējumi Komisijas darbībās, kuru mērķis ir uzlabot TPR riska pārvaldību un samazināt muitas nodokļu iztrūkumu

3.13. Komisijas Muitas rīcības plānā[13] ir iekļautas darbības, ar kurām uzlabo riska pārvaldību, pārvalda e-komerciju, veicina atbilstību un mudina muitas dienestus rīkoties vienoti. Vairāku darbību mērķis ir novērst mūsu ziņojumos iepriekš uzsvērtos trūkumus[14] un palīdzēt mazināt muitas nodokļu iztrūkumu. Pārbaudot, kā Komisija īsteno plānu, mēs atklājām, ka vairākās darbībās nav panākts pietiekams progress. Mēs konstatējām, ka piecas darbības bija pastāvīgas, 11 vienreizējas darbības ar termiņiem pēc 2021. gada tika ieviestas un 12 no 13 vienreizējām darbībām, kuras bija jāpabeidz līdz 2021. gada beigām, bija kavētas (sk. ***3.4. attēlu***). Piemēram, Komisija atlika muitas riska pārvaldības stratēģijas pārskatīšanu no 2021. gada jūnija uz 2022. gada septembri.

[13] Komisijas paziņojums "Muitas savienības pāreja uz nākamo līmeni: rīcības plāns" (COM(2020) 581), 2020. gada 28. septembris.

[14] Sk., piemēram, 2020. gada pārskata 3.18. punktu, īpašo ziņojumu 04/2021 un īpašo ziņojumu 12/2019 "E-komercija: vēl jārisina daudzas problēmas, kas saistītas ar PVN un muitas nodokļa iekasēšanu".

3.4. attēls. Komisijas Muitas rīcības plāna ieviešana (līdz 2021. gada beigām)

		Vienreizējas darbības	
Joma	**Pastāvīgas darbības (nav noteikts termiņš)**	**termiņš pēc 2021. gada**	**termiņš līdz 2021. gadam**
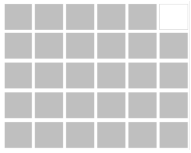 KOPĀ 29 darbības	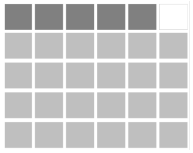 5	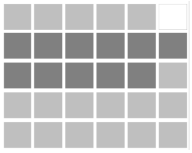 11	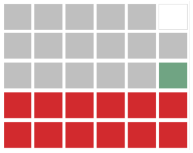 **1 termiņā** **12 kavētas**
A. Iedarbīgāka muitas risku pārvaldība, lai varētu veikt produktīvāku kontroli	2	2	1
B. E-komercijas pārvaldība	0	3	1
C. Noteikumu ievērošanas uzlabošana un veicināšana	3	2	9
D. Muita, kas darbojas vienoti	0	4	2

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas datiem un mūsu veikto revīzijas darbu.

3.14. Jebkādi iespējami trūkumi Protokola par Īriju/Ziemeļīriju izpildē var apdraudēt SMK pareizu piemērošanu, it īpaši attiecībā uz to preču muitas kontroli, kuras Eiropas Savienībā importē caur Ziemeļīriju. Tas varētu ietekmēt dalībvalstu iekasēto TPR summu. Komisija ir sākusi izstrādāt uzraudzības stratēģiju, lai novērtētu un mazinātu šos riskus, taču šis darbs vēl nav pabeigts.

PVN atrunu un TPR neatrisināto jautājumu skaits ir samazinājies, bet to pārvaldībā joprojām ir nepilnības

3.15. ***3.5. attēlā*** ir parādīts process, ko Komisija izmanto, lai pārbaudītu, kā dalībvalstis aprēķina tradicionālos pašu resursus un to *PVN bāzi*. Īss apraksts par spēkā esošajām atrunām un neatrisinātajiem jautājumiem, kas formulēti saistībā ar atklātajām nepilnībām, ir sniegts ***3.2. pielikumā***. Mēs konstatējām, ka Komisija ir uzlabojusi turpmāko darbu saistībā ar *PVN atrunu* atcelšanu, proti, to skaits bija samazinājies no 104 atrunām 2020. gadā līdz 82 atrunām 2021. gadā (t. i., par 21 %), un saistībā ar *TPR neatrisināto jautājumu* slēgšanu: to skaits bija samazinājies no 326 jautājumiem 2020. gadā līdz 304 2021. gadā (t. i., par 7 %). Lai gan mēs konstatējām progresu ilgstoši neatrisināto jautājumu risināšanā, mēs konstatējām astoņas PVN atrunas (10 % no kopskaita) un 104 TPR jautājumus (34 % no kopskaita), kas bija atvērti vairāk nekā piecus gadus.

3.5. attēls. Dalībvalstu PVN bāzes un tradicionālo pašu resursu pārbaudes process

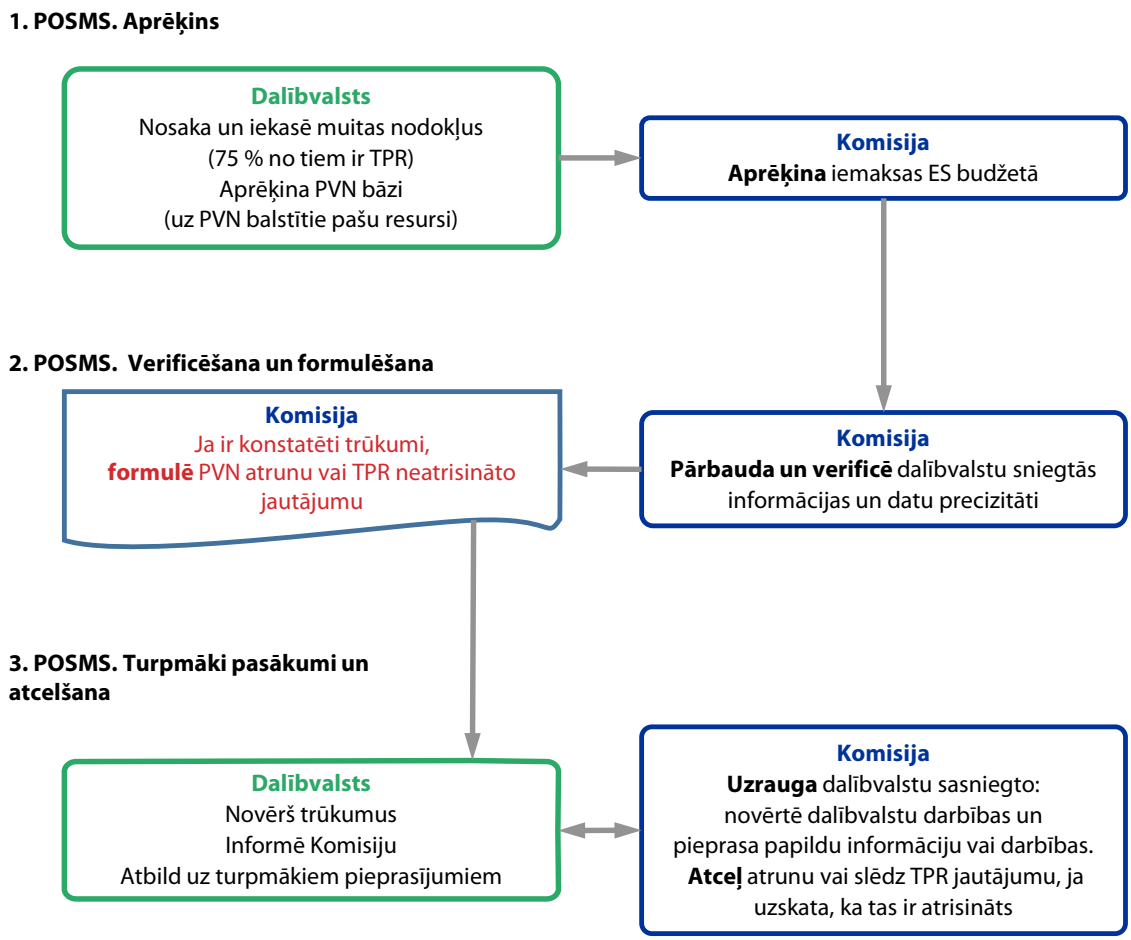

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas datiem.

3.16. Mēs pārbaudījām visu to 17 PVN atrunu pārvaldību, kuras attiecās uz nepilnībām PVN direktīvas piemērošanā dalībvalstīs[15] un par kurām Komisija bija uzsākusi *pārkāpuma procedūras* vai neatbilstības izmeklēšanas. Piecas no tām bija ilgstoši spēkā esošas atrunas. 12 gadījumos (71 %) pienākumu neizpildes procedūra vai izmeklēšanas process jau bija pabeigts, bet attiecīgā dalībvalsts vēl nebija aprēķinājusi tās finansiālo ietekmi. Mēs uzskatām, ka tas skaidrojams ar to, ka Komisija nav izmantojusi kopīgu pieeju, lai noteiktu termiņus, kādos dalībvalstīm jāaprēķina un jāveic attiecīgās finanšu korekcijas pašu resursos, kuru pamatā ir PVN.

3.17. Pārbaudot TPR neatrisināto jautājumu pārvaldību, mēs konstatējām, ka laikā no 2019. līdz 2021. gadam ilgstoši neatrisināto jautājumu skaits ir ievērojami samazinājies un ka Komisija ir atjauninājusi savu TPR pārbaudes rezultātu apstrādes procedūru. Tomēr tajā nebija iekļauta sistēma dalībvalstu trūkumu sarindošanai prioritārā secībā. Nebija arī noteikti termiņi turpmākiem pasākumiem (sk. ***3.3. pielikumu***), pamatojoties uz dalībvalstu atbildēm. Tāpēc nepilnības, par kurām iepriekš ziņojām saistībā ar ilgstoši neatrisinātu jautājumu slēgšanu, vēl nav pilnībā novērstas.

Komisijas darbs saistībā ar NKI, ko ietekmējuši dalībvalstu kavējumi

3.18. Komisija ir sākusi jauno 2020.–2024. gada NKI pārbaudes ciklu. Tajā izskata, vai procedūras, kuras dalībvalstis izmanto, lai apkopotu nacionālos kontus, atbilst EKS 2010[16] un vai NKI dati ir ticami, pilnīgi un salīdzināmi[17]. Mēs konstatējām, ka 18 dalībvalstis un Apvienotā Karaliste bija ievērojušas tiesību aktos noteikto termiņu, kas ir 2021. gada 31. decembris[18], lai iesniegtu Komisijai savus *NKI uzskaitījumus*, kuros aprakstītas to procedūras statistikas datu apkopošanai. Četras dalībvalstis iesniedza

---

[15] Padomes Direktīva 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu.

[16] Regula (ES) Nr. 549/2013 par *Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēmu* Eiropas Savienībā.

[17] Regula (ES) Nr. 2019/516 par to, kā saskaņot nacionālo kopienākumu tirgus cenās.

[18] Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2020/1546, ar ko nosaka struktūru un detalizētu kārtību to avotu un metožu uzskaitījumam, ko izmanto, lai saskaņā ar Eiropas kontu sistēmu (EKS 2010) sagatavotu nacionālā kopienākuma kopsummas un to sastāvdaļas, 3. pants.

savus uzskaitījumus 2022. gada janvārī, un Komisija noteica NKI vispārējās atrunas[19] atlikušajām piecām dalībvalstīm 2022. gada februārī[20]. Šīs atrunas var aizkavēt NKI pārbaudes cikla slēgšanu.

3.19. Mēs konstatējām arī deviņu dalībvalstu (un Apvienotās Karalistes) kavēšanos[21] risināt ar darījumiem saistītās NKI atrunas un/vai *transversālās atrunas*[22], kas formulētas iepriekšējā 2016.–2019. gada pārbaudes cikla ietvaros un kuru termiņš bija 2021. gada septembris. Šie kavējumi ietekmē Komisijas darbu saistībā ar attiecīgo atrunu atcelšanu; iespējams, ka to 2022. gadā nepabeigs, kā bija plānots. Līdz 2021. gada beigām bija atcelti 24 % no NKI konkrētu darījumu atrunām (38 no 157 atrunām, kas bija spēkā 2020. gada beigās, sk. ***3.2. pielikumu***). Attiecībā uz divām no piecām NKI transversālajām atrunām Komisija pagarināja termiņu, kādā tās jārisina[23], par vienu gadu (līdz 2022. gada septembrim)dalībvalstīm vajadzīgo pamatnostādņu novēlotas apstiprināšanas dēļ.

---

[19] Komisija izmanto vispārējas atrunas izņēmuma gadījumos, kad pastāv būtisks risks, ka ES finanšu intereses netiks aizsargātas; piemēram, ja dalībvalsts neiesniedz savu NKI uzskaitījumu, kā prasīts.

[20] Grieķija, Horvātija, Luksemburga, Malta un Rumānija.

[21] Bulgārija, Grieķija, Spānija, Horvātija, Luksemburga, Malta, Nīderlande, Polija, Rumānija un Apvienotā Karaliste.

[22] *NKI atrunas* prasa uzlabojumus attiecībā uz īpašām apkopošanas procedūrām dalībvalstīs.

[23] Atšķirībā no atrunām, kas saistītas ar darījumiem un noteiktas konkrētām dalībvalstīm, transversālās atrunas izmanto, ja jautājums par NKI aprēķināšanu ietekmē visas dalībvalstis un prasa tām īstenot saskaņotu risinājumu, vienojoties ar *Eurostat* par tehniskiem aspektiem.

Gada darbības pārskati

3.20. Kopumā informācija par pareizību, kas sniegta BUDG ĢD un *Eurostat* publicētajos 2021. gada darbības pārskatos, apstiprina mūsu konstatējumus un secinājumus.

3.21. Sesto gadu pēc kārtas BUDG ĢD saglabāja *atrunu*, ka uz ES budžetu pārskaitītās TPR summas ir neprecīzas, jo 2011.–2017. gadā no Ķīnas importēto tekstilizstrādājumu un apavu vērtība ir novērtēta par zemu. Atrunu pirmo reizi formulēja 2016. gadā, kad TPR zaudējumi, kas attiecināmi uz Apvienoto Karalisti, tika izteikti skaitļos 2,1 miljarda EUR apmērā, un pēc tam 2018. gadā atrunu attiecināja arī uz citām dalībvalstīm, neizsakot to skaitļos. Papildu procentus 2,1 miljarda EUR apmērā iegrāmatoja Eiropas Savienības 2021. gada konsolidētajos pārskatos.

3.22. Savos 2019. un 2020. gada pārskatos mēs konstatējām, ka Komisija bija kopumā par nepiemērotām atzinusi dalībvalstu kontroles stratēģijas pārāk zemu novērtēta importa riska novēršanai[24]. Mēs pārbaudījām, kā Komisija 2021. gadā ir kontrolējusi savus konstatējumus, un secinājām, ka 22 dalībvalstīs vēl nebija atrisināti attiecīgie TPR neatrisinātie jautājumi. Mūsu konstatējumi un secinājumi saskan ar informāciju, kas izklāstīta BUDG ĢD gada darbības pārskatā iekļautajā atrunā.

3.23. Eiropas Savienības Tiesa (EST) 2022. gada 8. martā publicēja galīgo lēmumu par Komisijas pārkāpuma lietu pret Apvienoto Karalisti. Tā secināja, ka Apvienotā Karaliste nav izpildījusi savus pienākumus saskaņā ar ES tiesību aktiem attiecībā uz pašu resursiem. Ar savu spriedumu EST apstiprināja Komisijas metodi TPR zaudējumu kvantitatīvai noteikšanai, pamatojoties uz statistikas datiem. Tomēr nenoteiktības dēļ tā daļēji noraidīja Komisijas aprēķinu attiecībā uz pašu resursu summu, kas Apvienotajai Karalistei esot jāmaksā, un sniedza norādījumus par tās pārrēķināšanu. Komisija ir sākusi analizēt EST spriedumu un tā ietekmi uz saviem aprēķiniem. Pēc sprieduma Komisija vēl nav pārskatījusi savu TPR zaudējumu aplēsi.

[24] 2020. gada pārskats, 3.19. punkts, un 2019. gada pārskats, 3.14. punkts.

Secinājums un ieteikumi

Secinājums

3.24. Kopumā revīzijas pierādījumi liecina, ka kļūdu līmenis ieņēmumos nav būtisks. Mūsu pārbaudītās sistēmas, kas attiecas uz ieņēmumiem, kopumā darbojās efektīvi. Tomēr galvenie iekšējās TPR kontroles mehānismi, ko mēs novērtējām dažās dalībvalstīs, un PVN atrunu un TPR neatrisināto jautājumu pārvaldība Komisijā darbojās daļēji efektīvi pastāvīgu nepilnību dēļ (sk. ***3.10***.–***3.12***. un ***3.15***.–***3.17***. punktu).

3.25. Mēs arī konstatējām, ka ir aizkavējusies vairāku tādu Komisijas Muitas rīcības plāna darbību īstenošana (sk. ***3.13***. punktu), kas palīdz mazināt muitas iztrūkumu. Šī nepilnība neietekmē mūsu revīzijas atzinumu par ieņēmumiem, jo tā neattiecas uz pārskatiem pakārtotajiem darījumiem. Tā tikai norāda uz risku, ka TPR varētu būt nepilnīgi.

Ieteikumi

3.26. Mūsu konstatējumi par to, kā ir izpildīti Palātas 2018. gada pārskatā sniegtie divi ieteikumi, ir aprakstīti ***3.3. pielikumā***. Komisija ir pilnībā ieviesusi vienu ieteikumu, uzlabojot TPR pārskatu pārbaudes. Otrs ieteikums bija ieviests lielākajā daļā aspektu. Tas ir tāpēc, ka Komisijas riska novērtējumā nav sistemātiski dokumentēta katras dalībvalsts riska līmeņa analīze, pamatojoties uz iepriekšējo TPR pārbaužu rezultātiem, tostarp saistībā ar TPR pārskatu sagatavošanu.

3.27. Pārbaudījām arī divus mūsu 2019. gada pārskatā iekļautos ieteikumus, kuru ieviešana bija paredzēta 2021. gadā (sk. ***3.3. pielikumu***). Komisija bija ieviesusi vienu ieteikumu dažos aspektos un otru ieteikumu – lielākajā daļā aspektu. Saistībā ar 1.a ieteikumu Komisija vēl nav apkopojusi un analizējusi importa datus ES līmenī, lai identificētu riskantākos importētājus (sk. ***3.13***. punktu). Attiecībā uz 1.b ieteikumu kavēšanās dažās dalībvalstīs sniegt vajadzīgos datus, lai tos varētu izmantot atjauninātajā "*Surveillance III*" muitas IT sistēmā, var traucēt Komisijai savlaicīgi izdot norādījumus par to, kā šo sistēmu izmantot datu analīzei. Attiecībā uz 2. ieteikumu sk. ***3.17***. punktu.

3.28. Pamatojoties uz šo pārbaudi un saviem konstatējumiem un secinājumiem par 2021. gadu, mēs Komisijai esam sagatavojuši turpmāk minētos ieteikumus.

3.1. ieteikums. Rīkoties, lai nodrošinātu Itālijas TPR pārskatu ticamību

Veikt nepieciešamos pasākumus (tostarp attiecīgā gadījumā pienākumu neizpildes procedūras), lai nodrošinātu, ka Itālija novērš ieilgušās nepilnības tradicionālo pašu resursu uzskaitē. Darbības mērķim vajadzētu būt novērst pastāvīgās neatbilstības, kas ietekmē valsts pārskatu par iekasētajiem un vēl neiekasētajiem nodokļiem ticamību.

Ieviešanas mērķtermiņš: līdz 2023. gada vidum.

3.2. ieteikums. Uzlabot PVN atrunu pārvaldību

Pārskatīt PVN atrunu pārvaldības procedūras, lai noteiktu saskaņotākus un stingrākus termiņus valsts iestādēm un padarītu kontroli un atrunu atcelšanu efektīvāku.

Ieviešanas mērķtermiņš: līdz 2024. gada vidum.

3.3. ieteikums. Uzlabot finanšu risku novērtējumu muitas jomā

Uzlabot TPR finanšu risku novērtējumu, savlaicīgi īstenojot attiecīgos Muitas rīcības plāna pasākumus.

Ieviešanas mērķtermiņš: Muitas rīcības plānā noteiktajos termiņos.

Pielikumi

3.1. pielikums. Iekasēto un vēl neiekasēto nodokļu TPR pārskatu sagatavošanas process un iekļaušana ES pārskatos un budžetā

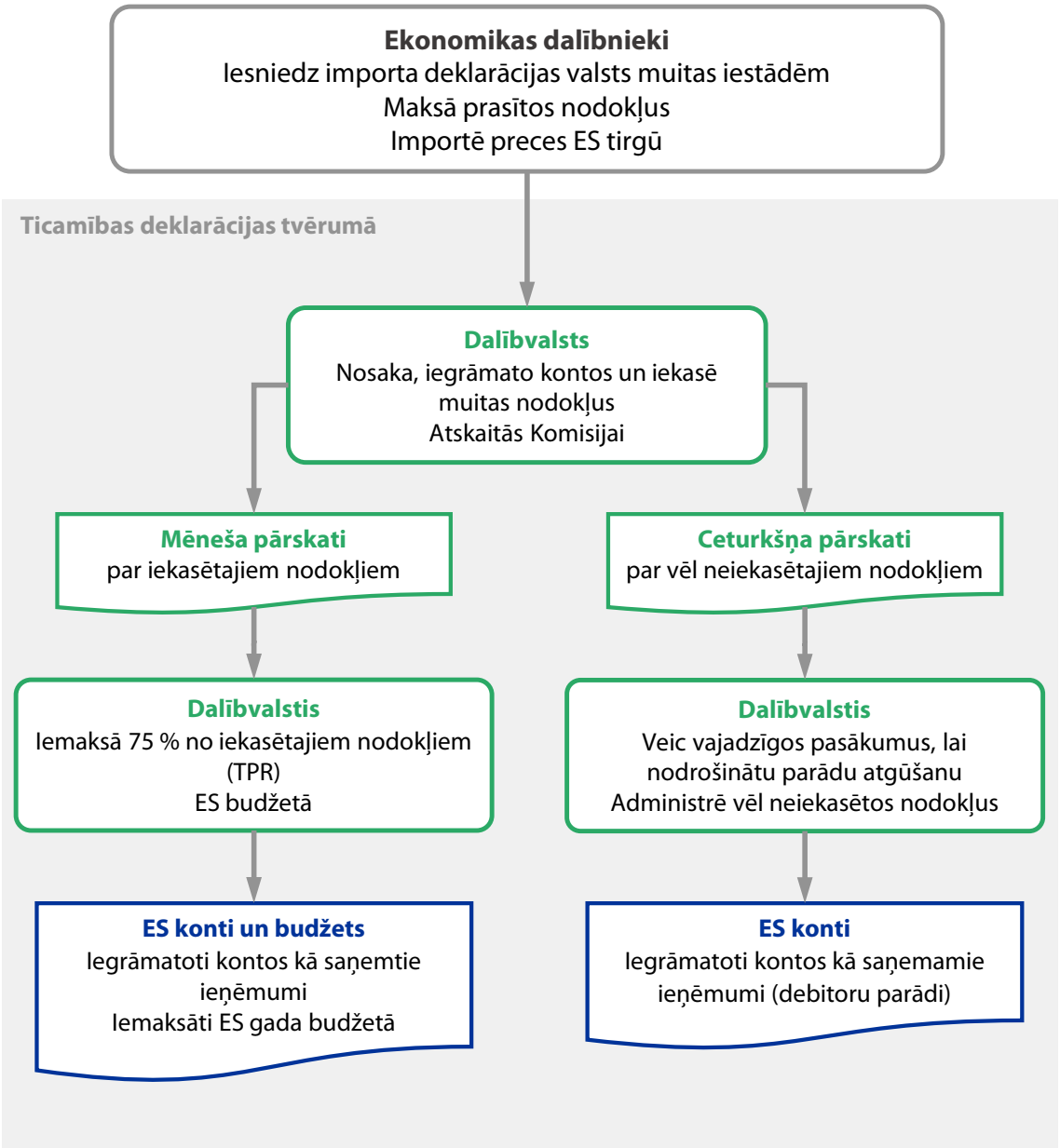

Avots: ERP, pamatojoties uz spēkā esošajiem ES tiesību aktiem un noteikumiem.

3.2. pielikums. Spēkā esošo NKI atrunu, PVN atrunu un TPR neatrisināto jautājumu skaits katrā dalībvalstī 2021. gada 31. decembrī

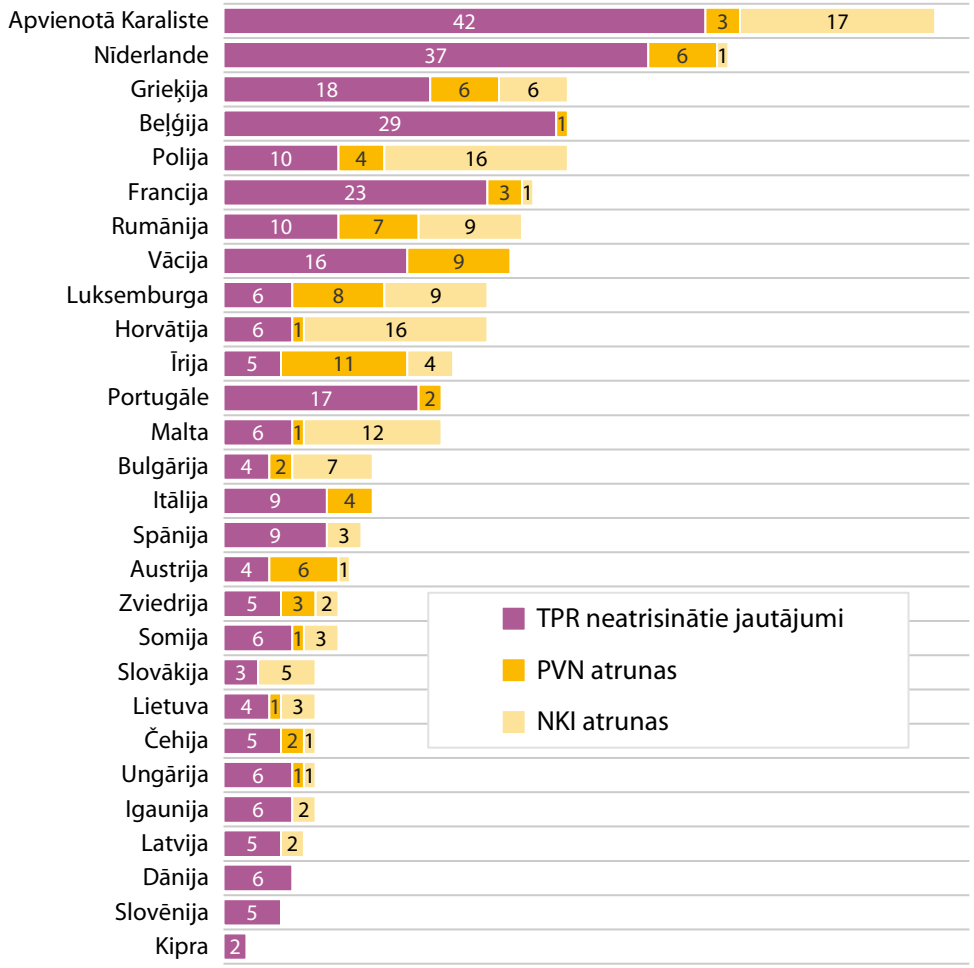

	TPR neatrisinātie jautājumi	PVN atrunas	NKI atrunas
KOPĀ 31.12.2021.	**304**	**82**	**121**
KOPĀ 31.12.2020.	326	104	157

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas datiem[25].

[25] NKI atrunu skaitliskie dati ietver tikai ar darījumiem saistītās atrunas attiecībā uz datiem, kas, sākot no 2010. gada, apkopoti konkrētos nacionālo kontu komponentos attiecīgajās dalībvalstīs. Katrai dalībvalstij un Apvienotajai Karalistei ir formulētas arī piecas transversālas atrunas, no kurām 2021. gadā neviena netika atcelta.

3.3. pielikums. Iepriekšējo ieteikumu ieviešanas pārbaude

Gads	ERP ieteikums	ERP analīze par panākto virzību					
		Pilnībā ieviests	Ieviests		Nav ieviests	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi
			lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos			
2018	Mēs sniedzam Komisijai turpmāk uzskaitītos ieteikumus. **1. ieteikums** Komisijai līdz 2020. gada beigām jāievieš strukturētāks un labāk dokumentēts riska novērtējums TPR pārbaužu plānošanas vajadzībām, tajā iekļaujot katras dalībvalsts riska līmeņa analīzi un risku saistībā ar A konta un B konta pārskatu sagatavošanu.		X				
	2. ieteikums Komisijai līdz 2020. gada beigām jāpaplašina A konta un B konta pārskatu ikmēneša un ceturkšņa pārbaudes, veicot padziļinātu analīzi attiecībā uz neraksturīgām izmaiņām, lai nekavējoties reaģētu uz potenciālām novirzēm.	X					

Gads	ERP ieteikums	ERP analīze par panākto virzību					
		Pilnībā ieviests	Ieviests		Nav ieviests	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi
			lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos			
2019	Mēs sniedzam Komisijai turpmāk uzskaitītos ieteikumus. **1. ieteikums** Regulāri atbalstīt dalībvalstis riskantāko importētāju atlasē pēcizlaišanas revīzijām, a) vācot un analizējot attiecīgos importa datus ES līmenī un daloties analīzes rezultātos ar dalībvalstīm (līdz 2021. gada beigām); b) kad sāks darboties *Surveillance III*, sniedzot norādījumus par to, kā veikt datu analīzi šajā jaunajā sistēmā (līdz 2023. gada jūnijam).			X			

Gads	ERP ieteikums	ERP analīze par panākto virzību					
		Pilnībā ieviests	Ieviests		Nav ieviests	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi
			lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos			
	2. ieteikums Līdz 2021. gada beigām pārskatīt savas procedūras, a) izveidojot sistēmu TPR neatrisināto jautājumu uzraudzībai, pamatojoties uz kvantitatīviem un kvalitatīviem kritērijiem, kas sarindo dalībvalstīs konstatētos trūkumus prioritārā secībā, un b) nosakot termiņus, kuros dalībvalstīm jānovērš šādi trūkumi un jāveic turpmāki pasākumi, tostarp jāaprēķina procenti par kavētiem maksājumiem un jāatgūst summas, kas jādara pieejamas ES budžetā;		X				

Avots: ERP.

4. nodaļa

Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma

Saturs

	Punkts
Ievads	4.1.–4.5.
Īss apraksts	4.2.–4.4.
Revīzijas tvērums un pieeja	4.5.
Darījumu pareizība	4.6.–4.22.
Neattiecināmas personāla izmaksas joprojām veido lielāko daļu skaitļos izsakāmo kļūdu, kas atklātas pētniecības izdevumos	4.12.–4.19.
Nepareizi aprēķinātas stundas likmes	4.13.–4.16.
Skaitļos izsakāmas problēmas saistībā ar laika paziņošanu	4.17.
Neattiecināmas korekcijas iepriekšējos pārskata periodos un citas kļūdas personāla izmaksās	4.18.–4.19.
Privātas struktūras, jo īpaši MVU un jaunpienācēji, ir pakļauti kļūdu riskam	4.20.–4.21.
Kļūdu veidi citās tiešajās izmaksās	4.22.
IT sistēmu pārbaude attiecībā uz pētniecības dotācijām	4.23.–4.27.
Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi	4.28.–4.36.
Secinājums un ieteikumi	4.37.–4.40.
Secinājums	4.37.–4.38.
Ieteikumi	4.39.–4.40.
Pielikumi	
4.1. pielikums. Iepriekšējo ieteikumu ieviešanas pēcpārbaude kategorijā “Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma”	

Ievads

4.1. Šajā nodaļā ir izklāstīti mūsu konstatējumi saistībā ar daudzgadu finanšu shēmas 1. kategoriju "Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma" (DFS 1.). Šīs kategorijas galvenās darbības un izdevumi 2021. gadā ir apkopoti ***4.1. attēlā***.

4.1. attēls. Maksājumi un revīzijas datu kopa

Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma
18,5 miljardi EUR (10,2 % no ES budžeta izdevumiem)

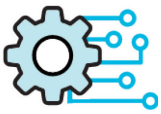

(mljrd. EUR)

2021. gada maksājumu sadalījums pēc fonda

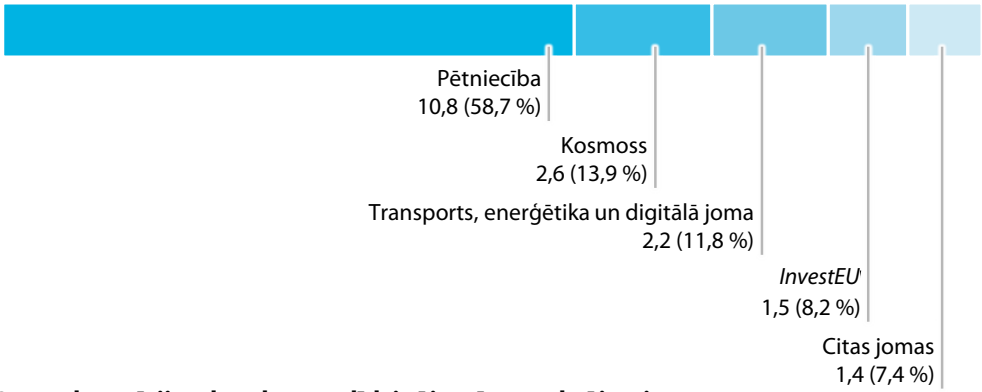

2021. gada revīzijas datu kopa salīdzinājumā ar maksājumiem

2021. gada maksājumi – kopā 18,5

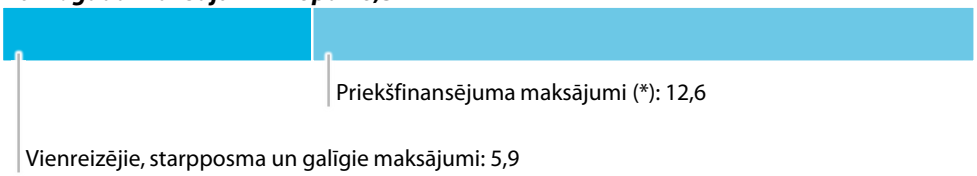

2021. gada revīzijas datu kopa – kopā 14,3

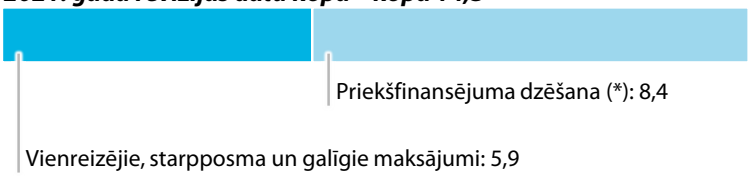

(*) Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāk sk. ***1.1. pielikuma 12***. punktu).

Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropas Savienības 2021. gada konsolidēto pārskatu datiem.

Īss apraksts

4.2. Programmas, ko finansē no kategorijas “Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma”, ir daudzveidīgas, un to mērķis ir finansēt ES ieguldījumus, kas veicina pētniecību un inovāciju, Eiropas transporta tīklu attīstību, sakarus, enerģētiku, digitālo pārveidi, kā arī vienoto tirgu un kosmosa politiku.

4.3. Galvenā pētniecības un inovācijas programma joprojām ir “Apvārsnis 2020”[1], savukārt tās pēctece “Apvārsnis Eiropa”[2] un priekštece Septītā pamatprogramma[3] veido ļoti nelielu daļu no mūsu 2021. gada revīzijas datu kopas. DFS 1. kategorija ietver arī lielus infrastruktūras projektus saskaņā ar Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu (EISI), kosmosa programmām *Galileo* (ES globālā satelītnavigācijas sistēma), *EGNOS* (Eiropas Ģeostacionārās navigācijas pārklājuma dienests) un Eiropas Zemes novērošanas programmu *Copernicus*. Tā ietver fondu *InvestEU*, kas kopā ar “Apvārsnis Eiropa” saņem arī papildu finansējumu no *NextGenerationEU* (*NGEU*).

4.4. Lielāko daļu šo programmu izdevumu tieši pārvalda Komisija, tostarp ar izpildaģentūru starpniecību, un tās ir dotācijas publiskiem vai privātiem atbalsta saņēmējiem, kuri piedalās projektos. Komisija pārskaita priekšfinansējumu atbalsta saņēmējiem tad, kad ir parakstīts dotācijas nolīgums, un atlīdzina ES finansētās izmaksas, par kurām tie ziņo, atskaitot priekšfinansējumu. Kosmosa programmas parasti tiek pārvaldītas netieši, pamatojoties uz deleģēšanas nolīgumiem, kurus parakstījusi Komisija un īpašas īstenošanas struktūras (piemēram, Eiropas Kosmosa aģentūra). *InvestEU* finanšu instrumentus galvenokārt īsteno EIB vai EIF, kas savukārt izmanto finanšu starpniekus.

---

[1] 2014.–2020. gada pētniecības un inovācijas pamatprogramma.

[2] 2021.–2027. gada pētniecības un inovācijas pamatprogramma.

[3] Septītā pamatprogramma pētniecībai un tehnoloģiju attīstībai (2007.–2013. gads).

Revīzijas tvērums un pieeja

4.5. Piemērojot ***1.1. pielikumā*** aprakstīto revīzijas pieeju un metodes, attiecībā uz šo DFS kategoriju 2021. gadā mēs pārbaudījām turpmāk minēto:

a) statistiski reprezentatīvu 130 darījumu izlasi, kas aptver visu izdevumu diapazonu šajā DFS kategorijā. Izlasē ietilpa 87 darījumi pētniecības un inovācijas jomā (84 "Apvārsnis 2020" darījumi un trīs Septītās pamatprogrammas darījumi) un 43 darījumi saistībā ar citām programmām un darbībām, konkrēti, EISI, citiem finanšu instrumentiem un kosmosa programmām. Revidētie atbalsta saņēmēji atradās 21 dalībvalstī un sešās trešās valstīs. Mūsu mērķis bija aplēst kļūdu līmeni šai DFS kategorijai un tādējādi dot ieguldījumu ticamības deklarācijas sagatavošanā;

b) mēs izmantojām atlasītas IT sistēmas, lai iegūtu dziļākas zināšanas par dažādajām informācijas sistēmām, kuras Komisija izmantoja pētniecības programmām (konkrēti, *eGrants suite*), un lai pārbaudītu, kā pēc Pētniecības un inovācijas ģenerāldirektorāta (RTD ĢD) pienākumu deleģēšanas Eiropas Pētniecības izpildaģentūrai (*REA*) ir izveidotas vadības informācijas plūsmas;

c) to informāciju par pareizību Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāta (ECFIN ĢD), RTD ĢD un *REA* gada darbības pārskatos, kas ir iekļauta Komisijas gada pārvaldības un snieguma ziņojumā.

Darījumu pareizība

4.6. No 130 mūsu pārbaudītajiem darījumiem 55 darījumos (42 %) bija kļūdas. Pamatojoties uz 38 kļūdām, ko esam izteikuši skaitļos, mūsu aplēstais kļūdu līmenis ir 4,4 %[4] (sk. ***4.2. attēlu***). Mūsu aplēstā kļūdu līmeņa sadalījums 2021. gadā, atsevišķi norādot pētniecības un citus darījumus, ir parādīts ***4.3. attēlā***.

4.2. attēls. Skaitļos izsakāmo kļūdu aplēstā ietekme

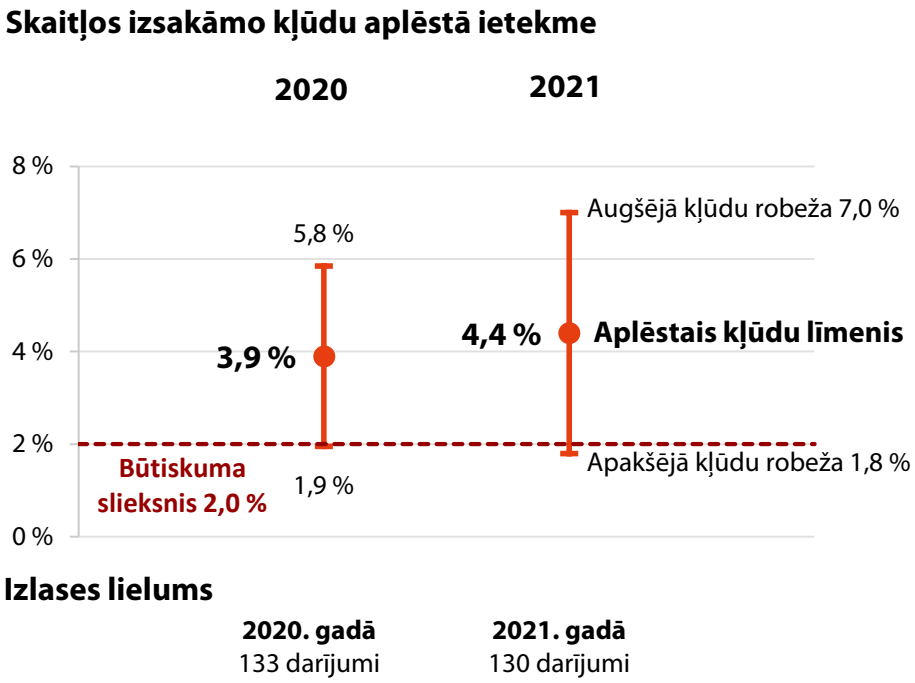

Avots: ERP.

[4] Mūsu kļūdu aprēķina pamatā ir reprezentatīva izlase. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Mums ir 95 % pārliecības, ka aplēstais kļūdu līmenis datu kopā ir no 1,8 % līdz 7,0 % (attiecīgi apakšējā un augšējā kļūdu robeža).

4.3. attēls. Aplēstā kļūdu līmeņa sadalījums atbilstoši kļūdas veidam

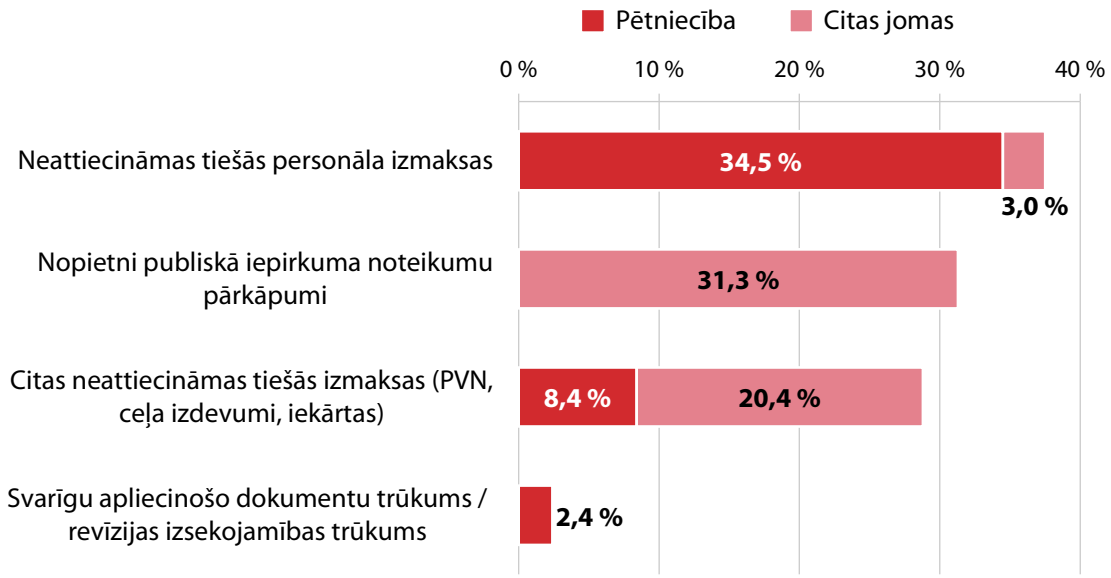

Avots: ERP.

4.7. Lielākā daļa no 87 mūsu izlasē iekļautajiem pētniecības projektiem bija "Apvārsnis 2020" projekti (vairāk nekā 97 %), savukārt revīzijai netika atlasīts neviens "Apvārsnis Eiropa" projekts[5]. Jau agrāk esam ziņojuši par uzlabojumiem programmas koncepcijā un Komisijas kontroles stratēģijā attiecībā uz pamatprogrammu "Apvārsnis 2020"[6]. Daži vienkāršojumi, jo īpaši vienotas likmes noteikšana *netiešajām izmaksām*, ir atvieglojuši atbalsta saņēmēju dzīvi un var samazināt kļūdu risku. Tomēr mūsu revīzijas darba rezultāti liecina, ka tas nav samazinājis kļūdu īpatsvaru zem 2 % būtiskuma sliekšņa.

4.8. Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" un Septītās pamatprogrammas izdevumi joprojām ir pakļauti lielam riskam, un tie ir galvenais mūsu atklāto kļūdu avots. Mēs konstatējām skaitļos izsakāmas kļūdas saistībā ar neattiecināmām izmaksām 29 no 87 izlasē iekļautajiem pētniecības un inovācijas darījumiem. Tās veido 45 % no mūsu aplēstā kļūdu līmeņa šajā kategorijā 2021. gadā.

---

[5] 2021. gads bija pirmais pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" īstenošanas gads. Tās sākums aizkavējās, jo regula tika pieņemta vēlāk, nekā plānots. Līdz gada beigām bija parakstīti tikai 19 dotāciju nolīgumi un viens pamatnolīgums, un tika veikts ļoti neliels maksājumu skaits (galvenokārt priekšfinansējums).

[6] Piemēram, 2018. gada pārskata 5.13. punktā un Īpašajā ziņojumā 28/2018: "Lielākā daļa vienkāršošanas pasākumu, kas ieviesti pamatprogrammā "Apvārsnis 2020", ir atvieglojuši situāciju atbalsta saņēmējiem, bet joprojām pastāv uzlabošanas iespējas".

4.9. Attiecībā uz citām programmām un darbībām mēs konstatējām skaitļos izsakāmas kļūdas 9 no 43 izlasē iekļautajiem darījumiem. Cita starpā tās bija:

a) divi pārkāpumi iepirkuma procedūrā (viens – EISI, bet otrs Eiropas Savienības Energoregulatoru sadarbības aģentūrā (*ACER*));

b) divreiz deklarēti un atlīdzināti būvdarbi (EISI projekts, sk. ***4.3. izcēlumu***);

c) tādu izmaksu atlīdzināšana, kas nav paredzētas pamatlīgumā (EISI);

d) neatbilstīga aktīva finansēšana (EISI).

4.10. Komisija piemēroja koriģējošus pasākumus, kuri tieši ietekmēja piecus mūsu izlasē iekļautos darījumus. Mēs šos pasākumus ņēmām vērā, veicot aprēķinus, jo tie samazināja šai nodaļai aplēsto kļūdu līmeni par 0,2 procentpunktiem. Divpadsmit gadījumos, kad galasaņēmēji bija pieļāvuši skaitļos izsakāmas kļūdas, ar Komisijas ieviestajām kontroles procedūrām kļūdas neizdevās novērst vai atklāt un izlabot pirms izdevumu apstiprināšanas. Lielākā daļa neatklāto kļūdu bija saistītas ar personāla izmaksām (10 no 12 gadījumiem). Ja Komisija vai atbalsta saņēmēju nolīgtie revidenti[7] būtu pienācīgi izmantojuši visu to rīcībā esošo informāciju, šai nodaļai aplēstais kļūdu līmenis būtu bijis par 1,7 procentpunktiem zemāks.

4.11. Attiecībā uz pētniecības izdevumiem revidenti, kurus atbalsta saņēmēji nolīgst paši, projekta beigās sniedz apliecinājumus par finanšu pārskatiem. Šie apliecinājumi ir paredzēti, lai Komisija varētu pārbaudīt, vai finanšu pārskatos deklarētās izmaksas ir attiecināmas. Tomēr mēs esam vairākkārt ziņojuši par nepilnībām šajos apliecinājumos[8]. Šogad mēs konstatējām, ka 9 no 12 konstatējamām skaitļos izsakāmām kļūdām ne revidenti, kas sniedza apliecinājumus, ne Komisija nebija atklājuši.

---

[7] Viens no Komisijas kontroles sistēmas elementiem ir apliecinājumi par finanšu pārskatiem, ko izdevuši saņēmēju nolīgti revidenti (sk. ***4.11***. punktu).

[8] 2018. gada pārskats, 5.15. punkts, 2019. gada pārskats, 4.10. punkts, un 2020. gada pārskats, 4.11. punkts.

Neattiecināmas personāla izmaksas joprojām veido lielāko daļu skaitļos izsakāmo kļūdu, kas atklātas pētniecības izdevumos

4.12. Personāla izmaksu deklarēšanas noteikumi pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" joprojām ir sarežģīti, neraugoties uz centieniem tos vienkāršot, un to aprēķins joprojām ir galvenais kļūdu avots izmaksu deklarācijās. Kā secinājām iepriekšējos gada pārskatos[9] un Īpašajā ziņojumā Nr. 28/2018, personāla izmaksu aprēķina metodoloģija pamatprogrammai "Apvārsnis 2020" dažos aspektos ir kļuvusi sarežģītāka (sk. ***4.14***. un ***4.15***. punktu), un tas ir palielinājis kļūdu risku. No 29 mūsu izlasē iekļautajiem pētniecības darījumiem, kuros bija skaitļos izsakāmas kļūdas, 26 gadījumos (t. i., vairāk nekā 89 %) bija deklarētas un atlīdzinātas neattiecināmas personāla izmaksas.

Nepareizi aprēķinātas stundas likmes

4.13. Galvenais kļūdu cēlonis 18 gadījumos no 26 joprojām ir nepareiza personāla izmaksu aprēķināšanas metodoloģijas, it īpaši stundas likmju, piemērošana.

4.14. Saņēmēji nevar deklarēt faktiskās algu izmaksas par attiecīgo finanšu gadu, ja vien viņi neizmanto mēneša stundas likmi. Tomēr mūsu revīzijas parādīja, ka šajā risinājumā paredzētie aprēķini ir pārāk sarežģīti un tāpēc reti ir pareizi. Galvenās grūtības ir saistītas ar to, ka maksājumi, kuri radušies par laikposmu, kas pārsniedz vienu mēnesi (piemēram, atvaļinājuma nauda un trīspadsmitā mēnešalga), tiek pierakstīti tiem mēnešiem, kuros tie faktiski izmaksāti. Atbalsta saņēmēji bieži pieļāva kļūdas šajā sadalē, tādējādi aprēķinot nepareizas mēneša likmes.

4.15. Kā ziņots arī iepriekšējos gada pārskatos[10], kļūdas izraisa arī noteikums, kas nolūkā deklarēt izmaksas par nākamo (neslēgto) pārskata gadu prasa izmantot gada stundas likmi, kura piemērojama pēdējā slēgtajā finanšu gadā. To mēs konstatējām arī 2021. gadā.

---

[9] 2017. gada pārskats, 5.34. punkts, 2018. gada pārskats, 5.16. punkts, 2019. gada pārskats, 4.11. punkts, un 2020. gada pārskats, 4.13. punkts, kā arī 2017. gada pārskats, 1. ieteikums, kas vēl joprojām nav pilnībā ieviests.

[10] 2020. gada pārskats, 4.14. punkts, un 2019. gada pārskats, 4.12. punkts.

4.16. Citas problēmas, kuru dēļ tika izmantotas nepareizas stundas likmes, ietver neprecīzu gada produktīvo stundu izmantošanu un neattiecināmus elementus, kas iekļauti algu izmaksās, piemēram, neattiecināmas prēmijas.

Skaitļos izsakāmas problēmas saistībā ar laika paziņošanu

4.17. Papildus tam, ka nepareizi tika piemērota personāla izmaksu aprēķināšanas metodoloģija, mēs esam konstatējuši 11 skaitļos izsakāmus gadījumus, kad darba laika uzskaites nepilnību dēļ bija deklarētas neattiecināmas personāla izmaksas. Tie galvenokārt attiecās uz stundām, kas deklarētas prombūtnes laikā, valsts svētku dienās un nedēļas nogalēs, kā arī uz kļūdaini reģistrētām stundām un stundām, kas nav reģistrētas algu sarakstā (nav apmaksātas) vai kas nav pamatotas ar darba laika uzskaites lapām vai citiem laika uzskaites reģistriem. Piemērs ***4.1. izcēlumā*** ilustrē šādu gadījumu.

4.1. izcēlums.

Piemērs par neattiecināmām izmaksām, kad trūkst laika uzskaites

Pārbaudot kāda MVU deklarētās personāla izmaksas, mēs atklājām, ka nebija laika uzskaites vai citu alternatīvu pierādījumu, kas pamatotu lielo stundu skaitu, kuru apmaksu divi darbinieki pieprasīja no projekta. Turklāt, pamatojoties uz to darba laika uzskaites lapu analīzi, kas sniegtas par pārējiem mūsu pārbaudītajiem darbiniekiem, konstatējām, ka viens darbinieks bija deklarējis projektam 225 stundas, taču darba laika uzskaites lapās stundas nebija ierakstītas, bet divu citu darbinieku gadījumā stundas tika deklarētas, kad viņi atradās ikgadējā atvaļinājumā. No mūsu pārbaudītajām kopumā 2550 stundām 1277 stundas (50 %) nebija attiecināmas.

Neattiecināmas korekcijas iepriekšējos pārskata periodos un citas kļūdas personāla izmaksās

4.18. Ar pamatprogrammu "Apvārsnis 2020" bija ieviests jauns noteikums, proti, ka finanšu pārskatu korekcijas saistībā ar stundas likmi jāveic izņēmuma gadījumos, t. i., tikai tādēļ, lai labotu kļūdu stundas likmes aprēķinā. Pretējā gadījumā izmaksas, kas jau ir deklarētas, nevar koriģēt/mainīt (*piemēram, lai ņemtu vērā citu stundas likmi pēc finanšu gada beigām*). Mēs konstatējām dažus gadījumus, kad atbalsta saņēmējs bija nepareizi veicis šādas iepriekš paziņoto personāla izmaksu korekcijas, pamatojoties uz stundas likmēm, kas pārrēķinātas pārskata periodā pēc finanšu gada slēgšanas.

4.19. Citas kļūdas personāla izmaksās ietvēra noteikuma par divkāršu maksimālo apjomu neievērošanu, teorētisko algu izmaksu, nevis faktisko skaitļu izmantošanu, neattiecināmu mēnešu deklarēšanu darbiniekiem, kas strādā tikai projektā (deklarēti pilni mēneši, kad darbinieki bija nostrādājuši mazāk nekā pusi darba dienu), un apakšuzņēmuma līgumu slēgšanu, kas deklarētas kā personāla izmaksas. Mēs konstatējām arī neattiecināmas izmaksas, kas saistītas ar pieredzējušu pētnieku, kurš strādāja pie Marijas Sklodovskas-Kirī vārdā nosauktās darbības (*MSCA*), kā aprakstīts ***4.2. izcēlumā***.

4.2. izcēlums.

Piemērs par neattiecināmu pieredzējušu pētnieku, kas gūst labumu no Marijas Sklodovskas-Kirī vārdā nosauktās individuālās stipendijas (*IF*) darbības

Viena pārbaudītā *MSCA* (*IF*) projekta gadījumā pieredzējušais pētnieks, kuru izraudzījās un nodarbināja dotācijas saņēmējs, neatbilda attiecināmības nosacījumiem, kas prasīti attiecīgajai darbībai. Šajos nosacījumos bija teikts, ka līdz attiecīgā priekšlikumu iesniegšanas termiņam (2015. gada 10. septembris) pieredzējušajam pētniekam bija jābūt vai nu doktora grādam, vai vismaz ar četrus gadus ilgu, pilna laika līdzvērtīgu pētniecības pieredzi. Pētnieks bija ieguvis doktora grādu vairāk nekā divus mēnešus pēc iepriekš minētā termiņa. Turklāt, pamatojoties uz dotācijas pieteikumā sniegto informāciju, kas Komisijai bija pieejama novērtēšanai un mums revīzijai, arī alternatīvais nosacījums nebija izpildīts, jo attiecīgais pētnieks 2011. gada 1. oktobrī bija sācis pilna laika doktorantūras studiju programmu, līdz ar to tikai 2015. gada 30. septembrī, t. i., arī pēc attiecīgā termiņa, viņš bija ieguvis četru gadu pētniecības pieredzi. Tāpēc pētniekam nevajadzēja ļaut piedalīties uzaicinājumā, un tas nebūtu bijis jāizraugās projektam, līdz ar to saistītās izmaksas tiek uzskatītas par neattiecināmām.

Privātas struktūras, jo īpaši MVU un jaunpienācēji, ir pakļauti kļūdu riskam

4.20. Viena no stratēģijām pētniecības veicināšanai Eiropā ir palielināt privātā sektora, īpaši jaunpienācēju un MVU, līdzdalību. Vairāk nekā puse no konstatētajām skaitļos izsakāmajām kļūdām (15 no 29) bija saistītas ar finansējumu privātā sektora saņēmējiem, lai gan attiecīgie darījumi bija tikai 44 (34 %) no 130 izlasē iekļautajiem darījumiem. MVU veidoja 14 % no izlases, taču 33 % no skaitļos izsakāmajām kļūdām.

4.21. Turklāt deviņos no kopējiem skaitļos izsakāmajiem gadījumiem, kas attiecās uz MVU, revidētajās atsevišķajās deklarācijās bija vairākas kļūdas, kuru rezultātā tika deklarētas neattiecināmas izmaksas (viens piemērs ir sniegts ***4.1. izcēlumā***). Šie rezultāti liecina, ka MVU pieļauj vairāk kļūdu nekā citi atbalsta saņēmēji, un to apstiprina arī Komisijas revīzijas[11] un mūsu iepriekšējie gada pārskati[12].

Kļūdu veidi citās tiešajās izmaksās

4.22. Starp kļūdu veidiem, ko mēs konstatējām citās izmaksu kategorijās, bija neattiecināmas aprīkojuma izmaksas, jo nepareizi aprēķināts nolietojums; izmaksas, kas nav radušās; kļūdas ceļa izdevumu deklarācijā; nepareizi valūtas maiņas kursi un būvdarbu rēķins, kas deklarēts divreiz. Pēdējā minētā kļūda plašāk aprakstīta ***4.3. izcēlumā***.

4.3. izcēlums.

Būvdarbu izmaksas deklarētas un atlīdzinātas divreiz

Vienā EISI projektā mēs konstatējām, ka atbalsta saņēmējs izmaksu deklarācijā par revidēto periodu bija deklarējis rēķinu par būvdarbiem 7 681 757 EUR apmērā, kas bija deklarēts un atlīdzināts iepriekšējā pārskata periodā. Līdz ar to saistītās izmaksas tika nepareizi atlīdzinātas divas reizes.

---

[11] 2019. gada pārskats, 4.16. punkts.

[12] 2018. gada pārskats, 5.19. punkts, un 2019. gada pārskats, 4.16. punkts.

IT sistēmu pārbaude attiecībā uz pētniecības dotācijām

4.23. *EGrants suite* ir Komisijas korporatīvais biznesa risinājums dotāciju un ekspertu pārvaldībai un integrē sistēmas, ko izmanto visam procesam, t. i., sākot no darba programmas un uzaicinājumu sagatavošanas, turpinot ar dotāciju darbplūsmas pārvaldību (*Compass*) un beidzot ar dotācijas pārvaldību visā tās darbības ciklā (*Sygma*). Tās ir daļa no dažādajām informācijas sistēmām, ko Komisija izmanto, lai pārvaldītu pētniecības programmu dotācijas (sk. ***4.4. attēlu***).

4.4. attēls. Integrētās IT sistēmas atbalsta Komisiju un projektu dalībniekus visos dotāciju procesa posmos

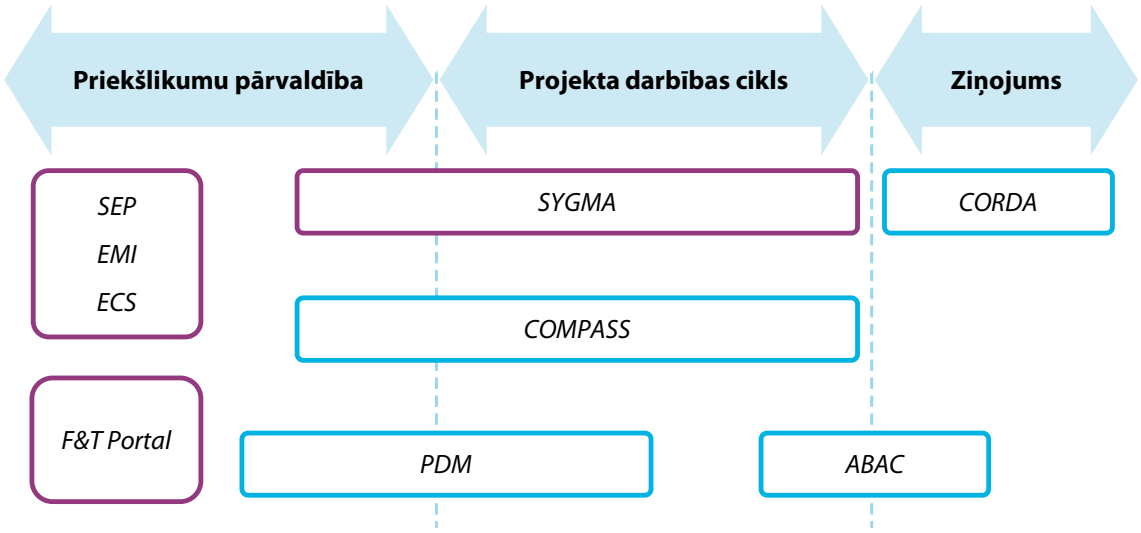

***SEP*:** sistēma priekšlikumu iesniegšanai un izvērtēšanai
***EMI*:** sistēma ārējo ekspertu pārvaldībai
***ECS*:** sistēma ārējiem ekspertiem pieteikumu iesniegšanai
***F&T Portal*:** vienots kontaktpunkts ārējiem lietotājiem dotācijas darbības ciklā
***SYGMA*:** elektroniska dotāciju pārvaldības sistēma
***COMPASS*:** integrēta darbplūsmas sistēma dotācijām, ekspertiem un revīzijas pārvaldībai
***PDM*:** dalībnieku datu pārvaldības sistēma
***CORDA*:** no pētniecības un inovācijas programmām saņemto datu glabātuve
***ABAC*:** informācijas sistēma budžeta un grāmatvedības darbībām

Avots: ERP.

4.24. 2021. gadā mēs pārbaudījām *EGrants suite*, galveno uzmanību pievēršot *Compass* un *Sygma*, kā arī "dotāciju nolīgumu sagatavošanas" un "ziņošanas un maksājumu" procesiem dotāciju īstenošanas laikā. Mēs novērtējām arī to, kā ir saistīta e-dotāciju sistēma un Komisijas budžeta pārvaldības sistēma *ABAC*. Ar šo darbu mēs centāmies iegūt dziļākas zināšanas par IT vidi, kuru izmanto, lai pārvaldītu un kontrolētu jauno programmu "Apvārsnis Eiropa".

4.25. Pamatojoties uz savu ierobežoto pārbaudi, konstatējām, ka sistēmas ir labi integrētas IT vidē, jo dati un apstiprinājumi tiek automātiski pārsūtīti starp dažādajām sistēmām. Komisija nodrošina rīku *Sygma* ("*Personnel Costs Wizard*"), kas atbalsta dalībnieku ziņošanu par personāla izmaksām, un regulāri veicina šā rīka izmantošanu. Tomēr to izmanto mazāk nekā 10 % dalībnieku. Tā plašāka izmantošana, jo īpaši MVU un jaunu dalībnieku vidū, varētu potenciāli samazināt kļūdu skaitu, ko mēs konstatējam personāla izmaksās.

4.26. Saskaņā ar pašreizējo juridisko pamatu nav saiknes starp atbalsta saņēmēju grāmatvedības sistēmām un *Sygma* ziņošanas sistēmu. Komisijas rīcībā ir vispārējie finanšu dati par projektiem, kas prasīti tās kontroles sistēmā. Visa grāmatvedības informācija (rēķinu līmeņa informācija), tostarp pamatojošā informācija, pēc pieprasījuma tiek darīta pieejama papildu kontrolēm vai revīzijām. Tas nozīmē, ka nav iespējams veikt lielmēroga automātiskas kontroles.

4.27. Attiecībā uz dotāciju portfeļu nodošanu no RTD ĢD uz *REA* 2021. gada aprīlī mēs konstatējām, ka e-dotāciju sistēma palīdzēja atvieglot šos pārvedumus. Procesa pamatā bija tas, ka visiem iesaistītajiem Komisijas dienestiem ir piekļuve vieniem un tiem pašiem e-dotāciju sistēmas datiem un ka šie dati ir iegūti no viena un tā paša avota.

Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi

4.28. Mūsu pārbaudītie gada darbības pārskati (GDP)[13] atspoguļoja attiecīgajos ģenerāldirektorātos / izpildaģentūrās pieejamo informāciju un, pamatojoties uz to, sniedza objektīvu novērtējumu par finanšu pārvaldību attiecībā uz DFS 1. kategorijas izdevumiem pakārtoto darījumu pareizību.

4.29. Attiecībā uz pamatprogrammu "Apvārsnis 2020" RTD ĢD ziņoja par paredzamo reprezentatīvo kļūdu īpatsvaru 2,29 % apmērā visiem ģenerāldirektorātiem un citām ES struktūrām, kas pārvalda ES pētniecības izdevumus. Atlikušo kļūdu īpatsvars, ņemot vērā korektīvos pasākumus, RTD ĢD vien ir 1,67 %. *Ex post* revīzijas, kas bija pamatā šiem kļūdu īpatsvariem, aptvēra 2014.–2020. gada periodā veiktos maksājumus. Lai atrisinātu ERP iepriekš minēto metodoloģisko problēmu, kuras dēļ kļūdu īpatsvars bija novērtēts par zemu[14], Kopējais revīzijas dienests aprēķināja papildinājumu, pamatojoties uz 1304 revīzijām, kas bija slēgtas 2020. un 2021. gadā, un tāpēc kļūdu īpatsvars palielinājās par 0,37 procentpunktiem, kas tika izklāstīts RTD ĢD gada darbības pārskatā.

4.30. Atlikušo kļūdu īpatsvars attiecībā uz RTD ĢD 2021. gada beigās liecina, ka tas atbilst Komisijas paredzētajam nosacījumam[15], un līdz ar to attiecībā uz pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" izdevumiem netika formulēta neviena atruna. Paziņotie kļūdu īpatsvari 2021. gadā nedaudz samazinājās.

---

[13] ECFIN ĢD, RTD ĢD un *REA*.

[14] Kļūdu īpatsvars bija aprēķināts kā daļa no visām pieņemtajām izmaksām, nevis no faktiski revidētajām summām. Tas nozīmē, ka saucējs kļūdu aprēķinā bija lielāks, tādējādi kļūdu īpatsvars bija novērtēts par zemu; 2018. gada pārskats, 5.34. punkts.

[15] Kļūdu īpatsvara mērķrādītāja diapazons pamatprogrammai "Apvārsnis 2020" ir no 2 % līdz 5 %.

4.31. Tā kā 2021. gads bija pirmais programmas "Apvārsnis Eiropa" īstenošanas gads[16], bija veikts tikai ļoti ierobežots maksājumu skaits (tikai priekšfinansējums Pētniecības un inovācijas ģenerāldirektorātā). Tāpēc RTD ĢD 2021. gadā nav ziņojis par atklāto kļūdu īpatsvaru attiecībā uz programmu "Apvārsnis Eiropa". Komisijas noteiktais mērķrādītājs "Apvārsnis Eiropa" atlikušo kļūdu īpatsvaram līdz pamatprogrammas beigām nepārsniedz 2 %.

4.32. Savā 2021. gada darbības pārskatā RTD ĢD izklāstīja 20 neieviestus Iekšējās revīzijas dienesta (IRD) ieteikumus, no kuriem divi bija novēloti. Seši no neieviestajiem ieteikumiem, tostarp viens nokavētais, bija klasificēti kā "ļoti svarīgi". Nokavētais "ļoti svarīgais" ieteikums attiecās uz pētniecības un inovācijas budžeta finansiālā riska samazināšanu, pārorientējot kontroles stratēģiju. IRD uzskata, ka rīcības plāni ieteikuma ieviešanai ir īstenoti tikai daļēji un pasākumi nolīgto ārējo revidentu darba kvalitātes uzlabošanai vēl nav pabeigti.

4.33. *REA* savā gada darbības pārskatā ziņoja, ka pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" atlikušo kļūdu īpatsvars ir 1,75 %, un tāpēc tai arī nebija jāformulē nekādas atrunas attiecībā uz pamatprogrammu "Apvārsnis 2020".

4.34. Par *REA* IRD secināja, ka iekšējās kontroles sistēmas, kas ieviestas attiecībā uz tā revidētajiem procesiem, ir efektīvas, izņemot divas jomas, uz kurām attiecas ļoti svarīgi ieteikumi, kas sniegti pēc Komisijas "vienotās elektroniskās datu apmaiņas zonas" (*SEDIA*) revīzijas. Minētie ieteikumi attiecās uz nepietiekamu personas datu aizsardzību un novēlotiem vai nepietiekami automatizētiem IT rīkiem.

4.35. ECFIN ĢD galvenie attiecīgie izdevumi DFS 1. kategorijas ietvaros 2021. gadā ir saistīti ar 1) Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF) un *InvestEU* finansējumu un 2) Eiropas Investīciju fonda (EIF) kapitālu un dividendēm. Aplēstais kļūdu īpatsvars, kas par šiem komponentiem tika paziņots 2021. gadā, bija 0 % un atspoguļoja attiecīgo maksājumu raksturu, un IRD secināja, ka ECFIN ĢD ieviestās iekšējās kontroles sistēmas attiecībā uz revidētajiem procesiem bija efektīvas.

4.36. Mēs izskatījām informāciju Komisijas 2021. gada pārvaldības un snieguma ziņojumā attiecībā uz aplēsto risku maksājumu laikā DFS 1.kategorijā ietilpstošajās politikas jomās. Komisijas aprēķinātais kļūdu īpatsvars DFS 1. kategorijai bija 1,3 %.

---

[16] Sk. ***5***. zemsvītras piezīmi.

Secinājums un ieteikumi

Secinājums

4.37. Kopumā mūsu iegūtie un šajā nodaļā izklāstītie revīzijas pierādījumi liecina, ka kļūdu līmenis kategorijas "Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma" izdevumos bija būtisks. Saskaņā ar mūsu veiktajām darījumu pārbaudēm šajā DFS kategorijā kopējais aplēstais kļūdu līmenis ir 4,4 % (sk. ***4.2. attēlu***). Mūsu rezultāti liecina, ka kļūdu līmenis saglabājas augsts attiecībā uz pētniecības un inovācijas izdevumiem, kas bija galvenais kļūdu avots, īpaši personāla izmaksu jomā.

4.38. Gada pārvaldības un snieguma ziņojumā norādītais aplēstais risks maksājuma laikā ir 1,3 %. Šī procentuālā daļa ir gan zem būtiskuma sliekšņa, gan zem mūsu aplēstā kļūdu līmeņa diapazona. Tomēr mēs uzskatām, ka, neraugoties uz Komisijas jau veiktajiem pasākumiem, šis īpatsvars joprojām ir novērtēts par zemu.

Ieteikumi

4.39. Mūsu pēcpārbaudes konstatējumi par 2019. un 2020. gada pārskatā sniegtajiem ieteikumiem, kuri bija jāīsteno līdz 2021. gadam, ir aprakstīti ***4.1. pielikumā***[17]. Komisija ir pilnībā ieviesusi trīs ieteikumus, savukārt vienu – lielākajā daļā aspektu.

4.40. Pamatojoties uz šo pārbaudi un saviem konstatējumiem un secinājumiem par 2021. gadu, mēs esam Komisijai sagatavojuši turpmāk minētos ieteikumus.

[17] Ieteikumi, kurus sniedzām 2018. gada pārskatā, prasīja rīcību līdz 2020. gada beigām. Līdz ar to 2020. gada pārskatā mēs veicām to pēcpārbaudi.

4.1. ieteikums

Stingri jāmudina izmantot personāla izmaksu vedni (*Personnel Costs Wizard*) (sk. ***4.25***. punktu) (darīts pieejams dalībnieku portālā), īpaši dažām atbalsta saņēmēju kategorijām, kurām ir lielāka iespējamība pieļaut kļūdas, piemēram, MVU un jaunpienācējiem (gan "Apvārsnis 2020", gan "Apvārsnis Eiropa" dotāciju gadījumā).

Ieviešanas mērķtermiņš: 2023. gada vidus ("Apvārsnis 2020"), 2024. gada vidus ("Apvārsnis Eiropa").

4.2. ieteikums

Jāsniedz norādījumi atbalsta saņēmējiem par konkrētajām atšķirībām, galveno uzmanību pievēršot "Apvārsnis Eiropa" attiecināmības aspektiem salīdzinājumā ar "Apvārsnis 2020" un līdzīgām programmām.

Ieviešanas mērķtermiņš: 2023. gada vidus.

4.3. ieteikums

"Apvārsnis 2020" gadījumā jāuzlabo esošie *ex ante* kontroles mehānismi, lai identificētu un novērstu iespējamas neattiecināmas korekcijas, kas veiktas atbalsta saņēmēju iesniegtajās personāla izmaksās pēc stundas likmju pārrēķināšanas.

Ieviešanas mērķtermiņš: 2022. gada beigas.

4.4. ieteikums

Lai samazinātu lielo skaitu nepilnību, kuras konstatējām šo apliecinājumu revīzijās, vēl vairāk jāuzlabo norādījumi, kas adresēti neatkarīgajiem revidentiem, kurus apliecinājumu par finanšu pārskatiem sniegšanai nolīgst atbalsta saņēmēji.

Ieviešanas mērķtermiņš: 2023. gada vidus.

4.5. ieteikums

Nākamajā pētniecības programmā atbilstoši mainīgajām uzņēmējdarbības vajadzībām jāpēta iespēja paplašināt e-dotāciju funkcijas riska novērtēšanai un automātiskajām pārbaudēm, piemēram, izmantojot citus pieejamos datu avotus, lai digitālā formātā darītu pieejamus papildu galvenos datus, kas pamato atbilstības apstiprināšanu.

Ieviešanas mērķtermiņš: attiecībā uz nākamo DFS.

Pielikumi

4.1. pielikums. Iepriekšējo ieteikumu ieviešanas pēcpārbaude kategorijā “Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma”

Gads	ERP ieteikums	ERP analīze par panākto virzību					
		Pilnībā ieviests	Ieviests		Nav ieviests	Nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos			
2019	Mēs ieteicām Komisijai līdz 2021. gada vidum turpmāk minēto. **1. ieteikums.** Veikt mērķtiecīgākas MVU izmaksu deklarāciju pārbaudes un uzlabot informācijas kampaņu par pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” finansējuma noteikumiem, pievēršot īpašu uzmanību šiem nozīmīgajiem saņēmējiem.	x					

Gads	ERP ieteikums	ERP analīze par panākto virzību					
		Pilnībā ieviests	Ieviests		Nav ieviests	Nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos			
	Mēs ieteicām Komisijai līdz 2021. gadam turpmāk minēto. **2. ieteikums.** Veikt kampaņu, lai atgādinātu visiem pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" atbalsta saņēmējiem par personāla izmaksu aprēķina un deklarēšanas noteikumiem, īpašu uzmanību pievēršot kļūdu veidiem, kas aprakstīti šīs nodaļas 4.11.–4.15. punktā.	x[18]					

[18] Komisija ir īstenojusi komunikācijas kampaņas, kuru mērķis ir uzlabot ar "Apvārsnis 2020" dotācijām saistīto personāla izmaksu aprēķinu, taču joprojām pastāv nepilnības (sk. ***4.12***.–***4.19***. punktu). Lai palīdzētu atbalsta saņēmējiem, Komisija ir izstrādājusi personāla izmaksu vedni (*Personnel Costs Wizard*), taču to izmanto tikai 10 % dalībnieku (sk. ***4.25***. punktu).

Gads	ERP ieteikums	ERP analīze par panākto virzību					
		Pilnībā ieviests	Ieviests		Nav ieviests	Nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos			
	Mēs ieteicām Komisijai līdz 2021. gada vidum turpmāk minēto. **4. ieteikums.** Attiecībā uz pamatprogrammu "Apvārsnis 2020": – rīkoties, lai reaģētu uz apsvērumiem, kas formulēti pēc *ex post* revīziju pārbaudes attiecībā uz dokumentēšanu, izlases veidošanas saskaņotību un revīzijas procedūru kvalitāti, un – attiecībā uz trešo revīzijas kārtu, par kuru noslēgti līgumi, veikt attiecīgus pasākumus, lai nodrošinātu, ka revidenti pilnībā pārzina pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" noteikumus, un pārbaudīt viņu darba kvalitāti.	x[19]					

[19] Šo pasākumu efektivitāti ERP pārbaudīs turpmākajos gados.

Gads	ERP ieteikums	ERP analīze par panākto virzību					
		Pilnībā ieviests	Ieviests		Nav ieviests	Nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos			
2020	Mēs ieteicām Komisijai līdz 2021. gadam turpmāk minēto. **2. ieteikums.** Īstenot darbības, tostarp periodiski pārskatīt galvenos kļūdu cēloņus finanšu pārskatos, sniegt norādījumus par sarežģītiem jautājumiem, tādiem kā noteikumi par apakšuzņēmuma līgumu slēgšanu, un rīkot informatīvas kampaņas, lai samazinātu kļūdu īpatsvaru pamatprogrammā "Apvārsnis 2020".		X				

Avots: ERP.

5. nodaļa

Kohēzija, noturība un vērtības

Saturs

	Punkts
Ievads	5.1.–5.13.
Īss apraksts	5.2.–5.6.
Politikas mērķi un izdevumu instrumenti	5.2.
Fondu pārvaldība	5.3.–5.6.
Revīzijas tvērums un pieeja	5.7.–5.13.
Darījumu pareizība, gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi	5.14.–5.65.
Mūsu veiktās darījumu pārbaudes un revīzijas darba pārskatīšanas/atkārtošanas rezultāti	5.15.–5.39.
Neattiecināmas izmaksas	5.18.–5.23.
Neattiecināmi projekti	5.24.–5.28.
Iekšējā tirgus noteikumu pārkāpumi	5.29.–5.37.
Nav svarīgu apliecinošo dokumentu	5.38.–5.39.
Mūsu novērtējums par revīzijas iestāžu darbu	5.40.–5.52.
Komisijas darbs pārliecības gūšanai un atlikušo kļūdu īpatsvara paziņošana gada darbības pārskatos	5.53.–5.65.
Secinājums un ieteikumi	5.66.–5.78.
Secinājums	5.66.–5.74.
Ieteikumi	5.75.–5.78.
Pielikumi	
5.1. pielikums. Informācija par ES darbību dalībvalstīs un reģionos	
5.2. pielikums. Iepriekšējo ieteikumu ieviešanas pārbaude saistībā ar kategoriju “Kohēzija, noturība un vērtības”	

Ievads

5.1. Šajā nodaļā ir izklāstīti mūsu konstatējumi saistībā ar *DFS* 2. kategoriju "Kohēzija, noturība un vērtības". Šīs kategorijas galvenās darbības un izdevumi 2021. gadā ir apkopoti ***5.1. attēlā***. Sīkāku skaidrojumu par 2021. gada revīzijas datu kopu sk. ***5.9***. punktā.

5.1. attēls. Maksājumi un revīzijas datu kopa

Kohēzija, noturība un vērtības
80,1 miljards EUR (44,1 % no ES budžeta izdevumiem)

(mljrd. EUR)

2021. gada maksājumu sadalījums pēc fonda

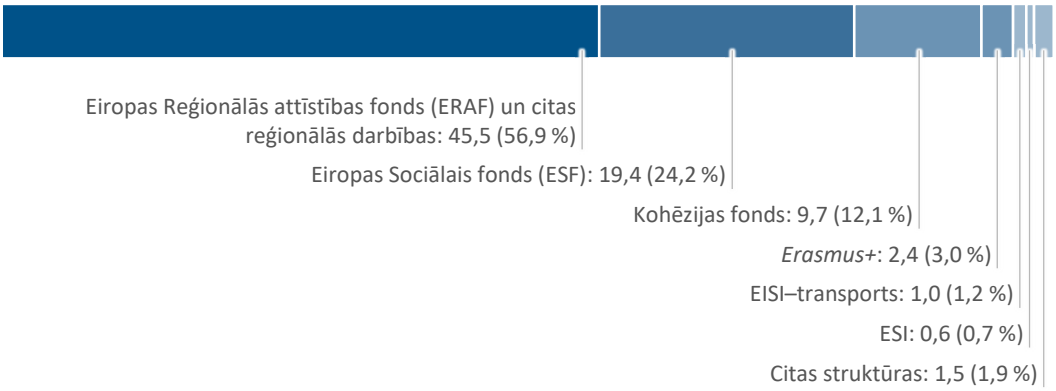

2021. gada revīzijas datu kopa salīdzinājumā ar maksājumiem

Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija (mljrd. EUR)

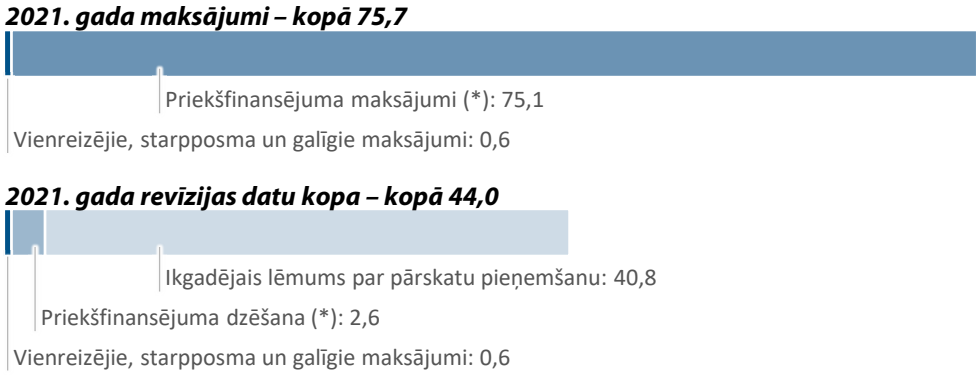

Noturība un vērtības

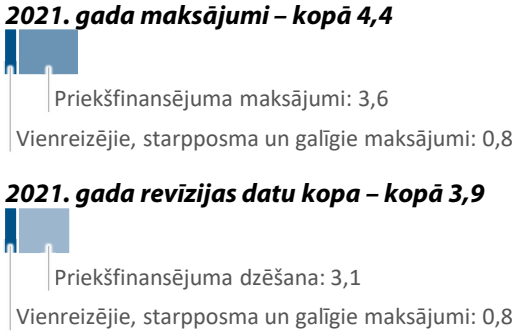

(*) Skaitliskos datus par maksājumiem 2.a apakškategorijā veido tie ikgadējie avansa un starpposma maksājumi 2014.–2020. gada *plānošanas periodam*, kuri nebija iekļauti pārskatos, uz kuru pamata bija sagatavotas apliecinājumu paketes, ko Komisija pieņēma 2021. gadā. Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāk sk. ***1.1. pielikuma 12****. un* ***13***. punktu) šos maksājumus uzskata par priekšfinansējumu, un tādēļ tie nebija iekļauti mūsu revīzijas datu kopā 2021. gada pārskatam. Mēs tos iekļausim savā revīzijas datu kopā tajā gadā, kad Komisija pieņems attiecīgos pārskatus (piem., 2022. gada ticamības deklarācijā iekļausim maksājumus no 2020./2021. grāmatvedības gada).

Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropas Savienības *konsolidēto pārskatu* 2021. gada datiem.

Īss apraksts

Politikas mērķi un izdevumu instrumenti

5.2. Izdevumi šajā kategorijā ir vērsti uz attīstības atšķirību mazināšanu starp dažādām dalībvalstīm un ES reģioniem[1] (2.a apakškategorija) un darbībām ES vērtību atbalstam un aizsardzībai, padarot ES noturīgāku pret pašreizējiem un nākotnes

[1] Sk. Līguma par Eiropas Savienības darbību 162. un 174.–178. pantu (73., 81. un 82. lpp.).

izaicinājumiem (2.b apakškategorija). Šo mērķu īstenošanā tiek izmantoti šādi fondi un instrumenti[2]:

a) 2.a apakškategorija (ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija)

— *Eiropas Reģionālās attīstības fonds* (ERAF), kura mērķis ir izlīdzināt galvenās reģionālās atšķirības, sniedzot finansiālu atbalstu inovācijai un pētniecībai, digitalizācijas programmai, maziem un vidējiem uzņēmumiem un ekonomikai ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni;

— *Eiropas Sociālais fonds Plus* (ESF+), kura mērķis ir panākt augstu nodarbinātības līmeni, taisnīgu sociālo aizsardzību un prasmīgu un noturīgu darbaspēku, kā arī iekļaujošu un saliedētu sabiedrību kā galveno faktoru nabadzības izskaušanā; 2021.–2027. gada plānošanas periodā ESF+ ietver *Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvu (JNI)*, *Eiropas atbalsta fondu vistrūcīgākajām personām (EAFVP)* un *ES Nodarbinātības un sociālās inovācijas programmu* – iepriekš visi bija nodalīti;

— *Kohēzijas fonds* (KF), no kura nolūkā veicināt ilgtspējīgu attīstību finansē vides un transporta projektus dalībvalstīs, kuru *NKI* uz vienu iedzīvotāju ir mazāks par 90 % no ES vidējā līmeņa;

— Kohēzijas fonda ieguldījums *Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentā* (EISI), no kura finansē *Eiropas komunikāciju tīklu*[3] projektus;

b) 2.b apakškategorija (noturība un vērtības)

— *Erasmus+*, kas atbalsta izglītību, apmācību, jaunatni un sportu Eiropā, veicinot mācību mobilitāti un neformālu un aktīvu jauniešu līdzdalību;

— vairākas mazākas shēmas, tostarp programma "*Radošā Eiropa*", programma "*Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības*" (*CERV*) un īpaši instrumenti, kas izveidoti, lai veicinātu ekonomikas atveseļošanu ES pēc Covid-19 pandēmijas, piemēram, "*ES – veselībai*" un *Ārkārtas atbalsta instruments (ESI)*.

Fondu pārvaldība

5.3. Kohēzijas politikas fondi (ERAF, KF un ESF) veido lielāko daļu izdevumu šajā izdevumu kategorijā. Tos īsteno, izmantojot *dalītu pārvaldību*. Dalībvalstis iesniedz

[2] Mēs ziņojam par 2021. gada *Atveseļošanas un noturības mehānisma* (*RFF*) izdevumiem ***10. nodaļā***.

[3] Regula (ES) 2021/1153, ar ko izveido Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu.

daudzgadu *darbības programmas* (DP) visam DFS darbības laikam. Pēc tam, kad Komisija ir devusi apstiprinājumu, atbildību par darbības programmas īstenošanu dala Komisija (Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD jeb EMPL ĢD un Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD jeb REGIO ĢD) un dalībvalstis. *Atbalsta saņēmēji* saņem atlīdzinājumu ar dalībvalstu iestāžu starpniecību, un ES līdzfinansē attiecināmās izmaksas, kas ir radušās par darbībām, kuras apstiprinātas saskaņā ar darbības programmas nosacījumiem. *Vadošās iestādes* veic apstiprinājumpārbaudes, lai nepieļautu neattiecināmu izdevumu apliecināšanu Komisijai. To vadošā loma ir būtiska kohēzijas izdevumu pareizības nodrošināšanā.

5.4. Attiecībā uz dalītas pārvaldības izdevumiem ieviestās kontroles un ticamības nodrošināšanas sistēmas[4] mērķis ir panākt, ka *atlikušo kļūdu īpatsvars*[5] darbības programmas gada pārskatos ir zem 2 % *būtiskuma sliekšņa*, kas noteikts piemērojamajā regulā[6]. Lai nodrošinātu, ka pēc vadošo iestāžu apstiprinājumpārbaudēm pārskatos, kuri jāapliecina Komisijai, nepaliek būtisks pārkāpumu līmenis, kontroles un ticamības nodrošināšanas sistēmā ir iekļauti šādi trīs elementi:

— *revīzijas iestāžu* darbs saistībā ar gada pārskatos iekļautajiem izdevumiem. Šā darba rezultāts ir *gada kontroles ziņojums*, ko dalībvalstis iesniedz Komisijai kā daļu no *apliecinājumu paketēm*. Minētajā ziņojumā ir dots atlikušo kļūdu īpatsvars darbības programmai (vai darbības programmu grupai) un revīzijas atzinums par deklarēto izdevumu pareizību un pārvaldības un kontroles sistēmu darbības efektivitāti;

---

[4] Pilnīgu informāciju par Eiropas strukturālo un investīciju fondu kontroles un ticamības nodrošināšanas sistēmu 2014.–2020. gada plānošanas periodā, tostarp par laika grafiku, sniedzām 2017. gada pārskatā (6.5.–6.15. punkts) un 2018. gada pārskatā (6.1. attēls).

[5] Komisijas gada darbības pārskatos ir izmantots jēdziens "atlikušā riska īpatsvars" saistībā ar 2007.–2013. gada plānošanas perioda slēgšanu un "atlikušais kopējais kļūdu īpatsvars" saistībā ar 2014.–2020. gada plānošanas periodu. Šajā nodaļā ar jēdzienu "atlikušo kļūdu īpatsvars" mēs apzīmējam abus.

[6] Regula (ES) Nr. 480/2014, ar kuru papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu, 28. panta 11. punkts.

— ikgadējā pārskatu pieņemšana, ko veic Komisija. Šajā nolūkā Komisija lielākoties veic administratīvas pārbaudes, galveno uzmanību pievēršot pilnīgumam un precizitātei, lai tā varētu pieņemt pārskatus un atbrīvot iepriekš kā garantiju ieturēto 10 % summu[7].

— Komisijas dokumentārās pārbaudes. Tajās skata katru apliecinājumu paketi un atlasītas *atbilstības revīzijas* dalībvalstīs. Komisija šīs pārbaudes veic, lai izdarītu secinājumus par revīzijas iestāžu paziņotajiem atlikušo kļūdu īpatsvariem un apstiprinātu tos. Tā publicē atlikušo kļūdu īpatsvarus, kā arī to vidējo svērto vērtību nākamā *gada darbības pārskatos* (GDP). Šos datus izmanto kā galveno snieguma rādītāju.

5.5. 2007.–2013. gada plānošanas perioda darbības programmu *slēgšanas* process bija lielos vilcienos salīdzināms ar ***5.4***. punktā aprakstīto procesu.

5.6. ES finansējums no programmām, uz kurām neattiecas dalītā pārvaldība, tiek izmaksāts *dotāciju*, iepirkuma un godalgu veidā, un to pārvalda vai nu tieši Komisijas ģenerāldirektorāti[8], vai netieši ar partnerorganizāciju vai citu iestāžu atbalstu.

Revīzijas tvērums un pieeja

5.7. Mūsu mērķis bija veikt darbu, kas vajadzīgs vispārējās ticamības deklarācijas sagatavošanai, kā aprakstīts ***1.1. pielikumā***, un sniegt novērtējumu par DFS 2. kategorijas (kopumā) un kohēzijas politikas fondu (2.a apakškategorija) izdevumu pareizību. Ņemot vērā pēdējo, mēs arī centāmies novērtēt, kādā mērā var paļauties uz revīzijas iestāžu un Komisijas darbu.

5.8. Piemērojot ***1.1. pielikumā*** aprakstīto revīzijas pieeju un metodes, attiecībā uz šo DFS kategoriju 2021. gadā mēs pārbaudījām:

— statistiski reprezentatīvu 243 *darījumu* izlasi, kas aptver visu izdevumu diapazonu šajā DFS kategorijā. Mūsu mērķis bija aplēst *kļūdu* līmeni šai kategorijai un veikt ticamības deklarācijas sagatavošanas darbu. Attiecībā uz kohēzijas fondiem izlasē ietilpa 217 darījumi, kuru izdevumi bija apliecināti apliecinājumu un slēgšanas

[7] Sk. Regulas (ES) Nr. 1303/2013 130. pantu, kas ierobežo starpposma maksājumu atlīdzināšanu līdz 90 %.

[8] EMPL ĢD, CNECT ĢD, EAC ĢD, SANTE ĢD, JUST ĢD, ECHO ĢD un Eiropas Klimata, infrastruktūras un vides izpildaģentūra (*CINEA*) MOVE ĢD uzraudzībā saistībā ar izdevumiem mūsu 2021. gada datu kopā.

paketēs (ieskaitot 213 darījumus, kurus iepriekš bija pārbaudījusi revīzijas iestāde), kā arī astoņi *finanšu instrumenti* (2.a apakškategorija). Izlasē ietilpa arī 18 darījumi, kurus tieši vai netieši pārvaldīja Komisija (četri darījumi 2.a apakškategorijā un 14 darījumi 2.b apakškategorijā);

— revīzijas iestāžu darbu, kas veikts, lai apstiprinātu informāciju, kas ietverta 33 apliecinājumu/slēgšanas paketēs, kuras attiecas uz minētajiem 213 darījumiem, ko tās iepriekš bija pārbaudījušas;

— Komisijas darbu, kas veikts, lai pārskatītu un apstiprinātu atlikušo kļūdu īpatsvaru, kas paziņots 2014.–2020. gada apliecinājumu paketēs, kā arī Komisijas revīzijas darbu attiecībā uz šo pakešu pareizības aspektiem;

— EMPL ĢD un REGIO ĢD gada darbības pārskatos uzrādīto informāciju par pareizību, kura pēc tam iekļauta Komisijas *gada pārvaldības un snieguma ziņojumā*.

5.9. Mūsu revīzijas datu kopu (47,9 miljardi EUR) veidoja galvenokārt 2014.–2020. gada perioda izdevumi, kas bija iekļauti pieņemtajos pārskatos, kuri bija iesniegti apliecinājumu paketēs par 2019./2020. grāmatvedības gadu (402 darbības programmas par kopējo summu 40 miljardi EUR). Tā ietvēra arī 2007.–2013. gada izdevumus 18 darbības programmās, kuras Komisija slēdza vai daļēji slēdza[9] 2021. gadā (776 miljoni EUR). Komisija vēl nebija apstiprinājusi nevienu darbības programmu 2021.–2027. gada periodam un līdz 2021. gada beigām neveica maksājumus par šo periodu[10].

5.10. Izlasi, kurā ietilpst 217 darījumi ar izdevumiem, kas apliecināti apliecinājumu un slēgšanas paketēs, mēs veidojām divos posmos. Vispirms mēs atlasījām 33 dokumentu paketes (31 no 2014.–2020. gada plānošanas perioda un divas no 2007.–2013. gada), aptverot 44 darbības programmas. Pēc tam no tām mēs atlasījām darījumus, kurus revīzijas iestādes bija iepriekš pārbaudījušas.

5.11. Dalībvalstis ziņoja par izmaksām, kas veiktas no finanšu instrumentiem 2019./2020. grāmatvedības gadā 108 darbības programmās (2,1 miljards EUR). Tāpēc mēs izveidojām papildu izlasi, kas aptvēra astoņus 2014.–2020. gada perioda finanšu

---

[9] Ja jautājumi, kam ir būtiska ietekme, paliek atvērti, Komisija norēķinās tikai par neapstrīdēto summu. Atlikumu dzēš un darbības programmu slēdz, kad atvērtie jautājumi ir atrisināti.

[10] Sk. ***2.6***.–***2.8*** punktu.

instrumentus, no kuriem maksājumi tika veikti *galasaņēmējiem* vai to labā. Tādējādi mēs pārbaudījām 50 aizdevumus un 21 *kapitāla ieguldījumu*.

5.12. Turklāt 2021. gadā Komisija izmaksāja vai dzēsa 5 miljardus EUR par programmām, kuras tā *pārvaldīja tieši vai netieši*, tostarp 3,9 miljardus EUR izdevumu 2.b apakškategorijā. Mēs pārbaudījām 18 tādu darījumu izlasi, kurus finansēja no ESI, KF ieguldījuma EISI, programmās *CERV*, "Radošā Eiropa" vai "*Erasmus+*".

5.13. Mūsu darījumu izlases sadalījums un *skaitļos izsakāmās kļūdas*, ko mēs konstatējām 27 dalībvalstīs un Apvienotajā Karalistē attiecībā uz 2.a apakškategoriju 2014.–2020. gada periodā, ir sniegti ***5.1. pielikumā***.

Darījumu pareizība, gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi

5.14. Šo pārskata nodaļas daļu veido trīs iedaļas. Pirmā attiecas uz mūsu šā gada 243 darījumu izlases pārbaudi, un tās nolūks ir sniegt ieskatu par galvenajiem kļūdu avotiem. Otrā iedaļa attiecas uz mūsu novērtējumu par revīzijas iestāžu darbu, bet trešā ir saistīta ar Komisijas darbu. Mūsu secinājums attiecībā uz abu atbildīgo ģenerāldirektorātu gada darbības pārskatos un gada pārvaldības un snieguma ziņojumā ietverto informāciju par pareizību kohēzijas izdevumos ir balstīts uz mūsu konstatējumiem šajās trijās iedaļās.

Mūsu veiktās darījumu pārbaudes un revīzijas darba pārskatīšanas/atkārtošanas rezultāti

5.15. Mūsu pārbaudītajos 243 darījumos mēs konstatējām un skaitļos izteicām 30 kļūdas – tās visas attiecās uz 2.a apakškategoriju. Ņemot vērā 56 skaitļos izsakāmās kļūdas, ko revīzijas iestādes bija atklājušas iepriekš, un *programmu iestāžu* piemērotās korekcijas (par kopējo summu 458 miljoniem EUR abiem plānošanas periodiem kopā), mēs lēšam, ka DFS 2. kategorijā kļūdu līmenis ir 3,6 %[11] (sk. ***5.2. attēlu***).

[11] *Aplēstais kļūdu līmenis* 2.a apakškategorijai vien ir 4,1 % (apakšējā kļūdu robeža 2,1 %, augšējā kļūdu robeža 6,1 %).

5.2. attēls. Skaitļos izsakāmo kļūdu aplēstā ietekme

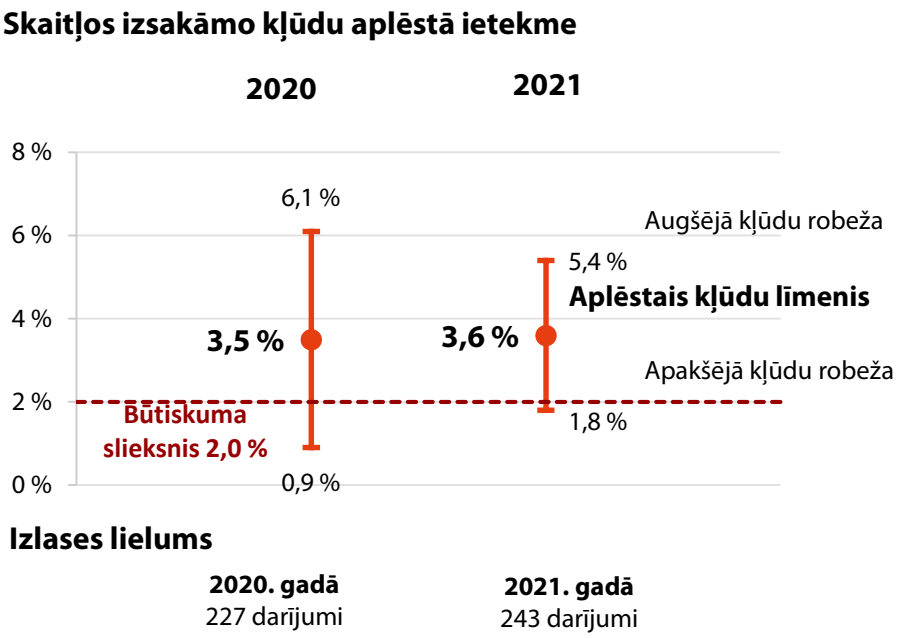

Avots: ERP.

5.16. Skaitļos izsakāmās kļūdas, par kurām ziņoja revīzijas iestādes, attiecās uz neattiecināmām izmaksām (32 gadījumi), *publisko iepirkumu* (19), apliecinošo dokumentu trūkumu (astoņi) un grāmatvedības un aprēķinu kļūdām (divi)[12]. Dalībvalstis bija piemērojušas *finanšu korekcijas*, pēc vajadzības tās ekstrapolējot, lai samazinātu atlikušo kļūdu īpatsvarus līdz 2 % būtiskuma slieksnim vai zem tā.

5.17. ***5.3. attēlā*** ir apkopots mūsu konstatēto kļūdu sadalījums kategorijās (pirms ņem vērā finanšu korekcijas). Neattiecināmās izmaksas un projekti, iekšējā tirgus noteikumu pārkāpumi un būtisku apliecinošo dokumentu trūkums visvairāk ietekmēja mūsu aplēsto kļūdu līmeni. Plašāka informācija par šīm kļūdām sniegta ***5.18***.–***5.39***. punktā.

[12] Vienā darījumā var būt vairāk nekā viena veida kļūdas.

5.3. attēls. Konstatēto kļūdu sadalījums

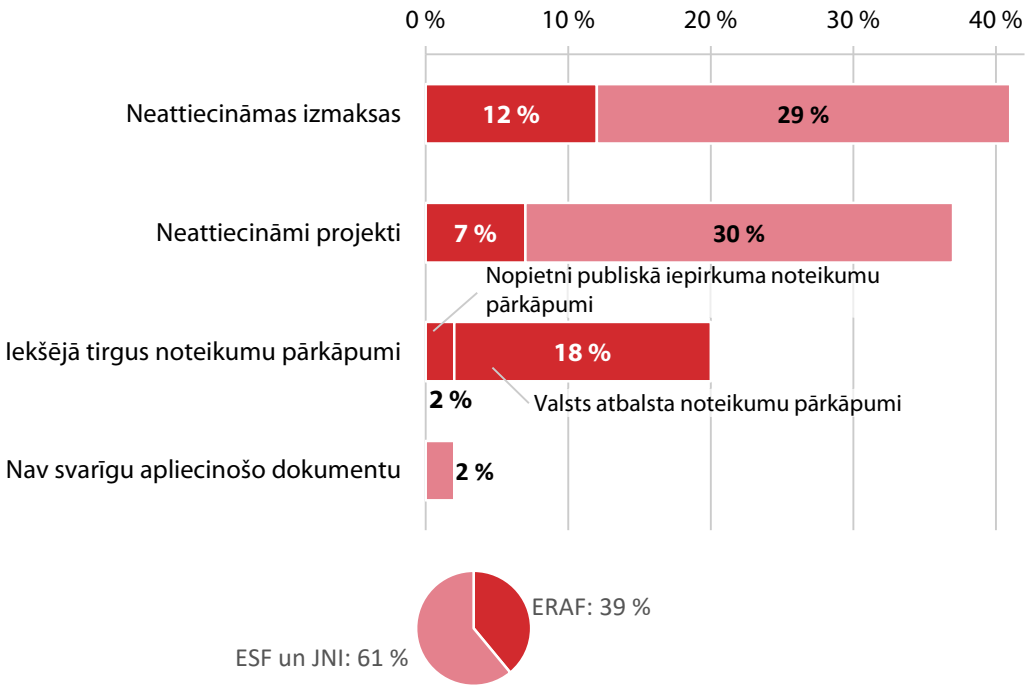

Avots: ERP.

Neattiecināmas izmaksas

5.18. Kad dalībvalstu iestādes savos pārskatos deklarē izdevumus Komisijai, tās apliecina, ka izdevumi ir radušies saskaņā ar piemērojamiem ES un valsts tiesību aktiem un ka atbalsts ir piešķirts saņēmējiem vai darbībām, kas atbilst darbības programmas attiecināmības prasībām.

5.19. Neattiecināmas izmaksas ir visbiežāk sastopamā kļūda, ko konstatē revīzijas iestādes. Saskaņā ar to ziņojumiem, izmantojot kopīgu tipoloģiju, par ko panākta vienošanās ar Komisiju[13], 57 % no visām kļūdām, kuras tās konstatēja 2019./2020. grāmatvedības gadā, bija šāda veida kļūdas.

5.20. Savā izlasē mēs konstatējām papildu gadījumus, kad 19 darījumos izmaksas bija neattiecināmas. Šie gadījumi veidoja 63 % no mūsu konstatēto skaitļos izsakāmo kļūdu skaita un aptuveni 1,6 procentpunktus no aplēstā kļūdu līmeņa (41 % kļūdu īpatsvars, sk. ***5.3. attēlu***). Dažos gadījumos revīzijas iestāde bija konstatējusi kļūdu, bet to nebija pareizi aprēķinājusi.

[13] Sk. attiecīgi 2018. gada pārskata 6.5. izcēlumu un 2019. gada pārskata 5.7. izcēlumu.

5.21. Galvenie neattiecināmības iemesli bija neattiecināmi dalībnieki, neatbilstība ES vai valsts noteikumiem un izdevumi, kas faktiski nebija saistīti ar projektu. Neattiecināmu izdevumu piemērs ir sniegts ***5.1. izcēlumā***.

5.1. izcēlums.

Izmaksas, kas deklarētas par darbībām ārpus attiecināmības teritorijas

Nīderlandē attiecībā uz ERAF darbības programmu mēs konstatējām, ka vadošā iestāde bija deklarējusi izmaksas par darbībām, ko veica trīs no 12 partneriem, kuri atradās ārpus attiecināmības ģeogrāfiskā apgabala. Šādos gadījumos *KNR* paredz, ka uzraudzības komitejai ir jāsniedz iepriekšējs apstiprinājums. Tas netika izdarīts. Konkrētāk, mēs konstatējām, ka, lai gan uzraudzības komiteja bija apspriedusi, vai finansēt šos projektus 2016. gadā, tā tos neiekļāva atlasīto projektu sarakstā. Tikai 2022. gada februārī pēc mūsu revīzijas komiteja pieņēma oficiālu lēmumu par to iekļaušanu programmā. Ņemot vērā iepriekš minēto, mēs uzskatām, ka šo partneru deklarētie izdevumi nav attiecināmi.

5.22. Četros darījumos mēs konstatējām, ka saņēmēji un programmas iestādes pārbaudīja atbilstību attiecināmības pamatprasībām, pamatojoties uz dalībnieku pašdeklarācijām, nevis neatkarīgiem avotiem (sk. ***5.2. izcēlumu***).

5.2. izcēlums.

Dalībnieka statusa pārbaude nav veikta

Francijā divu JNI projektu dalībnieku *NEET* statuss tika pārbaudīts tikai attiecībā pret pašdeklarācijām.

Vienā no attiecīgajām ESF programmām atbalsta saņēmējs nevarēja sniegt neatkarīgus pierādījumus tam, ka dalībnieki nebija iesaistīti nodarbinātībā, apmācībā vai izglītībā. Mēs prasījām Komisijai un valstu iestādēm veikt papildu pārbaudes, lai noteiktu dalībnieku statusu. Tas parādīja, ka deviņi no 37 dalībniekiem faktiski bija nodarbināti, tāpēc viņi nevarēja pretendēt uz ES atbalstu.

Līdzīgus gadījumus mēs konstatējām citā Francijas projektā un Īrijas ESF darbības programmā.

5.23. Atbalsta saņēmēji izmantoja *vienkāršotu izmaksu iespējas* 65 darījumiem jeb 27 % no mūsu izlases, piemērojot vai nu vienotas likmes vai vienības izmaksu standarta

shēmas, vai abu apvienojumu. Vienkāršotu izmaksu iespējas var samazināt gan saņēmēju administratīvo darba slodzi, gan kļūdas. Šogad mēs konstatējām kļūdas saistībā ar vienkāršotu izmaksu iespēju izmantošanu četros darījumos vienā dalībvalstī, taču tās nav izteiktas skaitļos (sk. ***5.3. izcēlumu***).

5.3. izcēlums.

Metodes, kas izmantotas, lai atlīdzinātu atbalsta saņēmējiem un deklarētu izdevumus ES budžetā, attiecībā uz vienkāršotu izmaksu iespējām neatbilst normatīvajām prasībām

Ja tiek izmantotas vienkāršotu izmaksu iespējas, atmaksājumiem, ko dalībvalsts veic saņēmējam un ko Komisija izmaksā dalībvalstij, būtu jābalstās uz to pašu metodi (KNR 131. panta 2. punkts).

Īrijā starpniekstruktūra ar atbalsta saņēmējiem parakstīja finansējuma vēstules, kurās bija paredzēts, ka faktiskās izmaksas ir atlīdzinājuma pamats. Tomēr pēc tam vadošā iestāde izmantoja vienkāršotu izmaksu iespējas, lai aprēķinātu ES finansējuma summu, kas piešķirama šai ESF programmai. Šajā kontekstā mūsu izlasē iekļautajiem četriem atbalsta saņēmējiem bija jāiesniedz izdevumu pieprasījumi, kuros uzskaitītas tikai tiešās personāla izmaksas, kas radušās saistībā ar projektu, un ko papildināja vienotas likmes summa citu attiecināmo izdevumu segšanai.

Taču patiesībā Īrijas iestādes atmaksāja atbalsta saņēmējiem faktiskās izmaksas saskaņā ar finansējuma vēstulēm.

Rezultātā summa, ko dalībvalsts atmaksāja atbalsta saņēmējiem, un summas, ko Komisija atmaksāja dalībvalstij, bija balstītas uz dažādiem atbalsta veidiem. Šī pieeja neatbilst arī regulatīvajām prasībām attiecībā uz vienkāršotu izmaksu iespējām.

Turklāt dubultas ziņošanas prasība ir pretrunā likumdevēju nodomam izmantot vienkāršotu izmaksu iespējas, lai samazinātu administratīvo slogu saņēmējiem.

Neattiecināmi projekti

5.24. Mēs konstatējām piecus projektus, kuriem bija piešķirts atbalsts, lai gan tie neatbilda attiecināmības nosacījumiem, kas uzskaitīti piemērojamajā regulā un attiecīgajās darbības programmās. Trīs no tiem tika atlasīti 2014.–2020. gada periodā un divi 2007.–2013. gada periodā. Šie projekti veido 17 % no visām mūsu atklātajām skaitļos izsakāmajām kļūdām jeb apmēram 1,4 procentpunktus no aplēstā kļūdu līmeņa.

5.25. Neattiecināma ERAF projekta piemērs ir sniegts ***5.4. izcēlumā***.

5.4. izcēlums.

Projekti, kas iepriekš tika atbalstīti no valsts līdzekļiem, tika pārdalīti, lai saņemtu ES atbalstu ārpus attiecināmības perioda

2007.–2013. gada darbības programmu izdevumu attiecināmības termiņš bija 2015. gada beigas. 2016. gadā vairāki projekti ar atpakaļejošu spēku tika atlasīti ES līdzfinansējumam reģionālās ERAF programmas ietvaros Itālijā. Reģionālās iestādes uzskatīja, ka šie projekti ir attiecināmi, jo tie tika īstenoti 2015. gadā un agrāk, bet saskaņā ar valsts programmu un izmantojot valsts līdzekļus. Mēs arī konstatējām, ka atbalsta saņēmējs nekad nav pieteicies ES finansējumam.

Projekta iekļaušana darbības programmā pēc attiecināmības perioda un pēc izdevumu rašanās ir pretrunā principam, ka attiecināmības noteikumi jāpiemēro taisnīgi, vienlīdzīgi un vienādi. Jo īpaši visas darbības ir jāatlasa un jāīsteno saskaņā ar regulu.

Projektus, kas netika īstenoti programmas ietvaros, nevar kvalificēt kā darbības 2007.–2013. gada KNR nozīmē, un tāpēc tie nav attiecināmi.

5.26. Mēs arī konstatējām, ka trīs projekti no mūsu izlasē iekļautajiem ESF/JNI projektiem nebija attiecināmi ES finansējuma saņemšanai, jo tie nenodrošināja konkrētu atbalstu jauniešiem, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu (sk. ***5.5. izcēlumu***).

5.5. izcēlums

Jauniešu, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu, reģistrācija ar atpakaļejošu spēku Garantijas jauniešiem ietvaros

Mēs revidējām vairākas JNI finansētās darbības Spānijā. Četras no šīm darbībām attiecās uz darba devēju sociālā nodrošinājuma iemaksu atlaidēm saistībā ar pagaidu līgumiem, kas parakstīti ar *NEET* (cilvēki, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu).

Valsts JNI tiesību aktos un darbības programmā, kas attiecas uz šīm darbībām, ir noteikts, ka *NEET* dalībniekiem jābūt reģistrētiem valsts *Garantijas jauniešiem* sistēmā. Šī reģistrācija sniedz *NEET* piekļuvi vairākiem atbalsta pasākumiem (piemēram, personalizētiem norādījumiem un individuālai rīcības plānošanai, tostarp individuāli pielāgotām atbalsta shēmām), kā arī palīdz pārbaudīt to atbilstību *NEET* prasībām.

Trīs no četrām revidētajām darbībām saistībā ar sociālā nodrošinājuma atlaidēm tika reģistrētas ar atpakaļejošu spēku valsts sistēmā, dažos gadījumos pat gadu pēc atlaides piemērošanas. Valsts struktūra, kas ir atbildīga par sociālā nodrošinājuma atlaižu pārvaldību un kas ir gan starpniekstruktūra, gan darbību saņēmējs, to darīja bez jebkādām iepriekšējām zināšanām par *NEET* dalībniekiem.

Šī reģistrācija ar atpakaļejošu spēku neļāva apstiprināt dalībnieku attiecināmību (to, ka viņi nemācās vai neapgūst arodu). Tā kā šādu pārbaužu nebija, Komisija jau bija piemērojusi 25 % finanšu korekciju, pirms mēs veicām savu revīziju.

Mēs uzskatām, ka dalībnieku reģistrācija ar atpakaļejošu spēku padara trīs revidētās darbības par neattiecināmām ES finansējuma saņemšanai. Tas ir tāpēc, ka nav iespējams pārbaudīt, vai dalībnieki ir iesaistīti izglītībā vai apmācībā, tāpēc viņu reģistrācija valsts sistēmā neatbilst citiem Garantijas jauniešiem un JNI nosacījumiem. Vissvarīgākais ir tas, ka *NEET* ir liegtas visas papildu priekšrocības, kas pieejamas saskaņā ar šīm divām shēmām.

5.27. Vēl viens projekts, ko mēs pārbaudījām Spānijā (kuru neskāra reģistrācija ar atpakaļejošu spēku), bija daļa no darbības, ar ko piešķir sociālā nodrošinājuma atlaides un atbalstu jauniešu pieņemšanai darbā uz noteiktu minimālo laiku. Komisija ir paskaidrojusi Spānijas iestādēm, ka būtu jāveicina pieņemšana darbā uz nenoteiktu laiku. Šajā nolūkā tā ir informējusi iestādes, ka, ja ir nepieciešams izmantot pagaidu līgumus, tiem jābūt vismaz uz sešiem mēnešiem un ka šis nosacījums ir jāpārbauda pirms izdevumu apstiprināšanas. Tomēr Spānijas iestādes pieņēma līgumus ar minimālo ilgumu uz 28 dienām, kas ir daudz īsāks nekā Komisijas norādītais termiņš. Tāpēc mēs uzskatām, ka atlaides, kas pieprasītas saskaņā ar JNI saistībā ar šiem pagaidu līgumiem, nav attiecināmas. Mēs konstatējām arī citas problēmas, kas

ietekmēja izdevumu attiecināmību. Piemēram, ES finansētās sociālā nodrošinājuma atlaides *NEET*, kuri uz laiku aizstāja citus darba ņēmējus, tika attiecināti arī uz cilvēkiem, kurus viņi aizstāja, lai gan pēc definīcijas pēdējie minētie jau bija nodarbināti. Šajā punktā norādītās kļūdas attiecas arī uz trim citām darbībām, kuras mēs konstatējām kā neattiecināmas (sk. ***5.5. izcēlumu***).

5.28. Mēs konstatējām līdzīgas problēmas ar citām ESF darbībām iepriekšējos gados tajā pašā dalībvalstī. Gan attiecībā uz 2007.–2013. gada, gan 2014.–2020. gada plānošanas periodiem mēs jau vairākkārt ziņojām par līdzfinansētiem projektiem, kuri neatbilda attiecināmības prasībām attiecīgajā darbības programmā un/vai attiecīgajā regulā, bet kurus neatklāja ne dalībvalstu iestādes, ne Komisija[14].

Iekšējā tirgus noteikumu pārkāpumi

5.29. Šogad mēs konstatējām 19 iekšējā tirgus noteikumu pārkāpumus, un četri no tiem bija izsakāmi skaitļos. Pieci no šiem pārkāpumiem attiecās uz *valsts atbalstu*, bet 14 – uz publisko iepirkumu.

Piecos projektos pārkāpti valsts atbalsta noteikumi

5.30. Valsts atbalsts, ja vien tas nav zem *de minimis* robežvērtības, nav savienojams ar iekšējo tirgu, jo tas var kropļot tirdzniecību starp dalībvalstīm. Tomēr šim noteikumam ir izņēmumi, īpaši, ja uz projektu attiecas *Vispārējā grupu atbrīvojuma regula (VGAR)*[15] vai ja Komisija sniedz īpašu apstiprinājumu.

5.31. Šogad mēs konstatējām piecus ERAF projektus, kuros bija pārkāpti ES valsts atbalsta noteikumi. Uzskatām, ka trim no tiem vajadzēja saņemt mazāku publisko finansējumu no ES un/vai dalībvalsts vai vispār to nesaņemt. Tas veido 0,7 procentpunktu no aplēstā kļūdu līmeņa. Mēs neesam izteikuši skaitļos pārējās divas kļūdas, jo tām nebija ietekmes uz publiskā finansējuma līmeni. Piemērs valsts atbalsta kļūdai sniegts ***5.6. izcēlumā***.

---

[14] Sk. 8. piemēru 2016. gada pārskata 6.3. pielikumā.

[15] Regula (ES) Nr. 651/2014, ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu (VGAR).

5.6. izcēlums.

Atbalsts piešķirts nozarei, kas ir ārpus atbalsta jomas

Finanšu instruments Ungārijā izsniedza aizdevumu un dotāciju, lai atbalstītu uzņēmuma pētniecības, izstrādes un inovācijas darbības. Aizdevums bija saistīts ar optimizētas pašattīrīšanas žāvēšanas sistēmas izveidi, un atbalsta saņēmējs darbojās primārajā lauksaimniecības nozarē. Vadošā iestāde apstiprināja žāvēšanas iekārtas būvniecību saskaņā ar VGAR reģionālā ieguldījumu atbalsta shēmu. Tā kā šī shēma izslēdz maksājumus par lauksaimnieciskām darbībām, projekta būvniecības elements nebija attiecināms.

Mēs konstatējām citas valsts atbalsta kļūdas Portugālē un Polijā.

Dalībvalstis bija atklājušas daudzas iepirkuma kļūdas kohēzijas izdevumos

5.32. Publiskais iepirkums ir galvenais instruments publisko līdzekļu saimnieciskai un efektīvai izlietošanai un iekšējā tirgus izveidei. Iepirkums arī ir galvenais revīzijas iestāžu paziņoto pārkāpumu avots. Mūsu pārbaudītajos darījumos tās bija atklājušas 19 gadījumus, kad nebija ievēroti publiskā iepirkuma noteikumi, un bija piemērojušas vienotas likmes korekcijas robežās no 5 % līdz 100 %, kā noteikts Komisijas lēmumā[16]. Biežuma izteiksmē publiskā iepirkuma pārkāpumi veido 14 % no visām kļūdām, par kurām revīzijas iestādes ziņoja 2019./2020. gada pārskata periodā, bet paziņoto pārkāpumu vērtības izteiksmē tie atbilst 36 %.

5.33. Šogad mēs pārbaudījām 133 būvdarbu, pakalpojumu un piegāžu iepirkuma procedūras. Lielākā daļa bija projektiem, ko līdzfinansē no ERAF/KF darbības programmām. Astoņas no 133 procedūrām attiecās uz 2.b apakškategorijas projektiem, kuriem ir saistoši arī iepirkuma noteikumi.

5.34. Astoņās kohēzijas procedūrās mēs konstatējām ES un/vai valsts publiskā iepirkuma noteikumu neievērošanas gadījumus, kurus revīzijas iestādes nebija atklājušas. Viens gadījums bija nopietns pārkāpums, kas ietekmēja procedūras iznākumu, un mēs par to ziņojam kā par skaitļos izsakāmu kļūdu. Tas veidoja 3 % no visām mūsu konstatētajām un skaitļos izsakāmajām kļūdām jeb apmēram 0,1 procentpunktu no aplēstā kļūdu līmeņa. Kļūdas, kuras neesam izteikuši skaitļos,

[16] Komisijas Lēmums C(2013) 9527, ko aizstāj ar Komisijas Lēmumu C(2019) 3452 (un tā Pielikumu), ar ko nosaka pamatnostādnes par tādu finanšu korekciju noteikšanu, kuras publiskajam iepirkumam piemērojamo noteikumu neievērošanas gadījumā veic attiecībā uz izdevumiem, ko finansē Savienība.

bija saistītas ar tādu kritēriju izmantošanu, kas, iespējams, liedza dažiem uzņēmumiem iesniegt piedāvājumus.

Konkrētas iepirkuma nepilnības, kas skar tiešās pārvaldības darījumus

5.35. 2020. gada aprīlī Komisija aktivizēja Ārkārtas atbalsta instrumentu (ESI)[17] un izdeva paziņojumu, kurā paskaidroja, kādas iespējas ir pieejamas publiskajā iepirkumā, lai risinātu problēmas, kas saistītas ar Covid-19 krīzi[18]. Saskaņā ar paziņojumu ES iepirkuma noteikumi nodrošināja nepieciešamos rīkus, lai veselības krīzes laikā risinātu problēmu, kas saistīta ar piegāžu, pakalpojumu un vajadzības gadījumā papildu infrastruktūras iegādi. Paziņojumā arī izskaidroti noteikumi par sarunu procedūru izmantošanu bez iepriekšējas publicēšanas, ietverot piemēru, ka tās būtu jāizmanto tikai neatliekamu vajadzību apmierināšanai.

5.36. Septiņi no 18 mūsu izlasē iekļautajiem darījumiem 2.b apakškategorijā attiecās uz maksājumiem, kas 2021. gadā veikti no ESI. Sešos no šiem gadījumiem mēs konstatējām nepilnības pakalpojumu vai piegāžu iepirkumos. Vienā gadījumā dalībvalsts iestāde neievēroja ES iepirkuma noteikumus, jo tā nepareizi novērtēja, ka tie neattiecas uz izdevumiem, kurus tā bija deklarējusi Komisijai. Citā gadījumā Komisija izmantoja iepriekšēju nolīgumu, kas nebija pilnībā piemērots iegādātajiem pakalpojumiem. Atlikušie četri gadījumi attiecas uz nepilnībām Komisijas veiktajā līguma noteikumu īstenošanā un apstiprinājumpārbaudē (sk. ***5.7. izcēlumu***).

[17] Regula (ES) 2020/521, ar ko aktivizē ārkārtas atbalstu, ņemot vērā COVID-19 uzliesmojumu.

[18] Komisijas paziņojums 2020/C 108/I/01 “Eiropas Komisijas norādījumi par to, kā ar Covid-19 krīzi saistītajā ārkārtas situācijā izmantot publiskā iepirkuma regulējumu”, 1.4.2020.

5.7. izcēlums.

Nepilnības līguma noteikumu pārbaudē un izpildē

Komisija noslēdza ar astoņiem ražotājiem pirkuma priekšlīgumus par Covid-19 vakcīnas devām. Mūsu revīzija aptvēra Komisijas veikto avansa maksājumu *dzēšanu* saistībā ar četriem pirkuma priekšlīgumiem no ESI. Saskaņā ar vispārējo vienošanos, kas panākta starp Komisiju un dalībvalstīm, jebkuras vakcīnas iepirkuma cenai, kā arī avansa finansējuma izmaksām bija jābalstās uz pārredzamu aplēsi par ražošanas izmaksām un resursiem, kas jau piešķirti no citiem publiskiem avotiem. Turklāt ražotājiem ir jāizmanto sākotnējās iemaksas pirkuma priekšlīgumu ietvaros, lai novērstu risku, kas saistīts ar nepieciešamajiem ieguldījumiem vakcīnu izstrādē, klīniskajos izmēģinājumos un nepieciešamās mēroga ražošanas jaudas sagatavošanā visā vērtības ķēdē, kas ļautu ES ātri izvietot miljoniem vakcīnu devu.

Mēs konstatējām, ka procedūras negarantēja pārredzamu ražošanas izmaksu aplēsi. Turklāt netika veiktas īpašas pārbaudes, lai pārliecinātos, vai avansa maksājumi ir izlietoti, kā paredzēts. Viens ražotājs paziņoja, ka tam nav vajadzīgs avanss, lai novērstu risku, ka tiks veikti nepieciešamie ieguldījumi, bet Komisija tomēr vienojās par sākotnējo iemaksu. Visbeidzot, divos no revidētajiem pirkuma priekšlīgumiem bija paredzēts pienākums piegādāt vakcīnas devas bez peļņas. Mēs nevarējām iegūt pierādījumus no Komisijas, ka abiem attiecīgajiem ražotājiem maksātajās cenās nebija ietverta peļņas norma.

5.37. Mēs neesam izteikuši skaitļos šīs kļūdas, jo visos gadījumos, kurus pārbaudījām, pandēmijas ārkārtas raksturs veicināja tiešu līgumu slēgšanu. 2022. gadā mēs publicējām īpašo ziņojumu par Covid-19 vakcīnu iepirkumu[19].

Nav svarīgu apliecinošo dokumentu

5.38. Atbalsta saņēmējiem un programmu iestādēm ir jāuztur sistēmas un procedūras pienācīgas *revīzijas takas* nodrošināšanai, tostarp ir jāsaglabā dokumentāri pierādījumi. Apliecinošo dokumentu un informācijas trūkums veidoja 15 % no visām kļūdām, par kurām revīzijas iestādes ziņoja attiecībā uz 2019./2020. grāmatvedības gadu. Šis īpatsvars bija 13 % ESF gadījumā un 19 % ERAF/KF gadījumā, lai gan šie fondi veidoja attiecīgi 30 % un 2 % no kļūdu kopējās vērtības.

[19] Īpašais ziņojums 19/2022 "ES Covid-19 vakcīnu iepirkums: pēc sākotnējām problēmām nodrošināts pietiekams skaits devu, taču procesa sniegums nav pietiekami vērtēts".

5.39. Mēs konstatējām, ka četros mūsu pārbaudītajos darījumos trūka apliecinošas informācijas vai dokumentācijas. Mēs esam izteikuši skaitļos divas no šīm kļūdām, jo programmu iestādes vai atbalsta saņēmēji nevarēja iesniegt būtiskus dokumentus, kas apliecinātu atbilstību attiecināmības nosacījumiem. Rezultāts veidoja apmēram 7 % no mūsu skaitļos izteiktajiem darījumiem jeb 0,1 procentpunktu no aplēstā kļūdu līmeņa.

Mūsu novērtējums par revīzijas iestāžu darbu

5.40. Revīzijas iestādes ir "otrā aizsardzības līnija" izdevumu ticamības nodrošināšanas un kontroles sistēmā. Tās izlases veidā pārbauda to izdevumu pareizību, kurus vadošās iestādes deklarējušas Komisijai. Šogad mēs vērtējām darbu, ko paveikušas 23 no 116 revīzijas iestādēm 19 dalībvalstīs un Apvienotajā Karalistē. Mūsu izlasē bija 31 ticamības apliecinājumu pakete un divas slēgšanas dokumentu paketes. Visos šajos gadījumos revīzijas iestādes sākotnēji bija ziņojušas, ka atlikušo kļūdu īpatsvars ir 2 % vai mazāks.

5.41. Komisija savos gada darbības pārskatos (GDP), ņemot vērā savu revīzijas darbu un mūsu revīziju sākotnējos rezultātus, koriģēja atlikušo kļūdu īpatsvaru virs 2 % deviņām apliecinājumu paketēm no mūsu izlasē iekļautās 31 paketes (39 % no atlasītajiem izdevumiem). Tas ietver divus gadījumus, kuros Komisija bija izslēgusi avansus finanšu instrumentiem im kurus revīzijas iestādes iepriekš bija iekļāvušas. Šajos divos gadījumos mēs neatradām papildu kļūdas (5 % no atlasītajiem izdevumiem).

5.42. Tomēr mūsu darbs pie šā gada izlases liecina, ka 12 apliecinājumu paketēs no 31 paketes atlikušo kļūdu īpatsvars pārsniedza 2 % (kas atbilst 39 % no atlasītajiem izdevumiem), ņemot vērā arī papildu kļūdas, kas konstatētas pēc Komisijas veiktajām apstiprinājumpārbaudēm.

5.43. Kopš 2017. gada mēs esam pārbaudījuši ikgadēju apliecinājumu pakešu izlasi. Šajā laikā mēs vismaz vienu reizi esam pārbaudījuši 69 apliecinājumu paketes 24 dalībvalstīs[20] un Apvienotajā Karalistē, kas katru gadu atbilst 34–62 % no gada pārskatos apliecinātajiem izdevumiem. Ņemot vērā Komisijas korekcijas un mūsu revīzijas konstatējumus, 37 no šīm paketēm (56 %) vismaz viena gada laikā bija paaugstinājušas atlikušo kļūdu īpatsvarus virs 2 %. Šīs 37 paketes pastāvīgi veido vismaz 39 % no mūsu izlasē iekļautajiem izdevumiem (sk. ***5.4. attēlu***). Tas parāda, cik

[20] Visas dalībvalstis, izņemot Dāniju, Luksemburgu un Maltu.

lielā mērā revīzijas iestādes nepareizi ziņo, ka atlikušo kļūdu īpatsvars ir zem 2 % būtiskuma sliekšņa.

5.4. attēls. Apliecinājumu pakete, kurā atlikušo kļūdu īpatsvars pārsniedz 2 % (2017.–2021. gads)

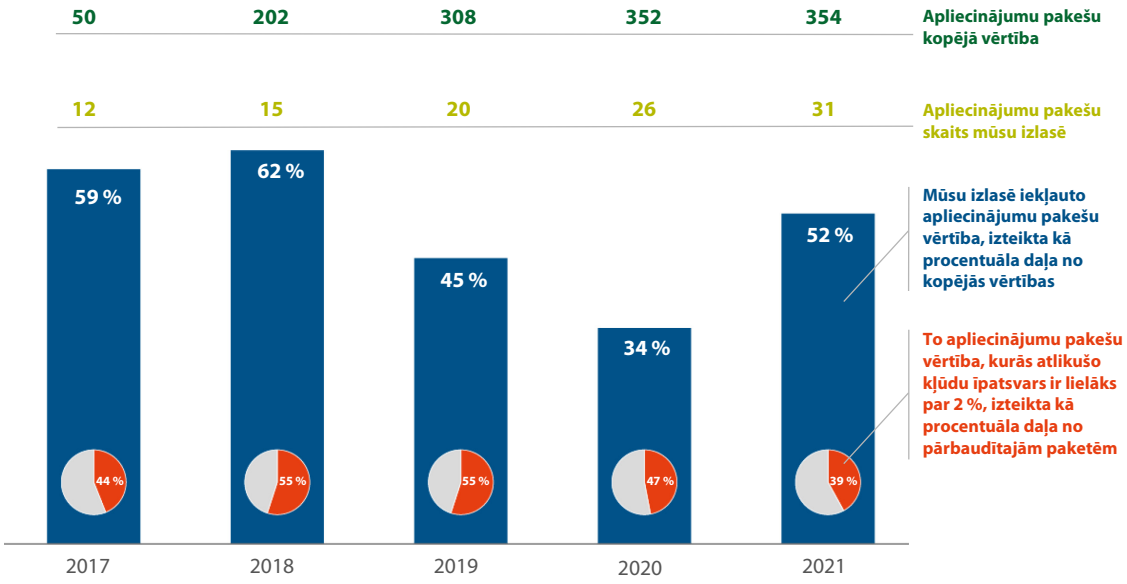

Avots: ERP.

5.44. Mūsu revīzijas rezultāti pēdējo piecu gadu laikā liecina, ka pašlaik ieviestie kontroles mehānismi vēl pietiekami nekompensē augsto objektīvo kļūdu risku šajā jomā. Tas jo īpaši attiecas uz vadošajām iestādēm, kuru apstiprinājumpārbaudes joprojām ir daļēji neefektīvas, lai novērstu vai atklātu pārkāpumus atbalsta saņēmēju deklarētajos izdevumos. Lai gan revīzijas iestādēm ir būtiska nozīme kohēzijas ticamības nodrošināšanas sistēmā, efektīva pārvaldības kontrole ir nepieciešama, lai nodrošinātu gan darbību izpildi, gan to atbilstību tiesiskajam regulējumam.

5.45. Lielākā daļa aplēstajā kļūdu līmenī ir saistīta ar vāju lēmumu pieņemšanu, ko veic vadošās iestādes, piemēram, apstiprinot neattiecināmus projektus vai nelikumīgu valsts atbalstu. Mēs arī konstatējām, ka revīzijas iestādes ziņo par salīdzinoši zemu šāda veida kļūdu līmeni. Apkopojums par šo jautājumu sniegts ***5.5. attēlā***.

5.5. attēls. Neattiecināmo projektu un valsts atbalsta kļūdu īpatsvars

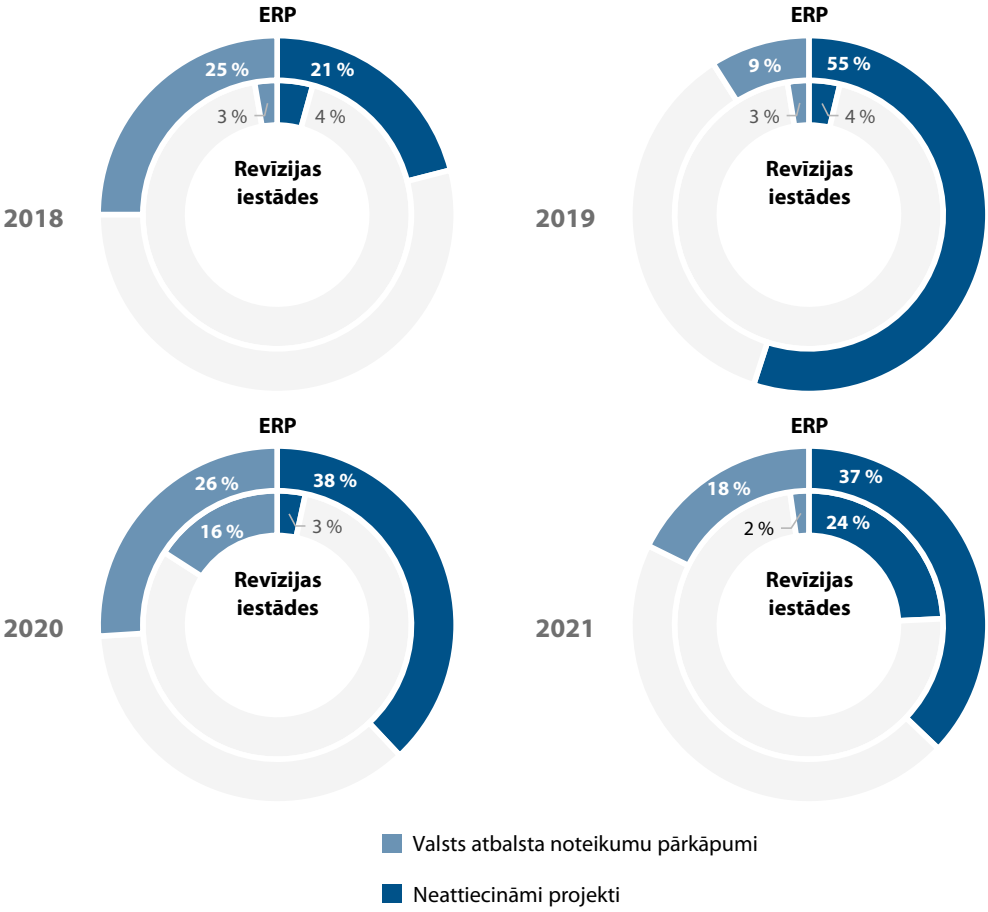

Avots: ERP.

5.46. Svarīgs ticamības nodrošināšanas un kontroles sistēmas efektivitātes faktors ir laba sadarbība un atgriezeniskā saite starp vadošajām un revīzijas iestādēm. Mēs esam konstatējuši labu praksi, kas ir piemērs tam, kā sadarbība starp vadošajām un revīzijas iestādēm var uzlabot pārbaužu kvalitāti un līdz ar to samazināt kļūdu skaitu (sk. ***5.8. izcēlumu***).

5.8. izcēlums.

Sadarbība starp vadošajām un revīzijas iestādēm

Bulgārijas revīzijas iestāde sadarbojas ar vadošajām iestādēm, savā tīmekļa vietnē publicējot[21]:

- sistēmu revīziju un darbību (tostarp publiskā iepirkuma procedūru un valsts atbalsta) revīziju kontrolsarakstus, kas vadošajām iestādēm pēc vajadzības jāizmanto;
- revīzijas darbā atklāto kļūdu ikgadēju analīzi un
- kopsavilkumu par publiskā iepirkuma pārkāpumiem ar norādījumiem par to, kā no tiem izvairīties.

Mēs neatradām pārkāpumus nevienā no šīs revīzijas iestādes pārbaudītajiem darījumiem, kas iekļauti mūsu 2021. gada izlasē.

Dažām revīzijas iestādēm jāuzlabo revīzijas taka to izlases veidošanai

5.47. Tā kā katra darbības programma līdzfinansē lielu skaitu darbību, revīzijas iestādēm ir jāizmanto atlase, lai formulētu atzinumu par izdevumu attiecināmību. Lai iegūtu ticamu rezultātu, izlasēm jābūt reprezentatīvām attiecībā pret revidēto datu kopu un parasti to pamatā jābūt statistiski derīgai metodei. Reaģējot uz Covid-19 krīzi, Komisija ieviesa grozījumu Kopīgo noteikumu regulā, ar ko 2019./2020. pārskata periodā kā ārkārtas un pagaidu pasākumu paplašināja iespēju izmantot nestatistisku atlasi[22]. Tomēr mēs konstatējām, ka revīzijas iestādes bija izmantojušas *statistisko atlasi* lielākajai daļai no mūsu izlasē iekļautās 31 apliecinājumu paketes (t. i., 87 % no dokumentu pakešu, kas aptvēra 190 no 213 darījumiem).

5.48. Tomēr mēs konstatējām pārrāvumus revīzijas takā saistībā ar sešu apliecinājumu pakešu atlasi. Lai gan tas neietekmēja reprezentativitāti, mēs uzskatām, ka revīzijas iestādēm ir jāpārliecinās, ka izlases veidošanas procesam ir pilnīga un atbilstīga revīzijas taka.

---

[21] Bulgārijas izpildaģentūras "ES fondu revīzija" pamatuzdevums.

[22] Regula (ES) 2020/558 attiecībā uz īpašiem pasākumiem, lai nodrošinātu ārkārtas elastību Eiropas strukturālo un investīciju fondu izmantošanā, reaģējot uz Covid-19 uzliesmojumu.

Revīzijas iestādes joprojām nepilnīgi veic un dokumentē savu darbu

5.49. *Starptautiskie revīzijas standarti* paredz, ka revidentiem pārbaudes ir jādokumentē, tostarp ir jānorāda skaidras atsauces uz visiem dokumentiem, kas attiecībā uz revidētajiem izdevumiem ir vissvarīgākie[23]. Tas ļauj revidentiem uzņemties atbildību par savu darbu un palīdz iekšējiem vai ārējiem vērtētājiem izdarīt secinājumus par to, cik plašas un pietiekamas ir pārbaudes. Nepietiekami vai neatbilstoši jautājumi vai atbildes kontrolsarakstos palielina risku neatklāt pārkāpumus.

5.50. Pamatojoties uz mūsu veikto revīzijas iestāžu darba pārbaudi, mēs varējām izdarīt secinājumus par 104 no izlasē iekļautajiem darījumiem (49 %). Mēs konstatējām trūkumus 109 darījumos (51 %) saistībā ar šā darba tvērumu, kvalitāti un/vai dokumentēšanu, un tādēļ mums bija jāatkārto attiecīgās revīzijas procedūras. Galvenais trūkumu iemesls bija tas, ka revīzijas lietās glabātā dokumentācija ne vienmēr bija pietiekama, lai pieredzējis revidents, kuram nav bijis iepriekšējas saistības ar revīziju, varētu izdarīt tādus pašus secinājumus kā sākotnējais revidents. Attiecībā uz 43 darījumiem (20 % no kopsummas) mums bija jāvēršas pie atbalsta saņēmējiem, lai iegūtu vajadzīgo revīzijas dokumentāciju.

5.51. Atkārtojot revīzijas darbu, mēs konstatējām skaitļos izsakāmas kļūdas, kuras revīzijas iestāde iepriekš nebija atklājusi 25 no 109 darījumiem (12 dokumentu paketēs, tostarp 11, kas attiecās uz 2014.–2020. gada plānošanas periodu).

5.52. Tāpat kā pagājušajā gadā[24], pārbaudot revīzijas iestāžu darbu, mēs vērtējām, vai kontrollapas, ko tās izmantoja darbību revīzijā, pienācīgi novērsa *krāpšanas* risku. Mēs konstatējām, ka 38 % no 2014.–2020. gada perioda darbībām (81 no 213) tika revidētas, izmantojot kontrolsarakstu, kurā skaidri risināta krāpšanas riska novēršana, un tas ir uzlabojums salīdzinājumā ar 21 % darbību, ko konstatējām pagājušajā gadā.

---

[23] 230. SRS “Revīzijas dokumentācija”.

[24] 2020. gada pārskata 5.45. un 5.46. punkts.

Komisijas darbs pārliecības gūšanai un atlikušo kļūdu īpatsvara paziņošana gada darbības pārskatos

5.53. Gada darbības pārskati ir Komisijas ģenerāldirektorātu galvenais ziņošanas instruments par to, vai tiem ir pamatota pārliecība, ka kontroles procedūras nodrošina izdevumu pareizību.

Komisijas galvenais snieguma rādītājs, kas attiecas uz pareizību gada darbības pārskatos, ir zem būtiskuma sliekšņa, savukārt tās aplēstā maksimālā kļūda ir lielāka par to

5.54. Lai aprēķinātu vidējo svērto kļūdu īpatsvaru kohēzijas jomā, Komisija izmanto atsevišķus atlikušo kļūdu īpatsvarus, kurus paziņojušas dalībvalstis, sava pareizības darba rezultātus un citu pieejamo informāciju. Komisija paziņo šo īpatsvaru kā galveno *snieguma* rādītāju (GSR) attiecībā uz pareizību. Galvenie snieguma rādītāji 2021. gadam ir balstīti uz atsevišķiem īpatsvariem, kas paziņoti par 2019./2020. grāmatvedības gadu, neņemot vērā finanšu instrumentos iemaksāto avansu ietekmi. Komisija arī aprēķina maksimālo īpatsvaru.

5.55. REGIO ĢD ziņoja, ka galvenais snieguma rādītājs ir 1,9 % un "maksimālais īpatsvars" ir 2,5 %. EMPL ĢD īpatsvari bija 1,7 % attiecībā uz GSR un 2,4 % attiecībā uz maksimālo risku. Abos gada darbības pārskatos ir paskaidrots, ka maksimālajos īpatsvaros ir ņemti vērā revīzijas rezultāti, kas joprojām tiek apspriesti ar dalībvalstīm, un to mērķis ir novērst kļūdu risku, kas ir ārpus atlasītajiem darījumiem darbības programmās, kuras revidēja gada laikā (vai nu Komisija, vai mēs). Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem maksimālie īpatsvari var ietvert arī papildinājumu vai vienotu likmi nerevidētām darbības programmām (sk. ***5.62***. punktu)[25].

5.56. Kopsavilkums par Komisijas 2021. gada darbības pārskatos paziņotajiem galvenajiem snieguma rādītājiem ir parādīts ***5.6. attēlā***.

[25] 51. zemsvītras piezīme REGIO ĢD 2021. gada darbības pārskatā un 73. zemsvītras piezīme EMPL ĢD gada darbības pārskatā.

5.6. attēls. Komisijas galvenie snieguma rādītāji kohēzijai salīdzinājumā ar mūsu aplēsto kļūdu īpatsvaru

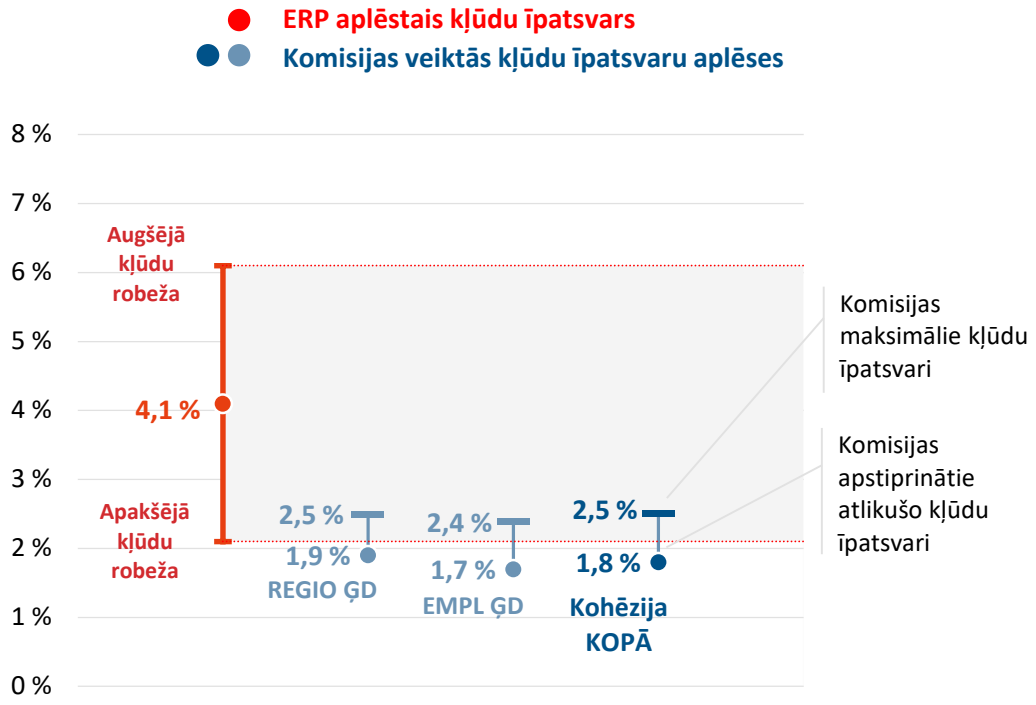

Avots: ERP.

5.57. 2021. gada pārvaldības un snieguma ziņojumā Komisija ziņoja, ka

— attiecībā uz visu DFS 2. kategoriju kopējais risks maksājuma laikā ir no 1,7 % līdz 2,3 %, pamatojoties uz riskam pakļautajām summām, kā secinājuši dažādie ģenerāldirektorāti. Kļūdu diapazons DFS 2. kategorijai ir no 1,8 % līdz 5,4 %, un aplēstais kļūdu līmenis ir 3,6 %;

— attiecībā uz DFS 2.a apakškategoriju "Kohēzija" kopējais risks maksājuma laikā ir no 1,8 % līdz 2,5 %[26], arī pamatojoties uz ģenerāldirektorātu aplēsēm par riskam pakļautajām summām un to GSR. Mūsu kļūdu diapazons DFS 2.a izdevumu apakškategorijai ir no 2,1 % līdz 6,1 %, un aplēstais kļūdu līmenis ir 4,1 %.

5.58. Tādējādi trešo gadu pēc kārtas Komisijas maksimālie kļūdu īpatsvari ietilpst mūsu aplēstajā kļūdu diapazonā. Tajā pašā laikā gada pārvaldības un snieguma ziņojumā minētie īpatsvari (kā arī konkrētie īpatsvari, kas paziņoti gada darbības pārskatos) ir pastāvīgi bijuši zem mūsu aplēstā kļūdu līmeņa (sk. ***5.6. attēlu***).

[26] 2021. gada pārvaldības un snieguma ziņojums, III sējums, 21. lpp.

Komisija ir uzlabojusi metodoloģiju maksimālā riska novērtēšanai, bet tās pārliecības iegūšanas modelī saglabājas raksturīgie riski

5.59. 2021. gadā mēs publicējām īpašo ziņojumu, kurā sniedzām sīkāku informāciju par gada darbības pārskatos un gada pārvaldības un snieguma ziņojumā kohēzijas izdevumiem paziņoto gada kļūdu līmeņa atbilstību, ticamību un konsekvenci[27].

5.60. Ziņojuma galvenie secinājumi apstiprināja pēdējo četru gadu konstatējumus[28] mūsu gada pārskatos, jo īpaši to, ka:

— Komisija sniedz minimālo aplēsi par kļūdu līmeni, kas nav galīgais līmenis (darbības programmas līmenī, gada darbības pārskatos un gada pārvaldības un snieguma ziņojumā);

— tā kā dokumentārajās pārbaudēs, iespējams, netiek atklāti un izlaboti nepareizie izdevumi, tām ir ierobežota vērtība, apstiprinot revīzijas iestāžu paziņoto atlikušo kopējo kļūdu īpatsvaru derīgumu;

— revīzijas iestāžu riska novērtējums ne vienmēr ietekmē to, vai šādi izdevumi ir atlasīti atbilstības revīzijām;

— kontroles procesam raksturīgie laika ierobežojumi nozīmē, ka lielākā daļa darbības programmu, kurās Komisijas revīzijas darbs atklāj būtisku kļūdu līmeni, iepriekšējā gada darbības pārskatā nebija iekļauta atrunās.

5.61. Tajā pašā ziņojumā mēs arī konstatējām, ka gadījumos, kad revīzijas iestādes noteica kopēju kļūdu īpatsvaru attiecībā uz divu ģenerāldirektorātu pārvaldītajiem līdzekļiem, šie ģenerāldirektorāti sistemātiski nekoordinēja savu turpmāko ziņošanu. Šajā kontekstā mēs esam ņēmuši vērā konsekvenci, kas panākta Komisijas revīzijas un novērtēšanas darbā, 2021. gada jūlijā izveidojot Kopīgo revīzijas direktorātu kohēzijas jomā, kurš veic visas revīzijas darbības saistībā ar kohēzijas izdevumiem.

5.62. Reaģējot uz mūsu ieteikumiem, Komisija ir pārskatījusi maksimālo risku aprēķināšanas metodoloģiju. Konkrētāk, tagad tā piemēro "papildinājumu" nerevidētām darbības programmām, pamatojoties uz tās pašas revīzijas iestādes paziņotajiem kļūdu īpatsvariem attiecībā uz citām darbības programmām, vai vienotu likmi, ja revīzijas iestāde vēl nav veikusi revīziju (sk. ***5.55***. punktu). Tomēr Komisija

---

[27] Īpašais ziņojums 26/2021: "Izdevumu pareizība ES kohēzijas politikā: Komisija ik gadu sniedz informāciju par minimālo aplēsto kļūdu līmeni, kas nav galīgs".

[28] 2018. gada pārskata 6.62. un 6.63. punkts.

neveic šīs korekcijas attiecībā uz darbības programmām, kas revidētas iepriekšējos pārskata gados, attiecībā uz kuriem tā turpina paļauties uz savām dokumentārajām pārbaudēm. Kā paskaidrots ***5.60***. punktā, dokumentārām pārbaudēm piemīt ierobežojumi salīdzinājumā ar atbilstības revīzijām. Turklāt papildinājuma līmenis var nebūt pietiekams, lai ņemtu vērā kļūdas, ko Komisija nav atklājusi, veicot atbilstības revīzijas.

Komisija joprojām atklāj pārkāpumus, veicot atbilstības revīzijas

5.63. Gada darbības pārskatos sniegtās pareizības informācijas ticamība lielā mērā ir atkarīga no programmas iestāžu darba kvalitātes. Komisija veic atbilstības revīzijas, kurās tā pārbauda un novērtē revīzijas iestāžu darbu. Šo revīziju mērķis ir iegūt pamatotu pārliecību par to, ka nopietnas nepilnības pārvaldības un kontroles sistēmās nav palikušas neatklātas, nepaziņotas un līdz ar to neizlabotas līdz tam, kamēr Komisija saņem pārskatus.

5.64. Komisija 2021. gadā veica 24 atbilstības revīzijas, bieži aptverot ERAF/KF un ESF/JNI programmas. 18 no šīm revīzijām Komisija secināja, ka atlikušo kļūdu īpatsvari, kas paziņoti revīzijas iestāžu gada kontroles ziņojumos par 2019./2020. grāmatvedības gadu, ir novērtēti par zemu; tāpēc Komisija šos īpatsvarus paaugstināja. Līdz ar to 8 gadījumos atlikušo kļūdu īpatsvars pieauga virs 2 % būtiskuma sliekšņa.

Gada darbības pārskatā nav atsauces uz notiekošo tiesiskuma procedūru pret Ungāriju

5.65. 2021. gada 1. janvārī ES ieviesa jaunu regulu, lai aizsargātu savas finanšu intereses pret dalībvalstu izdarītiem tiesiskuma principu pārkāpumiem[29]. Komisija 2022. gada 27. aprīlī nosūtīja Ungārijai rakstisku paziņojumu par iespējamiem tiesiskuma pārkāpumiem. Saskaņā ar regulu, lai to darītu, Komisijai ir jābūt pamatotam iemeslam uzskatīt, ka šie pārkāpumi ietekmē vai nopietni apdraud ES budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai ES finanšu intereses. Ne EMPL ĢD, ne REGIO ĢD savos 2021. gada darbības pārskatos neatsaucās uz šo notiekošo procedūru un to, kā tā varētu ietekmēt pārliecību, ko Komisija var iegūt no Ungārijas kontroles un ticamības nodrošināšanas sistēmas.

[29] Regula (ES, Euratom) 2020/2092 par vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai.

Secinājums un ieteikumi

Secinājums

5.66. Kopumā mūsu iegūtie un šajā nodaļā izklāstītie revīzijas pierādījumi liecina, ka kļūdu līmenis kategorijas "Kohēzija, noturība un vērtības" izdevumos bija būtisks. Saskaņā ar mūsu veiktajām darījumu pārbaudēm DFS 2. kategorijā kopējais aplēstais kļūdu līmenis ir 3,6 %.

5.67. Visas šajā nodaļā skaitļos izteiktās kļūdas attiecas uz izdevumiem 2.a apakškategorijā, kurai mūsu kopējā aplēse ir 4,1 %.

5.68. Kontroles un ticamības nodrošināšanas sistēma kohēzijas izdevumiem 2014.–2020. plānošanas periodā bija izstrādāta tā, lai nodrošinātu, ka ikgadējie atlikušo kļūdu īpatsvari ir zem būtiskuma sliekšņa. Mūsu revīzija parādīja, ka gan dalībvalstu programmu iestādēm, gan Komisijai vēl aizvien ir jāuzlabo veids, kādā sistēmu piemēro.

5.69. Revīzijas iestāžu paziņoto kļūdu skaits, piemēram, mūsu revīzijas rezultāti, liecina, ka dalībvalstu pārvaldības kontroles mehānismi nevienmēr efektīvi novērš vai atklāj pārkāpumus atbalsta saņēmēju deklarētajos izdevumos.

5.70. Turklāt nepilnības, kuras konstatējām vairāku izlasē iekļauto revīzijas iestāžu darbā (sk. ***5.40***.–***5.52***. punktu), pašlaik ierobežo paļāvību uz šo darbu. Pārrēķinātais īpatsvars pārsniedza 2 % būtiskuma slieksni 12 apliecinājumu paketēs no 31 paketes attiecībā uz 2014.–2020. gada periodu. Komisija koriģēja atlikušo kļūdu īpatsvarus tā, lai tie būtu virs 2 %, deviņām no šīm 12 paketēm. Tādējādi tika ņemts vērā mūsu revīzijas darbs.

5.71. Kopš 2017. gada apstiprinājumu paketes mūsu ikgadējās izlasēs pastāvīgi veido vairāk nekā vienu trešdaļu no Komisijas pieņemtajiem izdevumiem. To izdevumu īpatsvars, uz kuriem attiecas apliecinājumu paketes ar atlikušo īpatsvaru virs 2 %, ir samazinājies no 55 % 2018. gadā līdz 39 % 2021. gadā (sk. ***5.4. attēlu***).

5.72. Gada pārvaldības un snieguma ziņojumā izklāstītā pareizības informācija par 2019./2020. grāmatvedības gadu apstiprina, ka kohēzijas izdevumos ir būtisks kļūdu līmenis (2,5 %). Ņemot vērā ***5.60***. punktā minētās problēmas, abus ***5.55***. punktā minētos Komisijas īpatsvarus ir jāuzskata par minimālajām aplēsēm. Šajā kontekstā

mēs atzīmējam, ka Komisijas maksimālie kļūdu īpatsvari ietilpst mūsu kļūdu diapazona apakšējā daļā – zem mūsu aplēstā kļūdu līmeņa (sk. ***5.6. attēlu***).

5.73. Gada darbības pārskatos Komisija (EMPL ĢD un REGIO ĢD) neatklāja nekādu informāciju par pašreizējo tiesiskuma procedūru pret Ungāriju, tostarp par to, kā tā var ietekmēt pārliecību, ko tā var iegūt no Ungārijas kontroles un ticamības nodrošināšanas sistēmas par izdevumu pareizību.

5.74. Saistībā ar DFS 2.b apakškategorijas darījumiem, kurus revidējām, Komisija nepārbaudīja visus finanšu noteikumus, kas bija paredzēti tās pirkuma priekšlīgumos ar Covid-19 vakcīnu devu ražotājiem. Iepirkuma nepilnības mēs konstatējām arī Ārkārtas atbalsta instrumenta ietvaros. Mēs neesam izteikuši skaitļos šīs kļūdas, jo visos gadījumos, kurus pārbaudījām, pandēmijas ārkārtas raksturs veicināja tiešu līgumu slēgšanu.

Ieteikumi

5.75. Mūsu konstatējumi par to, kā ir ieviesti mūsu 2018. gada pārskatā sniegtie trīs ieteikumi, ir aprakstīti ***5.2. pielikumā***. No tiem Komisija bija pilnībā ieviesusi divus ieteikumus, savukārt viens bija ieviests lielākajā daļā aspektu.

5.76. Mēs uzskatām 6.2. un 6.3. ieteikumus par ieviestiem. Mēs to pamatojam ar to, ka attiecībā uz 6.2. ieteikumu par nepareizu ieturējumu no maksājumiem Komisija konsekventi pārbauda, vai maksājumi atbalsta saņēmējiem tiek veikti laikus, un vajadzības gadījumā sniedz dalībvalstīm korektīvus ieteikumus. Attiecībā uz 6.3. ieteikumu par 2014.–2020. gada slēgšanas kārtību Komisija ir apzinājusi galvenos riskus, kas ietekmē programmu slēgšanu, un ir ņēmusi tos vērā, izstrādājot slēgšanas pamatnostādnes.

5.77. Mēs esam arī izskatījuši ieteikumus no 2019. un 2020. gada pārskatiem, kuros bija nepieciešama tūlītēja rīcība vai kuru īstenošana bija paredzēta 2021. gadā, kā arī joprojām būtiskos ieteikumus no 2017. gada pārskata, kuri vēl nebija pilnībā ieviesti.

5.78. Pamatojoties uz šo pārbaudi un saviem konstatējumiem un secinājumiem par 2021. gadu, mēs Komisijai esam sagatavojuši turpmāk minētos ieteikumus.

5.1. ieteikums. Metode, kuru piemēro, lai atlīdzinātu izdevumus atbalsta saņēmējiem, kad ES ieguldījumu programmā nosaka, izmantojot vienkāršotu izmaksu iespējas

Atkārtot vadošajām iestādēm prasības, kas saistītas ar izdevumu atlīdzināšanu atbalsta saņēmējiem, izmantojot metodoloģiju, kura atšķiras no vienkāršotu izmaksu iespējām (VII), ko izmanto, lai aprēķinātu maksājumus dalībvalstīm no ES budžeta, jo īpaši ņemot vērā situāciju, kas šogad konstatēta Īrijas ESF darbības programmā.

Ieviešanas mērķtermiņš: 2022. gada decembris.

5.2. ieteikums. Valstu shēmu ieguldījums ESF mērķu sasniegšanā

Nodrošināt, lai tad, kad darbības programmas ir balstītas uz esošajām valsts shēmām, īstenotā darbība efektīvi veicinātu programmas mērķu sasniegšanu, jo īpaši ņemot vērā situāciju, kas šogad konstatēta attiecībā uz *NEET* dalībniekiem Spānijas ESF/JNI darbības programmās.

Ieviešanas mērķtermiņš: 2022. gada novembris.

5.3. ieteikums. Programmas iestāžu veikta *NEET* statusa pārbaude

Atkārtot programmas iestādēm, ka tām ir jāapstiprina dalībnieku *NEET* statuss, pirms tās iesniedz izdevumu deklarācijas par ESF/JNI programmām attiecībā uz 2014.–2020. gada periodu. Šīs attiecināmības pārbaudes jāveic, pamatojoties uz ticamiem un pārbaudītiem avotiem, jo īpaši ņemot vērā situāciju, kas šogad konstatēta Francijas un Īrijas ESF/JNI darbības programmās.

Ieviešanas mērķtermiņš: 2022. gada decembris.

5.4. ieteikums. Ražotājs ievēro pirkuma priekšlīgumus par Covid-19 vakcīnām

Pārliecināties, vai Covid-19 vakcīnu ražotāji ievēro pirkuma priekšlīgumu noteikumus, jo īpaši attiecībā uz ražošanas izmaksu aplēsēm, iepriekšējo iemaksu izmantošanu un attiecīgā gadījumā bezpeļņas klauzulu ievērošanu, un, ja nepieciešams, veikt korektīvus pasākumus.

Ieviešanas mērķtermiņš: 2025. gada decembris.

5.5. ieteikums. Revīzijas taka revīzijas iestāžu veiktajai atlasei

Atkārtot revīzijas iestādēm, ka tiesiskais regulējums prasa, lai tās uzturētu revīzijas taku, kas ļautu Komisijai pārliecināties, vai to atlases procedūras ir neatkarīgas, objektīvas un neitrālas.

Ieviešanas mērķtermiņš: 2022. gada decembris.

5.6. ieteikums. Tiesiskums

Gada darbības pārskatos sniegt informāciju par notiekošajām tiesiskuma procedūrām pret dalībvalstīm un par to, vai tas var ietekmēt pārliecību, kuru Komisija par izdevumu pareizību var iegūt no attiecīgo valstu ticamības nodrošināšanas un kontroles sistēmām.

Ieviešanas mērķtermiņš: 2023. gada aprīlis (nākamais gada darbības pārskats).

Pielikumi

5.1. pielikums. Informācija par ES darbību dalībvalstīs un reģionos

Dalībvalsts	ES iemaksa (miljoni EUR)	Revidētie darījumi, 2014.–2020. g.	Skaitļos izteiktās kļūdas
Polija	11 800	42	3
Čehija	3245	14	2
Itālija	3002	15	–
Portugāle	2722	13	3
Spānija	2510	11	6
Rumānija	2296	7	–
Vācija	2163	13	2
Ungārija	1826	9	2
Grieķija	1666	9	4
Francija	1560	7	3
Lietuva	1490	8	–
Slovākija	1070	7	–
Teritoriālā sadarbība	1356	9	1
Apvienotā Karaliste	1040	8	–
Horvātija	897	7	–
Bulgārija	838	7	–
Igaunija	544		
Latvija	465		
Slovēnija	384	7	–
Somija	256	5	–
Beļģija	251		
Zviedrija	203		
Austrija	134	5	–
Īrija	117	5	1
Nīderlande	75	4	1
Malta	73		
Dānija	55		
Kipra	50		
Luksemburga	7		
KOPĀ	**40 738**	**212**	**28**

PIEZĪME. Šajā ilustrācijā nav iekļauta teritoriālā sadarbība, kas ir transnacionāla.

Avots: ERP.

5.2. pielikums. Iepriekšējo ieteikumu ieviešanas pārbaude saistībā ar kategoriju “Kohēzija, noturība un vērtības”

Gads	ERP ieteikums	ERP analīze par panākto virzību					
		Pilnībā ieviests	Ieviests		Nav ieviests	Nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos			
2017	Mūsu ieteikums Komisijai izklāstīts turpmāk. **1. ieteikums**. Jānodrošina, lai finanšu starpnieku līmenī EIF pārvaldīto finanšu instrumentu revīzijas kārtība būtu pienācīga. Ja EIB/EIF izmanto procedūras, kas iepriekš saskaņotas ar ārējiem revidentiem, Komisijai, ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt ticamību, jānosaka šādu līgumu obligātie nosacījumi, īpaši prasība par pietiekamu revīzijas darbu dalībvalsts līmenī. (Ieviešanas termiņš: nekavējoties.)		X[30]				

[30] *Omnibus regula* ieviesa jaunu prasību revīzijas iestādēm veikt sistēmu revīzijas un darbību revīzijas attiecībā uz finanšu instrumentiem finanšu starpnieku līmenī, tostarp finanšu instrumentiem, kurus pārvalda EIB grupa, bet ne MVU iniciatīvas programmām, kas izveidotas pirms 2018. gada 2. augusta. Komisija ir veikusi papildu pasākumus, finanšu instrumentu revīzijas metodoloģijā iekļaujot ieteikumu revīzijas iestādēm revidēt finanšu starpniekus attiecībā uz EIB grupas īstenotajiem instrumentiem neatkarīgi no tā, kad tie izveidoti. Tomēr metodoloģija nevar paplašināt revīzijas iestāžu regulatīvās pilnvaras. Komisija sniedza pierādījumus tam, ka dažās dalībvalstīs revīzijas iestādes jau veic pārbaudes finanšu starpnieku līmenī. Taču mūsu 2020. gada revīzijā atklājām, ka šīs pārbaudes vēl netiek veiktas konsekventi (revidētajā dalībvalstī ne ārējais revidents, ne revīzijas iestādes neveica revīzijas finanšu starpnieku līmenī). Netika iesniegti jauni elementi, kas apliecinātu, ka 2021. gadā tas tika labots.

Gads	ERP ieteikums	ERP analīze par panākto virzību					
		Pilnībā ieviests	Ieviests		Nav ieviests	Nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos			
	3. ieteikums. Jānovērš nepilnības, kuras mēs konstatējām tās veiktajā pārbaudē par revīzijas iestāžu darbu Komisijas pareizības revīziju kontekstā. (Ieviešanas termiņš: nekavējoties.)		X[31]				
	4. ieteikums. Jārisina jautājums par REGIO ĢD un EMPL ĢD gada darbības pārskatos sniegtās informācijas sarežģītību saistībā ar 2014.–2020. gada kontroles un ticamības nodrošināšanas sistēmu: (..) iii) norādot kopējo atlikušo kļūdu īpatsvaru DFS 1.b apakškategorijā par katru grāmatvedības gadu. (Ieviešanas termiņš: 2019. gada jūnijs.)		X[32]				

[31] Sk. 2018. gada pārskata 6.58.–6.64. punktu, 2019. gada pārskata 5.48.–5.62. punktu un 2020. gada pārskata 5.43. un 5.44. punktu. Lai gan Komisija palielināja atbilstības revīziju darbu, mēs joprojām saskaramies ar nepilnībām revīzijas iestāžu darbā.

[32] Ieteikuma iii) punkts ir ieviests lielākajā daļā aspektu, jo 2020. gada pārvaldības un snieguma ziņojumā Komisija norādīja kopējo atlikušo kļūdu īpatsvaru politikas jomā, kuras atbilstība DFS 1.b apakškategorijai nav pilnīga. Attiecībā uz jaunajām DFS kategorijām kopējais atlikušo kļūdu īpatsvars būtu jānorāda vismaz izdevumu 2.a apakškategorijā.

Gads	ERP ieteikums	ERP analīze par panākto virzību					
		Pilnībā ieviests	Ieviests		Nav ieviests	Nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos			
	5. ieteikums. Jānodrošina, lai tiesiskajā regulējumā periodam pēc 2020. gada revīzijas kārtība tiktu mainīta saskaņā ar tās priekšlikumu par finanšu instrumentiem tādējādi, ka tikai faktiskais līdzekļu izlietojums galasaņēmēju līmenī tiek izmantots atlikušo kļūdu īpatsvaru aprēķinā. (Ieviešanas termiņš: pirms sāk īstenot tiesisko regulējumu laikposmam pēc 2020. gada.)			X[33]			
	6. ieteikums. Jāveic pietiekamas pareizības pārbaudes, lai izdarītu secinājumus par revīzijas iestāžu darba efektivitāti un gūtu pamatotu pārliecību par izdevumu pareizību, vēlākais, tā gada darbības pārskatos, kurus publicē nākamajā gadā pēc pārskatu pieņemšanas gada. (Ieviešanas termiņš: nekavējoties.)		X[34]				

[33] Jaunajā kopīgo noteikumu regulā, ko piemēro 2021.–2027. gada periodam (Regula (ES) 2021/1060), ir noteikts, ka pirmajā maksājuma pieteikumā iekļauj vienreizēju avansa maksājumu finanšu instrumentiem. Savās atbildēs par turpmākiem pasākumiem attiecībā uz 2020. gada pārskatu Komisija norādīja, ka tā plāno pieņemt deleģēto aktu, ar ko revīzijas iestādēm pieprasa izslēgt šo avansu no revīzijas datu kopas. Komisija tagad ir atkārtoti izvērtējusi šo nostāju un norādījusi, ka šis sākotnējais avanss paliek daļa no attiecīgā grāmatvedības gada revidētās datu kopas.

[34] Sk. šā gada pārskata ***5.64***. punktu.

Gads	ERP ieteikums	ERP analīze par panākto virzību					
		Pilnībā ieviests	Ieviests		Nav ieviests	Nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos			
2018	Mūsu ieteikums Komisijai izklāstīts turpmāk. **6.1. ieteikums. Revīzijas kārtība MVU iniciatīvas programmām** Nodrošināt, lai a) revīzijas iestāde vai EIB grupas izraudzīts revidents finanšu starpnieku līmenī veiktu regulāras pārbaudes, kuru pamatā ir galasaņēmējiem izmaksāto līdzekļu reprezentatīva izlase; b) nepietiekamu pārbaužu gadījumā tiktu izstrādāti un īstenoti pienācīgi kontroles pasākumi, kas novērstu būtiski nepareizu izdevumu iespējamību slēgšanas laikā. (Īstenošanas mērķtermiņš: nekavējoties.)		X[35]				
	6.2. ieteikums. Neatbilstīga maksājumu ieturēšana Jāveic vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu, ka vadošo iestāžu un revīzijas iestāžu izmantotajos kontrolsarakstos ir ietvertas pārbaudes par atbilstību Kopīgo noteikumu regulas 132. pantam, kurā noteikts, ka līdzekļu saņēmējiem ir jāsaņem visa attiecināmo izdevumu	X					

[35] Mūsu iepriekšējās revīzijās apstiprinājās, ka EIF jau ir veicis vai veic uzlabojumus savās uzraudzības un kontroles sistēmās un ir brīvprātīgi paplašinājis pamatotas pārliecības ziņojumu izmantošanu, attiecinot tos arī uz MVUI programmām. Lai gan mēs atzīstam, ka dažas revīzijas iestādes jau ir veikušas apstiprinājumpārbaudes finanšu starpnieku līmenī, šo pasākumu pilnīga efektivitāte vēl nav pierādīta.

Gads	ERP ieteikums	ERP analīze par panākto virzību					
		Pilnībā ieviests	Ieviests		Nav ieviests	Nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos			
	summa ne vēlāk kā 90 dienās pēc attiecīgā maksājuma pieprasījuma iesniegšanas. Vajadzības gadījumā jāsniedz atbilstoši ieteikumi programmas iestādēm un jāmudina tās turpmāk ievērot pareizu praksi. (Īstenošanas mērķtermiņš: nekavējoties.)						
	6.3. ieteikums. 2014.–2020. gada plānošanas perioda slēgšanas kārtība Jānovērš nepilnības un jānodrošina, lai nevienu programmu nevarētu slēgt, ja nepareizu izdevumu līmenis ir būtisks. Komisijai: a) jāapzina galvenie riski, kas var ietekmēt programmu pareizu slēgšanu; b) vajadzības gadījumā jāizstrādā mērķtiecīgi norādījumi par slēgšanas kārtību, ietverot pienācīgus un laicīgus koriģējošos pasākumus. (Īstenošanas mērķtermiņš: a) 2020. gada maijs un b) 2022. gada decembris.)	X					
2019	Mūsu ieteikums Komisijai izklāstīts turpmāk.		X[36]				

[36] Mēs atzinīgi vērtējam pasākumus, ko Komisija jau ir uzsākusi, lai precizētu jēdzienus “fiziski pabeigtas” / “pilnībā īstenotas” darbības. Tomēr Komisija nav nosūtījusi šos precizējumus visām dalībvalstīm.

Gads	ERP ieteikums	ERP analīze par panākto virzību					
		Pilnībā ieviests	Ieviests		Nav ieviests	Nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos			
	5.1. ieteikums. Projektu attiecināmības nosacījumi Jāprecizē, kad darbības tiek uzskatītas par "fiziski pabeigtām" un/vai "pilnībā īstenotām". Tas palīdzētu dalībvalstīm pārliecināties, ka darbības atbilst KNR 65. panta 6. punktam, un novērst neattiecināmu darbību neatklāšanu. Jāpaskaidro, ka šis nosacījums attiecas tikai uz darbiem vai pasākumiem, kas vajadzīgi, lai realizētu darbības tiešos rezultātus, bet nevis uz finanšu un administratīviem aspektiem. (Termiņš: nekavējoties.)						
	5.2. ieteikums. Pasākumi ar mērķi uzlabot revīzijas iestāžu paziņoto atlikušo kļūdu īpatsvaru ticamību Jāanalizē neatklāto kļūdu galvenie avoti un kopā ar revīzijas iestādēm jāizstrādā vajadzīgie pasākumi, lai uzlabotu paziņoto atlikušo kļūdu īpatsvaru ticamību. (Īstenošanas termiņš: 2021. gada jūnijs.)			X[37]			

[37] Lai gan Komisija bija centusies, kā izklāstīts REGIO ĢD gada darbības pārskatos (2019. gadā – 25. lpp. un 2020. gadā: 41.–43. lpp.) un EMPL ĢD gada pārskatā (2019. gadā – 4. lpp.), mūsu revīzijas darbs 2020. gadā šajā ziņā neuzrādīja būtiskus uzlabojumus (piemērus sk. 2020. gada pārskata 5.38. punktā un šā gada pārskata ***5.40***. un ***5.41***. punktā).

Gads	ERP ieteikums	ERP analīze par panākto virzību					
		Pilnībā ieviests	Ieviests		Nav ieviests	Nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos			
2020	Mūsu ieteikums Komisijai izklāstīts turpmāk. **5.1. ieteikums. Izmantot līdzsvarotas vienības izmaksu standarta shēmas dalībvalstu veikto maksājumu atlīdzināšanai** Cieši jāuzrauga dalībvalstis, izmantojot savas vienības izmaksu standarta shēmas, lai nodrošinātu, ka shēma nerada pārmērīgu nelīdzsvarotību par labu dalībvalstīm. Komisijai jāprasa dalībvalstīm pielāgot pārmērīgas likmes un koriģēt nelīdzsvarotību, lai izvairītos no jebkādiem nepelnītiem ieguvumiem programmas slēgšanas laikā. (Termiņš: nekavējoties.)	X					

Avots: ERP.

6. nodaļa

Dabas resursi un vide

Saturs

	Punkts
Ievads	6.1.–6.12.
Īss apraksts	6.2.–6.11.
Politikas mērķi un izdevumu instrumenti	6.2.–6.4.
Galvenās izdevumu kategorijas	6.5.–6.11.
Revīzijas tvērums un pieeja	6.12.
Darījumu pareizība	6.13.–6.40.
Darījumu pārbaudes rezultāti	6.14.–6.27.
Tiešie maksājumi: zemāks kļūdu risks	6.18.–6.20.
Lauku attīstība, tirgus pasākumi un citi maksājumi: lielāks kļūdu risks	6.21.–6.27.
Monitorējošas pārbaudes — efektīvs maksājumu aģentūru pārbaužu rīks	6.28.–6.35.
Dalībvalstu kontroles statistikas un maksājumu datu saskaņotības pārbaudes	6.36.–6.37.
21. lauku attīstības pasākums: ārkārtas atbalsts, kas piešķirts atbalsta saņēmējiem, kuriem tas nepieciešams, bet ar dažiem izņēmumiem	6.38.–6.40.
Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi	6.41.–6.46.
AGRI ĢD un CLIMA ĢD ziņojumi par izdevumu pareizību	6.41.–6.45.
Komisijas gada pārvaldības un snieguma ziņojums (AMPR)	6.46.
Secinājums un ieteikumi	6.47.–6.51.
Secinājums	6.47.–6.48.
Ieteikumi	6.49.–6.51.
Pielikumi	
6.1. pielikums. Informācija par ES darbību dalībvalstīs un Apvienotajā Karalistē	
6.2. pielikums. Iepriekšējo ieteikumu ieviešanas pārbaude	

Ievads

6.1. Šajā nodaļā ir izklāstīti mūsu konstatējumi saistībā ar DFS 3. kategoriju "Dabas resursi un vide". Šīs kategorijas galvenās darbības un izdevumi 2021. gadā ir apkopoti ***6.1. attēlā***.

6.1. attēls. Maksājumi un revīzijas datu kopa

Dabas resursi un vide
56,8 miljardi EUR (31,3 % no ES budžeta izdevumiem)

(mljrd. EUR)

2021. gada maksājumu sadalījums pēc fonda

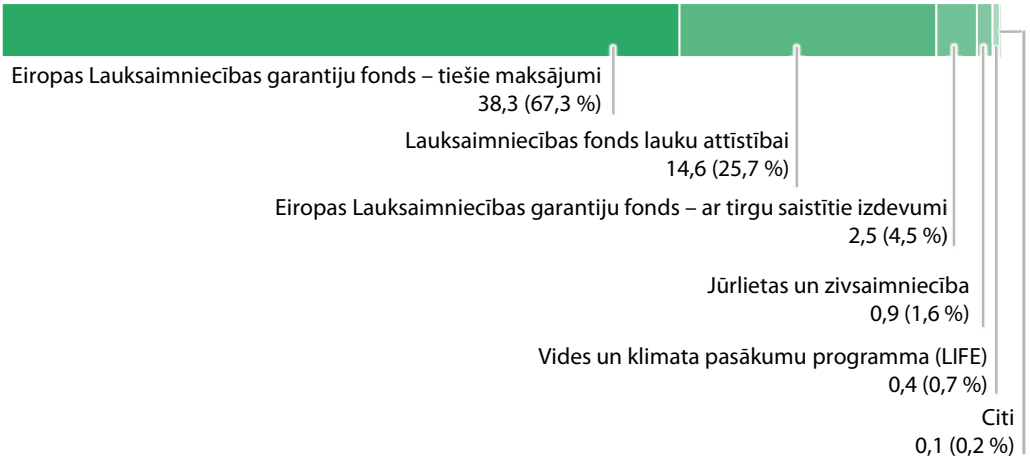

2021. gada revīzijas datu kopa salīdzinājumā ar maksājumiem

2021. gada maksājumi – kopā 56,8

2021. gada revīzijas datu kopa – kopā 56,6

(*) Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāk sk. ***1.1. pielikuma*** [***12***.] punktu).

Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropas Savienības *konsolidēto pārskatu* 2021. gada datiem.

Īss apraksts

Politikas mērķi un izdevumu instrumenti

6.2. Lauksaimniecības un lauku attīstības politika veido 97 % izdevumu kategorijā "Dabas resursi un vide", un to ievieš saskaņā ar *kopējo lauksaimniecības politiku* (KLP). KLP ir trīs vispārīgi mērķi[1]:

- ekonomiski dzīvotspējīga pārtikas ražošana, galveno uzmanību pievēršot lauksaimniecības ienākumiem, lauksaimniecības ražīgumam un cenu stabilitātei;
- ilgtspējīga dabas resursu apsaimniekošana un klimata politika, galveno uzmanību pievēršot siltumnīcefekta gāzu emisijām, bioloģiskajai daudzveidībai, augsnei un ūdens resursiem;
- līdzsvarota teritoriālā attīstība.

6.3. Kaut arī galīgo atbildību par KLP uzņemas Eiropas Komisija, īpaši Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts (AGRI ĢD), tā dala KLP pārvaldību ar *maksājumu aģentūrām* dalībvalstīs. Kopš 2015. gada neatkarīgas dalībvalstu *sertifikācijas struktūras* ik gadu sniedz atzinumu par izdevumu *likumību un pareizību*.

6.4. KLP izdevumi iedalās trīs galvenajās kategorijās:

- *tiešie maksājumi* lauksaimniekiem, ko pilnībā finansē no ES budžeta;
- dalībvalstu un reģionālās *lauku attīstības programmas*, ko līdzfinansē no ES un dalībvalstu budžeta;
- lauksaimniecības *tirgus pasākumi*, ko arī pilnībā finansē no ES budžeta, izņemot noteiktus dalībvalstu līdzfinansētus pasākumus, tostarp veicināšanas pasākumus.

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 1306/2013 par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību, 110. panta 2. punkts

Galvenās izdevumu kategorijas

6.5. Tiešie maksājumi veido 67 % no DFS 3. kategorijas izdevumiem. 2021. gadā 89 % no visiem tiešajiem maksājumiem veido četras shēmas:

- divas shēmas, ar kurām sniedz ienākumu atbalstu, pamatojoties uz lauksaimnieku deklarēto lauksaimniecības zemes platību: *pamata maksājuma shēma* (PMS) (14,8 miljardi EUR) un vienotā platībmaksājuma shēma (VPMS) (4,4 miljardi EUR);
- maksājums par lauksaimniecības praksi, kam ir labvēlīga ietekme uz klimatu un vidi: *"zaļināšanas"* maksājums (10,8 miljardi EUR);
- shēma, kas saistīta ar konkrētu lauksaimniecības produktu veidu (piemēram, liellopu un teļa gaļa, piens vai proteīnaugi): "brīvprātīgs *saistītais atbalsts*" (4,0 miljardi EUR).

6.6. Tiešie maksājumi lauksaimniekiem balstās uz maksājumtiesībām, t. i., atbalsta saņēmēji saņem maksājumu, ja ir izpildīti konkrēti nosacījumi. Šādiem maksājumiem *kļūdu* risks ir mazāks nekā maksājumiem, kuru pamatā ir atlīdzība, ja vien izvirzītie nosacījumi nav pārāk sarežģīti (sk. ***1.18***. punktu).

6.7. Lauku attīstības politika veido 26 % izdevumu šajā DFS kategorijā. Komisija 2014.–2020. gadam ir apstiprinājusi 118 lauku attīstības programmas dalībvalstīs, kas sastāv no 20 pasākumiem un 67 apakšpasākumiem. 2020. gadā tika pievienots vēl viens pasākums (21. pasākums "Ārkārtas pagaidu atbalsts lauksaimniekiem un MVU, kurus sevišķi skārusi Covid-19 krīze")[2]. Pirmais Komisijas maksājums, pamatojoties uz dalībvalstu deklarētajiem izdevumiem jaunizveidotā 21. pasākuma ietvaros, tika veikts 2021. gadā. 14 dalībvalstis deklarēja izdevumus saskaņā ar šo pasākumu kopā 616,3 miljonu EUR apmērā[3]. Tā kā tiesību akti par KLP pēc 2020. gada tika pieņemti novēloti, programmas tika pagarinātas līdz 2022. gada beigām[4].

---

[2] Regula (ES) 2020/872 ar ko groza Regulu (ES) 1305/2013 attiecībā uz īpašu pasākumu, ar kuru, reaģējot uz Covid-19 uzliesmojumu, nodrošina ārkārtas pagaidu atbalstu no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA).

[3] Mūsu izlasē ietilpa septiņi 21. pasākuma darījumi, kuros mēs neatradām kļūdas.

[4] Saskaņā ar Apvienotās Karalistes izstāšanās līgumu bijušās dalībvalsts lauku attīstības programmas tiks īstenotas līdz to slēgšanai 2023. gadā.

6.8. Lauku attīstības politikas izdevumi iedalās divās galvenajās kategorijās:

- maksājumi lauksaimniekiem, pamatojoties uz vides un klimata kritērijiem, ko piemēro lauksaimniecības platībai, vai pamatojoties uz dzīvnieku skaitu saimniecībā ("ar platību/dzīvniekiem saistīti maksājumi");
- atbalsts investīciju projektiem, ar kuriem paredzēts atbalstīt sociālo un ekonomisko attīstību lauku apvidos ("ar platību nesaistīti maksājumi").

6.9. Lauksaimniecības tirgus pasākumi, kas veido 4,4 % no DFS 3. kategorijas izdevumiem, iedalās vairākas dažādas shēmas, kam piemēro dažādus attiecināmības nosacījumus (piemēram, lauksaimniecības produktu, augļu un dārzeņu popularizēšana skolās, ražotāju organizācijas).

6.10. Šī DFS kategorija aptver arī ES izdevumus jūrlietu un zivsaimniecības politikai, kā arī daļu no ES izdevumiem vides un klimata politikai, kas attiecas uz *Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu (EJZF)* un vides un klimata pasākumu programmu "*LIFE*". Šī izdevumu kategorija (2,2 % no DFS 3. kategorijas izdevumiem) ietver arī dažādus atlases kritērijus, attiecināmības prasības un izmaksas metodes.

6.11. Attiecināmības kritēriji lielākajai daļai izdevumu lauku attīstībai, tirgus pasākumiem un citām DFS 3. kategorijas politikas jomām ārpus KLP ir sarežģītāki nekā tiešajiem maksājumiem, un kļūdu risks ir augstāks (sk. ***1.18***. punktu).

Revīzijas tvērums un pieeja

6.12. Mūsu mērķis bija aplēst kļūdu līmeni šai DFS kategorijai un veikt *ticamības deklarācijas* sagatavošanas darbu; Piemērojot ***1.1. pielikumā*** aprakstīto revīzijas pieeju un metodes, attiecībā uz šo DFS kategoriju 2021. gadā mēs pārbaudījām turpmāk minēto:

a) statistiski reprezentatīvu 212 *darījumu* izlasi, kas aptver visu izdevumu diapazonu šajā DFS kategorijā:

   i) 84 tiešos maksājumus, kas ietver galvenās shēmas;

   ii) 42 ar platību/dzīvniekiem saistītus darījumus lauku attīstības programmās;

iii) 62 ar platību nesaistītus lauku attīstības darījumus, 14 darījumus saistībā ar tirgus pasākumiem un 10 darījumus[5] izdevumu jomās ārpus KLP;

b) AGRI ĢD un CLIMA ĢD *gada darbības pārskatos* (GDP) iekļauto informāciju par pareizību un tās iekļaušanu Komisijas *gada pārvaldības un snieguma ziņojumā* (*AMPR*).

c) atlasītas sistēmas, kurās mēs pārbaudījām, kā dalībvalstis īsteno "*monitorējošās pārbaudes*" un 21. pasākumu un saistībā ar kurām mēs pārbaudījām, cik lielā mērā ir saskaņota kontroles statistika un maksājumu dati, ko dalībvalstis iesniedz Komisijai.

[5] Vides un klimata rīcības kontekstā mēs revidējām septiņus darījumus *EJZF* ietvaros un trīs darījumus saistībā ar "*LIFE*" programmu.

Darījumu pareizība

6.13. Šo iedaļu veido četras apakšiedaļas. Pirmā apakšiedaļa attiecas uz mūsu šā gada 212 darījumu izlases pārbaudi, un tās mērķis ir sniegt ieskatu par galvenajiem kļūdu avotiem. Otrā apakšiedaļa attiecas uz mūsu pārbaudi par to, kā dalībvalstis īsteno monitorējošās pārbaudes. Trešā attiecas uz maksājumu aģentūru paziņoto kontroles un maksājumu datu pārbaudēm, savukārt ceturtajā apakšiedaļā ir aprakstīti mūsu revīzijas konstatējumi par to, kā atlasītās dalībvalstis īsteno 21. pasākumu.

Darījumu pārbaudes rezultāti

6.14. Mūsu revidētie 212 darījumi aptver 18 dalībvalstis[6]. Mēs revidējām tiešos maksājumus 14 dalībvalstīs, un mūsu veiktās lauku attīstības darījumu pārbaudes aptvēra 20 valsts un reģionālās programmas 14 dalībvalstīs. No 212 revidētajiem darījumiem 185 (87 %) nebija kļūdu un 27 (13 %) saturēja kļūdas. Pamatojoties uz 23 skaitļos izteiktām kļūdām (sk. ***6.2. attēlu***) un citiem kontroles sistēmas sniegtajiem pierādījumiem (sk. sadaļu "Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi"), mēs konstatējam, ka kļūdu līmenis kategorijā "Dabas resursi" ir tuvs *būtiskuma slieksnim*. Lielākā daļa mūsu konstatēto kļūdu ietekmēja lauku attīstības un tirgus pasākumu darījumus. Mēs konstatējām dažas nelielas skaitļos izsakāmas kļūdas tiešajos maksājumos. Mēs konstatējām arī četrus gadījumus, kuros nebija ievēroti noteikumi, bet bez finansiālas ietekmes.

[6] Beļģija, Bulgārija, Dānija, Vācija, Īrija, Grieķija, Spānija, Francija, Horvātija, Itālija, Latvija, Lietuva, Ungārija, Austrija, Polija, Portugāle, Rumānija, Somija.

6.2. attēls. Darījumu pārbaudes rezultāti

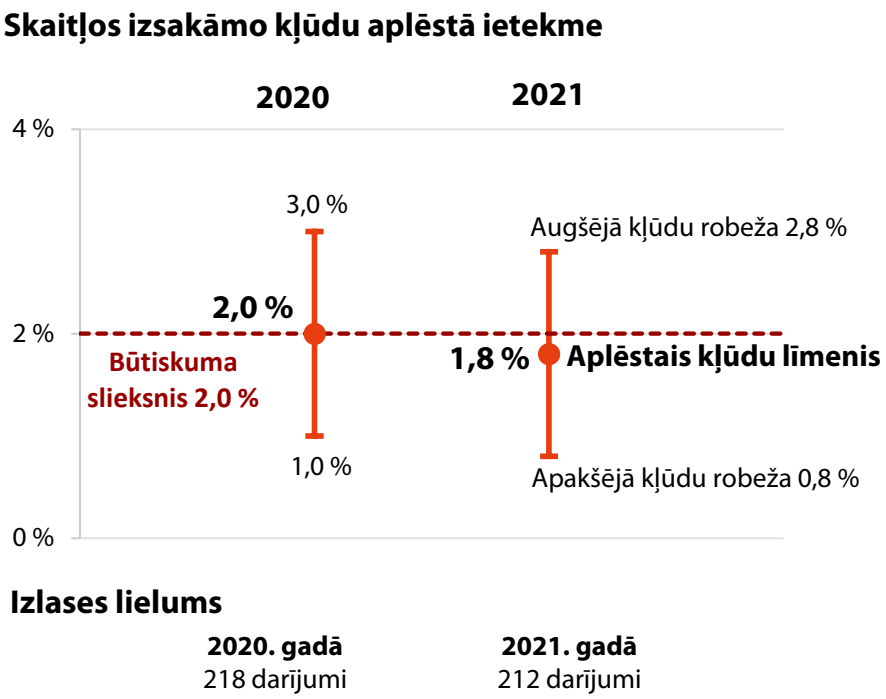

Avots: ERP.

6.15. Apskats par DFS 3. kategorijas maksājumiem un darījumu pārbaužu rezultātiem ir sniegts ***6.1. pielikumā***.

6.16. *Aplēstā kļūdu līmeņa sadalījums* atbilstoši kļūdu kategorijām 2021. gadā ir parādīts ***6.3. attēlā***.

6.3. attēls. Galvenie kļūdu avoti bija neattiecināmi atbalsta saņēmēji vai izmaksas

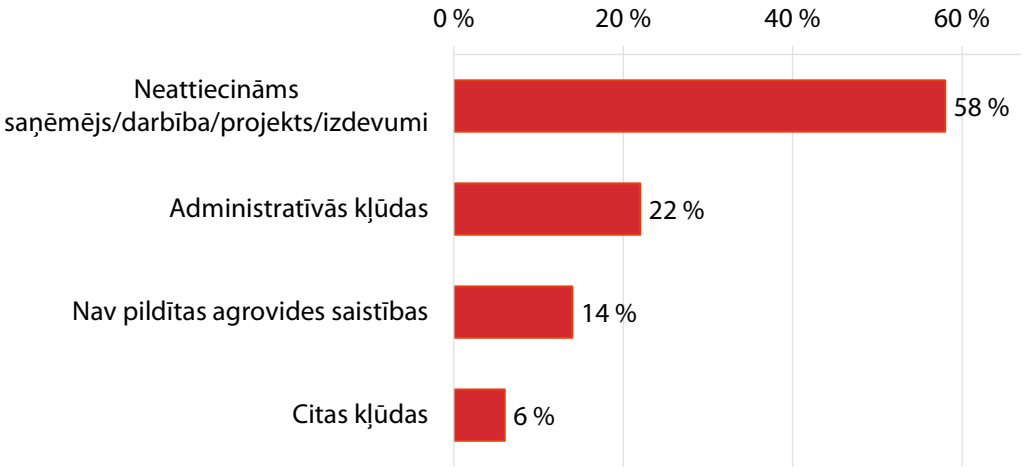

Avots: ERP.

6.17. Dalībvalstu iestādes un Komisija (*tiešās pārvaldības* gadījumā) bija piemērojušas koriģējošus pasākumus, kuri tieši ietekmēja 21 no mūsu izlases darījumiem. Mēs šos pasākumus ņēmām vērā, veicot aprēķinus, jo tie samazināja šai nodaļai aplēsto kļūdu līmeni par 0,3 % procentpunktiem. 15 gadījumos, kad bija konstatētas *skaitļos izsakāmas kļūdas*, dalībvalstu iestādēm un Komisijai bija pietiekami daudz informācijas, lai novērstu vai atklātu un izlabotu kļūdas pirms izdevumu pieņemšanas. Ja dalībvalstu iestādes un Komisija (tiešās pārvaldības gadījumā) būtu pienācīgi izmantojušas visu to rīcībā esošo informāciju, šai nodaļai aplēstais kļūdu līmenis būtu bijis par 1,2 procentpunktiem zemāks. Piemērs administratīvai kļūdai, kas radusies pieejamās informācijas neizmantošanas dēļ, ir parādīts ***6.1. izcēlumā***.

6.1. izcēlums

Maksājumu aģentūra, pārbaudot atbalsta saņēmēja deklarētās izmaksas, neizmantoja visu pieejamo informāciju

Vīna noieta veicināšanas pasākums, Spānija

- Saskaņā ar valsts noteikumiem atbalsta saņēmēji, kas organizē vīna degustācijas, par katriem sešiem dalībniekiem var pieprasīt atlīdzināt tikai vienas pudeles izmaksas katram vīna veidam.
- Maksājumu aģentūra *atbalsta saņēmējam* pieprasīja visaptverošu ziņojumu, kurā uzskaitīti organizētie pasākumi un dalībnieku un pudeļu skaits katrā pasākumā.
- Veicot deklarēto izmaksu attiecināmības pārbaudes, maksājumu aģentūra galveno uzmanību pievērsa citām pārbaudēm un nepamanīja, ka šī prasība nav izpildīta, lai gan atbalsta saņēmējs bija iesniedzis maksājumu aģentūrai attiecīgo informāciju.

Veicot darījuma revīziju, mēs saņēmām pareizu pārrēķināto pudeļu skaitu, par ko varēja pieprasīt atlīdzību. Tādējādi tika atskaitīti gandrīz 50 % sākotnēji atlīdzībai deklarēto vīna pudeļu, kā rezultātā atbalsta saņēmēja kopējās deklarētajās darbības izmaksās radās kļūda 6,5 % apmērā.

Tiešie maksājumi: zemāks kļūdu risks

6.18. Pārbaudītajos 84 tiešo maksājumu darījumos mēs konstatējām tikai trīs nelielas skaitļos izsakāmas kļūdas, kas radās tāpēc, ka lauksaimnieki bija pārvērtējuši attiecināmo lauksaimniecības zemes platību.

6.19. Tiešos maksājumus pārvalda, izmantojot *integrēto administrācijas un kontroles sistēmu* (IAKS)[7], kas ietver *zemes gabalu identifikācijas sistēmu* (ZGIS). IAKS savstarpēji saista saimniecību, atbalsta pieteikumu, lauksaimniecības platību un dzīvnieku reģistru datubāzes, kuras maksājumu aģentūras izmanto, lai veiktu visu atbalsta pieteikumu administratīvās sasaistu pārbaudes[8]. ZGIS ir ģeogrāfiskās informācijas sistēma, kura satur no dažādiem avotiem iegūtu telpisko datu komplektus, kas kopā veido dalībvalstu lauksaimniecības platību uzskaiti. Sākotnējās pārbaudes, ko maksājumu aģentūras izmanto kopš 2015. gada, un "monitorējošo pārbaužu" ieviešana dažās dalībvalstīs 2018. gadā sniedz atbalsta saņēmējiem iespēju labot konkrētas kļūdas atbalsta pieteikumos, tādējādi samazinot kļūdu risku.

6.20. Mūsu konstatējumi apstiprina mūsu iepriekšējos apsvērumus[9], ka IAKS, jo īpaši ZGIS, veido efektīvu pārvaldības un kontroles sistēmu ar mērķi nodrošināt, ka tiešajos maksājumos kopumā kļūdu līmenis nav būtisks.

Lauku attīstība, tirgus pasākumi un citi maksājumi: lielāks kļūdu risks

Ar platību/dzīvniekiem saistītie lauku attīstības izdevumi

6.21. Mēs pārbaudījām 42 lauku attīstības maksājumus, pamatojoties uz lauksaimnieku deklarēto platību vai dzīvnieku skaitu. To vidū bija kompensācijas maksājumi par bioloģisko lauksaimniecību, maksājumi lauksaimniekiem platībās ar dabas radītiem ierobežojumiem, kā arī maksājumi par konkrētu *agrovides un klimata saistību* pildīšanu.

6.22. No 42 pārbaudītajiem ar platību vai dzīvniekiem saistītajiem lauku attīstības darījumiem 35 darījumos kļūdu nebija. Mēs konstatējām sešas skaitļos izsakāmas kļūdas, no kurām trīs veidoja vairāk nekā 20 %, un vienu atbilstības problēmu bez finansiālas ietekmes.

---

[7] https://ec.europa.eu/agriculture/direct-support/iacs_en

[8] Komisijas Īstenošanas regula (ES) 809/2014, ar ko paredz noteikumus par to, kā Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (ES) Nr. 1306/2013 piemēro attiecībā uz integrēto administrācijas un kontroles sistēmu, lauku attīstības pasākumiem un savstarpējo atbilstību, kurā grozījumi izdarīti ar Komisijas 2015. gada 14. decembra Īstenošanas regulu (ES) 2015/2333, 11. panta 4. punkts.

[9] 2020. gada pārskats, 6.16. punkts.

6.23. Divas no skaitļos izteiktajām kļūdām radās tādēļ, ka maksājumu aģentūra bija veikusi maksājumus, pamatojoties uz neprecīziem datiem par atbalsta saņēmējiem, kas reģistrēti tās dzīvnieku datubāzē. Attiecībā uz pārējiem četriem konstatējumiem kļūdu avoti ir dzīvnieku labturības un agrovides un klimata saistību pārkāpumi (sk. piemēru ***6.2. izcēlumā***) un pārāk lielu attiecināmo platību deklarēšana.

6.2. izcēlums

Agrovides un klimata attiecināmības kritēriju neievērošanas piemērs

Polijā lauksaimnieks saņēma atbalstu saskaņā ar 10. lauku attīstības pasākumu "Agrovide un klimats". Saskaņā ar pasākuma nosacījumiem lauksaimnieks deklarēja trīs zemes gabalus, un viņam bija jāievēro vairākas saistības:

- laika periodā no 15. jūnija līdz 30. septembrim vienu reizi nopļaut deklarētās platības;
- divos zemes gabalos atstāt neskartu 15–20 % no platības; un
- divu nedēļu laikā pēc pļaušanas nopļauto biomasu savākt vai ievietot ķīpās.

Mēs konstatējām, ka lielākā daļa datu, kas reģistrēti atbalsta saņēmēja saimniecību reģistrā, neatspoguļo faktisko lauksaimniecisko darbību. Izmantojot pierādījumus no *Sentinel* satelīta datiem, mēs varējām noteikt, ka:

- viens zemes gabals vispār netika nopļauts;
- viens no zemes gabaliem, kas bija jāatstāj daļēji nopļauts, tika nopļauts pilnībā; un
- divos zemes gabalos pļaušanas datums atšķīrās no lauksaimnieka reģistrētā datuma, kas lika secināt, ka pļautā biomasa tika savākta vai ievietota ķīpās vairāk nekā divas nedēļas pēc pļaušanas.

Ņemot vērā valsts tiesību aktos noteiktās sankcijas, šīs neatbilstības izraisīja 57 % kļūdu revidētajā maksājumā.

Investīciju projekti

6.24. Pārbaudījām 62 lauku attīstības maksājumus investīciju projektiem tādās jomās kā lauku saimniecību modernizācija, lauksaimniecības produktu pārstrādes iekārtu būvniecība, atbalsts pamatpakalpojumiem un ciematu atjaunošanai lauku apvidos vai gados jaunu lauksaimnieku darbības uzsākšana lauku apvidos.

6.25. Mēs skaitļos izteicām kļūdas septiņos maksājumos investīciju projektiem. Šīs kļūdas radās galvenokārt tādēļ, ka saņēmēji deklarēja izdevumus vai darbības, kas neatbilda attiecināmības nosacījumiem. Četros gadījumos kļūdas bija nelielas, savukārt pārējos trīs gadījumos kļūdu līmenis pārsniedza 20 %.

Tirgus pasākumi

6.26. Mēs pārbaudījām 14 tirgus pasākumu darījumus un konstatējām četrus gadījumus, kad maksājumu aģentūras bija atlīdzinājušas neattiecināmas izmaksas. Visu četru kļūdu apjoms bija mazāks par 20 %.

Jūrlietu, zivsaimniecības, vides un klimata politika

6.27. Jūrlietu, zivsaimniecības, vides un klimata politikas jomās mēs revidējām četrus tiešās pārvaldības darījumus, un mēs neatradām kļūdas. Attiecībā uz atlikušajiem sešiem darījumiem, uz kuriem attiecas *dalītā pārvaldība*, mēs konstatējām trīs skaitļos izteiktas kļūdas, tostarp vienu, kas pārsniedz 20 % un kas izriet no nepareiza attiecināmo izmaksu aprēķina.

Monitorējošas pārbaudes — efektīvs maksājumu aģentūru pārbaužu rīks

6.28. Kopš 2018. gada dalībvalstu maksājumu aģentūras var izmantot monitorējošas pārbaudes. Īstenojot šo pieeju, tiek izmantoti automatizēti procesi, kuru pamatā ir ES programmas *Copernicus Sentinel* satelīta dati, lai pārbaudītu atbilstību zināmiem KLP noteikumiem. 2021. gadā 10 dalībvalstis ir veikušas monitorējošas pārbaudes galvenokārt, lai novērtētu platībatkarīgā atbalsta pieprasījumus tiešo maksājumu shēmu ietvaros. Ja visus konkrētās maksājumu shēmas attiecināmības kritērijus var novērtēt no gaisa, maksājumu aģentūras var pārraudzīt visu atbalsta *saņēmēju* kopumu attālināti.

6.29. Monitorējošās pārbaudes sniedz regulārus novērojumus par lauksaimniecisko darbību, un tās var izmantot, lai brīdinātu lauksaimniekus par maksājumu shēmas noteikumu iespējamu neievērošanu jebkurā augšanas sezonas laikā. Tas dod lauksaimniekiem vairāk iespēju koriģēt pieprasījumus, pirms tie tiek pabeigti.

6.30. Dalībvalstis/reģioni, kas izmanto monitorējošas pārbaudes, ir parādītas zemāk redzamajā kartē.

6.4. attēls. Valstis un reģioni, kas piemēro monitorējošas pārbaudes

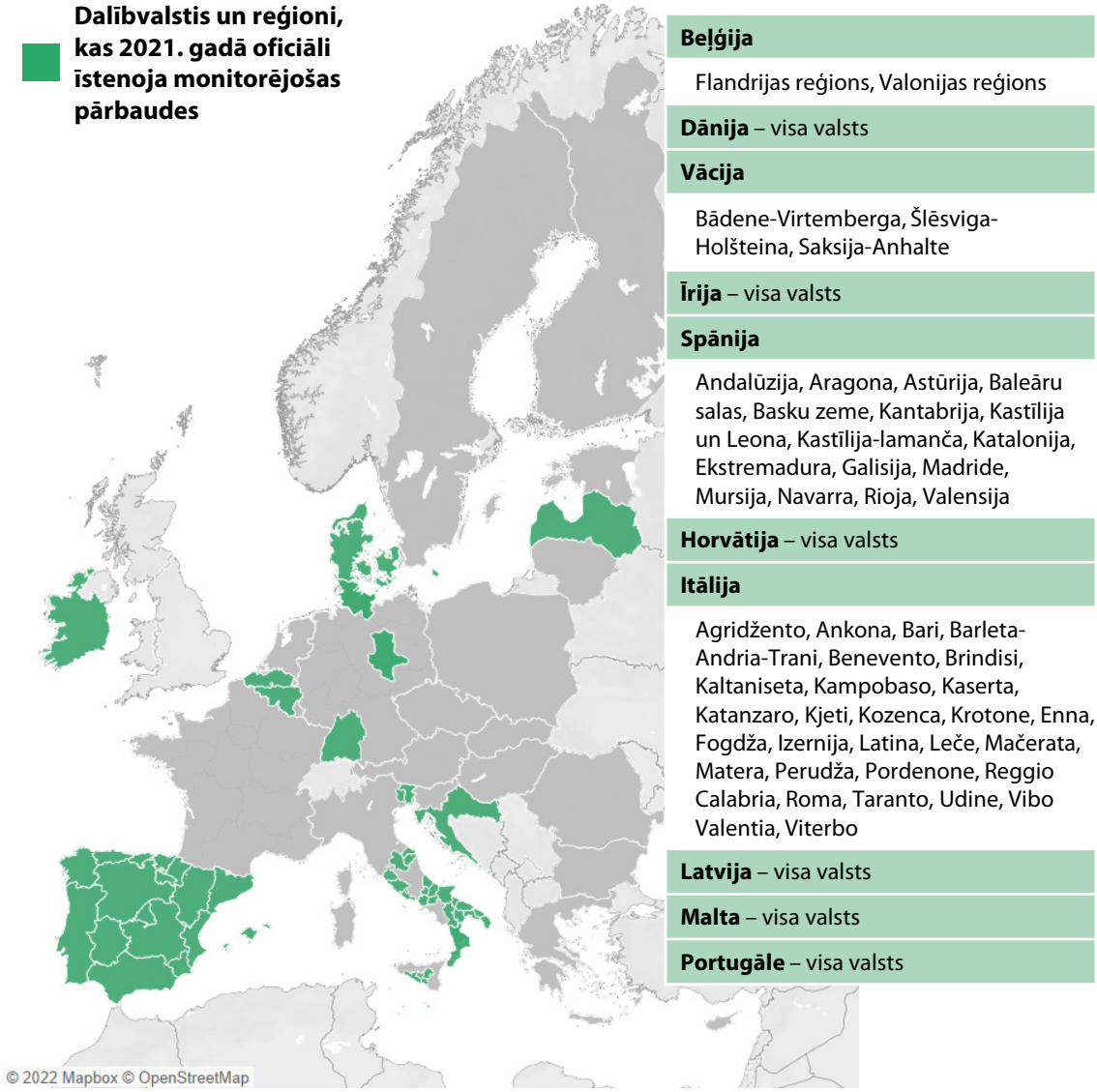

Avots: izveidots ar ERP "*Tableau*", pamatojoties uz Komisijas sniegtajiem datiem; karte — ©Mapbox un ©OpenStreetMap, kas licencēti atbilstīgi *Creative Commons Attribution-Share Alike 2.0* licencei (CC BY-SA).

6.31. Nesenajā īpašajā ziņojumā par jauno attēlveidošanas tehnoloģiju izmantošanu KLP uzraudzībā mēs ieteicām Komisijai veicināt monitorējošu pārbaužu izmantošanu kā galveno kontroles sistēmu KLP pēc 2020. gada un palīdzēt dalībvalstīm labāk izmantot jaunās tehnoloģijas vides un klimata prasību monitorēšanai[10]. Īpašajā ziņojumā par krāpšanu KLP mēs ieteicām Komisijai veicināt jauno tehnoloģiju izmantošanu, lai novērstu un atklātu krāpšanu KLP izdevumos[11].

6.32. Strādājot pie 2021. gada ticamības deklarācijas, mēs pārbaudījām, kā monitorējošas pārbaudes īsteno Spānijā un Itālijā.

6.33. Spānija kopš 2019. gada ir ieviesusi monitorējošas pārbaudes, izmantojot valsts un reģionālos tiešo maksājumu monitorējošos projektus. Šie projekti attiecās uz 14 reģioniem 2020. gadā un 15 reģioniem – 2021. gadā, no 17 kopā. Daži reģioni šo pieeju ir paplašinājuši, iekļaujot arvien lielāku skaitu lauku attīstības pasākumu un aptverot trīs pasākumus 2020. gadā un 11 pasākumus 2021. gadā. Piemērs monitorējošas pārbaudes izmantošanai lauku attīstības agrovides pasākumam ir parādīts ***6.3. izcēlumā***.

6.3. izcēlums

Monitorējošas pārbaudes, ko izmantoja agrovides pasākumam Spānijā (Andalūzijā) 2021. gadā

Mēs izvērtējām monitorējošo pārbaužu izmantošanu Andalūzijā.

Maksājumu aģentūra veica pati savas kombinētās monitorējošās pārbaudes, pārraugot projektu saistītajam atbalstam rīsiem (tiešais maksājums) un lauku attīstības pasākumam "Lauksaimniecības sistēmas ar īpašu nozīmi Andalūzijas rīsu lauku putniem". Pārbaudes ietvēra astoņu nedēļu satelītnovērojumus, lai pārbaudītu, vai ir izpildītas prasības attiecībā uz rīsu lauku applūdināšanu ziemā. Kolīdz kultūrauga ražošanas cikls ir noslēdzies, rīsu laukiem ir jāpaliek appludinātiem līdz nākamā gada 15. janvārim, lai palīdzētu saglabāt ornitoloģisko bioloģisko daudzveidību.

---

[10] Īpašais ziņojums 04/2020 "Jauno attēlveidošanas tehnoloģiju izmantošana kopējās lauksaimniecības politikas uzraudzībai: kopumā stabils progress, bet lēnāks attiecībā uz klimata un vides uzraudzību", 82. punkts.

[11] Īpašais ziņojums 14/2022 "Komisijas reakcija uz krāpšanu kopējā lauksaimniecības politikā: laiks rīkoties nopietnāk", 112. punkts.

Turpmāk sniegtie attēli parāda plūdus rīsu laukos pēc ražas novākšanas, ko mēs apstiprinājām, apmeklējot laukus uz vietas 2021. gada novembrī.

Divi *Sentinel* satelīta dati uzņemti

3. un 28. septembrī, 13. oktobrī (pirms applūšanas perioda)	23. oktobrī, 7. un 17. novembrī (applūšanas perioda laikā)

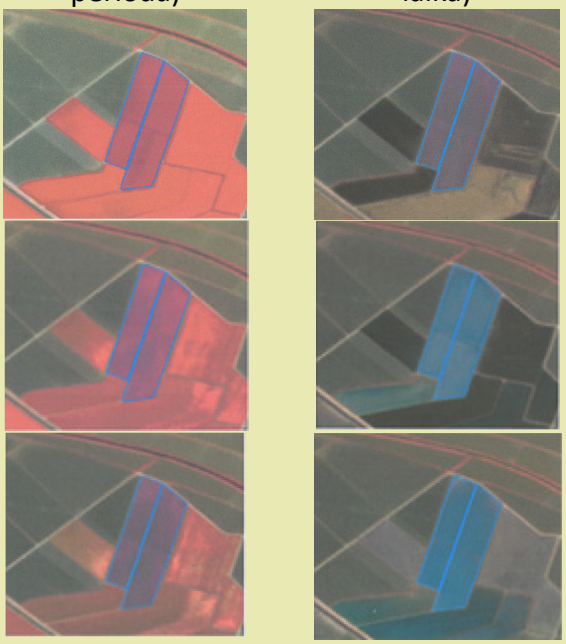

Avots: ERP.

Avots: Copernicus Sentinel satelīta dati (2021), ko apstrādā *Sentinel* centrs un Andalūzijas maksājumu aģentūra.

6.34. Itālijā divas no 11 maksājumu aģentūrām 2021. gadā izmantoja monitorējošas pārbaudes (*AGEA* un *ARCEA*). Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu aptvērums ir palielinājies no 17 līdz 29 pašvaldībām, aptverot 2,9 miljonus ha. Pārbaudes attiecās tikai uz tiešajiem maksājumiem, bet Itālija plāno pārbaudes attiecināt arī uz dažiem lauku attīstības pasākumiem (piemēram, augsnes seguma uzturēšana ilggadīgās kultūrās, tieša sēšana vai minimāla augsnes apstrāde). Valsts iestādes kā sistēmas uzlabojumu norādīja, ka tiek izmantoti satelītattēli ar labāku izšķirtspēju un detalizētāki un precīzāki dati lauksaimnieku pieprasījumos attiecībā uz kultūraugiem un lauksaimniecības praksi.

6.35. Komisija ir apņēmusies sniegt atbalstu dalībvalstīm monitorējošo pārbaužu izstrādē[12]. 2021. gada beigās 13,1 % no galveno *tiešā atbalsta* shēmu (pamatmaksājumi un vienotie platībmaksājumi) platībām bija pakļauts monitorējošām pārbaudēm[13].

Dalībvalstu kontroles statistikas un maksājumu datu saskaņotības pārbaudes

6.36. Katru gadu dalībvalstis iesniedz Komisijai datus par savām veiktajām pārbaudēm attiecībā uz atbalsta maksājumiem ("kontroles statistika"), kā arī datus par veiktajiem maksājumiem atbalsta saņēmējiem. Attiecībā uz 2021. finanšu gadu mēs pārbaudījām šīs kontroles statistikas un maksājumu datu, ko paziņojušas mūsu tiešo maksājumu izlasē atlasītās 13 maksājumu aģentūras, kvalitāti un saskaņotību. Šie dati ir pamats, uz kura Komisija atlīdzina dalībvalstīm ES līdzekļus.

6.37. Mēs konstatējām dažas neatbilstības starp kontroles un maksājumu datiem, kas lielā mērā bija saistītas ar laika nesakritību starp abām datu kopām. Lai gan dati, kas iekļauti kontroles statistikā, ir statiski (tie sagatavoti uz 2021. gada 15. jūliju), maksājumu aģentūras pastāvīgi atjaunina maksājumu datus. Atjauninājumu pamatā ir izmaiņas atbalsta saņēmēja pusē (piemēram, saimniecību nodošana) vai aģentūras pusē (tās veikto pārbaužu rezultātā). Neraugoties uz šo objektīvo šķērsli, mēs panācām ļoti augstu precizitātes līmeni maksājumu datu pārrēķināšanai. Kopumā konstatējām, ka atlasīto maksājumu aģentūru sistēmas ticami aprēķināja atbalsta maksājumus, pareizi ņemot vērā korekcijas, kas izriet no kontroles datiem.

21. lauku attīstības pasākums: ārkārtas atbalsts, kas piešķirts atbalsta saņēmējiem, kuriem tas nepieciešams, bet ar dažiem izņēmumiem

6.38. 21. pasākuma galvenais mērķis bija risināt likviditātes problēmas lauksaimniekiem un *mazajiem un vidējiem uzņēmumiem* uzņēmumiem, kas nodarbojas ar tādu lauksaimniecības produktu pārstrādi, tirdzniecību vai izstrādi, kurus īpaši skārusi Covid-19 krīze, lai nodrošinātu to saimnieciskās darbības nepārtrauktību. Mēs pārbaudījām pasākuma īstenošanu četrās dalībvalstīs (Bulgārijā, Grieķijā, Polijā un

[12] Komisijas atbildes uz Īpašo ziņojumu 04/2020.

[13] AGRI ĢD 2021. gada darbības pārskats, 2. pielikums, 25. lpp.

Rumānijā). Pārbaudījām, vai ir ievēroti divi galvenie atbalsta nosacījumi, proti, ka atbalsta pieteikumi kompetentajai iestādei ir jāapstiprina līdz 2020. gada 31. decembrim un ka maksimālais atbalsta apjoms nedrīkst pārsniegt 7 000 EUR vienam lauksaimniekam un 50 000 EUR vienam MVU[14].

6.39. Kopumā regulā noteiktie atbalsta nosacījumi tika ievēroti. Mēs norādījām, ka nosacījumi, lai saņemtu šo atbalstu, bija mazāk stingri nekā cita veida tiešajam atbalstam. Ņemot vērā 21. pasākuma steidzamību, lielākā daļa dalībvalstu pārvaldīja šo pasākumu ārpus savas IAKS sistēmas.

6.40. Mēs konstatējām ierobežotu skaitu gadījumu, kad līdzekļus saņēma atbalsta saņēmēji, kuri neatbilda atbalsta kritērijiem. Maksājumu aģentūras to būtu varējušas novērst, ja tās būtu izmantojušas IAKS sistēmu, nevis pārvaldījušas šos pasākumus ārpus automātiskām pārbaudēm, izmantojot *Excel* izklājlapas.

6.4. izcēlums

Piemērs par atbalsta saņēmējiem, kas neatbilst 21. pasākuma kritērijiem

Rumānijā un Bulgārijā maksājumi tika veikti struktūrām, kas nav atkarīgas no lauksaimnieciskās darbības, piemēram, klosteriem, baznīcām, cietumiem, valsts pētniecības institūtiem vai NVO. Šī atbalsta saņēmēju kategorija nav cietusi no likviditātes un naudas plūsmas problēmām tādā mērā, kas attaisnotu ārkārtas atbalsta piešķiršanu.

Polijā mēs konstatējām dažus gadījumus, kad mājputnu saimniecības iesniedza vairāk nekā vienu pieteikumu. Vairumā gadījumu precēts pāris katrs pieprasīja maksimālo atbalstu 7000 EUR apmērā, norādot, ka viņi būtu jāuzskata par atsevišķiem lauksaimniekiem, lai gan viņu dzīvnieki aizņem vienas un tās pašas ēkas. Maksājumu aģentūra apstiprināja atbalstu, pamatojoties tikai uz dokumentāriem pierādījumiem, bez saimniecību apmeklējumiem, lai pārbaudītu ģimenes locekļu lauksaimniecisko darbību faktisko nošķiršanu.

[14] Regula (ES) 1305/2013, 39.b panta 4. un 5. punkts.

Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi

AGRI ĢD un CLIMA ĢD ziņojumi par izdevumu pareizību

6.41. Katras maksājumu aģentūras direktors iesniedz AGRI ĢD gada pārvaldības deklarāciju par savas aģentūras pārvaldības un kontroles sistēmu *efektivitāti*, kā arī par izdevumu likumību un pareizību. Papildus dalībvalstis katru gadu ziņo par savām administratīvajām un uz vietas veiktajām pārbaudēm ("kontroles statistika").

6.42. Kopš 2015. gada, lai sniegtu papildu pārliecību, sertifikācijas struktūru pienākums ir attiecībā uz katru maksājumu aģentūru sniegt ikgadēju atzinumu par dalībvalstu iesniegto atlīdzināmo izdevumu likumību un pareizību.

6.43. Lai aprēķinātu skaitliskos datus par risku maksājuma laikā attiecībā uz tiešajiem maksājumiem, lauku attīstību un tirgus pasākumiem, AGRI ĢD izmanto kļūdu īpatsvaru, kas iekļauts kontroles statistikā, izdarot korekcijas saskaņā ar rezultātiem, kas iegūti sertifikācijas struktūru revīzijās un paša ģenerāldirektorāta veiktajās maksājumu aģentūru sistēmu un izdevumu revīzijās. Korekcijas, kas izriet no AGRI ĢD veiktā darba, rada vienreizējas vai vienotas likmes korekcijas. Vienotu likmju piemērošanaatvieglo dalībvalstu vadības un kontroles sistēmās konstatēto problēmu standarta risināšanu. No riska maksājuma laikā AGRI ĢD atņem savas aplēstās nākotnes finanšu korekcijas un atgūstamos līdzekļus un tādējādi aplēš galīgo riskam pakļauto summu.

6.44. Maksājumu aģentūru paziņotā kontroles statistika liecina, ka kļūdu līmenis ir 0,9 % no kopējiem KLP izdevumiem. Ņemot vērā sertifikācijas struktūru darbu un savas revīzijas, AGRI ĢD aprēķināja, ka aplēstā riskam pakļautā summa maksājuma laikā ir 1 020,68 miljoni EUR, t.i., aptuveni 1.8 % no kopējiem KLP izdevumiem 2021. gadā. AGRI ĢD aplēsa, ka risks maksājuma laikā (koriģētais kļūdu īpatsvars) ir apmēram 1,4 % tiešajiem maksājumiem, 2,9 % lauku attīstībai un 2,1 % tirgus pasākumiem. AGRI ĢD gada darbības pārskatā sniegtā informācija par pareizību atbilst mūsu konstatējumiem un secinājumiem, kā arī zināšanām, ko ieguvām revīzijā.

6.45. Palāta veica ierobežotu CLIMA ĢD gada darbības pārskatā ietvertās pareizības informācijas pārbaudi. Pamatojoties uz mūsu ierobežoto pārbaudi, mēs konstatējām, ka galīgā riska aprēķina metodika maksājuma (vai *slēgšanas*) brīdī atbilst Komisijas pamatnostādnēm.

Komisijas gada pārvaldības un snieguma ziņojums (AMPR)

6.46. Kategorijā “Dabas resursi” Komisijas aplēstais risks maksājuma laikā, kā minēts tās gada pārvaldības un snieguma ziņojumā, ir 1,8 %.

Secinājums un ieteikumi

Secinājums

6.47. Kopumā mūsu iegūtie un šajā nodaļā izklāstītie revīzijas pierādījumi liecina, ka kļūdu līmenis kategorijas "Dabas resursi un vide" izdevumos bija tuvu būtiskam (sk. ***6.14***. punktu). Saskaņā ar mūsu veiktajām darījumu pārbaudēm šajā DFS kategorijā kopējais aplēstais kļūdu līmenis ir 1.8 %.

6.48. Mūsu rezultāti liecina, ka kļūdu līmenis tiešajos maksājumos, kuru īpatsvars bija 67 % no DFS kategorijas maksājumiem, nebija būtisks, lai gan tas joprojām bija, kopumā ņemot, būtisks izdevumu jomās, kurās mēs identificējām lielāku risku (lauku attīstība, tirgus pasākumi, jūrlietas, zivsaimniecība, vide un klimata politika), un šīs jomas veido aptuveni 33 % no šīs kategorijas maksājumiem.

Ieteikumi

6.49. No maksājumu aģentūrām tiek prasīts ieviest krāpšanas novēršanas un atklāšanas sistēmas, un Komisijai ir jāgūst pamatota pārliecība par šo sistēmu darbību. 2019. gada pārskatā mēs konstatējām dažas nepilnības KLP krāpšanas apkarošanas politikā un procedūrās un sniedzām ieteikumu šo problēmu risināšanai[15]. Ieteikuma pēcpārbaudes rezultāti ir aprakstīti ***6.2. pielikumā***.

6.50. Mēs uzskatām, ka ieteikums dažos aspektos ir izpildīts, jo Komisija ir īstenojusi dažus pasākumus, lai risinātu mūsu konstatētās problēmas. Nesenajā īpašajā ziņojumā par krāpšanu KLP mēs esam atkārtojuši šos ieteikumus. Krāpšanas risku un dalībvalstu krāpšanas novēršanas pasākumu analīzei mēs nosakām kā ieviešanas mērķtermiņu 2023. gadu, savukārt veicināšanai ar mērķi panākt to, ka vairāk maksājumu aģentūru izmanto *Arachne* datizraces un riska novērtēšanas rīku – 2024. gadu.

6.51. Pamatojoties uz šo pārbaudi un saviem konstatējumiem un secinājumiem par 2021. gadu, mēs Komisijai esam sagatavojuši turpmāk minētos ieteikumus.

---

[15] 2019. gada pārskats, 6.34.–6.41. un 6.44. punkts.

6.1. ieteikums. Atbalstīt jauno tehnoloģiju izmantošanu, lai novērstu kļūdas KLP maksājumos

Lai atbalstītu dalībvalstis platību uzraudzības sistēmas ieviešanā no 2023. gada, pamatojoties uz pieredzi, kas gūta, izmantojot monitorējošās pārbaudes, jāveicina paraugprakses apmaiņu par to, kā dalībvalstis izmanto jaunās tehnoloģijas KLP maksājumu pārbaužu veikšanai.

Ieviešanas mērķtermiņš: 2023

6.2. ieteikums. 21. pasākuma maksājumu pārbaudes

Jāveic revīzijas un jānodrošina monitorēšanu un novērtēšanu, lai apstiprinātu, ka 21. pasākuma finansējums tika pienācīgi piešķirts atbalsttiesīgiem saņēmējiem, kuru likviditātes problēmas apdraudēja viņu lauksaimniecības vai uzņēmējdarbības nepārtrauktību.

Ieviešanas mērķtermiņš: 2023. gads revīzijai; 2025. gads monitorēšanai un novērtēšanai

Pielikumi

6.1. pielikums. Informācija par ES darbību dalībvalstīs un Apvienotajā Karalistē

Maksājumi un darījumu pārbaužu rezultāti 2021. gadā katrai dalībvalstij un Apvienotajai Karalistei

(miljoni EUR)

Dalībvalsts	Maksājumi kopā	Tirgus pasākumi	Tiešie maksājumi	Lauku attīstība	Citi	Revidētie darījumi	Skaitļos izsakāmas kļūdas
Francija	**9 339**	544	6 808	1 915	73	**25**	**6**
Spānija	**6 905**	611	5 057	1 149	88	**17**	**1**
Vācija	**6 114**	125	4 615	1 354	20	**28**	**4**
Itālija	**5 730**	683	3 557	1 471	20	**18**	**3**
Polija	**4 821**	32	3 320	1 419	51	**18**	**3**
Rumānija	**3 174**	62	1 885	1 215	11	**16**	**1**
Grieķija	**2 725**	50	1 991	636	48	**9**	**1**
Ungārija	**1 892**	34	1 276	577	5	**14**	–
Īrija	**1 545**	9	1 181	345	11	**4**	**1**
Portugāle	**1 320**	102	756	401	62	**11**	–
Austrija	**1 290**	24	683	581	2	**12**	**3**
Bulgārija	**1 233**	24	843	355	11	**13**	–
Čehija	**1 231**	17	852	357	4	–	–
Zviedrija	**1 016**	13	673	320	10		–
Somija	**964**	9	517	428	10	**4**	–
Dānija	**953**	10	798	117	28	**4**	–
Nīderlande	**875**	52	651	163	9	–	–
Horvātija	**757**	13	348	382	14	**4**	–
Lietuva	**708**	4	510	189	4	**4**	–
Apvienotā Karaliste	**706**	0	41	634	31	–	–
Beļģija	**645**	59	499	83	5	**3**	–
Slovākija	**536**	12	385	139	0	–	–
Latvija	**432**	2	295	124	11	**8**	–
Igaunija	**285**	2	165	106	12	–	–
Slovēnija	**261**	7	133	119	3	–	–
Kipra	**77**	5	47	22	2	–	–
Luksemburga	**52**	1	34	17	0	–	–
Malta	**22**	0	5	15	2	–	–

Dalībvalstis ar revidētajiem darījumiem

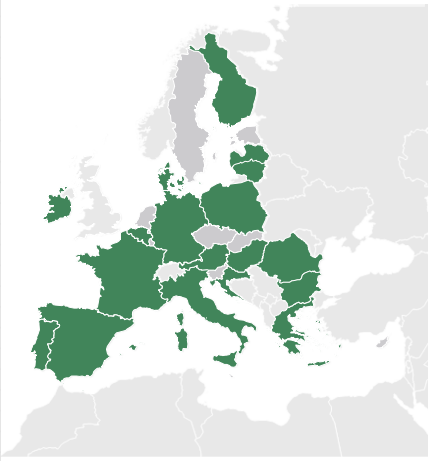

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas datiem.

6.2. pielikums. Iepriekšējo ieteikumu ieviešanas pārbaude

Gads	ERP ieteikums	ERP analīze par panākto virzību					
		Pilnībā ieviests	Ieviests		Nav ieviests	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos			
2019	Mēs iesakām Komisijai **1. ieteikums** **Biežāk atjaunināt KLP krāpšanas risku analīzi, veikt dalībvalstu krāpšanas novēršanas pasākumu analīzi un izplatīt rīka *Arachne* izmantošanas paraugpraksi, lai vēl vairāk mudinātu maksājumu aģentūras to izmantot.**			X			

Avots: ERP.

7. nodaļa

Migrācija un robežu pārvaldība
Drošība un aizsardzība

Saturs

	Punkts
Ievads	7.1.–7.9.
Īss apraksts	7.2.–7.8.
Revīzijas tvērums un pieeja	7.9.
Darījumu pareizība	7.10.–7.11.
Iekšējās kontroles sistēmu elementu pārbaude	7.12.–7.14.
Revīzijas iestāžu darba pārbaude saistībā ar to gada kontroles ziņojumiem un izdevumu revīziju	7.12.–7.14.
Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi	7.15.–7.16.
Secinājums un ieteikumi	7.17.–7.19.
Secinājums	7.17.
Ieteikumi	7.18.–7.19.
Pielikumi	
7.1. pielikums. Iepriekšējo ieteikumu ieviešanas pārbaude	

Ievads

7.1. Šajā nodaļā ir izklāstīti mūsu konstatējumi saistībā ar *daudzgadu finanšu shēmas (DFS)* 4. kategoriju "Migrācija un robežu pārvaldība" un 5. kategoriju "Drošība un aizsardzība". Mēs ziņojam par šīm izdevumu kategorijām kopīgā nodaļā, jo iepriekšējā DFS periodā tās galvenokārt bija iekļautas budžetā un iegrāmatotas vienā kategorijā, proti, DFS 3. kategorijā "Drošība un pilsonība". Šo kategoriju galvenās darbības un izdevumi 2021. gadā ir apkopoti ***7.1. attēlā*** un ***7.2. attēlā***.

7.1. attēls. Maksājumi un revīzijas datu kopa. Migrācija un robežu pārvaldība

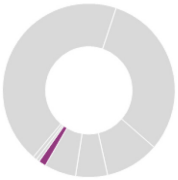

Migrācija un robežu pārvaldība
2,5 miljardi EUR (1,4 % no ES budžeta izdevumiem)

(mljrd. EUR)

2021. gada maksājumu sadalījums pēc fonda

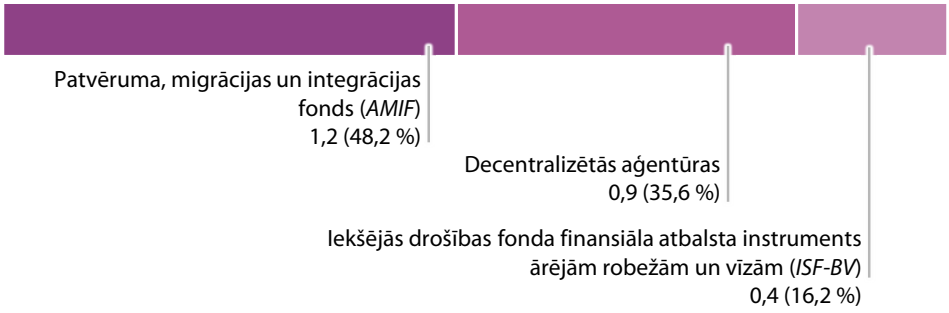

2021. gada revīzijas datu kopa salīdzinājumā ar maksājumiem

2021. gada maksājumi – kopā 2,5

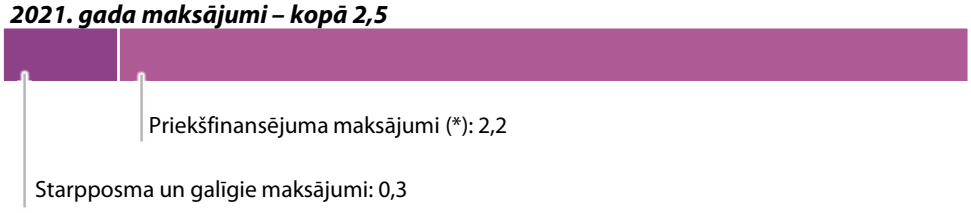

2021. gada revīzijas datu kopa – kopā 2,6

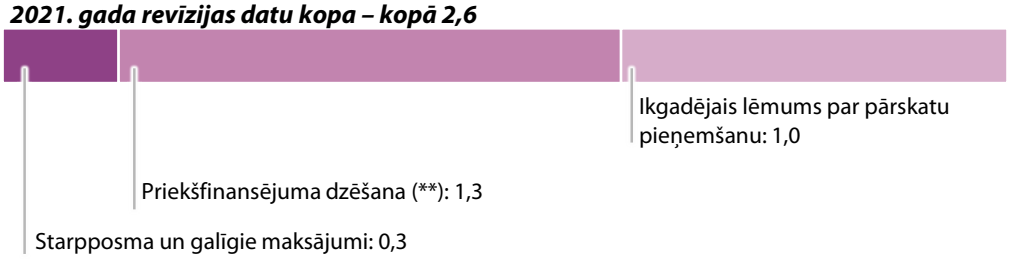

(*) *Priekšfinansējumā* ietverti tie *dalīti pārvaldītie* maksājumi par 2014.–2020. gada *plānošanas periodu*, kuri nebija iekļauti apliecinājumu paketēm pakārtotajos pārskatos, ko Komisija pieņēma 2021. gadā.
(**) Saskaņā ar pakārtoto *darījumu* vienādoto definīciju (sīkāk sk. ***1.1. pielikuma 12***. punktu).

Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropas Savienības 2021. gada *konsolidēto pārskatu* datiem.

7.2. attēls. Maksājumi un revīzijas datu kopa. Drošība un aizsardzība

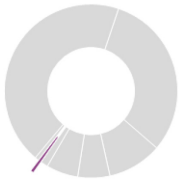

Drošība un aizsardzība
0,7 miljardi EUR (0,4 % no ES budžeta izdevumiem)

(mljrd. EUR)

2021. gada maksājumu sadalījums pēc fonda

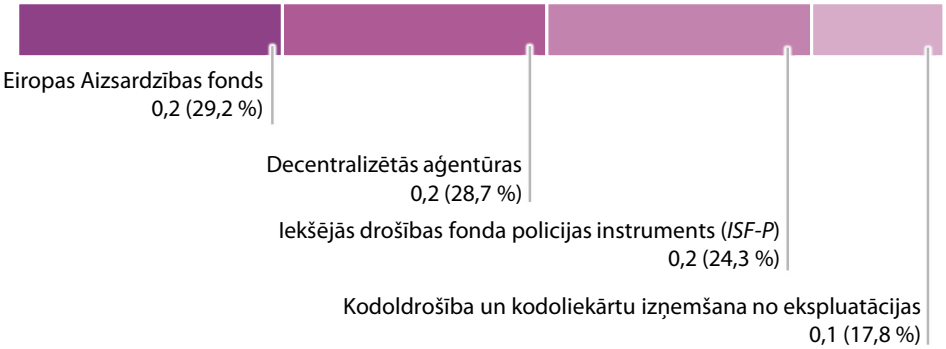

2021. gada revīzijas datu kopa salīdzinājumā ar maksājumiem

2021. gada maksājumi – kopā 0,7

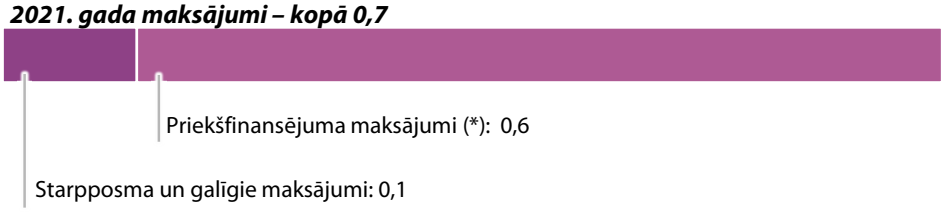

2021. gada revīzijas datu kopa – kopā 0,6

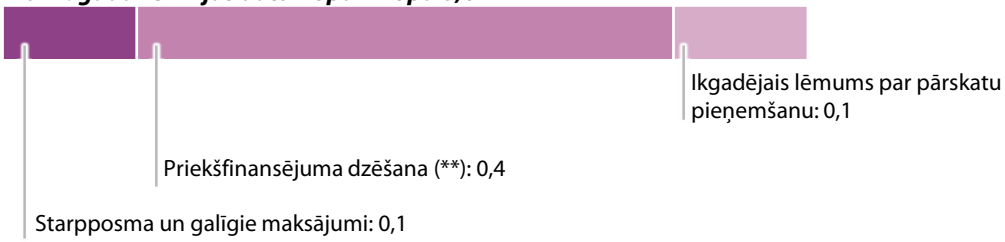

(*) Priekšfinansējumā ietverti tie dalīti pārvaldītie maksājumi par 2014.–2020. gada plānošanas periodu, kuri nebija iekļauti apliecinājumu paketēm pakārtotajos pārskatos, ko Komisija pieņēma 2021. gadā.
(**) Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāk sk. ***1.1. pielikuma 12***. punktu).

Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropas Savienības 2021. gada konsolidēto pārskatu datiem.

Īss apraksts

7.2. Ņemot vērā migrācijas un robežu pārvaldības pieaugošo nozīmi pēdējos gados, Eiropas Savienība ir izveidojusi 2021.–2027. gada DFS 4. izdevumu kategoriju tieši šīm politikas jomām. Nozīmīgākā izdevumu joma 2021. gadā attiecas uz 2014.–2020. gada DFS neizpildīto projektu un shēmu pabeigšanu. Tādējādi, kā parādīts ***7.1. attēlā***, lielākā daļa izdevumu attiecas uz 2014.–2020. gada Patvēruma, migrācijas un integrācijas

fonda[1] (*AMIF*) likvidāciju un uz Iekšējās drošības fonda Robežu pārvaldības un vīzu instrumenta[2] (*ISF-BV*) finansējuma pabeigšanu. *AMIF* mērķis 2014.–2020. gadā bija palīdzēt efektīvi pārvaldīt migrācijas plūsmas un izveidot kopēju ES pieeju patvērumam un imigrācijai. *ISF-BV* mērķis bija veicināt augsta drošības līmeņa nodrošināšanu ES un atvieglot likumīgu ceļošanu, īstenojot vienotu un augsta līmeņa *ārējo robežu* kontroli un efektīvu Šengenas vīzu apstrādi.

7.3. Šos 2014.–2020. gada fondus 2021.–2027. gadā aizstāj ar attiecīgi jaunu *AMIF*[3] un Integrētās robežu pārvaldības fonda (*IBMF*) finansiālā atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai[4] (*BMVI*). *AMIF* mērķis 2021.–2027. gadam ir veicināt migrācijas plūsmu efektīvu pārvaldību un kopējās patvēruma un imigrācijas politikas īstenošanu, stiprināšanu un attīstību. *BMVI* mērķis ir atbalstīt spēcīgu un efektīvu integrētu robežu pārvaldību pie Savienības ārējām robežām, nodrošinot augstu drošības līmeni un aizsargājot personu brīvu pārvietošanos ES teritorijā.

7.4. Vēl viena nozīmīga izdevumu joma 4. izdevumu kategorijā ir finansējums trim *decentralizētām aģentūrām*[5] (*EUAA*, *Frontex* un *eu-LISA*), kas aktīvi īsteno galvenās ES prioritātes migrācijas un robežu pārvaldības jomā.

7.5. 2021.–2027. gada DFS 5. izdevumu kategorija ir veltīta drošībai un aizsardzībai. Kā parādīts ***7.2. attēlā***, "drošības" komponents ietver finansējuma pabeigšanu no Iekšējās drošības fonda – policijas instrumenta 2014.–2020. gadam, finansējumu kodoliekārtu ekspluatācijas pārtraukšanai (ES finansiālais atbalsts kodoliekārtu ekspluatācijas pārtraukšanai Bulgārijā, Lietuvā un Slovākijā) un finansējumu trim ES decentralizētajām aģentūrām drošības jomā (*EMCDDA*, Eiropols, *CEPOL*)[6]. "Aizsardzības" komponents ietver Eiropas Aizsardzības fondu, kas atbalsta sadarbīgus aizsardzības projektus visos pētniecības un izstrādes posmos.

---

[1] Regula (ES) Nr. 516/2014, ar ko izveido Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu.

[2] Regula (ES) No 515/2014, ar ko kā daļu no Iekšējās drošības fonda izveido finansiāla atbalsta instrumentu ārējām robežām un vīzām.

[3] Regula (ES) Nr. 2021/1147, ar ko izveido Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu.

[4] Regula (ES) 2021/1148, ar ko izveido finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai, kurš ir daļa no Integrētās robežu pārvaldības fonda.

[5] Par šīm aģentūrām atsevišķi ziņojam īpašajos gada ziņojumos.

[6] Par šīm aģentūrām atsevišķi ziņojam īpašajos gada ziņojumos.

7.6. Iekšējās drošības fonda[7] (IDF) darbības joma 2021.–2027. gadā ir šaurāka nekā iepriekš (jo 2014.–2020. gada *ISF-BV* mērķi ir pārcelti uz citu instrumentu), un tagad tas attiecas tikai uz IDF – policijas instrumenta 2014.–2020. gada finansēšanas mērķiem[8]. Šie mērķi ir veicināt augsta līmeņa drošību Eiropas Savienībā, jo īpaši, novēršot un apkarojot terorismu, radikalizāciju, smago un organizēto noziedzību un kibernoziedzību, atbalstot un aizsargājot noziegumā cietušos, kā arī gatavojoties ar drošību saistītiem incidentiem, riskiem un krīzēm, aizsargājot pret tiem un tos efektīvi pārvaldot. Tomēr nozīmīgākā izdevumu joma 2021. gadā attiecas uz 2014.–2020. gada DFS atlikušo projektu pabeigšanu.

7.7. Lielāko daļu *AMIF* un IDF finansējuma 2014.–2020. gadam dalīti pārvalda dalībvalstis (vai Šengenas asociētās valstis) un Komisijas Migrācijas un iekšlietu ģenerāldirektorāts (HOME ĢD). Saskaņā ar šo kārtību dalībvalstis īsteno *AMIF* un IDF daudzgadu valsts programmas, kuras apstiprinājusi Komisija.

7.8. 2021. gadā dalībvalstis atkal pastiprināja savu valsts programmu īstenošanu. Neraugoties uz to, ievērojamas summas joprojām nav izmaksātas, un tas, ka finansējums 2014.–2020. gadam ir jāizlieto līdz 2024. gada jūnijam[9], var palielināt spiedienu uz valsts iestādēm. Tie izdevumi, kurus kopš 2014.–2020. gada plānošanas perioda sākuma dalībvalstis ir paziņojušas Komisijai atmaksāšanai, ir apkopoti ***7.3. attēlā***.

---

[7] Regula (ES) 2021/1149 par Iekšējās drošības fonda izveidi.

[8] Regula (ES) 513/2014, ar ko kā daļu no Iekšējās drošības fonda izveido finansiālā atbalsta instrumentu policijas sadarbībai, noziedzības novēršanai un apkarošanai un krīžu pārvarēšanai.

[9] Regula (ES) 2022/585, ar ko paredz vispārīgus noteikumus Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondam un finansiālā atbalsta instrumentam policijas sadarbībai, noziedzības novēršanai un apkarošanai un krīžu pārvarēšanai.

7.3. attēls. *AMIF* un IDF valsts programmu izdevumi ir palielinājušies, tomēr liela daļa budžeta joprojām nav izlietota

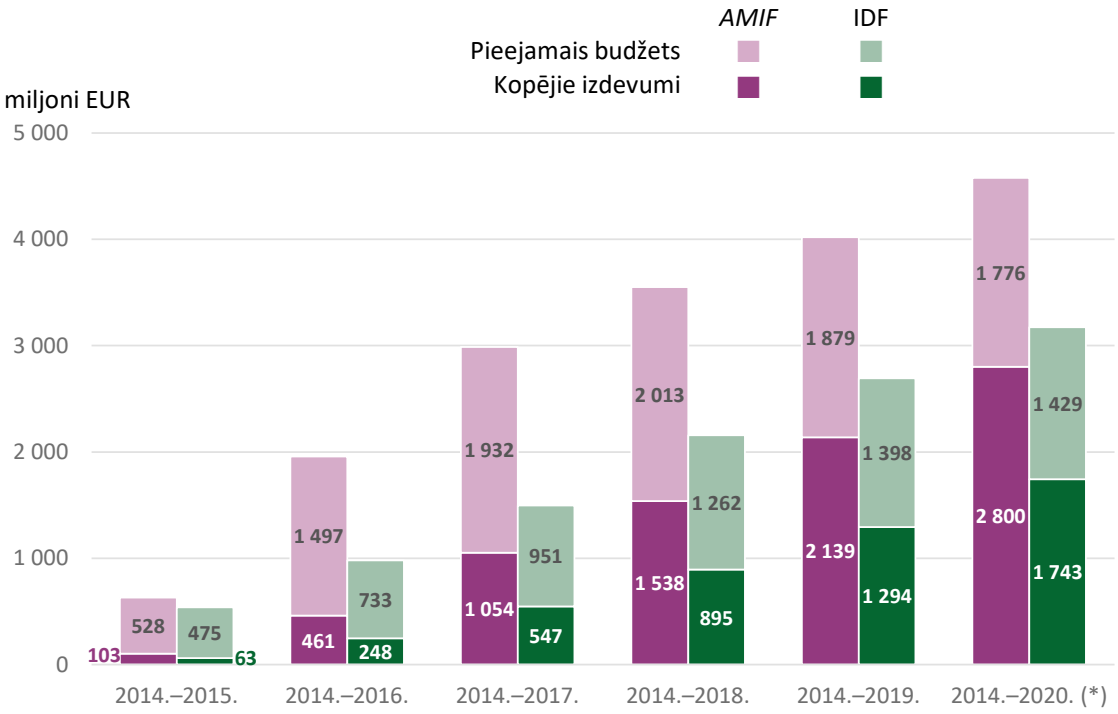

(*) *AMIF*/IDF izdevumi, kas radušies dalībvalstu līmenī, tiek deklarēti Komisijai, kura tos apstiprina nākamajā gadā pēc to rašanās. Tādējādi Komisijas 2021. gada pārskatos ir ietverti dalībvalstu izdevumi no 2020. gada.

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas datiem (valsts programmas un noskaidrošanas lēmumi līdz 2021. gada beigām).

Revīzijas tvērums un pieeja

7.9. Piemērojot ***1.1. pielikumā*** aprakstīto revīzijas pieeju un metodes, attiecībā uz šīm DFS kategorijām 2021. gadā mēs pārbaudījām:

a) 28 darījumu izlasi, kas, lai gan sniedz ieguldījumu vispārējā *ticamības deklarācijā*, neatspoguļo minēto DFS kategoriju izdevumus. Tāpēc šīm kategorijām nevaram sniegt *kļūdu īpatsvara aplēsi*. Izlasē ietilpa 14 darījumi dalītā pārvaldībā ar dalībvalstīm[10] (divi darījumi katrā dalībvalstī), seši darījumi Komisijas tiešā pārvaldībā (4. izdevumu kategorijā) un pieci darījumi *netiešā pārvaldībā* (divi 4. izdevumu kategorijā un trīs 5. izdevumu kategorijā), kā arī trīs avansa dzēšanas darījumi (divi 4. izdevumu kategorijā, viens 5. izdevumu kategorijā);

[10] Spānija, Francija, Itālija, Polija un Zviedrija attiecībā uz 4. izdevumu kategoriju; Bulgārija un Lietuva – attiecībā uz 5. izdevumu kategoriju.

b) ECHO ĢD *gada darbības pārskatā (GDP)* minēto *pareizības* informāciju, kas pēc tam iekļauta Komisijas *gada pārvaldības un snieguma ziņojumā*;

c) atlasītas sistēmas saistībā ar

i) trīs *revīzijas iestāžu*[11] *gada kontroles ziņojumiem*, kas iesniegti līdz ar *AMIF* un IDF 2020. gada pārskatiem; novērtējām, vai minētie ziņojumi atbilst attiecīgajai regulai[12]

ii) to pašu revīzijas iestāžu darbu; mēs novērtējām, vai to izdevumu revīzijas un to procedūras ticamu revīzijas atzinumu sniegšanai bija pienācīgas.

[11] Bulgārija, Malta un Zviedrija.

[12] Komisijas Deleģētā regula (ES) 2018/1291 attiecībā uz atbildīgo iestāžu izraudzīšanu un pienākumiem pārvaldības un kontroles jomā un attiecībā uz revīzijas iestāžu statusu un pienākumiem.

Darījumu pareizība

7.10. No Palātas pārbaudītajiem 28 darījumiem deviņos (32 %) darījumos bija *kļūdas*. Mēs esam izteikuši skaitļos sešas kļūdas, kurām bija *ietekme* uz summām, kas segtas no ES budžeta. Šīs kļūdas bija saistītas ar apliecinošo dokumentu trūkumu, neattiecināmiem izdevumiem un *publisko iepirkumu*. Piemēri kļūdām, kuras esam izteikuši skaitļos, sniegti ***7.1. izcēlumā***.

7.1. izcēlums

Neattiecināmu transportlīdzekļu tipu iegāde

Mēs revidējām IDF–policija projektu, kas dalīti pārvaldīts ar Bulgāriju. Projektu īstenoja ministrijas departaments, un tas ietvēra 18 jaunu apvidus transportlīdzekļu iegādi.

Detalizētu pārbaužu veikšanai pēc nejaušības principa mēs izveidojām izlasi, kurā ietilpst desmit transportlīdzekļi, kas iegādāti projekta laikā. Mēs konstatējām, ka tikai pieci no šiem transportlīdzekļiem atbilst Direktīvā 2007/46/EK noteiktajai apvidus transportlīdzekļu definīcijai. Tāpēc mēs uzskatījām, ka 50 % no projekta izmaksām ir neattiecināmi izdevumi. Turklāt transportlīdzekļu izmantošanas reģistrs nebija pietiekami detalizēts, lai pierādītu, ka iegādātie transportlīdzekļi tika izmantoti tikai saistībā ar projektu.

Deklarēto izmitināšanas izmaksu neattiecināmība

Vienu no mūsu revidētajiem *AMIF* ārkārtas palīdzības projektiem bija īstenojis Īrijas ministrijas departaments. Tas ietvēra ārkārtas izmitināšanas (tostarp maltīšu) nodrošināšanu patvēruma meklētājiem. Tā kā Īrijas iestāžu izmitināšanas portfelis nespēja apmierināt pieprasījumu, tad, lai īrētu istabas viesnīcās un viesu namos, iestādes izmantoja uzaicinājumu paust ieinteresētību. Mēs pārbaudījām izmaksu deklarācijā iekļauto desmit rēķinu izlasi.

Mēs revidējām iepirkuma procedūru, kuras rezultātā tika parakstīti līgumi ar viesnīcām un viesu namiem. Tā kā Īrijas iestādes neiesniedza konkrētus svarīgus iepirkuma dokumentus un informāciju, mēs nevarējām pārbaudīt, vai iepirkums bija pienācīgi organizēts. Mēs arī konstatējām, ka attieksme pret pretendentiem bija nevienlīdzīga (piemēram, viens piedāvājums tika noraidīts, jo attiecīgajā viesnīcā bija pārāk maz pieejamu istabu, bet piedāvājumi no citām viesnīcām ar tādu pašu vai pat mazāku kapacitāti tika pieņemti). Līdz ar to mums nav pierādījumu, ka šie līgumi tika piešķirti, pamatojoties uz piemērojamajiem publiskā iepirkuma tiesību aktiem. Tādējādi mēs uzskatījām, ka 100 % deklarēto izdevumu nav attiecināmi ES finansējuma saņemšanai.

Turklāt daži līgumi, kas noslēgti ar viesnīcām, nebija spēkā, jo tos nebija parakstījušas abas puses vai tie neattiecās uz mūsu pārbaudīto rēķinu periodu. Turklāt dažām no rēķinos norādītajām summām trūka līgumiska pamata. Tas arī ietekmē izdevumu attiecināmību.

Īrijas iestādes pienācīgi neuzraudzīja un nedokumentēja ārkārtas izmitināšanas vietas faktisko izmantojumu. Tās arī nesniedza pietiekamus pierādījumus tam, ka viesnīcās izmitinātās personas patiešām bija patvēruma meklētāji.

Īrijas iestādes līdz ar izmaksu deklarāciju iesniedza arī revīzijas apliecinājumu, tomēr ārējie revidenti nebija ziņojuši par nevienu no iepriekš aprakstītajām kļūdām. Arī HOME ĢD šīs kļūdas neatklāja, kad pirms maksājuma veica pārbaudes.

7.11. Mēs konstatējām arī sešus gadījumus, kad nebija ievēroti tiesību akti un finanšu noteikumi, taču tiem nebija ietekmes uz ES budžetu. Tie attiecās, piemēram, uz nepilnīgas dokumentācijas iesniegšanu izmaksu deklarāciju pamatošanai un daļēji nepārredzamu metodoloģiju standarta vienības izmaksu aprēķināšanai *vienkāršotu izmaksu iespējas* gadījumā.

Iekšējās kontroles sistēmu elementu pārbaude

Revīzijas iestāžu darba pārbaude saistībā ar to gada kontroles ziņojumiem un izdevumu revīziju

7.12. Mēs revidējām tādu trīs revīzijas iestāžu darbu, kuras revidē savu dalībvalstu *AMIF*/IDF gada pārskatus (Maltas un Zviedrijas attiecībā uz *AMIF*; Bulgārijas attiecībā uz IDF) un sniedz Komisijai gada kontroles ziņojumu (GKZ). Mūsu uzdevums bija novērtēt, vai šīs iestādes bija

a) aptvērušas visus to maksājumu veidus, kurus veikušas par fondu īstenošanu atbildīgās struktūras;

b) izmantojušas pienācīgu atlases metodoloģiju;

c) atlasījušas pietiekamu darījumu skaitu, lai varētu izdarīt secinājumus par visu datu kopu;

d) pareizi aprēķinājušas kļūdu īpatsvaru[13] un

e) ieviesušas pienācīgas procedūras ticamu revīzijas atzinumu un ziņojumu sniegšanai[14].

7.13. Revīzijas iestādes bija izstrādājušas un ieviesušas pietiekami kvalitatīvas un izvērstas procedūras ziņošanai par savu darbu gada kontroles ziņojumā. Tomēr mēs konstatējām nepilnības revīzijas iestāžu ziņojumos. Komisija jau bija konstatējusi visas šīs problēmas savā gada kontroles ziņojuma novērtējumā par 2020. finanšu gadu. Mūsu konstatējumi ir izklāstīti ***7.2. izcēlumā***.

[13] Kā prasīts ar Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2018/1291.

[14] Saskaņā ar pārvaldības un kontroles sistēmu 14. pamatprasību pielikumā Komisijas Īstenošanas regulai (ES) 2017/646 attiecībā uz ikgadējās *grāmatojumu noskaidrošanas* procedūras un atbilstības noskaidrošanas procedūras īstenošanu.

7.2. izcēlums

Trūkumi gada kontroles ziņojumos

Trūkumi	Dalībvalsts	Potenciālā ietekme
Izdevumu revīzijai nav izmantota gadījumizlase, un tas neatbilst Komisijas Deleģētajai regulai (ES) 2018/1291.	Malta	Revīzijas iestādes darbs sniedz ierobežotu pārliecību Paziņotie dati nebija ticami
Par finansējuma īstenošanu atbildīgā iestāde pārskatu projektu revīzijas iestādei iesniedza, pirms bija pabeigusi pati savas pārbaudes. Tāpēc revīzijas datu kopa, no kuras revīzijas iestāde izveidoja revīzijas izlasi, nebija precīza.	Malta	
Nav izskaidrotas atšķirības starp pārskatu projektu un galīgajiem pārskatiem.	Zviedrija	
Neprecīzs *atlikušo kļūdu īpatsvara* izklāsts un nepareizs revīzijas atzinums par pārskatiem.	Malta	
Nepilnīgi ziņojumi par to izdevumu revīzijām, kas saistīti ar negatīviem maksājumiem vai maksājumiem, ar ko dzēš iepriekšējā gada pārskatos deklarētos avansus.	Bulgārija	

7.14. Mēs atlasījām 15 revīzijas lietas no tām pašām trim revīzijas iestādēm. Mēs izmantojām šīs lietas, lai pārbaudītu, vai revīzijas iestāžu noteiktās revīzijas procedūras bijušas pienācīgas un aptvērušas visus attiecināmības kritērijus, kas formulēti *AMIF*/IDF regulās[15]. Kopumā konstatējām, ka revīzijas iestādēm bija izvērstas revīzijas programmas un kontrolsaraksti savu secinājumu pamatošanai. Tomēr mēs arī atklājām trūkumus, kuri izklāstīti ***7.3. izcēlumā***.

[15] Sk. 12. pamatprasību Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2017/646 pielikumā.

7.3. izcēlums

Trūkumi revīzijas iestāžu darbā

Trūkumi	Dalībvalsts	Potenciālā ietekme
Projektu atlases process nav pienācīgi pārbaudīts.	Zviedrija	Nebija atklāti neattiecināmi izdevumi Revīzijas secinājumi nebija ticami Revīzijas iestādes darbs sniedz ierobežotu pārliecību
Iepirkuma procedūras nav pienācīgi pārbaudītas.	Bulgārija	
Neatbilstoša izdevumu attiecināmības pārbaude.	Bulgārija Zviedrija	
Nepietiekama *revīzijas taka* vai nepilnīga revīzijas darba un rezultātu dokumentācija.	Bulgārija Zviedrija	

Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi

7.15. Attiecībā uz 2021. finanšu gadu mēs pārbaudījām HOME ĢD gada darbības pārskatu. Mūsu analīzē galvenā uzmanība tika pievērsta tam, vai HOME ĢD savā GDP bija atspoguļojis pareizības informāciju saskaņā ar Komisijas norādījumiem un vai šī informācija atbilda zināšanām, ko mēs ieguvām revīzijās. Mēs neatradām informāciju, kas varētu būt pretrunā mūsu konstatējumiem.

7.16. Mēs pārbaudījām HOME ĢD aplēses par riskiem maksājumu veikšanas un slēgšanas laikā. Mēs konstatējām, ka tās ir aprēķinātas saskaņā ar iekšējo metodoloģiju un pareizi atspoguļotas *AMPR*. No kopējiem izdevumiem 2021. gadā (2511 miljoni EUR) HOME ĢD aplēsa, ka kopējā riskam pakļautā summa maksājuma laikā bija 48 miljoni EUR (1,91 %) un ka turpmākajos gados veikto pārbaužu rezultātā veikto korekciju vērtība paredzama 16 miljonu EUR apmērā.

HOME ĢD ģenerāldirektore paziņoja, ka ir guvusi pamatotu pārliecību par to, ka gada darbības pārskatā aprakstītajām darbībām piešķirtie līdzekļi ir izlietoti paredzētajam mērķim un saskaņā ar pareizas pārvaldības principiem, taču ar dažām *atrunām*. Tā kā mūsu veiktās 25 darījumu pārbaudes attiecas tikai uz nelielu daļu darījumu, par kuriem atbild HOME ĢD, mēs nevaram pārbaudīt šo apgalvojumu, pamatojoties uz mūsu darba rezultātiem.

Secinājums un ieteikumi

Secinājums

7.17. Mūsu veiktā darījumu un sistēmu pārbaude akcentēja divas jomas, kurās iespējami uzlabojumi (sk. ***7.10***. un ***7.11***. punktu). Mēs nerevidējām pietiekami daudz darījumu, lai aplēstu kļūdu līmeni šajās DFS kategorijās (sk. ***7.9***. punktu). Darījumu pārbaužu rezultātus izmantojām mūsu ticamības deklarācijā.

Ieteikumi

7.18. Konstatējumi par to, kā ir ieviesti mūsu 2019. gada pārskatā sniegtie trīs ieteikumi, kuri bija jāīsteno 2021. gadā, ir aprakstīti ***7.1. pielikumā***. Mēs konstatējām, ka Komisija šos trīs ieteikumus ir ieviesusi pilnībā.

a) Mēs uzskatām, ka ir ieviests 1. ieteikums: Komisijai jāsniedz norādījumi par *AMIF* un IDF revīzijas iestādēm par to, kā aprēķināt revīzijas tvērumu, ja tās izmanto apakšizlases. Tā pamatā ir fakts, ka 2021. gada jūlijā HOME ĢD izdeva norādījumus par apakšizlasi.

b) Mēs uzskatām, ka ir ieviests 2. ieteikums: Komisijai jāatgādina par *AMIF* un IDF atbildīgajām revīzijas iestādēm, ka tām jāievēro Komisijas norādījumi par izlases veidošanu un kļūdu īpatsvara aprēķināšanu. Tā pamatā ir fakts, ka Komisija ir sniegusi atbilstošus un pielāgotus izlases veidošanas norādījumus un atsauksmes vēstulēs, ko tā nosūtīja revīzijas iestādēm saistībā ar ikgadējo *grāmatojumu noskaidrošanu*.

c) Mēs uzskatām, ka ir ieviests 3. ieteikums: Komisijai jāsniedz norādījumi par *AMIF* un IDF atbildīgajām revīzijas iestādēm par to, kā dokumentēt savas revīzijas procedūras, savus rezultātus un savāktos revīzijas pierādījumus. Tā pamatā ir fakts, ka 2021. gada martā Komisija nosūtīja revīzijas iestādēm brošūru “Pārdomu dokuments par revīzijas dokumentēšanu – laba prakse no revidentiem un to labā”.

7.19. Pamatojoties uz šo pārbaudi un saviem konstatējumiem un secinājumiem par 2021. gadu, mēs Komisijai esam sagatavojuši turpmāk minētos ieteikumus.

7.1. ieteikums. Revīzijas taka un iepirkums

Jāsniedz papildu norādījumi Savienības rīcības un ārkārtas *palīdzības saņēmējiem* un dalībvalstu iestādēm, kas atbildīgas par HOME ĢD finansējuma īstenošanu, par to, kā pildīt

a) noteikumus par to, kā vākt atbilstošus apliecinošos dokumentus, ko var uzrādīt pārbaužu vai revīziju gadījumā;

b) pienākumu ievērot valsts noteikumus par publisko iepirkumu, pērkot preces vai pakalpojumus.

Ieviešanas mērķtermiņš: līdz 2023. gada beigām.

7.2. ieteikums. Projekta izmaksu attiecināmība darbībām, ko tieši pārvalda HOME ĢD

Jāveic mērķtiecīgākas *ex ante* pārbaudes par izdevumu attiecināmību, jo īpaši ārkārtas palīdzības gadījumā, īpašu uzmanību pievēršot iespējamiem riskiem, kas saistīti ar

a) izdevumu veidu (piemēram, iepirkums) un

b) saņēmēja veidu (piemēram, atbalsta saņēmēji, kuriem ir maza pieredze ar ES finansējumu vai tās nav vispār).

To darot, Komisijai būtu jāņem vērā, ka revīzijas apliecinājumu izmantošanai saņēmēju maksājumu pieprasījumu atbalstam ir ierobežojumi.

Ieviešanas mērķtermiņš: līdz 2023. gada beigām.

Pielikumi

7.1. pielikums. Iepriekšējo ieteikumu ieviešanas pārbaude

Gads	ERP ieteikums	ERP analīze par panākto virzību					
		Pilnībā ieviests	Ieviests		Nav ieviests	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos			
2019	Mūsu ieteikums Komisijai izklāstīts turpmāk. **1. ieteikums.** Jāsniedz norādījumi par *AMIF* un IDF atbildīgajām dalībvalstu revīzijas iestādēm par to, kā aprēķināt revīzijas tvērumu, ja tās izmanto apakšizlases. Norādījumi jāsniedz, lai nodrošinātu, ka izveidotā izlase ir pietiekama un pienācīga un revidentam sniedz pietiekamu pamatu, uz kura sagatavot secinājumus par visu revīzijas datu kopu. **Termiņš: 2021. gada laikā.**	X					

Gads	ERP ieteikums	ERP analīze par panākto virzību					
		Pilnībā ieviests	Ieviests		Nav ieviests	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos			
	2. ieteikums. Jāatgādina par *AMIF* un IDF atbildīgajām dalībvalstu revīzijas iestādēm, ka tām jāievēro Komisijas norādījumi par izlases veidošanu un kļūdu īpatsvara aprēķināšanu. Īpaši jāuzsver, ka izlasei jābūt nejaušai, jāpieļauj iespēja, ka katra izlases vienība datu kopā var tikt atlasīta, un vajadzības gadījumā visām kļūdām jābūt ekstrapolējamām uz attiecīgo datu kopu. **Termiņš: 2021. gada laikā.**	X					
	3. ieteikums. Jāsniedz norādījumi par *AMIF* un IDF atbildīgajām dalībvalstu revīzijas iestādēm par to, kā pietiekami un atbilstīgi dokumentēt savu revīzijas procedūru raksturu, laika grafiku un apmēru, savus rezultātus un savāktos revīzijas pierādījumus. **Termiņš: 2021. gada laikā.**	X					

Avots: ERP.

8. nodaļa

Kaimiņattiecības un pasaule

Saturs

	Punkts
Ievads	8.1.–8.7.
Īss apraksts	8.2.–8.6.
Revīzijas tvērums un pieeja	8.7.
Darījumu pareizība	8.8.–8.14.
Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi	8.15.–8.26.
ECHO ĢD GDP	8.15.–8.19.
NEAR ĢD 2021. gada *RER* izpēte	8.20.–8.25.
INTPA ĢD GDP	8.26.
Secinājums un ieteikumi	8.27.–8.33.
Secinājums	8.27.
Ieteikumi	8.28.–8.33.
Pielikumi	
8.1. pielikums. NEAR ĢD un INTPA ĢD deleģētie maksājumi	
8.2. pielikums. Iepriekšējo ieteikumu ieviešanas pārbaude saistībā ar kategoriju “Kaimiņattiecības un pasaule”	

Ievads

8.1. Šajā nodaļā ir izklāstīti mūsu konstatējumi saistībā ar *daudzgadu finanšu shēmas (DFS)* 6. kategoriju "Kaimiņattiecības un pasaule". Šīs kategorijas galvenās darbības un izdevumi 2021. gadā ir apkopoti ***8.1. attēlā***.

8.1. attēls. Maksājumi un revīzijas datu kopa

Kaimiņattiecības un pasaule
10,9 miljardi EUR (6,0 % no ES budžeta izdevumiem)

2021. gada maksājumu sadalījums pēc fonda (miljardi EUR)

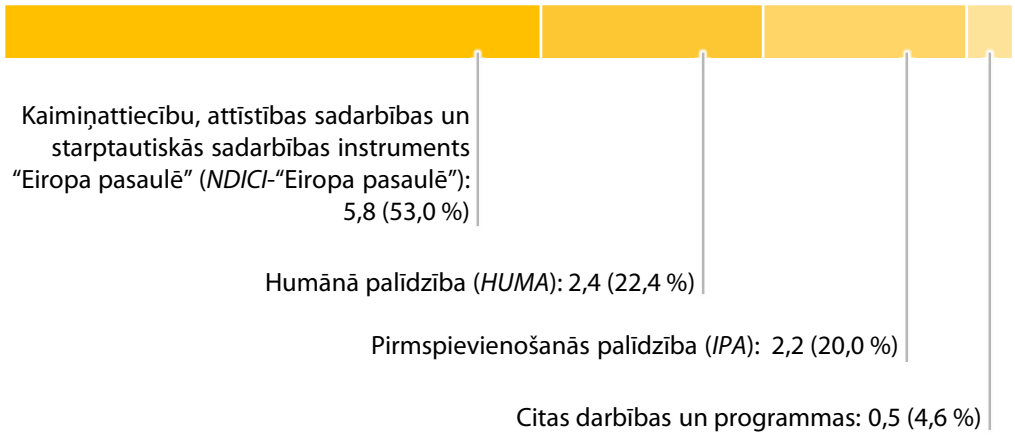

2021. gada revīzijas datu kopa salīdzinājumā ar maksājumiem

2021. gada maksājumi – kopā 10,9 miljardi EUR

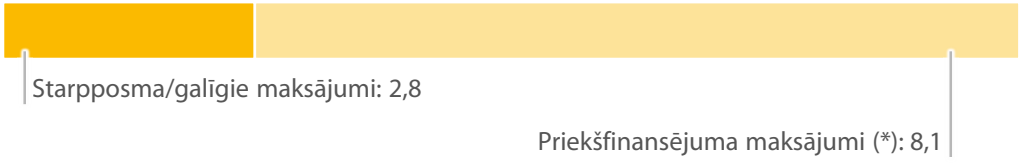

2021. gada revīzijas datu kopa – kopā 10 miljardi EUR

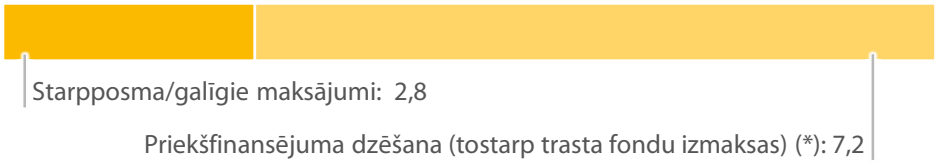

(*) Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāk sk. ***1.1. pielikuma 12***. punktu).

Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropas Savienības 2021. gada *konsolidēto pārskatu* datiem.

Īss apraksts

8.2. Šī izdevumu joma ietver vairākus finansēšanas instrumentus, jo īpaši jauno *Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu "Eiropa pasaulē" (NDICI –"Eiropa pasaulē")*[1] un Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu. Izdevumu joma aptver arī humānās palīdzības budžetu.

8.3. Instrumenta *NDICI* – "Eiropa pasaulē" vispārējais mērķis ir atbalstīt un veicināt ES vērtības, principus un pamatintereses pasaulē un palīdzēt veicināt multilaterālismu un spēcīgākas partnerības ar trešām valstīm. Salīdzinājumā ar 2014.–2020. gada DFS novērojamas divas būtiskas pārmaiņas metodē, kādā ES finansē ārējo darbību (ārpolitikas jomu):

a) sadarbība ar Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna reģiona partnervalstīm, ko iepriekš finansēja no Eiropas Attīstības fondiem, tagad ir integrēta ES vispārējā budžetā;

b) šādu sadarbību tagad finansē no tā paša instrumenta, no kura finansē ES kaimiņattiecību politiku, vienlaikus saglabājot abu atbalsta veidu īpatnības.

8.4. Pirmspievienošanās palīdzības instrumenta vispārējais mērķis ir atbalstīt *saņēmējvalstis* īstenot un pieņemt ES vērtībām atbilstošas reformas nolūkā pievienoties ES, tādējādi veicinot to stabilitāti, drošību un labklājību.

8.5. Galvenie ģenerāldirektorāti un dienesti ārējās darbības īstenošanā ir Kaimiņattiecību politikas un paplašināšanās sarunu ģenerāldirektorāts (NEAR ĢD), Starptautisko partnerību ģenerāldirektorāts (INTPA ĢD), Eiropas Civilās aizsardzības un humānās palīdzības operāciju ģenerāldirektorāts (ECHO ĢD) un Ārpolitikas instrumentu dienests (*FPI*).

8.6. Maksājumi kategorijā "Kaimiņattiecības un pasaule" 2021. gadā sasniedza 10,9 miljardus EUR (galīgie maksājumi, tostarp piešķirtie ieņēmumi), un tos vairāk nekā 150 valstīm izmaksāja, izmantojot dažādus instrumentus (sk. ***8.1. attēlu)***) un īstenošanas metodes, tādas kā būvdarbu/piegāžu/pakalpojumu līgumi, dotācijas, īpaši aizdevumi, aizdevumu garantijas un finansiālā palīdzība, *budžeta atbalsts* un citi mērķtiecīgi budžeta atbalsta veidi (sk. ***8.1. pielikumu***).

[1] Regula (ES) 2021/947 par Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu "Eiropa pasaulē".

Revīzijas tvērums un pieeja

8.7. Piemērojot ***1.1. pielikumā*** aprakstīto revīzijas pieeju un metodes, attiecībā uz 6. DFS kategoriju 2021. gadā mēs pārbaudījām:

a) 67 *darījumu* izlasi, kas, lai gan sniedz ieguldījumu mūsu vispārējā ticamības deklarācijā, neatspoguļo 6. DFS kategorijas izdevumus. Tāpēc šai kategorijai kļūdu īpatsvaru nevaram aplēst. Izlasē tika iekļauti 37 NEAR ĢD, 14 INTPA ĢD, 12 ECHO ĢD un četri *FPI* darījumi;

b) ECHO ĢD gada darbības pārskatā (GDP) minēto pareizības informāciju, kas pēc tam iekļauta Eiropas Komisijas *gada pārvaldības un snieguma ziņojumā*.

Darījumu pareizība

8.8. No mūsu pārbaudītajiem 67 darījumiem 32 (48 %) darījumos bija *kļūdas*. Neraugoties uz ierobežoto izlases lielumu, mūsu revīzijas rezultāti apstiprina, ka kļūdu risks šajā DFS kategorijā ir augsts. Mēs esam izteikuši skaitļos 24 kļūdas, kurām bija ietekme uz summām, kas segtas no ES budžeta. Kategorijā "Kaimiņattiecības un pasaule" visbiežākās kļūdu kategorijas bija izdevumi, kas nav radušies, neattiecināmas izmaksas, apliecinošo dokumentu trūkums un publiskā iepirkuma kļūdas. Piemēri kļūdām, kuras esam izteikuši skaitļos, sniegti ***8.1. izcēlumā***.

8.1. izcēlums.

Daļa izdevumu nav radušies

NEAR ĢD

Mēs revidējām izdevumus, kas deklarēti saskaņā ar dzimumu līdztiesībai un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanai sievietēm paredzētu starptautiskas organizācijas *iemaksu nolīgumu*. Nolīguma mērķis ir apkarot dzimumu stereotipus Austrumu partnerības valstīs (Armēnijā, Azerbaidžānā, Baltkrievijā, Gruzijā, Moldovā un Ukrainā). Saskaņā ar šo iemaksu nolīgumu darbības kopējās izmaksas aplēstas 7,9 miljonu EUR apmērā, un ES ieguldījums paredzēts līdz pat 7 miljoniem EUR.

Trīs gadu īstenošanas perioda pirmajos 12 mēnešos saņēmējs ziņoja par faktiskajiem izdevumiem 2,2 miljonu EUR apmērā, un Komisija šo summu apstiprināja. Mēs pārbaudījām apliecinošos dokumentus un konstatējām, ka attiecināmie izdevumi bija tikai 1,2 miljoni EUR. Tātad 977 434 EUR starptautiskā organizācija bija nepareizi norādījusi kā faktiskos izdevumus. Lai gan tā par šo summu bija uzņēmusies saistības, tā to vēl faktiski nebija iztērējusi. Līdz ar to Komisija bija nepareizi dzēsusi 44 % no revidētās summas.

Nopietni iepirkuma noteikumu pārkāpumi

INTPA ĢD

Mēs revidējām rēķinu 823 066 EUR apmērā, ko līgumslēdzējs izdevis saskaņā ar 2017. gadā noslēgtu pakalpojumu līgumu 3,8 miljonu EUR vērtībā par atbalsta mehānismu atveseļošanai un rekonstrukcijai. Šā līguma mērķis bija sniegt attiecīgās valsts valdībai uz pieprasījumu balstītas tehniskas zināšanas par rekonstrukciju dabas katastrofas gadījumā.

Iepriekš uzaicinot iesniegt piedāvājumus astoņiem uzņēmumiem, Komisija piešķīra līguma slēgšanas tiesības konkursa sarunu procedūrā. Septiņus no tiem Komisija

norādīja kā potenciālos pakalpojumu sniedzējus saskaņā ar iepriekš noslēgtu pamatlīgumu. Pēc tam, kad īsi pirms iepirkuma procedūras sākšanas, astotais uzņēmums (izraudzītais pretendents) bija vērsies ES delegācijā konkrētajā valstī, lai izrādītu interesi par projektu, tas tika aicināts iesniegt savu piedāvājumu. Uzaicināto uzņēmumu spējas saistībā ar šo procedūru iepriekš netika novērtētas.

Uz interviju vērtēšanas komiteja uzaicināja trīs tehniskajām prasībām atbilstīgākos pretendentus, kaut arī iepirkuma procedūras dokumentācijā bija skaidri norādīts, ka šādas intervijas nav plānotas. Interviju rezultātā izraudzītā pretendenta tehniskais vērtējums tika palielināts no 82 līdz 86 punktiem, savukārt tā konkurentu vērtējums palika nemainīgs. Bez šāda palielinājuma kāds no konkurentiem būtu ieguvis augstāku kopējo vērtējumu, un tam būtu piešķirtas līguma slēgšanas tiesības.

Tādējādi līguma slēgšanas tiesības tika piešķirtas uzņēmumam, kura spējas iepriekš netika novērtētas un kura tehniskais vērtējums tika labots pēc intervijām, kuras procedūrā iekļaut nemaz nebija paredzēts. Līdz ar to mēs uzskatām, ka iepirkuma procedūras rezultāts bija nepareizs.

8.9. Mēs atklājām arī 12 tiesību aktu vai finanšu noteikumu pārkāpumus. Tie neietekmēja ES budžetu, taču attiecīgo noteikumu neievērošana var apdraudēt pareizu finanšu pārvaldību un, iespējams, padarīt izmaksas neattiecināmas. Pārkāpumi bija saistīti ar projektu atlasi un iepirkuma noteikumu piemērošanu, dokumentācijas iesniegšanu izmaksu deklarāciju pamatošanai un radušos izmaksu sasaisti ar attiecīgajām budžeta pozīcijām.

8.10. Mēs konstatējām divas izdevumu jomas, kurās ir mazāka kļūdu iespējamība maksājumu nosacījumu dēļ. Šīs jomas ir i) budžeta atbalsts (sk. ***8.11***. punktu) un ii) projekti, kurus īsteno starptautiskas organizācijas un kuriem piemēro nosacīto pieeju (sk. ***8.12***. punktu). 2021. gadā mēs revidējām trīs budžeta atbalsta darījumus un 22 projektus, ko pārvalda starptautiskas organizācijas, tostarp piecus nosacītās pieejas darījumus.

8.11. Budžeta atbalsts ir iemaksa valsts vispārējā budžetā vai valsts konkrētas politikas vai mērķa budžetā. Budžeta atbalsta maksājumi, kurus finansēja no ES vispārējā budžeta, 2021. gadā bija 0,8 miljardi EUR. Mēs pārbaudījām, vai Komisija bija ievērojusi nosacījumus, kas reglamentē budžeta atbalsta maksājumus partnervalstīm, un vai tā bija pārliecinājusies, ka šīs valstis ir ievērojušas attiecināmības nosacījumus (piemēram, apmierinošs uzlabojums publiskā sektora finanšu pārvaldībā). Mūsu pareizības revīzija nevar aptvert to, kas notiek pēc tam, kad Komisija atbalstu izmaksā saņēmējvalstij, jo pēc tam šie līdzekļi tiek apvienoti ar valsts budžeta

resursiem[2]. ***8.2. izcēlumā*** ir sniegts piemērs konstatējumam saistībā ar budžeta atbalsta pasākumu, kad nebija iespējams noteikt precīzu neattiecināmo summu.

8.2. izcēlums.

Neskaidri nosacījumi budžeta atbalsta maksājumu pārskaitījumiem bankās

INTPA ĢD

Mēs revidējām budžeta atbalsta maksājumu 2,9 miljonu EUR apmērā saistībā ar attiecīgās saņēmējvalsts politikas reformu ar mērķi palīdzēt noteiktām cilvēku grupām reintegrēties sabiedrībā un atrast darbu.

ES finansēšanas nolīgumā, kas noslēgts ar saņēmējvalsts valdību, noteikts, ka līdzekļu konvertēšanai no euro uz vietējo valūtu jānotiek dienā, kad tos ieskaita attiecīgajā centrālās bankas kontā, neprecizējot, ko nozīmē "attiecīgais konts".

Pēc valdības pieprasījuma Komisija pārskaitīja līdzekļus euro valūtā uz komercbankas kontu Eiropā. Bankas konta izrakstā bija norādīts tikai iekšējais pārskaitījums vietējā valūtā no viena centrālās bankas konta uz citu vairāk nekā desmit dienas vēlāk. Euro konvertēšanai vietējā valūtā tika izmantots valūtas maiņas kurss, kas bija spēkā dienā, kad līdzekļi tika pārskaitīti uz kontu Eiropā. Šo desmit dienu laikā vietējās valūtas vērtība būtiski samazinājās.

Komisija apstiprināja darījumu, neraugoties uz kavēšanos ar līdzekļu pārskaitīšanu uz saņēmējvalsts centrālo banku.

Mēs nevarējām noteikt precīzu kļūdas finansiālo ietekmi, jo kā trūka skaidrības par to, kurš bija "attiecīgais" konts, un nebija pierādījumu par to, kad uz šo kontu līdzekļi tika faktiski pārskaitīti.

8.12. Ja Komisijas iemaksas vairāku līdzekļu devēju projektos tiek apvienotas ar pārējo līdzekļu devēju ieguldījumu un ja tās nav paredzētas īpašiem identificējamiem izdevumu posteņiem, tad saskaņā ar nosacīto pieeju Komisija pieņem, ka izdevumi atbilst ES attiecināmības noteikumiem, ja vien kopsummā iekļauta pietiekama attiecināmo izdevumu summa, kas sedz ES iemaksu. Šo pieeju mēs ņēmām vērā savās padziļinātajās pārbaudēs. Maksājumi starptautiskajām organizācijām no ES vispārējā budžeta 2021. gadā bija 3,6 miljardi EUR. Mēs nevaram noteikt, cik lielai daļai no šīs

[2] Vairākos īpašajos ziņojumos ir vērtēta budžeta atbalsta lietderība un efektivitāte; jaunākie ziņojumi ir īpašais ziņojums 9/2019 "ES atbalsts Marokai – rezultāti līdz šim ir ierobežoti" un īpašais ziņojums 25/2019 "Datu kvalitāte budžeta atbalsta jomā: nepilnības dažos rādītājos un mainīgo daļu maksājumu pārbaudē".

summas tiek piemērota nosacītā pieeja, jo Komisija to atsevišķi neuzrauga. Šajā jomā mēs atklājām vienu skaitļos neizsakāmu kļūdu.

8.13. Pārbaudot darījumu pareizību, konstatējām arī efektīvas kontroles piemērus. Viens šāds piemērs ir aprakstīts ***8.3. izcēlumā***.

8.3. izcēlums.

Pārbaudes ziņojumā konstatētie neattiecināmie izdevumi

NEAR ĢD

Lai nodrošinātu migrantu bērniem piekļuvi valsts izglītības sistēmai viņu mītnes valstī, Komisija noslēdza dotāciju līgumu, ar ko finansēja pasākumu, kura budžets bija 400 miljoni EUR.

Revīzijā par izdevumiem, kas pieprasīti saskaņā ar šo dotācijas līgumu, mēs konstatējām, ka Komisija pēc izdevumu pārbaudes bija pareizi noraidījusi summu 306 873 EUR apmērā. Neattiecināmie izdevumi it īpaši attiecās uz nepareizas iepirkuma procedūras izmantošanu transportlīdzekļu iegādei.

8.14. Tāpat kā iepriekšējos gados, dažas starptautiskās organizācijas sniedza tikai ierobežotu piekļuvi dokumentiem (piemēram, tikai lasīšanas režīmā), un tas nozīmēja, ka mēs nevarējām izgatavot to kopijas. Šīs problēmas kavēja mūsu revīzijas plānošanu un izpildi, kā rezultātā revīzijas darba grupa prasītos dokumentus saņēma ar nokavēšanos, kas ievērojami aizkavēja tās darbu. Mēs sniedzām saistītus ieteikumus savos 2018. un 2020. gada pārskatos. Lai gan Komisija ir pastiprinājusi saziņu ar starptautiskajām organizācijām, mums joprojām ir grūtības iegūt pieprasīto dokumentāciju.

Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi

ECHO ĢD GDP

8.15. Attiecībā uz 2021. finanšu gadu mēs pārbaudījām Eiropas Civilās aizsardzības un humānās palīdzības operāciju ģenerāldirektorāta (ECHO ĢD) GDP. Mūsu analīzē galvenā uzmanība tika pievērsta tam, vai ECHO ĢD savā GDP bija atspoguļojis pareizības informāciju saskaņā ar Komisijas norādījumiem un vai tas konsekventi piemērojis turpmāko korekciju un atgūstamo summu aprēķināšanas metodoloģiju.

8.16. ECHO ĢD kopējie apstiprinātie izdevumi 2021. gadā bija 3092 miljoni EUR, kas ir līdz šim lielākā summa. ECHO ĢD aplēsa, ka no šīs summas kopējā riskam pakļautā summa maksājuma laikā bija 15,8 miljoni EUR (0,51 %) un ka turpmākajos gados veikto pārbaužu rezultātā veikto korekciju vērtība paredzama 11,8 miljonu EUR apmērā (74,7 % no kopējās riskam pakļautās summas; šo attiecību sauc par "koriģētspēju").

8.17. Tā ir augstākā aplēsto turpmāko korekciju vērtība, par kādu ECHO ĢD jebkad ziņojis gan absolūtā izteiksmē, gan koriģētspējas ziņā. Koriģētspēja kopš 2016. gada, kad tā bija 33,5 %, katru gadu ir palielinājusies. Salīdzinājumā ar citiem ģenerāldirektorātiem ārējo attiecību jomā koriģētspēja ir augsta arī 2021. gadā (piemēram, NEAR ĢD tā ir 14,4 %, INTPA ĢD 17,1 % un *FPI* – 37,3 %).

8.18. ECHO ĢD ģenerāldirektors paziņoja, ka, ņemot vērā zemo aplēsto *atlikušo kļūdu īpatsvaru*, ģenerāldirektorāta finanšu risks ir zem 2 % būtiskuma sliekšņa. Tā kā tikai neliela daļa mūsu pārbaužu attiecas uz darījumiem, par kuriem atbild ECHO ĢD, mēs nevaram pārbaudīt šo apgalvojumu, pamatojoties uz mūsu darba rezultātiem.

8.19. Covid-19 pandēmija un politiskās krīzes ir apdraudējušas humānās palīdzības sniegšanu, jo tās ir ierobežojušas vai liegušas piekļuvi cilvēkiem, kurus skārusi humanitārā krīze. Šis risks attiecas ne tikai uz humānās palīdzības vajadzību novērtējumiem, bet arī uz pašu palīdzības nodrošināšanu, un saistītajām kontrolēm. ECHO ĢD uzskata, ka humānās palīdzības procedūras un politika ietver pasākumus šādu risku mazināšanai.

NEAR ĢD 2021. gada *RER* izpēte

8.20. NEAR ĢD uzdevumā tā septīto atlikušo kļūdu īpatsvara (*RER*) izpēti 2021. gadā veica ārējs darbuzņēmējs. Izpētes mērķis ir aplēst to kļūdu īpatsvaru, kuras netika atklātas pēc visām NEAR ĢD vadības pārbaudēm, kas veiktas, lai novērstu, atklātu un labotu šādas kļūdas visā ģenerāldirektorāta atbildības jomā; izpēti veic, lai izdarītu secinājumus par šo pārbaužu efektivitāti. Šāda izpēte ir svarīgs elements ģenerāldirektora *ticamības deklarācijas pamatošanai*, un to izmanto gada pārvaldības un snieguma ziņojumā izklāstītajā pareizības informācijā par ārējo darbību.

8.21. NEAR ĢD savā GDP iepazīstināja ar 2021. gada *RER* izpētes rezultātiem. Ģenerāldirektorāta aplēstais kopējais *RER* (kas GDP saukts par "vispārējo (ģenerāldirektorāta) kļūdu īpatsvaru") bija 1,05 %, t. i., mazāks par Komisijas noteikto 2 % *būtiskuma slieksni*. Šo likmi veido galvenā likme un "saņēmējvalstu īstenotās netiešās pārvaldības" (*IMBC*) likme. Attiecīgo *RER* izlasi veidoja 266 darījumi, kas veikti saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti atsauces periodā (no 2020. gada septembra līdz 2021. gada augustam). 2020. gada *RER* bija 1,36 %. NEAR ĢD aprēķināja arī aplēsto atlikušo kļūdu īpatsvaru *tieši pārvaldītām* dotācijām ("dotāciju atlikušo kļūdu īpatsvars"). Tomēr šī likme nav iekļauta ģenerāldirektorāta kopējā *RER* aprēķinā.

8.22. *RER* izpēte nav *ticamības apliecināšanas uzdevums* vai revīzija; tā balstās uz NEAR ĢD izstrādāto *RER* metodoloģiju. Tās pamatā ir NEAR ĢD izstrādātā *RER* metodika. Mūsu iepriekšējos gada pārskatos[3] jau bijām aprakstījuši izpētes ierobežojumus, kuru dēļ *RER* var tikt novērtēts par zemu.

8.23. No *RER* noteikumu piemērošanas jomas ir izslēgtas konkrētas līgumu kategorijas, tostarp "vecie līgumi" un NEAR ĢD tematisko dotāciju līgumi. "Vecie līgumi" ir līgumi, saskaņā ar kuriem pēdējo piecu gadu laikā nav veikta nekāda pamatdarbība vai kontroles darbība vai kuri ir neaktīvi vairāk nekā astoņus gadus. 2021. gada *RER* datu kopa neietvēra iepriekšējā atsauces periodā slēgtos vecos līgumus ar kopējo vērtību 389 miljoni EUR. Vecos līgumus nevarēja atlasīt pārbaudei iepriekšējos *RER* novērtējumos, un tie netiks pārbaudīti arī nākotnē.

8.24. *RER* izlases datu kopā "vispārējais (ģenerāldirektorāta) kļūdu īpatsvars"nebija iekļauti arī NEAR ĢD tematiskie dotāciju līgumi 50 miljonu EUR apmērā. *RER* noteikumi paredz, ka par tematiskiem dotāciju līgumiem ir atbildīgs INTPA ĢD, lai gan uz tiem neattiecas minētā ĢD *RER* izpēte.

---

[3] 2017. gada pārskats, 2018. gada pārskats, 2019. gada pārskats un 2020. gada pārskats.

8.25. Iepriekš minētie divu kategoriju līgumi, kas netika ietverti *RER* datu kopā, ar kopējo vērtību 439 miljoni EUR, kopā veido aptuveni 20 % no NEAR ĢD slēgto līgumu portfeļa 2,27 miljardu EUR apmērā. Tā ir būtiska daļa, kas neatgriezeniski jāizslēdz no *RER* pārbaudes, jo īpaši ņemot vērā galīgās *RER* izlases datu kopas "vispārējais (ģenerāldirektorāta) kļūdu īpatsvars" aplēsto vērtību 1,7 miljardu EUR apmērā, kā rezultātā kļūdas varētu palikt neatklātas. Šo līgumu kategoriju izslēgšana ir ierobežojums, ko NEAR ĢD nav minējis savā 2021. GDP.

INTPA ĢD GDP

8.26. Darbs, kas paveikts saistībā ar INTPA ĢD 2021. GDP ir detalizēti aprakstīts mūsu sagatavotajā gada pārskatā par 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fondu. 2019. gadā Komisija slēdza atlikušos nepabeigtos 8. Eiropas Attīstības fonda (EAF) projektus. Visi atlikumi un atceltās saistības tika pārnestas uz 9. EAF. 2021. gadā Komisija paziņoja par 8. EAF finanšu un darbības slēgšanu. Visas 8. EAF darbības ir pabeigtas, pārbaudes un kontroles veiktas, un visi līgumi un finanšu lēmumi 2021. gada EAF pārskatos ir slēgti.

Secinājums un ieteikumi

Secinājums

8.27. Mūsu veiktā darījumu un sistēmu pārbaude akcentēja trīs jomas, kurās iespējami uzlabojumi. Mēs nerevidējām pietiekami daudz darījumu, lai aplēstu kļūdu līmeni šajā DFS kategorijā (sk. ***8.7*** punktu), tomēr mūsu revīzijas rezultāti apstiprina, ka risks šajā DFS kategorijā ir augsts. Darījumu pārbaužu rezultātus izmantojām mūsu ticamības deklarācijā.

Ieteikumi

8.28. Mūsu konstatējumi par to, kā ir ieviesti mūsu 2018. gada pārskatā sniegtie trīs ieteikumi, ir aprakstīti ***8.2. pielikumā***. Komisija ir pilnībā ieviesusi divus ieteikumus, savukārt vienu – dažos aspektos.

8.29. Ņemot vērā, ka Komisija atjaunināja savu *RER* rokasgrāmatu 2020. gadam, mēs uzskatām, ka ir ieviests 2. ieteikums, kas paredz Komisijai pielāgot NEAR ĢD *RER* metodoloģiju nolūkā ierobežot lēmumus, kas pieņemti, pilnībā paļaujoties uz iepriekšējām pārbaudēm, un cieši uzraudzīt tās piemērošanu.

8.30. Mēs arī uzskatām, ka ir ieviests 3. ieteikums, kas paredz, ka Komisijai jāpārskata ECHO ĢD aprēķinātā 2019. gada koriģētspēja, izslēdzot no aprēķina neizlietotā priekšfinansējuma atgūšanu. Mēs to pamatojam ar to, ka Komisija atjaunināja piemērojamās pamatnostādnes un izdeva papildu kvalitātes kontroles instrukcijas laikposmā no 2018. līdz 2020. gadam.

8.31. Pārbaudījām arī mūsu 2019. un 2020. gada pārskatos iekļautos ieteikumus, attiecībā uz kuriem bija jārīkojas nekavējoties vai kuri bija jāievieš 2021. gadā.

8.32. Uzskatām, ka ir ieviests mūsu 2020. gada pārskata 2. ieteikums, kas paredz ECHO ĢD izveidot procedūru, lai nodrošinātu, ka partnerorganizācijas kopīgo izmaksu sadalījumu balsta uz faktiskajiem izdevumiem. Mēs to pamatojam ar to, ka ECHO ĢD veica *ex ante* novērtējumu, kas jāveic par nevalstiskajām organizācijām, pirms tās tika sertificētas kā Komisijas humānās palīdzības partneri 2021.–2027. gada periodā. Lai nodrošinātu, ka no partneru projektiem tiek segtas tikai faktiski radušās attiecināmās izmaksas, novērtējumā ir iekļautas partneru izmaksu sadales sistēmu pārbaudes.

Turklāt ECHO ĢD ir publicējis norādījumus par izmaksu attiecināmību un pieņēmis lēmumu, kas ļauj izmantot vienības izmaksas personālam un vietējiem birojiem.

8.33. Pamatojoties uz šo pārbaudi un saviem konstatējumiem un secinājumiem par 2021. gadu, mēs Komisijai esam sagatavojuši turpmāk minētos ieteikumus (sk. ***8.1. izcēlumu***, ***8.2. izcēlumu*** un ***8.25*** punktu).

8.1. ieteikums. Pirms maksājuma vai tīrvērtes atskaitīt izmaksas, kuras nav radušās

Veikt atbilstīgus pasākumus, lai nodrošinātu, ka visas saistības vai avansa maksājumi, ko saņēmēji savos finanšu pārskatos deklarējuši kā faktiski radušās izmaksas, tiek atskaitīti pirms maksājumu veikšanas vai tīrvērtes.

Ieviešanas mērķtermiņš: līdz 2023. gada beigām.

8.2. ieteikums. Stiprināt kontroli, izstrādājot finansēšanas nolīgumus budžeta atbalsta darbībām

Stiprināt kontroli, izstrādājot finansēšanas nolīgumus budžeta atbalsta darbībām, lai finansēšanas nolīgumos noteiktu skaidrus nosacījumus par līdzekļu pārskaitīšanu saņēmējvalsts centrālajai bankai un piemērojamo valūtas kursu; nosacījumiem jāatbilst budžeta atbalsta pamatnostādnēm.

Ieviešanas mērķtermiņš: līdz 2023. gada beigām.

8.3 ieteikums. Sniegt informāciju par līgumiem, kas izslēgti no *RER* datu kopas

2022. gada darbības pārskatā un turpmākajos gada darbības pārskatos norādīt no *RER* izpētes datu kopas izslēgto līgumu veidu un vērtību.

Ieviešanas mērķtermiņš: 2022. gada darbības pārskats.

Pielikumi

8.1. pielikums. NEAR ĢD un INTPA ĢD deleģētie maksājumi

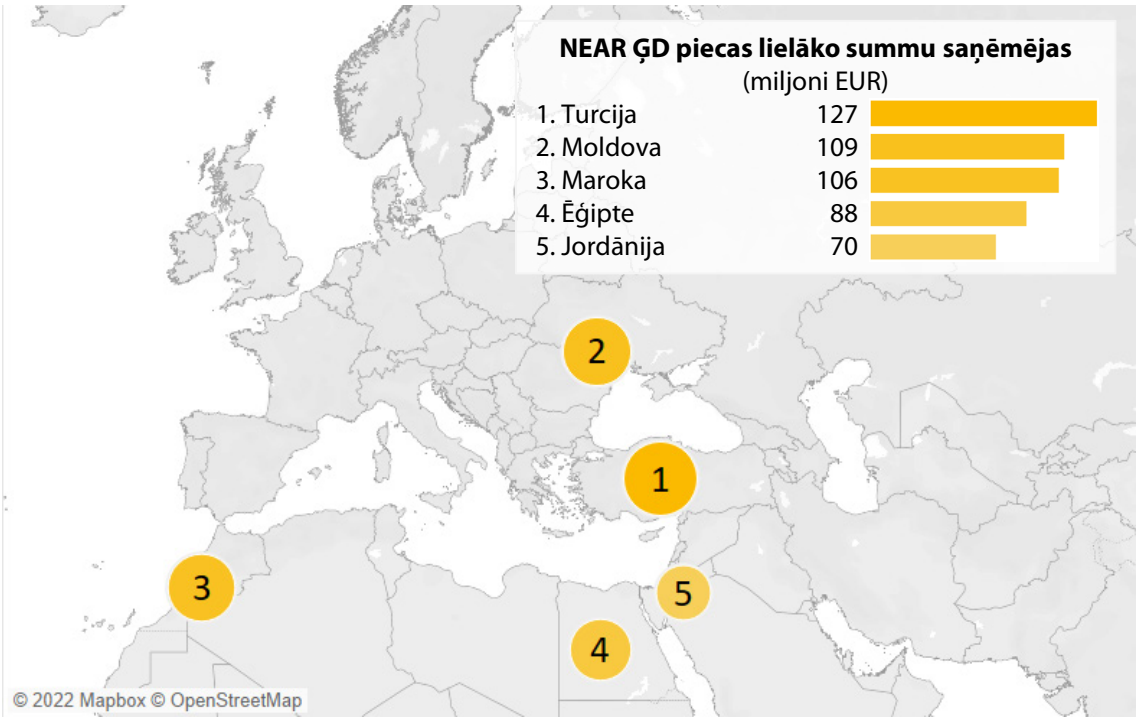

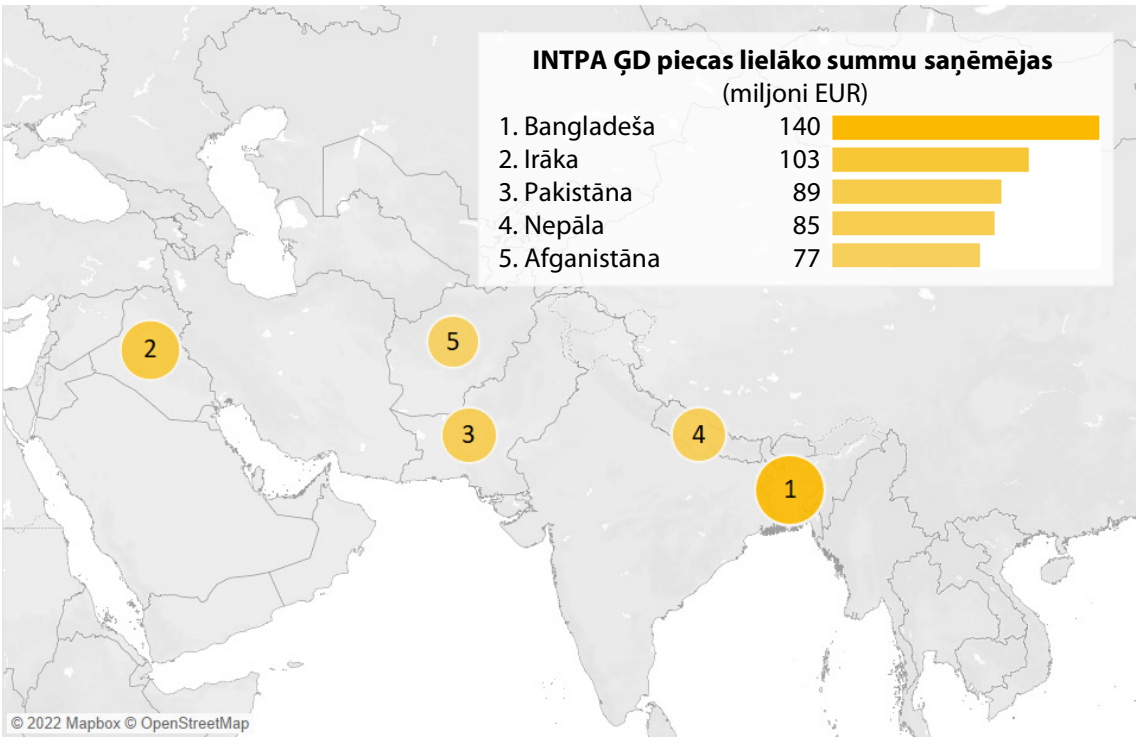

Avots: izveidots ar ERP "*Tableau*", kartes pamatā izmantoti ©*Mapbox* un ©*OpenStreetMap* materiāli, kas licencēti saskaņā ar *Creative Commons Attribution-Share Alike 2.0* licenci (CC BY-SA), un ko pielāgojusi ERP, pamatojoties uz datiem no Eiropas Savienības 2021. gada konsolidētajiem gada pārskatiem.

8.2. pielikums. Iepriekšējo ieteikumu ieviešanas pārbaude saistībā ar kategoriju “Kaimiņattiecības un pasaule”

Gads	ERP ieteikums	ERP analīze par panākto virzību					
		Pilnībā ieviests	Ieviests		Nav ieviests	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos			
2018	Mūsu ieteikums Komisijai izklāstīts turpmāk. 1. ieteikums. Līdz 2020. gadam veikt pasākumus, lai padarītu stingrāku prasību starptautiskām organizācijām pēc ERP lūguma nosūtīt tai visus dokumentus vai informāciju, kas nepieciešami, lai veiktu LESD paredzētos uzdevumus.			X[4]			

[4] Komisija pastiprināja saziņu ar starptautiskām organizācijām par mūsu piekļuvi dokumentiem. Dažas organizācijas, piemēram, Pasaules Bankas grupa (*WBG*), uzlaboja sadarbību ar mums, savukārt citas to nedarīja. Dažas Apvienoto Nāciju (ANO) organizācijas, piemēram, Apvienoto Nāciju Organizācijas Bērnu fonds (*UNICEF*) un Apvienoto Nāciju Organizācijas Iedzīvotāju fonds (*UNFPA*), turpina nodrošināt lasīšanas režīma piekļuvi apliecinošajiem dokumentiem vai nesniedz piekļuvi visiem pieprasītajiem apliecinošajiem dokumentiem.

Gads	ERP ieteikums	ERP analīze par panākto virzību					
		Pilnībā ieviests	Ieviests		Nav ieviests	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos			
	Mēs formulējām ieteikumus NEAR ĢD. 2. ieteikums Līdz 2020. gadam veikt pasākumus, lai pielāgotu NEAR ĢD *RER* metodoloģiju nolūkā ierobežot lēmumus, kas pieņemti, pilnībā paļaujoties uz iepriekšējām pārbaudēm, un lai ģenerāldirektorāts cieši uzrauga tās piemērošanu.	X					
	Mēs formulējām ieteikumus ECHO ĢD. 3. ieteikums. Pārskatīt ECHO ĢD koriģētspēju attiecībā uz 2019. gadu, izslēdzot neizlietotā priekšfinansējuma atgūšanu.	X					

Gads	ERP ieteikums	ERP analīze par panākto virzību					
		Pilnībā ieviests	Ieviests		Nav ieviests	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos			
2019.	Mēs formulējām ieteikumus NEAR ĢD, DEVCO ĢD, ECHO ĢD, CLIMA ĢD un *FPI*. 3. ieteikums. Stiprināt pārbaudes, konstatējot un novēršot atkārtotas kļūdas (piemēram, laika uzskaites sistēmu trūkumu un neattiecināma PVN iekasēšanu no ES finansētiem projektiem). Termiņš: līdz 2021. gada beigām.		X[5]				

[5] Visi ģenerāldirektorāti, izņemot *FPI*, ieviesa šo ieteikumu pilnībā. *FPI* uzsāka revīziju par šo jautājumu, un ziņojums tiks darīts pieejams līdz 2022. gada beigām.

Gads	ERP ieteikums	ERP analīze par panākto virzību					
		Pilnībā ieviests	Ieviests		Nav ieviests	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos			
2020	Mūsu ieteikums Komisijai izklāstīts turpmāk. 1. ieteikums. Veikt pasākumus, lai starptautiskās organizācijas nodrošinātu ERP pilnīgu, neierobežotu un savlaicīgu piekļuvi dokumentiem, kas nepieciešami mūsu uzdevumu veikšanai saskaņā ar LESD, un nevis tikai lasīšanas režīmā. Termiņš: līdz 2021. gada beigām.			X[6]			
	Mēs formulējām ieteikumus ECHO ĢD. 2. ieteikums Izveidot procedūru, lai nodrošinātu, ka partnerorganizācijas kopīgo izmaksu sadalījumu balsta uz faktiskajiem izdevumiem. Termiņš: līdz 2021. gada beigām.	X					

Avots: ERP.

[6] Sk. 2018. gada 1. ieteikumu.

9. nodaļa

Eiropas publiskā administrācija

Saturs

	Punkts
Ievads	9.1.–9.2.
Īss apraksts	9.3.
Revīzijas tvērums un pieeja	9.4.–9.5.
Darījumu pareizība	9.6.–9.12.
Apsvērumi par darījumu izlasi	9.7.–9.11.
Eiropas Parlaments	9.8.–9.9.
Eiropas Komisija	9.10.
Eiropas Ārējās darbības dienests	9.11.
Apsvērumi par pārraudzības un kontroles sistēmām	9.12.
Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi	9.13.
Iepirkuma procedūras un vietējo darbinieku pieņemšana darbā ES delegācijās	9.14.–9.17.
Secinājums un ieteikumi	9.18.–9.20.
Secinājums	9.18.
Ieteikumi	9.19.–9.20.
Pielikumi	
9.1. pielikums. Iepriekšējo ieteikumu ieviešanas pēcpārbaude kategorijā “Eiropas publiskā administrācija”	

Ievads

9.1. Šajā nodaļā ir izklāstīti mūsu konstatējumi saistībā ar *DFS* 7. kategoriju "Eiropas publiskā administrācija". ES iestāžu un struktūru 2021. gada izdevumi šajā kategorijā apkopoti ***9.1. attēlā***.

9.1. attēls. Maksājumi un revīzijas datu kopa

Eiropas publiskā administrācija
10,7 miljardi EUR (5,9 % no ES budžeta izdevumiem)

(miljardi EUR)

A) 2021. gada maksājumu sadalījums pēc iestādes

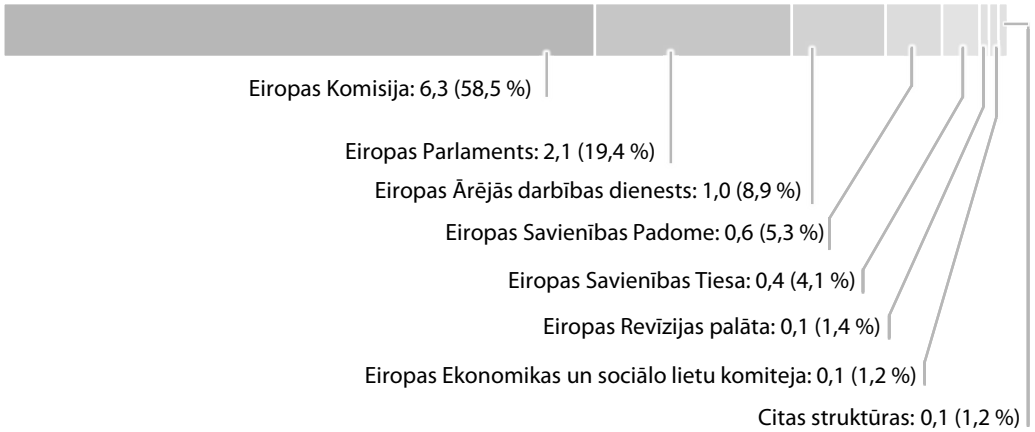

B) 2021. gada revīzijas datu kopa salīdzinājumā ar maksājumiem (*)

2021. gada maksājumi – kopā 10,7

2021. gada revīzijas datu kopa – kopā 10,7

(*) *Dzēstie maksājumi* un *priekšfinansējums* šajā DFS kategorijā 2021. gadā bija 0,01 miljards EUR. Mēs tos aplūkojām saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāk sk. ***1.1. pielikuma 12***. punktu).

Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropas Savienības 2021. gada *konsolidēto pārskatu* datiem.

9.2. Mēs sagatavojam atsevišķus ziņojumus par ES aģentūrām, citām struktūrām un Eiropas skolām[1]. Palāta nav pilnvarota veikt Eiropas Centrālās bankas finanšu revīziju.

[1] Mūsu īpašie gada ziņojumi par aģentūrām, citām struktūrām un Eiropas skolām ir publicēti mūsu tīmekļa vietnē.

Īss apraksts

9.3. Administratīvie izdevumi ietver izdevumus par cilvēkresursiem un pensijām, un 2021. gadā tie veidoja aptuveni 68 % no kopējiem šīs kategorijas izdevumiem, kā arī izdevumus par ēkām, iekārtām, energoresursiem, sakariem un informācijas tehnoloģiju. Mūsu darbs daudzu gadu garumā liecina, ka kopumā šajā izdevumu grupā risks nav liels.

Revīzijas tvērums un pieeja

9.4. Piemērojot ***1.1. pielikumā*** aprakstīto revīzijas pieeju un metodes, attiecībā uz šo DFS kategoriju mēs pārbaudījām turpmāk minēto:

a) statistiski reprezentatīvu 60 *darījumu* izlasi, kas aptver visu izdevumu diapazonu šajā DFS kategorijā. Mēs atlasījām darījumus no katras ES iestādes un struktūras. Mūsu mērķis bija aplēst *kļūdu* līmeni šai DFS kategorijai un veikt *ticamības deklarācijas* sagatavošanas darbu;

b) Eiropas Ārējās darbības dienesta (EĀDD) *pārraudzības un kontroles sistēmas*;

c) visu iestāžu un struktūru, tostarp Eiropas Komisijas ģenerāldirektorātu un biroju, kuri ir galvenie atbildīgie par administratīvajiem izdevumiem[2], *gada darbības pārskatos* sniegto informāciju *par pareizību*, kas pēc tam iekļauta Komisijas *gada pārvaldības un snieguma ziņojumā*;

d) procedūras attiecībā uz *publisko iepirkumu* un vietējo darbinieku pieņemšanu darbā EĀDD delegācijās, – tā ir padziļināta pēcpārbaude par mūsu 2015. gada pārskatā paziņotajām nepilnībām.

9.5. Mūsu izdevumus revidē ārējs uzņēmums[3]. Tā veiktās revīzijas rezultāti saistībā ar Revīzijas palātas 2021. gada 31. decembrī noslēgtā gada finanšu pārskatiem ir izklāstīti ***9.7***. punktā.

[2] Cilvēkresursu un drošības ĢD, Atalgojuma un individuālo tiesību birojs, infrastruktūras un loģistikas biroji Briselē un Luksemburgā un Informātikas ĢD.

[3] *ACG Auditing & Consulting Group S.r.l.*

Darījumu pareizība

9.6. Darījumu pārbaužu rezultāti ir apkopoti ***9.2. attēlā***. No 60 pārbaudītajiem darījumiem 15 darījumos (25 %) bija kļūdas. Pamatojoties uz piecām kļūdām, kuras esam izteikuši skaitļos, mūsu aplēstais kļūdu līmenis ir zem *būtiskuma sliekšņa*.

9.2. attēls. Darījumu pārbaužu rezultāti kategorijai "Eiropas publiskā administrācijaa"

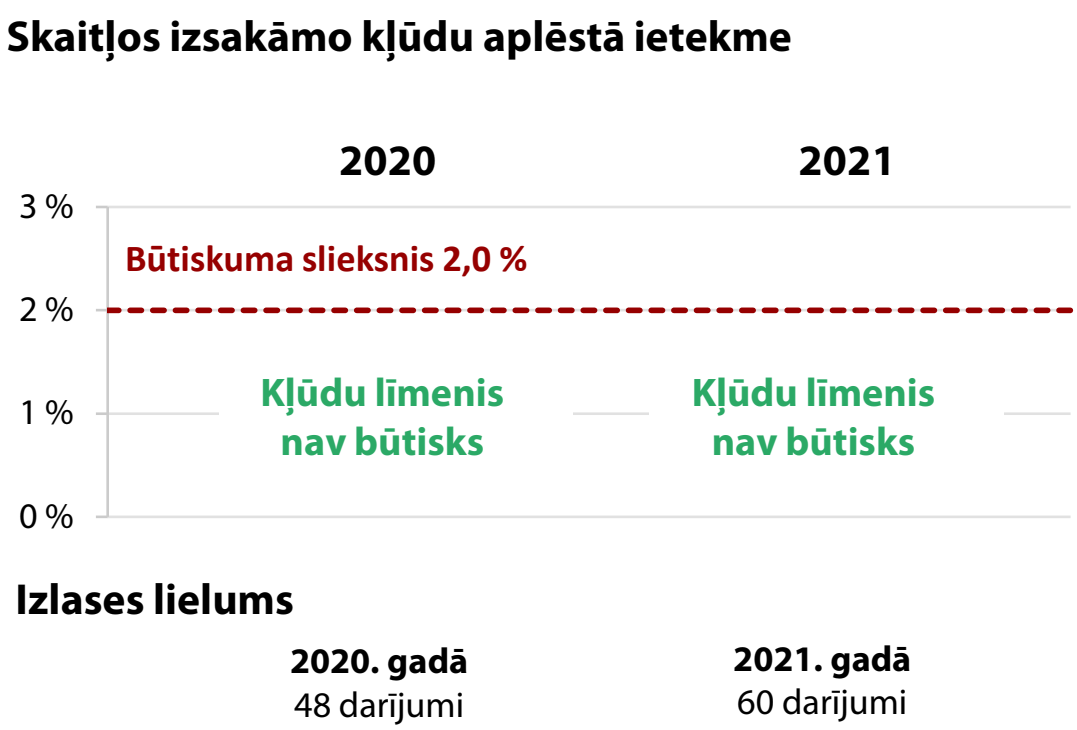

Avots: ERP.

Apsvērumi par darījumu izlasi

9.7. Jautājumi, kas aplūkoti ***9.8.***–***9.11.*** punktā, attiecas uz Eiropas Parlamentu, Eiropas Komisiju un Eiropas Ārējās darbības dienestu. Mēs neatradām īpašas problēmas attiecībā uz Eiropas Savienības Padomi, Eiropas Savienības Tiesu, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja, Eiropas Reģionu komiteju, Eiropas Ombudu un Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju. Pamatojoties uz savu darbu, mūsu ārējais revidents par īpašām problēmām neziņoja.

Eiropas Parlaments

9.8. Eiropas Parlamenta veiktajos maksājumos mēs konstatējām divas *skaitļos izsakāmas* kļūdas. Viena no tām attiecās uz nelielu pārmaksājumu par IT pakalpojumiem, ko izraisīja nepareizi piemēroti līguma noteikumi. Otra bija saistīta ar Eiropas Parlamenta maksājumu kādai Eiropas politiskajai grupai. Eiropas Parlamenta Prezidija pieņemtie iekšējie iepirkuma noteikumi[4] un Eiropas Parlamenta pamatnostādnes par to piemērošanu, kas šīm grupām jāievēro, paredz izmantot sarunu procedūras attiecībā uz augstas vērtības līgumiem. Tas neatbilst *Finanšu regulai*, kurā noteikts, ka jāizmanto atklātas vai slēgtas iepirkuma procedūras. Eiropas Parlamenta iekšējie noteikumi ierobežo konkurenci, jo tie ļauj iepriekš atlasīt iespējamos pretendentus augstas vērtības līgumiem un neprasa publicēt paziņojumu par līgumu. Turklāt mēs konstatējām, ka politiskā grupa neievēroja šos iekšējos noteikumus pilnībā, jo nemeklēja pietiekami daudz piedāvājumu un pienācīgi nedokumentēja kritērijus, kurus izmantoja līguma slēgšanas tiesību piešķiršanai. Mēs jau iepriekš esam ziņojuši par līdzīgiem trūkumiem darījumos, kas saistīti ar politisko grupu iepirkumiem[5].

9.9. Turklāt mēs pārbaudījām 74,9 miljonu EUR maksājumu saistībā ar ēkas iegādi Briselē, *Wiertz* ielā. Pirkums tika finansēts no Covid-19 krīzes laikā neizlietotajiem un no 2020. gada pārnestajiem līdzekļiem. Parlaments 2020. gada oktobrī sāka attiecīgo iepirkuma procedūru. Meklējot piedāvājumus, tas izmantoja piešķiršanas kritērijus, kuru svērums bija 50 %gan cenai, gan kvalitātei attiecībā uz piedāvāto ēku. Saskaņā ar Parlamenta ēku stratēģiju svarīgs elements bija tuvums un viegla piekļuve tā galvenajai ēkai Briselē, un tas veidoja 48 % no kvalitātes maksimālā svēruma. Parlaments saņēma divus piedāvājumus un piešķīra līguma slēgšanas tiesības pretendentam, kas piedāvāja ēku *Wiertz* ielā. Lai gan šī ēka bija ievērojami tuvāk Parlamenta galvenajai mītnei, tā maksāja par 30 % vairāk (uz kvadrātmetru) nekā ēka, kuru piedāvāja otrs pretendents. Mēs uzskatām, ka Eiropas Parlamenta līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritēriji būtiski samazināja cenas kā iegādes lēmuma pamata nozīmi, tāpēc ir maz ticams, ka kāds cits piedāvājums varēja tikt pieņemts.

---

[4] Noteikumi par budžeta 400. postenī paredzēto *apropriāciju* izlietojumu, kuros jaunākie grozījumi izdarīti 2020. gada 6. jūlijā.

[5] Sk. 2015. gada pārskata 9.11. punktu un 2016. gada pārskata 10.15. punktu.

Eiropas Komisija

9.10. Komisijas veiktajos maksājumos mēs konstatējām vienu skaitļos izsakāmu kļūdu saistībā ar nebūtisku nepareizu atskaitījumu no pensiju maksājumiem. Turklāt divos no pieciem mūsu revidētajiem pensiju maksājumiem konstatējām, ka pensijas lietā nebija nesena dzīvības apliecinājuma. Dzīvības apliecinājumi ir vajadzīgi, lai apliecinātu, ka saglabājas tiesības uz pensiju un citiem pabalstiem. Covid-19 pandēmijas dēļ Komisija uz laiku apturēja šo apliecinājumu verifikācijas pārbaudes.

Eiropas Ārējās darbības dienests

9.11. EĀDD veiktajos maksājumos mēs atklājām divas skaitļos izsakāmas kļūdas. Viena attiecās uz to, ka nav pamatā esoša līguma par pakalpojumiem, kurus iegādājusies ES delegācija. Otra ir saistīta ar pabalstiem, kas izmaksāti darbiniekam, kurš nebija paziņojis par nesenām izmaiņām savā personiskajā stāvoklī. Līdzīgas kļūdas mēs atklājām saistībā ar ģimeņu pabalstiem, kurus iepriekšējos gados izmaksāja Komisija[6].

Apsvērumi par pārraudzības un kontroles sistēmām

9.12. Mēs neatklājām nozīmīgas problēmas pārraudzības un kontroles sistēmās, kuras pārbaudījām EĀDD (sk. ***9.4.(b)*** punktu). Konkrēti konstatējumi par iepirkuma un darbā pieņemšanas procedūrām ES delegācijās ir izklāstīti ***9.16***. un ***9.17***. punktā.

[6] Sk. 2020. gada pārskata 9.9. punktu un 2019. gada pārskata 9.9. punktu. Vēlāk Komisija izlaboja šīs kļūdas.

Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi

9.13. Gada darbības pārskatos, ko mēs caurskatījām, būtisks kļūdu līmenis netika konstatēts; tas saskan ar mūsu veiktās revīzijas konstatējumiem (sk. ***9.6***. punktu).

Iepirkuma procedūras un vietējo darbinieku pieņemšana darbā ES delegācijās

9.14. Savā 2015. gada pārskatā ziņojām par nozīmīgām nepilnībām saistībā ar ES delegāciju organizētajām iepirkuma un darbā pieņemšanas procedūrām. Šogad mēs veicām šo apsvērumu pēcpārbaudi un izlasē iekļāvām desmit iepirkuma procedūras un astoņas vietējās darbā pieņemšanas procedūras, ko organizēja ES delegācijas. Šī pārbaude neietilpa mūsu reprezentatīvajā izlasē un līdz ar to netika iekļauta mūsu *aplēstajā kļūdu līmenī*.

9.15. EĀDD uzlaboja iepirkuma procesu, vienkāršojot un modernizējot darba procedūras ES delegācijās, centralizējot dažus procesus galvenajā mītnē un izveidojot jaunas veidnes iepirkumu dokumentācijai. EĀDD 2019. gadā pārskatīja noteikumus un nosacījumus, kas reglamentē vietējo darbinieku nodarbināšanu ES delegācijās, un pirms viņu pieņemšanas darbā veic *ex ante* pārbaudes. Tomēr mēs joprojām atklājām nepilnības.

9.16. Piecās no desmit mūsu pārbaudītajām iepirkuma procedūrām mēs konstatējām nepilnības tajā, kā ES delegācijas piemēroja publiskā iepirkuma noteikumus. Kļūdas attiecās uz *ex ante* publicitātes trūkumu mazas vērtības līgumiem, nepiemērotas cenas noteikšanas metodes izmantošanu un nepiemērota iepirkuma procedūru veida izmantošanu. Mēs arī konstatējām, ka piešķiršanas kritēriji un to turpmākais novērtējums ne vienmēr bija pietiekami precīzi.

9.17. Mēs konstatējām dažas nepilnības visās astoņās mūsu pārbaudītajās vietējo darbinieku darbā pieņemšanas procedūrās. Starp tām bija nedokumentēti atlases komisijas lēmumi par kandidātu iekļaušanu vai neiekļaušanu priekšatlasē, trūkstošas deklarācijas par konfidencialitāti un interešu konflikta neesamību, kā arī nepietiekami skaidri paziņojumi par vakancēm. Mēs arī konstatējām, ka EĀDD nesniedza norādījumus par kandidātu novērtēšanu un atlasi. Šīs nepilnības var negatīvi ietekmēt darbā pieņemšanas procesa pārredzamību, labāko kandidātu noteikšanu un vienlīdzīgu attieksmi.

Secinājums un ieteikumi

Secinājums

9.18. Kopumā mūsu iegūtie un šajā nodaļā izklāstītie revīzijas pierādījumi liecina, ka kļūdu līmenis kategorijas "Eiropas publiskā administrācija" izdevumos nebija būtisks (sk. ***9.2. attēlu***).

Ieteikumi

9.19. Mūsu pēcpārbaudes konstatējumi par ieteikumu, kuru Komisijai sniedzām 2018. gada pārskatā, ir aprakstīti ***9.1. pielikumā***. Līdzīgs ieteikums bija iekļauts arī 2020. gada pārskatā[7]. Kopš tā laika Komisija ir rīkojusies un šo ieteikumu ir ieviesusi dažos aspektos.

9.20. Pamatojoties uz šo pēcpārbaudi, kā arī uz konstatējumiem un secinājumiem par 2021. gadu, esam sagatavojuši turpmāk minētos ieteikumus.

9.1. ieteikums. Eiropas Parlaments

Eiropas Parlamenta administrācijai jāpārskata pamatnostādnes par to, kā politiskās grupas piemēro noteikumus par publisko iepirkumu, un jāierosina šo noteikumu pārskatīšana Parlamenta Prezidijam, lai tos labāk saskaņotu ar Finanšu regulu. Tam labāk jāuzrauga šo noteikumu piemērošana (sk. ***9.8***. punktu).

Termiņš: līdz 2023. gada beigām.

9.2. ieteikums. EĀDD

EĀDD jāveic atbilstīgi pasākumi, lai nodrošinātu, ka ES delegācijas piemēro iepirkuma noteikumus, piemēram, jāpilnveido mācības, jāuzlabo pamatnostādnes un veidnes (sk. ***9.11***. un ***9.16***. punktu).

Termiņš: līdz 2023. gada beigām.

---

[7] Sk. 2020. gada pārskata 9.2. ieteikumu.

9.3. ieteikums. EĀDD

Lai panāktu labāku atbilsmi pārredzamības un vienlīdzīgas attieksmes principiem, EĀDD jānodrošina mācības un norādījumi par ES delegāciju darbā pieņemšanas procedūrām vietējiem darbiniekiem. Tam arī stingrāk jāuzrauga, lai ES delegācijas dokumentētu attiecīgos darbā pieņemšanas procesa posmus (sk. ***9.17***. punktu).

Termiņš: līdz 2023. gada beigām.

Pielikumi

9.1. pielikums. Iepriekšējo ieteikumu ieviešanas pēcpārbaude kategorijā "Eiropas publiskā administrācija"

Gads	ERP ieteikums	ERP analīze par panākto virzību					
		Pilnībā ieviests	Ieviests		Nav ieviests	Nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos			
2018	Mūsu ieteikums Komisijai izklāstīts turpmāk. **1. ieteikums** Komisijai pēc iespējas drīz jāuzlabo tiesību aktos noteikto ģimenes pabalstu administrēšanas sistēma, konkrēti, biežāk jāpārbauda darbinieku personiskais stāvoklis un jāpastiprina atbilstības pārbaudes attiecībā uz deklarācijām par pabalstiem, ko saņem no citiem avotiem, īpaši gadījumos, ja kādā no dalībvalstīm ir notikusi ģimenes pabalstu sistēmas reforma.			x[8]			

Avots: ERP.

[8] No citiem avotiem iegūto pabalstu uzraudzība ir sarežģīta tādu iemeslu dēļ kā, piemēram, dažādi ģimenes apstākļi un konkrētu dalībvalstu valsts pabalstu biežās izmaiņas. Komisija veica pasākumus, lai uzlabotu attiecīgās IT sistēmas un pastiprinātu atbilstības pārbaudes, un atgūst pārmaksātās summas, kuras tā atklāja. Veicot revīzijas darbu, mēs joprojām konstatējām kļūdas.

10. nodaļa

Atveseļošanas un noturības mehānisms

Saturs

	Punkts
Ievads	10.1.–10.20.
Īss apraksts	10.2.–10.15.
Politikas mērķi	10.2.–10.4.
ANM izpilde	10.5.–10.7.
ANM pārvaldības un kontroles sistēma	10.8.–10.15.
Revīzijas tvērums un pieeja	10.16.–10.20.
Darījumu pareizība	10.21.–10.35.
Komisija nenovērtēja visus kritērijus, kas saistīti ar atskaites punktiem	10.22.–10.28.
Nepietiekami stingri kritēriji atskaites punktam, kas saistīts ar dalībvalsts kontroles sistēmām	10.29.–10.33.
Nepietiekama novērtēšanas procesa dokumentācija	10.34.–10.35.
Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi	10.36.–10.43.
Secinājumi un ieteikumi	10.44.–10.46.
Secinājumi	10.44.–10.45.
Ieteikumi	10.46.
Pielikumi	
10.1. pielikums. ANM maksājumi 2021. gadā	

Ievads

10.1. Šajā nodaļā pirmo reizi ir izklāstīti mūsu konstatējumi par Atveseļošanas un noturības mehānismu (ANM). ANM izdevumu sadalījums 2021. gadā ir atspoguļots ***10.1. attēlā***.

10.1. attēls. Maksājumi un revīzijas datu kopa

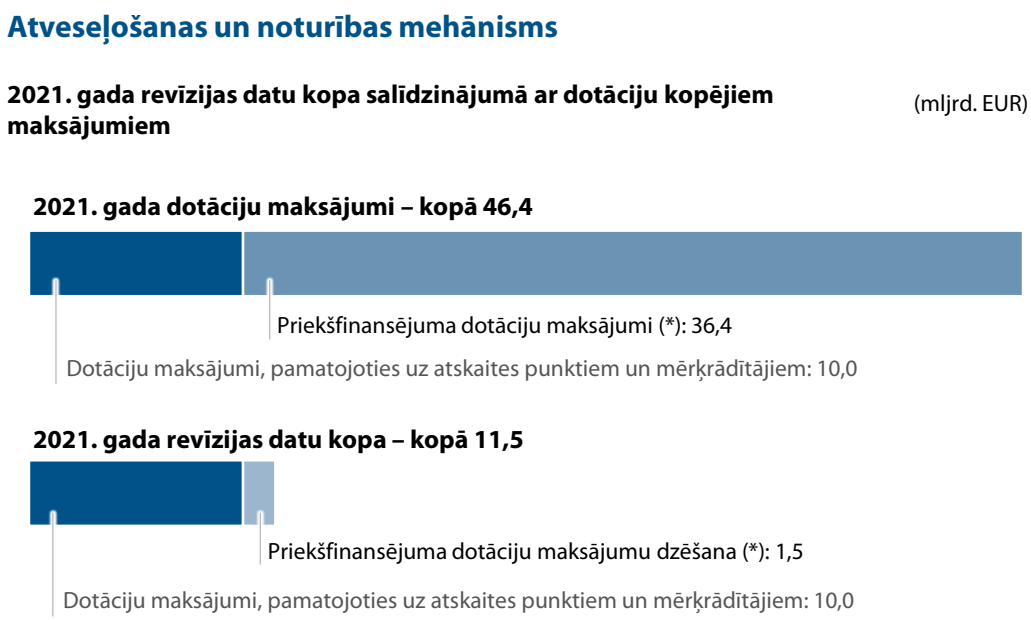

(*) Saskaņā ar pakārtoto *darījumu* vienādoto definīciju (sīkāk sk. ***1.1. pielikuma 12***. punktu).

Avots: ERP.

Īss apraksts

Politikas mērķi

10.2. *NextGenerationEU* (*NGEU*) ir ES pagaidu fonds ar mērķi sniegt dalībvalstīm atbalstu mazināt Covid-19 pandēmijas sociālekonomisko *ietekmi* un atjaunot ilgtspējīgas izaugsmes tendenci. Kopējais finansējuma piešķīrums *NGEU* ietvaros būs līdz 750 miljardiem EUR: 390 miljardi EUR neatmaksājamās *dotācijās* un 360 miljardi EUR aizdevumos (2018. gada cenās). ANM ir galvenais politikas instruments, saskaņā ar kuru tiks sadalīti *NGEU* līdzekļi. ANM tika izveidots saskaņā ar Regulu (ES) 2021/241 (“regula”). ANM tiks izmantots, lai sadalītu 312 miljardus EUR (80 %) neatmaksājamo dotāciju, kas tiks piešķirtas saskaņā ar *NGEU*. Atlikušie 78 miljardi EUR (20 %) tiks izmantoti, lai piešķirtu papildu līdzekļus esošajām politikas jomām vai papildinātu tās.

Pārskats par ANM dotāciju maksājumiem (tostarp priekšfinansējumu) 2021. gadā katrā dalībvalstī ir sniegts ***10.1. pielikumā***.

10.3. Lai paātrinātu dalībvalstu ekonomikas atveseļošanos no Covid-19 pandēmijas sekām un padarītu tās noturīgākas pret turpmākām krīzēm, ANM sniedz plaša mēroga finansiālu atbalstu publiskajām investīcijām un reformām. Dalībvalstis var izmantot ANM sešās politikas jomās:

i) zaļā pārkārtošanās

ii) digitālā pārveide

iii) gudra, ilgtspējīga un iekļaujoša izaugsme

iv) sociālā un teritoriālā kohēzija

v) veselība un ekonomiskā, sociālā un institucionālā noturība, un

vi) politikas nostādnes nākamajai paaudzei.

10.4. 2022. gada maijā Komisija publicēja priekšlikumu *REPowerEU* plānam — ES reakcijai uz pasaules enerģijas tirgus traucējumiem, ko izraisījis Krievijas iebrukums Ukrainā. Priekšlikuma galvenais mērķis ir pārstrukturēt ES enerģētikas sistēmu, lai padarītu ES neatkarīgu no Krievijas fosilā kurināmā. Priekšlikums ietver mērķtiecīgus regulas grozījumus, kas paredz dalībvalstu esošajos atveseļošanas un noturības plānos (ANP) integrēt īpašas nodaļas par *REPowerEU*. Lai sasniegtu *REPowerEU* mērķus, laika posmā no šā brīža līdz 2027. gadam ir vajadzīgi papildu ieguldījumi 210 miljardu EUR apmērā. Šī ieguldījumu summa tiks finansēta, izmantojot 225 miljardus EUR jau pieejamo aizdevumu veidā, kurus var pieprasīt līdz 2023. gada 31. augustam. Turklāt ANM finansējums tiks palielināts par 20 miljardiem EUR, ko finansēs no emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas kvotu izsolēm.

ANM izpilde

10.5. Lai saņemtu ANM finansējumu, dalībvalstīm ir jāizstrādā valsts ANP, kas atbilst Regulā paredzētajiem nosacījumiem[1]. ANP būtu jāietver saskaņota publisko investīciju un reformu pakete, kas sagrupēta komponentos. Dalībvalstīm ir jānosaka katras investīcijas vai reformas atskaites punkti un mērķrādītāji un jāsniedz sīkāka informācija par attiecīgo bāzes līniju. Dalībvalstīm arī jāiesniedz ierosināto pasākumu paredzamās izmaksas, pievienojot apliecinošus dokumentus[2]. ANM īstenošanas process ir izklāstīts ***10.2. attēlā***.

[1] Regulas 18. panta 4. punkts attiecībā uz visiem nosacījumiem, kas ANP ir jāizpilda.

[2] Īpašais ziņojums 21/2022 "Komisijas novērtējums par nacionālajiem atveseļošanas un noturības plāniem: kopumā atbilstīgs, bet īstenošanas riski saglabājas" attiecībā uz mūsu secinājumiem par ANP novērtēšanas procesu.

10.2. attēls. ANM īstenošanas process

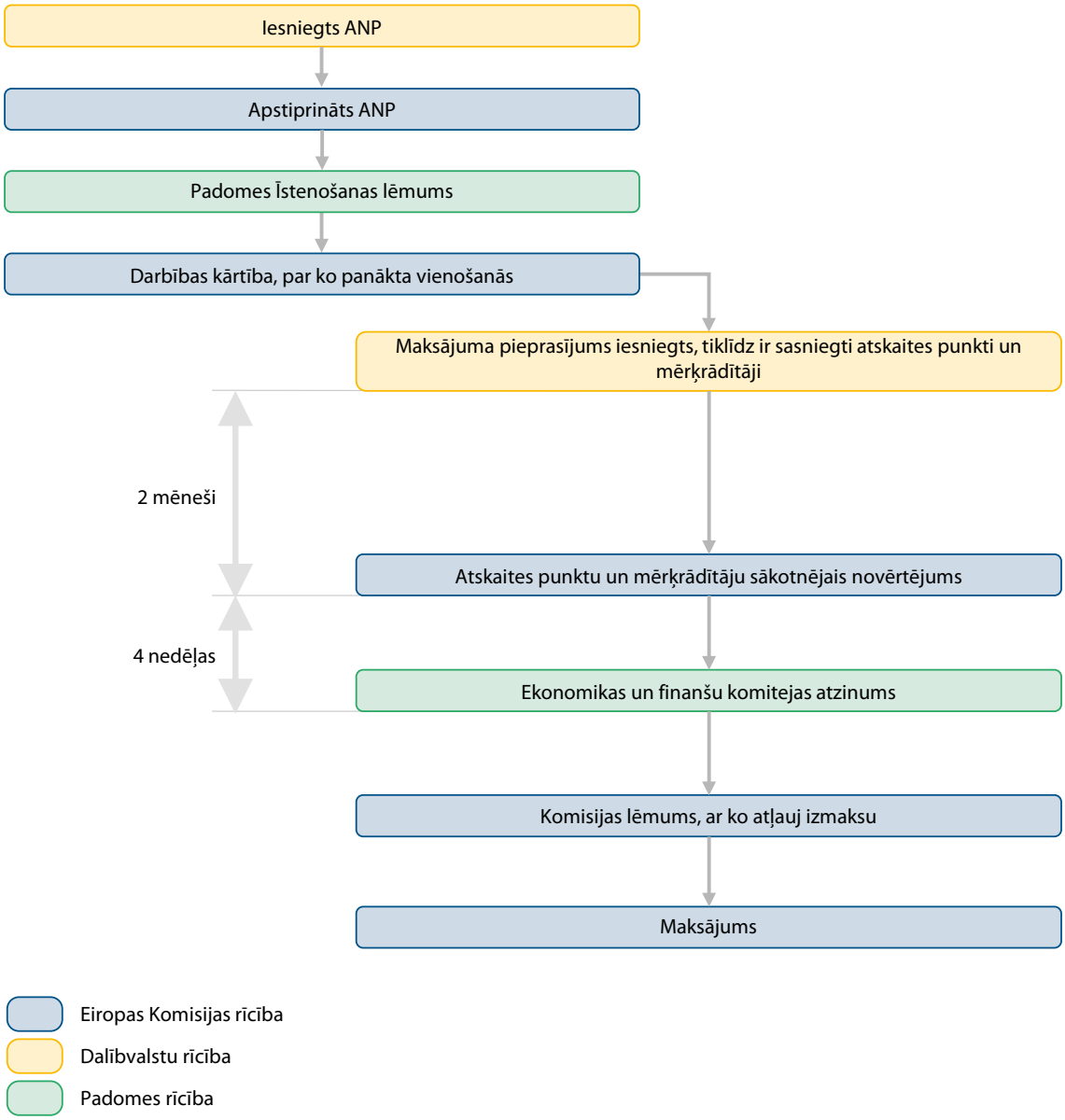

Avots: ERP.

10.6. Tiklīdz Padome ir apstiprinājusi dalībvalsts ANP, dalībvalsts var lūgt Komisiju izsniegt priekšfinansējumu apmērā līdz 13 % vai nu no finanšu iemaksas neatmaksājama atbalsta veidā, vai no atbalsta summas, kas sniedzama kā aizdevums[3]. Priekšfinansējums tiek proporcionāli dzēsts, veicot turpmākos maksājumus.

[3] Sk. Regulas 13. pantu.

10.7. Turpmākie maksājumi saskaņā ar ANM ir atkarīgi no tā, kā dalībvalstis izpildīs attiecīgajā Padomes Īstenošanas lēmumā (*CID*) noteiktos atskaites punktus un mērķrādītājus. Dalībvalstis var pieprasīt izmaksas divas reizes gadā, ja tās sniedz atskaites punktu un mērķrādītāju apmierinošas izpildes pietiekamu pamatojumu. Vēl viens nosacījums ir regresa neesamība attiecībā uz iepriekš sasniegtiem mērķrādītājiem un atskaites punktiem[4]. Tādējādi Komisijas novērtējums par ANM maksājumu likumību un pareizību ir atkarīgs no šo divu nosacījumu izpildes. Komisijas veiktās pareizības pārbaudes neattiecas uz atbilstību valsts tiesību aktiem un ES noteikumiem, piemēram, iepirkuma noteikumiem vai *valsts atbalstu*. Tādējādi ANM maksājumi atšķiras no tradicionālajiem DFS izdevumiem, kur Komisijas vai dalībvalsts maksājuma pareizība galvenokārt ir atkarīga no *saņēmēja*, projekta un deklarēto izmaksu attiecināmības.

ANM pārvaldības un kontroles sistēma

10.8. Regulā ir noteikti dalībvalstu un Komisijas uzdevumi un pienākumi ANM izveidē un īstenošanas posmos (sk. ***10.3. attēlu***).

[4] Sk. Regulas 24. pantu.

10.3. attēls. ANM pārvaldības un kontroles sistēma

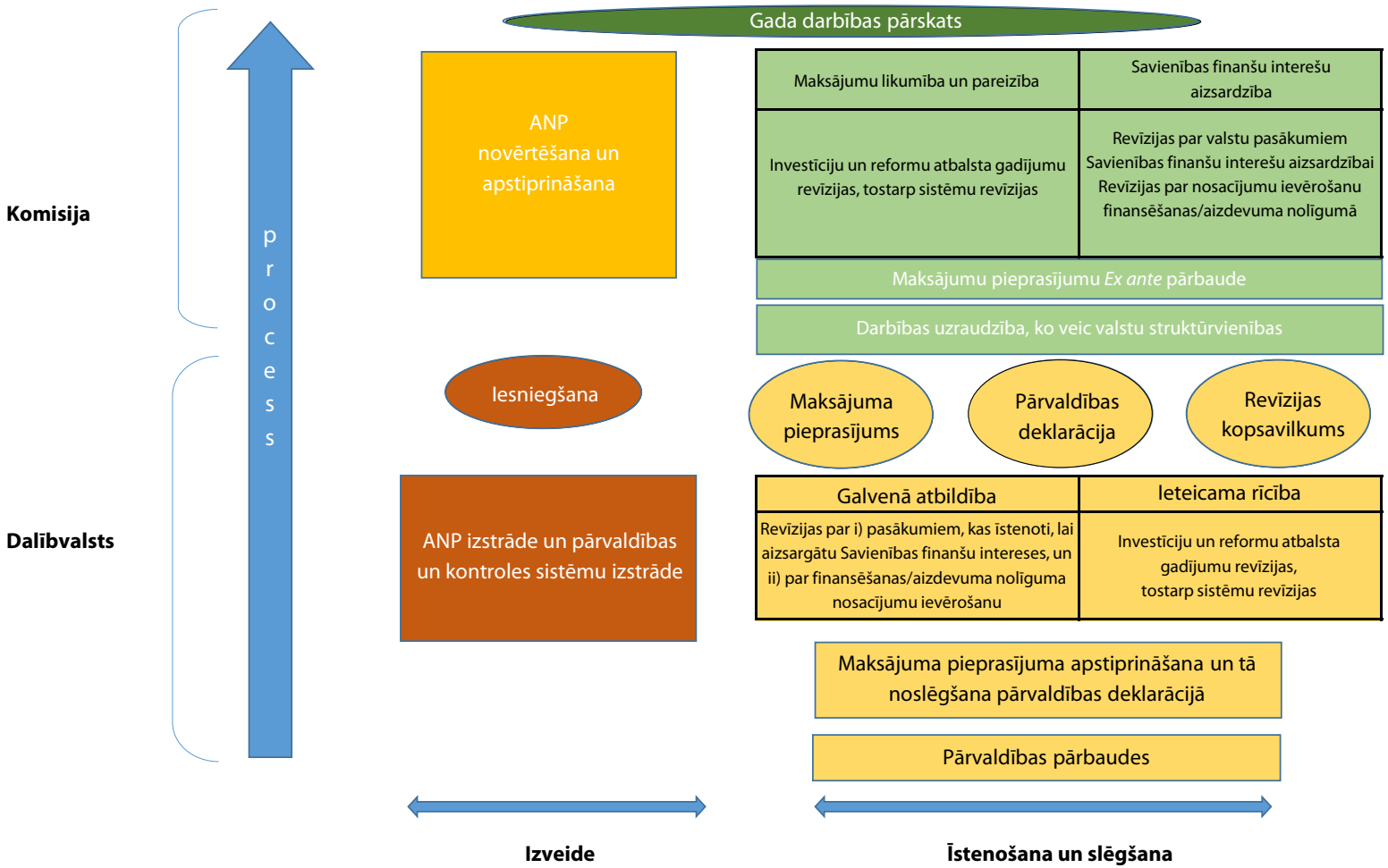

Avots: Komisija.

Dalībvalstu atbildība

10.9. Dalībvalstīm bija jāizstrādā savi ANP un atbilstošas pārvaldības un kontroles sistēmas. Dalībvalstīm ir arī jāvāc dati par līdzekļu galasaņēmējiem un jānodrošina, ka šie dati ir viegli pieejami[5]. Šajā nolūkā dalībvalstis var izmantot pašas Komisijas datizraces un riska novērtēšanas instrumentu[6]. Dalībvalstis var izmantot arī esošās valsts pārvaldības un kontroles sistēmas vai citas sistēmas, kas tiek izmantotas saistītiem mērķiem, piemēram, citu ES līdzekļu pārvaldībai. Iesaistītajām valsts struktūrām jābūt detalizēti aprakstītām dalībvalstu ANP.

10.10. Īstenošanas posmā dalībvalstīm kopā ar katru maksājuma pieprasījumu jāiesniedz:

- informācija un pierādījumi, kas apstiprina ANP noteikto atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu;
- kopsavilkums par dalībvalstu iestāžu veiktajām revīzijām, tostarp sīkāka informācija par konstatētajiem trūkumiem un korektīvajiem pasākumiem, kas veikti, lai novērstu šos trūkumus[7];
- pārvaldības deklarācija[8] par to, ka:
  - līdzekļi tika izmantoti paredzētajam mērķim;
  - informācija, kas iesniegta kopā ar maksājuma pieprasījumu, ir pilnīga, precīza un ticama;
  - ieviestās kontroles sistēmas nodrošina nepieciešamo pārliecību, ka līdzekļi tiek pārvaldīti saskaņā ar visiem piemērojamiem noteikumiem, jo īpaši noteikumiem, kuru mērķis ir novērst interešu konfliktu, *krāpšanu*, korupciju un dubultu finansēšanu.

---

[5] Regulas 22. panta 2. punkta d) apakšpunkts.

[6] Regulas 22. panta 4. punkts.

[7] Finansēšanas nolīguma veidnes 6. pants. Šī īpašā prasība neattiecas uz pirmo maksājuma pieprasījumu, kas iesniegts pēc priekšfinansējuma pieprasījuma.

[8] Regulas 22. panta 2. punkta c) apakšpunkts.

Komisijas atbildība

10.11. Komisija ir atbildīga par dalībvalstu ANP atbilstības, *efektivitātes*, *lietderības* un saskaņotības novērtēšanu. ANP novērtējums ietver dalībvalstu ierosināto kontroles sistēmu stabilitāti.

10.12. Komisijas kontroles sistēmai ir jānodrošina, ka ANM maksājumi ir likumīgi un pareizi, kas ir atkarīgs no atskaites punktu un mērķrādītāju apmierinošas izpildes[9]. Šajā nolūkā Komisija ir izveidojusi sistēmu, kas paredz gan dalībvalstu maksājumu pieprasījumu *ex ante* pārbaudi, gan *ex post* revīzijas dalībvalstīs, kas tiek veiktas pēc maksājuma veikšanas.

10.13. Komisija novērtē maksājumu pieprasījumus, pamatojoties uz dalībvalstu sniegtajiem datiem un informāciju[10]. Šā sākotnējā ANP novērtējuma mērķis ir nodrošināt atskaites punktu un mērķrādītāju apmierinošu izpildi. Pēc tam Komisija, pamatojoties uz šo darbu, iesniedz sākotnējo ANP novērtējumu Padomes Ekonomikas un finanšu komitejai (EFK), lai saņemtu atzinumu. Saņēmusi EFK atzinumu, Komisija pieņem galīgo lēmumu par to, vai atļaut līdzekļu izmaksu (sk. ***10.4. attēlu***).

[9] ECFIN ĢD 2021. gada darbības pārskats, 53. lpp.

[10] ANM regulas 24. panta 3. punkts.

10.4. Attēls. *Ex ante* pārbaudes procesa apraksts

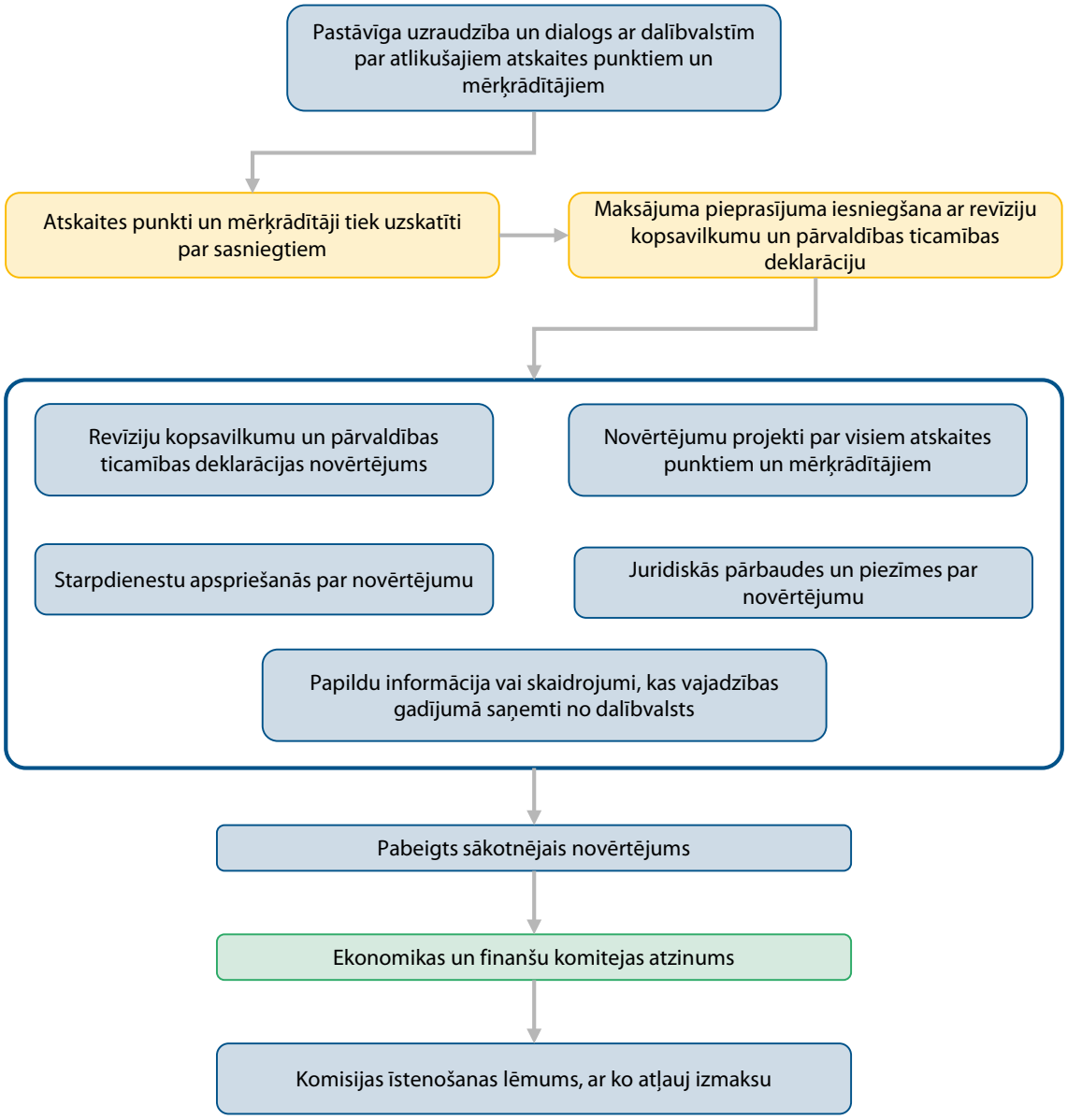

Avots: ERP.

10.14. Komisijai arī jānodrošina ES finanšu interešu aizsardzība, proti, ka dalībvalsts ievēro savu pienākumu ieviest procesus, lai novērstu un atklātu nopietnus pārkāpumus (t. i., krāpšanu, korupciju vai interešu konfliktus) vai nopietnus finansēšanas nolīgumā paredzēto saistību pārkāpumus (tostarp dubultu

finansēšanu)[11]. Šajā nolūkā maksājuma pieprasījuma novērtēšanas laikā Komisija izskata dalībvalstu pārvaldības deklarāciju un veikto revīziju kopsavilkumu. Komisija veiks arī sistēmu revīzijas un *ex post* mērķtiecīgas revīzijas par ES finanšu interešu aizsardzību dalībvalstīs.

10.15. Komisija var piemērot *finanšu korekcijas* (sniegtā atbalsta līmeņa samazināšanu vai jau izmaksāto līdzekļu atgūšanu), ja tā konstatē:

- nopietnus pārkāpumus, kas ietekmē ES finanšu intereses un ko dalībvalsts nav novērsusi, vai
- nopietnus dotāciju vai aizdevuma līgumos noteikto nosacījumu pārkāpumus.

Revīzijas tvērums un pieeja

10.16. Mūsu revīzijas mērķis bija sniegt ieguldījumu ticamības deklarācijā un nodrošināt pamatu mūsu atzinumam par 2021. gada ANM izdevumu pareizību.

10.17. Mūsu revīzijas datu kopa ietvēra vienīgo 2021. gada izmaksu, proti, maksājumu Spānijai un ar to saistītā priekšfinansējuma *dzēšanu* (sk. ***10.1. attēlu***). Spānijas maksājuma pieprasījumā (datēts ar 2021. gada 11. novembri) bija iekļauti 52 atskaites punkti, kuri galvenokārt saistīti ar reformām un dažām investīcijām un par kuriem Spānija ziņoja, ka tie ir sasniegti. *CID*noteiktā summa, kas bija maksājama Spānijai, bija 11,5 miljardi EUR. 2021. gada 3. decembrī Komisija pieņēma pozitīvu sākotnējo novērtējumu un pēc tam, kad bija saņemts pozitīvs EFK atzinums, savā 2021. gada 22. decembra īstenošanas lēmumā apstiprināja izmaksu. 2021. gada 27. decembrī Spānijai izmaksāja 10 miljardus EUR, vienlaikus dzēšot priekšfinansējumu 1,5 miljardu EUR apmērā.

10.18. Mūsu revīzija aptvēra Spānijai veiktā ANM maksājuma pareizību. Novērtējums balstījās uz maksājuma nosacījumu, proti, ka *CID* noteiktie atskaites punkti un mērķrādītāji ir apmierinoši izpildīti (sk. ***10.11***. punktu). Lai to izdarītu, mēs pārbaudījām, vai Komisija bija apkopojusi pietiekamus un piemērotus revīzijas pierādījumus, lai pamatotu savu novērtējumu par Spānijas maksājuma pieprasījumā iekļauto 52 atskaites punktu apmierinošu izpildi. Atbilstība ES un valstu tiesību aktiem nav daļa no pareizības novērtējuma (sk. ***10.7***. punktu); pareizības novērtējumā nav

[11] Regulas 22. panta 1. punkts.

iekļauts arī reformu efektivitātes novērtējums. Iepriekšminētais tiks aplūkots īpašajos ziņojumos.

10.19. Mēs arī izskatījām ECFIN ĢD gada darbības pārskatā (GDP) sniegtos ziņojumus par 2021. gada ANM izdevumu pareizību un to, kā šī informācija ir sniegta gada pārvaldības un snieguma ziņojumā.

10.20. Kontroles struktūra, ko Komisija piemēro, lai aizsargātu ES finanšu intereses, ir daļa no cita revīzijas uzdevuma, kas tiek veikts pašlaik. Šīs revīzijas *rezultātus* mēs izklāstīsim atsevišķā īpašajā ziņojumā.

Darījumu pareizība

10.21. Šī nodaļas daļa attiecas uz mūsu šā gada darījuma – vienīgā ANM maksājuma, kas tika veikts Spānijai 2021. gadā, – pārbaudi. Mēs pārbaudījām Komisijas *ex ante* darbu attiecībā uz visiem 52 atskaites punktiem, kas saistīti ar šo maksājumu, un konstatējām vairākas nepilnības Komisijas novērtējumā par to. 395. atskaites punkta gadījumā, viens trūkums, kura ietekmi nebija iespējams kvantificēt, ietekmē Komisijas novērtējumu par apmierinošu mērķrādītāju izpildi. Citas nepilnības neliek apšaubīt Komisijas novērtējumu par pārējiem atskaites punktiem.

Komisija nenovērtēja visus kritērijus, kas saistīti ar atskaites punktiem

10.22. Komisija savu novērtējumu par konkrēta atskaites punkta apmierinošu izpildi pamatoja ar atskaites punkta aprakstā un saistītajā pasākumā ietvertajiem attiecīgajiem elementiem, kuri abi bija noteikti attiecīgajā *CID* un darbības kārtībā paredzētajā pārbaudes mehānismā.

10.23. Šāda pieeja bija paredzēta arī Komisijas iekšējās pamatnostādnēs. Saskaņā ar šīm pamatnostādnēm parasti būtu jāievēro visi elementi, kas norādīti *CID* ietvertajā atskaites punkta/mērķrādītāja aprakstā, kā arī elementi, kas norādīti *CID* ietvertajā pasākuma aprakstā.

10.24. Vienīgais Spānijas ANP 28. komponenta astotās reformas atskaites punkts ir 395. atskaites punkts “Uzņēmumu ienākuma nodokļa grozījumi 2021. gadā”. Mēs atklājām, ka Komisija nav novērtējusi visus *CID* paredzētos elementus attiecībā uz šo atskaites punktu (***10.1. izcēlums***).

10.1. izcēlums

395. atskaites punkts "Uzņēmumu ienākuma nodokļa grozījumi 2021. gadā"

395. atskaites punkta (reforma C28.R8) apraksts *CID* pielikumā (244. lpp):

"Ar Budžeta likumu 2021. gadam ieviesto grozījumu un ar uzņēmumu ienākuma nodokli saistīto attīstības noteikumu stāšanās spēkā palielinās uzņēmumu ienākuma nodokļa ieņēmumus."

Astotās reformas apraksts (C28.R8) – īstermiņa nodokļu pasākumu pieņemšana uzņēmumu ienākuma nodokļa jomā – *CID* pielikumā (241. lpp.):

"Ar reformu groza Likumu par uzņēmumu ienākuma nodokli, lai palielinātu šā nodokļa ieguldījumu valsts izdevumu atbalstā. Vienlaikus reforma arī vienkāršo atbrīvojumus un atskaitījumus, lai nodrošinātu, ka nodokļu maksātāji maksā minimālo likmi 15 % apmērā. No otras puses, atbrīvojumu no dividendēm un kapitāla pieauguma, ko rada līdzdalība meitasuzņēmumos, gan rezidentiem, gan nerezidentiem Spānijas teritorijā, samazina par 5 %. Pasākuma īstenošanu pabeidz līdz 2021. gada 31. martam."

Komisija pienācīgi novērtēja dividenžu un kapitāla pieauguma atbrīvojuma samazinājuma elementu. Tomēr tā nenovērtēja reformas elementu par minimālo likmi 15 % apmērā, kā paredzēts *CID* ietvertajā reformas aprakstā.

10.25. Komisija un Spānijas iestādes mūs informēja, ka grozījumu ieviešana, lai nodrošinātu minimālo nodokļa likmi 15 % apmērā, ir vidēja termiņa mērķis un nekad nav bijis paredzēts kā 395. atskaites punkta elements. Minimālās 15 % nodokļa likmes nodrošināšana tā vietā tiktu panākta, nākotnē veicot vairākas citas uzņēmumu ienākuma nodokļa izmaiņas, kas ietver Budžeta likumu, kas tika pieņemts 2021. gada 28. decembrī un stājās spēkā 2022. gada 1. janvārī.

10.26. Lai gan mēs atzīmējam, ka "nodrošināt minimālo 15 % nodokļa likmi" var uzskatīt par vidēja termiņa mērķi, dalībvalsts iesniegtajā dokumentācijā un Komisijas novērtējumā tomēr nav atsauces uz šo elementu. Novērtējumā netika sniegti nekādi paskaidrojumi, kāpēc šis elements neattiecas uz 395. atskaites punktu un kā un kad šis reformas elements tiks analizēts un novērtēts. Tomēr Komisija visu atskaites punktu novērtēja kā apmierinoši izpildītu.

10.27. Šādā situācijā, kad atskaites punkts nav izpildīts, visa finanšu ieguldījuma vai tā daļas (vai aizdevuma, ja piemērojams) maksājums būtu jāaptur, ilgākais, uz sešiem mēnešiem. Apturēšanu var atcelt tikai tad, ja dalībvalstis iesniedz Komisijai pierādījumus par atskaites punktu vai mērķrādītāju apmierinošu izpildi. Ja tas nenotiek sešu mēnešu laikā, Komisijai attiecīgā gadījumā proporcionāli jāsamazina finansiālā ieguldījuma vai aizdevuma summa.

10.28. Tomēr nav skaidrs, kā Komisija un dalībvalstis nonāca pie dažādo maksājumu summām dalībvalstīm un cik lielā mērā to veicināja katrs atskaites punkts vai mērķrādītājs. Līdz ar to kompensācija par atsevišķa atskaites punkta vai mērķrādītāja sasniegšanu Spānijas maksājumā nav zināma. Līdz šim Komisija nav atrisinājusi šo problēmu, pieņemot metodi maksājumu apturēšanas vai samazinājuma summas aprēķināšanai. Tā kā nav šādas metodes un kvantitatīvas informācijas par atskaites punktiem vai mērķrādītājiem, nav skaidrs, kā Komisija īstenos ANM regulas 24. pantu un kvantificēs 395. atskaites punkta neīstenoto ietekmi.

Nepietiekami stingri kritēriji atskaites punktam, kas saistīts ar dalībvalsts kontroles sistēmām

10.29. Dalībvalstu ierosināto uzraudzības un kontroles sistēmu atbilstība bija nosacījums ANP apstiprināšanai. Novērtējot šos plānus, Komisija konstatēja nepilnības dalībvalstu sistēmās. Tāpēc 2021. gadā Komisija pieprasīja 16 dalībvalstīm iekļaut īpašas papildu reformas un atskaites punktus, lai novērstu minētās nepilnības[12]. Šādu atskaites punktu sasniegšana ir priekšnoteikums ANP īstenošanai un turpmāko ANM izdevumu pareizībai. Ja *CID* nav skaidri definēti atskaites punkti un mērķrādītāji, pastāv risks, ka tos varētu būt grūti novērtēt un ka ar tiem varētu nesasniegt mērķi, kuru paredzēts atbalstīt.

10.30. Spānijai 173. atskaites punkts “Atveseļošanas un noturības mehānisma integrētā informācijas sistēma” bija viens no atskaites punktiem, kas ieviesti saistībā ar Spānijas kontroles sistēmu. Spānijas iestādes interpretēja ar atskaites punktu saistītās prasības tādējādi, ka sistēmai jābūt izstrādātai pareizi, bet ne obligāti pilnībā funkcionējošai. *CID* prasītajā revīzijas ziņojumā, ar kuru jāpierāda apmierinoša šā atskaites punkta izpilde, galvenā uzmanība tika pievērsta sistēmas uzbūvei, nevis tās faktiskajai darbībai. Komisija lūdza sniegt papildu informāciju, lai pārbaudītu, vai

[12] ECFIN ĢD 2021. gada darbības pārskata XIV PIELIKUMS.

sistēma faktiski spēja vākt un glabāt datus par atbalsta saņēmējiem, darbuzņēmējiem, apakšuzņēmējiem un faktiskajiem īpašniekiem.

10.31. Komisija, veicot testēšanu, apstiprināja, ka sistēma spēj veikt šīs funkcijas, un novērtēja 173. atskaites punktu kā apmierinoši izpildītu. Tomēr savā novērtējuma kopsavilkumā tā atzīmēja divas atlikušās nepilnības veidā, kādā sistēma apstrādāja informāciju par faktiskajiem īpašniekiem (attiecībā uz ārvalstu uzņēmumiem, kuriem nav reģistrēta pārstāvja Spānijā). Šīs nepilnības ietekmēja to, kā šī informācija tika vākta un kā tai varēja piekļūt kontroles nolūkos.

10.32. Komisija apsprieda šos jautājumus ar Spānijas iestādēm, kuras vienojās par to, kā šīs nepilnības risināt. Spānijas iestādes norādīja, ka šo risinājumu īstenošanai būs vajadzīgi seši līdz deviņi mēneši. Tomēr, lai gan par risinājumiem tika panākta vienošanās 1. decembrī, Komisija jau 3. decembrī sniedza maksājuma pieprasījuma pozitīvu sākotnējo novērtējumu. Komisija nebija vienojusies ar Spānijas iestādēm par oficiālu rīcības plānu. Bez šāda plāna nav skaidrs to korektīvo pasākumu grafiks, ar kuriem novērstu atlikušos sistēmas ierobežojumus, un šo pasākumu izpilde nav nodrošināta.

10.33. *CID* formulējums ļāva Komisijai uzskatīt, ka atskaites punkts ir apmierinoši izpildīts. Lai gan mēs neapšaubām šo novērtējumu, tas nozīmēja, ka daži integrētās informācijas sistēmas elementi novērtējuma laikā nedarbojās. Komisija plāno turpināt izskatīt šo atskaites punktu savās *ex post* revīzijās.

Nepietiekama novērtēšanas procesa dokumentācija

10.34. Iekšējās kontroles sistēmā iekļaujama atbilstoša *revīzijas darba izsekojamība*: pilnīga un pārredzama dokumentācija par to, kā ir novērtēta atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšana. Komisija to uzsver savā skaidrojumā par ANM iekšējās kontroles struktūru, norādot, ka “pilnīgai kontroles stratēģijai ir jāietver dokumentu pārvaldības noteikumi, lai nodrošinātu pēc iespējas pilnīgāku darba metožu pārredzamību, kā arī lai nodrošinātu pilnīgu revīzijas taku”. Komisija savā revīzijas takā dokumentē elementus, kas saistīti ar atskaites punkta vai mērķrādītāja apmierinošu izpildi (sk. ***10.7***. punktu).

10.35. Divu atskaites punktu gadījumā[13] mēs konstatējām, ka revīzijas taka nebija pietiekama, lai aptvertu visus elementus, kas tika uzskatīti par būtiskiem novērtēšanas procesā. Viena šāda gadījuma piemērs ir sniegts ***10.2. izcēlumā***.

10.2. izcēlums

Piemērs tam, ka ir nepietiekama revīzijas taka, kurā būtu reģistrēts atskaites punkta novērtējums

215. atskaites punkta apraksts (reforma C14.R1) *CID* pielikumā (138. lpp.):

"Tīmekļa vietne vāc datus par tūrismu Spānijā no dažādiem tūrisma statistikas avotiem, tostarp valsts un privātām struktūrām, piemēram, *INE*, *Turespaña*, Spānijas Banka, *AENA* vai *RENFE*. Vietnei ir jādarbojas."

Komisija uzskatīja, ka visi 215. atskaites punkta elementi ir sasniegti, un secināja, ka atskaites punkts ir izpildīts apmierinoši. Kopsavilkuma novērtējuma dokumentācijas analīzes iedaļā Komisija norādīja, ka ar atskaites punktu saistītā tīmekļa vietne darbojas un nepārtraukti vāc un atjaunina valsts tūrisma datus no privātām un publiskām struktūrām.

Tomēr 215. atskaites punkta novērtējuma procesa revīzijas taka neietvēra pierādījumus par to, ka Komisija pārbaudījusi, vai tīmekļa vietne vāc datus no galvenajiem tūrisma statistikas avotiem.

[13] 215. atskaites punkts ""*DATAESTUR*" tīmekļa vietnes izveide, vācot datus par tūrismu", 303. atskaites punkts "Konstitucionālā likuma par izglītību stāšanās spēkā".

Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi

10.36. Gada darbības pārskati (GDP) ir Komisijas ģenerāldirektorātu galvenais ziņošanas instruments par to, vai tiem ir pamatota pārliecība, ka kontroles procedūras nodrošina izdevumu pareizību. Ģenerāldirektora *ticamības deklarācijā* ECFIN ĢD 2021. gada darbības pārskatā pirmo reizi ir iekļauti ANM izdevumi.

10.37. Ģenerāldirektora 2021. gada ticamības deklarācija apstiprina, ka ECFIN ĢD ieviestās kontroles procedūras nodrošina nepieciešamās garantijas attiecībā uz:

i) pakārtoto darījumu likumību un pareizību un

ii) Regulas 22. panta 5. punkta ieviešanu.

10.38. 2021. gadā ECFIN ĢD noteica savas revīzijas un kontroles stratēģijas attiecībā uz ANM un sāka jauno kontroles sistēmu mehānisma darbību izpildi. Papildus *ex ante* darbam ECFIN ĢD 2021. gada decembrī apstiprināja savu revīzijas stratēģiju. Revīzijas stratēģijas mērķis ir pārliecināties, vai ir sasniegti atskaites punkti un mērķrādītāji, un novērtēt, vai valsts iestādes, īstenojot ANP, ir izveidojušas nepieciešamās pārvaldības un kontroles sistēmas saistībā ar maksājumu pareizību un ES finanšu interešu aizsardzību.

10.39. Revīzijas stratēģija paredz trīs veidu *ex post* revīzijas:

- revīzijas par atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu (pareizība);
- sistēmu revīzijas, kas vērstas uz datu vākšanu un ziņošanu par atskaites punktiem un mērķrādītājiem dalībvalstīs (pareizība);
- sistēmu revīzijas saistībā ar ES finansiālo interešu aizsardzību.

10.40. Pamatotā pārliecība par Spānijai veiktā maksājuma pareizību bija balstīta uz visaptverošām *ex ante* pārbaudēm. Spānijas ANM uzraudzības un kontroles kārtība ir jaunizveidota. Saskaņā ar Komisijas kontroles stratēģiju attiecīgie *ex post* revīzijas vai kontroles rezultāti par papildu budžeta *saistību* izpildi attiecībā uz kontroles atskaites punktu būs pieejami tikai vēlāk (sk. ***10.33*** punktu).

10.41. Atšķirībā no citām ES *programmām*, attiecībā uz ANM Komisija veic kvalitatīvu novērtējumu par kontroles rezultātiem un ar darbībām saistītā riska līmeni, bet nesniedz *kļūdu* aplēses.

10.42. ANM izdevumi 2021. gadā nav ņemti vērā, nosakot kopējo risku maksājuma laikā attiecībā uz izdevumiem, kas saistīti ar DFS un norādīti Komisijas gada pārvaldības un snieguma ziņojumā. Komisija atsevišķā paziņojumā atsaucas uz deleģētā kredītrīkotāja deklarāciju, ka viņam ir pamatota pārliecība par 2021. gadā veiktā vienotā ANM maksājuma likumību un pareizību. Pārliecības pamatā ir pozitīvs pierādījumu novērtējums par maksājuma pieprasījuma atskaites punktu izpildi.

10.43. Mēs atzīmējam, ka Komisijas Iekšējās revīzijas dienests savā vispārējā revīzijas atzinumā gada pārvaldības un snieguma ziņojumā iekļāva apstākļu akcentējumu saistībā ar ANM. Apstākļu akcentējums attiecas uz konkrētiem ANM kontroles stratēģijas elementiem, kas aptver likumību un pareizību un kas 2022. gadā vēl jāizstrādā sīkāk[14].

[14] 2021. gada pārvaldības un snieguma ziņojuma III sējuma VI pielikums.

Secinājumi un ieteikumi

Secinājumi

10.44. Vispārējie revīzijas pierādījumi, ko mēs ieguvām savā darbā un esam izklāstījuši šajā nodaļā, liecina, ka viens no atskaites punktiem, kas saistīts ar pirmo maksājumu Spānijai, netika apmierinoši izpildīts. Komisija vēl nav definējusi metodi, kā izteikt skaitļos ietekmi, ko rada atskaites punkta vai mērķrādītāja nesasniegšana. Mūsuprāt, kļūda nav būtiska.

10.45. Citas nepilnības, kas konstatētas Komisijas darbā, novērtējot atskaites punktus, ir saistītas ar nepietiekami pārdomātiem atskaites punktu kritērijiem un nepietiekamu Komisijas darba dokumentēšanu, lai gan tas neietekmē atskaites punkta sasniegšanas novērtējumu.

Ieteikumi

10.46. Pamatojoties uz konstatējumiem un secinājumiem par 2021. gadu, mēs iesakām Komisijai:

10.1. ieteikums. Pamatot elementus, kas nav būtiski atskaites punktu un mērķrādītāju novērtējumam

Skaidri un pārredzami jāpamato darbības kārtībā un *CID* ietvertie elementi, kas netiek uzskatīti par būtiskiem atskaites punktu un mērķrādītāju apmierinošai izpildei.

Ieviešanas mērķtermiņš: nekavējoties.

10.2. ieteikums. Izstrādāt metodoloģiju maksājuma (daļējai) apturēšanai

Saskaņā ar Regulas 24. panta 6. punktu un 24. panta 8. punktu jāizstrādā metodoloģija apturamās summas noteikšanai.

Ieviešanas mērķtermiņš: nekavējoties.

10.3. ieteikums. Uzlabot atskaites punktu un mērķrādītāju novērtējuma dokumentāciju

Jāuzlabo atskaites punktu un mērķrādītāju novērtējuma dokumentēšana, pilnībā dokumentējot visus *ex ante* darba laikā pārbaudītos elementus.

Ieviešanas mērķtermiņš: nekavējoties.

Pielikumi

10.1. pielikums. ANM maksājumi 2021. gadā

(miljoni EUR)

Dalībvalstis ar apstiprinātu ANP	ANM dotāciju priekšfinansējums	ANM dotāciju piešķīrumi izņemot priekšfinansējumu
Spānija	9 037	10 000
Itālija	8 954	-
Francija	5 118	-
Grieķija	2 310	-
Vācija	2 250	-
Rumānija	1 851	-
Portugāle	1 808	-
Čehijas Republika	915	-
Slovākija	823	-
Horvātija	818	-
Beļģija	770	-
Austrija	450	-
Lietuva	289	-
Latvija	237	-
Slovēnija	231	-
Dānija	202	-
Kipra	131	-
Igaunija	126	-
Malta	41	-
Luksemburga	12	-

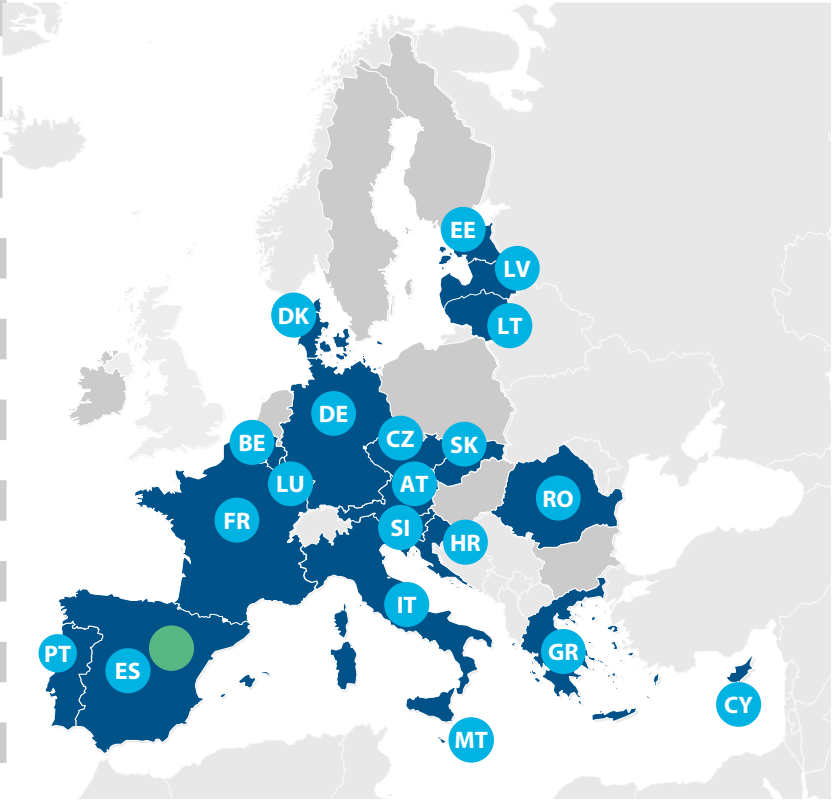

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas datiem atveseļošanas un noturības rezultātu pārskata datiem

Iestāžu atbildes uz Pārskatu par ES budžeta izpildi 2021. finanšu gadā

Saturs

		Lpp.
1. nodaļa	Ticamības deklarācija un tās pamatojuma informācija	
	Eiropas Komisijas atbildes	280
2. nodaļa	Budžeta un finanšu pārvaldība	
	Eiropas Komisijas atbildes	289
3. nodaļa	Ieņēmumi	
	Eiropas Komisijas atbildes	294
4. nodaļa	Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma	
	Eiropas Komisijas atbildes	299
5. nodaļa	Kohēzija, noturība un vērtības	
	Eiropas Komisijas atbildes	307
6. nodaļa	Dabas resursi un vide	
	Eiropas Komisijas atbildes	321
7. nodaļa	Migrācija un robežu pārvaldība Drošība un aizsardzība	
	Eiropas Komisijas atbildes	326
8. nodaļa	Kaimiņattiecības un pasaule	
	Eiropas Komisijas atbildes	331

9. nodaļa Eiropas publiskā administrācija

Eiropas Parlamenta atbildes **335**

Eiropas Komisijas atbildes **337**

10. nodaļa Atveseļošanas un noturības mehānisms

Eiropas Komisijas atbildes **338**

KOMISIJAS ATBILDES UZ EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTAS 2021. GADA PĀRSKATU

1. NODAĻA. TICAMĪBAS DEKLARĀCIJA UN TĀS PAMATOJUMA INFORMĀCIJA

I. KOMISIJAS ATBILŽU IEVADS

2021. gadā tika veikta secīga globālās pandēmijas laikā noteikto ierobežojumu mīkstināšana, kā arī atklājās Covid-19 izraisīto sociālo un ekonomisko izmaksu reālais apmērs.

ES budžets ir lielā mērā veicinājis pandēmijas ekonomiskās ietekmes mazināšanu un padarījis Eiropas ekonomikas stiprākas un noturīgākas. *NGEU* un Atveseļošanas un noturības mehānisms ir tikai divi piemēri vienotai ES reakcijai, saskaroties ar Covid-19.

Turklāt šajos ārkārtas laikos **Komisija turpināja nopietni strādāt pie tā, lai panāktu, ka ES budžets tiek izlietots atbildīgi un pareizi**, kā arī sadarbojās ar visām iesaistītajām personām, tostarp dalībvalstīm, lai nodrošinātu, ka tas dod taustāmu rezultātu uz vietas.

Komisija rūpīgi uzrauga ES budžeta izpildi. Ja tiek atklāts, ka dalībvalstis, starpnieki vai galīgie līdzekļu saņēmēji ir nepareizi izmantojuši ES līdzekļus, Komisija nekavējoties veic pasākumus šo kļūdu novēršanai un attiecīgā gadījumā līdzekļu atgūšanai.

ES budžeta izpilde ir saistīta ar miljoniem darījumu un simtiem tūkstošu pārbaužu, ko veic visās programmās un pārvaldības veidos. Komisija cenšas **panākt līdzsvaru starp zemu kļūdu līmeni, ātriem maksājumiem un saprātīgām kontroles izmaksām**.

Lai gan ES budžeta finanšu pārvaldība laika gaitā ir uzlabojusies, dažu veidu izdevumos joprojām ir lielāka kļūdu iespējamība. Tos galvenokārt reglamentē sarežģītāki noteikumi un atlīdzināšanas shēmas. Komisija turpina identificēt problēmas, veikt preventīvus un korektīvus pasākumus ar mērķi laika gaitā novērst konstatētās nepilnības un nodrošināt kļūdu labāku novēršanu un atklāšanu visās programmās.

REVĪZIJAS KONSTATĒJUMI PAR 2021. FINANŠU GADU

Pārskatu ticamība

1.8. Komisija atzinīgi vērtē to, ka ES pārskati jau 15. gadu pēc kārtas tiek vērtēti kā tādi, kuros nav būtisku kļūdu.

Darījumu pareizība

1.18. a) Attiecībā uz **ES budžeta ieņēmumu daļu** Komisija atzinīgi vērtē to, ka Eiropas Revīzijas palāta (ERP) uzskata, ka ieņēmumos joprojām nav būtisku kļūdu.

Komisija atzinīgi vērtē arī to, ka ERP uzskata, ka pārbaudītās ar ieņēmumiem saistītās sistēmas kopumā ir bijušas efektīvas. Tāpat kā attiecībā uz saviem konstatējumiem, Komisija veiks

pēcpārbaudi saistībā ar problēmām, ko ERP konstatējusi dažās dalībvalstīs, un tām būs jāveic atbilstoši pasākumi, lai risinātu un novērstu konstatētos trūkumus.

Komisija turpinās pastiprināt pēcpārbaudi attiecībā uz ilgstoši neatrisinātiem TPR jautājumiem un, ja iespējams, atcels PVN atrunas.

Attiecībā uz darbībām, kuru mērķis ir mazināt muitas nodokļu iztrūkumu, Komisija atzīmē, ka, lai gan Muitas rīcības plāna vispārējais mērķis nav mazināt šo iztrūkumu, vairākas rīcības plānā paredzētās darbības ir vērstas uz to, lai veicinātu šī mērķa sasniegšanu (sk. arī Komisijas atbildi par 3.13. punktu).

b) Attiecībā uz **izdevumu pareizību**, pamatojoties uz daudzajām veiktajām revīzijām un pārbaudēm, Komisijas pašas aplēses par **risku maksājuma laikā**, t. i., atlikušais kļūdu līmenis maksājuma laikā, pēc preventīvajām pārbaudēm palika nemainīgas — **1,9 %** līmenī no attiecīgajiem izdevumiem, t. i., tajā pašā līmenī kā 2020. gadā. Šo stabilitāti nosaka tas, ka lielākā daļa izdevumu 2021. gadā joprojām attiecas uz 2014.–2020. gada plānošanas periodu.

Ņemot **vērā izdevumu un kontroles stratēģiju daudzgadu** raksturu, Komisija pieliek ievērojamas pūles, lai veiktu kontroles pēc maksājumu veikšanas un turpinātu veikt korekcijas. Šīs pūles atspoguļo **aplēstais risks programmas slēgšanas laikā** [1], kas kopumā ir **0,8 % līmenī (2020. gadā — 0,9 %)**. Tas ir krietni zem 2 % būtiskuma sliekšņa un atbilst gan iepriekšējos gados (kopš 2016. gada) sasniegtajiem līmeņiem, gan Komisijas mērķim.

Pateicoties pārbaužu laikā iegūtajam lielajam informācijas daudzumam un detalizētai tās analīzei, Komisija var **sadalīt izdevumus, kuru risks maksājuma laikā pārsniedz 1,9 %**, šādi:

- **vidēja riska izdevumi**, kuru risks maksājuma laikā ir no 1,9 % līdz 2,5 %, veido **23 %** no kopējiem izdevumiem un
- **augstāka riska izdevumi**, kuru risks maksājuma laikā ir lielāks par 2,5 %, veido **22 %** no kopējiem izdevumiem.

Attiecīgi Komisija secina, ka **vairāk nekā pusei izdevumu** (55 %) **ir zems risks**, jo risks maksājuma laikā ir zem būtiskuma sliekšņa (sīkāku informāciju sk. 2021. gada pārvaldības un snieguma ziņojumu, II sējuma 50. lpp.).

Kļūdu risku ietekmē noteikumu sarežģītība un ES līdzekļu izmaksāšanas veids

1.19. punkta pirmais ievilkums — Komisija piekrīt secinājumam, ka kļūdu risks ir zemāks izdevumiem, uz kuriem attiecas vienkāršoti noteikumi (galvenokārt uz maksājumtiesībām balstītos maksājumos). Tāpēc Komisija, izstrādājot programmas 2021.–2027. gadam, ir centusies pēc iespējas īstenot vienkāršošanas centienus, jo īpaši pētniecības un inovācijas un kohēzijas politikas jomās, veicinot vienkāršotu izmaksu iespēju izmantošanu, kā arī finansēšanu, kas nav saistīta ar izmaksu shēmām un KLP jauno piegādes modeli.

Otrais ievilkums — lai gan **noteikumu sarežģītība var veicināt lielāku kļūdu risku**, Komisija uzskata, ka esošās kontroles sistēmas ļauj mazināt ar dažām sarežģītākām programmām saistītos riskus.

[1] Tā kā Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda pasākumi netiek slēgti, lauksaimniecības izdevumu jomā risks slēgšanas laikā tiek aizstāts ar galīgo riskam pakļauto summu.

Komisija jo īpaši veic mērķtiecīgus korektīvus pasākumus attiecībā uz vidēja un augstāka riska kategorijām. Šādas darbības ietver atbalsta saņēmēju un īstenošanas partneru informētības palielināšanu par piemērojamiem ES noteikumiem un atkārtotām problēmām, ja nepieciešams — kontroles stratēģiju pielāgošanu, gūtās pieredzes piemērošanu turpmākajām programmām un noteikumu vienkāršošanu, kad vien iespējams.

Vienlaikus var būt nepieciešami sarežģīti nosacījumi un attiecināmības noteikumi, ja vērienīgu politikas mērķu sasniegšanas nolūkā ir vajadzīga atbalsta mērķtiecīga novirzīšana vai lai ievērotu vienotā tirgus pamatprincipus (publiskā iepirkuma vai valsts atbalsta noteikumus).

Tādēļ likumība un pareizība ir **jālīdzsvaro ar politikas mērķu sasniegšanu**, vienlaikus paturot prātā īstenošanas izmaksas.

1.20. Komisija piekrīt ERP viedoklim — **līdzekļu izmaksāšanas veids ietekmē kļūdu risku**.

Tomēr, pamatojoties uz tās rīcībā esošo detalizēto informāciju, Komisija uzskata, ka **riski maksājuma laikā atlīdzinājuma maksājumiem nav vienādi būtiski**. Risks vienā un tajā pašā politikas jomā un pat izdevumu programmā var atšķirties.

Augsta riska izdevumi

1.22. –1.23. Pamatojoties uz tās detalizēto novērtējumu, Komisija sadala savus izdevumus atbilstoši to aplēstajam riskam maksājuma laikā. Pamatojoties uz to, Komisija uzskata, ka 45 % no tās attiecīgajiem izdevumiem risks maksājuma laikā pārsniedz 1,9 %, kas salīdzinājumā ar 2020. gadu ir stabils.

Tas attiecas uz dažām "Kohēzijas" darbības programmām, bet tikai tām, kurās ir nopietni trūkumi un/vai kļūdu līmenis pārsniedz 1,9 %; dotācijām pētniecības programmai "Apvārsnis 2020" un citām kompleksām dotācijām tajā pašā DFS kategorijā; atsevišķiem KLP maksājumu aģentūras tiešajiem maksājumiem un maksājumiem lauku attīstībai, kā arī dažām dalībvalstīm attiecībā uz tirgus pasākumiem, kuru kļūdu līmenis pārsniedz 1,9 %.

Sk. arī Komisijas atbildi par 1.19. un 1.20. punktu.

1.24. Politikas jomā **"Kohēzija, noturība un vērtības"**, pamatojoties uz kopīgu tipoloģiju, Komisija un revīzijas iestādes kopumā konstatēja tās pašas pārkāpumu kategorijas, ko ERP: neattiecināmi izdevumi, publiskais iepirkums, revīzijas liecības un valsts atbalsts.

Lai samazinātu kļūdas, Komisija veic darbības ar programmu iestādēm, kas vispirms ir atbildīgas par kļūdu novēršanu un atklāšanu, veicot spēju veidošanas darbības un revīzijas. Komisija sagatavoja atjauninātas norādes, kuru mērķis kopā ar vienkāršotu izmaksu iespēju izmantošanu ir vērsts uz turpmāku pārvaldības pārbaužu kvalitātes uzlabošanu.

Komisija arī īsteno savus rīcības plānus saistībā ar publisko iepirkumu un valsts atbalstu. Šo darbību mērķis ir palīdzēt ES līdzekļu administratoriem un saņēmējiem uzlabot savu publiskā iepirkuma praksi un samazināt pārkāpumu risku saistībā ar valsts atbalsta noteikumu piemērošanu, īstenojot mācību programmas un izplatot attiecīgo informāciju Eiropas strukturālo un investīciju fondu ieinteresētajām personām. Visbeidzot, korektīvo pasākumu plāni, ko pieprasa no attiecīgajām programmu iestādēm katru reizi, kad tiek konstatēti trūkumi, arī palīdz uzlabot attiecīgo programmu sistēmas.

1.25. Attiecībā uz politikas jomu **"Dabas resursi un vide"**, kas vērsta uz tirgus pasākumiem un lauku attīstību, ERP novērtējums saskan ar Komisijas novērtējumu, kas arī saskata augstāku kļūdu risku šajās jomās. Saskaņā ar pašreizējo KLP tiesisko regulējumu sarežģīti nosacījumi un attiecināmības noteikumi tiek piemēroti, ja vērienīgu politikas mērķu sasniegšanas nolūkā ir vajadzīga atbalsta mērķtiecīga novirzīšana. Tādēļ likumības un pareizības apsvērumi ir jālīdzsvaro ar politikas mērķu sasniegšanu, vienlaikus paturot prātā īstenošanas izmaksas. Laikposmā no 2023. līdz 2027. gadam Komisija to plāno risināt, veicinot vienkāršotu izmaksu iespēju izmantošanu un vienkāršojot KLP.

1.26. **"Pētniecības un inovāciju"** jomā finansējums, kas balstīts uz faktiskajām izmaksām, par spīti Komisijas centieniem sniegt norādījumus visiem dalībniekiem joprojām ir salīdzinoši sarežģīts un ar kļūdu iespējamību, jo īpaši attiecībā uz noteiktiem līdzekļu saņēmēju veidiem (sk. 1.19. punktu).

Turklāt kā alternatīvu finansējumam, kas balstīts uz faktiskajām izmaksām, Komisija aicina vairāk izmantot fiksētās summas un vienības izmaksu sistēmu personāla izmaksām, kuras pieejamas jebkurām dotācijām, kas ir galvenais kļūdu avots.

1.27. Attiecībā uz kategoriju **"Kaimiņattiecības un pasaule"**, Komisija uzskata, ka zemāka riska izdevumi šajā nodaļā neaprobežojas tikai ar budžeta atbalsta maksājumiem un administratīvajiem izdevumiem, bet ietver arī citus izdevumus tiešās un netiešās pārvaldības segmentos, kuriem ir zems vai vidējs risks maksājuma laikā.

Kļūdu tipoloģija: valsts atbalsta un publiskā iepirkuma attiecināmība un noteikumu pārkāpumi

1.28. Kļūdu tipoloģija atspoguļo noteikumu sarežģītību. Tādēļ Komisija pastāvīgi cenšas pēc iespējas vienkāršot noteikumus un panākt, ka vairāk tiek izmantoti vienkāršāki īstenošanas mehānismi, piemēram, vienkāršotu izmaksu iespējas. Birokrātijas mazināšana līdzekļu saņēmējiem un sarežģītības mazināšana ir viens no 2021.–2027. gada daudzgadu finanšu shēmas pamatprincipiem. Sk. arī Komisijas atbildi par 1.19. punktu.

1.29. Attiecībā uz ERP konstatētajām attiecināmības kļūdām **kohēzijas politikas fondos** Komisija uzskata, ka diviem darījumiem saistībā ar vienu programmu nav juridiska pamata finanšu korekciju piemērošanai. Komisija arī atzīmē, ka viena trešdaļa no ERP aplēsto kļūdu apjoma attiecas tikai uz vienu valsts programmu, kas risina jauniešu bezdarba jautājumus, un atspoguļo ļoti konkrētu problēmu. Komisija arī atsaucas uz savu atbildi par 5.15. un 5.22. punktu.

Attiecībā uz kategoriju **"Pētniecība un inovācijas"** Komisija atzīmē, ka "neattiecināmi projekti" šajā politikas jomā nav izplatīts kļūdu avots.

1.30. Komisija norāda, ka pēdējos gados kļūdu saistībā ar valsts atbalsta noteikumiem, ko konstatējušas dalībvalstu iestādes un Komisija, ir kļuvis mazāk, ciktāl tas attiecas uz kohēzijas politikas fondiem, un tas liecina par to pasākumu ietekmi, kas izstrādāti saskaņā ar Komisijas rīcības plānu valsts atbalsta jomā.

Publiskais iepirkums joprojām ir nozīmīgs kļūdu avots, par kuru ziņo revīzijas iestādes, kas šodien veiksmīgāk atklāj šādas problēmas, un tas liecina, ka arī administratīvās spējas darbības, ko īsteno saskaņā ar Komisijas rīcības plānu publiskā iepirkuma jomā, nes augļus. Komisija atsaucas uz savu atbildi par 5.27. un 5.29. punktu.

Zema riska izdevumi

1.32. Pamatojoties uz tās veikto detalizēto novērtējumu, Komisija uzskata ka finansēšanas programmas (vai to daļas), kuras ir zema riska programmas, proti, saistībā ar kurām risks maksājuma laikā ir zem 1,9 %, tāpat kā 2021. gadā veido aptuveni 55 % no attiecīgajiem izdevumiem.

Tas ietver lielāko daļu KLP maksājumu aģentūru un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda, kā arī dažu darbības programmu "Kohēzija" ar zemu kļūdu īpatsvaru izdevumu; izdevumus, kas saistīti ar Marijas Sklodovskas-Kirī vārdā nosauktajām darbībām; Eiropas Pētniecības padomes dotācijas; Eiropas Kosmosa aģentūras un Eiropas *GNSS* aģentūras; Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta; "*Erasmus+*"; Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda; budžeta atbalsta, subsīdiju un administratīvos izdevumus.

"Dabas resursu un vides" jomā Komisija ir apmierināta ar ERP secinājumu (kā norādīts arī 6. nodaļā), ka ELGF tiešajos maksājumos, kas veido 68 % no dabas resursu izdevumiem, joprojām nav būtisku kļūdu. Šis secinājums atbilst Komisijas secinājumiem *AGRI* ĢD gada darbības pārskatā par KLP izdevumiem.

Komisijas informācija par pareizību

Komisijas aplēstais kļūdu līmenis

1.36.–1.38. Gūstot pārliecību ar augšupēju pieeju un detalizētā līmenī, t. i., pa programmām vai citiem atbilstošiem izdevumu segmentiemm, jo īstenošana programmās un dalībvalstīs nav viendabīga, Komisijas mērķis ir noteikt, kur ir problēmas un jāveic attiecīgi korektīvi pasākumi.

Komisija ir pārliecināta par gada pārvaldības un snieguma ziņojumā sniegto informāciju par **riskiem maksājuma laikā un riskiem slēgšanas laikā**. To pamatā ir simtiem tūkstošu pārbaužu, ko katru gadu veic Komisija un dalībvalstis, ievērojot to rūpīgi izstrādātās kontroles stratēģijas, kas pielāgotas izdevumu programmu specifikai.

Komisija rūpīgi uzrauga risku maksājuma laikā un risku slēgšanas laikā, lai risks slēgšanas laikā saglabātos zem 2 % būtiskuma sliekšņa.

Komisijas arī norāda, ka tās kā ES budžeta pārvaldītājas pieeja atšķiras no pieejas, ko ERP ievēro savā ārējā revidenta lomā. Tādēļ abu iestāžu aplēstais kļūdu līmenis zināmā mērā var atšķirties.

Turklāt Komisija ne vienmēr piekrīt ERP novērtējumam par atsevišķām kļūdām.

Pamatojoties uz veikto darbu, Komisija uzskata, ka risks maksājuma laikā, ko gada pārvaldības un snieguma ziņojumā uzrādīja par 1. DFS "Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma", atspoguļo kļūdu līmeni (sk. 4. nodaļas 4.6. un 4.29. punktu).

Attiecībā uz jomu **"Kohēzija, noturība un vērtības"** Komisija norāda, ka tās kļūdu aplēses maksimālā vērtība DFS 2. izdevumu kategorijā (2,3 %), kas ņemta vērā gada pārvaldības un snieguma ziņojumā, lai aprēķinātu Komisijas kopējo risku maksājuma laikā, trešo gadu pēc kārtas atbilst ERP kļūdu diapazona aplēsei.

Attiecībā uz 3. kategoriju **"Dabas resursi un vide"** Komisija atzinīgi vērtē ERP kļūdu īpatsvara aplēsi 1,8 % apmērā, kas ir zem būtiskuma sliekšņa un atbilst tās veiktajam novērtējumam par risku maksājuma laikā.

1.39. Komisija turpina veikt pasākumus, lai uzlabotu *ex post* pārbaužu efektivitāti.

Piemēram, **Pētniecības un inovācijas** jomā Komisijas Kopējais revīzijas dienests ir strādājis pie aspektiem, uz kuriem ERP norādīja iepriekšējos ziņojumos. Lielākā daļa pasākumu šo problēmu risināšanai ir īstenoti, un Komisija turpinās pie tiem strādāt.

Kohēzijas politikas jomā Komisija uzskata, ka kopumā, ar atsevišķiem izņēmumiem, var paļauties uz revīzijas iestāžu un to kontroles iestāžu darbu, kā norādīts gada darbības pārskatos. Atsevišķos gadījumos atklātajām papildu kļūdām ir gadījuma raksturs un tās nenorāda uz sistēmiskām nepilnībām revīzijas iestādes līmenī.

2021. gadā Komisija turpināja apjomīgu sadarbību ar dalībvalstu revīzijas iestādēm, lai nodrošinātu konsekventu un stabilu pārliecības gūšanas un kontroles sistēmu, tostarp ievērojot praktiskus ierobežojumus attiecībā uz revīzijām pandēmijas laikā, un pēc vajadzības uzlabotu darba kvalitāti attiecībā uz pārliecības iegūšanu, stiprinot nepieciešamās kļūdu atklāšanas un labošanas spējas.

Komisijas aplēstais risks

1.40.–1.41. Kā paskaidrots atbildē par 1.36. punktu, Komisija ir pārliecināta par gada pārvaldības un snieguma ziņojumā sniegto informāciju par riskiem maksājuma laikā un riskiem slēgšanas laikā.

Pētniecības un inovācijas jomā Komisijas Kopējais revīzijas dienests ir īstenojis darbības, lai pienācīgi ievērotu ERP ieteikumus par *ex post* revīzijām, kā arī par pētniecības programmas "Apvārsnis 2020" kļūdu īpatsvara aprēķināšanas metodiku. Pamatojoties uz to, Komisija ir pārliecināta par kļūdu īpatsvara rezultātu, kas aprēķināts šai DFS izdevumu kategorijai.

Ņemot vērā izdevumu detalizētāku segmentāciju atbilstoši riska profiliem un kontroles sistēmām kategorijā **"Kohēzija, noturība un vērtības"**, Komisija, atklājot kļūdas un ņemot vērā arī ERP darbu, spēj noteikt konkrēto programmas datu kopas daļu, kuru, visticamāk, ietekmēs kļūdas. Tādējādi iespējams gūt diferencētu priekšstatu par kļūdu līmeni visos veiktajos maksājumos un skaidri noteikt jomas, kurās nepieciešami uzlabojumi.

Komisija ir pārliecināta, ka tās detalizētais novērtējums, kas balstīts gan uz dokumentu pārbaudi, gan pārbaudi uz vietas un aptver dažādas atsevišķas programmas un apliecināšanas dokumentu kopumus atkarībā no riskiem, kas ar tiem saistīti, ļauj tai noteikt pamatotu un taisnīgu kļūdu īpatsvara aplēsi katrai programmai un kumulatīvi visām programmām.

Lai novērstu atlikušo neatklāto kļūdu risku, ģenerāldirektorāti arī aprēķina savu galveno darbības rādītāju maksimālo vērtību attiecībā uz izdevumu likumību un pareizību, ko izmanto, lai novērtētu risku maksājuma laikā par kohēzijas politiku un gada pārvaldības un snieguma ziņojuma 2. kategoriju.

Politikas jomā **"Kaimiņattiecības un pasaule"** Komisija uzskata, ka izpēte par atlikušo kļūdu īpatsvaru atbilst mērķim un uz to neattiecas ierobežojumi, kas varētu veicināt kļūdu nepietiekamu novērtēšanu.

Komisijas ziņošana par finanšu korekcijām un atgūstamajiem līdzekļiem

1.43. Attiecībā uz 2021. gada pārvaldības un snieguma ziņojumu Komisija ir pielikusi ievērojamas pūles, lai sniegtu pilnīgu un pārredzamu pārskatu par visiem pasākumiem — gan preventīvajiem,

gan korektīvajiem —, ko Komisija un dalībvalstis ir veikušas finanšu gadā. Komisija atzinīgi vērtē to, ka ERP ir atzinusi, ka pārskatīšanas rezultātā ir vienkāršota ziņošana par finanšu korekcijām un atgūstamajiem līdzekļiem, kā arī precizēta nepareizo izdevumu summa, kas labota un atmaksāta ES budžetā.

1.44. Komisija piekrīt, ka lielākā daļa neto korekciju un atgūstamo līdzekļu attiecas uz laikposmu no 2014. līdz 2020. gadam. Gandrīz 439 miljoni EUR (69 %) no 631 miljona EUR neto korekciju un atgūstamo līdzekļu kategorijā **"Dabas resursi"** attiecas uz laikposmu no 2014. līdz 2020. gadam. Šī summa veido 57 % no dalībvalstīm noteikto neto korekciju kopsummas 765 miljonu EUR apmērā.

Kategorijā **"Kohēzija"** Komisijas korekcijas dalībvalstu līmenī tiek īstenotas, sākot no 2014.–2020. gada DFS un turpmāk, nodrošinot savlaicīgu un efektīvu īstenošanu. Pārliecības iegūšanas modelis ir vērsts uz 2 % kļūdu līmeņa nodrošināšanu katrā programmā. Neto finanšu korekcijas līdz šim nav īstenotas, jo viens no likumdevējiem ir noteicis ļoti ierobežojošus kritērijus. Tomēr šis jaunais noteikums, kas ieviests 2014.–2020. gada periodā, turpina darboties kā stimuls dalībvalstīm pirms gada pārskatu iesniegšanas vispirms veikt finanšu korekcijas.

1.45. Dalībvalstu preventīvie pasākumi nav tieši saistīti ar Komisiju. Tomēr to iemeslu dēļ, kas izskaidroti atbildē par 1.44. punktu, Komisija uzskata, ka koriģētspējā būtu jāiekļauj arī tās korekcijas, ko dalībvalstis ieviesušas pēc Komisijas pieprasījuma.

Komisija ir pārredzami izskaidrojusi, kā tiek iegūta 3,3 % daļa un kādas ir 5 620 miljonu EUR dažādās sastāvdaļas gada pārvaldības un snieguma ziņojumā. (Sk. 2021. gada pārvaldības un snieguma ziņojumu, III sējuma 5. pielikuma 31. lpp. un II sējuma 2. pielikuma 44. lpp.).

Komisija norāda, ka, lai nodrošinātu visaptverošu pārskatu par visiem piemērojamajiem kontroles līmeņiem saskaņā ar esošo finanšu un tiesisko regulējumu, būtu jāapsver arī dalībvalstu veiktie pasākumi. Par tiem jau tika ziņots agrāk, lai gan tie tika uzrādīti atsevišķi. Kohēzijas jomā tika iesniegti labojumi, kas saistīti ar revīzijas iestādēm.

Tiesiskuma procedūras ietekme uz 2021. gada izdevumu pareizību

1.46. Komisija uzskata, ka ir nepieciešams izskatīt paziņojumu pret Ungāriju saskaņā ar Nosacītības regulas 6. panta 1. punktu, lai aizsargātu Savienības finanšu intereses no pašreizējiem vai turpmākiem riskiem un novērstu šajā dalībvalstī konstatētos plaši izplatītos un savstarpēji saistītos pārkāpumus un trūkumus.

Pirms 2021. gada Komisija varēja izmantot tikai nozaru tiesību aktos paredzētos pasākumus, lai novērstu šos pārkāpumus un trūkumus. Tā plaši izmantoja šos pasākumus, par ko liecina Ungārijai laika gaitā noteikto finanšu korekciju apjoms, kā arī ilgstoši sniegtie ieteikumi un izteiktie pieprasījumi. Tomēr šie pasākumi kopumā attiecās uz Komisijai jau deklarētiem izdevumiem un ilgus gadus neļāva pilnībā novērst šo vai līdzīgu pārkāpumu un trūkumu turpināšanos un strukturēti mainīt sistēmu.

Nosacītības regulas stāšanās spēkā 2021. gadā papildināja nozaru tiesību aktus ar plašāku instrumentu, kas laika gaitā ļāva strukturēti novērst šādas nepilnības. Tomēr paziņojums saskaņā ar Nosacītības regulu ir tikai pirmais solis procedūrā, un dalībvalsts var iesniegt informāciju, kas var kliedēt bažas, un/vai tā var iesniegt korektīvus pasākumus, lai novērstu šādas bažas. Procedūrā Savienības finanšu interešu aizsardzības pasākumu pieņemšanai un šo pasākumu atcelšanai ir jāievēro objektivitātes, nediskriminēšanas un vienlīdzīgas attieksmes pret dalībvalstīm principi, un tā jāveic saskaņā ar bezpartejisku un uz pierādījumiem balstītu pieeju. Komisija var tikai ierosināt pasākumus Padomei, kura ir atbildīga par to pieņemšanu.

Visu iepriekš minēto iemeslu dēļ Komisija nevar paredzēt, kādus pasākumus Padome galu galā pieņems. Tāpēc Komisijai gada pārvaldības un snieguma ziņojumā (*AMPR*) ir jāziņo tikai par korporatīvā līmenī veiktajiem pasākumiem.

ZIŅOŠANA *OLAF* un *EPPO* par gadījumiem, kuros ir aizdomas par krāpšanu

1.53. Attiecībā uz KLP un pamatojoties uz darbu, kas jau veikts saistībā ar ieteikumu par krāpšanu ERP 2019. gada pārskatā, Komisija darīs visu nepieciešamo, lai īstenotu ieteikumus, ko ERP izteikusi savā Īpašajā ziņojumā 14/2022 "Komisijas reakcija uz krāpšanu kopējā lauksaimniecības politikā: laiks rīkoties nopietnāk".

Attiecībā uz revīzijas iestāžu darbu kohēzijas politikas jomā Komisija atzinīgi vērtē 5.49. punktā norādītos uzlabojumus attiecībā uz kontrolsarakstu izmantošanu, kas skaidri pievēršas krāpšanas riskam. Komisija uzsver, cik svarīgi ir kopā ar programmu iestādēm pastāvīgi īstenot Kopīgo stratēģiju krāpšanas apkarošanai, kas izstrādāta sadarbībā ar *OLAF* saskaņā ar Komisijas principu par absolūtu neiecietību pret krāpšanu. Tā jo īpaši ietver datu ieguves un riska vērtēšanas rīka *Arachne* veicināšanu un pastāvīgu uzlabošanu, kas pašlaik ir nodots dalībvalstu rīcībā brīvprātīgai izmantošanai, bet nesen iekļauts ierosinātajā Finanšu regulas pārskatīšanā obligātai izmantošanai.

SECINĀJUMI

1.53.–1.58. Komisija uzsver, ka tā piešķir **lielu nozīmi ES budžeta pareizai finanšu pārvaldībai**. Komisija kā ES budžeta pārvaldītāja ir ieviesusi stabilas **daudzgadu kontroles** stratēģijas, kas paredzētas konstatēto nepilnību novēršanai, atklāšanai un koriģēšanai. Komisija tās nepārtraukti pielāgo, pilnveido un uzlabo, kā arī veic pasākumus, lai panāktu turpmāku vienkāršošanu visās programmās. Komisija arī norāda, ka tās kā ES budžeta pārvaldītājas pieeja atšķiras no pieejas, ko ERP ievēro savā ārējā revidenta lomā. Tādēļ abu iestāžu aplēstais kļūdu līmenis zināmā mērā var atšķirties.

Komisija atzinīgi vērtē to, ka ES pārskati jau 15. gadu pēc kārtas tiek vērtēti kā tādi, kuros nav būtisku kļūdu. Attiecībā uz **ES budžeta ieņēmumiem** Komisija piekrīt Revīzijas palātai, ka šajā jomā nav būtisku kļūdu.

Attiecībā uz politikas jomas "Dabas resursi un vide" **izdevumiem** Komisija atzinīgi vērtē ERP kļūdu īpatsvara aplēsi 1,8 % apmērā, kas ir zem būtiskuma sliekšņa un atbilst tās veiktajam novērtējumam par risku maksājuma laikā. Komisija arī piekrīt ERP vispārējam secinājumam, ka kļūdu līmenis izdevumiem kategorijā "Eiropas valsts pārvalde" nebija būtisks.

Komisija ir pārliecināta par gada pārvaldības un snieguma ziņojumā sniegto informāciju par kļūdu līmeni un riskiem maksājuma laikā. Turklāt Komisija uzskata, ka kļūdu īpatsvars, kas vislabāk atspoguļo visus dalībvalstu un tās dienestu centienus, ir risks slēgšanas laikā (sk. arī atbildi par 1.34. punktu), ar ko nosaka atlikušo kļūdu līmeni pēc tam, kad veiktas visas *ex post* pārbaudes un korekcijas. Attiecībā uz 2021. gadu kopējais **risks slēgšanas brīdī tiek lēsts 0,8 %** apmērā, kas ir krietni zem 2 % būtiskuma sliekšņa un atbilst iepriekšējo gadu līmenim (0,7 % 2019. gadā un 0,9 % 2020. gadā).

Turklāt, pateicoties savai detalizētajai pārvaldības analīzei par katru programmu (sk. arī atbildi par 1.18. punkta b) apakšpunktu), Komisija var gūt **niansētu priekšstatu par riska līmeni politikas jomās un izdevumu programmās**. Tas parāda, ka riski maksājuma laikā konkrētai politikas jomai

nav viendabīgi zemi, vidēji vai augsti (sk. 2021. gada pārvaldības un snieguma ziņojumu, II sējuma 50. lpp.).

- Šāda pieeja ļauj Komisijai precīzi noteikt, kur pastāv riski un to pamatcēloņi, un veikt mērķtiecīgus korektīvos pasākumus: **zemāka riska izdevumi**, kuru risks maksājuma laikā ir mazāks par 1,9 %, veido 55 % no kopējiem izdevumiem,
- **vidēja riska izdevumi**, kuru risks maksājuma laikā ir no 1,9 % līdz 2,5 %, veido 22 % no kopējiem izdevumiem un
- **augstāka riska izdevumi**, kuru risks maksājuma laikā pārsniedz 2,5 % vai saistībā ar kuriem ir konstatēti nopietni trūkumi, veido 23 % no kopējiem izdevumiem.

Tas palīdz Komisijai secināt, ka **risks maksājuma laikā ir zem būtiskuma sliekšņa** attiecībā uz vairāk nekā pusi no attiecīgajiem izdevumiem.

Visbeidzot, attiecībā uz ziņošanu par finanšu korekcijām un atgūstamajiem līdzekļiem Komisija ir ieviesusi uzlabojumus, kā to ir atzinusi ERP.

KOMISIJAS ATBILDES UZ EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTAS 2021. GADA PĀRSKATU

"2. NODAĻA. BUDŽETA UN FINANŠU PĀRVALDĪBA"

IEVADS KOMISIJAS ATBILDĒM

Komisija uzsver, ka tika veikti visi nepieciešamie pasākumi, lai nodrošinātu **pilnīgu un efektīvu ES budžeta izpildi** saskaņā ar spēkā esošo finanšu un tiesisko regulējumu.

ES 2021. gada budžets bija pirmais budžets jaunajā daudzgadu finanšu shēmā septiņiem gadiem (DFS 2021.–2027. gadam). DFS regulas novēlotas pieņemšanas (2020. gada 17. decembrī) dēļ jaunās paaudzes programmu tiesību akti tika pieņemti tikai gada laikā. Tas ietekmēja budžeta izpildi 2021. gadā, aizkavējot daudzu programmu pasākumu sākšanu un īstenošanas posmus (uzaicinājumus, atlases, līgumu slēgšanu) un attiecīgi maksājumus. Turklāt Covid-19 pandēmijas izraisītie īpašie apstākļi būtiski ietekmēja arī to programmu un instrumentu pabeigšanu visā ES budžetā, kas bija spēkā pirms 2021. gada. Liela daļa saistību apropriāciju tika pārnesta vai pārplānota, lai tās īstenotu 2022.–2025. gadā.

No pašreizējās DFS un tās priekšgājējām izrietošo neizpildīto saistību ("*reste à liquider*", *RAL*) apmērs 2021. gada beigās tika samazināts salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu. Tas lielā mērā ir saistīts ar 2021. gada piešķīrumu pārplānošanu, kā arī ar paātrinātiem maksājumiem pašreizējām kohēzijas politikas programmām. *RAL* vērtības nominālais pieaugums 2021. gada beigās salīdzinājumā ar 2020. gadu ir saistīts ar *NextGenerationEU* (*NGEU*) īstenošanu.

Attiecībā uz palielinātiem ES budžeta **riskiem un problēmām** — risks, ko rada ar instrumentu *SURE* saistīto iespējamo saistību pieaugums, ir niecīgs. Dalībvalstu sniegtās garantijas 25 miljardu EUR apmērā, kas ir *SURE* pamatā, ir pirmais aizsardzības līmenis, kas aptver ES pakļautību riskam 2,5 gadus. Turklāt instrumentam *SURE* ir arī citi aizsardzības pasākumi. Konkrētāk, tā aizdevumu portfelis ir veidots tā, lai ierobežotu koncentrācijas risku, gada risku un pārmērīgus riska darījumus ar atsevišķām dalībvalstīm. Turklāt vajadzības gadījumā Komisija var arī refinansēt saistītos aizņēmumus.

Attiecībā uz **palielinātajiem riskiem, ko ES budžetam rada Krievijas iebrukums Ukrainā**, Komisija 2022. gada 18. maijā nāca klajā ar pasākumu kopumu attiecībā uz jautājumiem, kas radušies šā kara dēļ, no energoapgādes drošības līdz ES aizsardzības investīciju nepietiekamībai un atbalstam Ukrainai. Visi šie jautājumi var ietekmēt turpmākos ES budžetus, tomēr tie neattiecas uz 2021. finanšu gada īstenošanu.

BUDŽETA UN FINANŠU PĀRVALDĪBA 2021. GADĀ

Budžeta izpilde

Regulu novēlotas pieņemšanas ietekme uz saistību apropriāciju izpildi

2.5. Saistību apropriāciju zemais izpildes līmenis 2021. gadā nenozīmē, ka neizmantoto apropriāciju termiņš būtu beidzies. Tas nozīmē, ka tās tiks izpildītas nākamajos gados saskaņā ar

DFS regulu un attiecīgajiem pamataktiem. Attiecībā uz fondu pasākumiem, ko īsteno dalītā pārvaldībā, jau DFS regulā bija paredzētas vajadzības un iespēja pārnest daļu 2021. gada saistību uz turpmākiem gadiem.

Faktiski Komisija varēja pārliecināties, ka 2021. gada budžeta apropriācijas tika vai tiks pilnībā izpildītas, pateicoties dalītā pārvaldībā īstenoto programmu pārplānošanai saskaņā ar DFS regulas[1] 7. pantu, pārnesumiem saskaņā ar Finanšu regulu un citiem attiecīgajiem pamataktiem un atlikušā pieejamā budžeta pilnīgai izpildei.

2.8. Tā kā nozaru tiesību aktu pieņemšana kavējās, 2021. gadā programmas netika apstiprinātas, tāpēc KNR programmu 2021. gada saistību daļa tika pārplānota uz 2022.–2025. gadu.

Jāuzsver, ka galvenie novēlotas plānošanas iemesli bija ne tikai novēlotie tiesību akti, bet arī to dalībvalstu pretrunīgās prioritātes, kurām vispirms bija jānovērš Covid-19 pandēmijas izraisītā krīze un tās sekas, un tāpēc galvenā uzmanība tika pievērsta 2014.–2020. gada programmu pārplānošanai, pamatojoties uz *CRII* (vai *CRII+*) un *REACT-EU* ietvertajām iespējām, kā arī nacionālo atveseļošanas un noturības plānu sagatavošanai.

ESI fondu līdzekļu apguve 2014.–2020. gadā

2.14.–2.16. punkts un 2.2. attēls. Komisija vēlas norādīt, ka Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) gadījumā plānošanas perioda sākumā piešķirto līdzekļu 2014.–2020. gadam faktiskā apguve ir 79 %, kas ir ļoti labs rādītājs. Situācija, ko ERP atainojusi 2.2. attēlā, ietver papildu līdzekļus, kas 2021. un 2022. gadam piešķirti no 2021.–2027. gada DFS. Ja tas tā nebūtu, faktiskā situācija katrā dalībvalstī arī atšķirtos no 2.3. attēlā atspoguļotās situācijas.

Tādējādi atainotā kumulatīvā situācija ietver 2014.–2020. gada ESI fondu programmas, kuru īstenošanai atlikuši divi gadi (līdz 2023. gada 31. decembrim), izņemot ELFLA, kur pašreizējās programmas turpināsies līdz 2025. gada beigām. Tāpēc Komisija norāda, ka aprakstītā izpildes kavēšanās neattiecas uz ELFLA.

Budžeta pārvietojumi

2.19. Novērotais pārvietojumu vērtības pieaugums galvenokārt bija saistīts ar īpašo situāciju 2021. gadā (jaunu programmu novēlota uzsākšana, Covid-19 pastāvīgā ietekme uz projektu īstenošanu), un pārvietojumi galvenokārt bija saistīti ar to, ka tika precizētas vajadzības, lai nodrošinātu pilnīgu īstenošanu. Saistību pārvietojumi (korekcijas) galvenokārt tika veikti, lai atvieglotu budžeta maksimālu izpildi un reaģētu uz neparedzētiem apstākļiem, atainotu attiecīgo pamataktu galīgo pieņemšanu (lai budžetā paredzētās summas saskaņotu ar galīgi pieņemtajām summām) un pielāgotos šādu pamataktu novēlotajai pieņemšanai.

Neizpildītās ES budžeta un *NGEU* saistības

2.26. Komisija norāda, ka vēl viens svarīgs iemesls, kāpēc laikposmā no 2020. līdz 2021. gadam samazinājās neizpildīto saistību apmērs, bija paātrinātie maksājumi 2014.–2020. gada programmām kohēzijas politikas ietvaros. Kohēzijas politikas fondu īstenošanas novēlots sākums 2021.–2027. gadā nozīmēja, ka jaunās *RAL* 2021. finanšu gadam bija ierobežotākas.

[1] COM(2022) 81.

2.31. Komisija arī vērtē "*Reste à Liquider*" (*RAL*) pasākumus salīdzinājumā ar ES ekonomikas lielumu. Tiek prognozēts, ka laikposmā no 2021. gada beigām līdz 2027. gada beigām attiecība starp *RAL* (izņemot *NextGenerationEU*) un ES NKI samazināsies no 1,7 % līdz 1,6 %. Turklāt *RAL* galvenokārt ir saistītas ar to, kad ir jāveic ES maksājumi saņēmējiem, un tās daļēji ir dabiskas sekas ES budžeta plānošanas sistēmai ar atšķirīgām saistību un maksājumu apropriācijām.

2.32. Komisija uzrauga budžeta izpildi un neizpildīto saistību (*RAL*) vispārējā līmeņa attīstību, kā arī saistītos pamatfaktorus. Tā regulāri informē Eiropas Parlamentu un Padomi par prognozētajām vajadzībām un iespējamiem riskiem nākotnē. Šī informācija jo īpaši ir iekļauta gada ziņojumā par ES budžetā ienākošo un no tā izejošo nākotnes naudas plūsmu ilgtermiņa prognozi 2021.–2027. gadam, kas ir daļa no integrētā finanšu un pārskatatbildības ziņojumu kopuma saskaņā ar Finanšu regulas 247. pantu.

Komisija sagatavo prognozi, pamatojoties uz plašu pieejamo datu klāstu (iepriekšējo gadu budžeta izpildi, faktiskā budžeta izpildi un jaunākajām norisēm, kā arī nākamā gada budžeta projektā norādītajām turpmākajām vajadzībām). Turklāt Komisija ņem vērā dalībvalstu prognozes par kohēzijas politikas fondu — kas ir DFS veikto kopējo maksājumu aplēšu galvenais virzītājspēks — īstenošanu. Komisija turpinās ierosināt atbilstošu maksājumu apropriāciju apmēru saistībā ar gada budžeta procedūrām, lai apmierinātu maksājumu vajadzības. Tomēr Komisija atgādina, ka budžeta apropriāciju pieņemšana galu galā ir budžeta lēmējinstitūcijas kompetencē.

Ziņošana par Covid-19

2.39. Kā norādīts atbildēs uz ERP gada pārskatu par 2020. finanšu gadu, Komisija pievērš galveno uzmanību atveseļošanai pēc Covid-19 pandēmijas un pilda ziņošanas pienākumus, jo īpaši attiecībā uz *NGEU*. Komisija neplāno sagatavot citus ziņojumus par tūlītēju reaģēšanu papildus jau esošajiem ziņojumiem par dažādiem instrumentiem.

RISKI UN PROBLĒMAS

Dažādu budžeta instrumentu paralēla īstenošana

2.40. Komisija strādās kopā ar dalībvalstīm, lai apzinātu īstenošanas riskus un mazinātu tos — ikdienas darbā ar vadošajām iestādēm, uzraudzības komitejām, izmantojot ikgadējās darbības izvērtēšanas sanāksmes, *ad hoc* paziņojumus, iespējamos rīcības plānus utt.

Komisija arī norāda, ka 2.40. punktā minētie īstenošanas jautājumi neattiecas uz diviem lauksaimniecības fondiem (ELFLA un ELGF), kuriem tika pieņemts pārejas periods 2021. un 2022. gadam.

2.41. Kā norādīts Komisijas atbildē uz ERP 2020. gada pārskatā sniegto 2.3. ieteikumu, Komisija atkārtoti uzsver, ka tā jau sniedz būtisku konsultatīvu atbalstu dalībvalstīm saskaņā ar dalīto pārvaldību un turpinās to darīt. Attiecībā uz papildu riskiem, kas varētu rasties Covid-19 pandēmijas izraisītās krīzes kontekstā, un dalībvalstīm piešķirto papildu finansējumu Komisija uzsver, ka tā ir sniegusi mērķorientētu atbalstu programmu vadošajām iestādēm situācijas novēršanai un paralēli strādājusi ar revīzijas iestādēm, lai nodrošinātu stabilu un saskaņotu revīzijas pieeju. Neraugoties uz situāciju, programmu iestādēm tika nosūtīts skaidrs vēstījums, ka noteikumu ievērošana joprojām ir priekšnoteikums.

Komisija turpina rūpīgi novērtēt situāciju un iespējamo ieilgušās krīzes ietekmi uz pārliecības

iegūšanas procesu un pastāvīgi atbalsta visas programmu iestādes, lai uzlabotu to administratīvās spējas.

Attiecībā uz ELFLA Komisija pieņēma Īstenošanas regulu (ES) 2020/532, kurā dalībvalstīm paredzēti noteikumi ar reālistiskām un sasniedzamām kontroles prasībām kopējās lauksaimniecības politikas jomā. Grozītie noteikumi bija ierobežoti laikā un darbības jomā, un tajos tika ierosinātas alternatīvas metodes, lai dalībvalstis veiktu kontroles atbilstīgi Covid-19 ierobežojumiem un tādējādi, sadarbojoties ar sertifikācijas struktūrām, turpinātu nodrošināt labu pamatu pārliecības iegūšanai.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Secinājumi

2.55. Attiecībā uz saistību izpildi galvenais novēlotas plānošanas iemesls bija ne tikai tiesību aktu novēlota pieņemšana kā tāda, bet arī Covid-19 pandēmija un pretrunīgās prioritātes, jo dalībvalstīm vispirms nācās pārvarēt krīzi un tās sekas. Tāpēc tās pievērsa galveno uzmanību 2014.–2020. gada programmu pārplānošanai, pamatojoties uz *CRII* (vai *CRII+*) un *REACT-EU* ietvertajām iespējām, un atveseļošanas un noturības plānu sagatavošanai.

Komisija atgādina, ka lauksaimniecības fondus neietekmē jaunu programmu novēlota sākšana, ņemot vērā 2021.–2022. gadam pieņemto pārejas periodu.

2.56. Attiecībā uz maksājumiem — tie 2020. un 2021. gadā lielā mērā paātrinājās būtisku pārplānošanas pasākumu dēļ, kas tika veikti saskaņā ar Investīciju iniciatīvu reaģēšanai uz koronavīrusu (*CRII*) un Papildināto investīciju iniciatīvu reaģēšanai uz koronavīrusu (*CRII+*) 2020.–2021. gadā. Pagaidu 100 % ES līdzfinansējuma iespēju, ko sniedza *CRII+*, izmantoja 17 dalībvalstis (un ETS) 179 programmās; tas palielināja ERAF, KF, ESF un JNI maksājumus par 12,9 miljardiem EUR.

Programmu īstenošana virzās uz priekšu. Ciešā dialogā ar dalībvalstīm Komisija rūpīgi uzrauga programmas, kuru īstenošana varētu kavēties.

Komisija sniedz būtisku tehnisko atbalstu un konsultatīvus pakalpojumus dalībvalstīm, piemēram, caur transnacionāliem vienkāršotu izmaksu iespēju izmantotāju tīkliem, *REGIO* praktiķu kopienām un *Peer 2 Peer* apmaiņu, *JASPERS*, Eiropas Platjoslas kompetences biroju tīklu un atbalsta instrumentu, *FI-compass* u. c.

Turklāt tiesību akta priekšlikumā par kohēzijas rīcību bēgļu atbalstam Eiropā (*CARE*) ir ierosināti papildu ārkārtas pasākumi, piemēram, iespēja piešķirt īpašu šķērsfinansējumu starp ERAF un ESF, fakultatīva pagaidu 100 % ES līdzfinansējuma likme 2021.–2022. pārskata gadam, lielāks priekšfinansējums saistībā ar *REACT-EU* 2021. gada daļu un standarta vienkāršotu izmaksu iespējas.

Komisija 2022. gada martā izveidoja īpašu tīmekļa vietni Ukrainas bēgļu krīzes risināšanai, kur programmu iestādēm ir pieejamas visas skaidrojošās atbildes par visu pieejamo ES resursu izmantošanu.

Visbeidzot, Komisija norāda, ka pašreizējā situācija ietver papildu piešķīrumu ELFLA no DFS 2021.–2027. gadam. Ja tas tā nebūtu, faktiskā situācija katrā dalībvalstī atšķirtos.

2.62. Attiecībā uz ziņošanu Komisija pievērš lielāko uzmanību atveseļošanai pēc Covid-19 pandēmijas un pilda savus ziņošanas pienākumus, jo īpaši attiecībā uz *NGEU*. Komisija neplāno sagatavot citus ziņojumus par tūlītēju reaģēšanu papildus jau esošajiem ziņojumiem par dažādiem instrumentiem.

Ieteikumi

2.1. ieteikums. Neizpildītās saistības

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Komisija jau uzrauga budžeta izpildi un neizpildīto saistību (*RAL*) vispārējā līmeņa attīstību, kā arī saistītos pamatfaktorus. Tā regulāri informē Padomi un Eiropas Parlamentu par prognozētajām vajadzībām un iespējamiem riskiem nākotnē. Šī informācija jo īpaši ir iekļauta gada ziņojumā par ES budžetā ienākošo un no tā izejošo nākotnes naudas plūsmu ilgtermiņa prognozi 2021.–2027. gadam, kas ir daļa no integrētā finanšu un pārskatatbildības ziņojumu kopuma saskaņā ar Finanšu regulas 247. pantu.

Komisija turpinās ierosināt atbilstošu maksājumu apropriāciju apmēru saistībā ar gada budžeta procedūrām, lai apmierinātu maksājumu vajadzības, ņemot vērā arī īstenošanas noteikumus par konkrētām programmām un fondiem, ko pieņēmuši likumdevēji. Komisija atgādina, ka budžeta pieņemšana galu galā ir budžeta lēmējinstitūcijas kompetencē.

2.2. ieteikums. ES budžeta pakļautības ilgtspēja

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Komisija pastāvīgi uzrauga riskus, kas saistīti ar iespējamām saistībām, un vajadzības gadījumā periodiski (parasti reizi divos mēnešos) apspriež tos Iespējamo saistību koordinācijas komitejā. Riskus, kas saistīti ar iespējamām saistībām, paziņo katru gadu 41.5. pārskatā, kā prasīts finanšu pārskatos.

KOMISIJAS ATBILDES UZ EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTAS 2021. GADA PĀRSKATU

"3. NODAĻA. IEŅĒMUMI"

KOMISIJAS ATBILŽU IEVADS

Komisija atzinīgi vērtē Eiropas Revīzijas palātas (ERP) pausto uzskatu, ka ieņēmumos joprojām nav būtisku kļūdu un ka pārbaudītās ar ieņēmumiem saistītās sistēmas kopumā ir bijušas efektīvas.

Komisija pārbaudīs ERP konstatētās problēmas. Attiecībā uz **tradicionālajiem pašu resursiem** (TPR) un **pievienotās vērtības nodokļa** (PVN) pašu resursiem Komisija turpinās pastiprināti uzraudzīt TPR ilgstoši neatrisinātos jautājumus un, ja iespējams, atcels PVN atrunas. Tā pārbaudīs TPR uzskaites nepilnības, kas konstatētas ERP revīzijās Īrijā, Zviedrijā un Itālijā. Ja noteiktajā termiņā netiks rasts risinājums, var tikt uzsāktas pārkāpuma procedūras attiecībā uz TPR uzskaites neatbilstībām Itālijā. Neatgūtās summas B kontā turpinās rūpīgi uzraudzīt visās dalībvalstīs, tostarp papildus parastajai pārbaudes programmai veicot mērķtiecīgas dokumentu pārbaudes par TPR uzskaiti.

Attiecībā uz PVN 2023. gada vidū Komisija sāks pārskatīt savas darbību procedūras, izmantojot pieredzi, kas iegūta no nesen vienkāršotās PVN pašu resursu darbības. Tikmēr Komisija turpinās izskatīt atrunas saistībā ar pārbaudes darbībām un izmantos pieejamos rīkus, lai attiecīgā gadījumā noteiktu termiņus valsts iestādēm.

Attiecībā uz **NKI pašu resursiem** (NKI PR) Komisija turpinās sadarboties ar dalībvalstīm, lai vēl vairāk uzlabotu NKI PR pārbaudes procesa savlaicīgumu, tā lai līdz 2024. gada beigām noslēgtu pašreizējo pārbaudes ciklu. *Eurostat* ir ieviesis sistēmu, lai uzraudzītu, vai dalībvalstis ievēro tiesiskās prasības, un pārredzamā veidā informē ieinteresētās personas par NKI atrunu statusu.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

3.8. Apvienotās Karalistes korekciju iekļaušanai budžetā 2017.–2019. gadam Komisija piemēroja metodoloģiju, kurā ņemtas vērā Apvienotās Karalistes izstāšanās no ES (*Brexit*) tiesiskās sekas un ietekme uz budžetu. Kopš 2021. gada Apvienotās Karalistes korekcija vairs nav daļa no pašu resursu sistēmas. Tāpēc Apvienotās Karalistes korekcijas finansēšanas metodoloģija, kas pastāvēja līdz 2021. gadam, vairs netika piemērota.

Pēc *Brexit* Apvienotās Karalistes korekcijas ir daļa no finansiālā norēķina saskaņā ar ES un Apvienotās Karalistes izstāšanās līgumu. Atbilstošās Apvienotās Karalistes iemaksu summas tiek iekļautas ES budžetā kā "citi ieņēmumi", nevis kā pašu resursi. Šāda attieksme pret Apvienotās Karalistes iemaksām ES budžetā pēc *Brexit* faktiski saglabā vienotu attieksmi pret "citiem ieņēmumiem" un pašu resursu sistēmas integritāti.

IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMU ELEMENTU PĀRBAUDE

Dalībvalstu veiktā TPR uzskaite un pārvaldība

3.10.–3.11. punkts un 3.1. izcēlums

Attiecībā uz Itālijā konstatētajām nepilnībām tiek izstrādāts IT projekts, lai līdz 2022. gada jūnija beigām atrisinātu neatbilstības TPR uzskaitē. Itālijas iestādes 2022. gada 29. aprīļa vēstulē informēja Komisijas dienestus, ka turpinās jaunās sistēmas ieviešanas pirmais posms. Komisija rūpīgi uzrauga Itālijas rīcības plāna īstenošanas gaitu. Jautājums tiks izskatīts pārkāpuma procedūras ietvaros, kā noteikts LESD 258. pantā, ja pēc 2022. gada jūnija beigām būs pastāvīgas neatbilstības starp paziņojumu par iekasētajiem nodokļiem un paziņojumu par noteiktajiem, bet vēl neiekasētajiem nodokļiem (tā dēvētie A&B konta pārskati).

3.12. Komisija pārbaudīs problēmas, kas konstatētas ERP revīzijās Īrijā, Zviedrijā un Itālijā attiecībā uz to, kā valstu muitas dienesti pārvalda vēl neiekasētos muitas nodokļus. Komisija veiks ierastās pārbaudes saistībā ar ERP provizoriskajiem konstatējumiem, un šīm dalībvalstīm būs jāveic atbilstoši pasākumi, lai novērstu konstatētos trūkumus.

Vispārīgāk runājot, Komisija atgādina, ka šāda veida kontiem (summas, kas atgūtas no nesamaksātajiem muitas parādiem, jeb B konts) pēc būtības ir augsts trūkumu un sarežģītības risks. Komisija turpinās pārbaudīt B kontu savās TPR pārbaudēs. Turklāt papildus parastajām Komisijas pārbaudēm uz vietas tiek uzsākts izmēģinājuma projekts, lai 2022. gadā veiktu dokumentu pārbaudi par neatrisinātajiem B konta jautājumiem. Dokumentu pārbaude aptver visas 27 dalībvalstis.

TPR riska pārvaldība un muitas nodokļu iztrūkuma samazināšana

3.13. Kopumā Covid-19 pandēmija lika muitai mainīt prioritātes un atlikt noteiktas darbības, lai koncentrētos uz pandēmijas radīto problēmu risināšanu un īstenotu nepieciešamos pasākumus, lai veicinātu tirdzniecību, jo īpaši individuālo aizsardzības līdzekļu tirdzniecību.

Ievērojot ieteikumus, kas sniegti 2022. gada 31. martā iesniegtajā nozīmīgajā Lietpratēju grupas ziņojumā, Eiropas Komisija tagad gatavo muitas reformas paketi, tostarp tiesību akta priekšlikumu ar mērķi līdz gada beigām pārskatīt Savienības Muitas kodeksu. Tādējādi vairākas Muitas rīcības plānā paredzētās darbības ir aizkavējušās, gaidot paketes iespējamos jaunos orientējošos norādījumus. Tā paša iemesla dēļ paredzams, ka ietekmes novērtējums saskaņā ar 17. darbību tiks pabeigts gadu agrāk (2022. gada beigās, nevis 2023. gadā).

Attiecībā uz muitas riska pārvaldības stratēģijas pārskatīšanu Komisija ir strādājusi pie jaunas stratēģijas un tai pievienotā rīcības plāna sagatavošanas, nosakot iespējamās iekļaujamās darbības.

Tomēr jaunajā muitas riska pārvaldības stratēģijā būs jāņem vērā iespējamie jaunie orientējošie norādījumi un pasākumi, kas iekļauti jaunajā muitas tiesību aktu paketē, kura iesniegta līdz 2022. gada beigām.

3.14. Savienības pārstāvju komanda Ziemeļīrijā (NI) rūpīgi uzrauga, lai Apvienotās Karalistes iestādes attiecībā uz Ziemeļīriju pareizi ieviestu, ievērotu un izpildītu ES noteikumus. Tomēr Apvienotā Karaliste nenodrošina reāllaika piekļuvi IT sistēmām, kurās ir attiecīgie muitas dati saskaņā ar Apvienotās komitejas Lēmumu Nr. 6/2020. Savienības pārstāvjiem *a posteriori* katru nedēļu un mēnesi tiek sniegta tikai ierobežota informācija, kas ierobežo viņu tiesības.

PVN atrunas un TPR neatrisinātie jautājumi

3.15. Kā pareizi uzsvērusi ERP, 2021. gada 31. decembrī TPR neatrisināto jautājumu skaits samazinājās, bet ilgstoši neatrisināto jautājumu skaits palika nemainīgs. Komisija vēlas norādīt, ka trīs gadu laikā — no 2019. līdz 2021. gadam — būtiski samazinājies to ilgstoši neatrisināto jautājumu skaits, kas senāki par 2014. gadu (samazinājums no 34 % līdz 19 %). Par Komisijas panākto progresu ilgstoši neatrisināto jautājumu slēgšanā liecina šādu jautājumu skaita samazinājums par 47 % (no 122 neatrisinātajiem jautājumiem 2019. gada beigās līdz 58 neatrisinātajiem jautājumiem 2021. gada beigās).

Attiecībā uz PVN Komisija atzīst ERP konstatējumu, ka PVN atrunu atcelšana ir uzlabojusies, un vēlas uzsvērt, ka viena piektā daļa no visām atrunām tika atcelta vienā gadā, kas uzskatāms par ļoti labu rezultātu, turklāt atrunu atcelšana ir atkarīga no sadarbības ar dalībvalstīm.

3.16. Regula nepiešķir juridiskas pilnvaras Komisijas inspektoriem pārbaudes laikā noteikt oficiālus termiņus. Tiesību akti nodrošina Komisijai tikai divus instrumentus, kas minēti Padomes Regulas 1553/89 9. panta 1. punkta otrajā daļā. Ar tiem nosaka termiņu ar procentiem par novēlotu maksājumu pēc šī termiņa vai uzsāk pārkāpuma procedūru. Tomēr šos instrumentus var izmantot tikai tad, ja ar dalībvalsti nevar panākt vienošanos.

Tikmēr Komisija turpinās izskatīt atrunas saistībā ar pārbaudes darbībām un izmantos pieejamos rīkus, lai attiecīgā gadījumā noteiktu termiņus valsts iestādēm.

3.17. Komisija veiksmīgi turpina pastiprināt TPR neatrisināto jautājumu pārraudzību, prioritāti piešķirot ilgstoši neatrisinātiem jautājumiem ar iespējamu finansiālu ietekmi. Tomēr jāuzsver, ka neatrisināto jautājumu slēgšanas paātrināšana arī atkarīga no dalībvalstu sadarbības. Papildus atjauninātajām iekšējām procedūrām Komisija 2022. gadā ir oficiāli noteikusi savus iekšējos termiņus turpmākiem pasākumiem pēc dalībvalstu atbildēm.

Tāpat tiesību normas, kas ietvertas jaunajā regulā par resursu pieejamību[1], kura nosaka pārskatīšanas procedūru, kas jāveic stingros un likumīgos termiņos, un ikgadējā augsta līmeņa sanāksme starp Komisijas dienestiem un dalībvalstīm par pastāvīgām neatbilstībām galu galā saīsinās rakstiskās saziņas laiku starp dalībvalstīm un Komisiju un palīdzēs paātrināt un noteikt par prioritāti ilgstoši neatrisināto jautājumu ar lielu finansiālo ietekmi slēgšanu.

Sk. arī Komisijas atbildi uz 3.27. punktu.

Komisijas darbs saistībā ar NKI

3.18. Pēc Komisijas (*Eurostat*) veiktajām darbībām ar mērķi atgādināt dalībvalstīm par to pienākumu nodrošināt atjauninātos NKI uzskaitījumus un procesu tabulas šos dokumentus līdz 2022. gada aprīļa beigām iesniedza visas dalībvalstis, izņemot vienu. Komisija pašlaik atceļ attiecīgās vispārējās NKI atrunas. *Eurostat* joprojām sazinās ar Maltu saistībā ar tās NKI uzskaitījumu un procesu tabulu iesniegšanu.

3.19. Komisija uzskata, ka ir ļoti svarīgi stingri uzraudzīt, vai dalībvalstis savlaicīgi iesniedz prasīto saistībā ar NKI atrunām. *Eurostat* ir ieviesis sistēmu, lai uzraudzītu, vai dalībvalstis ievēro tiesiskās prasības (tostarp vajadzības gadījumā nosūtot atgādinājumus), un pārskatāmā veidā informē ieinteresētās personas par situāciju saistībā ar atrunām.

[1] PADOMES REGULA (ES, Euratom) 2022/615 (2022. gada 5. aprīlis), ar ko groza Regulu (ES, Euratom) Nr. 609/2014

Nepieciešamo pamatnostādņu pieejamību divām NKI transversālajām atrunām ietekmēja jautājumu sarežģītība un plašā koordinācija dažādās statistikas jomās.

GADA DARBĪBAS PĀRSKATI

3.22. Konkrētajā muitas vērtības kontroles stratēģijas jautājumā lielākā daļa dalībvalstu kopš pirmās mērķtiecīgās TPR pārbaudes ir ieviesusi ievērojamus uzlabojumus savās sistēmās un procedūrās. To atspoguļo arī rakstiskā saziņa starp Komisiju un dalībvalstīm, veicot pārskatu oficiālu pēcpārbaudi, un ievērojamā to kopējo aplēsto TPR zaudējumu samazināšana, ko izraisīja pārāk zems novērtējums.

Neatrisinātie jautājumi galvenokārt attiecas uz pagātnē radušos TPR zaudējumu finansiālo uzraudzību, nevis uz pastāvīgajiem trūkumiem muitas vērtības noteikšanas kontroles stratēģijā.

Visbeidzot, jāuzsver, ka Komisijas pieprasījumi dalībvalstīm ne vienmēr ir piemērojami nekavējoties (IT ierobežojumi, izmaiņas tiesību aktos un/vai procedūrās), tāpēc grozījumu īstenošanai, ko ierosina pārbaudes ziņojumos, ir vajadzīgs saprātīgs laiks.

3.23. Attiecībā uz spriedumu par Apvienotās Karalistes veikto pārāk zemo novērtēšanu EST apstiprināja sistemātiskus trūkumus Apvienotajā Karalistē visā pārkāpuma periodā un Apvienotās Karalistes atbildību par radītajiem TPR zaudējumiem. EST arī apstiprināja konsekventu statistikas metodes piemērošanu visā pārkāpuma periodā (tāpat kā to darīja Komisija), taču lūdza ņemt vērā dažus papildu apsvērumus.

Ņemot vērā TPR zaudējumu kvantitatīvās noteikšanas bezprecedenta raksturu un to, ka Tiesas spriedums nesniedza skaidras norādes par faktisko zaudēto TPR summu, Apvienotā Karaliste un/vai dalībvalstis varētu arī EST apstrīdēt Komisijas veikto pārrēķinu. Tāpēc galīgā kvantitatīva noteikšana, visticamāk, prasīs ievērojamu laiku.

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI

Secinājumi

3.24. Komisija pārbaudīs ERP veiktajās revīzijās Īrijā, Zviedrijā un Itālijā konstatētās problēmas, veicot ierastās pārbaudes saistībā ar ERP konstatējumiem, un šīm dalībvalstīm būs jāveic atbilstoši pasākumi, lai konstatētos trūkumus novērstu. Īpaša uzmanība tiks pievērsta Itālijas rīcības plāna īstenošanai, lai novērstu neatbilstības starp TPR kontiem.

Komisija turpinās pastiprināt TPR neatrisināto jautājumu pārraudzību, prioritāti piešķirot ilgstoši neatrisinātiem jautājumiem ar iespējamu finansiālu ietekmi.

Attiecībā uz PVN Komisija pārskatīs darbību procedūras, pamatojoties uz jauno vienkāršoto un grozīto Padomes Regulu 1553/89. Pārskatīšana sāksies 2023. gada otrajā pusē, kad būs uzkrāta darbības pieredze saistībā ar jaunajiem vienkāršotajiem PVN pašu resursiem un piemērojamā jaunā tiesiskā regulējuma ietvaros. Tikmēr Komisija turpinās izskatīt atrunas saistībā ar pārbaudes darbībām un izmantos pieejamos rīkus, lai attiecīgā gadījumā noteiktu termiņus valsts iestādēm.

3.25. Lai gan Muitas rīcības plāna vispārējais mērķis nav mazināt muitas nodokļu iztrūkumu, rīcības plānā ir iekļautas vairākas darbības, kas saistītas galvenokārt ar riska pārvaldību

(1. darbība — kopējās analītikas spējas [*Joint Analytics Capabilities, JAC*] un 2. darbība — jaunā muitas riska pārvaldības stratēģija) un e-komerciju (3. un 4. darbība), lai būtiski veicinātu šī mērķa sasniegšanu. Sk. arī Komisijas atbildi uz 3.13. punktu par 2. darbības īstenošanas gaitu.

2018. un 2019. gada pārskatos sniegto ieteikumu izpilde

3.26. Komisija pauž gandarījumu saistībā ar ERP novērtējumu par pozitīvo attīstību un veiksmīgo pārraudzības uzlabošanu attiecībā uz TPR kontu pārskatiem, kā arī to, ka 2018. gada pārskata 4.2. ieteikums tiek uzskatīts par pilnībā ieviestu.

Ar izteikti riskvadītu pieeju, izvēloties pārbaužu tēmas un valstis, pamatojoties uz reālu datu analīzi, tiek īstenots ERP 2018. gada pārskata 4.1. ieteikums.

Lai pilnībā īstenotu ERP ieteikumu, Komisija 2020. un 2021. gadā (27 dalībvalstīs un Apvienotajā Karalistē) savas pārbaudes darbības koncentrēja uz TPR kontu un saistīto pārskatu ticamību. Papildus tam un pēc Komisijas pašas iniciatīvas 2022. gadā visās dalībvalstīs papildus parastajai pārbaudes programmai tiek veiktas mērķtiecīgas dokumentu pārbaudes par TPR uzskaiti. Visbeidzot, reizi mēnesī vai reizi ceturksnī tiek pārbaudīti visi TPR pārskati, lai noteiktu iespējamos neparastos modeļus, un dalībvalstīm nekavējoties tiek sniegti nepieciešamie paskaidrojumi.

3.27. Attiecībā uz 2019. gada pārskata 1. ieteikumu saistībā ar riskantu operatoru definīciju kopējo analītikas spēju grupa strādāja ar "*Surveillance III*" datubāzē pieejamo informāciju. Papildus algoritmu definēšanai un datu pieejamības pārskatīšanai un paralēli darbam pie IT infrastruktūras turpinās datu tīrīšana.

Attiecībā uz 2019. gada pārskata 2. ieteikumu sk. Komisijas atbildi uz 3.17. punktu.

1. ieteikums. Rīkoties, lai nodrošinātu Itālijas TPR pārskatu ticamību

Komisija pieņem šo ieteikumu un izskatīs Itālijas TPR uzskaites neatbilstības pārkāpuma procedūras ietvaros, ja problēma joprojām nebūs atrisināta Itālijas un ERP noteiktajā termiņā.

2. ieteikums. Uzlabot PVN atrunu pārvaldību

Komisija pieņem šo ieteikumu.

Komisija plāno noteiktajā laikā pārskatīt savas darbību procedūras. Tomēr Padomes Regulas 1553/89 radikālā vienkāršošana stājās spēkā tikai 2021. finanšu gadā. Saskaņā ar grozīto regulu PVN deklarācijas pirmo reizi tiks iesniegtas līdz 2022. gada 31. jūlijam. Šo pārskatīšanu plānots uzsākt pēc tam, kad būs uzkrāta darbību pieredze darbā ar jaunajām un vienkāršotajām deklarācijām un jauno tiesisko regulējumu.

Tikmēr Komisija turpinās izskatīt atrunas saistībā ar pārbaudes darbībām un izmantos pieejamos rīkus, lai attiecīgā gadījumā noteiktu termiņus valsts iestādēm.

3. Ieteikums. Uzlabot finanšu risku novērtējumu muitas jomā

Komisija pieņem šo ieteikumu.

KOMISIJAS ATBILDES UZ EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTAS 2021. GADA PĀRSKATU

"4. NODAĻA. VIENOTAIS TIRGUS, INOVĀCIJA UN DIGITĀLĀ JOMA"

KOMISIJAS ATBILŽU IEVADS

Pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa", kas ir lielākā pētniecības un inovācijas programma ar 95,5 miljardu EUR lielu budžetu, Komisija izmanto pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" (A2020) gūto pieredzi un turpina īstenot savu vienkāršošanas politiku. Pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa" visām ES finansēšanas programmām tiek izmantots dotāciju nolīguma paraugs (DNP), tiek plaši izmantotas vienkāršoto izmaksu iespējas (vienības izmaksas, vienota likme un fiksētas summas), attiecīgajās jomās tiek izmantotas vienkāršākas izmaksu atlīdzināšanas shēmas, kā arī tiek īstenota racionalizēta revīzijas sistēma.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

4.6. Komisija ņem vērā ERP aprēķināto kļūdu līmeni un veiks turpmākus pasākumus attiecībā uz konstatētajām problēmām.

Komisija arī atsaucas uz savu aplēsi par kļūdu līmeni DFS izdevumu kategorijā, kā norādīts gada pārvaldības un snieguma ziņojumā (sk. arī atbildi uz 4.29. punktu).

Attiecībā uz pētniecības un inovācijas izdevumiem kļūdu īpatsvars tiek aprēķināts, pamatojoties uz daudzgadu finanšu periodā veiktajām revīzijām, t. i., uz 418 statistiski reprezentatīvajiem revidētajiem izmaksu pieprasījumiem, kas attiecas uz izmaksu deklarācijām kopš A2020 pamatprogrammas sākuma un 170 revīzijām, kas veiktas Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (EISI) ietvaros. Citiem vārdiem sakot, Komisija izvēlas īstenot daudzgadu kontroles stratēģijas, nosakot kumulatīvus kļūdu īpatsvarus visam programmas darbības laikam. A2020 gadījumā Komisija koriģēja sākotnēji aplēsto atlikušo kļūdu, pamatojoties uz 1304 revidētajām dalībām, kas noslēgtas 2020. un 2021. gadā.

Attiecībā uz 4.3. attēla datiem, kuros parādīts kļūdu īpatsvara sadalījums atbilstoši kļūdu veidiem, Komisija neuzskata, ka Eiropas Savienības Energoregulatoru sadarbības aģentūras (*ACER*) priekšfinansējuma tīrvērti ietekmē publiskā iepirkuma noteikumu neievērošana.

Skatīt arī Komisijas atbildi uz 4.9. punkta a) apakšpunktu.

4.7. Pētniecības un inovācijas pamatprogrammas pēdējo 10 gadu laikā ir kļuvušas daudz vienkāršākas. Tomēr finansējums, kas balstīts uz faktiskajām izmaksām, joprojām ir salīdzinoši sarežģīts un ar kļūdu iespējamību, jo attiecībā uz to ir jāievēro daudzas un dažādas prasības un grāmatvedības prakses.

Tāpēc divi svarīgi pasākumi pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" turpmākai vienkāršošanai ir lielāks fiksēto summu izmantojums (pēc veiksmīga izmēģinājuma A2020 ietvaros) un vienības izmaksu sistēma personāla izmaksām, kas pieejamas jebkurā dotācijā.

Fiksēto summu finansējums tiek ieviests pakāpeniski, un pirmais nozīmīgais vilnis ir gaidāms 2023.–2024. gada darba programmā. Vienības izmaksu sistēmai attiecībā uz personāla izmaksām (kas pašlaik tiek izstrādāta) ir milzīgs potenciāls, jo personāla izmaksas veido vairāk nekā 60 % no vidējās dotācijas budžeta un ir visievērojamākais un vislielākais kļūdu avots.

Vienlaikus Komisija sniedz atbalstu pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" pieteikumu iesniedzējiem, izmantojot komunikācijas kampaņas un seminārus, kas ir vērsti uz saņēmējiem, kuriem ir lielāka iespēja kļūdīties, piemēram, maziem un vidējiem uzņēmumiem un jaunpienācējiem.

4.8. Komisija nepārtraukti strādā pie vienkāršošanas. Tomēr, neraugoties uz Komisijas darbībām, kas vērstas uz sistemātiskām, plašām un mērķorientētām komunikācijas kampaņām, joprojām ir noteiktu veidu atbalsta saņēmēji, piemēram, mazie un vidējie uzņēmumi un jaunpienācēji, kuriem ir lielāka iespēja kļūdīties. Tomēr šo atbalsta saņēmēju dalība ir būtiska, lai pamatprogramma būtu veiksmīga.

Komisija ņem vērā, ka A2020 un 7. pamatprogrammas daļa kopējā kļūdu īpatsvarā ir mazāka nekā pagājušajā gadā.

4.9. a) Attiecībā uz diviem ERP minētajiem iepirkuma procedūru pārkāpumu gadījumiem Komisija uzsver:

lieta saistībā ar EISI attiecas uz situāciju, kad valsts tiesa bija atzinusi iepirkuma procedūru par nelikumīgu, vienlaikus neanulējot līgumu. Tā kā līgums palika spēkā un darbi tika faktiski veikti, Komisijai bija jāuzskata, ka izmaksas ir attiecināmas, un jāveic attiecīgie maksājumi.

Attiecībā uz otro gadījumu Komisija ņem vērā iepirkuma kļūdu, kas tika konstatēta Eiropas Savienības Energoregulatoru sadarbības aģentūrā (*ACER*) 2020. gadā, taču neuzskata, ka šī kļūda ietekmē revidēto Komisijas maksājumu 2021. gadā ES iemaksas *ACER* priekšfinansējuma tīrvērtei. ERP minētā kļūda radās Aģentūras līmenī saistībā ar iepirkuma procedūru, par kuru ir atbildīgs Aģentūras kredītrīkotājs. Komisija atgādina, ka tā Aģentūrai maksā līdzsvarojošo iemaksu, pamatojoties uz tās rezultātu pārskatu. Komisijai nebija citu iespēju kā veikt ar ES iemaksu saistītā priekšfinansējuma tīrvērti, jo bija izpildīti visi juridiskie nosacījumi tīrvērtes veikšanai.

4.10.–4.11. Komisija ņem vērā gadījumus, kad atbalsta saņēmēji pieļāvuši skaitļos izsakāmas kļūdas, par kurām Komisijas dienesti nezināja, jo atbalsta saņēmēju nolīgtie revidenti (AFP revidenti) savu pilnvaru ietvaros tās nekonstatēja.

Apliecinājumi par finanšu pārskatiem (AFP), ko izdevuši AFP revidenti, aptver dalībnieka pieprasītās dotācijas kopsummu, un tie *ex ante* apliecina izmaksu pieprasījumu, ko Komisija pēc tam atmaksā, atbilstību.

Atzīstot trūkumus un nolūkā turpināt uzlabot AFP kvalitāti un uzticamību, Komisija organizē mērķorientētus tīmekļseminārus, kas paredzēti AFP revidentiem, lai veicinātu izpratni par izplatītākajām kļūdām revīziju laikā (piemēram, personāla izmaksas, apakšuzņēmuma līgumu slēgšana un citas tiešās izmaksas utt.).

Papildus A2020 revīzijas apliecinājumu pašsaprotamajai veidnei Komisija sniedz atgriezenisko saiti AFP revidentiem, ja *ex post* finanšu revīzijās AFP tiek konstatētas kļūdas.

Visbeidzot, Pētniecības uzziņu dienests sniedz norādījumus AFP revidentiem, izmantojot tiešsaistes pieprasījumus.

Neattiecināmās personāla izmaksas

4.12. "Apvārsnis 2020" bija solis uz priekšu ceļā uz izmaksu atlīdzināšanas noteikumu vienkāršošanu un saskaņošanu. Tomēr personāla izmaksas joprojām ir galvenais kļūdu avots. Tas, šķiet, vismaz daļēji ir loģisks rezultāts tam, ka personāla izmaksas veido lielāko daļu no kopējām izmaksām, ko deklarējuši pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" atbalsta saņēmēji.

Atzīstot šo trūkumu un attiecībā uz pašreizējo DFS (2021.–2027. gadam), kas ietver pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa", Komisija ir izstrādājusi uzņēmumu dotāciju nolīguma paraugu, kas paredz vienkāršu metodi personāla izmaksu noteikšanai, pamatojoties uz dienas likmes aprēķinu un aizstājot A2020 izmantoto metodi, saistībā ar kuru pastāvēja iespēja kļūdīties.

Turklāt saskaņā ar ERP pārskata par 2020. gadu konstatējumiem Komisija ir palielinājusi tās apmācību un informatīvo pasākumu biežumu (sk. arī atbildes uz 4.11. un 4.20. punktu un 4.1. ieteikumu).

2021. gadā Komisija organizēja 7 tīmekļseminārus par to, kā izvairīties no kļūdām, deklarējot personāla izmaksas A2020 dotācijās. Īpaši tika aicināti MVU un jaunpienācēji, kas saņem dotācijas, kurām tuvojas attiecīgais pārskata periods. Šo pasākumu laikā (2022. gadā tie turpina notikt reizi divos mēnešos) Komisija mudina izmantot personāla izmaksu vedni.

Papildus tam Komisija ir organizējusi projektu vadītājiem un finanšu darbiniekiem paredzētu tīmekļsemināru, kurā Komisijas dienesti un ERP sniedza prezentācijas, veicinot izpratni par to, cik svarīgi ir samazināt kļūdu īpatsvaru A2020. Šis pasākums ietvēra izsmeļošu prezentāciju par pieejamajiem rīkiem (IT rīkiem, norādījumiem, apmācībām, tīmekļsemināriem) *ex ante* kontroļu veikšanai.

Stundas likmju aprēķināšana

4.13. Stundu likmju aprēķināšana joprojām ir Komisijas regulāri organizēto informatīvo pasākumu centrālais jautājums (sk. atbildi uz 4.12. punktu).

Personāla izmaksu vedņa plašs izmantojums palīdzētu atbalsta saņēmējiem pareizi deklarēt savas personāla izmaksas. Turklāt atbalsta saņēmēji tiek aicināti izmantot Pētniecības uzziņu dienestu, lai tieši pieprasītu paskaidrojumus par praktiskiem jautājumiem saistībā ar dotāciju pārvaldību.

4.15. A2020 gada stundas likmju aprēķināšanas metode ir balstīta uz pēdējo noslēgto finanšu gadu, kurā tiek ņemtas vērā likumā noteiktās brīvdienas un trīspadsmitā mēneša alga. Komisija to uzskatīja par uzticamu skaitītāju. Patiešām, periodos, kas neaptver pilnu finanšu gadu, var rasties vienas un tās pašas personas stundas likmes atšķirības, bet atbalsta saņēmēji var izvēlēties vienkāršotu produktīvo stundu kopskaitu, kas novērš neatbilstību risku.

Šī aprēķina metode ir mainīta un vienkāršota pamatprogrammai "Apvārsnis Eiropa", kur katram pārskata periodam tiks aprēķināta vienota likme.

4.16. Anotētajā dotācijas nolīguma paraugā ir sniegti praktiski piemēri par prēmijām un produktīvo stundu aprēķināšanu. Attiecībā uz produktīvo stundu aprēķināšanu atbalsta saņēmējiem ir iespēja piemērot produktīvo stundu standarta skaitu, tādējādi samazinot kļūdu risku. Komisija atbalsta šo iespēju visā programmas īstenošanas laikā.

Laika paziņošana

4.17. Komisija ir arī vienkāršojusi pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" oficiālās prasības attiecībā uz laika uzskaiti personāla izmaksām, kas saistītas ar projektu. Tomēr, kā redzams ERP sniegtajos piemēros, dotācijās joprojām var rasties projekta darbinieku laika uzskaites nepilnības.

Lai novērstu nepareizu laika uzskaiti, Komisija dalībniekiem darīja pieejamus dažādus norādījumu dokumentus, koncentrējoties uz darbības izpildei veltīto uzskaites stundu obligāto raksturu. Tika ieviesta deklarācija personām, kuras strādā tikai ar darbību, kuras mērķis ir vienkāršot procedūras. Atbalsta saņēmēju nolīgtajiem revidentiem ir arī uzdots, sniedzot apliecinājumu par finanšu pārskatu, pārbaudīt pienācīgu uzskaites sistēmu esamību.

Iepriekšējo pārskata periodu korekcijas un citas kļūdas personāla izmaksās

4.18. Komisija atzīst grūtības, kādas var rasties saistībā ar stundas likmes aprēķināšanas metodi, jo sevišķi programmas jaunpienācējiem. Tomēr finanšu pārskatos nevajadzētu veikt korekcijas bez pienācīga iemesla un pamatojuma.

4.19. Komisija savos norādījumos par A2020 starpposma un galīgo maksājumu *ex ante* kontrolēm ir iekļāvusi īpašus riska aprakstus, kas veltīti ERP minētajiem riskiem (budžetā paredzēto izmaksu izmantošana faktisko izmaksu vietā, nepareizi aprēķināta stundas likme, nav pareizi uzskaitīts laiks, neplānotas apakšuzņēmuma līgumu slēgšanas izmaksas).

Ex ante kontroļu ieviešanā iesaistīto galveno dalībnieku apmācība jau notiek.

Attiecībā uz konkrēto gadījumu, kas saistīts ar pieredzējuša pētnieka tiesībām saņemt *MSCA* dotāciju, Komisija norāda uz īpatnējo raksturu, kāds piemīt atsevišķajai aprakstītajai lietai, kuru nevajadzētu uzskatīt par izplatītas kļūdas piemēru.

4.2. izcēlums. Piemērs par neattiecināmu pieredzējušu pētnieku, kas gūst labumu no Marijas Sklodovskas-Kirī vārdā nosauktās individuālās stipendijas (*IF*) darbības

Saistībā ar Komisijas pēcpasākumiem attiecībā uz ERP konstatējumu 4.2. izcēlumā atbalsta saņēmējs apgalvo, ka pētniece pirms doktorantūras studiju sākuma bija ieguvusi papildu neapmaksātu pilna laika pētniecības pieredzi.

Pilna laika ekvivalenta pētniecības pieredze tiek mērīta no datuma, kad pētnieks ir ieguvis grādu, kas viņam formāli dotu tiesības uzsākt doktora studijas.

Tādējādi kopējā pētniecības pieredze pirms uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus termiņa ir ilgāka par četriem gadiem un var atbilst otrajam atbilstības nosacījumam, kas noteikts darba programmā.

Lai gan šī papildu informācija pieteikuma iesniegšanas laikā netika sniegta, Komisijai tā ir jāpārbauda, jo tā var būtiski ietekmēt dotācijas attiecināmību un atgūstamību.

Komisija analizē papildu pierādījumus, kurus atbalsta saņēmējs sniedzis savas prasības pamatošanai.

Privāto struktūru, īpaši MVU un jaunpienācēju, problēmas

4.20.–4.21. Komisija pievienojas ERP viedoklim (kuru apstiprina statistiski pierādījumi), ka MVU (un jaunpienācēji) ir atbalsta saņēmēji ar vislielāko iespēju kļūdīties. Tomēr viņu dalība, kas ir ļoti būtiska programmas panākumiem, tiek atbalstīta visos Komisijas līmeņos.

Lai mazinātu šo problēmu, Komisija pie jaunpienācējiem un MVU galvenokārt vēršas individuāli, aicinot tos piedalīties tiešsaistes informācijas kampaņās par to, kā izvairīties no kļūdām, deklarējot izmaksas A2020 (sk. arī atbildi uz 4.12. punktu).

Kļūdas citās tiešajās izmaksās

4.22. Komisija atzīst kļūdu rašanos saistībā ar nolietojumu un jau ir iekļāvusi savos *ex ante* kontroles norādījumos pastiprinātu kontroli īpaši attiecībā uz riska veidu "iekārtu izmaksas, kas nav deklarētas kā nolietojuma izmaksas".

4.3. izcēlums. Būvdarbu izmaksas deklarētas un atlīdzinātas divreiz

Komisija atzīst, ka ir noticis viens divkāršas atlīdzināšanas gadījums, un apstiprina, ka jau ir veikta koriģējoša darbība: 2022. gada 25. maijā Komisija nosūtīja iepriekšējas informācijas vēstuli attiecīgajam atbalsta saņēmējam, lai atgūtu nepamatoti pieprasīto summu, kura tiks atgūta tuvāko nedēļu laikā.

IT SISTĒMU PĀRBAUDE ATTIECĪBĀ UZ PĒTNIECĪBAS DOTĀCIJĀM

4.23. *eGrants suite* ir būtisks IT rīks pētniecības un inovācijas pamatprogrammu dotāciju pārvaldībai. Tas attiecas uz visu dotāciju ciklu, un tam ir būtiska loma A2020 un tās pēcteces pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" darbības un finanšu uzraudzībā.

4.24. *eGrants suite* ir arī būtisks rīks projektu uzraudzībā, un tas ir saistīts ar Komisijas grāmatvedības IT rīku *ABAC*, kas nodrošina finanšu informācijas konsekvenci.

4.25. Personāla izmaksu vednis patiešām tiek sistemātiski popularizēts visos pasākumos, kas saistīti ar A2020. Tomēr pašreizējo dotāciju dalībnieki un jo īpaši atkārtota atbalsta saņēmēji to neizmanto ļoti bieži. Ir maz ticams, ka šajā programmas posmā Komisija varēs ievērojami palielināt lietotāju procentuālo daļu.

4.26. Komisija ir automatizējusi A2020 dotāciju pārvaldību, un šī digitalizācija turpināsies pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" ietvaros.

Saistībā ar *ex post* revīzijām Komisijas IT sistēmas reģistrē visus revīziju laikā savāktos dokumentus. Šīs sistēmas ietver arī nepieciešamos finanšu datus no revidējamo objektu grāmatvedības sistēmām saistībā ar revidētajiem projektiem. Tādējādi grāmatvedības un rēķinu līmeņa informācija ir darīta pieejama *ex post* finanšu revīzijām.

A2020 atbalsta saņēmēju grāmatvedības sistēmu sasaistīšana ar *SYGMA* ziņošanu nebūtu tehniski iespējama. Turklāt, tā kā atbalsta saņēmēji ir autonomas struktūras, kuras nekontrolē Komisija, šāda automātiska dokumentu izguve radītu juridiskas problēmas. *Ex post* revīzijas tiek plānotas, lai nodrošinātu paraugu atbilstošu aptvērumu.

GADA DARBĪBAS PĀRSKATI UN CITI PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

4.28. Komisija atzinīgi vērtē ERP konstatējumu, ka pārbaudītie gada darbības pārskati sniedz objektīvu novērtējumu par attiecīgā ģenerāldirektorāta/izpildaģentūras finanšu pārvaldību attiecībā uz pakārtoto darījumu pareizību.

4.29. RTD ĢD gada darbības pārskatā (GDP) risks maksājuma laikā ir noteikts 2,29 % apmērā visai pētniecības un inovāciju saimei un RTD ĢD atlikušo kļūdu īpatsvars ir noteikts 1,67 %.

Šis kļūdu īpatsvars ir aprēķināts, pamatojoties uz 1304 līdzdalības rezultātiem, ko Komisija revidēja saistībā ar A2020 un kas bija pieejami, izstrādājot gada darbības pārskatu. Tāpēc Komisija ir pārliecināta par kļūdu īpatsvara rezultātu, ko tā ir aprēķinājusi saskaņā ar savu metodiku.

Komisija pievērsās ERP paziņotajiem konstatējumiem par kļūdu īpatsvara aprēķinu un pauž gandarījumu par ERP atzinību.

4.30. Komisijas risks maksājuma laikā attiecībā uz A2020 ietilpst robežās, kas noteiktas finanšu pārskatā, kurš pievienots A2020 regulai (kļūdu īpatsvars robežās no 2 līdz 5 %, ar atlikušo kļūdu īpatsvaru pēc iespējas tuvāk 2 %). Tāpēc šajā kontekstā nav nepieciešama atruna par A2020 izdevumiem.

4.31. Ar pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa" saistītā *ex post* revīzijas stratēģija tiks ieviesta tuvāko gadu laikā, un tās mērķis ir atlikušo kļūdu īpatsvars, kas zemāks par 2 %.

4.32. Komisija ir apņēmusies pilnībā un laikus īstenot Iekšējās revīzijas dienesta (IRD) ieteikumus. Tomēr, kā norāda ERP, viens "ļoti svarīgs" IRD ieteikums bija novēlots, jo aizkavējās jaunā pamatlīguma parakstīšana ar ārējās revīzijas uzņēmumiem (parakstīts 2022. gada sākumā).

Attiecībā uz ārējās revīzijas uzņēmumiem, ar kuriem līgumu noslēdzis Kopējais revīzijas dienests (KRD), jāatzīmē, ka ar jauno parakstīto pamatlīgumu tika ieviestas stingrākas kvalitātes prasības, piemēram, obligāta apmācība, kas iepriekš nebija noteikta kā pienākums.

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI

Secinājumi

4.37.–4.38. ERP paziņotais aplēstais kļūdu īpatsvars, ko aprēķina reizi gadā, ir viens no ES izdevumu īstenošanas efektivitātes rādītājiem.

Vienlaikus Komisija attiecībā uz pētniecības izdevumiem īsteno daudzgadu *ex post* revīzijas kontroles stratēģiju. Uz šā pamata tās dienesti aplēš atlikušo kļūdu īpatsvaru, kurā ņem vērā atgūtās summas, korekcijas un dienestu visu veikto kontroļu un revīziju ietekmi programmas īstenošanas periodā.

Pamatojoties uz veikto darbu, Komisija uzskata, ka gada pārvaldības un snieguma ziņojumā uzrādītais risks maksājuma laikā attiecībā uz DFS1 atspoguļo kļūdu līmeni (sk. 4.6. un 4.29. punktu). Aplēses pamatā ir metodika, kas ļauj Komisijai kā ES budžeta pārvaldniekam noteikt un nošķirt augsta, vidēja un zema riska jomas un līdz ar to koncentrēt Komisijas centienus riska mazināšanai.

A2020 gadījumā risks maksājuma laikā (2,29 %) joprojām ir diapazonā, kas norādīts tiesību akta finanšu pārskatā, kurš pievienots Komisijas priekšlikumam par A2020.

Attiecībā uz pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa" fiksēto summu arvien lielāka izmantošana un fakultatīvo vienības izmaksu (vienota dienas likme katram atbalsta saņēmējam) nepārtraukta izstrāde, aizstājot visus personāla izmaksu aprēķinus, palīdzēs samazināt kļūdu risku.

Pēcpārbaudes konstatējumi par 2019. un 2020. gada pārskatā sniegtajiem ieteikumiem

4.39. Komisija uzskata, ka visi iepriekšējos ERP gada pārskatos ietvertie ieteikumi ir pilnībā īstenoti, lai gan paies zināms laiks, līdz veiktie pasākumi realizēsies.

Ieteikumi

4.1. ieteikums. Personāla izmaksu vedņa izmantošana

Komisija pieņem šo ieteikumu, kas pašlaik tiek īstenots.

Komisija nepārtraukti mudina izmantot personāla izmaksu vedni ar dažādu darbību palīdzību. Detalizēta lietotāja rokasgrāmata finansējuma un konkursa portālā sadaļā "A2020 tiešsaistes rokasgrāmata/Dotācijas/Dotāciju pārvaldība/periodiskie ziņojumi".

Vednis ir pieejams atbalsta saņēmējiem brīdī, kad izmaksas tiek kodētas viņu finanšu pārskatos. Vedņa izmantošana tiek popularizēta visos tīmekļsemināros par "izvairīšanos no kļūdām personāla izmaksu deklarēšanā A2020" 2021. gadā (sasniedzot kopumā 98 783 skatījumus), kā arī apmācībās un sanāksmēs ar nacionālajiem kontaktpunktiem (NKP).

Komisija strādā, lai personāla izmaksu vedni pielāgotu pamatprogrammai "Apvārsnis Eiropa".

4.2. ieteikums. Norādījumi atbalsta saņēmējiem

Komisija pieņem šo ieteikumu. Ir ļoti svarīgi nodrošināt skaidru izpratni par pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" noteikumiem, jo īpaši par attiecināmajām izmaksām.

Komisija jau ir sākusi tā īstenošanu, izmantojot:

— informācijas un komunikācijas pasākumus, kas notiek jau kopš programmas "Apvārsnis Eiropa" sākuma, koncentrējoties uz galvenajām atšķirībām starp A2020 un pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa", jo sevišķi tām, kas attiecas uz attiecināmo izmaksu aspektiem (jāatzīmē, ka divas jau noorganizētās koordinatoru dienas ir piesaistījušas vairāk nekā 170 000 skatījumu);

— jau pastāvošo Pētniecības uzziņu dienestu, proti, īpašu palīdzības dienestu, kas sniedz precizējumus un skaidrojumus par ES pētniecības programmām (to skaitā A2020 un pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa").

4.3. ieteikums. *Ex ante* kontroļu uzlabojumi

Komisija pieņem šo ieteikumu, kas tiek īstenots.

Pašreizējos norādījumos par A2020 starpposma un galīgo maksājumu *ex ante* kontrolēm, kas pieejamas *GoFund*, jau ir iekļautas īpašas tematiskās "veidlapas", kas attiecas uz konkrētiem riska veidiem.

Viena no šīm veidlapām attiecas uz risku saistībā ar "nepareizi aprēķinātu stundas likmi (aplēšu izmantošana, nepareizs produktīvo stundu aprēķins, stundas likmē nepareizi iekļautas prēmijas utt.)".

Šis ieteikums tiks nodots Pētniecības un inovācijas tīkla *ex ante* praktiķiem (*RINEC* grupa, kas izveidota 2021. gadā un kuras mērķis ir dalīties ar paraugpraksi un racionalizēt *ex ante* kontroles), vēlreiz uzsverot šī jautājuma nozīmīgumu.

Komisija arī izvērtēs iespēju pievienot saistību atrunu, kas parādās atbalsta saņēmēju finanšu pārskatu aizpildīšanas brīdī, viņiem atgādinot, ka stundas likmju pārrēķins nav atļauts.

4.4. ieteikums. Norādījumi, kas adresēti neatkarīgajiem revidentiem

Komisija pieņem ieteikumu, kas tiek īstenots.

Komisija ir vēl vairāk uzlabojusi norādījumus AFP revidentiem, finansējuma un konkursu portālā / *YouTube* padarot pieejamu virkni tīmekļsemināru, kuros aplūkotas izplatītākās kļūdas, kas atklātas revīziju laikā, kā arī izmaksu kategorijas, kurās ir vislielākā kļūdu iespējamība.

Komisija turpinās veicināt AFP revidentu izpratni.

4.5. ieteikums. *eGrants* funkcijas

Komisija pieņem šo ieteikumu.

Komisija turpinās censties panākt turpmāku digitalizāciju, kas veicinātu vienkāršošanu. Tāpēc būtu pamatoti gaidīt, ka nākotnē tās digitālie rīki tiks pilnveidoti. Attiecībā uz nākamo pētniecības un inovācijas pamatprogrammu Komisija saskaņā ar tās vienkāršošanas politiku izvērtēs iespēju paplašināt *eGrants* funkcijas riska novērtēšanai un automātiskajām pārbaudēm.

KOMISIJAS ATBILDES UZ EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTAS 2021. GADA PĀRSKATU

"5. NODAĻA. KOHĒZIJA, NOTURĪBA UN VĒRTĪBAS"

IEVADS KOMISIJAS ATBILDĒM

Kohēzijas politiku saskaņā ar dalīto pārvaldību dalībvalstis īsteno, izmantojot programmu dažādību (415) un dalībniekus valsts, reģionālā vai vietējā līmenī, tādējādi nodrošinot daudzkārtainu ticamības nodrošināšanas sistēmu. Vadošās iestādes izraugās darbības un veic deklarēto izdevumu pārvaldības pārbaudes, kas ir pirmās līnijas aizsardzība, kuru izmanto, lai novērstu un atklātu pārkāpumus. Revīzijas iestādes ir otrā līmeņa kontroles kārta, un tās, pamatojoties uz sistēmu revīzijām un darbību reprezentatīvo izlašu revīzijām, apstiprina, vai pārvaldības pārbaudes bija efektīvas pārkāpumu novēršanai. Komisija savu pārliecības gūšanas procesu balsta uz visiem revīzijas rezultātiem, kas apkopoti apliecinājumu paketēs, kurās ietverti revīzijas atzinumi un paziņotie kļūdu īpatsvari katrai programmai, kā arī uz savu turpmāko revīzijas darbu, ko tā veic, lai novērtētu programmas iestāžu darba efektivitāti un paziņoto revīzijas atzinumu ticamību un kļūdu īpatsvaru.

Šajā daudzveidīgajā realitātē Komisija nodrošina pilnīgu pārredzamību attiecīgajos *REGIO* ĢD un *EMPL* ĢD gada darbības pārskatos (GDP).

— Katras programmas situācijas sīki izstrādāts novērtējums, piemēram, attiecībā uz pārvaldības un kontroles sistēmu darbības efektivitāti un kļūdu īpatsvaru, pamatojoties uz visiem pieejamajiem revīzijas rezultātiem (sk. *REGIO* ĢD un *EMPL* ĢD 2021. gada GDP grafikus attiecīgi 39. un 59. lpp.).

— Attiecībā uz katru programmu — iepriekšējā grāmatvedības gada apstiprināto kļūdu īpatsvari un jaunākie paziņotie kļūdu īpatsvari pirms un pēc papildu korekcijām, ko veikušas programmas iestādes revīziju rezultātā, kā arī Komisijas revīzijas atzinums (sk. tabulas katra GDP 7.B pielikumā).

Kopumā kopš daudzgadu perioda sākuma Komisija ir secinājusi, ka arvien lielāks skaits programmu darbojas labi vai pietiekami labi. Tas var būt skaidrojams ar pastāvīgajiem centieniem, kas ieguldīti administratīvo spēju veidošanā, apmācībā, korektīvās darbībās, kuras veiktas revīziju rezultātā, kā arī ar labas prakses un rīku apmaiņu. Programmas specifiskais kļūdu īpatsvars ir apkopots galvenajā snieguma rādītājā attiecībā uz likumību un pareizību (4. galvenais snieguma rādītājs (*KPI*) *EMPL* ĢD un 5. *KPI REGIO* ĢD), kas norādīts kā diapazons starp visu programmu apstiprināto kļūdu īpatsvaru vidējo svērto rādītāju un papildināts ar maksimālo vērtību, lai ņemtu vērā iespējamos papildu riskus (1,9 % līdz 2,5 % *REGIO* ĢD, 1,7 % līdz 2,4 % *EMPL* ĢD).

Komisija GDP norāda arī būtiskas dalībvalstu īstenotās korekcijas (kopā par visiem 2020.–2021. gada pārskatiem ir veiktas korekcijas par vairāk nekā 1,6 miljardiem EUR), tajā skaitā papildu finanšu korekcijas, kuras Komisija pieprasījusi saistībā ar pēcpārbaudēm savām revīzijām, ERP revīzijām vai Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) ziņojumiem, lai panāktu, ka iepriekšējām programmām atlikušais risks ir mazāks par 2 % (kopumā 2021. gadā vismaz 193 miljoni EUR), sk. *REGIO* ĢD un *EMPL* ĢD 7.H pielikumu.

Komisija 2021. gadā lūdza revīzijas iestādes pievērst īpašu uzmanību jaunajiem attiecināmības nosacījumiem un elastībai, kas tika ieviesta ar *CRII/CRII+* grozījumiem, lai novērstu Covid-19 krīzi, kā arī iespējamai nepamatotai ārkārtas procedūru izmantošanai publiskajā iepirkumā. Tā arī turpināja aktīvi veicināt vienkāršotu izmaksu iespēju (VII) un finansējuma, kas nav saistīts ar izmaksām, izmantošanu 2021.–2027. gada periodā, jo paredzams, ka šīm shēmām ir mazāks kļūdu risks.

DARĪJUMU PAREIZĪBA, GADA DARBĪBAS PĀRSKATI (GDP) UN CITI PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

Darījumu pārbaudes un revīzijas darba pārskatīšanas/atkārtošanas rezultāti

5.15. ERP aplēstais kļūdu līmenis salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu kļūdu līmeni ir saglabājies nemainīgs. Komisija veiks visu ERP konstatēto kļūdu pēcpārbaudi un pieprasīs papildu finanšu korekcijas, ja tas būs atbilstīgi un juridiski iespējams. Komisija arī norāda, ka vairāk nekā trešdaļa no ERP kļūdu īpatsvara aplēses attiecas tikai uz vienu valsts programmu un ir saistīta ar ļoti specifisku jautājumu.

Aplēses par kļūdu līmeni, kas atklātas *REGIO* ĢD un *EMPL* ĢD 2021. gada GDP, izriet no katras programmas situācijas detalizētas analīzes.

Komisija norāda, ka tās aplēstā kļūdu īpatsvara maksimālā vērtība attiecībā uz kohēzijas politiku (2,5 %), kas tiek ņemta vērā gada pārvaldības un snieguma ziņojumos (GPSZ), lai aprēķinātu Komisijas kopējo risku maksājumu laikā, ietilpst ERP kļūdu diapazona aplēsē par trešo gadu pēc kārtas.

Komisija uzskata, ka divu darījumu gadījumā, ko ERP identificējusi saistībā ar vienu 2007.–2013. gada programmu, nav juridiska pamata finanšu korekciju noteikšanai.

5.16. Revīzijas iestādēm ir svarīga nozīme tādu kļūdu atklāšanā, kuru rezultātā tiek veiktas būtiskas finanšu korekcijas un atskaitījumi pirms programmas pārskatu iesniegšanas Komisijai. Kā norādīts *REGIO* ĢD un *EMPL* ĢD 2021. gada GDP, dalībvalstis kopš 2014.–2020. gada perioda sākuma kopumā ir atskaitījušas attiecīgi 12,2 miljardus EUR ERAF/KF izdevumiem un 3,7 miljardus EUR *ESDF*/JNI izdevumiem galīgajām korekcijām un pagaidu atskaitījumiem kontos, no kuriem 15–20 % ir revīzijas iestāžu darba rezultāts.

Revīzijas iestādes norādīja, ka aptuveni vienai trešdaļai programmu kopējais kļūdu īpatsvars pārsniedz 2 %, tādējādi apliecinot savu atklāšanas spēju.

Komisija piekrīt, ka atsevišķos gadījumos dažas kļūdas palika neatklātas vai arī tika neatbilstoši ņemtas vērā paziņoto kļūdu īpatsvara aprēķinā.

5.17. Pamatojoties uz kopīgo tipoloģiju, Komisija un revīzijas iestādes kopumā konstatēja tādas pašas pārkāpumu kategorijas kā Revīzijas palāta: neattiecināmie izdevumi, publiskais iepirkums, revīzijas taka un valsts atbalsts. Komisija veiks visu ERP norādīto kļūdu pēcpārbaudi un piemēros finanšu korekcijas, ja tas būs atbilstīgi un juridiski iespējams.

Komisija uzskata, ka divu darījumu gadījumā, ko ERP identificējusi saistībā ar vienu 2007.–2013. gada programmu, nav juridiska pamata finanšu korekciju noteikšanai.

Neattiecināmās izmaksas

5.18.–5.19. Pārvaldības pārbaudes ir pirmās līnijas aizsardzība, ko izmanto kļūdu novēršanai un noteikšanai, jo īpaši neattiecināmo izmaksu un noteikumu gadījumā.

Komisija attiecībā uz 2014.–2020. gada plānošanas periodu sagatavoja dalībvalstīm atjauninātus norādījumus, kuru mērķis apvienojumā ar vienkāršotu izmaksu iespēju uzlabotu izmantošanu bija

vēl vairāk uzlabot pārvaldības pārbaužu efektivitāti neattiecināmo izmaksu un darbību noteikšanā. Tomēr pārbaužu efektivitāte ir atkarīga no attiecīgajās pārvaldēs šādu pārbaužu veikšanai pieejamo darbinieku skaita, no apmācības līmeņa, kuru tie saņēmuši, un to saistītās pieredzes.

Komisija veic preventīvus un korektīvus pasākumus un pieprasa veikt novēršanas pasākums, tiklīdz tiek konstatētas nepilnības. Tas ietver metodoloģisko rīku uzlabošanu, papildu personāla — tostarp ekspertu — nolīgšanu, mācību pasākumus jaunizstrādāto rīku jomā vai biežāko kļūdu pareizas interpretācijas jomā, kā arī atlases procedūru uzlabošanu.

Lai 2021.–2027. gada plānošanas periodā padarītu pārvaldības pārbaudes efektīvākas un mērķorientētākas, pārvaldības pārbaudes ir vairāk balstītas uz risku, lai labāk koncentrētu pieejamos administratīvos resursus uz īpašiem kļūdu avotiem. Saistībā ar to vadošajām iestādēm pastāvīgi jāpielāgo riska pārvaldības pieejas, balstoties uz efektīviem atsauksmju sniegšanas mehānismiem starp programmas iestādēm par visiem pieejamajiem kontroles un revīzijas rezultātiem. Jo īpaši to revīzijas konstatējumu tipoloģijai, kurus gadu no gada paziņo vadošajām iestādēm, jāļauj tām iekļaut savos riska novērtējumos biežāk sastopamos kļūdu avotus un attiecīgi pielāgot savas pārvaldības pārbaužu pieejas un rīkus.

5.1. izcēlums. Izmaksas, kas paziņotas par darbībām ārpus attiecināmības teritorijas

Nīderlandes gadījumā dalībvalsts paskaidroja, ka uzraudzības komiteja 2016. gada sanāksmē vienojās par darbības veidu, kāds paredzēts ERP revīzijā (atbalsta saņēmējs neatrodas attiecināmības teritorijā, bet darbība tieši atbalsta attiecināmības teritoriju). Tomēr šī vienošanās, kas iekļauta uzraudzības komitejas protokolā, netika atspoguļota nākamajā tabulā, kura ierosināta oficiālam lēmumam un kurā uzskaitītas pieņemamās darbības. Uzraudzības komiteja to precizēja 2022. gadā.

5.22. Paredzams, ka saņēmēji, kas īsteno darbības par labu dalībniekiem, kuri nestrādā, nemācās vai neapgūst arodu, veiks samērīgas pārbaudes pašdeklarācijām, kas iegūtas no dalībniekiem, jo īpaši par viņu nodarbinātības statusu, ar visiem iespējamiem neatkarīgiem avotiem. Tomēr saņēmējiem un arī programmas iestādēm ne vienmēr ir piekļuve sociālā nodrošinājuma vai nodarbinātības datubāzēm, kas tādējādi ierobežo iespēju veikt šādas pārbaudes praksē.

5.2. izcēlums. Dalībnieka statusa nepārbaudīšana

Jauno dalībnieku *NEET* (jaunieši, kas nestrādā, nemācās un neapgūst arodu) statuss būtu jāpārbauda, cik vien un ciktāl iespējams, pamatojoties uz uzticamiem un pārbaudītiem avotiem, ņemot vērā to, ka ESF regulas 16. pantā nav definēta persona, kas nestrādā, nemācās vai neapgūst arodu. Tāpēc dalībvalstu ziņā ir izlemt, kad pārbaudīt dalībnieku atbilstību, kā arī to, vai kritēriji ir izpildīti.

Francijas projekta gadījumā (divi darījumi), kas minēts 5.2. izcēluma beigās, atbalsta saņēmējs veica dalībnieku statusa pārbaudi nodarbinātības dienesta datubāzē. Dalībnieku atbilstība tika pārbaudīta, bet šo pārbaužu revīzijas taka netika pilnībā dokumentēta.

Komisija ir informēta par grūtībām, ar kurām saskaras daudzas citas ESF/JNI izpildinstitūcijas vai atbalsta saņēmēji piekļuvē konfidenciāliem datiem, kas saistīti, piemēram, ar dalībnieku nestrādāšanu.

Šā iemesla dēļ Kopīgo noteikumu regulā (KNR) 2021.–2027. gadam *NEET* vairs nav paredzēti kā attiecināmības kritērijs, bet gan kā mērķgrupa, un tāpēc tā attiecas tikai uz "jaunatni", nenosakot nekādus noteikumus par mērķa grupas definīciju, kas atstāta dalībvalstu ziņā.

5.23. Kopš vienkāršoto izmaksu iespēju ieviešanas Komisija ir aktīvi strādājusi, lai pakāpeniski paplašinātu to izmantošanu, un uzskata, ka šie centieni jau ir snieguši pozitīvus rezultātus un būtisku administratīvā sloga vienkāršošanu un mazināšanu.

Saskaņā ar ERP ieteikumu iepriekšējās revīzijās Komisija turpinās aktīvi veicināt Kopīgo noteikumu regulā 2021.–2027. gadam paredzēto VII izmantošanu, lai samazinātu administratīvo slogu atbalsta saņēmējiem, veicinātu orientēšanos uz rezultātiem un vēl vairāk samazinātu kļūdu risku.

5.3. izcēlums. Metodes, ko izmanto, lai atlīdzinātu izmaksas saņēmējiem un deklarētu izdevumus ES budžetā par VII, kas neatbilst normatīvajām prasībām.

Četros gadījumos, par kuriem ERP ziņoja Īrijas programmā, programmas iestādes dažādos dokumentos noteica saņēmējiem, ka ESF attiecināmās izmaksas būs balstītas uz VII (KNR 68. panta b) apakšpunktā un 68.b panta 1. punktā noteiktās vienotās likmes), vienlaikus arī piemērojot valstu atlīdzināšanas noteikumus, pamatojoties uz faktiskajām izmaksām. Šo duālo sistēmu Komisija nav ieteikusi tāpēc, lai saņēmējiem būtu vienkāršāk. Tomēr tas nav pretrunā KNR un neradīja risku ES budžetam, jo reālās izmaksas pārsniedza summas, kas deklarētas, izmantojot VII.

Neattiecināmi projekti

5.24.–5.27. Attiecībā uz diviem projektiem, kas tiek izbeigti 2007.–2013. gada programmas ietvaros, Komisija uzskata, ka 5.4. izcēlumā minēto iemeslu dēļ likuma pārkāpuma nav.

5.5. izcēlumā minēto iemeslu dēļ Komisija uzskata, ka vienas Spānijas JNI programmas ietvaros īstenotie projekti bija attiecināmi, taču ne visām izmaksām vajadzēja tikt atlīdzinātām.

Komisija kopā ar dalībvalsti apsvērs alternatīvus veidus, kā nākamajā plānošanas periodā ESF ietvaros īstenot revidēto JNI shēmu.

5.4. izcēlums. Projekti, kurus iepriekš atbalstīja no valsts līdzekļiem un kuri piešķirti atkārtoti, lai saņemtu ES atbalstu ārpus attiecināmības perioda.

Divi ERP revidētie gadījumi attiecas uz 2007.–2013. gada plānošanas periodu, kurā nav paredzēts noteikums par to, kad darbības var izvēlēties. Vienīgā juridiskā prasība bija tāda, ka saskaņā ar Regulas Nr. 1083/2006 56. pantu attiecīgie izdevumi faktiski bija jāsedz attiecināmības periodā, t. i., no 1.1. 2007. līdz 31. 12.2015., un ka darbību, kas īstenota pirms 1.1. 2007., nevar izraudzīt atbalsta saņemšanai. Abos gadījumos abas šīs prasības bija izpildītas. Pat ja darbība tika izraudzīta vēlāk, tā neietekmē to attiecīgo izdevumu attiecināmību, kas radušies attiecināmības periodā.

Vadošā iestāde izraudzījās projektus, un tāpēc tie kļuva par programmas daļu. Tāpēc Komisija neuzskata, ka tika pārkāptas piemērojamās tiesību normas.

Turklāt noteikumi, kas aizliedz fiziski pabeigtu darbību izraudzīšanos, tika ieviesti ar KNR 2014.–2020. gadam 65. panta 6. punktu. Tomēr 2017.–2013. gada plānošanas periodam šādi noteikumi nebija spēkā. Saskaņā ar ERP ieteikumu par 2014.–2020. gada plānošanas perioda darbību īstenošanu ar atpakaļejošu spēku, kas norādīts 2019. gada pārskatā, Komisija atgādināja Itālijai, ka minētajam periodam nevar izvēlēties fiziski pabeigtas darbības.

5.5. izcēlums — *NEET* reģistrēšana ar atpakaļejošu spēku Garantijas jauniešiem ietvaros

Lielākā daļa dalībnieku bija attiecināmi, jo bija bezdarbnieki dienu pirms JNI darbības sākšanas. Veicot reģistrāciju ar atpakaļejošu spēku, valsts nodarbinātības dienests noteica, ka jaunie *NEET*, uz kuriem jau attiecas valsts nodarbinātības pasākumi, jāiekļauj JNI programmā. Valsts tiesiskais regulējums atļauj veikt šādu reģistrāciju ar atpakaļejošu spēku noteiktā termiņā, ja tiek ievēroti citi nosacījumi. Pēc tam Spānijas iestādes informēja dalībniekus par to reģistrāciju.

Komisija, pamatojoties uz savām pārbaudēm un revīzijām, jau ir piemērojusi vienotās likmes finanšu korekciju 25 % apmērā. Tā uzskata, ka šī vienotās likmes korekcija ir pietiekami augsta, lai aptvertu arī papildu ERP konstatējumus.

5.27. Par atsevišķu pagaidu līgumu minimālo ilgumu valsts iestādes izvēlējās noteikt minimālo ilgumu 28 dienas, pamatojoties uz Nodarbinātības komitejas (*EMCO*) 2018. gada decembra secinājumu, neņemot vērā Komisijas ieteikumu.

Tomēr praksē ievērojamam skaitam revidēto gadījumu kopējais ilgums bija vairāk nekā seši mēneši. Dažkārt tas tika panākts ar vairākiem secīgiem līgumiem, iespējams, ar dažādiem darba devējiem. Komisija uzskata, ka kopumā shēma tika īstenota efektīvi, jo tā tuvināja dalībniekus darba tirgum un tādējādi palielināja viņu izredzes uz ilgtermiņa nodarbinātību, kā liecina dalībvalsts sniegtā statistika.

Iekšējā tirgus noteikumu pārkāpumi

5.30.–5.31. Pēdējo gadu laikā ar valsts atbalstu saistītās kļūdas veido mazāku daļu no dalībvalstu iestāžu un Komisijas konstatētajām kļūdām.

Pēdējā grāmatvedības gadā (2020.–2021. gadā) saskaņā ar kļūdu kopīgo tipoloģiju, kas saskaņota ar revīzijas iestādēm, tikai 1,7 % no dalībvalstu konstatējumiem un 9 % no Komisijas konstatējumiem attiecās uz valsts atbalstu.

Komisija turpina īstenot pasākumus, kas izstrādāti tās Valsts atbalsta rīcības plāna ietvaros, nosakot un izplatot labu praksi un piedāvājot apmācību visām ESI fondā ieinteresētajām personām.

5.33.–5.34. Publiskais iepirkums, kuram raksturīgi sarežģīti valstu un ES noteikumi, joprojām ir būtisks tādu kļūdu avots, ko atklāj un par ko paziņo revīzijas iestādes. Komisija uzskata, ka patlaban revīzijas iestādes labāk atklāj šādus publiskā iepirkuma jautājumus, kas liecina par to, ka saskaņā ar Komisijas rīcības plānu publiskā iepirkuma jomā īstenotie administratīvo spēju uzlabošanas pasākumi dod rezultātus. Uz to norāda arī relatīvi nelielais tādu publiskā iepirkuma kļūdu skaits, par kurām ir ziņojusi ERP.

Komisijas lēmums par finanšu korekcijām saistībā ar publiskā iepirkuma kļūdām, kas tika atjaunināts 2019. gada maijā, arī veicina minēto kļūdu labāku atklāšanu, piedāvājot saskaņotu

pieeju Komisijas un dalībvalstu programmu iestādēm attiecībā uz publiskā iepirkuma pārkāpumiem (Lēmums C(2019)3452).

Tomēr Komisija īsteno darbības saskaņā ar savu publiskā iepirkuma rīcības plānu, lai nodrošinātu, ka saņēmēji (līgumslēdzējas iestādes) un programmas iestādes turpina uzlabot savu iepirkuma praksi un palielināt savas ar to saistītās administratīvās spējas.

5.7. izcēlums. Trūkumi līguma noteikumu pārbaudē un īstenošanā

Attiecībā uz pirkuma priekšlīgumiem (PPL) (sk. 5.7. izcēlumu) ražotāji nodrošināja sīki izstrādātus ražošanas izmaksu sadalījumus Kopīgajai sarunu grupai, kurā bija septiņu dalībvalstu pārstāvji, kas izvēlēti no valdes locekļiem, un Komisijas amatpersonas. Šo informāciju uzskatīja par pietiekamu, ņemot vērā to, ka sarunu laikā vakcīna pret Covid-19 vēl nepastāvēja. Tomēr sarunu komercnoslēpuma dēļ nekādi rakstiski ieraksti par šiem sadalījumiem netika veikti.

Visi PPL ietver noteikumu, ka Komisijai ir tiesības veikt pārbaudes uz vietas un inspekcijas piecu gadu laikā pēc galīgā maksājuma. No četriem PPL, kurus ERP pārbaudīja, visos tika izstrādāta vakcīna, kas saņēma tirdzniecības atļauju ar nosacījumiem, un visos gadījumos, izņemot vienu gadījumu, ražotāji piegādāja PPL paredzētos daudzumus. Tādējādi tikai šajā vienā gadījumā, kurā tika konstatēta neatbilstība, bija jāveic padziļinātas pārbaudes: 2021. gadā savāktos pierādījumus varēja izmantot Komisijas un dalībvalstu labā pagaidu noregulējuma tiesvedībā pret ražotāju, kas noveda pie pozitīva iznākuma.

Viens PPL paredzēja avansa maksājumu ražotājam, lai nodrošinātu pasūtīto vakcīnu devu apjomu, apvienojumā ar pilnu garantiju par ieguldījumu, t. i., avansa maksājuma atmaksu 100 % apmērā, cita starpā gadījumā, ja netiek saņemta tirdzniecības atļauja un līgumā noteiktās devas netiek piegādātas.

Revīzijas iestāžu darbs

5.40.–5.41. Saskaņā ar dalīto pārvaldību programmas vadošās iestādes vispirms kontrolē saņēmēju deklarētos izdevumus. Tā ir pirmās līnijas aizsardzība, ko izmanto, lai nodrošinātu izdevumu likumību un pareizību. Revīzijas iestādes veic otrā līmeņa revīzijas, lai pārbaudītu vadošo iestāžu veikto pārbaužu kvalitāti.

Komisija 2021. gadā turpināja plaši sadarboties ar programmas revīzijas iestādēm, lai nodrošinātu konsekventu un stabilu pārliecību un kontroles satvaru, tostarp revīziju praktisku ierobežojumu apstākļos pandēmijas laikā, vajadzības gadījumā uzlabotu pārliecības gūšanas darba kvalitāti un nodrošinātu vajadzīgo atklāšanas spēju un koriģētspēju.

Kā ziņots *REGIO* ĢD un *EMPL* ĢD gada darbības pārskatos, Komisija ir jo īpaši noteikusi trūkumus un pieprasījusi veikt uzlabojumus attiecībā uz 15 ERAF un/vai ESF/JNI revīzijas iestādēm vai par revīzijām atbildīgām struktūrām no 116 kohēzijas politikas revīzijas iestādēm. Šīs revīzijas iestādes ir atbildīgas par attiecīgi 6,5 % ERAF/KF izdevumu un 8,5 % ESF/JNI/EAFVP izdevumu revīziju.

5.41. Programmu līmenī attiecībā uz 2021. gadā akceptētajiem pārskatiem Komisija apstiprināja attiecīgi atlikušo kopējo kļūdu īpatsvaru zem būtiskuma sliekšņa 243 ERAF/KF programmām (83 %, dažos gadījumos ietverot korekcijas bez būtiskas ietekmes) un 167 ESF/JNI/EAFVP programmām (78 %, ietverot dažus gadījumus pēc korekcijām, kas veiktas bez būtiskas ietekmes) un virs būtiskuma sliekšņa 50 ERAF/KF programmām (17 %) un 48 ESF/JNI/EAFVP programmām (22 %).

Šīs programmas, kas pārsniedz būtiskuma slieksni, 2021. gadā veido tikai vienu piektdaļu (20 %) no kohēzijas programmām.

Turklāt atbilstīgi juridiskajām prasībām šie abi gadījumi, kuros revīzijas iestādes bija iekļāvušas finanšu instrumentu avansa maksājumus, tika paziņoti GDP saistībā ar galveno snieguma rādītāju attiecībā uz likumību un pareizību, bet to dēļ nevar noteikt papildu finanšu korekcijas.

5.42. Attiecībā uz vēl vienu apliecinājumu paketi, kurā ERP pārrēķinātais atlikušais kopējais kļūdu īpatsvars (*RTER*) pārsniedz 2 %, nav juridiskā pamata veikt papildu korekcijas. Tāpēc Komisija uzskata, ka šajā gadījumā *RTER* ir zemāks par 2 %.

5.43. Pēdējo gadu laikā to programmu līmenis, kurām Komisija ir pārrēķinājusi *RTER*, kas ir virs būtiskuma sliekšņa, ERAF/KF darbības programmām (DP) ir palicis nemainīgs (aptuveni 13 %), bet ESF/JNI/EAFVP DP tas samazinājās no 40 % 2017. gadā līdz 11 % 2021. gadā.

Komisija norāda, ka apliecinājumu paketes, attiecībā uz kurām ERP ir pārrēķinājusi *RTER*, kas ir virs 2 %, dažos gadījumos rada nelielu *RTER* pieaugumu.

5.44.–5.45. Komisija piekrīt, ka kļūdas un pārkāpumi būtu jākonstatē un jānovērš pirmās instances vadošajām iestādēm. Šā iemesla dēļ tā turpina sniegt atbalstu šīm iestādēm, lai uzlabotu to administratīvās spējas, izmantojot norādījumus, mērķorientētu atbalstu, tālākapmācību un profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanu, kā arī atbalstu procedūru vienkāršošanai un pārmērīgas reglamentēšanas nepieļaušanai. Kad Komisija konstatē, ka vadošās iestādes nav pamanījušas kļūdas, tā pieprasa veikt mērķorientētus novēršanas pasākumus, lai uzlabotu attiecīgo iestāžu pirms izdevumu deklarēšanas veikto pārbaužu kvalitāti un kvantitāti. Turklāt Komisija arī mudina revīzijas iestādes ziņot par kļūdām un apspriesties ar vadošajām iestādēm par kļūdām, kuras tās ir palaidušas garām, lai uzlabotu to spēju preventīvi novērst un atklāt kļūdas, ieviešot papildu norādījumus vai mērķorientētu apmācību attiecīgajiem ierēdņiem.

Komisija uzskata, ka tai ir pietiekama pārliecība par darbu, ko veic lielākā daļa revīzijas iestāžu, izņemot nelielu skaitu revīzijas iestāžu, kuru revīzijas spējas ir būtiski jāuzlabo, lai novērstu konstatētos trūkumus (skatīt iepriekš Komisijas kopējo atbildi uz 5.40. un 5.41. punktu).

Pēdējos gados tika panākti konkrēti uzlabojumi, izmantojot mērķorientētus novēršanas pasākumus, kas tika ieteikti vairākos gadījumos, kuros tika konstatēti trūkumi, kā norādīts attiecīgajos gada darbības pārskatos.

Komisija novērtē revīzijas iestāžu uzticamību, pamatojoties ne tikai uz pārrēķinātiem kļūdu īpatsvariem (kurus var ietekmēt atsevišķas kļūdas, kam ir svarīga ietekme uz statistiku), bet uz vairākiem kritērijiem, kuri, ja tos pienācīgi nenovērtē, atspoguļo sistēmiskus trūkumus revīzijas iestāžu darbā.

Komisija ir izveidojusi stabilu pastāvīgu sadarbību ar visām revīzijas iestādēm. Tā ietver dalīšanos ar kopējiem revīzijas rīkiem, piemēram, detalizētiem kontrolsarakstiem, labas prakses apmaiņu starp kolēģiem, kā arī revīzijas iestāžu darbinieku pastāvīgu profesionālo pilnveidi.

5.46. Komisija pastāvīgi un aktīvi veicina labu saziņu starp revīzijas iestādēm un programmu vadošajām iestādēm, kā norādīts, piemēram, Labas prakses hartā, kuras īstenošanu veicina revīzijas kopiena (Komisija un dalībvalstu revīzijas iestādes), veicot revīzijas saskaņā ar kohēzijas politiku. Komisija uzskata, ka šāda laba saziņa un atsauksmju sniegšanas uzdevums ir līdzeklis, ar ko nodrošināt kontroles sistēmu uzlabojumus un mērķorientētākas pārvaldības pārbaudes.

5.47. Komisija attiecīgajos *REGIO* ĢD un *EMPL* ĢD GDP ziņoja par to, ka revīzijas iestādes ierobežotā apmērā ir izmanto elastību, kas piedāvāta attiecībā uz izlases veidošanu, reaģējot uz

Covid-19 krīzi. Neraugoties uz veselības krīzi, ierobežojumiem un valsts pārvaldes iestāžu arvien pieaugošo darba slodzi, revīzijas iestādes turpināja izmantot statistikas metodes attiecībā uz vairāk nekā 91 % (*REGIO* ĢD — 91 %, *EMPL* ĢD — 92 %) izdevumu, kas iekļauti 2019./2020. gada pārskatos. Šie skaitļi palielinājās par pēdējiem pārskatiem, kas iesniegti līdz 2022. gada 1. martam, par kuriem revīzijas iestādes izmantoja statistisko izlasi vidēji vairāk nekā 94 % (*REGIO* ĢD — 94 %, *EMPL* ĢD — 96 %) apstiprināto izdevumu. Šī elastība bija īslaicīga un beidzās pēc 2019./2020. grāmatvedības gada.

5.48. un 5.50. Kā norādīts Komisijas atbildē uz 5.44. punktu, tā nepārtraukti sadarbojas ar revīzijas iestādēm, lai uzlabotu revīzijas taku savā revīzijas darbā, tajā skaitā arī izlases veidošanu, kad nepieciešams.

Komisija turpinās veicināt labo praksi, kura paziņota "Pārdomu dokumentā par revīzijas dokumentēšanu", ko kopīgiem spēkiem izstrādājusi darba grupa, kuru veido revīzijas iestādes un Komisijas pārstāvji, kā norādīts ERP 2019. gada pārskata 5.8. izcēlumā). Tā atgādinās attiecīgajām revīzijas iestādēm, ka tām jāsaglabā atbilstoša revīzijas taka attiecībā uz to izlases veidošanu.

5.52. Komisija nesen atgādināja revīzijas iestādēm, ka revīzijas darbību vajadzībām izmantotajos kontrolsarakstos būtu jāiekļauj norāde par to, vai ir konstatētas aizdomas par krāpšanu, kā norādīts ERP 5.2. ieteikumā, kas iekļauts 2020. gada pārskatā. Tā atzinīgi vērtē to, ka situācija uzlabojas, un turpinās atgādināt revīzijas iestādēm, ka tām savā kontrolsarakstā pilnībā jādokumentē darbs, kas tiek veikts uz vietas krāpšanas atklāšanas jomā.

Komisijas darbs pārliecības gūšanai un atlikušo kļūdu īpatsvara paziņošana gada darbības pārskatos

5.54.–5.56. Komisija ir izstrādājusi savu pārliecības iegūšanas sistēmu tā, lai ģenerāldirektori varētu gūt pārliecību par katru no 418 individuālajām DP, pildot savu pienākumu kā atbildīgie kredītrīkotāji ar pastarpināti deleģētām pilnvarām. Komisija uzskata, ka ir guvusi pamatotu pārliecību par pamatā esošo izdevumu likumību un pareizību, izņemot attiecībā uz programmām, kuru gadījumā Komisija paziņoja par vajadzību veikt iespējamas papildu finanšu korekcijas konkrētos GDP, pamatojoties uz katrai darbības programmai piemērotu izsmeļošu un pārliecinošu metodiku.

Turklāt apkopotais *KPI* ir paziņots gada darbības pārskatos kā visu apstiprināto kļūdu īpatsvaru svērtais vidējais rādītājs. Komisija paziņoja arī šā *KPI* maksimālo līmeni (sliktākā gadījuma scenāriju), ņemot vērā to, ka visa informācija vēl nav saņemta, jo vēl aizvien tiek pārbaudīta. No šā gada tajā ir arī iekļauts papildu risks noteiktām darbības programmām, kuras Komisija pati nav revidējusi, vai pamatojoties uz revīzijas iestādes iepriekšējās revīzijas konstatējumiem.

Turklāt piemērojamie noteikumi paredz iespēju valsts iestādēm un Komisijai daudzgadu periodā veikt revīzijas un īstenot jebkādas nepieciešamās papildu finanšu korekcijas (tostarp izmantojot revīzijas, kas ir veiktas ne vēlāk kā trīs gadu laikā pēc gada, kurā pārskati tika pieņemti). Šī likumdevēja piedāvātā iespēja ir svarīga, lai Komisija spētu pildīt pienākumus saistībā ar daudzgadu programmu ES budžeta īstenošanu.

Visbeidzot, Komisija attiecīgajos GDP ziņo, iepriekšējos grāmatvedības gados pēc pretrunu procedūru ar programmu iestādēm beigām un vajadzības gadījumā pēc tam, kad valsts iestādes ir veikušas atbilstošas finanšu korekcijas, gan *REGIO* ĢD un *EMPL* ĢD var secināt, ka aplēstais risks slēgšanas laikā ir krietni zem 2 %, kā paredzēts.

5.57. Komisija atzīmē, ka tās kļūdu aplēses maksimālās vērtības daudzgadu finanšu shēmas (DFS) 2. izdevumu kategorijai / 2.a izdevumu apakškategorijai (2,3 % / 2,5 %), kas tiek ņemtas vērā GPSZ, aprēķinot Komisijas kopējo risku maksājumu laikā, atbilst ERP kļūdu diapazona aplēsei.

5.59. Komisija atsaucas uz savām atbildēm ERP minētajā īpašajā pārskatā.

5.60. Pirmais ievilkums. Komisija uzskata, ka tās detalizētais novērtējums, kura pamatā ir gan dokumentu pārbaude, gan uz vietas veiktā revīzija, kas aptver dažādas atsevišķas programmas un apliecinājumu paketes, atkarībā no tām piemītošajiem riskiem ļauj tai noteikt pamatotu un taisnīgu kļūdu īpatsvara aplēsi katrai programmai un kumulatīvi visām programmām.

Turklāt Komisija norāda, ka tās aplēses par kļūdu līmeni (*KPI*), kas atklātas 2019. un 2020. gada darbības pārskatā, ir izteiktas kā diapazons, kas ietver maksimālos riskus. Lai gan šis diapazons ir zemāks par ERP aplēsto kļūdu līmeni, tas iekļaujas intervālā, ko ERP aprēķinājusi 2019. un 2020. gada ticamības deklarācijām.

Publicētos galvenos snieguma rādītājus apstiprina ģenerāldirektors attiecībā uz pārskata gadā veiktajiem attiecīgajiem izdevumiem. Tās ir aplēses par kopējo risku maksājumu laikā kohēzijas programmām kopā to atklāšanas brīdī, ņemot vērā visu tobrīd pieejamo informāciju.

Otrais ievilkums. Komisija uzskata, ka dokumentu pārbaudes, ko tā katru gadu veic attiecībā uz katru programmu, ir efektīva un samērīga pieeja programmām, par kurām ir konstatēts, ka tās katru gadu ziņo par ticami zemu kļūdu īpatsvaru. Programmām, par kurām ir konstatēts, ka tās ir riskantākas, papildus dokumentu pārbaudei veic arī atbilstības revīziju uz vietas.

Dokumentu pārbaude, ko Komisija veic attiecībā uz 100 % saņemto gada kontroles ziņojumu un revīzijas atzinumu, ir balstīta uz apliecinājumu paketē sniegto informāciju, ņemot vērā uzkrātās zināšanas un iepriekšējo revīzijas darbu, kas veikts par attiecīgo revīzijas iestādi un darbības programmu (tostarp Komisijas pašas veiktās revīzijas, ERP revīzijas un valstu sistēmu revīzijas ziņojumus), un papildus tai tiek veikta saziņa ar revīzijas iestādēm, kad tas uzskatāms par nepieciešamu, lai iegūtu precizējumus vai veiktu mērķorientētas pārbaudes.

Attiecībā uz apliecinājumu paketēm, kas saņemtas 2021. gadā, *EMPL* ĢD pārrēķināja paziņoto atlikušo kļūdu īpatsvaru 38 programmām, bet *REGIO* ĢD — 49 programmām, pamatojoties tikai uz dokumentu pārbaudi.

Kā paskaidrots iepriekš, Komisija ir pabeigusi maksimālā riska aprēķinu programmām, pamatojoties tikai uz dokumentu pārbaudi.

Trešais ievilkums. Kā norādīts Komisijas revīzijas stratēģijā, revīzijas darbs ir vērsts uz tām revīzijas iestādēm, uz kurām Komisija vēl nevarēja paļauties pietiekamā līmenī, attiecībā uz kurām līdz šim tika veikta ierobežota pārbaude vai attiecībā uz kurām radās jauni riski. Turklāt laika gaitā ir jārevidē arī noteikts skaitu tādu revīzijas iestāžu, attiecībā uz kurām ir konstatēts mazāks risks. Jaunais Kopīgais revīzijas direktorāts kohēzijas jomā (*DAC*) nodrošinās, ka tiek pietiekami dokumentēts turpmāko revīzijas plānu izstrādes process, lai nodrošinātu, ka tiek skaidri atklātas un izskaidrotas saiknes ar riska novērtējuma rezultātiem, kā arī citiem apsvērtajiem kritērijiem.

Ceturtais ievilkums. Saskaņā ar 2014.–2020. gada tiesisko regulējumu dalībvalstis apstiprina izdevumus un līdz katra gada 15. februārim apliecinājumu paketēs ziņo par kontroļu un revīziju rezultātiem.

Gada darbības pārskatos iekļauto atrunu pamatā ir visa informācija, kas bija pieejama gada darbības pārskata parakstīšanas laikā, tostarp novērtējumi par iepriekšējo trūkumu ietekmi uz jaunākajiem paziņotajiem kļūdu īpatsvariem un revīzijas atzinumiem.

Piemēram, *EMPL* ĢD savā 2020. gada darbības pārskatā norādīja, ka četru atrunu pamatā bija trūkumi vai šaubas par iepriekšējos gados ziņoto kļūdu īpatsvaru ticamību, un tās vēl nav atrisinātas. Tāpēc šaubu vai konstatēto risku gadījumā Komisija piemēro piesardzīgu pieeju

attiecībā uz saviem ziņojumiem gada darbības pārskatā un aplēš riska līmeni attiecīgajām programmām pēc vienotas likmes un vajadzības gadījumā izsaka papildu atrunas.

Izdevumu likumības un pareizības pārbaude ir regulā paredzēts nepārtraukts revīzijas veikšanas pasākums, savukārt gada darbības pārskatā sniegts situācijas pārskats noteiktā laikā (aprīlī) par attiecīgajiem izdevumiem pārskata gadā (Finanšu regulas prasība). Gada darbības pārskata parakstīšanas brīdī Komisija nevar paredzēt to revīziju rezultātus, kas tiek veiktas pēc minētā datuma. Tāpēc Komisija turpinās novērtēšanas un revīzijas darbu, lai apstiprinātu vai pārrēķinātu ziņotos kļūdu īpatsvarus (kas vēl nav uzskatīti par galīgiem), un vajadzības gadījumā pieprasīs nepieciešamās papildu finanšu korekcijas. Par to tiks pilnīgi pārskatāmi ziņots nākamajos GDP.

5.62. Komisija atsaucas uz saviem 2021. gada GDP, sīkāk izskaidrojot metodoloģiju par to, kā aprēķina maksimālos riskus, pamatojoties uz sistemātisku dokumentu pārbaudi katrai programmai, kā arī atbilstības revīzijām, kuras balstītas uz risku, lai apstiprinātu un/vai koriģētu kļūdu īpatsvarus, par ko ziņojušas revīzijas iestādes, un piemērojot piesardzīgu konservatīvu pieeju, kurā izmanto papildu vai vienotās likmes, lai segtu iespējamos papildu riskus (sk. *REGIO* ĢD GDP 51. zemsvītras piezīmi un *EMPL* ĢD GDP 73. zemsvītras piezīmi). Attiecībā uz iepriekšējos grāmatvedības gados revidētajām programmām Komisija uzsver, ka visas tās veiktās revīzijas un ar tām saistītos ieteikumus pienācīgi pārrauga programmu iestādes un ka tos nevar slēgt, kamēr nav faktiski veikti visi prasītie novēršanas pasākumi, lai riski tiktu pienācīgi mazināti un šo revīziju gaitā konstatētie jautājumi vairs neatkārtotos. Komisija uzskata, ka šī pieeja ir efektīvs un pamatots pārliecības iegūšanas avots, kas nodrošina arī tās atbildībā esošo kontroļu rentabilitāti.

5.63.–5.64. Papildus atbilstības revīzijām Komisija arī veic faktu vākšanas misijas un administratīvo darbu, kuru rezultātā tā var pielāgot atlikušo kļūdu īpatsvaru, kas atsevišķos gadījumos, iespējams, pārsniedz 2 %. Komisija veic arī cita veida revīzijas (piemēram, tematiskās revīzijas vai sistēmas revīzijas vadošu iestāžu vai starpniekinstitūciju līmenī).

Komisijas atbilstības revīzijas 2021. gadā galvenokārt bija balstītas uz risku. Tāpēc Komisija uzskata, ka šajā punktā ERP paziņotie revīzijas rezultāti norāda, ka tās riska novērtējums bija atbilstīgs. Turklāt pēc Kopīgā revīzijas direktorāta kohēzijas jomā izveides tagad tiek veikta tikai viena revīzija attiecībā uz daudznozaru programmām vai reģioniem ar divām viena fonda programmām. Agrāk šīs revīzijas būtu skaitītas divreiz (viena par katru ģenerāldirektorātu). Tāpēc revīziju skaitu nevar pilnībā salīdzināt ar iepriekšējiem gadiem.

Komisija apstiprina savus revīzijas konstatējumus par revīzijas iestādēm pretrunu procedūrā, kā noteikts juridiskajā pamatā, un uzrauga galīgos secinājumus, lai noteiktu tās konstatēto papildu kļūdu pirmcēloņus un lai uzlabotu attiecīgo revīzijas iestāžu atklāšanas spēju.

Attiecīgajos *REGIO* ĢD un *EMPL* ĢD GDP Komisija ziņoja par nopietniem trūkumiem 15 revīzijas iestāžu vai to kontroles institūciju darbā. Komisija izskata daudzus aspektus, lai novērtētu revīzijas iestādes darba efektivitāti un uzticamību, un kļūdu īpatsvars ir tikai viens no tiem. Vairākos gadījumos tās atklātās papildu kļūdas ir vairāk gadījuma rakstura un, neraugoties uz iespējamu svarīgu ekstrapolētu ietekmi uz kļūdu īpatsvaru, tās neliecina par sistēmiskiem trūkumiem revīzijas iestādes līmenī.

5.64. *REGIO* ĢD veiktās revīzijas 2021. gadā ietvēra 18 atbilstības revīzijas, 15 faktu vākšanas misijas un 13 tematiskās revīzijas, no kurām 4 bija interešu konflikts.

EMPL ĢD revīzijas aptvēra 17 atbilstības revīzijas un 4 faktu vākšanas, 3 tematiskās revīzijas, kā arī 2 revīzijas Apvienotajā Karalistē un 6 revīzijas par snieguma rādītāju ticamību.

Gada darbības pārskatos nav atsauces uz notiekošo tiesiskuma procedūru pret Ungāriju

5.65. *BUDG* ĢD 2021. gada darbības pārskatā plaši pieminēts vispārējais nosacītības režīms, joB īpaši iedaļā "5.2. Konkrētais mērķis — stiprināt ES budžeta aizsardzību pret finanšu riskiem, cita starpā izmantojot agrīnas atklāšanas un izslēgšanas sistēmu (*EDES*), apkopojot ar tiesiskumu dalībvalstīs saistītus trūkumus labākas pārredzamības rezultātā, izmantojot zināšanu apmaiņu un pārskatatbildību, ko panāk ar regulāru dialogu starp visām attiecīgajām ieinteresētajām personām". Tas ir papildināts ar 2021. gada beigās / 2022. gada sākumā sasniegtajiem rezultātiem, kas norādīti *BUDG* ĢD 2021. gada darbības pārskata 2. pielikuma sadaļā "ES budžeta aizsardzībai paredzētās jaunās nosacītības regulas izpildes un īstenošanas vadība". Nosacītības regula ir horizontāls instruments, kas nodrošina, ka tiek veikti atbilstīgi pasākumi, ja tiek konstatēts, ka tiesiskuma principu pārkāpumi skar vai nopietni apdraud Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai Savienības finanšu interešu aizsardzību pietiekami tiešā veidā. Nosacītības regulu piemēro, ja citas procedūras saskaņā ar Savienības tiesību aktiem neatļauj efektīvāk aizsargāt Savienības budžetu.

Padome pēc Komisijas priekšlikuma (ar kvalificētu balsu vairākumu) ir atbildīga par pasākumu (kas varētu ietvert saistību apturēšanu, maksājumu apturēšanu u. c. saskaņā ar Nosacītības regulas 5. pantu) pieņemšanu. Tādējādi par veiktajiem pasākumiem nav atbildīgs neviens konkrētsB deleģētais kredītrīkotājs (*AOD*), un par tiem korporatīvā līmenī ziņo GPSZ.

Tā kā Komisijas pienākums ir pilnībā ievērot Nosacītības regulā paredzētās procedūras pretrunīgumu, tā nevar paredzēt, kādu lēmumu Padome galu galā pieņems, ja Komisija ierosinās pasākumus.

Tomēr *AOD* savā riska novērtējumā ņems vērā attiecīgos elementus, kuri var parādīties saistībā ar Nosacītības regulā paredzēto procedūru un attiecībā uz kuriem tam ir iespēja rīkoties saskaņā ar nozares juridisko pamatu.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Secinājumi

5.66. ERP aplēstais kļūdu līmenis salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem ir saglabājies nemainīgs.B Komisija veiks visu ERP konstatēto kļūdu pēcpārbaudi un pieprasīs papildu finanšu korekcijas, ja tas būs atbilstīgi un juridiski iespējams.

Aplēses par kļūdu līmeni, kas atklātas *REGIO* ĢD un *EMPL* ĢD 2021. gada GDP, izriet no katras programmas situācijas detalizētas analīzes.

Komisija atzīmē, ka tās kļūdu aplēses maksimālās vērtības daudzgadu finanšu shēmas (DFS) 2. izdevumu kategorijai / 2.a izdevumu apakškategorijai (2,3 % / 2,5 %), kas tiek ņemtas vērā GPSZ,B aprēķinot Komisijas kopējo risku maksājumu laikā, atbilst ERP kļūdu diapazona aplēsei.

Komisija uzskata, ka ERP identificētajos gadījumos diviem darījumiem, kas saistīti ar vienu 2007.–2013. gada programmu, nav juridiska pamata finanšu korekciju noteikšanai.

Komisija arī norāda, ka vairāk nekā trešdaļa no ERP kļūdu īpatsvara aplēses attiecas tikai uz vienu valsts līmeņa programmu un ir saistīta ar ļoti specifisku jautājumu. Tā uzskata, ka saistītie projekti bija attiecināmi, taču ne visām izmaksām vajadzēja tikt atlīdzinātām.

5.68. Kohēzijas politikā izmantotā pašreizējā pārliecības iegūšanas modeļa mērķis ir panākt, laiB katru gadu katrā programmā atlikušais kļūdu īpatsvars būtu mazāks par 2 %. Ja tas tā nav,

Komisijai ir rīki, ar kuriem atklāt attiecīgās atsevišķās programmas un piemērot nepieciešamās papildu finanšu korekcijas, kad tiek apstiprināts, ka atsevišķās atlikušās kļūdas pārsniedz 2 %.

5.69. Pārvaldības pārbaudes ir pirmās līnijas aizsardzība pret kļūdām, un tām būtu jābūt efektīvākām kļūdu atklāšanā un novēršanā pirmajā instancē vairākās programmās. Komisija *REGIO* ĢD un *EMPL* ĢD GDP (attiecīgi 39. un 59. lpp.) ziņo par pārvaldības un kontroles sistēmu darbības efektivitāti un ir secinājusi, ka pārvaldības un kontroles sistēmas laika gaitā ir uzlabojušās un tagad 90 % programmu darbojas labi vai pietiekami labi.

5.70. Komisija uzskata, ka kopumā var paļauties uz revīzijas iestāžu un to kontroles institūciju darbu, izņemot dažus gadījumus, kas paziņoti GDP.

Dažos gadījumos atklātās papildu kļūdas ir gadījuma rakstura un neliecina par sistēmiskiem trūkumiem revīzijas iestādes līmenī.

Turklāt atbilstīgi juridiskajām prasībām divos gadījumos revīzijas iestādes bija aprēķinājušas atlikušos kļūdu īpatsvarus, iekļaujot finanšu instrumentu avansa maksājumus. Attiecībā uz šiem gadījumiem Komisija GDP saistībā ar galveno snieguma rādītāju attiecībā uz likumību un pareizību atklāja kļūdu līmeni, kas pārsniedz 2 % bez šiem avansa maksājumiem, bet tā nevar noteikt papildu finanšu korekcijas.

Attiecībā uz vēl vienu apliecinājumu paketi, kurā ERP pārrēķinātais *RTER* pārsniedza 2 %, nav juridiskā pamata veikt papildu korekcijas. Tāpēc Komisija uzskata, ka šajā gadījumā *RTER* ir zemāks par 2 %.

Komisija turpinās cieši sadarboties ar attiecīgo programmu vadošajām un revīzijas iestādēm, lai pārraudzītu apstiprinātos secinājumus un laika gaitā panāktu, ka visās programmās atlikušo kļūdu īpatsvars nepārsniedz 2 %, izmantojot regulatīvus instrumentus, lai vajadzības gadījumā piemērotu papildu finanšu korekcijas.

5.71. Komisija ievieš revīzijas procedūras, lai par katru programmu gūtu pamatotu pārliecību par to, vai dažādu revīzijas iestāžu katru gadu paziņotie kļūdu īpatsvari ir pieņemami un vai ir pazīmes vai pierādījumi, ka būtisks kļūdu līmenis saglabāsies.

Tas, ka ir konstatēts, ka atlikušais kļūdu īpatsvars konkrētajā gadā pārsniedz 2 %, neraugoties uz to, ka revīzijas iestāde ir paziņojusi, ka līmenis ir mazāks par 2 %, ne vienmēr norāda uz nopietniem vai sistemātiskiem trūkumiem revīzijas iestādes darbā. Atsevišķas kļūdas, kas nav atklātas, dažkārt sarežģītas, ne vienmēr atspoguļo revīzijas iestādes veikto darbu, un tās var būt saistītas ar piemērojamo tiesību aktu atšķirīgām interpretācijām (sk. arī Komisijas atbildi uz 5.70. punktu).

Turklāt Komisija novērtē revīzijas iestāžu darbu, ņemot vērā dažādus parametrus, tajā skaitā sistēmas revīziju rezultātus, papildus pārrēķinātajiem kļūdu īpatsvariem.

5.72. GPSZ Komisija izmanto maksājumu laikā radušos riskus, kurus ģenerāldirektorāti ir atklājuši savos gada darbības pārskatos, par kuriem tika veikta rūpīga un strukturēta kvalitātes pārbaude.

Ņemot vērā Komisijas detalizētāku izdevumu segmentāciju atbilstīgi risku profiliem un kontroles sistēmām, Komisija, atklājot kļūdas un ņemot vērā arī ERP darbu, spēj noteikt to konkrēto programmas datu kopas daļu, kas varētu būt visvairāk ietekmēta. Tādējādi tas var sniegt diferencētu pārskatu par veikto maksājumu kļūdu līmeni un skaidri noteikt jomas, kurās nepieciešami uzlabojumi.

Komisija norāda, ka tās aplēses iekļaujas ERP paredzētajos intervālos. Tā uzskata, ka tās detalizēto novērtējumu rezultātā ir iegūta kļūdu īpatsvaru aplēse, kas patiesi atspoguļo reālo situāciju katrā programmā un kumulatīvi visās programmās.

5.73. *BUDG* ĢD 2021. gada darbības pārskatā plaši pieminēts vispārējais nosacītības režīms, jo īpaši iedaļā "5.2. Konkrētais mērķis — stiprināt ES budžeta aizsardzību pret finanšu riskiem, cita starpā izmantojot agrīnas atklāšanas un izslēgšanas sistēmu (*EDES*), apkopojot ar tiesiskumu dalībvalstīs saistītus trūkumus labākas pārredzamības rezultātā, izmantojot zināšanu apmaiņu un pārskatatbildību, ko panāk ar regulāru dialogu starp visām attiecīgajām ieinteresētajām personām". Tas ir papildināts ar 2021. gada beigās / 2022. gada sākumā sasniegtajiem rezultātiem, kas norādīti *BUDG* ĢD 2021. gada darbības pārskata 2. pielikuma sadaļā "ES budžeta aizsardzībai paredzētās jaunās nosacītības regulas izpildes un īstenošanas vadība". Nosacītības regula ir horizontāls instruments, kas nodrošina, ka tiek veikti atbilstīgi pasākumi, ja tiek konstatēts, ka tiesiskuma principu pārkāpumi skar vai nopietni apdraud Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai Savienības finanšu interešu aizsardzību pietiekami tiešā veidā. Nosacītības regulu piemēro, ja citas procedūras saskaņā ar Savienības tiesību aktiem neatļauj efektīvāk aizsargāt Savienības budžetu.

Padome pēc Komisijas priekšlikuma (ar kvalificētu balsu vairākumu) ir atbildīga par pasākumu (kas varētu ietvert saistību apturēšanu, maksājumu apturēšanu u. c. saskaņā ar Nosacītības regulas 5. pantu) pieņemšanu. Tādējādi par veiktajiem pasākumiem nav atbildīgs neviens konkrēts deleģētais kredītrīkotājs (*AOD*), un par tiem korporatīvā līmenī ziņo GPSZ.

Tā kā Komisijas pienākums ir pilnībā ievērot Nosacītības regulā paredzētās procedūras pretrunīgumu, tā nevar paredzēt, kādu lēmumu Padome galu galā pieņems, ja Komisija ierosinās pasākumus.

Tomēr *AOD* savā riska novērtējumā ņems vērā attiecīgos elementus, kuri var parādīties saistībā ar Nosacītības regulā paredzēto procedūru un attiecībā uz kuriem tam ir iespēja rīkoties saskaņā ar nozares juridisko pamatu.

5.74. Visi pirkuma priekšlīgumi paredz, ka Komisijai ir tiesības veikt pārbaudes uz vietas un inspekcijas piecu gadu laikā pēc galīgā maksājuma. Tādējādi pārbaudes tiks veiktas noteiktā laikā, ņemot vērā notiekošo pandēmiju. Skatīt arī Komisijas atbildi uz 5.7. izcēlumu.

Ieteikumi

5.75.–5.77. Komisija stingri seko ERP ieteikumiem, kurus tā ir pieņēmusi, ar mērķi īstenot tos noteiktajā laikposmā. Attiecībā uz ERP 2018. gada pārskatā ietverto 6.1. ieteikumu Komisija uzskata, ka tā ir rīkojusies saskaņā ar ieteikumu, ņemot vērā arī KNR 2014.–2020. gadam pārskatīto 40. pantu, ar ko izveido jaunu pārliecības iegūšanas modeli MVU iniciatīvu programmām.

5.1. ieteikums. Metode, ko izmanto, lai atlīdzinātu izdevumus saņēmējiem, kad izmanto VII, lai noteiktu ES ieguldījumu programmā

Komisija pieņem ieteikumu, jo īpaši attiecībā uz Īrijas programmu, ko revidējusi ERP.

5.2. ieteikums. Valstu shēmu ieguldījums ESF mērķu sasniegšanā

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Komisija uzskata, ka ERP revidētās darbības veicināja programmas mērķu sasniegšanu, neraugoties uz to, ka tika konstatēti daži neatbilstīgi dalībnieki. Komisija kopā ar dalībvalsti apsvērs alternatīvus veidus, kā nākamajā plānošanas periodā ESF ietvaros īstenot revidēto JNI shēmu.

5.3. ieteikums. Programmas iestāžu veikta *NEET* statusa pārbaude

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Jauno dalībnieku *NEET* (jaunieši, kas nestrādā, nemācās un neapgūst arodu) statuss būtu jāpārbauda, cik vien un ciktāl iespējams, pamatojoties uz uzticamiem un pārbaudītiem avotiem, ņemot vērā to, ka ESF regulas 16. pantā nav definēta persona, kas nestrādā, nemācās vai neapgūst arodu. Tāpēc dalībvalstu ziņā ir izlemt, kad pārbaudīt dalībnieku atbilstību, kā arī to, vai kritēriji ir izpildīti.

Komisija ir informēta par grūtībām, ar kurām saskaras daudzas ESF/JNI izpildinstitūcijas vai atbalsta saņēmēji piekļuvē konfidenciāliem datiem, kas saistīti, piemēram, ar dalībnieku nestrādāšanu.

Šā iemesla dēļ Kopīgo noteikumu regulā 2021.–2027. gadam *NEET* vairs nav paredzēti kā attiecināmības kritērijs, bet gan kā mērķgrupa, un tāpēc tā attiecas tikai uz "jaunatni", nenosakot nekādus noteikumus par mērķa grupas definīciju, kas atstāta dalībvalstu ziņā.

5.4. ieteikums. Ražotājs ievēro pirkuma priekšlīgumus par Covid-19 vakcīnām

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Visi pirkuma priekšlīgumi paredz, ka Komisijai ir tiesības veikt pārbaudes uz vietas un inspekcijas piecu gadu laikā pēc galīgā maksājuma.

Lai gan Komisija ir apņēmusies nodrošināt, ka ražotāji, kas ražo Covid-19 vakcīnas, ievēro pirkuma priekšlīgumu noteikumus, tā plāno veikt pārbaudes, pamatojoties uz riska novērtējumu.

Veicot riska novērtējumu, tiks ņemts vērā, vai ražotājs Covid-19 vakcīnai ir saņēmis tirdzniecības atļauju ar nosacījumiem un vai tas ir varējis to piegādāt dalībvalstīm, kā arī to, vai Savienības budžets ir izmantots sākotnējā finansēšanā.

Pārbaudes tiks veiktas noteiktā laikā, ņemot vērā notiekošo pandēmiju. Pirmie rezultāti sagaidāmi 2024. gada beigās, bet darbs reāli tiks pabeigts līdz 2025. gada decembrim.

5.5. ieteikums. Revīzijas taka revīzijas iestāžu veiktajai atlasei

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Komisija atgādinās revīzijas iestādēm par to, ka jāsniedz pienācīgi paskaidrojumi to veiktajām atlases procedūrām un jānodrošina attiecīgas revīzijas takas.

5.6. ieteikums. Tiesiskums

Komisija nepiekrīt šim ieteikumam.

Komisija turpinās atsaukties uz vispārējām nosacītības procedūrām tikai *BUDG* ĢD GPSZ un GDP. Vispārējais nosacītības režīms vai Savienības budžeta aizsardzība attiecas uz visu ES budžetu, nevis tikai uz konkrētām programmām vai politikas jomām, kas atspoguļotas korporatīvajā pārskatā. Turklāt Komisija un tās *AOD* nevar iepriekš paredzēt turpmākos lēmumus, kurus pieņem Padome, kas ir par attiecīgo pasākumu pieņemšanu atbildīgā iestāde.

KOMISIJAS ATBILDES UZ EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTAS 2021. GADA PĀRSKATU

"6. NODAĻA. DABAS RESURSI UN VIDE"

KOMISIJAS ATBILŽU VISPĀRĪGS IEVADS

6.1. **Komisija atzinīgi vērtē ERP aplēsto kļūdu līmeni 1,8 % apmērā politikas jomai "Dabas resursi un vide", kas ir mazāk par būtiskuma slieksni** un atbilst Komisijas novērtējumam par risku maksājuma laikā. Komisija arī ar gandarījumu konstatē, ka kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) **tiešajos maksājumos nav būtisku kļūdu**, tādējādi apstiprinot to nozīmīgo lomu, kāda ir integrētajai administrācijas un kontroles sistēmai (IAKS), kas ietver arī zemes gabalu identifikācijas sistēmu (ZGIS), novēršot un samazinot kļūdu līmeni.

KLP ir īsteni eiropeiska rīcībpolitika, jo dalībvalstis apvieno resursus, lai īstenotu vienotu, kopēju rīcībpolitiku ar vienotu Eiropas budžetu. KLP ir 6,6 miljoni labuma guvēju, un to īsteno, kopīgi pārvaldot ar visaptverošu pārvaldības un kontroles sistēmu, kas paredzēta, lai nodrošinātu pamata darījumu likumību un pareizību atbalsta galasaņēmēju līmenī.

Stingrs KLP ticamības nodrošināšanas modelis ietver pirmā līmeņa kontroli, ko veic maksājumu aģentūras, neatkarīgu sertifikācijas struktūru veiktos revīzijas pasākumus un Komisijas veikto darbu, īstenojot grāmatojumu noskaidrošanu.

Komisija atzinīgi vērtē ERP novērtējumu par to, ka **maksājumu aģentūru** sistēmas kopumā ir uzticamas un nodrošina pareizu atbalsta summas aprēķinu, kas atbilst Komisijas analīzei.

21. lauku attīstības pasākums tika izveidots, lai nodrošinātu viegli pieejamu krīzes atbalstu tiem, kurus krīze skārusi visvairāk, un lai tas būtu pēc iespējas vienkāršāks labuma guvējiem un administrācijai. Komisija atzinīgi vērtē ERP novērtējumu par to, ka kopumā atbalsta nosacījumi ir tikuši ievēroti.

Monitorējošas pārbaudes ir pieeja kontrolei, kas definēta pašreizējā ES tiesiskajā regulējumā. No 2023. gada obligātā platību uzraudzības sistēma aptvers ar platību saistītas intervences visās dalībvalstīs, lai novērtētu politikas rezultātus. Tā kā lauku attīstības pasākumi īpaši bieži var ietvert attiecināmības nosacījumus, kurus nevar uzraudzīt ar *Sentinel* satelītdatiem, Komisijas priekšlikumā par topošo platību uzraudzības sistēmu dalībvalstīs ir paredzēts izmantot datus, kas nav *Sentinel* dati.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

6.14. Komisija atzinīgi vērtē ERP novērtējumu par kļūdu īpatsvaru dabas resursu nodaļā un ar gandarījumu norāda, ka ERP kļūdu īpatsvars ir mazāks par 2 % būtiskuma slieksni un ka tas ir ļoti līdzīgs Komisijas lēstajam KLP izdevumu kļūdu īpatsvaram (1,8 %), kā norādīts Komisijas *AMPR* un AGRI DĢ gada darbības pārskatā (GDP).

1. izcēlums. Maksājumu aģentūra neizmantoja visu pieejamo informāciju, pārbaudot labuma guvēja deklarētos izdevumus

Lai nodrošinātu vīna noieta veicināšanas jeb reklamēšanas pasākuma drošu īstenošanu, *AGRI* ĢD 2016. gadā izdeva vadlīnijas[1] par valsts atbalsta programmām vīna nozarē, jo īpaši par noieta veicināšanas pasākumiem. Turklāt 2021. gadā *AGRI* ĢD izdeva paziņojumu dalībvalstu delegātiem par "vīna nozarē konstatētām tehniskām problēmām saistībā ar noieta veicināšanu trešās valstīs". Tam būtu jāpalīdz mazināt riskus, kas saistīti ar noieta veicināšanas jeb reklamēšanas pasākuma īstenošanu vīna nozarē.

Saistībā ar šo konkrēto darījumu Komisija veiks turpmākus pasākumus, lai nodrošinātu, ka nepamatotie maksājumi tiek laboti.

Tiešie maksājumi

6.18. Komisija ar gandarījumu atzīmē, ka no 84 pārbaudītajiem darījumiem tikai trīs gadījumos ERP atklāja nelielas pārlieki augstas summas, kas visos gadījumos bija zemākas par 5 %.

6.20. Komisija atzinīgi vērtē ERP pozitīvo novērtējumu par integrētās administrācijas un kontroles sistēmas (IAKS), arī zemes gabalu identifikācijas sistēmas (ZGIS), lomu. Komisija uzskata IAKS un ZGIS par sistēmām, kas iedarbīgi novērš un samazina kļūdu līmeni.

Ar platību/dzīvniekiem saistītie lauku attīstības izdevumi

6.23. Komisija vēlas norādīt, ka divas kļūdas, kas minētas saistībā ar neprecīziem datiem par labuma guvējiem, kuri reģistrēti tās dzīvnieku datubāzē, un kas notikušas tajā pašā maksājumu aģentūrā, neradās tāpēc, ka labuma guvēji būtu iesnieguši nepareizas deklarācijas, bet gan tāpēc, ka dzīvnieku datubāzē bija tehniska problēma, kas ietekmēja ierobežota skaita labuma guvēju deklarācijas. Attiecīgā maksājumu aģentūra ir uzsākusi procedūras, lai noteiktu visus skartos labuma guvējus un atgūtu nepamatotās summas. Šī tehniskā problēma ir atrisināta 2022. pieprasījumu gadā.

Investīciju projekti

6.25. Komisija nepiekrīt ERP novērtējumam par diviem darījumiem.

Monitorējošās pārbaudes

6.28. Monitorējošās pārbaudes ir kontroles pieeja, kas definēta ES tiesiskajā regulējumā un balstās uz apmeklējumiem uz vietas (attiecībā uz neuzraugāmiem attiecināmības kritērijiem, saistībām un pienākumiem) un jaunu tehnoloģiju izmantošanu (attiecībā uz uzraugāmiem attiecināmības kritērijiem, saistībām un pienākumiem) kā alternatīvu platībatkarīgā atbalsta shēmām un pasākumiem piemērotajām tradicionālajām kontroles pieejām.

Kopumā Komisija uzskata, ka monitorējošās pārbaudes ir ļoti labs piemērs tam, kā tehnoloģijas var izmantot, lai padarītu pārvaldības un kontroles sistēmas efektīvākas.

2021. gadā 10 dalībvalstis un gandrīz 30 maksājumu aģentūras izvēlējās monitorējošās pārbaudes.

[1] Pieejamas vietnē https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/food-farming-fisheries/farming/documents/wine-guidelines-national-support-programmes-2016-16-12_en.pdf

6.29. Ja platībatkarīgā atbalsta attiecināmības nosacījumus var uzskatīt par "uzraugāmiem" ar *Sentinel* satelītdatiem (vai citiem datiem ar vismaz līdzvērtīgu vērtību), monitorējošo pārbaužu pieejā izmanto automatizētus procesus, lai pārbaudītu atbilstību. Nepārliecinošu rezultātu gadījumā papildus veic pusautomatizētas procedūras. Ja platībatkarīgā atbalsta attiecināmības nosacījumi *a priori* nav "uzraugāmi" ar *Sentinel* satelītdatiem, ir jāveic labuma guvēju izlases apmeklējumi uz vietas. Tādējādi ieguvumi, ko salīdzinājumā ar tradicionālajām kontroles metodēm sniedz monitorējošu pārbaužu pieeja, ir vislielākie tad, ja ir iespējams uzraudzīt visus attiecināmības nosacījumus. Tomēr jo īpaši lauku attīstības pasākumi bieži ietver attiecināmības nosacījumus, kurus nav iespējams uzraudzīt ar *Sentinel* satelītdatiem. Lai novērstu šo problēmu, Komisijas priekšlikumā par topošo platību uzraudzības sistēmu dalībvalstīs paredzēts izmantot datus, kas nav *Sentinel* dati, piemēram, ģeomarķētus fotoattēlus.

6.30. 2021. gadā monitorējošo pārbaužu pieeja salīdzinājumā ar 2020. gadu tika izmantota divtik bieži, tādējādi pārsniedzot Komisijas starpposma mērķi, proti, līdz 2022. gadam aptvert 10 % no izmantotās lauksaimniecības zemes platības.

6.31. Komisija vēlas pievērst uzmanību faktam, ka no 2023. gada dalībvalstis var izstrādāt savas pārvaldības, kontroles un sodu sistēmas atbilstoši Savienības pamatprasībām, kas izklāstītas Regulā (ES) 2116/2022. No 2023. gada obligātā platību uzraudzības sistēma aptvers platībatkarīgas intervences visās dalībvalstīs, lai novērtētu politikas rezultātus. Šī *Copernicus Sentinel* satelītu datu obligāta izmantošana nākamajā KLP ir ieviesta, lai nodrošinātu dalībvalstu ikgadējo veikuma ziņojumu ticamību. Pamata informāciju, ko sniegs platību uzraudzības sistēma, dalībvalstis var arī izmantot, lai novērstu kļūdas, atklātu neatbilstības un tādējādi samazinātu fondiem radīto risku.

6.35. Komisija jau kopš 2018. gada ir mudinājusi izmantot monitorējošo pārbaužu pieeju. Papildus tam, ka KLP uzraudzības nolūkos tiek nodrošināta bezmaksas piekļuve *Copernicus* programmas datu un informācijas piekļuves pakalpojumiem (DIPP), Komisija ir izstrādājusi norādījumu dokumentus un veicina savstarpēju mācīšanos un paraugprakses apmaiņu starp dalībvalstīm, piemēram, organizējot īpašas sanāksmes, kurās dalībvalstis, kas jau izmanto monitorējošas pārbaudes, sniedz ieskatu un dalās pieredzē, pamatojoties uz to faktisko īstenošanu. Turklāt Komisija atbalsta dalībvalstis, nodrošinot apmācību, dokumentāciju un IT risinājumus ar tās monitorējošām pārbaudēm saistītu informēšanas centienu kontekstā, kuru mērķis ir novērst šķietamus vai faktiskus tehniskus šķēršļus *Sentinel* satelītdatu izmantošanā KLP uzraudzībai.

Tā rezultātā 2021. gadā monitorējošo pārbaužu pieeja salīdzinājumā ar 2020. gadu tika izmantota divtik bieži, tādējādi pārsniedzot Komisijas starpposma mērķi, proti, līdz 2022. gadam aptvert 10 % no izmantotās lauksaimniecības zemes platības.

Dalībvalstu kontroles statistikas un maksājumu datu saskaņotības pārbaudes

6.37. Komisija atzinīgi vērtē ERP novērtējumu par to, ka maksājumu aģentūru sistēmas kopumā ir uzticamas un nodrošina pareizu atbalsta summas aprēķinu. Komisija veic savu analīzi ikgadējo kvalitātes pārskatu formā, novērtējot maksājumu aģentūras iesniegtos datus par maksājumiem un kontroli, kā arī īsteno datu integritātes revīzijas maksājumu aģentūru informācijas sistēmās, kas apstiprina ERP novērtējuma rezultātus.

21. lauku attīstības pasākums

6.39. Komisija atzinīgi vērtē ERP novērtējumu par to, ka kopumā atbalsta nosacījumi ir tikuši ievēroti. Nolūks bija izveidot shēmas, kas labuma guvējiem un administrācijai būtu pēc iespējas

vienkāršākas, īstenojot mērķi un vēlmi izveidot pasākumu, kas nodrošina viegli pieejamu krīzes atbalstu tiem, kurus krīze skārusi visvairāk.

21. pasākums nav IAKS pasākums, fiksētas summas maksājumi parasti nav saistīti ar hektāru vai dzīvnieku skaitu. Tāpēc saskaņā ar regulējumu uz to neattiecas IAKS noteikumi, kā arī nebija jāizmanto IAKS sistēma.

Komisija arī vēlas uzsvērt, ka ERP nekonstatēja nepamatotus maksājumus nevienā no septiņiem darījumiem 21. pasākuma ietvaros, ko revidēja ticamības deklarācijas vajadzībām.

6.40. 21. pasākums nav IAKS pasākums un atbilstoši regulējumam uz to neattiecas IAKS noteikumi. Tāpēc nebija nepieciešams izmantot IAKS sistēmu, lai gan dalībvalstīm bija jāpieņem lēmums par administratīvajām sistēmām, ko izmantot šā pasākuma īstenošanai.

4. izcēlums. Piemēri ar labuma guvējiem, kas neatbilst 21. pasākuma kritērijiem

Rumānijas Lauku attīstības programmas gadījumā minētie labuma guvēji, kuru kategorijas bija "aktīvi lauksaimnieki", varēja saņemt atbalstu. Saskaņā ar pasākumu atlases kritēriji netika piemēroti.

GADA DARBĪBAS PĀRSKATI UN CITI PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

6.42. Šajā septītajā gadā, kad tiek sagatavots atzinums par izdevumu likumību un pareizību, sertifikācijas struktūru pārskatos ir būtiska un vērtīga informācija par to izdevumu likumību un pareizību, ko *AGRI* ĢD revidenti ir sīki izpētījuši un ņēmuši vērā, lai novērtētu veicamās korekcijas maksājumu aģentūru norādītajā kļūdu īpatsvarā. Sertifikācijas struktūras ir sasniegušas līmeni, kad tās nodrošina atbilstīgus un būtiskus rezultātus saistībā ar visu kopumu izdevumu likumību un pareizību. Pamatojoties uz sertifikācijas struktūru veikto būtisko darbu un konstatējumu skaita pieaugumu, *AGRI* ĢD paļāvās uz sertifikācijas struktūru darba rezultātiem likumības un pareizības jomā. Turklāt, pamatojoties uz pārskatītajām vadlīnijām, saskaņā ar kurām sertifikācijas struktūru neatbilstību īpatsvaru varētu tieši salīdzināt ar maksājumu aģentūru kontroles statistiku, sertifikācijas struktūru rezultāti bija *AGRI* DĢ koriģētā kļūdu īpatsvara 2021. finanšu gadam aprēķina pamatā.

6.44. Komisija arī norāda, ka visu KLP korektīvo darbību (atbilstoši aplēsēm 1,5 %) rezultātā lēstā riskam pakļautā galīgā KLP summa 2021. gadā bija 0,3 % (risks slēgšanas laikā). (Sk. 2021. gada darbības pārskatu, 90. lpp.).

6.46. Komisija norāda, ka risks, veicot maksājumu par "Dabas resursiem un vidi", kas norādīts tās *AMPR*, ir tāds pats kā ERP lēstais kļūdu līmenis 1,8 %, kas ir mazāks par 2 % būtiskuma slieksni.

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI

Secinājums

6.47. Komisija atzinīgi vērtē faktu, ka ERP novērtēja šīs nodaļas kļūdu līmeni kā 1,8 %, kas ir mazāks par būtiskuma slieksni (2,0 %) un tikpat liels kā Komisijas lēstais risks maksājumu brīdī šajā *AMPR* izdevumu kategorijā.

Pasākumi pēc ieteikumiem 2019. gada pārskatā

6.49. Komisija atsaucas uz secinājumiem un savām atbildēm ERP Īpašajā ziņojumā 14/2022 "Komisijas reakcija uz krāpšanu kopējā lauksaimniecības politikā: laiks rīkoties nopietnāk". Komisija ir rīkojusies, lai novērstu konstatētās problēmas, un atjaunināsKrāpšanas riska analīzi saistībā ar jauno KLP.

6.50. Skatīt Komisijas atbildi uz 6.49. punktu.

Komisija veiks vajadzīgos pasākumus, lai īstenotu Īpašajā ziņojumā 14/2022 norādītos ieteikumus.

Ieteikumi

6.1. ieteikums. Atbalstīt jaunu tehnoloģiju izmantošanu, lai novērstu kļūdas KLP maksājumos

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Komisija nodrošinās vietu, kur sekmēt paraugprakses kopīgošanu saistībā ar jaunu tehnoloģiju izmantošanu.

No 2023. gada obligātā platību uzraudzības sistēma aptvers platībatkarīgās intervences visās dalībvalstīs, lai novērtētu politikas rezultātus, īpaši pievēršoties lauksaimnieciskajai darbībai. *AMS* uzdevums ir noteikt gadījumus, kad nav izpildīti attiecināmības nosacījumi. Šādos gadījumos dalībvalstīm jādod labuma guvējiem iespēja mainīt situāciju.

6.2. ieteikums. 21. pasākuma maksājumu pārbaude

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

21. pasākumu administrācijas pieņēma un īstenoja rekordīsā laikā, ņemot vērā situācijas steidzamību. ERP secina, ka kopumā regulā paredzētie atbalsta nosacījumi tika ievēroti, un noteica tikai ierobežotu gadījumu skaitu, kad labuma guvēji, kas neatbilda atbalsta kritērijiem, saņēma līdzekļus. Šim pasākumam veic Komisijas revīzijas, kā arī piemēro Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) uzraudzības un izvērtēšanas sistēmu, un Komisija iedrošinās dalībvalstis ietvert šo pasākumu savos KLP *ex post* novērtējumos.

KOMISIJAS ATBILDES UZ EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTAS 2021. GADA PĀRSKATU

"7. NODAĻA. MIGRĀCIJA UN ROBEŽU PĀRVALDĪBA, DROŠĪBA UN AIZSARDZĪBA"

IEVADS SAISTĪBĀ AR KOMISIJAS ATBILDĒM

Komisija atzinīgi vērtē Revīzijas palātas apsvērumus un apņemas rīkoties jomās, kurās identificēta nepieciešamība veikt uzlabojumus, lai samazinātu kļūdu skaitu nākotnē.

Neraugoties uz gadījumiem, par kuriem tika ziņots, Komisijas ieviestā kontroles stratēģija attiecībā uz ārkārtas palīdzības sniegšanu darbojas apmierinoši. Komisija ņems vērā ieteikumus, taču norāda uz īpaši sarežģīto kontekstu, kurā labuma guvēji veic ārkārtas pasākumus.

Lielākā daļa finansējuma 2014.–2020. gadam no Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda (*AMIF*) un Iekšējās drošības fonda (IDF) tiek pārvaldīta kopīgi ar dalībvalstīm (un Šengenas asociētajām valstīm). Komisija atzinīgi vērtē apliecinājumu, ka revīzijas iestādes, neraugoties uz atsevišķiem trūkumiem, dažus no kuriem Komisija jau bija identificējusi, ir izstrādājušas un ieviesušas pietiekami kvalitatīvas detalizētas procedūras nolūkā ziņot par savu darbu un ir izmantojušas kontrolsarakstus savu secinājumu pamatošanai.

7.8. Pēc pārvietoto personu pieplūduma Savienībā no Ukrainas, ko izraisīja iebrukums Ukrainā 2022. gada 24. februārī, ar 2022. gada 6. aprīļa Regulu 2022/585 tika noteikts, ka 2014.–2020. gada fondu īstenošanas periods tiek pagarināts līdz 2024. gada 30. jūnijam, nodrošinot dalībvalstīm papildu iespēju izmantot atlikušo finansējumu.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

7.10. Komisija uzskata, ka vienā gadījumā nav kļūdas Komisijas līmenī.

Komisija ņem vērā kļūdu, kas aģentūrā tika konstatēta 2020. gadā, bet neuzskata, ka tā būtu ietekmējusi Komisijas maksājumu, kas tika revidēts 2021. gadā, lai veiktu ES ieguldījuma priekšfinansējuma tīrvērti minētajai aģentūrai. Šī kļūda radās aģentūras līmenī, un par to ir atbildīgs aģentūras kredītrīkotājs. Komisija atgādina, ka tā veic līdzsvarojošu maksājumu aģentūrai, pamatojoties uz tās izpildes pārskatu. Komisijai nebija citas iespējas kā vien dzēst priekšfinansējumu saistībā ar ES ieguldījumu, jo visi juridiskie nosacījumi tīrvērtes veikšanai bija izpildīti.

7.1. izcēlums. Kļūdu piemēri

Neatbilstīgu transportlīdzekļu iegāde

Attiecībā uz 2021. finanšu gada grāmatojumu noskaidrošanu pēc Revīzijas palātas veiktās revīzijas Komisija veica piesardzības pasākumus, ieturot 10 % no gada pārskatu summām, veicot daļēju noskaidrošanu, kā ziņots 2021. gada darbības pārskatā. Komisija sāks atbilstīguma noskaidrošanas procedūru, lai noteiktu finanšu risku attiecībā uz iepriekšējiem pārskatiem un piemērojamās neto finanšu korekcijas apmēru.

Deklarēto izmitināšanas izmaksu neattiecināmība

Darbība tika veikta ārkārtas situācijā Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda (*AMIF*) pamatakta nozīmē. Projekts tika īstenots ārkārtas apstākļos, ko raksturoja patvēruma meklētāju skaita pastāvīgs pieaugums. Šo ārkārtas situāciju izraisīja nespēja apmierināt pieprasījumu un risks, ka netiks izpildītas valsts juridiskās saistības nodrošināt patvēruma meklētājiem uzņemšanas materiālos nosacījumus.

Komisija atzīst, ka dokumentu trūkuma dēļ Revīzijas palāta nevarēja pārbaudīt, vai iepirkuma procedūra tika īstenota pareizi. Tomēr, ņemot vērā Īrijas iestāžu sniegto informāciju un revīzijas apliecinājumu, kas būtu jāpamato ar pilnīgiem dokumentāriem pierādījumiem, Komisija paredz, ka minētā procedūra tika īstenota pareizi.

Komisija uzskata, ka Īrijas iestāžu ieviestā procedūra sniedz pietiekamu garantiju, ka iedzīvotāju mērķgrupa bija tiesīga saņemt atbalstu.

Izmitināmos viesus uz viesnīcām nosūta Īrijas Starptautiskās aizsardzības birojs. Pastāv iekšējas procedūras starptautiskās aizsardzības pieteikumu analīzei un pieteikuma iesniedzēju nosūtīšanai uz dažādām izmitināšanas vietām.

Pakalpojumu sniegšana, izmitināšanas un ēdināšanas nodrošināšana netiek apšaubīta, un Komisija ir apmierināta ar šā ārkārtas palīdzības projekta darbības rezultātiem.

Ņemot vērā minētos konstatējumus, Īrijā tiks organizēta misija, lai nodrošinātu, ka tiek ieviestas piemērotas procedūras identificēto trūkumu novēršanai, un Komisija turpinās noteikt no labuma guvēja atgūstamo summu.

IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMU ELEMENTU PĀRBAUDE

Revīzijas iestāžu darbs

7.13. Komisija pieņem zināšanai, ka Revīzijas palāta ir apstiprinājusi pamatā esošā dalībvalstu revīzijas iestāžu veiktā revīzijas darba kvalitāti, kā norādīts gada darbības pārskatā par 2020. finanšu gada grāmatojumu noskaidrošanu.

Kā atzinusi Revīzijas palāta, Komisija jau bija identificējusi visus trūkumus, kurus Revīzijas palāta identificēja, veicot 2021. gada ticamības deklarācijas revīziju, un veica atbilstošus seku mazināšanas pasākumus kā daļu no lēmuma par 2020. finanšu gada grāmatojumu noskaidrošanu.

7.2. izcēlums. Trūkumi gada kontroles ziņojumos

Attiecībā uz gadījumu, kad izdevumu revīzijas vajadzībām Maltā netika veikta izlases veida paraugu atlase, Komisija jau bija identificējusi šo trūkumu, analizējot 2020. finanšu gada kontroles ziņojumu. Komisija uzskata, ka uz risku balstīta atlases metode var izraisīt kopējā kļūdu īpatsvara pārvērtēšanu, tādējādi samazinot riskus ES budžetam. Neraugoties uz to, 2021. gada 23. jūnija atsauksmju vēstulē revīzijas iestādei Komisija atgādināja dalībvalstij, ka revīzijas izlase ir jāveido pēc nejaušības principa saskaņā ar deleģēto regulu un ka gadījumā, ja revīzijas iestāde uzskata, ka ir jāaptver konkrēti riski, ir jāveido uz risku balstīta papildu izlase.

Attiecībā uz pārskatu projektu iesniegšanu revīzijas iestādei var minēt, ka pirms tam, kad atbildīgā iestāde pabeidza savas pārbaudes (Malta), Komisija jau bija identificējusi šo trūkumu, analizējot 2020. finanšu gada kontroles ziņojumu, un ieteikums dalībvalstij tika sniegts 2021. gada 14. jūnija vēstulē par daļēju noskaidrošanu, kas adresēta atbildīgajai iestādei un revīzijas iestādei, un arī 2021. gada 23. jūnija atsauksmju vēstulē, kas adresēta revīzijas iestādei.

Attiecībā uz to, ka nebija paskaidrotas atšķirības starp pārskata projektu un galīgo pārskatu (Zviedrija), Komisija jau bija identificējusi šo trūkumu 2020. finanšu gada kontroles ziņojuma analīzē, un 2021. gada 3. jūnija atsauksmju vēstulē revīzijas iestādei tika sniegts ieteikums iekļaut gada kontroles ziņojumā visu būtisko informāciju, kas varētu palīdzēt Komisijas dienestiem saskaņot galīgajā pārskatā iekļautās summas un revidējamo datu kopu ("pārskata projekts"), kas norādīta 10.2. tabulas B ailē.

Attiecībā uz atlikušo kļūdu īpatsvara neprecīzu izklāstu un nepareizo revīzijas atzinumu (Malta) var minēt, ka Komisija jau bija identificējusi šo trūkumu, analizējot 2020. finanšu gada kontroles ziņojumu, un tika īstenoti seku mazināšanas pasākumi. Komisija veica daļēju noskaidrošanu un pēc tam anulēja summu 16 398,70 EUR apmērā no grāmatojumu noskaidrošanas lēmuma, par ko dalībvalstij tika paziņots 2021. gada 22. decembra vēstulē, tādējādi nodrošinot, ka kopējais atlikušo kļūdu īpatsvars ir zem būtiskuma sliekšņa.

Attiecībā uz nepilnīgu ziņošanu par to izdevumu revīzijām, kas saistīti ar negatīviem maksājumiem vai maksājumiem, ar kuriem dzēš avansa maksājumus, kas deklarēti iepriekšējā gada pārskatos (Bulgārija), Komisija jau bija identificējusi šo trūkumu, analizējot 2020. finanšu gada kontroles ziņojumu. Bulgārijas revīzijas iestāde sniedza informāciju gada kontroles ziņojumā, bet bija to nepareizi izklāstījusi. Pēc precizējumiem starp Komisiju un revīzijas iestādi 2020. finanšu gada grāmatojumu noskaidrošanas laikā, Komisija varēja izdarīt pareizus secinājumus. Revīzijas iestādei 2021. gada 3. jūnija atsauksmju vēstulē tika lūgts nodrošināt ziņošanas uzlabošanu, izmantojot pareizās tabulas nākamajos gada kontroles ziņojumos.

7.14. Kopumā Komisija uzskata, ka minētajiem trūkumiem ir ierobežota ietekme uz ticamību, jo tie vai nu nebija būtiski, vai arī (attiecībā uz Bulgārijas IDF trūkumiem) Komisija ir veikusi tūlītējus pasākumus, lai novērstu riskus ES budžetam, kas izriet no Revīzijas palātas identificētajiem trūkumiem, un ņēma tos vērā 2021. finanšu gada grāmatojumu noskaidrošanā.

7.3. izcēlums. Trūkumi revīzijas iestāžu darbā

Attiecībā uz projektu atlases procesa pārbaudi (Zviedrija) Komisija uzskata, ka risks ir ierobežots, ņemot vērā to, ka Zviedrijas revīzijas iestāde ir apstiprinājusi, ka sistēmas revīzija par *KR 2* — "atlases process" — tika veikta 2019. finanšu gada kontroles ziņojuma vajadzībām un būtiskas

nepilnības netika identificētas. Turklāt standarta kontrolsaraksts tika nekavējoties atjaunināts, lai novērstu konstatētās nepilnības.

Attiecībā uz iepirkuma procedūras pārbaudi (Bulgārija) Komisija ņem vērā Revīzijas palātas konstatējumus. Attiecībā uz 2021. finanšu gada grāmatojumu noskaidrošanu Komisija veica piesardzības pasākumus, ieturot 10 % no gada pārskatu summām, veicot daļēju noskaidrošanu, kā ziņots 2021. gada darbības pārskatā. Komisija sāks atbilstīguma noskaidrošanas procedūru, lai noteiktu finanšu risku attiecībā uz iepriekšējiem pārskatiem un piemērojamās neto finanšu korekcijas apmēru.

Attiecībā uz izdevumu attiecināmības pārbaudēm Zviedrijā un Bulgārijā var minēt, ka Zviedrijas gadījumā Komisija uzskata, ka neattiecināmu izdevumu risks ir ierobežots, jo revīzijas iestāde veica attiecīgās pārbaudes, pat ja viņu dokumentācijā bija dažas nelielas nepilnības. Lai pārbaudītu mainīgo elementu, revīzijas iestāde izvēlējās paļauties uz vienu no oficiālajām datubāzēm, un šķiet, ka, lai gan šai pieejai varētu būt daži trūkumi, pastāv tikai nelielas atšķirības salīdzinājumā ar citām datubāzēm.

Attiecībā uz Bulgāriju, kā norādīts iepriekš, Komisija sāks atbilstīguma noskaidrošanas procedūru, lai noteiktu finanšu risku attiecībā uz iepriekšējiem pārskatiem un piemērojamās neto finanšu korekcijas apmēru.

Attiecībā uz revīzijas izsekojamību un revīzijas darba un rezultātu dokumentēšanu Zviedrijā un Bulgārijā:

Zviedrijas gadījumā Komisija uzskata, ka tādējādi tiek atklātas nebūtiskas nepilnības īpašo pārbaužu un/vai revīziju dokumentācijā. Turklāt šie gadījumi nekādā veidā neliek apšaubīt ne revīzijas iestāžu veikto revīzijas darbu, ne to secinājumu ticamību;

Bulgārijas gadījumā Komisija uzskata, ka tādējādi tiek atklātas nepilnības īpašo pārbaužu un/vai revīziju dokumentācijā.

Lai nākotnē novērstu tāda veida nepilnības, kādas tika identificētas abās minētajās valstīs, un, reaģējot uz iepriekšējiem konstatējumiem un Revīzijas palātas ieteikumiem, *HOME* ĢD nosūtīja *HOME* fondu revīzijas iestādēm "Pārdomu dokumentu par revīzijas dokumentāciju "Laba prakse revidentiem no revidentiem"" ("*Reflection Paper on Audit Documentation – Good practices from and for auditors*"). Šo dokumentu sagatavoja darba grupa, kuras sastāvā bija pārstāvji gan no Komisijas revīzijas dienestiem dalītās pārvaldības jomā, gan no dalībvalstu revīzijas iestādēm, lai identificētu un izstrādātu paraugpraksi nolūkā uzlabot to veiktā revīzijas darba dokumentāciju.

GADA DARBĪBAS PĀRSKATI UN CITI PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

7.16. Komisija atgādina, ka ģenerāldirektora ticamības apliecinājuma pamatā ir vairāku tādu informācijas elementu pārbaude, kas iegūti no daudziem avotiem (pašnovērtējums, *ex post* pārbaudes, iekšējās revīzijas dienesta (*IAS*) un Revīzijas palātas ziņojumi), un tādējādi tiek nodrošināta tā ticamība.

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI

Ieteikumi

1. ieteikums. Revīzijas izsekojamība un iepirkums

Komisija piekrīt šim ieteikumam un uzskata, ka tas jau tiek īstenots, kā arī turpinās rīkoties.

Attiecībā uz labuma guvējiem, kas saņem atbalstu no iekšlietu fondiem, un par to īstenošanu atbildīgajām dalībvalstu iestādēm var minēt, ka Komisija pastāvīgi sniedz norādījumus un atbalstu saistībā ar iepirkuma noteikumiem un revīzijas izsekojamību.

Par to liecina arī Komisijas veiktās darbības, īstenojot Revīzijas palātas 2018. gadā sniegtos ieteikumus (t. i., saistībā ar iepirkumu gan tiešā, gan dalītā pārvaldībā).

2. ieteikums. Projekta izmaksu attiecināmība uz darbībām, ko tieši pārvalda *HOME* ĢD

Komisija daļēji piekrīt šim ieteikumam.

Komisija piekrīt šim ieteikumam, ciktāl tas attiecas uz ārkārtas palīdzību. Komisija nepiekrīt šā ieteikuma daļai, kas attiecas uz Savienības darbībām, kuras jau ir pastiprinātas pēc 2018. gada ieteikumu īstenošanas.

Jau eksistē metodika galīgo maksājumu pieprasījumu analīzei saistībā ar Savienības darbībām un ārkārtas palīdzību, kā arī īpaši kontrolsaraksti. Pirms galīgo maksājumu veikšanas vajadzības gadījumā tiek veiktas *ex ante* pārbaudes.

Ņemot vērā Revīzijas palātas konstatējumus, tiks turpināta 2017. gada decembra ārkārtas palīdzības kontroles stratēģijas izstrāde un vajadzības gadījumā tiks pastiprinātas izdevumu attiecināmības *ex ante* pārbaudes, ņemot vērā arī jaunajā daudzgadu finanšu shēmā (DFS) prasītos atjauninājumus.

Dotāciju nolīgumu paraugos ir definētas prasības par finanšu pārskatu apliecinājumu un revīzijas metodiku, kas ir jāizmanto revidentiem.

Revīzijas apliecinājums ir tikai viens no elementiem saistībā ar Komisijas *ex ante* ticamības apliecinājumu, īstenojot Savienības darbības un ārkārtas palīdzību. Pirms galīgo maksājumu veikšanas vajadzības gadījumā tiek veiktas citas *ex ante* pārbaudes.

KOMISIJAS ATBILDES UZ EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTAS 2021. GADA PĀRSKATU

"8. NODAĻA. KAIMIŅATTIECĪBAS UN PASAULE"

KOMISIJAS ATBILŽU IEVADS

Komisija atzinīgi vērtē ERP konstatējumus par šo nodaļu un apņemas nepieciešamības gadījumā īstenot atbilstošus korektīvus pasākumus. Atbildot uz dažiem novērojumiem saistībā ar atlikušo kļūdu īpatsvara izpēti, kas tika veikta NEAR ĢD, Komisija sniedz skaidrojumus par izpētes aspektiem un tās pienesumu ikgadējās ticamības deklarācijas sagatavošanā līdztekus pārējiem iekšējās kontroles sistēmas elementiem.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

1. izcēlums. Izdevumi, kas daļēji vēl nav radušies

NEAR ĢD

Tā kā galīgo summu, kas tiks apmaksāta no ES budžeta, noteiks vienīgi pēc tam, kad būs saņemts galaziņojums no saņēmēja, Komisija uzskata šo par īslaicīgu kļūdu. Pēc galīgās tīrvērtes kļūdas vairs nebūs.

INTPA ĢD

Ņemot vērā situāciju valstī tajā laikā, ES delegācija, ja tā būtu to vēlējusies, būtu varējusi piešķirt līgumu tieši, jo uz valsti attiecas krīzes deklarācija un tātad varēja piemērot elastīgas procedūras. Tomēr ES delegācija nolēma iespēju robežās ātri sarīkot konkursu, izmantojot sarunu procedūru.

Septiņi no šiem uzņēmumiem bija norādīti pamatlīgumā jomās, par kurām bija jāslēdz līgums. Astotajam uzņēmumam arī bija līdzīga pieredze, iepriekš īstenojot līgumus attiecīgajā jomā, un to izraudzīja pēc tam, kad tas bija paudis ieinteresētību. Pamatojoties uz minēto, Komisija uzskatīja, ka visiem astoņiem uzņēmumiem bija atbilstošas spējas, lai piedalītos konkursa sarunu procedūrā. Komisija atzīst, ka procedūru varēja dokumentēt labāk.

8.9. Komisija ir rūpīgi izskatījusi ERP konstatētos pārkāpumus un apņemas nepieciešamības gadījumā īstenot atbilstošus korektīvus pasākumus.

Tomēr attiecībā uz pārkāpumiem saistībā ar projektu atlasi un iepirkuma noteikumu piemērošanu Komisija uzskata, ka saņēmēji piemēroja attiecīgos noteikumus pareizi, ievērojot pašu noteikumus un procedūras, kā to paredz līguma noteikumi.

2. izcēlums. Nosacījumi budžeta atbalsta maksājumiem

Komisija uzskata, ka tās izstrādātās budžeta atbalsta pamatnostādnes ļoti skaidri nosaka prasības attiecībā uz bankas kontu un valūtas kursu.

Kontrole pār finansēšanas nolīgumu projektu sagatavošanu tiks pastiprināta, pārskatot attiecīgo kontrolsarakstu, lai nodrošinātu pilnīgu atbilstību un saskaņotību ar esošajām budžeta atbalsta pamatnostādnēm.

8.12. Saskaņā ar nosacīto pieeju ES prasības par izmaksu attiecināmību ir izpildītas, ja pasākums ietver summu, kas ir atzīstama par attiecināmajām izmaksām saskaņā ar ES noteikumiem un ir līdzvērtīga ES iemaksai, un pārējo līdzekļu devēju iemaksātā summa ir pietiekama, lai segtu izmaksas, kuras saskaņā ar ES noteikumiem ir neattiecināmas (Finanšu regulas 155. panta 5. punkts). Tādējādi ES var piedalīties vairāku līdzekļu devēju finansētos pasākumos (t. i., kopīgi līdzfinansētos pasākumos), neiezīmējot līdzekļus. Komisijai nav juridiska pienākuma atsevišķi ziņot par to, uz kādu daļu no īstenošanas partneriem uzticētajiem līdzekļiem attiecas nosacītā pieeja.

8.14. Komisija ir informēta par ERP konstatētajiem gadījumiem, kad dokumenti bija pieejami tikai lasīšanas režīmā, un turpina vērst attiecīgo ANO starptautisko organizāciju uzmanību uz nepieciešamību nodrošināt revidentus ar nepieciešamo informāciju.

Komisija cieši sadarbojas ar attiecīgajām starptautiskajām organizācijām un ERP, lai rastu pieņemamus risinājumus problēmai ar piekļuvi dokumentiem.

Komisija novēroja ierobežotu piekļuvi dokumentiem trīs projektos, ko īsteno ANO organizācijas. Kad Komisija uzzināja par šiem gadījumiem, Komisijas personāls galvenajā un vietējos birojos ātri reaģēja uz šo informāciju un pastiprināja dialogu ar attiecīgajām ANO organizācijām un to galvenajiem birojiem, lai atvieglotu turpmāko darbu un paātrinātu atbilžu/dokumentu iesniegšanu.

GADA DARBĪBAS PĀRSKATI UN CITI PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

*Izpēte par atlikušo kļūdu īpatsvaru (*RER *izpēte)*

8.20. Izpēte par atlikušo kļūdu īpatsvaru (*RER* izpēte) ir svarīga ģenerāldirektora deklarācijas pamatošanai, taču tas nav vienīgais elements, kas nodrošina ticamību. NEAR ĢD ir izveidota visaptveroša iekšējās kontroles sistēma un kontroles stratēģija, kas aptver visu īstenošanas ciklu. Kontroles sistēmas ticamību nodrošina visi tās elementi kopā.

8.21. Komisija atzīmē, ka papildu dotāciju īpatsvara pamatā bija papildizlase, kurā tika iekļauti 64 darījumi. Kļūdu īpatsvars, kas tika noteikts, pamatojoties uz dotāciju papildizlasi, sniedz apstiprinošu un padziļinātu informāciju par dotāciju pārvaldību, papildinot ar dotācijām saistīto informāciju, kas tika iegūta, pamatojoties uz pamatizlasē iekļautajām dotācijām. Visi trīs īpatsvara rādītāji (pamatizlases, "saņēmējvalstu īstenotās netiešās pārvaldības" un dotāciju) tiek izskatīti, un NEAR ĢD ņem vērā visu *ex post* kontroļu rezultātus, novērtējot iekšējo kontroli, ģenerāldirektora parakstīto ticamības deklarāciju un ziņošanu gada darbības pārskatā.

8.22. Komisija neraksturo *RER* izpēti kā ticamības apliecināšanas uzdevumu vai revīziju. Tai ir konkrēts mērķis, un tās pamatā ir īpaša metodoloģija.

Tas ir norādīts *RER* izpētē un NEAR ĢD gada darbības pārskatā, kas patiesi un objektīvi atspoguļo visu informāciju par pārvaldību. Komisija uzskata, ka izpētei nav tādu ierobežojumu, kas varētu pazemināt kļūdu vērtējumu.

8.23. *RER ex post* kontroli veic, izmantojot slēgto līgumu datu kopas reprezentatīvu izlasi, nevis visu datu kopu. Tas, ka daži "vecie līgumi" netiek pārbaudīti *RER* pārbaudes laikā, ir šīs izpētes īpatnība. Komisija atbilstīgi metodoloģijai izslēdz vecos līgumus no *RER* izpētes galvenokārt tāpēc, ka tā uzskata, ka informācija, ko iegūtu no šo līgumu *ex post* kontroles, nebūtu īpaši noderīga iekšējās kontroles sistēmas uzlabošanai. Tas izskaidrojams ar to, ka līgumi, saskaņā ar kuriem pamatdarbība nav veikta pēdējo astoņu gadu laikā un kuru kontrole nav veikta pēdējo piecu gadu laikā, tika īstenoti, ievērojot noteikumus un regulas, kuras vairs nepiemēro. Turklāt saņēmējiem jāglabā apliecinošie dokumenti 5–8 gadus pēc īstenošanas perioda beigām. Šī ierobežotā termiņa dēļ iespējas veikt kontroli būtu apgrūtinātas un tā aptvertu lielu skaitu darījumu, kuri neder kļūdu īpatsvara aprēķināšanai.

8.24. Komisija norāda, ka *RER* izpētē šīs dotācijas bija iekļautas papildu dotāciju datu kopā, tāpēc tām tika veikta *ex post* kontrole. Tomēr, kā to paredz pakalpojumu līmeņa vienošanās starp INTPA ĢD un NEAR ĢD, tās netika iekļautas pamatizlasē. Taču abi ģenerāldirektorāti ir noslēguši jaunu pakalpojumu līmeņa vienošanos, kas stājās spēkā 2021. gadā, tāpēc, sākot ar 2022. gada *RER* izpēti, tās turpmāk tiks iekļautas datu kopā, no kuras tiks veidota pamatizlase.

8.25. Komisija norāda, ka tematiskās dotācijas veidoja aptuveni 3 % no 2021. gadā slēgto līgumu portfeļa. Par tematiskajām dotācijām tika veikta *RER ex post* kontrole, jo tās bija iekļautas dotāciju papildizlasē. Atbilstoši piemērojamajai *RER* metodoloģijai, kas nosaka attiecīgos kritērijus un pamatojumu, "vecie līgumi" (atlikušie 17 %) *RER* datu kopā netika iekļauti.

Minēto iemeslu dēļ Komisija uzskata, ka veco līgumu neiekļaušana datu kopā ir nevis izpētes ierobežojums, bet gan tās īpatnība, kas paredz izslēgt no datu kopas datus, kuri izpētei nav būtiski.

Gada darbības pārskata formāts nav īsti piemērots, lai atklātu visas *RER* izpētes tehniskās īpatnības. Tās ir sīkāk aprakstītas *RER* metodoloģijā un rokasgrāmatā. Tomēr NEAR ĢD, sākot ar nākamo gada darbības pārskatu, turpmāk sniegs informāciju par "vecajiem līgumiem", lai pilnībā ievērotu ERP ieteikumus.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Gada pārskatos par 2018.–2020. gadu iekļauto ieteikumu ieviešana

8.28. Attiecībā uz 2018. un 2020. gada 1. ieteikumu Komisija pastiprināja saziņu ar starptautiskām organizācijām par ERP piekļuvi dokumentiem.

ANO Finanšu un administratīvā pamatnolīguma (*FAFA*) darba grupā Komisija 2021. gada oktobrī uzsvēra, ka ANO jāsniedz ERP visi revīzijas darba veikšanai nepieciešamie dokumenti un informācija, un norādīja uz problēmu ar piekļuvi tikai lasīšanas režīmā.

Komisija 2021. gada oktobrī organizēja tehnisko sanāksmi ar dažu ANO struktūru pārstāvjiem par piekļuvi dokumentiem. ANO apņēmās izstrādāt standarta rīku un pieeju, lai atvieglotu ERP darbu.

Tomēr dažas starptautiskas organizācijas turpināja nodrošināt vienīgi ierobežotu piekļuvi dokumentiem (piemēram, tikai lasīšanas režīmā).

Komisija cieši sadarbojas ar attiecīgajām starptautiskajām organizācijām un ERP, lai rastu pieņemamus risinājumus šai problēmai.

Ieteikumi

1. ieteikums. Pirms maksājuma vai tīrvērtes atskaitīt izmaksas, kuras nav radušās

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Tiks izdots atgādinājums par esošajiem tīrvērtes norādījumiem, lai uzlabotu kredītrīkotāju informētību par šo jautājumu un atgādinātu viņiem, ka tīrvērtes brīdī tiem jābūt pietiekamai pārliecībai par to, ka saņēmēja paziņotās izmaksas ir faktiski radušās un ka starptautiskā organizācija ir tās apstiprinājusi.

2. ieteikums. Pastiprināt kontroli, gatavojot finansēšanas nolīgumu projektus par budžeta atbalsta darbībām

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Komisija uzskata, ka finansēšanas nolīgumu veidnes atbilst to mērķiem un apvienojumā ar budžeta atbalsta pamatnostādnēm sniedz skaidrus norādījumus par līdzekļu pārskaitīšanu saņēmējvalsts kases kontā un piemērojamo valūtas kursu. Komisija uzskata, ka noteikumus izmanto atbilstoši, tomēr nolūkā nodrošināt, ka tie vienmēr ir skaidri izklāstīti finansēšanas nolīgumā atbilstoši situācijai katrā valstī, Komisija pastiprinās kontroli, pārskatot finansēšanas nolīgumu attiecīgo kontrolsarakstu. Taču Komisija norāda, ka retos gadījumos valstīm nav centrālās bankas un tādā gadījumā ieteikums tiks piemērots *mutatis mutandis*, ņemot vērā situāciju valstī.

3. ieteikums. Sniegt informāciju par līgumiem, kas izslēgti no *RER* datu kopas

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Европейски парламент Parlamento Europeo Evropský parlament Europa-Parlamentet Europäisches Parlament
Euroopa Parlament Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο European Parliament Parlement européen Parlaimint na hEorpa
Europski parlament Parlamento europeo Eiropas Parlaments Europos Parlamentas Európai Parlament
Parlament Ewropew Europees Parlement Parlament Europejski Parlamento Europeu Parlamentul European
Európsky parlament Evropski parlament Euroopan parlamentti Europaparlamentet

EIROPAS PARLAMENTA ATBILDES ATTIECĪBĀ UZ EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTAS 2021. GADA PĀRSKATU 9. NODAĻA: EIROPAS PUBLISKĀ PĀRVALDE,

KURAS PARLAMENTA PREZIDIJS PIEŅĒMA 2022. GADA 4. JŪLIJĀ

ATBILDES UZ REVĪZIJAS PALĀTAS APSVĒRUMIEM ATTIECĪBĀ UZ PARLAMENTU

9.8.

Kā paredzēts Noteikumu par budžeta 400. postenī paredzēto apropriāciju izlietojumu ("Noteikumi") 1. pantā, politiskās grupas pārvalda līdzekļus, kuri tām piešķirti saskaņā ar netiešas pārvaldības principiem, pēc analoģijas piemērojot Finanšu regulas 62. panta 1. punkta c) apakšpunktu. Minētie noteikumi aizstāj "iemaksu nolīgumus" (kā minēts Finanšu regulas 155. panta 6. punktā), kurus grupas nevar parakstīt, nodrošinot juridiski saistošu spēku.

Eiropas Parlamenta administrācijas nostāja ir tāda, ka Finanšu regulas 175. panta 1. punkts un 163. panta 1. punkts, kuros reglamentēta iepirkuma sarunu procedūru izmantošana augstas vērtības līgumiem, nav piemērojami politiskajām grupām, jo šie noteikumi attiecas tikai uz tiešu pārvaldību.

Saistībā ar iepriekš konstatētajiem trūkumiem politisko grupu iepirkumā 2015. un 2016. gadā Parlamenta administrācija sagatavoja pamatnostādnes par iepirkumu un organizēja politiskajām grupām apmācību.

Eiropas Parlaments pieņem zināšanai Revīzijas palātas apsvērumus. Saskaņā ar Noteikumu 1.4. pantu politiskās grupas ir atbildīgas iestādei par apropriāciju izlietojumu, nepārsniedzot pilnvaras, ko Prezidijs tām piešķīris minēto noteikumu piemērošanai. Parlamenta administrācija arī turpmāk atbalstīs politiskās grupas ar mērķi, lai apropriācijas tiktu izlietotas saskaņā ar šiem noteikumiem un lai tās attiecīgi rīkotos nolūkā novērst jebkādus izdevumus, kas šiem noteikumiem neatbilst.

9.9.

Saskaņā ar Parlamenta Prezidija 2020. gada 5. oktobra lēmumu Parlaments īstenoja publiskā iepirkuma procedūru ēkas iegādei *Wiertz* ielā Briselē saskaņā ar Finanšu regulu un visiem piemērojamiem iekšējiem noteikumiem un procedūrām, kā arī stingri ievērojot diskriminācijas aizlieguma principu attiecībā uz visiem potenciālajiem pretendentiem. Procedūras mērķis bija "ēku iegāde starp centrāli savienotajām pamatēkām vai ļoti tuvu tām", kā noteikts pamatā esošajā Prezidija dienesta vēstulē.

Informatīvajā paziņojumā par procedūru, kas 2020. gada 28. oktobrī tika publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* (2020/S210–51911), tika skaidri izklāstīts mērķis meklēt biroja telpas deputātiem, deputātu palīgiem un Eiropas Parlamenta darbiniekiem. Lai nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret deputātiem attiecībā uz viņu biroju tuvumu sēžu zālei, tāds kvalitātes kritērijs kā attālums bija ļoti nozīmīgs. Attāluma kritērija svēruma koeficients tika noteikts 20 punktu apmērā no 50 kvalitātes punktiem. Turklāt starpsavienojuma iespējai ar centrālajām ēkām tika piešķirts papildu svēruma koeficients 4 punkti no 50 kvalitātes punktiem, lai to pēc iespējas saskaņotu ar Parlamenta Prezidija noteikto mērķi. Līdzīgus svērumus attiecībā uz atrašanās tuvumu ēku iegādes gadījumā izmantojušas arī citas Savienības iestādes. Pamatojoties uz Eiropas tiesu judikatūru, līgumslēdzējai iestādei ir plaša rīcības brīvība attiecībā uz attiecīgo līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritēriju izvēli, saturu un īstenošanu, tostarp attiecībā uz kritērijiem, kuru mērķis ir noteikt saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu[1]. Parlaments uzskata, ka ēka *Wiertz* ielā bija saimnieciski visizdevīgākais piedāvājums, ņemot vērā cenu un līgumslēdzējas iestādes konkrētās vajadzības un mērķus, kā noteikts Prezidija pieņemtajā Parlamenta ēku stratēģijā.

Turklāt ir jāņem vērā situācija, kāda izveidotos, ja Parlaments ēku nebūtu iegādājies. Parlamenta 2009. gadā parakstītajā lietojuma līgumā par ēku *Wiertz* ielā nebija paredzēta nekāda izstāšanās klauzula. Ja Parlaments nebūtu iegādājies ēku, tam jebkurā gadījumā būtu jāmaksā ikgadējie lietojuma maksājumi par atlikušo līguma termiņu līdz 2027. gada 31. maijam. Turklāt Parlaments būtu zaudējis jau veiktos ieguldījumus šīs ēkas modernizācijā, drošībā un starpsavienojumu izveidē.

ATBILDE UZ REVĪZIJAS PALĀTAS IETEIKUMU ATTIECĪBĀ UZ PARLAMENTU

Ieteikums Nr. 9.1.

Eiropas Parlaments piekrīt Revīzijas palātas ieteikumam.

Parlaments turpinās palīdzēt politiskajām grupām, lai uzlabotu to iekšējo finanšu pārvaldību. Jo īpaši tas papildus precizēs politisko grupu iepirkuma pamatnostādnes un ierosinās uzlabot Noteikumu par budžeta 400. postenī paredzēto apropriāciju izlietojumu saskaņošanu ar Finanšu regulu.

[1] Vispārējās tiesas nolēmums lietā T-556/11, 215. punkts.

KOMISIJAS ATBILDES UZ EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTAS 2021. GADA PĀRSKATU

"9. NODAĻA — EIROPAS PUBLISKĀ ADMINISTRĀCIJA"

Komisija atzinīgi vērtē ERP vispārējo secinājumu, ka kļūdu līmenis kategorijas "Eiropas publiskā administrācija" izdevumos nebija būtisks.

Attiecībā uz apsvērumiem par pensiju maksājumiem (9.10. punkts) Komisija vēlas norādīt, ka lēmums apturēt pienākumu sniegt dzīvības apliecinājumus bija spēkā no 2020. gada jūnija līdz 2021. gada novembrim. Visiem darbiniekiem ir/tiks paziņots, ka atlikušie apliecinājumi jānosūta tāpat kā iepriekš.

Attiecībā uz apsvērumiem, kas saistīti ar 2018. gada ieteikuma par ģimenes pabalstiem pēcpārbaudi (9.19. punkts), kā to apstiprinājusi ERP, no citiem avotiem iegūto pabalstu uzraudzība ir sarežģīta. Tā kā no citiem avotiem iegūtos piešķīrumus var ieskaitīt, tikai pamatojoties uz darbinieku apliecinājumiem, attiecīgo lietu atjaunināšanu var veikt tikai *a posteriori*, nevis reāllaikā. Komisija ir īstenojusi pastiprinātas konsekvences pārbaudes un ir spējusi gandrīz bez kavēšanās atgūt pārmaksātās summas.

KOMISIJAS ATBILDES UZ EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTAS 2021. GADA PĀRSKATU

"10. NODAĻA. ATVESEĻOŠANAS UN NOTURĪBAS MEHĀNISMS"

IEVADS SAISTĪBĀ AR KOMISIJAS ATBILDĒM

2021. gadā Komisija novērtēja un apstiprināja 22 atveseļošanās un noturības plānus (ANP), ko pēc tam apstiprināja Padome. Pēc finansēšanas un aizdevumu līgumu parakstīšanas Komisija izmaksāja priekšfinansējumu līdz 13 % apmērā no finanšu iemaksas 21 dalībvalstij, kura to pieprasīja (20 dalībvalstīm 2021. gadā). Gada beigās Komisija novērtēja pirmo maksājumu pieprasījumu, ko iesniedza Spānija, un veica attiecīgo maksājumu 2021. gada decembrī.

2021. gadā Komisija izveidoja un sāka īstenot ANM revīzijas un kontroles stratēģijas; tiek veikta visu to atskaites punktu un mērķrādītāju sistemātiska *ex ante* kontrole, kas iekļauti katrā maksājumu pieprasījumā, un tiek ieviesta ANM revīzijas stratēģija.

Revīzijas stratēģija ietver uz risku balstītus maksājuma pieprasījumu revīzijas pasākumus, kā arī sistēmu revīzijas i) sistēmām, ar kurām īsteno atskaites punktus un mērķrādītājus, un ii) sistēmām, kas ir Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzības pamatā. Maksājuma pieprasījumu revīziju laikā Komisija plāno revidēt visus atskaites punktus un mērķrādītājus, kas tiek uzskatīti par augsta riska punktiem un mērķrādītājiem. Līdz 2023. gada beigām ir plānots veikt vismaz vienu sistēmas revīziju katrā dalībvalstī.

Ja apmierinoši ir izpildīta tikai maksājuma pieprasījuma atskaites punktu un mērķrādītāju apakškopa, ANM regulas tiesiskais regulējums dod Komisijai noteiktu rīcības brīvību lemt par apturamā maksājuma apmēru. Komisija izstrādā metodiku vienlīdzīgas attieksmes panākšanai. Taču 2021. gadā tā nebija vajadzīga, jo Komisija novērtēja, ka visu to atskaites punktu izpilde, kas tika iekļauti pirmajā maksājuma pieprasījumā, kuru iesniedza Spānija, ir apmierinoša.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

Ar atskaites punktiem un mērķrādītājiem saistīto kritēriju novērtēšana

10.22. Komisija savu novērtējumu par atskaites punktu apmierinošu izpildi pamatoja ar savu aprakstu un saistīto pasākumu aprakstā ietvertajiem attiecīgajiem elementiem, kuri abi bija noteikti saistītajā Padomes īstenošanas lēmumā (*CID*) un darbības kārtībā paredzētajā pārbaudes mehānismā.

10.23. Iekšējo pamatnostādņu sākotnējā versijā, kas bija spēkā Spānijas maksājuma pieprasījuma iesniegšanas laikā, bija noteikts ne tikai tas, ka būtu pilnībā jāievēro visi elementi, kas iekļauti *CID* ietvertajā atskaites punkta/mērķrādītāja aprakstā, kā arī elementi, kas iekļauti *CID* ietvertajā pasākuma aprakstā, bet arī bija paredzēti izņēmumi, kad šādi elementi, iespējams, nav jāievēro. Tas ir saskaņā ar koncepciju, par ko vienojušies likumdevēji ANM regulā, proti, ka Komisija novērtē apmierinošu izpildi un tas dod Komisijai zināmu rīcības brīvību, analizējot dažādus elementus.

10.24. un 10.25. punkts un 1. izcēlums (395. atskaites punkts "Uzņēmumu ienākuma nodokļa grozījumi 2021. gadā")

Saistībā ar 395. atskaites punktu un saskaņā ar ANM regulas 24. panta 3. punktu Komisija novērtē, "*vai ir apmierinoši izpildīti attiecīgie starpposma rādītāji un mērķrādītāji, kas izklāstīti .. Padomes īstenošanas lēmumā*". Elements, kuru Revīzijas palāta identificējusi kā nenovērtētu (un uzskata par neizpildītu), nav iekļauts minētajā atskaites punktā, bet gan pasākuma aprakstā. Saskaņā ar ANM regulas 20. panta 5. punkta c) apakšpunktu pasākuma apraksts ir atsevišķa Padomes īstenošanas lēmuma daļa, ja to salīdzina ar atskaites punktiem un mērķrādītājiem, uz kuriem attiecas 20. panta 5. punkta e) un f) apakšpunkts. Komisija uzskata, ka ne visi minētā apraksta elementi vienmēr ir būtiski Komisijas novērtējumam par atskaites punktu un mērķrādītāju apmierinošu izpildi.

Komisija ir atzinusi, ka tās iekšējās pamatnostādnes par atskaites punktu un mērķrādītāju novērtējumu nav bijušas pietiekami skaidras, un ir veikusi darbības šā trūkuma novēršanai. Komisija uzskata, ka Revīzijas palātas minētā pasākuma apraksta elements nav tieši vai netieši norādīts atsauces punktā, kā arī nav tieši vai netieši svarīgs šā atskaites punkta izpildei. Tāpēc Komisija neuzskata, ka būtu iemesls domāt, ka tas ir vajadzīgs šā elementa novērtēšanai, kā arī apstrīd apgalvojumu, ka tas būtu pamats novērtējumam par minētā atskaites punkta neapmierinošu izpildi.

Revīzijas palātas identificēto elementu Spānija un Komisija vienmēr ir uzskatījušas par vidēja termiņa mērķi. To pamato gan Spānijas ANP (kurā ir dota nepārprotama atsauce uz šo elementu kā uz vidēja termiņa mērķi), gan reformas nosaukums Padomes īstenošanas lēmumā, kur minēts vārds "īstermiņa", gan fakts, ka nodokļu sistēmas reforma minimālā uzņēmumu nodokļa piemērošanai ir apskatīta citviet ANP un Padomes īstenošanas lēmumā (C28.R3 un 388. atsauces punkts) ar citu termiņu.

To pamato arī fakts, ka atbilstoši Padomes īstenošanas lēmumam šīs reformas pabeigšanas provizoriskais termiņš (2021. gada 31. marts) ir pirms datuma, kad ESAO vienojusies par pasākumiem, kuri īstenojami šīs minimālās 15 % nodokļu likmes panākšanai (2021. gada 8. oktobris). Pamatojoties uz minēto ESAO vienošanos, Komisija 2021. gada 22. decembrī publicēja Padomes direktīvas priekšlikumu par vispārējā minimālā nodokļu līmeņa piemērošanu starptautiskām uzņēmumu grupām Savienībā, par kuru Padomē nav panākta vienošanās.

Komisija arī uzskata, ka atskaites punkta aprakstā nepārprotami ir norādīts, ka mērķis, kas ir jāsasniedz, stājoties spēkā ar 2021. gada Budžeta likumu ieviestajām izmaiņām un izstrādājot ar uzņēmumu ienākuma nodokli saistītos noteikumus, ir palielināt uzņēmumu nodokļa ieņēmumus. Šāds ir minētās reformas īstermiņa mērķis, kas norādīts Spānijas ANP un kas tika sasniegts ar reformu, kā atspoguļots Komisijas sākotnējā novērtējumā. Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija uzskata, ka šīs minimālās nodokļu likmes 15 % apmērā sasniegšana nebija būtiska šā atskaites punkta novērtēšanas kontekstā. Attiecīgi tas nebija minēts Komisijas sākotnējā novērtējumā par šo atskaites punktu.

10.26. Komisija atsaucas uz saviem argumentiem saistībā ar 10.24. punktu un apstiprina, ka uzdevumu nodrošināt minimālo nodokļu likmi var interpretēt tikai kā vidēja termiņa mērķi. Ņemot vērā tiesību aktu, kas tika pieņemts pirms *CID* pieņemšanas, Komisija uzskata, ka ir acīmredzami, ka ne Komisija, ne Spānija, ne Padome nebūtu apstiprinājusi atskaites punktu, kas pēc definīcijas nav izpildāms. Attiecīgi var tikai gaidīt, ka uz šo jautājumu nebūs atsauču dalībvalsts dokumentācijā vai Komisijas novērtējumā.

10.28. Summu, kuru dalībvalsts saņem par attiecīgā atskaites punktu un mērķrādītāju kopuma apmierinošu izpildi, nosaka Padome attiecīgajā Padomes īstenošanas lēmumā. Maksājumus veic par to attiecīgo atskaites punktu un mērķrādītāju apmierinošu izpildi, par kuriem ir panākta

vienošanās. Tā kā ANM ir instruments, kas stingri balstīts uz veiktspēju, tas sasaista maksājumus ar rezultātiem, nevis konkrētām izmaksām, kas radušās. Finanšu iemaksu atbilstoši ANM nosaka, pamatojoties uz maksimālo finanšu iemaksu, kas aprēķināta katrai dalībvalstij, un ņemot vērā ANP kopējās lēstās izmaksas. Saskaņā ar šo *sui generis* jēdzienu ir izslēgts, ka var iegūt *"kompensāciju par atsevišķa atskaites punkta vai mērķrādītāja izpildi"*.

Saskaņā ar ANM regulas tiesisko regulējumu gadījumā, ja apmierinoši būtu izpildīta tikai kāda ar maksājuma pieprasījumu saistīto atskaites punktu un mērķrādītāju apakškopa, Komisijai ir jālemj par apturamās maksājuma daļas apmēru, turklāt Komisijai ir dota rīcības brīvība lemt par konkrētu summu. Komisija ir uzsākusi darbu, lai izstrādātu metodiku vienlīdzīgas attieksmes nodrošināšanai attiecībā uz to, kā Komisija piemēro šo elastību. Tomēr ANM tiesiskā regulējuma dēļ šādu metodiku nevar izstrādāt nolūkā iegūt *"kompensāciju par atsevišķa atskaites punkta vai mērķrādītāja izpildi"*. Komisija joprojām izstrādā šo metodiku, kurā norādīts, ka 2021. gadā tā nebija vajadzīga, jo Komisija novērtēja, ka visu to atskaites punktu izpilde, kuri iekļauti Spānijas iesniegtajā pirmajā maksājuma pieprasījumā, ir apmierinoša.

Ar dalībvalsts kontroles sistēmu saistītie atskaites punkti

10.29. Komisija savu novērtējumu par katru ANP, arī par kontroles sistēmas kritēriju, ir skaidri izklāstījusi. Visi apstiprinātie ANP ietver pienācīgas kontroles sistēmas. Ja Komisija nebūtu uzskatījusi, ka ierosinātā kontroles sistēma ir pienācīga, tā attiecīgo plānu nebūtu novērtējusi pozitīvi.

Komisija norāda, ka tad, ja *CID* varētu interpretēt dažādi, tas neradītu risku Komisijas novērtējumam par apmierinošu izpildi, bet gan dotu iespēju pieņemt kvalitatīvu lēmumu.

10.31. un 10.32. Saistībā ar 173. atskaites punktu Komisija sava darba gaitā apstiprināja, ka Spānijas kontroles sistēma bija spējīga izpildīt ANM regulas 22. pantā izklāstītās prasības attiecībā uz atskaites punktā aptvertajiem elementiem. Komisija jo īpaši novērtēja datu apkopošanas sistēmu pilnīgumu un pārliecinājās, ka 100 % līgumu tika atbilstoši reģistrēti.

Komisija uzskata, ka to aspektu identificēšana, kurus varētu uzlabot vai padarīt efektīvākus, nav pietiekams iemesls, lai apšaubītu tās novērtējumu, un tādējādi ar to nevarētu pamatot maksājuma pieprasījuma noraidīšanu un maksājuma neveikšanu. Komisijai kontroles un revīzijas laikā, novērtējot atskaites punktus vai mērķrādītājus, ir jāturpina identificēt aspektus, kuros ir jāveic uzlabojumi, kā arī ir jāatklāj šī informācija dalībvalstīm, un tā turpinās to darīt.

Komisija turpinās sadarboties ar dalībvalstīm, lai uzlabotu kontroles sistēmas, ko izmanto attiecībā uz ANP, vienlaikus savā novērtējumā nodrošinot, ka tiek uzturēti minimālie juridiskie standarti.

Novērtēšanas procesa dokumentācija

10.35. Saistībā ar diviem 10.35. punktā minētajiem atskaites punktiem Komisija uzskata, ka revidentiem sniegtie pierādījumi pilnībā apliecina, ka tai bija nepieciešamā dokumentācija savu konstatējumu pamatošanai, tomēr atzīst, ka vienā gadījumā varēja uzlabot pierakstu praksi.

Saistībā ar 215. atskaites punktu Komisijas novērtējums balstījās uz tīmekļvietnes *DATAESTUR* satura rūpīgu analīzi. Komisija 2021. gada oktobrī un novembrī apkopoja *DATAESTUR* tīmekļvietnes ekrānuzņēmumus, kas pierāda Komisijas novērtējuma secinājumus.Tomēr Komisija atzīst, ka šo ekrānuzņēmumu reģistrēšana nenotika saskaņā ar iekšējām pamatnostādnēm.

Saistībā ar 303. atskaites punktu Komisija uzskata, ka tā ir saglabājusi revīzijas taku par dažāda veida informācijas apmaiņu ar Spāniju un iekšējām apspriedēm starp Komisijas dienestiem, kas pamatoja secinājumu par apmierinošu izpildi.

GADA DARBĪBAS PĀRSKATI UN CITI PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

10.41. Komisija uzskata ka tad, kad maksājumu pamatā ir atskaites punktu un mērķrādītāju izpildes kvalitatīvs novērtējums un kad šiem atskaites punktiem un mērķrādītājiem nav noteikta atsevišķa vērtība, kā arī šie atskaites punkti un mērķrādītāji ir ļoti daudzveidīgi, nevar noteikt jēgpilnu kļūdu īpatsvaru.

10.42. Komisija norāda, ka ANM nav daļa no DFS un ka atbilstoši skaidrojumam atbildē uz 10.41. punktu atšķirībā no citām DFS programmām attiecībā uz ANM nevar noteikt jēgpilnu kļūdu īpatsvaru, tāpēc gada pārvaldības un snieguma ziņojumā ir iekļauta atsevišķa norāde. Komisija norāda, ka Revīzijas palāta piemēro līdzīgu pieeju savā gada pārskatā, kurā ANM ir veltīta atsevišķa nodaļa.

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI

Secinājumi

10.44. Kā skaidrots Komisijas atbildē uz 10.27. punktu, pamatojoties uz pieejamajiem pierādījumiem un rūpīgo *ex ante* kontroli, Komisija nepiekrīt Revīzijas palātas secinājumam un uzskata, ka atskaites punkta izpilde bija apmierinoša. Komisija norāda, ka Revīzijas palāta, pamatojoties uz savu profesionālo spriedumu, uzskata, ka kļūda nav būtiska. Turklāt, kā norādīts 10.41. punktā, Komisija uzskata, ka nav iespējams noteikt jēgpilnu kļūdu īpatsvaru.

10.45. Kā skaidrots atbildē uz 10.35. punktu, vienā gadījumā Komisija spēja sniegt pietiekamu dokumentāciju, bet nevarēja pierādīt tās reģistrēšanu. Citā gadījumā Komisija neuzskata, ka dokumentācija, ko Revīzijas palāta vēlējās saņemt, ir saistīta ar atskaites punkta vai mērķrādītāja apmierinošu izpildi.

1. ieteikums. Ir jāpamato nebūtiski elementi saistībā ar atskaites punktu un mērķrādītāju novērtējumu

Komisija daļēji piekrīt šim ieteikumam.

Lai gan Komisija piekrīt šim ieteikumam, jo tas attiecas uz *CID*, tomēr saistībā ar darbības kārtību Komisija pamatos elementus, kas identificēti turpmākā atskaites punktu un mērķrādītāju izklāstā. Citus elementus, piemēram, uzraudzības darbības, pēc būtības nevar uzskatīt par būtiskiem, un tie netiks pamatoti katrā atsevišķā gadījumā. Komisija arī norāda, ka galīgais lēmums par to, kādi elementi nav būtiski, ir atkarīgs no Ekonomikas un finanšu komitejas atzinuma un dalībvalstu apstiprinājuma komitoloģijas procesā.

2. ieteikums. Izstrādāt metodoloģiju maksājuma (daļējai) apturēšanai

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

3. ieteikums. Uzlabot atskaites punktu un mērķrādītāju novērtējuma dokumentāciju

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Pārskats par 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fonda darbībām 2021. finanšu gadā

Saturs

		Lpp.
Ievads		346
I nodaļa	8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fonda finanšu izpilde	349
II nodaļa	ERP ticamības deklarācija par Eiropas attīstības fondiem	352
Eiropas Komisijas atbildes		376

Saturs

	Punkts
Ievads	01–06
Eiropas attīstības fondu īss apraksts	02–06
I nodaļa. 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fonda (EAF) finanšu izpilde	07–10
II nodaļa. ERP ticamības deklarācija par Eiropas attīstības fondiem	I.–38
ERP ticamības deklarācija par 8., 9., 10. un 11. EAF, kas sniegta Eiropas Parlamentam un Padomei – neatkarīga revidenta ziņojums	I.–XXI.
Ticamības deklarāciju pamatojošā informācija	11–38
Revīzijas tvērums un pieeja	11–16
Pārskatu ticamība	17
Darījumu pareizība	18–27
Gada darbības pārskats un citi pārvaldības pasākumi	28–38
Secinājums un ieteikumi	39–43
Secinājums	39–40
Ieteikumi	41–43
Pielikumi	
I pielikums. EAF maksājumi 2021. gadā – galvenie reģioni	
II pielikums. Rīcības plānu īstenošanas stāvoklis	
III pielikums. Ieteikumu ieviešanas pārbaude	

Ievads

01 Šajā gada pārskatā izklāstīti mūsu konstatējumi par 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fondu (EAF). Šīs jomas 2021. gada darbības un izdevumi ir apkopoti ***1. attēlā***.

1. attēls. Eiropas attīstības fondi: 2021. gada finanšu informācijas apkopojums

EAF maksājumi pēc budžeta pozīcijas veida

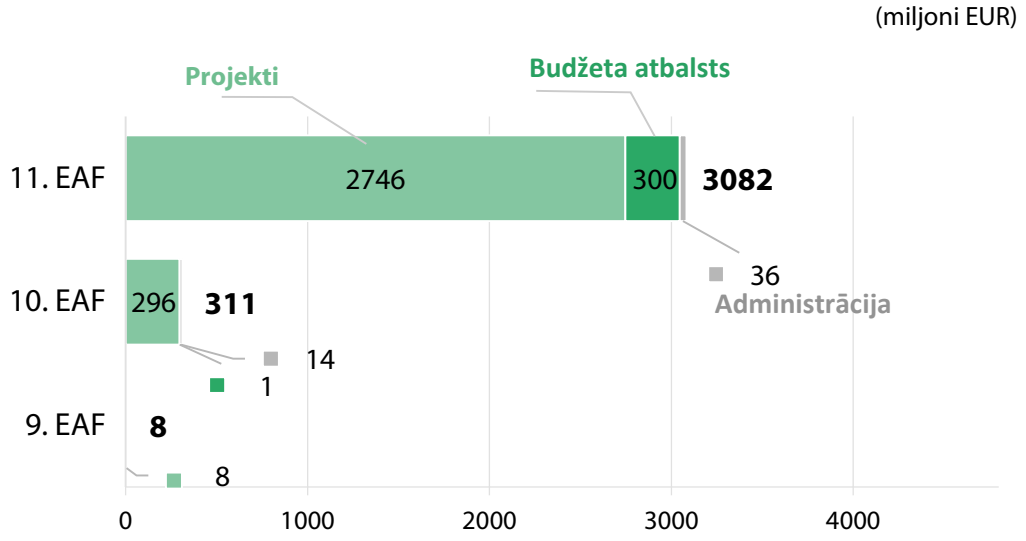

EAF maksājumi un revidētā datu kopa

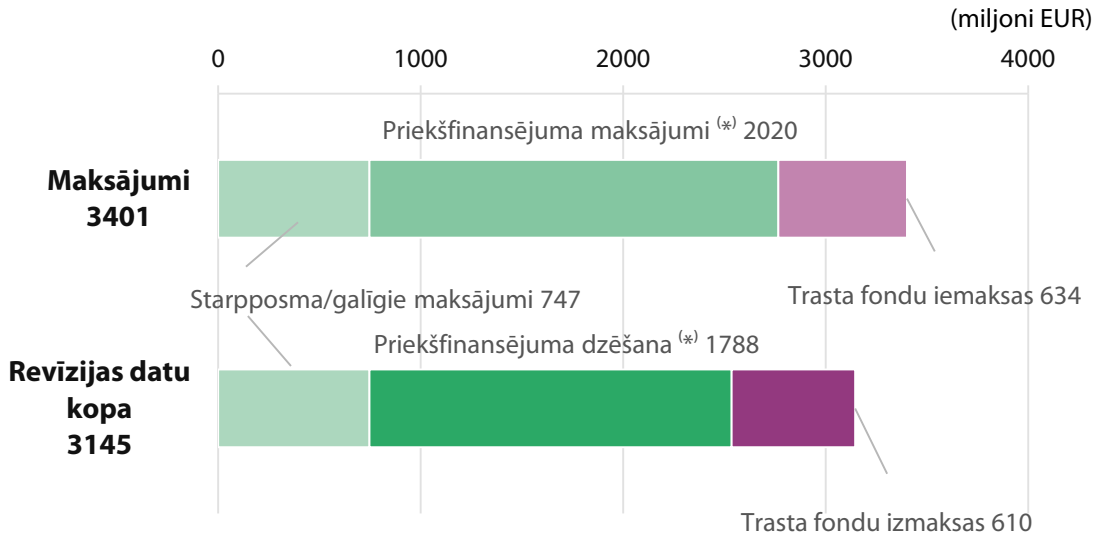

(*) Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāk sk. ***1.1. pielikuma 12***. punktu).

Avots: ERP, pamatojoties uz 8., 9., 10. un 11. EAF 2021. gada pārskatiem.

Eiropas attīstības fondu īss apraksts

02 Eiropas attīstības fondi, kurus izveidoja 1959. gadā, līdz 2020. gada beigām bija galvenie instrumenti, ar kuriem Eiropas Savienība (ES) sniedza attīstības sadarbības palīdzību Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna (ĀKK) valstīm un aizjūras zemēm un teritorijām (AZT); 11. (un pēdējais) EAF aptver 2014.–2020. gada daudzgadu finanšu shēmu (DFS). ES attiecības ar ĀKK valstīm un AZT reglamentēja *partnerattiecību nolīgums*, kas uz 20 gadiem 2000. gada 23. jūnijā tika parakstīts Kotonū ("Kotonū nolīgums"). Tā noteikumu piemērošanas termiņš pašlaik ir pagarināts līdz 2022. gada 30. jūnijam. Tā galvenais mērķis bija samazināt un galu galā izskaust nabadzību saskaņā ar galveno attīstības sadarbības mērķi, kas noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 208. pantā. Daudzgadu finanšu shēmā (DFS) 2021.–2027. gadam attīstības sadarbības palīdzība Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstīm ir integrēta Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentā (*NDICI* – "Eiropa pasaulē"), bet attīstības sadarbības palīdzība aizjūras zemēm un teritorijām ir iekļauta Lēmumā par aizjūras asociāciju (ietverot Grenlandi). Tomēr 8., 9., 10. un 11. EAF paši netika integrēti ES vispārējā budžetā, un tos līdz pat slēgšanai turpinās īstenot un par tiem ziņos atsevišķi.

03 2019. gadā Komisija slēdza atlikušos nepabeigtos 8. Eiropas Attīstības fonda (EAF) projektus. Visi atlikumi un atceltās saistības tika pārnestas uz 9. EAF. 2021. gadā Komisija paziņoja par 8. EAF finanšu un darbības slēgšanu. Visas saistītās darbības ir pabeigtas, pārbaudes un kontroles veiktas, un visi līgumi un finanšu lēmumi EAF pārskatos ir slēgti.

04 Eiropas attīstības fondu īpašās iezīmes minētas turpmāk.

a) Tie tika tieši finansēti no dalībvalstu iemaksām, pamatojoties uz kvotām jeb "iemaksu skalām", ko valstu valdības Eiropas Savienības Padomē noteica turpmākajos iekšējos nolīgumos, kurus noslēdza ES dalībvalstu pārstāvji, tiekoties Padomē.

b) Fondus pārvalda Komisija (ārpus ES vispārējā budžeta) un Eiropas Investīciju banka (EIB).

c) Tā kā Eiropas attīstības fondi balstās uz iekšēju nolīgumu starp valdībām, Eiropas Parlamentam ir mazāka ietekme uz to darbību nekā uz attīstības sadarbības instrumentiem, kurus finansē no ES vispārējā budžeta, proti, Parlaments nav iesaistīts EAF resursu izveidē un sadalē. Tomēr Eiropas Parlaments ir budžeta izpildes *apstiprinātājiestāde*, izņemot ieguldījumu mehānismam, kuru pārvalda EIB un kurš tādējādi ir ārpus mūsu revīzijas tvēruma[1],[2].

d) *Gada pārskata* principu Eiropas attīstības fondiem nepiemēro: EAF nolīgumus parasti noslēdza uz saistību periodu, kas ir no pieciem līdz septiņiem gadiem, bet maksājumus var veikt daudz ilgāk.

05 Eiropas attīstības fondus gandrīz pilnībā pārvalda Komisijas Starptautisko partnerību ģenerāldirektorāts (INTPA ĢD)[3]. Nelielu daļu (0,25 %) no 2021. gada EAF izdevumiem pārvaldīja Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ģenerāldirektorāts (ECHO ĢD).

06 Izdevumus, uz kuriem attiecas šis ziņojums, īsteno 79 valstīs, izmantojot plašu spektru metožu – ar būvdarbu, piegāžu un pakalpojumu līgumiem, dotācijām, budžeta atbalstu, programmu aplēsēm un iemaksu un deleģēšanas nolīgumiem, kas noslēgti ar struktūrām, kurām veikts pīlāru novērtējums (piem., starptautiskajām organizācijām) (sk. ***I pielikumu***).

---

[1] Sk. Regulas (ES) 2015/323 par Finanšu regulu, ko piemēro 11. Eiropas Attīstības fondam, 43., 48.–50. un 58. pantu.

[2] 2012. gadā EIB, Komisijas un ERP trīspusējā nolīgumā (Regula (EK) Nr. 215/2008 par Finanšu regulu, ko piemēro 10. Eiropas Attīstības fondam, 134. pants) ir izklāstīti noteikumi šo darbību revīzijai, kuru veic ERP.

[3] DEVCO ĢD kļuva par INTPA ĢD 2021. gada janvārī.

I nodaļa. 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fonda (EAF) finanšu izpilde

07 Budžets bija sadalīts šādi: 8. EAF (1995.–2000. g.) bija atvēlēti 12,8 miljardi EUR, 9. EAF (2000.–2007. g.) – 13,8 miljardi EUR un 10. EAF (2008.–2013. g.) – 22,7 miljardi EUR.

08 Iekšējais nolīgums par 11. EAF (2015.–2020. g.) izveidi stājās spēkā 2015. gada 1. martā. No 2013. līdz 2015. gadam saistības par līdzekļiem uzņēmās, izmantojot *pagaidu mehānismu*, lai nodrošinātu nepārtrauktību, kamēr nav ratificēts 11. EAF. Vienpadsmitajam EAF ir atvēlēti 30,5 miljardi EUR, no kuriem 29,1 miljards EUR ir piešķirts ĀKK valstīm, 0,4 miljardi EUR – aizjūras zemēm un teritorijām (AZT) un 1,1 miljards EUR administratīvajām izmaksām.

09 EAF resursu izlietojums 2021. gadā un 8., 9., 10. un 11. EAF kumulatīvi ir parādīts ***2. attēlā***.

2. attēls. EAF resursu izlietojums 2021. gada 31. decembrī*

(miljoni EUR)

	Stāvoklis 2020. gada beigās		*Budžeta izpilde 2021. finanšu gadā (neto)*[6]					*Stāvoklis 2021. gada beigās*					
	Kopsumma	Izpildes rādītājs[2]	*8. EAF*[3]	*9. EAF*[3]	*10. EAF*	*11. EAF*[3]	**Kopsumma**	*8. EAF*	*9. EAF*	*10. EAF*	*11. EAF*	**Kopsumma**	*Izpildes rādītājs*[2]
A. RESURSI[1]	**75 959**		***0***	***-14***	***-113***	***213***	***86***	***10 376***	***15 266***	***20 947***	***29 456***	***76 045***	
B. IZLIETOJUMS													
1. Vispārējās saistības[4]	***75 929***	**100,0 %**	***0***	***-18***	***-172***	***-16***	***-206***	***10 375***	***15 250***	***20 805***	***29 293***	***75 723***	**99,6 %**
2. Individuālās saistības[5]	***71 304***	**93,9 %**	***0***	***-8***	***33***	***2 085***	***2 110***	***10 374***	***15 245***	***20 600***	***27 195***	***73 414***	**96,5 %**
3. Maksājumi	***62 018***	**81,6 %**	***0***	***8***	***311***	***3 082***	***3 401***	***10 374***	***15 216***	***19 956***	***19 874***	***65 420***	**86,0 %**
C. Neizpildītās saistības (B1-B3)	**13 911**	**18,3 %**						***0***	***34***	***850***	***9 419***	***10 303***	**13,5 %**
D. Pieejamais atlikums (A-B1)[7]	**30**	**0,0 %**						***1***	***16***	***142***	***163***	***322***	**0,4 %**

* Noapaļoti skaitļi.

1 Ietver sākotnējos piešķīrumus 8., 9., 10. un 11. EAF, līdzfinansējumu, procentus, dažādus resursus un pārvedumus no iepriekšējiem EAF.

2 Kā resursu procentuālā daļa.

3 Negatīvās summas atbilst atceltajām saistībām.

4 Vispārējās saistības izriet no finansēšanas lēmumiem.

5 Individuālās saistības izriet no atsevišķiem līgumiem.

6 Neto saistības pēc saistību atcelšanas. Neto maksājumi pēc līdzekļu atgūšanas.

7 Pieejamais atlikums ietver "neizmantojamo rezervi" (nav izmantojama bez Padomes vienprātīga lēmuma).

Avots: ERP, pamatojoties uz 8., 9., 10. un 11. EAF 2021. gada pārskatiem. Norādītie skaitļi neattiecas uz EIB pārvaldīto EAF daļu.

10 Katru gadu INTPA ĢD pats nosaka galvenos snieguma rādītājus (GSR) pareizai finanšu pārvaldībai un efektīvam resursu izlietojumam. Šie rādītāji liecina, ka 2021. gadā, lai gan bija grūtības saistībā ar Covid-19 krīzi, INTPA ĢD sasniedza mērķi par 35 % (salīdzinājumā ar 2020. gadu) samazināt veco priekšfinansējumu un neizlietotās saistības un savā portfelī saglabāt atvērto, spēku zaudējušo (t. i., to, kas nebija slēgti pēc to pamatdarbības izbeigšanas) līgumu proporciju zem 15 %. Tas bija tāpēc, ka pēdējos gados procedūras bija uzlabotas (sk. ***1. izcēlumu***). Abi šie mērķrādītāji ietvēra gan vispārēju mērķrādītāju visai INTPA ĢD atbildības jomai, gan konkrētu mērķrādītāju Eiropas attīstības fondiem.

1. izcēlums

Galvenie snieguma rādītāji, kas attiecas uz vecā priekšfinansējuma, neizlietoto saistību un spēku zaudējušo līgumu procentuālās daļas samazināšanu

INTPA ĢD 2021. gadā saglabāja iepriekšējā gada mērķrādītāju 35 % apmērā attiecībā uz tā GSR, kas attiecās uz vecā priekšfinansējuma (10. GSR) un neizlietoto saistību (12. GSR) samazināšanu. 2020. gadā tas pārsniedza abu rādītāju mērķrādītājus, ievērojami samazinot veco priekšfinansējumu gan attiecībā uz EAF (46 %), gan visā savas atbildības jomā (50 %). Tas samazināja neizlietotās saistības par 39 % gan attiecībā uz EAF, gan visā savas atbildības jomā.

INTPA ĢD sasniedza arī mērķrādītāju – panākt, lai sistēmā joprojām būtu atvērti ne vairāk par 15 % spēku zaudējušo līgumu (11. GSR) gan attiecībā uz EAF (13 %), gan visā ģenerāldirektorāta atbildības jomā (10 %). Saistībā ar jaunajām procedūrām, ko ieviesa 2017. gadā, GSR attiecībā uz EAF kopš 2017. gada ir pastāvīgi uzlabojušies (19 % – 2017. gadā, 17 % – 2018. gadā, 15 % – 2019. gadā un 14 % – 2020. gadā).

II nodaļa. ERP ticamības deklarācija par Eiropas attīstības fondiem

ERP ticamības deklarācija par 8., 9., 10. un 11. EAF, kas sniegta Eiropas Parlamentam un Padomei – neatkarīga revidenta ziņojums

Atzinums

I. Mēs revidējām

a) 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fonda gada pārskatus, kuros ietilpst bilance, finanšu darbības rezultātu pārskats, naudas plūsmas pārskats, pārskats par neto aktīvu izmaiņām un ziņojums par finanšu izpildi 2021. gada 31. decembrī slēgtajā finanšu gadā un kuri ir apstiprināti;

b) to pakārtoto darījumu likumību un pareizību, par kuru finanšu pārvaldību atbild Komisija[4].

Pārskatu ticamība

Atzinums par pārskatu ticamību

II. Uzskatām, ka 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fonda gada pārskati par 2021. gada 31. decembrī slēgto gadu visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo šo fondu finanšu stāvokli 2019. gada 31. decembrī, to darbības rezultātus, naudas plūsmas un neto aktīvu izmaiņas minētajā datumā slēgtajā gadā saskaņā ar Eiropas attīstības fondu Finanšu regulu un grāmatvedības noteikumiem, kas balstās uz starptautiski atzītiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem.

[4] Saskaņā ar 43., 48.–50. un 58. pantu Finanšu regulā, ko piemēro 11. Eiropas Attīstības fondam, šī ticamības deklarācija neattiecas uz to EAF līdzekļu daļu, kuru pārvalda EIB.

Pārskatiem pakārtoto darījumu likumība un pareizība

Ieņēmumi

Atzinums par ieņēmumu likumību un pareizību

III. Mēs uzskatām, ka pārskatiem par 2021. gada 31. decembrī slēgto gadu pakārtotie ieņēmumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

Izdevumi

Negatīvs atzinums par izdevumu likumību un pareizību

IV. Ņemot vērā to jautājumu nopietnību, kas aprakstīti punktā, kurā pamato negatīvu atzinumu par pārskatiem pakārtoto izdevumu likumību un pareizību, mēs uzskatām, ka izdevumos, kas pieņemti pārskatos par 2021. gada 31. decembrī slēgto gadu, ir būtisks kļūdu līmenis.

Atzinuma pamatojums

V. Mēs veicām revīziju saskaņā ar Starptautiskās Grāmatvežu federācijas (*IFAC*) starptautiskajiem revīzijas standartiem (*ISA*) un ētikas kodeksiem un *INTOSAI* starptautiskajiem augstāko revīzijas iestāžu standartiem (*ISSAI*). Mūsu pienākumi saskaņā ar šiem standartiem un kodeksiem ir plašāk aprakstīti šā ziņojuma iedaļā, kas attiecas uz revidenta pienākumiem. Mēs esam neatkarīgi un ievērojam ētiskos pienākumus saskaņā ar Profesionālo grāmatvežu ētikas kodeksu, ko izstrādājusi Starptautiskās Ētikas standartu padome grāmatvežiem. Uzskatām, ka iegūtie revīzijas pierādījumi ir pietiekami un piemēroti mūsu atzinuma pamatošanai.

Pamats negatīvam atzinumam par izdevumu likumību un pareizību

VI. Izdevumos, kuri 2021. gadā iegrāmatoti attiecībā uz 8., 9., 10. un 11. EAF, ir būtisks kļūdu līmenis. Mūsu *aplēstais kļūdu līmenis* pārskatos pieņemtajos izdevumos ir 4,6 %.

Galvenie revīzijas jautājumi

VII. Galvenie revīzijas jautājumi ir tie, kuri saskaņā ar mūsu profesionālo spriedumu mūsu veiktajā kārtējā perioda finanšu pārskatu revīzijā bija vissvarīgākie. Šos jautājumus Palāta skatīja finanšu pārskatu revīzijas kopējā kontekstā un formulējot savu atzinumu par pārskatiem, bet par šiem jautājumiem mēs nesniedzam atsevišķu atzinumu.

Uzkrātie izdevumi

VIII. Mēs novērtējām pārskatos izklāstītos uzkrātos izdevumus, uz kuriem attiecas augsta aplēses pakāpe. 2021. gada beigās Komisija lēsa, ka attiecināmie izdevumi, kuri ir radušies, bet kurus saņēmēji vēl nav paziņojuši, ir 5381 miljons EUR (2020. gada beigās – 5452 miljoni EUR).

IX. Lai novērstu risku, ka uzkrājumi ir uzrādīti nepareizi, mēs pārbaudījām šo uzkrājumu aplēses aprēķinu un 1. posmā pārbaudījām izlasi, kurā bija iekļauti 30 atsevišķi priekšfinansējumi un 27 rēķini. Šā darba rezultātā mēs secinājām, ka galīgajos pārskatos atzītie uzkrātie izdevumi bija pareizi.

Potenciālā ietekme, kuru uz EAF 2021. gada pārskatiem rada Apvienotās Karalistes izstāšanās no Eiropas Savienības

X. Kopš 2020. gada 1. februāra Apvienotā Karaliste (AK) vairs nav ES dalībvalsts. Saskaņā ar abu pušu noslēgto Līgumu par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas ("Izstāšanās līgums") AK ir apņēmusies turpināt dalību Eiropas attīstības fondos līdz 11. EAF un visu iepriekšējo vēl atvērto Eiropas attīstības fondu slēgšanai. Apvienotā Karaliste uzņemsies visus tos pašus pienākumus, ko dalībvalstis, saskaņā ar iekšējo nolīgumu, ar kuru 11. EAF tika izveidots, kā arī pienākumus attiecībā uz iepriekšējiem Eiropas attīstības fondiem līdz to slēgšanai.

XI. Izstāšanās līgumā arī norādīts, ka gadījumā, ja par kādām summām no 10. EAF vai no iepriekšējo Eiropas attīstības fondu projektiem saistības nav uzņemtas vai ir atceltas, kad šis līgums stājas spēkā, šo summu AK daļa netiks izmantota atkārtoti. Tas pats attiecas uz AK daļu 11. EAF līdzekļos, par kuriem saistības nav uzņemtas vai ir atceltas pēc 2021. gada 31. decembra.

XII. Pamatojoties uz to, nav finanšu ietekmes, kas paziņojama saistībā ar 2021. gada EAF pārskatiem. Mēs secinām, ka EAF pārskati 2021. gada 31. decembrī pareizi atspoguļo stāvokli saistībā ar izstāšanās procesu.

Vadības pienākumi

XIII. Saskaņā ar LESD 310.–325. pantu un 11. EAF Finanšu regulu vadības pienākums ir sagatavot un iesniegt EAF gada pārskatus, pamatojoties uz starptautiski atzītiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem, un nodrošināt tiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Šie pienākumi ietver iekšējās kontroles mehānismu izveidi, ieviešanu un īstenošanu attiecībā uz finanšu pārskatu sagatavošanu un izklāstu tā, lai krāpšanas vai kļūdas dēļ tajos nebūtu

sniegtas būtiski nepareizas ziņas. Komisijai ir galīgā atbildība par EAF pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību.

XIV. Sagatavojot EAF pārskatus, Komisijas pienākums ir novērtēt Eiropas attīstības fondu spēju turpināt darbību, izklāstīt visus svarīgos jautājumus un izmantot darbības turpināšanas pieņēmumu grāmatvedībā, ja vien vadība neplāno likvidēt uzņēmumu vai pārtraukt darbību, vai tai nav citas reālas alternatīvas uzņēmuma slēgšanai vai darbības pārtraukšanai.

XV. Komisija ir atbildīga par Eiropas attīstības fondu finanšu pārskatu sagatavošanas procesa pārraudzību.

Revidenta pienākumi EAF pārskatu un pakārtoto darījumu revīzijā

XVI. Mūsu mērķi ir iegūt pamatotu pārliecību par to, ka EAF pārskatos nav sniegtas būtiski nepareizas ziņas un ka pakārtotie darījumi ir likumīgi un pareizi, un, balstoties uz mūsu veikto revīziju, sniegt Eiropas Parlamentam un Padomei deklarāciju par pārskatu ticamību un tiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Pamatota pārliecība ir augsts pārliecības līmenis, bet tā nav garantija, ka revīzijā vienmēr tiks atklāti visi iespējamie būtiski nepareizu ziņu vai būtisku neatbilstību gadījumi. Tie var rasties krāpšanas vai kļūdas dēļ un tos uzskata par būtiskiem tad, ja var pamatoti sagaidīt, ka atsevišķi vai kopā tie varētu ietekmēt saimnieciskus lēmumus, kuri pieņemti, pamatojoties uz EAF pārskatiem.

XVII. Revīzijā, ko veicam saskaņā ar *ISA* un *ISSAI*, mēs liekam lietā profesionālo spriedumu un visas revīzijas gaitā saglabājam profesionāli skeptisku attieksmi. Mēs veicam arī šādas darbības:

- apzinām un novērtējam riskus, ka krāpšanas vai kļūdas dēļ EAF pārskatos ir sniegtas būtiski nepareizas ziņas vai ka saistībā ar pakārtotajiem darījumiem ir būtiski pārkāpts EAF tiesiskais regulējums. Mēs izstrādājam un īstenojam revīzijas procedūras, lai reaģētu uz šo risku, un iegūstam revīzijas pierādījumus, kas ir pietiekami un piemēroti mūsu atzinuma pamatošanai. Gadījumus, kad būtiski nepareizas ziņas ir sniegtas vai neatbilstības radušās krāpšanas dēļ, ir grūtāk atklāt nekā kļūdas izraisītus gadījumus, jo krāpšana var ietvert slepenu vienošanos, viltošanu, tīšus izlaidumus, datu sagrozīšanu vai iekšējās kontroles apiešanu. Attiecīgi ir lielāks risks, ka šādi gadījumi paliks neatklāti;

- iepazīstamies ar iekšējo kontroli, kas attiecas uz revīziju, lai izstrādātu atbilstošas revīzijas procedūras, nevis lai sniegtu atzinumu par iekšējās kontroles efektivitāti;

- novērtējam izmantoto grāmatvedības metožu piemērotību un vadības veikto grāmatvedības aplēšu pamatotību un ar to saistīto vadības sniegto informāciju;

- izdarām secinājumus par to, vai vadība ir pienācīgi izmantojusi darbības turpināšanas pieņēmumu grāmatvedībā un, pamatojoties uz iegūtajiem revīzijas pierādījumiem, spriežam, vai attiecībā uz notikumiem vai nosacījumiem pastāv būtiska nenoteiktība, kas var radīt nopietnas šaubas par Eiropas attīstības fondu spēju turpināt darbību. Ja secinām, ka šāda būtiska nenoteiktība pastāv, mums savā ziņojumā uz to ir jāvērš uzmanība, norādot uz attiecīgo informāciju EAF pārskatos, vai arī, ja šī informācija ir neadekvāta, mums ir jāgroza savs atzinums. Mūsu secinājumi balstās uz revīzijas pierādījumiem, kas iegūti līdz ziņojuma sagatavošanai. Tomēr turpmāku notikumu vai nosacījumu dēļ organizācijai var nākties pārtraukt darbību;

- novērtējam gada pārskatu vispārējo izklāstu, uzbūvi un saturu, tostarp visas informācijas sniegšanu, un vērtējam, vai pakārtotie darījumi un notikumi gada pārskatos ir izklāstīti patiesi.

XVIII. Mēs sazināmies ar vadību arī par revīzijai plānoto tvērumu un laika grafiku, kā arī par nozīmīgiem revīzijas konstatējumiem, tostarp par visiem konstatējumiem, kas attiecas uz būtiskiem iekšējās kontroles trūkumiem.

XIX. Attiecībā uz ieņēmumiem mēs pārbaudām visas dalībvalstu iemaksas un citu veidu ieņēmumu darījumu izlasi.

XX. Saistībā ar izdevumiem mēs pārbaudām maksājumu darījumus, kad izdevumi ir radušies un ir iegrāmatoti un pieņemti. Šī pārbaude aptver visas maksājumu kategorijas (izņemot avansa maksājumus) to veikšanas stadijā. Avansa maksājumus pārbauda tad, kad *līdzekļu saņēmējs* ir sniedzis pierādījumu par to atbilstīgu izmantošanu un iestāde vai struktūra ir pieņēmusi šo pierādījumu, avansa maksājumu dzēšot, kas var nenotikt līdz nākamajam gadam.

XXI. No jautājumiem, kas apspriesti ar Komisiju, mēs apzinām tos, kuri EAF pārskatu revīzijā ir vissvarīgākie un kuri tādējādi ir galvenie revīzijas jautājumi kārtējā periodā. Šos jautājumus mēs aprakstām savā ziņojumā, ja vien ar likumu vai noteikumiem nav aizliegta to atklāšana plašākai sabiedrībai vai – ārkārtīgi retos gadījumos – ja secinām, ka informācija mūsu ziņojumā nav jāsniedz, jo ir pamats

domāt, ka tās atklāšana varētu radīt negatīvas sekas, kuras būtu lielākas par labumu, ko gūtu sabiedrība.

2022. gada 7. jūlijā

Klaus-Heiner LEHNE
priekšsēdētājs

Eiropas Revīzijas palāta

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

Ticamības deklarāciju pamatojošā informācija

Revīzijas tvērums un pieeja

11 Mūsu revīzijas pieeja un metodes, kas attiecas arī uz EAF revīziju, ir izklāstītas mūsu 2021. gada pārskata par ES budžeta izpildi ***1.1. pielikumā***.

12 Mūsu apsvērumi par EAF pārskatu ticamību balstās uz 8., 9., 10. un 11. EAF finanšu pārskatiem[5], kurus ir apstiprinājusi Komisija[6] un kuri kopā ar grāmatveža apliecinājuma vēstuli ir saņemti 2022. gada 28. jūnijā. Mēs pārbaudījām summas un informāciju, vērtējām izmantotos grāmatvedības principus, kā arī Komisijas veiktās nozīmīgās aplēses un pārskatu vispārējo izklāstu.

13 Lai revidētu darījumu pareizību, mēs pārbaudījām 140 darījumu izlasi, kas bija izveidota tā, ka bija reprezentatīva visam EAF izdevumu spektram. Izlasi veidoja 26 darījumi, kas attiecās uz Ārkārtas trasta fondu Āfrikai, 92 darījumi, ko bija atļāvušas

[5] Sk. Regulas (ES) 2018/1877 par Finanšu regulu, ko piemēro 11. Eiropas Attīstības fondam, 39. pantu.

[6] Saskaņā ar EAF Finanšu regulu; sk. Regulas (ES) 2018/1877 38. pantu.

17 ES delegācijas[7], un 22 maksājumi, kas bija apstiprināti Komisijas centrālajos dienestos[8]. Ja darījumos tika atklātas kļūdas, mēs analizējām to iemeslus, lai konstatētu iespējamās nepilnības.

14 Attiecībā uz 2021. gadu mēs pārbaudījām arī:

a) visas dalībvalstu iemaksas un citu veidu ieņēmumu darījumu izlasi, piemēram, citu valstu līdzfinansējuma iemaksas;

b) atsevišķas INTPA ĢD un ES delegāciju izmantotās sistēmas, ietverot: i) *ex ante* pārbaudes, ko Komisijas darbinieki un ārēji revidenti (kurus nolīgusi Komisija vai atbalsta saņēmēji) veica pirms maksājumu izpildes, ii) uzraudzību un pārraudzību, īpaši turpmākus pasākumus pēc ārējām revīzijām, un atlikušo kļūdu īpatsvara (*RER*) izpēti;

c) INTPA ĢD gada darbības pārskatā iekļautās pareizības informācijas ticamību, riskam pakļauto summu, nākotnes korekciju un atgūto līdzekļu aprēķina metodoloģijas konsekvenci un šo ziņu iekļaušanu Komisijas gada pārvaldības un snieguma ziņojumā;

d) mūsu iepriekšējo ieteikumu ieviešanu.

15 Kā minēts ***05***. punktā, INTPA ĢD īsteno lielāko daļu ārējās palīdzības instrumentu, ko finansē gan no ES vispārējā budžeta, gan no EAF. Mūsu apsvērumi par sistēmām un informācijas izklāstu gada darbības pārskatā attiecas uz visu INTPA ĢD atbildības jomu, nevis tikai uz EAF.

16 Covid-19 pandēmijas dēļ nebija iespējams uz vietas apmeklēt ES delegācijas[9], tāpēc tā vietā mēs veicām dokumentāras pārbaudes. Tas mums liedza veikt konkrētas revīzijas procedūras, proti, pārbaudīt līgumu izpildi attiecībā uz atlasītajiem darījumiem, un tādējādi ierobežoja mūsu revīzijas darbu. Mums bija jāpielāgo sava pieeja, veicot darījumu un projektu dokumentāras pārbaudes un attālināti sadarbojoties ar revidējamajām vienībām. Ja pārbaudes uz vietas netiek veiktas, tas var

---

[7] Botsvāna, Burkinafaso, Džibutija, Austrumtimora, Etiopija, Gana, Gvineja-Bisava, Haiti, Jamaika, Libērija, Malāvija, Mali, Nigēra, Nigērija, Tanzānija, Uganda un Zambija.

[8] Visi 140 maksājumi tika veikti ar INTPA ĢD starpniecību.

[9] Botsvāna, Burkinafaso, Etiopija, Gvineja-Bisava, Haiti, Libērija, Malāvija, Nigēra, Nigērija, Tanzānija, Uganda un Zambija.

palielināt neatklāšanas risku[10]; tomēr mēs uzskatām, ka iegūtie pierādījumi mums ļāva pabeigt un noslēgt darbu.

Pārskatu ticamība

17 Revīzijā mēs konstatējām, ka pārskatos nebija sniegtas būtiski nepareizas ziņas.

Darījumu pareizība

Ieņēmumi

18 Ieņēmumu darījumos kļūdu līmenis nebija būtisks.

Izdevumi

19 No 140 mūsu pārbaudītajiem darījumiem 54 darījumos (38,8 %) bija kļūdas. Pamatojoties uz 43 kļūdām, kuras esam izteikuši skaitļos, mūsu aplēstais kļūdu līmenis ir 4,6 % (sk. ***3. attēlu***).

3. attēls. Darījumu pārbaudes rezultāti

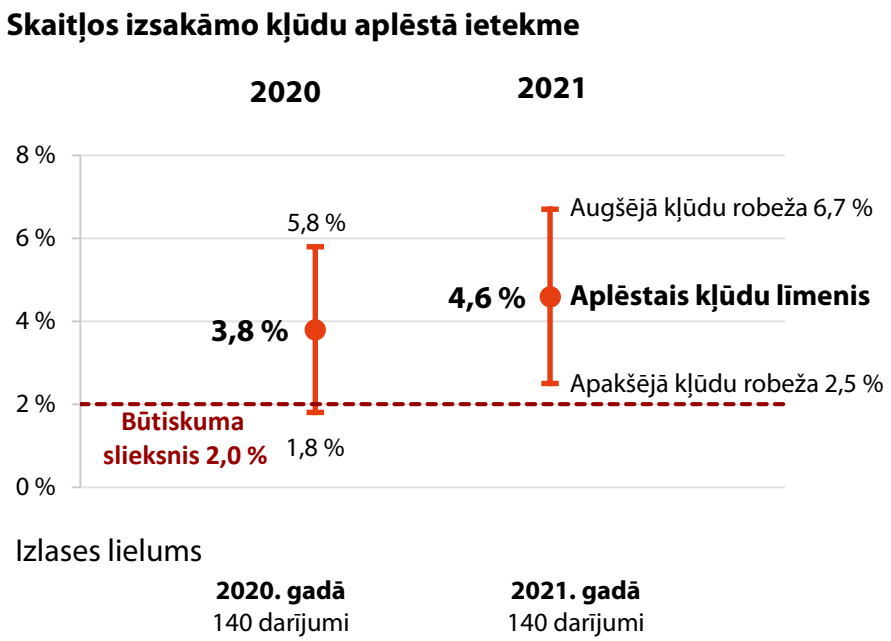

Avots: ERP.

[10] Neatklāšanas risks ir risks, ka revidents neatklās novirzi, ko nav izlabojuši revidējamās vienības iekšējās kontroles mehānismi.

20 Aplēstā kļūdu līmeņa sadalījums atbilstoši kļūdas veidam 2021. gadā ir parādīts ***4. attēlā***.

4. attēls. Aplēstā kļūdu līmeņa sadalījums atbilstoši kļūdas veidam

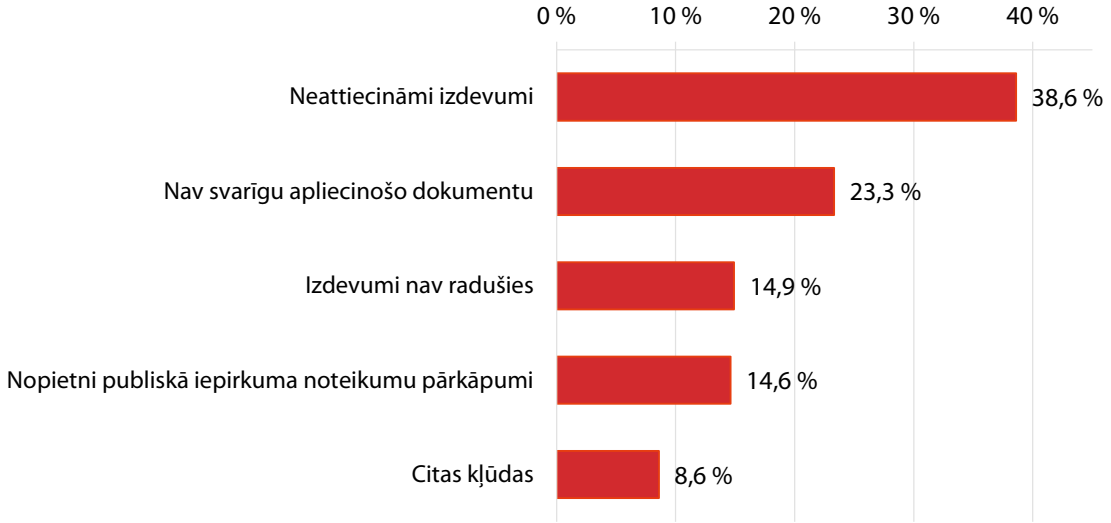

Avots: ERP.

21 Piemēri kļūdām, kuras esam izteikuši skaitļos, un atbilstoši kļūdu veidam ir sniegti ***2. izcēlumā***.

2. izcēlums

Trūkst juridiskā pamata, tādēļ izdevumi nav attiecināmi

Komisija parakstīja dotācijas līgumu ar starptautisku organizāciju, lai uzlabotu Nigēras naudas pārvaldības funkciju un valstī izveidotu vienotu kases kontu. Darbības kopējās izmaksas tika lēstas 1,4 miljonu EUR apmērā, un ES ieguldījums bija 100 %.

Mēs pārbaudījām Komisijas un Nigēras parakstīto finansēšanas nolīgumu 82 miljonu EUR vērtībā. Tajā norādīts, ka līdzekļi ir jāizlieto budžeta atbalstam un citiem projektiem, taču nav minēts, kas būtu darāms saistībā ar vienotu kases kontu. Finansēšanas nolīgumā arī nebija paredzēta nekāda saistīta līguma slēgšanas tiesību piešķiršana attiecīgajai organizācijai vai kādai citai struktūrai, lai gan tā tika minēta kā attiecīgās piešķiršanas juridiskais pamats. Kļūda attiecas uz visu līguma vērtību (1,4 miljoni EUR).

Nav svarīgu apliecinošo dokumentu

Komisija ar starptautisku organizāciju noslēdza deleģēšanas nolīgumu 16 miljonu EUR apmērā (99,75 % ES finansējuma), lai veicinātu privātā sektora ieguldījumus Ugandas komerciālās kokmateriālu plantācijās, piedāvājot dotācijas un tehnisko atbalstu.

Viens no revīzijai atlasītajiem darījumiem attiecās uz darbinieka algu izmaksām 9000 EUR apmērā par projektā paveikto darbu. Saskaņā ar darba līgumu šis darbinieks strādāja pie citiem projektiem, nevis pie revidētā projekta.

Starptautiskā organizācija nespēja pierādīt, ka darbinieks ir strādājis revidētajā projektā. Tāpēc mēs uzskatām, ka izdevumi nav attiecināmi.

Daļa izdevumu nav radušies, tādēļ no projekta ir segtas neattiecināmas izmaksas

Komisija parakstīja deleģēšanas nolīgumu ar starptautisku organizāciju, lai atbalstītu un atvieglotu neaizsargātu bērnu piekļuvi izglītībai. Darbības kopējās izmaksas tika lēstas 24,5 miljonu EUR apmērā, no kuriem ES sedza 19,5 miljonus EUR (79,6 %).

Pārbaudot izdevumu sadalījumu, mēs konstatējām, ka starptautiskā organizācija bija deklarējusi un Komisija bija dzēsusi izdevumus 7,4 miljonu EUR apmērā. Mūsu veiktajās pārbaudēs atklājās, ka faktiskie izdevumi šajā periodā bija 6,9 miljoni EUR. Starpība 0,5 miljonu EUR apmērā bija summa, par kuru organizācija bija uzņēmusies saistības, bet kura vēl nebija izlietota. Līdz ar to Komisija bija nepareizi dzēsusi 6,2 % no revidētās summas.

Nopietna publiskā iepirkuma noteikumu neievērošana: nepamatots valsts kredītrīkotāja lēmums

Mali EAF valsts kredītrīkotājs piešķīra līgumu konsultāciju uzņēmumam par tehniskās palīdzības sniegšanu, lai uzlabotu ceļu uzturēšanu valstī. Šo palīdzību finansēja no 11. EAF, un tās vērtība bija 1,2 miljoni EUR.

Pakalpojumu iepirkumam valsts kredītrīkotājs izmantoja ierobežotu uzaicinājumu iesniegt piedāvājumus. Divi pretendenti sasniedza galīgo novērtēšanas posmu. Pirmais pretendents ieguva labāko novērtējumu, pamatojoties uz “vislabāko cenas un vērtības attiecību”, bet valsts kredītrīkotājs to noraidīja, pamatojoties uz vērtēšanas komisijas ieteikumu, kura uzskatīja, ka tā piedāvājums ir nepamatoti lēts (1 miljons EUR, kad līguma maksimālā robeža bija 1,2 miljoni EUR). Valsts kredītrīkotājs piešķīra līguma slēgšanas tiesības otrajam pretendentam.

Pirmais pretendents iesniedza divas apelācijas sūdzības Mali Strīdu izšķiršanas komitejā, kura atzina viņa argumentus par pamatotiem un uzdeva valsts

kredītrīkotājam atcelt sākotnējo lēmumu. Tomēr valsts kredītrīkotājs atteicās to darīt.

Līdz ar to līguma slēgšanas tiesību piešķiršana nebija pamatota, un visā tā vērtībā ir pieļauta kļūda.

22 Tāpat kā 2020. gadā Komisija un tās īstenošanas partneri pieļāva vairāk kļūdu darījumos, kas saistīti ar *dotācijām* un *iemaksu un deleģēšanas nolīgumiem* ar saņēmējvalstīm, starptautiskām organizācijām un dalībvalstu aģentūrām, nekā citos atbalsta veidos (piemēram, tādos, kas attiecas uz būvdarbu, piegādes un pakalpojumu līgumiem). No 92 šāda veida darījumiem, kurus pārbaudījām, skaitļos izsakāmas kļūdas bija 39 darījumos, un tas atbilst 81 % no aplēstā kļūdu līmeņa.

23 Attiecībā uz 15 skaitļos izsakāmu kļūdu gadījumiem un astoņiem skaitļos neizsakāmu kļūdu gadījumiem Komisijai bija pietiekami daudz informācijas, lai novērstu vai atklātu un izlabotu kļūdas pirms izdevumu pieņemšanas. Ja Komisija būtu pienācīgi izmantojusi visu tās rīcībā esošo informāciju, aplēstais kļūdu līmenis būtu bijis par 2,4 procentpunktiem zemāks.

24 Turklāt 25 darījumiem, kuros bija skaitļos izsakāmas kļūdas un kuri veidoja 1,9 procentpunktus aplēstajā kļūdu līmenī, bija veikta revīzija vai izdevumu apstiprinājumpārbaude. INTPA ĢD kontroles sistēma balstās uz *ex ante* pārbaudēm[11]. Revīzijas/apstiprinājumpārbaudes ziņojumos sniegtā informācija, kurā aprakstīts faktiski paveiktais darbs, mums neļāva novērtēt, vai kļūdas varēja atklāt un izlabot šo *ex ante* pārbaužu laikā[12].

25 Tāpat kā iepriekšējos gados atklāto kļūdu biežums, tostarp dažas, kas tika konstatētas galīgajās izdevumu deklarācijās, kuras bija pārbaudītas ārējās *ex ante* revīzijās un izdevumu apstiprinājumpārbaudēs, norāda uz nepilnībām šajās pārbaudēs.

---

[11] Kopējo kontroles sistēmu veido *ex ante* un *ex post* pārbaudes. *Ex ante* pārbaudēs tiek vērtēta izdevumu attiecināmība pirms līgumu slēgšanas un pirms izdevumu pieņemšanas, bet *ex post* pārbaudes notiek pēc tam, kad izdevumi ir pieņemti. Piemēram, ārēju revīziju var veikt vai nu *ex ante* (pirms maksājuma pieņemšanas), vai *ex post* (pēc projekta pabeigšanas). Abos gadījumos var sekot saņēmējam izmaksāto līdzekļu piedziņa; *ex ante* pārbaužu gadījumā šāda piedziņa attiecas uz iepriekš izmaksāto priekšfinansējumu.

[12] Ziņojumos nav ietverti visi 100 % paziņoto izdevumu, tajos arī nav pietiekami izvērstas informācijas, lai apstiprinātu, vai izmaksu vienības, kurās mēs konstatējām kļūdas, bija iekļautas to izlasē.

26 Mēs konstatējām divas izdevumu jomas, kurās ir mazāka kļūdu iespējamība īpašu maksājumu nosacījumu dēļ. Šīs jomas ir i) budžeta atbalsts un ii) vairāku līdzekļu devēju projekti, kurus īsteno starptautiskas organizācijas un kuriem piemēro nosacīto pieeju. 2021. gadā mēs revidējām četrus budžeta atbalsta darījumus un astoņus "nosacītas pieejas" projektus, ko pārvaldīja starptautiskas organizācijas[13].

27 Tāpat kā iepriekšējos gados dažas starptautiskās organizācijas sniedza tikai ierobežotu piekļuvi dokumentiem (piemēram, tikai lasīšanas režīmā), un tas nozīmēja, ka mēs nevarējām izgatavot to kopijas. Šīs problēmas kavēja mūsu revīzijas plānošanu un izpildi, kā rezultātā revīzijas darba grupa prasītos dokumentus saņēma ar nokavēšanos, kas ievērojami aizkavēja tās darbu. Mēs sniedzām saistītus ieteikumus savos 2018. un 2020. gada pārskatos. Lai gan Komisija ir pastiprinājusi saziņu ar starptautiskajām organizācijām, ar dažām no tām mums joprojām ir grūtības iegūt pieprasīto dokumentāciju.

Gada darbības pārskats un citi pārvaldības pasākumi

28 Katrā gada darbības pārskatā no 2012. gada līdz 2018. gadam INTPA ĢD formulēja atrunas par pakārtoto darījumu pareizību. Tas neformulēja atrunas 2019., 2020. un 2021. gadā. Tomēr, tāpat kā iepriekšējos gados, tas pieņēma rīcības plānus, lai novērstu nepilnības kontroles sistēmas īstenošanā.

29 2019. un 2020. gadā mēs ziņojām par apmierinošo progresu, kas panākts saistībā ar 2018. un 2019. gada rīcības plāniem; līdz 2021. gada aprīlim no deviņām darbībām septiņas bija pabeigtas un divas turpinājās. 2020. gada rīcības plānā INTPA ĢD, tāpat kā iepriekšējos gados, koriģēja darbību skaitu, šoreiz līdz septiņām. Piecas no šīm darbībām tika pārnestas no iepriekšējiem gadiem, un tika pievienotas divas jaunas darbības:
i) samazināt priekšfinansējuma pārmērīgu dzēšanu un ii) novērtēt jauno darba uzdevumu izmantošanu izdevumu apstiprinājumpārbaudēs. Līdz 2022. gada aprīlim bija pabeigtas četras darbības, bet trīs turpinājās.

30 2021. gada rīcības plānam tika pievienota viena jauna darbība: ņemt vērā Komisijas Iekšējās revīzijas dienesta (IRD) veiktos augsta riska apsvērumus par *pīlāru novērtēšanu* "ārējās darbības grupā" (BUDG ĢD, ECHO ĢD, INTPA ĢD, NEAR ĢD un *FPI* kā ģenerāldirektorāti un dienesti, kas atbild par ārējo darbību). Divas no pārējām

[13] Plašāka informācija par budžeta atbalstu un nosacīto pieeju ir sniegta ERP 2021. gada pārskata par budžeta izpildi ***8. nodaļas 8.10.–8.12.*** punktā.

septiņām darbībām ir nepārtrauktas, bet citas piecas darbības tika pārnestas (sk. ***II pielikumu***).

2021. gada atlikušo kļūdu īpatsvara (*RER*) izpēte

31 INTPA ĢD uzdevumā tā desmito atlikušo kļūdu īpatsvara (*RER*) izpēti 2021. gadā veica ārējs darbuzņēmējs. Lai izdarītu secinājumus par INTPA ĢD pārbaužu efektivitāti, izpētes uzdevums ir aplēst to kļūdu īpatsvaru, kuras palikušas neatklātas pēc visām vadības pārbaudēm, kas veiktas, lai novērstu, atklātu un labotu šādas kļūdas visā ģenerāldirektorāta atbildības jomā. Šāda izpēte ir svarīgs elements ģenerāldirektora ticamības deklarācijas pamatošanai, un to izmanto gada pārvaldības un snieguma ziņojumā izklāstītajā pareizības informācijā par ārējo darbību.

32 2021. gada *RER* izpēti INTPA ĢD veica 480[14] darījumu izlasei (tieši tāpat kā 2020. un 2019. gadā). Tas ļāva ģenerāldirektorātam atkal norādīt atsevišķu kļūdu īpatsvaru izdevumiem, ko finansē no ES vispārējā budžeta, un izdevumiem, ko finansē no EAF, papildus kopējam abu veidu izdevumu apvienotajam kļūdu īpatsvaram. Sesto gadu pēc kārtas saskaņā ar izpētes aplēsi kopējais *RER* bija mazāks par 2 % – Komisijas noteikto *būtiskuma slieksni* (2021. gadā – 1,14 %).

33 *RER* izpēte nav *ticamības apliecināšanas uzdevums* vai revīzija; tā balstās uz INTPA ĢD izstrādāto metodoloģiju un rokasgrāmatu. Iepriekšējos gada pārskatos par EAF[15] jau bija aprakstīti ierobežojumi izpētēs, un to dēļ *RER* varēja tikt novērtēts par zemu.

34 Viens no *RER* izpētes aspektiem ir paļaušanās uz citu revidentu darbu. Ir iespējami trīs scenāriji: i) nav paļaušanās uz citu revidentu darbu, un tiek veikta pilnīga padziļinātā pārbaude; ii) daļēja paļaušanās uz citu revidentu darbu un samazināta padziļinātā pārbaude; iii) pilnīga paļaušanās uz citu revidentu darbu, neveicot turpmākas pārbaudes. Pilnīga paļaušanās palielinājās no 15 % darījumu 2020. gadā līdz 34 % no darījumiem 2021. gadā. Mēs joprojām uzskatām, ka tik plaša paļaušanās uz citu revidentu darbu ir pretrunā *RER* izpētes mērķim, kas ir aplēst to kļūdu īpatsvaru, kuras ir palikušas pēc visām INTPA ĢD vadības pārbaudēm, lai novērstu, atklātu un izlabotu šādas kļūdas.

---

[14] Daži no atlasītajiem darījumiem bija ar lielāku vērtību nekā *atlases intervāls*, tāpēc galīgās izlases lielums bija 412 darījumi.

[15] Sk. mūsu 2017., 2018., 2019. un 2020. gada pārskatus par EAF.

2021. gada atlikušo kļūdu īpatsvara (*RER*) pārskatīšana

35 Ģenerāldirektora 2021. gada darbības pārskata ticamības deklarācijā nav iekļauta neviena atruna. No 2018. gada INTPA ĢD ievērojami samazināja atrunu tvērumu (t. i., izdevumu daļu, uz kuru attiecas atrunas). Gada darbības pārskatos iekļauto atrunu tvērums par katru gadu laikā no 2011. gada līdz 2021. gadam parādīts ***5. attēlā***.

5. attēls. INTPA ĢD 2011.–2021. gada darbības pārskatos formulētās atrunas

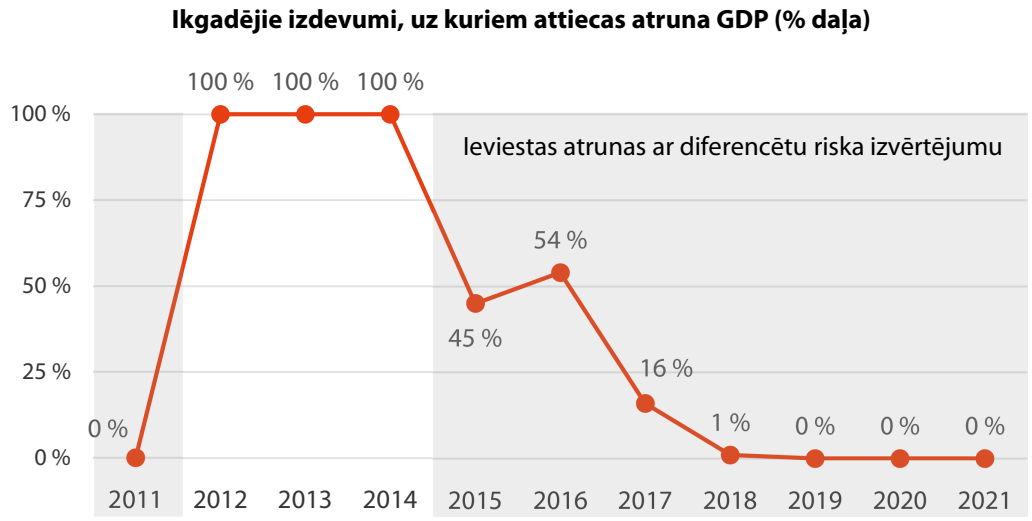

Avots: ERP.

36 Mēs secinām, ka atrunu trūkums 2021. gada darbības pārskatā nav pamatots, un uzskatām, ka tas daļēji izriet no *RER* izpētes ierobežojumiem, ņemot vērā, ka mūsu konstatējumi par šo izpēti attiecas arī uz tajā balstītām riskam pakļauto summu aplēsēm. Saskaņā ar INTPA ĢD aplēsēm maksājuma laikā riskam pakļautā kopējā summa bija 79,65 miljoni EUR[16] (1,41 % no 2021. gada izdevumiem) un slēgšanas laikā riskam pakļautā kopējā summa bija 66,03 miljoni EUR[17]. INTPA ĢD lēš, ka no maksājuma laikā riskam pakļautās summas 13,62 miljoni EUR (24 %) tiks koriģēti, veicot pārbaudes turpmākajos gados (šo summu sauc par "koriģētspēju").

[16] Tā ir Komisijas labākā konservatīvā aplēse par to attiecīgo izdevumu summu gada laikā, kuri neatbilst līgumu un tiesību aktu noteikumiem, kas bija spēkā, kad tika veikts maksājums.

[17] Sk. INTPA ĢD 2021. gada darbības pārskata 34. lpp.

37 INTPA ĢD strādā, lai uzlabotu savu datu kvalitāti attiecībā uz koriģētspējas aprēķināšanu. 2021. gadā tas turpināja mācības un izpratnes veicināšanas pasākumus par atgūtajiem līdzekļiem un grāmatvedības datu kvalitāti[18]. Tāpat kā iepriekšējos gados INTPA ĢD veica mērķtiecīgas iekasēšanas rīkojumu pārbaudes, lai labotu konstatētās neatbilstības. Mēs pārbaudījām koriģētspējas aprēķinu 2021. gadam. Pārbaudot 35 % (pēc vērtības) no kopējās atgūto līdzekļu kopas, savā izlasē kļūdas neatradām.

38 Lai padarītu finanšu pārskatus konsekventākus visos Komisijas ģenerāldirektorātos, 2020. gadā tika izveidota "finanšu rezultātu karte", kas ietver sešus rādītājus[19]. 2021. gadā tika pievienoti vēl četri rādītāji[20]. Seši no šiem desmit rādītājiem 2021. gadā bija piemērojami EAF un trasta fondiem. *Vispārējo saistību apguves* jomā INTPA ĢD 2021. gadā sasniedza 99 % attiecībā uz ES budžetu un 97 % attiecībā uz EAF salīdzinājumā ar attiecīgajiem 95 % un 94 % 2020. gadā. "Savlaicīgu maksājumu" jomā INTPA ĢD 2021. gadā sasniedza 97 % attiecībā uz ES budžetu un 95 % attiecībā uz EAF salīdzinājumā ar attiecīgajiem 98 % un 97 % 2020. gadā.

---

[18] Īpašas mācības ES delegāciju vietējiem darbiniekiem par iekasēšanas rīkojumu ievadīšanas pamatnostādnēm.

[19] Finanšu rezultātu karte ir sešu standarta finanšu rādītāju kopums visai Eiropas Komisijai. Tās mērķis ir salīdzināt katru Komisijas ģenerāldirektorātu un dienestu. Rādītāji ir šādi: 1) *saistību apropriāciju* izpilde, 2) *saistību apropriāciju* prognožu izpilde, 3) *maksājumu apropriāciju* izpilde, 4) *maksājumu apropriāciju* prognožu izpilde, 5) *vispārējo saistību apguve*, 6) savlaicīgi maksājumi.

[20] Četri papildu rādītāji ir: 7) savlaicīga saistību atcelšana, 8) rēķinu reģistrācijas laiks, 9) grāmatvedības datu kvalitāte, 10) pārvaldības datu kvalitāte.

Secinājums un ieteikumi

Secinājums

39 Kopumā revīzijas pierādījumi liecina, ka Eiropas attīstības fondu pārskati par 2021. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo Eiropas attīstības fondu finanšu stāvokli, darbības rezultātus, naudas plūsmas un neto aktīvu izmaiņas minētajā datumā slēgtajā gadā saskaņā ar Finanšu regulas noteikumiem un grāmatveža pieņemtajiem grāmatvedības noteikumiem.

40 Kopumā revīzijas pierādījumi liecina, ka attiecībā uz 2021. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu:

a) Eiropas attīstības fondu ieņēmumos kļūdu līmenis nebija būtisks;

b) Eiropas attīstības fondu maksājumu darījumos bija būtisks kļūdu līmenis (sk. ***19***.–***25***. punktu). Pamatojoties uz mūsu veiktajām darījumu pārbaudēm, lēšam, ka kļūdu līmenis ir 4,6 %.

Ieteikumi

41 Konstatējumi par to, kā ir ieviesti mūsu 2018. gada pārskatā par EAF sniegtie divi ieteikumi, no kuriem vienu ieteikumu INTPA ĢD bija ieviesis[21] lielākajā daļā aspektu, bet otru – dažos aspektos, ir izklāstīti ***III pielikumā***.

42 Pārbaudījām arī tos mūsu 2019. un 2020. gada pārskatos iekļautos ieteikumus par EAF, attiecībā uz kuriem bija jārīkojas nekavējoties vai kuri bija jāievieš 2021. gadā (sk. ***III pielikumu***). Attiecībā uz 2019. un 2020. gadu mēs uzskatām, ka divi no ieteikumiem ir ieviesti dažos aspektos, bet viens vēl nav ieviests.

43 Pamatojoties uz šo pārbaudi un saviem konstatējumiem un secinājumiem par 2021. gadu, mēs Komisijai esam sagatavojuši turpmāk minētos ieteikumus (sk. ***2. izcēlumu***).

[21] Šīs pēcpārbaudes mērķis bija pārliecināties, vai, reaģējot uz mūsu ieteikumiem, ir veikti korektīvi pasākumi, nevis novērtēt, cik efektīvi tie ir ieviesti.

1. ieteikums. Pirms līgumu parakstīšanas veikt stingrākas juridiskā pamata pārbaudes

Ieviest stingrāku iekšējo kontroli, lai nodrošinātu, ka līgumi netiek parakstīti, ja nav spēkā esoša juridiskā pamata.

Ieviešanas mērķtermiņš: 2023. gada beigas.

2. ieteikums. Pirms maksājuma vai tīrvērtes atskaitīt izmaksas, kuras nav radušās

Veikt atbilstīgus pasākumus, lai nodrošinātu, ka visas saistības vai avansa maksājumi, ko saņēmēji savos finanšu pārskatos deklarējuši kā faktiski radušās izmaksas, tiek atskaitīti pirms maksājumu veikšanas vai tīrvērtes.

Ieviešanas mērķtermiņš: 2023. gada beigas.

Pielikumi

I pielikums. EAF maksājumi 2021. gadā – galvenie reģioni

Eiropas Attīstības fonda maksājumi Āfrikā

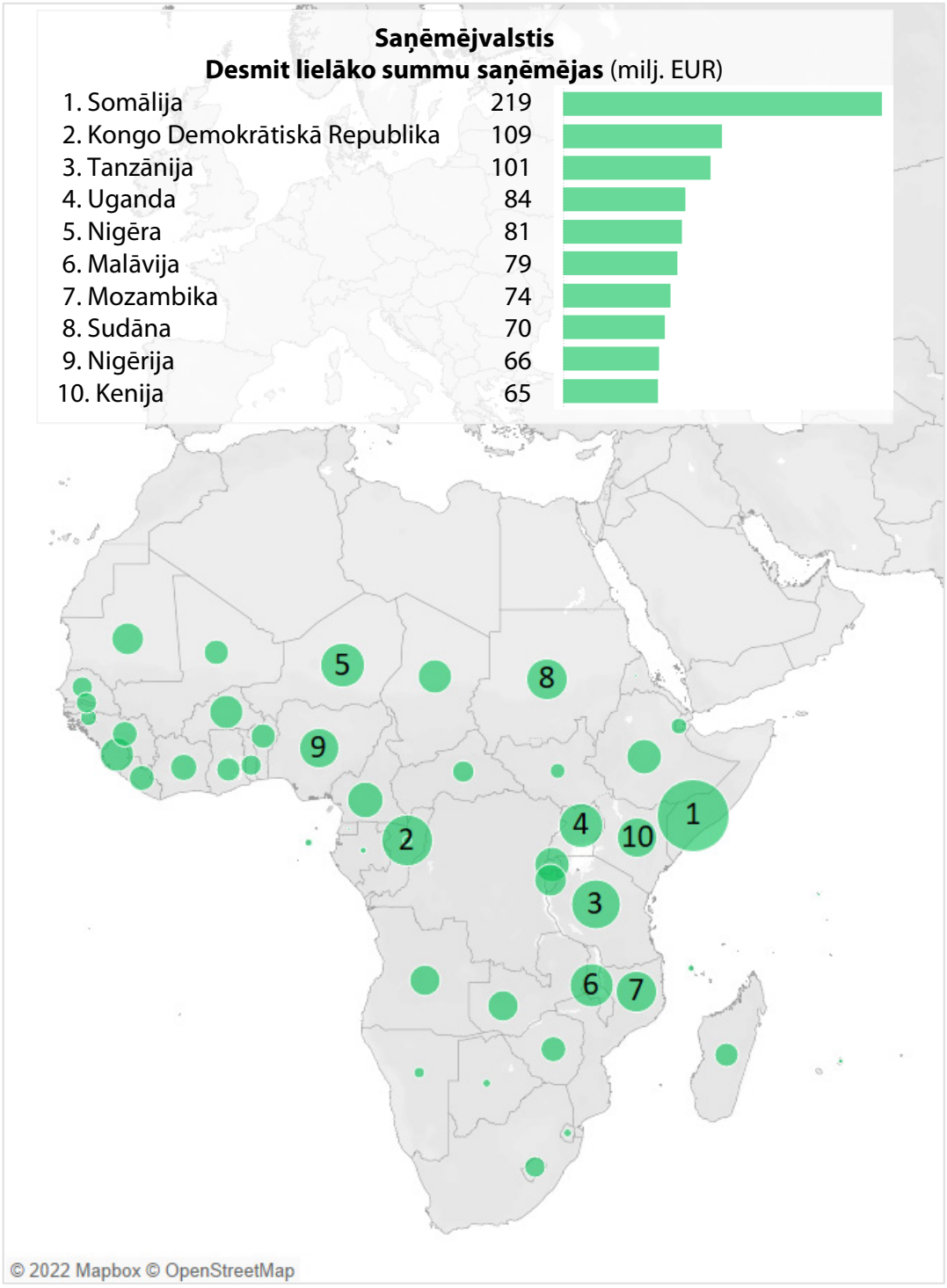

Avots: Izveidojusi ERP ar "*Tableau*", kartes pamatā izmantoti © *Mapbox* un © *OpenStreetMap* materiāli, kas licencēti saskaņā ar *Creative Commons Attribution-ShareAlike* 2.0 licenci (*CC BY-SA*).

Eiropas Attīstības fonda maksājumi Karību jūras baseina un Klusā okeāna reģionā

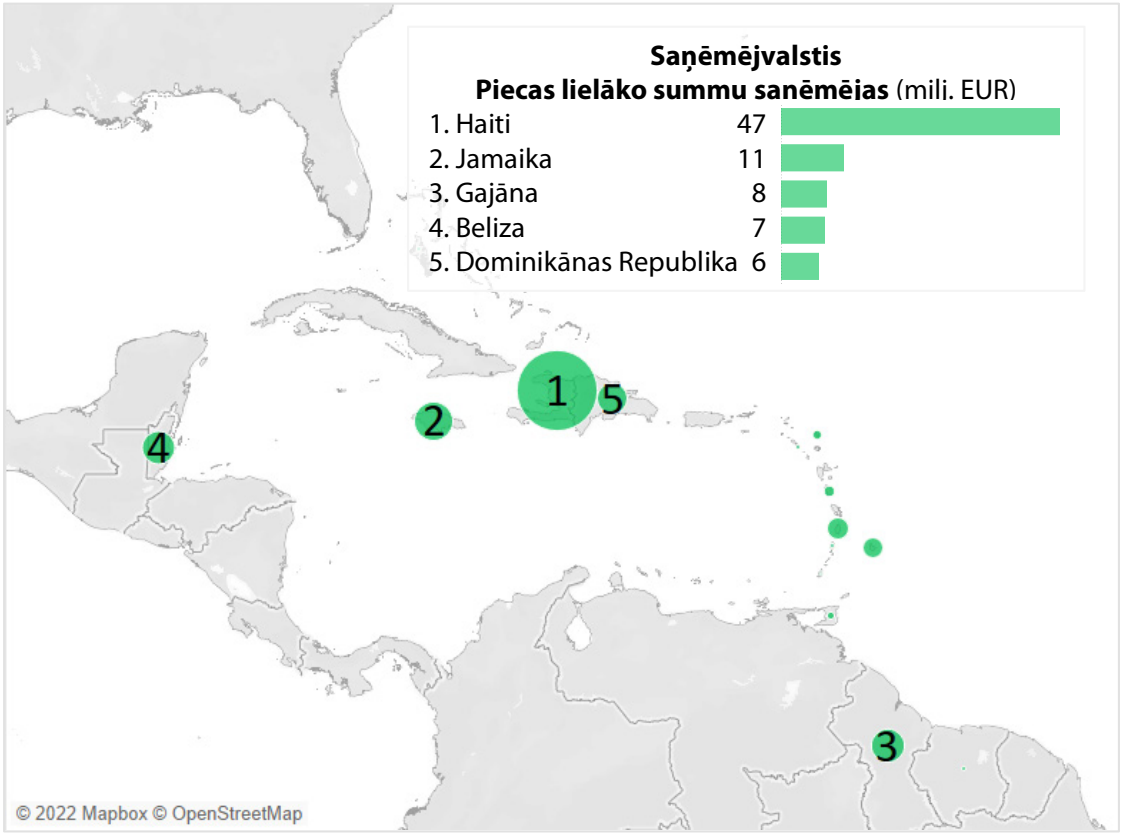

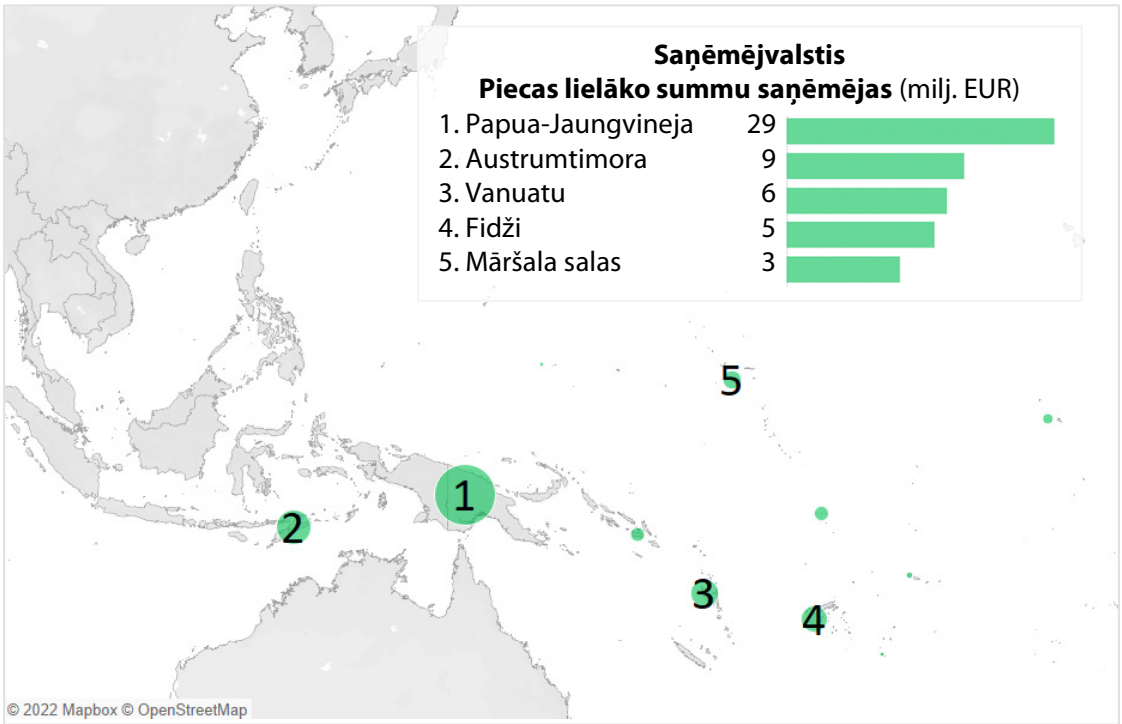

Avots: Izveidojusi ERP ar "*Tableau*", kartes pamatā izmantoti © *Mapbox* un © *OpenStreetMap* materiāli, kas licencēti saskaņā ar *Creative Commons Attribution-ShareAlike* 2.0 licenci (*CC BY-SA*).

II pielikums. Rīcības plānu īstenošanas stāvoklis

2019. gada rīcības plāns			
A.1	Vienkāršot un precizēt dotāciju piešķiršanas procedūras un līguma nosacījumus.	🔵	Ieviešana ir sākta
A.2	Uzturēt informētību par bieži sastopamajām kļūdām finanšu pārvaldībā un dokumentu pārvaldībā saistībā ar dotāciju līgumu īstenošanu.	🟢	Ieviests
B.1	Vienkāršošanas un izmaksu lietderības nolūkā izstrādāt stratēģiju, kas ļautu mazāk izmantot programmu aplēses un veicinātu alternatīvu izmantošanu.	🟢	Ieviests
C.1	Strādāt pie tā, lai izdevumu apstiprinājumpārbaudēs izmantotu 2017. gadā pieņemto darba uzdevumu (Ares (2018) 1722717) attiecībā uz to izdevumu pārbaudi, kas radušies netieši pārvaldītajām starptautiskajām organizācijām.	🟢	Ieviests
C.2	Turpināt un pastiprināt sadarbību ar starptautiskajām organizācijām, lai pastāvīgi samazinātu kļūdas.	🟢	Ieviests
D.1	Palielināt revīzijas un apstiprinājumpārbaudes uzdevumu darbības konsekvenci un saskaņotību.	🟢	Ieviests
D.2	Paskaidrot un veicināt vienkāršotu izmaksu iespēju izmantošanu.	🟢	Ieviests
D.3	Paskaidrot un veicināt uz rezultātiem balstīta finansējuma izmantošanu.	🔵	Ieviešana ir sākta
D.4	Uzlabot *RER* izpētes metodoloģiju un rokasgrāmatu (jauna darbība 2019. gada rīcības plānā).	🟢	Ieviests

2020. gada rīcības plāns			
A.1	Vienkāršot un precizēt dotāciju piešķiršanas procedūras un līguma nosacījumus.	●	Ieviešana ir sākta
A.2	Uzturēt informētību par bieži sastopamajām kļūdām finanšu pārvaldībā un dokumentu pārvaldībā saistībā ar dotāciju līgumu īstenošanu.	●	Ieviests
B.1	Turpināt un pastiprināt sadarbību ar starptautiskajām organizācijām, lai pastāvīgi samazinātu kļūdas.	●	Ieviests
C.1	Paskaidrot un veicināt uz rezultātiem balstīta finansējuma izmantošanu.	●	Ieviešana ir sākta
C.2	Uzlabot *RER* izpētes metodoloģiju un rokasgrāmatu (jauna darbība, pamatojoties uz 2019. g. RP/D.4).	●	Ieviests
C.3	Samazināt priekšfinansējuma pārmērīgu dzēšanu (jauna darbība).	●	Ieviešana ir sākta
C.4	Sagatavot novērtējumu par darba uzdevuma izmantošanu izdevumu apstiprinājumpārbaudēm (jauna darbība).	●	Ieviests

2021. gada rīcības plāns			
A.1	Vienkāršot un precizēt dotāciju piešķiršanas procedūras un līguma nosacījumus.	🔵	Ieviešana ir sākta
B.1	Turpināt un pastiprināt sadarbību ar starptautiskajām organizācijām, lai pastāvīgi samazinātu kļūdas.	🟢	Ieviests
B.2	Pievērsties augsta riska apsvērumiem, kas izriet no IRD revīzijas par ārējo darbību pīlāru novērtējumu (jauna darbība).	🟢	Ieviests
C.1	Paskaidrot un veicināt uz rezultātiem balstīta finansējuma izmantošanu.	🔵	Ieviešana ir sākta
C.2	Uzlabot *RER* izpētes metodoloģiju un rokasgrāmatu (jauna darbība, pamatojoties uz 2019. g. RP/D.4).	🟢	Ieviests
C.3	Novērst nepilnības saistībā ar priekšfinansējuma pārmērīgu dzēšanu.	🔵	Ieviešana ir sākta
C.4	Veikt novērtējumu par darba uzdevuma izmantošanu izdevumu apstiprinājumpārbaudēm.	🟢	Ieviests
C.5	Dalīties informācijā par bieži sastopamajām kļūdām ar attiecīgajām kontroles ieinteresētajām personām (jauna darbība).	🔵	Ieviešana ir sākta

Avots: Eiropas Komisijas 2019., 2020. un 2021. gada rīcības plāni.

III pielikums. Ieteikumu ieviešanas pārbaude

Gads	ERP ieteikums	ERP analīze par panākto virzību					
		Pilnībā ieviests	Ieviests		Nav ieviests	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi
			lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos			
2018	**1. ieteikums** Veikt pasākumus, lai panāktu, ka starptautiskās organizācijas pēc ERP lūguma nosūta tai visus dokumentus vai informāciju, kas tai nepieciešami, lai veiktu LESD paredzētos uzdevumus.			X[22]			
	2. ieteikums Pilnveidot *RER* izpētes metodoloģiju un rokasgrāmatu nolūkā sniegt izsmeļošākus norādījumus par problēmjautājumiem, kurus esam minējuši šajā pārskatā, un tādējādi nodrošināt pienācīgu pamatojumu DEVCO ĢD atrunu riska novērtējumam.		X				

[22] Komisija pastiprināja saziņu ar starptautiskām organizācijām par mūsu piekļuvi dokumentiem. Dažas organizācijas, piemēram, Pasaules Bankas grupa (*WBG*), uzlaboja sadarbību ar mums, savukārt citas to nedarīja. Dažas Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) organizācijas, piemēram, Apvienoto Nāciju Organizācijas Bērnu fonds (*UNICEF*), Starptautiskais Migrācijas birojs (*IOM*) un Apvienoto Nāciju Organizācijas Attīstības programma (*UNDP*), joprojām sniedz piekļuvi apliecinošajiem dokumentiem tikai lasīšanas režīmā.

Gads	ERP ieteikums	ERP analīze par panākto virzību					
		Pilnībā ieviests	Ieviests		Nav ieviests	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi
			lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos			
2019	**1. ieteikums** Vēl vairāk pilnveidot metodoloģiju un rokasgrāmatu, ko izmanto *RER* izpētē, lai risinātu šajā ziņojumā apzinātos problēmjautājumus un lai izpētē paziņoto kļūdu īpatsvaru padarītu ticamāku. Termiņš: līdz 2021. gada beigām.			X			
2020	**1. ieteikums** Veikt pasākumus, lai starptautiskās organizācijas nodrošinātu ERP pilnīgu, neierobežotu un savlaicīgu piekļuvi dokumentiem, kas nepieciešami tās uzdevumu veikšanai saskaņā ar LESD, un nevis tikai lasīšanas režīmā. Termiņš: līdz 2021. gada beigām.			X[23]			
	2. ieteikums Formulēt atrunas par visām jomām, kurās konstatēts augsts riska līmenis, neatkarīgi no to daļas kopējos izdevumos un to finansiālās ietekmes. Termiņš: līdz 2021. gada darbības pārskata publicēšanai.				X		

Avots: ERP.

[23] Sk. 2018. gada 1. ieteikumu.

Eiropas Komisijas atbildes uz Pārskatu par 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fonda darbībām 2021. finanšu gadā

KOMISIJAS ATBILDES UZ EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTAS 2021. GADA PĀRSKATU

"PĀRSKATS PAR 8., 9., 10. UN 11. EIROPAS ATTĪSTĪBAS FONDA DARBĪBĀM 2021. FINANŠU GADĀ"

IEVADS SAISTĪBĀ AR KOMISIJAS ATBILDĒM

Komisija uzsver, ka Eiropas Attīstības fondu (EAF) īstenošana notiek riskantā, sarežģītā un strauji mainīgā vidē. To raksturo daudzveidība:

- ģeogrāfiskās izkliedes ziņā, aptverot daudzas dažādas delegācijas visā pasaulē;

- īstenošanas struktūru un partnervalstu ziņā ar to dažādajām pārvaldības un kontroles spējām — no nelielām vietējām NVO līdz starptautiskām organizācijām;

- palīdzības sniegšanas metožu ziņā: tradicionāli projekti, budžeta atbalsts, nozaru politikas atbalsta programmas, iemaksas globālajos instrumentos, finansējuma apvienošana, budžeta garantijas u. c.

Turklāt 2021. gadā EAF finansēto pasākumu īstenošana notika laikā, kad problēmas radīja Covid-19 pandēmija un straujās politiskās pārmaiņas, ko piedzīvoja dažas mūsu partnervalstis.

Komisija uzskata, ka šajā sarežģītajā kontekstā iespējamība īstenot bezkļūdu scenāriju ir maz ticama. Tomēr Komisija veic visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu pilnīgu un efektīvu EAF īstenošanu saskaņā ar esošo tiesisko un finanšu regulējumu. Komisija turpina pielāgot un pilnveidot savas procedūras, lai vēl vairāk samazinātu kļūdu risku, ņemot vērā Revīzijas palātas sagatavotās ticamības deklarācijas rezultātus. Rīcības plānā, ko katru gadu pieņem Starptautisko partnerību ģenerāldirektorāts (*INTPA* ĢD), citstarp ir iekļautas tādas darbības, kuru mērķis ir samazināt kļūdas, piemēram, procedūru vienkāršošana, norādījumi, apmācība un informētības palielināšanas kampaņas. Lai īstenotu Revīzijas palātas 2021. gada ieteikumus par EAF, Komisija veiks turpmākas darbības nolūkā stiprināt savu iekšējās kontroles sistēmu, kā to uzskata par piemērotu, ņemot vērā arī izmaksu efektivitāti.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

2. izcēlums. Kļūdu piemēri

Trūkst juridiskā pamata, tādēļ izdevumi nav attiecināmi

Attiecībā uz kļūdu, kas tika pieļauta, parakstot dotācijas līgumu ar starptautisku organizāciju Nigērā, Komisija veiks atbilstīgus seku mazināšanas pasākumus. Tomēr Komisija norāda, ka šis projekts būtiski uzlaboja valsts finanšu pārvaldības kvalitāti. Tas ne tikai nodrošināja, ka valsts sektora iestādes atgūst līdzekļus, bet arī ierobežoja traucējumus sabiedrisko pakalpojumu darbībā.

Nav svarīgu apliecinošo dokumentu

Attiecībā uz darbinieka algu izmaksām, kas saistītas ar citu projektu, Komisija norāda, ka šīs neattiecināmās izmaksas nebija iespējams atklāt dokumentos, kuri starptautiskajai organizācijai bija jāiesniedz, lai varētu veikt maksājumu saskaņā ar parakstīto līgumu. Jāuzsver, ka šis ir ļoti sekmīgi īstenots projekts, un tas bija pirmais projekts, kura mērķis ir veicināt un attīstīt komerciālās mežsaimniecības vērtības ķēdi Ugandā, un tas apliecināja arī tiešu iesaistīšanos privātā sektora ieguldījumu stimulēšanā.

Daļa izdevumu nav radušies, tādēļ no projekta ir segtas neattiecināmas izmaksas

Attiecībā uz summām, par kurām organizācija bija uzņēmusies saistības, bet kuras tika deklarētas kā faktiskie izdevumi, Komisija norāda, ka, tā kā galīgo attiecināmo summu noteiks tikai pēc tam, kad no atbalsta saņēmēja būs saņemts galīgais ziņojums, tā uzskata, ka šī kļūda ir īslaicīga. Summas, par kurām organizācija bija uzņēmusies saistības, joprojām tiks tērētas līdz projekta īstenošanas beigām.

Komisija palielina informētību un kontroli, lai novērstu pārmērīgas tīrvērtes problēmu, un pieprasa no attiecīgajām struktūrām skaidrākus ziņojumus.

Nopietna publiskā iepirkuma noteikumu neievērošana: nepamatoti valsts kredītrīkotāja lēmumi

Attiecībā uz konstatējumu par valsts kredītrīkotāja lēmumu par publisko iepirkumu Komisija uzsver, ka, neraugoties uz grūtībām iepirkuma posmā, pieprasītais pakalpojums ir veiksmīgi sniegts. Ir notikusi restitūcijas sesija, piedaloties Transporta ministrijas un Ārlietu ministrijas pārstāvjiem, un sniegtie ieteikumi ir apstiprināti kā ļoti noderīgi, lai uzlabotu ceļu uzturēšanas pārvaldību Mali.

22. Trešās valstīs Komisija darbojas sarežģītā politiskajā un tehniskajā kontekstā, sadarbojoties ar daudziem partneriem, piemēram, partnervalstīm, starptautiskām organizācijām vai dalībvalstu aģentūrām. Lai gan regulāri tiek izstrādāti rīcības plāni nolūkā saglabāt pēc iespējas zemāku kļūdu īpatsvaru, Komisija uzskata, ka bezkļūdu scenārijs šajā kontekstā ir maz ticams.

23. Komisija norāda, ka lielākā daļa skaitļos izsakāmu kļūdu, no kurām varēja izvairīties, bija saistītas ar pārmērīgu tīrvērti (desmit gadījumi) un ka tiek veikti vairāki pasākumi, lai izvairītos no šāda veida kļūdām. Attiecībā uz astoņiem skaitļos neizsakāmu kļūdu gadījumiem Komisija nepiekrita diviem no tiem, savukārt četri gadījumi attiecās uz vienu un to pašu līgumu, kas atlasīts četras reizes dažādiem darījumiem, bet ar vienu un to pašu kļūdu attiecībā uz izpildes garantiju. Komisija norāda, ka kļūda darījumā ne vienmēr atbilst nepamatoti izmaksātai summai, kas ir jāatgūst.

24. Komisija 2022. gadā pabeidza izvērtēt kopš 2018. gada spēkā esošos izdevumu apstiprinājumpārbaužu darba uzdevumus. Tika secināts, ka tie ir efektīvi attiecībā uz neattiecināmo izdevumu pēcpārbaudi (izdevumu apstiprinājumpārbaudes ziņojuma veidnē ir iekļauts pielikums ar darījumu un kļūdu sarakstu).

25. Komisija 2021. gada septembrī un 2022. gada maijā pārskatīja izdevumu apstiprinājumpārbaužu darba uzdevumus. Komisija plāno vēl vairāk padziļināt analīzi un pievērsties citiem aspektiem, piemēram, paraugu atlasei, kā arī integrēt 2022. gada februārī veiktajā revīzijas pamatlīguma lietotāju aptaujā gūto pieredzi un atbildes.

27. Komisija ir informēta par Revīzijas palātas identificētajiem gadījumiem, kad dokumenti ir pieejami vienīgi lasāmrežīma formātā, un turpina vērst Apvienoto Nāciju Organizācijas attiecīgo starptautisko organizāciju uzmanību uz nepieciešamību sniegt revidentiem vajadzīgo informāciju.

Komisija cieši sadarbojas ar attiecīgajām starptautiskajām organizācijām un Revīzijas palātu, lai rastu pieņemamus risinājumus jautājumā par piekļuvi dokumentiem.

Konkrētāk, kad Komisijai tika darītas zināmas šīs lietas saistībā ar trim ANO organizācijām, Komisija ātri reaģēja un pastiprināja dialogu ar attiecīgajām ANO organizācijām, lai atvieglotu tiesas darbu.

GADA DARBĪBAS PĀRSKATI

28. Komisijas pastāvīgajos norādījumos paredzēts, ka atruna ir jāizdod, ja atlikušo kļūdu īpatsvars pārsniedz 2 % būtiskuma slieksni.

Turklāt *de minimis* noteikumā, kas tika ieviests ar 2019. gada darbības pārskatiem, ir paredzēts, ka iespējamās atrunas netiek uzskatītas par būtiskām tādu darbību gadījumā, kuras veido mazāk nekā 5 % no ĢD kopējiem maksājumiem un kuru finansiālā ietekme ir mazāka par 5 miljoniem EUR. Tas Komisijai ļauj ziņot tikai par būtiskajiem jautājumiem, kas skar ES līdzekļu pārvaldību. Joprojām tiek nodrošināta vadības ziņojumu pilnīga pārredzamība: visi gadījumi, kuriem piemēro šo noteikumu, ir pienācīgi minēti gada darbības pārskatā un tiek rūpīgi uzraudzīti.

Attiecībā uz 2019. un 2020. gadu *de minimis* noteikuma dēļ atrunas netika izdotas, savukārt 2021. gadā visi indikatīvie atlikušo kļūdu īpatsvari bija zem 2 % būtiskuma sliekšņa.

2021. gada atlikušo kļūdu īpatsvara (*RER*) izpēte

31. Komisija piekrīt, ka atlikušo kļūdu īpatsvara (*RER*) izpēte ir svarīgs elements, kas ir ģenerāldirektora deklarācijas pamatā, bet nav vienīgais ticamības apliecinājums. *INTPA* ĢD ir ieviesta visaptveroša iekšējās kontroles sistēma un kontroles stratēģija, kas aptver visu īstenošanas ciklu. Visi kontroles sistēmas elementi veido pamatu ticamības apliecināšanai, par ko ziņots gada darbības pārskatā. Pēdējais minētais ir gada pārvaldības un snieguma ziņojumā sniegtās pareizības informācijas pamatā.

32. Papildus vispārējam atlikušo kļūdu īpatsvaram *RER* aplēsts arī kļūdu īpatsvars divās finansējuma plūsmās — EAF un ES budžetā — un šis risks ir atainots diferencēti (sk. *INTPA* ĢD 2021. gada darbības pārskata tabulu 34. lpp. un 9. pielikumu, kur attēlots risks, veicot maksājumu, izmantojot attiecīgo kontroles sistēmu).

33. Komisija neuzskata, ka *RER* izpēte būtu ticamības apliecināšanas uzdevums vai revīzija. Tai ir īpašs mērķis, un tās pamatā ir atšķirīga metodika.

Tas ir atainots *INTPA* ĢD gada darbības pārskatā, kurā patiesi un skaidri ir sniegta pilnīga pārvaldības informācija. Komisija uzskata, ka izpēte nav pakļauta ierobežojumiem, kuru dēļ kļūdas var tikt novērtētas pārāk zemu.

34. *RER* metodikā vienmēr ir bijusi paredzēta paļaušanās uz citu revidentu darbu *RER* izpētē. Pilnīga atkārtota pārbaude, ko veic revidents, piemēram, Eiropas Revīzijas palāta vai pamatlīguma izpildītājs, radītu lielu un nevajadzīgu administratīvo slogu atbalsta saņēmējiem un būtu pretrunā

vienotās revīzijas principam. Paļaušanās pakāpi nevar noteikt iepriekš, jo tā ir atkarīga no to gadījumu skaita, kuros paļaušanās ir iespējama un piemērota. Tomēr Komisija piekrīt, ka paļaušanās pakāpei principā nevajadzētu ievērojami pārsniegt vēsturiskos vidējos rādītājus, ja vien tam nav īpaša pamatojuma.

2021. gada atlikušo kļūdu īpatsvara (*RER*) pārskatīšana

35. Skatīt Komisijas atbildes par 28. un 31. punktu.

36. Komisija uzskata, ka atrunas neesamība ir pamatota saskaņā ar Komisijas pastāvīgajiem norādījumiem par atrunu izdošanu. Tas izriet no vispārīgā novērtējuma par dažādiem elementiem, kas ir ģenerāldirektora gada darbības pārskatā sniegtās ticamības deklarācijas pamatā.

Komisija uzskata, ka *RER* izpēte nav pakļauta ierobežojumiem, kuru dēļ kļūdas var tikt novērtētas pārāk zemu.

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI

Secinājumi

40.b) Komisija atzīst, ka darījumos ir dažas kļūdas, un pastāvīgi izstrādā preventīvus un korektīvus pasākumus, lai tās novērstu.

Komisija norāda, ka kļūda darījumā ne vienmēr nozīmē, ka ir nepamatoti izmaksāta summa, kas ir jāatgūst.

Ieteikumi

1. ieteikums. Pirms līgumu parakstīšanas pārbaudīt, vai eksistē juridiskais pamats

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

2. ieteikums. Pirms maksājuma vai tīrvērtes atskaitīt izmaksas, kuras nav radušās

Komisija piekrīt šim ieteikumam un uzskata, ka tas jau daļēji ir īstenots. Saskaņā ar iepriekšējo Revīzijas palātas ieteikumu Komisija, piemēram, izdeva pamatnostādnes, ieviesa papildu kontrolsarakstu, palielināja informētību un turpināja darbu, lai novērstu pārmērīgu tīrvērti.

AUTORTIESĪBAS

© Eiropas Savienība, 2022.

Eiropas Revīzijas palātas (ERP) atkalizmantošanas politiku nosaka ar ERP Lēmumu Nr. 6–2019 par atvērto datu politiku un dokumentu atkalizmantošanu.

Ja vien nav norādīts citādi (piemēram, individuālās autortiesību norādēs), ERP saturs, kurš pieder ES, ir licencēts saskaņā ar šādu starptautisku licenci: *Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) licence*. Tādējādi atkalizmantošana parasti ir atļauta, ja tiek sniegtas pienācīgas atsauces un norādītas visas izmaiņas. ERP satura atkalizmantošana nedrīkst sagrozīt tā sākotnējo nozīmi vai jēgu. ERP nav atbildīga par atkalizmantošanas sekām.

Jāsaņem papildu atļauja, ja konkrētā saturā attēlotas identificējamas privātpersonas, piemēram, ERP darbinieku fotoattēlos, vai ja tas ietver trešās personas darbu.

Ja šāda atļauja ir saņemta, tā atceļ un aizstāj iepriekš minēto vispārējo atļauju un skaidri norāda uz visiem izmantošanas ierobežojumiem.

Lai izmantotu vai reproducētu saturu, kas nepieder ES, var būt nepieciešams prasīt atļauju tieši autortiesību īpašniekiem.

6. nodaļa:

- 6.4. attēls. Izveidots ar ERP "*Tableau*", kartes pamatā ©*Mapbox* un ©*OpenStreetMap*, kas licencēti atbilstīgi *Creative Commons Attribution-Share Alike 2.0* licencei (*CC BY-SA*).
- 6.3. izcēlums: kreisajā pusē attēli no*Copernicus Sentinel* satelīta datiem (2021), ko apstrādā *Sentinel* centrs un Andalūzijas maksājumu aģentūra.

8. nodaļa – 8.1. pielikums, EAF – I pielikums:

izveidots ar ERP "*Tableau*", kartes pamatā ©*Mapbox* un ©*OpenStreetMap*, kas licencēti atbilstīgi *Creative Commons Attribution-Share Alike 2.0* licencei (*CC BY-SA*).

Programmatūra vai dokumenti, uz kuriem attiecas rūpnieciskā īpašuma tiesības, proti, patenti, preču zīmes, reģistrēti dizainparaugi, logotipi un nosaukumi, nav iekļauti ERP atkalizmantošanas politikā.

Eiropas Savienības iestāžu un struktūru tīmekļa vietnēs, kas izvietotas domēnā europa.eu, ir atrodamas saites uz trešo personu tīmekļa vietnēm. Tā kā ERP šīs vietnes nekontrolē, iesakām rūpīgi iepazīties ar to privātuma un autortiesību politiku.

ERP logotipa izmantošana

ERP logotipu nedrīkst izmantot bez ERP iepriekšējas piekrišanas.

QJ-AJ-22-001-LV-N

Gada pārskatā esam izklāstījuši ES ieņēmumu un izdevumu pārbaudi un sniedzam atzinumu par to, vai gada pārskati ir ticami un vai pakārtotie darījumi atbilst piemērojamiem tiesību aktiem un noteikumiem.

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Eiropas Savienības
Publikāciju birojs

ISBN 978-92-847-8350-2